

КАРЛ МАЙ

КРАЙ РИО ДЕ ЛА ПЛАТА

Част 1 от „Ел Сендадор“

Превод от немски: Веселин Радков, 1993

chitanka.info

1. В МОНТЕВИДЕО

Студен памперо^[1] духаше откъм подобното на морски залив устие на Ла Плата и засипваше улиците на Монтевидео със смесица от пясък, прахоляк и едри дъждовни капки. Не беше възможно да се стои навън, ето защо седях в стаята си в хотел „Ориентал“ и се развличах с една книга, чието съдържание даваше сведения за страната, която исках да опозная. Беше написана на испански, а редовете, на които в момента се бях спрял, в превод гласяха горе-долу следното:

„Населението на Уругвай и на аржентинските щати се състои от потомци на испанците, от няколко помалобройни индиански племена, както и от гаучоси, които всъщност са метиси, но въпреки всичко се смятат за бели и с гордост се кичат с това наименование. Най-често те влизат в брак с индианки и така от своя страна допринасят населението на страната отново да се приближи по кръв до нейното коренно население.

Гаучото притежава буйния и решителен характер на най-старите жители по тези земи, както и тяхното силно развито чувство за независимост, като проявява благородството, гордостта, аристократичната прямота и изисканото и обиграно поведение на испанския кабалиеро. Той има влечение към номадски живот и авантюристични пътешествия. Мрази каквато и да било принуда, презира собствеността и гледа на нея като на ненужен товар, ала е голям любител на лъскавите дреболии, които си набавя с голяма страст и усърдие, но пък ги и губи, без да съжалява за тях.

Гаучото е дързък, безумно смел закрилник на своето семейство, към което обаче се отнася със същата суровост, както и към самия себе си. Подозрителен е, понеже са го

лъгали безброй пъти, хитър и предпазлив е по инстинкт, уважава чужденеца, без да го обича, служи на градския жител, без да го почита и никога не е могъл да проумее как така някои хора се наканват да дойдат в неговата родина, за да печелят от стадата му, от които самият той не желае нищо друго, освен да си изкарва ежедневната прехрана, без да го е грижа за миналия или за следващия ден.

Откакто в страната се образува класата на собствениците, гаучото, който храбро се беше сражавал за свободата срещу испанското иго, си почива от победата, никога не иска нещо за усилията си и се задоволява със скромната роля на пазач на чуждо имущество, в замяна на което не желае нищо друго освен хората никога да не забравят, че е свободен човек и доброволно предлага услугите си.

Въоръжението на гаучото се състои от дълъг кожен ремък с примка на края, наречен ласо, от болата, а освен това, в случай на война, и от едно копие.

Славата на гаучото се дължи на ловкостта, с която хвърля ласото. Единият край на дългия повече от трийсет стъпки кожен ремък е завързан за бедрото на ездача, а другият край завършва с подвижна примка. Тази примка се размахва над главата и се хвърля подир бягащите животни. Нахлузи ли се на врата или на краката, тя се затяга от съпротивата на животното. Задачата на коня е да издържи на тласъците, получавани чрез ласото — той ту трябва да го отпуска, ту да го опъва. Междувременно ездачът се опитва да отвлече животното на такова място, където може да го събори на земята. Това поваляне с помощта на ласото, наречено *laseara muerte*^[2], е много опасно и изисква голяма сръчност и опит. Има много примери, когато заплитането на ремъка е довеждало до счупване на краката на ездача. Ласото винаги виси на седлото на гаучото. Опърничави коне, говеда, овни — примката укротява или поваля всичко.

Болата представлява три оловни топки, свързани помежду си с ремъци. Едната топка се държи в ръка, а

другите две се засилват с въртене около главата, докато човек се увери, че оръжието му ще достигне животното. Ремъците с оловните топки се увиват около краката му и го повалят на земята.

Гаучото е пристрастен най-силно към хазарта. За него картите са над всичко. Седнал по турски на земята, забил ножа до себе си, за да може незабавно да прониже в сърцето всеки нечестен картоиграч, той подхвърля в тревата най-скъпоценното, което притежава, хладнокръвно рискувайки да го загуби.

Гаучото работи в някоя естансия само ако му харесва, запазвайки в служебните си отношения своята независимост. Той никога не би търпял господарят му да стигне в неучтивостта си дотам да не му признава качествата на кабалиеро — звание, за което със своята скромност, почтено, дори благородно поведение, и спокойни, внушаващи уважение маниери гаучото се оказва напълно достоен.

Ако някой път предлаганата от господаря му работа не му се хареса, гаучото открито му казва кога, как и при какви условия би могъл да я извърши. И ако тогава господарят му прояви някакво недоволство, без да става груб, гаучото поисква възнаграждението си, мята се на коня и тръгва да търси друга естансия, чийто собственик не се държи толкова властнически. Макар да не е от най-трудлюбивите, гаучото винаги си намира работа, защото е сговорчив, а и отлично умее да се грижи за добитъка, който е главното богатство на хората в онези райони.

Такъв е гаучото, когото не бива да бъркаме с дръзките, но безсъвестни авантюристи, които отвлечат жени, девойки, крадат коне — накратко, плячкосват всичко, каквото им харесва и живеят ден за ден, без да ги е грижа за бъдещето...

Така пишеше в книгата, която четях. В Монтевидео бях пристигнал пред обед и все още ни най-малко не познавах страната и

населението й. Въпреки това можех да се осмеля да изкажа някои съмнения относно истинността на току-що прочетеното.

Преди всичко населението, за което ставаше дума, съвсем не се състои само от гаучоси, индианци и потомци на испанците. Там живеят и хиляди, дори десетки хиляди англичани, немци, французи и италианци, да не говорим за швейцарците, хърватите и много други.

Никак не бях съгласен с начина, по който гаучото използвал ласото си. Че кой ли ездач, който да речем иска да залови някой полудив бик, ще вземе да завърже ласото за бедното си! Бикът непременно ще го смъкне от седлото и ще го влачи по земята, докато го умъртви.

Още при първия удобен случай си позволих да се осведомя за името на автора на тези неправдоподобни твърдения. Казваше се Адолф Делакур и беше редактор на „Патриот Франсе“ в Монтевидео. Е, този господин сигурно бе запознат с тамошния живот и порядки по-добре от мен. Трябваше да се задоволя с прочетеното и да изчакам да видя дали мнението му щеше да се потвърди, което за щастие не стана.

Впрочем не се оказа необходимо да продължавам да се занимавам повече с това четиво. Памперото отслабна и по улиците отново закипя онова оживление, типично за един голям пристанищен град. Тъй като исках да го разгледам, реших да предприема една разходка.

Но тъкмо когато си сложих шапката, на вратата ми се почука. Извиках „Влез!“ и за мое най-голямо учудване, на прага се появи някакъв господин, облечен по френската мода. Той беше с черен панталон, също такъв фрак, бяла жилетка, бяло шалче на врата, лачени ботуши, а в ръката си държеше черен цилиндър, около който имаше бяла копринена кордела. Тази кордела, от която висяха две широки фльонги, ме наведоха мен, неопитния човек, на знаменитата мисъл, че пред мен е застанал някой сватовник или кръстник. Той направи дълбок почтителен поклон и поздрави:

— Поднасям ви почитанията си, господин полковник!

После направи още два пъти своя раболепен поклон. Междувременно аз бързо размислях. Откъде накъде ме заговори с този военен чин? Да не би и тук, в Уругвай, да съществуваше онзи хубав обичай като в милата Австрия, където келнерите се обръщат към всеки по-дебел посетител с „господин барон“, към всеки човек с очила с

„господин професор“ и към всеки собственик на юнашки мустаци — с „господин майор“? Този мъж имаше много особена физиономия. Никак не ми харесваше. Ето защо отговорът ми беше кратък:

— Благодаря! Какво желаете?

Той размаха два пъти шапката си насам-натам и заяви:

— Идвам, за да поставя на вашето благосклонно разположение както себе си, така и всичко, каквото имам и с каквото разполагам.

При тези думи той впи острия си изпитателен поглед в лицето ми. В очите му се четеше притворство. Попитах го:

— Себе си и всичко, каквото имате ли? Тогава благоволете да ми кажете най-напред кой сте и с какво се занимавате.

— Аз съм сеньор Ескило Анибал Андаро, собственик на голяма естансия край Сан Фруктуосо. Ваша милост сигурно е чувал вече за мен.

Понякога се случва името на някой човек да отговаря точно на характера му. В превод на немски името на моя посетител гласеше Есхилус Ханибал Шлайхер^[3], което не беше кой знае колко препоръчително.

— Трябва да призная, че никога не съм чувал за вас — подхвърлих аз. — След като ми казахте кой сте и какъв сте, мога ли да науча и какво имате, та ми го предлагате?

— Притежавам първо пари и второ — влияние.

За да изтъкне по-добре важността на тези две понятия той нарочно направи малка пауза пред тях и ги изговори с особено натъртване. После ме погледна отстрани с лукаво и очаквателно присвиване на очите. В този момент лицето му бе придобило глуповато-хитроват и дързък израз.

— Парите и влиянието са наистина две твърде хубави и необходими неща. Действително ли сте дошъл, за да ги предоставите на мое разположение?

— Ще се чувствам щастлив, ако проявите благосклонността да не отблъснете предложението ми.

Бях изненадан. Този човек ми предлагаше своите връзки в обществото, както и кесията си. Защо? Трябва да се опитам да разбера.

— Добре, сеньор, приемам и двете и преди всичко първото.

— Значи най-напред капитала! А Ваше Високоблагородие ще благоволи да ми каже колко голяма е сумата, от която се нуждае?

— В момента са ми необходими пет хиляди песос фуертес^[4].

По лицето му се изписа широка усмивка на задоволство.

— Дреболия! Ваша милост може да имате парите вътре в един час, стига само да се разберам за незначителните условия, който навярно ми е разрешено да поставя.

— Какви са те?

Той пристъпи близо до мен, кимна ми доверително и се осведоми:

— Ще ми позволите ли преди това да попитам дали парите ще ви послужат за лични или за някакви други цели?

— Естествено само за лични.

— В такъв случай съм готов не само да ви заема сумата, а — ако ми разрешите — и да ви подаря като доказателство за моето уважение към вас.

— Нямам абсолютно нищо против.

— Извънредно много се радвам. В такъв случай само учтиво ще ви помоля да поставите името си под два-три реда, които незабавно ще напиша.

— И какво съдържание ще имат тези редове?

— О, наистина става дума за нещо съвсем незначително. С подписа си Ваше Високоблагородие ще ми даде уверението, че в точно определен срок и по ясно посочена цена аз, Ескило Анибал Андаро, се задължавам да снабдя вашите военни части с пушки. Имам щастливата възможност за няколко дни да се сдобия с достатъчно количество карабини тип „Спенсър“.

Сега ми стана ясно, че сеньор Потайников ме вземаше за някакъв офицер, с когото изглежда доста си приличахме. Навярно той имаше похвалното намерение да подкупи въпросния човек с пет хиляди песос, за да стане доставчик на войската му. След края на североамериканската Гражданска война бяха останали около двадесет хиляди употребявани пушки „Спенсър“. От янките като нищо можеше да се очаква да са продали вече една част от тези оръжия на държавите по течението на Ла Плата, където на времето бяха използвани подобни пушки. С такава сделка сеньор Андаро можеше да изкара за себе си десетократно по-голяма сума от предложения ми подарък.

Беше ме нарекъл полковник. Как ли един полковник си е присвоил правото да закупува пушки без разрешението на министъра

на войната? Да не би въпросният човек да играе ролята на либертадор? С тази дума, означаваща „освободител“, наричат край Ла Плата водачите на различни банди, разбунтували се срещу съответното правителство. Историята на всяка южноамериканска страна е богата с имена на подобни люде.

Тази случка ме забавляваше. Едва кракът ми беше стъпил в тази страна и вече ми се предлагаше възможността да надникна зад кулисите на вътрешните ѝ работи. Имах голямото желание да продължа да играя още малко ролята на моя двойник, но взех друго, по-разумно решение. Естествено, преди да пристигна тук, доколкото ми беше възможно се бях осведомил за местните порядки и условия на живот и затова знаех, че за мен можеше да стане опасно, ако продължавах да заблуждавам моя посетител, само за да узная неща, които изобщо не ме засягаха. Ето защо бавно минах към отстъпление.

— За съжаление не мога да подпиша такива редове. Не знам какво бих правил с пушките, понеже не виждам никакъв начин да ги използвам.

— Така ли? — учуди се той. — Ваше Високочеловечество е в състояние за една седмица да събере над хиляда мъже.

— За какво са ми?

Той отстъпи две крачки назад, присви едното си око и лукаво се усмихна, сякаш искаше да ми каже: „Я не ми разигравай такива комедии. Знам много добре как стоят нещата!“ След малко ме попита:

— Нима наистина тепърва трябва да обяснявам на ваша милост какво да правите с пушките? Научих, че ще пристигнете в Монтевидео. Ето че дойдохте и аз знам целта на вашето присъствие тук.

— Лъжете се, сеньор. Струва ми се, че ме вземате за някой друг човек, с когото нямам нищо общо.

— Невъзможно! Опитвате се навярно да прикриете самоличността си само защото искането ми за пушките не ви е приятно. Е, в такъв случай съм готов да ви направя и други предложения.

— И те ще бъдат безполезни, защото наистина ме бъркате с някакво друго лице, с което изглежда имам известна прилика.

Ала изглежда и тази забележка не го смути. Лицето му запази увереното си изражение, към което се прибави и една кажи-речи

снизходителна усмивка. Той ми каза:

— Както разбирам от думите ви, в момента изобщо не сте в настроение да говорите за подобни неща. Сеньор, нека тогава изчакаме по-благоприятен час! Ще си позволя отново да намина при вас.

— Повторното ви посещение ще има същия резултат. Аз не съм човекът, за когото ме вземате.

Изражението на лицето му стана по-сериозно и той попита:

— Значи не желаете повторно да ви посетя?

— По всяко време ще ми е приятно да ви видя, но при условие, че прозрете споменатото вече заблуждение. Не можете ли да ми кажете кой е господинът, с когото ме обърквате?

При тези думи острият му поглед ме измери от глава до пети. После, поклащайки глава, той отвърна:

— Досега познавах ваша милост като храбър офицер с големи заслуги, както и като многообещаващ държавник. Качествата, които откривам днес във вас, ме убеждават, че бързо ще напреднете в кариерата си.

— Мислите, че се преструвам, така ли? Ето, вижте паспорта ми!

Извадих паспорта си от портфейла, който лежеше на масата, и му го подадох. Той го прелисти и дума по дума сравни описаните в него данни с външността ми. Лицето му се удължаваше все повече и повече. Обзе го смущение, което нарастваше от минута на минута.

— По дяволите! — извика той най-сетне и хвърли паспорта върху масата. — Сега и аз не знам какво да мисля за вас! Както самият аз, така и двама мои приятели ви разпознаха съвсем сигурно като човека, с когото смятах да разговарям.

— Кога ме видяхте?

— Още когато се появихте на входната врата на хотела. А ето че сега този паспорт е напълно в състояние да ме обърка. Действително ли идвате от Ню Йорк?

— Разбира се. Дойдох със „Сийгъл“^[5], който все още е на котва в пристанището. Можете да попитате капитана.

— Тогава да ви вземат дяволите! — гневно извика той. — Защо не ми го казахте веднага?

— Защото не сте ме питал. Цялото ви поведение ме накара да повярвам, че ме познавате. Едва когато ми заговорихте за пушките,

забелязах какво е положението. И тогава незабавно ви обърнах внимание на вашата заблуда, с което, вярвам, напълно ще се съгласите.

— С нищо няма да се съглася, абсолютно с нищо! Трябваше веднага да ми кажете кой сте!

Тонът му стана груб. Ето защо реших да го поставя на мястото му.

— Ще ви помоля да бъдете по-учтив. Не съм свикнал да ми подхвърлят в лицето, че трябвало да ме вземат дяволите. А тъй като не съм и всезнаещ, не мога веднага с влизането на всеки човек да отгатвам какво ще иска от мен. Впрочем преди да дойдете тук, сигурно сте разпитал за мен както собственика на хотела, така и персонала му, а те несъмнено са ви осведомили, че съм чужденец.

— Наистина ми го казаха, ала не им повярвах, тъй като при дадените обстоятелства бях принуден да си помисля, че сеньорът, за когото ви взех, ще се настани тук под някакъв псевдоним. Към всичко това се прибавя и произношението ви на испански, от което не си личи, че сте чужденец, и то немец.

Това признание беше твърде ласкаво за мен. Когато преди няколко години пристигнах в Мексико, говорех ужасно завалено този език. Ала животът е най-добрият учител. По време на продължителните си странствания из Сонора и калифорнийския юг лека-полека започнах да се оправям все по-добре с *lenguaje española*^[6], но до този ден дори и не подозирах, че съм станал чак такъв Санчо Панса.

— И накрая — продължи той, — защо носите точно такава брада, каквато носят жителите на нашата *Banda oriental*^[7]?

— Защото винаги, когато пътуствам, се стремя да се приспособявам към привичките на местното население и не желая навсякъде веднага да познават, че съм чужденец.

— Е, ами тогава именно затова сте виновен, че ви взех за друг човек. Никой чужденец няма право да копира нашата външност или поведение. Както е известно, има един вид животни, притежаващи в голяма степен инстинкта за подражание и всеки разумен човек ще внимава много да не даде повод да го сравняват с тях.

— Сеньор, безкрайно съм ви благодарен за този съвет, но най-наистина ви моля да престанете с поученията си. Досега ги слушах безплатно, ала продължете ли усилията си в тази насока, ще се видя

принуден да ви заплатя такова възнаграждение, което да отговаря на услугата ви.

— Сеньор, заплашвате ли ме?

— Не. Само ви обръщам внимание на нещо определено.

— Не забравяйте къде се намирате!

— И вие самият се съобразявайте, че не сте в някоя стая на вашата естансия, а в едно помещение, с което понастоящем разполагам аз! А сега стига сме се разправяли. Моля, направете ми удоволствието да ми разрешите да ви кажа сбогом!

Отправих се към вратата, отворих я и с движение на ръката го подканих да използва образувалия се отвор. Няколко мига той се колеба, втренчил в мен слисания си поглед. Изглежда за него бе нещо чудовищно да бъде изгонен от един чужденец по такъв начин. После профуча покрай мен, като ми извика:

— Довиждане! Все ще си разчистим сметките!

След като ме заплаши с юмрук, той се втурна надолу по стъпалата. Ето това беше първият ми разговор с местен жител, едно начало, от което в никакъв случай не можех да бъда възхитен. Е, и през ум не ми мина да изпитвам кой знае какви опасения. Този човек ме беше обидил и затова го бях изпъдил — нещо толкова просто и естествено, че нямаше никаква причина да продължавам да го мисля. А и естансиерото съвсем не ми беше направил впечатление на човек, от когото трябва да се страхувам.

Преди да изляза да разгледам града, аз извадих няколкото препоръчителни писма, които носех със себе си. По принцип съм против това по такъв начин да задължаваш непознати хора да се грижат за теб и да им бъдеш в тежест. Така човек сам се затруднява в собствените си действия. По тази причина когато пътувам, предпочитам свободно да избирам познанствата си и да отивам там, където сам пожелаая, а евентуални препоръчителни писма да предавам малко преди да си замина. Стотици пъти съм наблюдавал колко доволни са оставали въпросните лица, че в такива случаи не остава никакво време да изявявам различни претенции и желания.

Този път разполагах с четири подобни писма. Едното от тях беше от собственика на една нюйоркска търговска къща до неговия съдружник, който ръководеше филиала на фирмата в Монтевидео. Бях имал възможността да направя на този янки доста значителна услуга и

в замяна той ми беше обещал да ме препоръча на съдружника си най-горещо. Точно това писмо трябваше да предам незабавно, понеже съдружникът щеше да ми осребри чека, с чиято сума щях да покрия по-нататъшните разноски по моето пътуване.

Другите три писма прибрах обратно в портфейла, а само въпросното понечих да оставя върху масата или по-скоро се опитах да го хвърля върху нея. Но то се удари в ръба ѝ и падна на пода. Когато го вдигнах, забелязах, че печатът му от тънък слой червен восък се е разчупил и капачето на плика се е отворило. Невъзможно беше да предам писмото в такъв вид. Трябваше пак да го запечатам и то така, че нищо да не си личи. Иначе не беше изключено да ме заподозрат, че нарочно съм го отворил и прочел.

Прочел ли? Хм! Не можех ли все пак да го направя? Навярно щеше да е нарушаване тайната на кореспонденцията, но може би все пак имах известно право на това, защото нали съдържанието му засягаше тъкмо мен. И така, измъкнах листа от плика и го разгърнах. Редовете му гласяха следното:

„Получих последното ви писмо и съм напълно съгласен с предложенията ви. Сделката е рискована, но в случай на успех ще ни донесе толкова голяма печалба, че сме длъжни да опитаме късмета си. Барутът пристига със «Сийгъл». Смесили сме го с трийсет процента дървени въглища, стрити на прах, и тъй като се надявам да успеете тайно да го пренесете на сушата и да си спестите митото, ще направим чудесен гешефт.

С настоящето писмо ви упълномощавам да съчините договорите и да ги изпратите на Лопес Хордан да ги подпише. Несъмнено това е опасна работа, защото спипа ли националната гвардия пратеника и намери ли договорите, свършено е с него. За щастие случайно мога да ви препоръчам един човек, който е изключително подходящ за тази мисия.

Приносителят на това писмо е немец. Дълги години се е скитал сред североамериканските индианци и е безумно смел тип, ала е безкрайно глупав и страшно

доверчив. Струва ми се, че е тръгнал за Сантяго и Тукуман, така че ще мине през провинцията Ентре Риос. Престорете се сякаш му давате препоръчително писмо до Хордан, а всъщност поставете в плика двата договора. Ако ги намерят у него и го застрелят, светът ще изгуби един глупак, за когото няма да е чак толкова жалко. Естествено на документите не бива да се вижда подписът ви. Ще ги подпишете едва след като ги получите обратно по пратеник от самия Хордан.

Впрочем дъчманът няма да ви създава никакви главоболия. Той е направо смешно непретенциозен. Чаша кисело вино и няколко сладки приказки са достатъчни, за да го направят щастлив.“

Ето това беше съдържанието на туй забележително „препоръчително писмо“, поне що се отнасяше до мен. Ако не го бях прочел, навярно щях да попадна в заложения капан. Без да подозира, „глупакът“ трябваше да играе една от главните роли при вдигането на някакъв метеж. Че в случая не ставаше въпрос за нищо друго, ми подсказваше споменаването на барута, както и името на покрилия се със зловеща слава предводител на бандити Лопес Хордан, чиято безскрупулност бе стигнала дори дотам да заповяда да убият собствения му пастрок, бившия генерал и президент Уркиса. Във всеки случай именно на този човек трябваше да бъдат предадени барут и пари, а пратеникът, натоварен с пренасянето на договорите относно този съмнителен гешефт, щях да бъда аз.

Пъхнах писмото обратно в плика и с помощта на клечка кибрит успях да възстановя счупения печат. После тръгнах да посетя получателя му, който беше от испански произход, казваше се Тупидо и живееше на Пласа да ла Индепенденсия.^[8] Когато излязох на улицата, от памперото и дъжда нямаше вече и следа.

Градът е разположен върху тесен нос от сушата, чиито склонове от едната страна се спускат стръмно към залива, а от другата — към открито море. В резултат на това дъждовната вода се оттича толкова бързо, че дори и след най-проливните валежи земята изсъхва само за броени минути.

Монтевидео е красив, дори великолепен град, построен в средноевропейски стил. Има добре павирани улици, богаташки къщи с хубави градини и представителни големи сгради, където се помещават клубове и театри. Архитектурата на частните домове е твърде своеобразна. Тук властва истинско разточителство на мрамор, който, на всичко отгоре, се внася от Италия, макар в самата страна да се намира много качествен мрамор.

Онзи, който си мисли, че при пристигането си в столицата Монтевидео ще срещне жители от вътрешността на страната, много се лъже. По улиците не яздят гаучоси, рядко се срещат хора с индиански черти на лицето, а на негри човек се натъква по-често, отколкото да речем в Лондон или в Хамбург.

Както мъжете, така и жените се обличат по френската мода. Могат да изминат и дни, преди да срещнете някоя дама, наметната с испанска мантия^[9]. Повече от половината жители на града са от европейски произход.

Стълпотворението от какви ли не народности е причина да чуете по улиците най-различни езици. Тук се срещат много по-често хора, владеещи до три, четири или пет езика, отколкото дори в европейските милионни градове. Накратко казано, докато човек се намира в чертите на града, по нищо не може да разбере, че е стъпил на южноамериканска земя. Той би имал същото основание да си помисли, че е попаднал в Бордо или Триест.

Докато любопитно се оглеждах и бавно се влачех из улиците, и аз самият се почувствах доста разочарован. Виждах само европейско облекло и европейски лица, каквито се срещат навсякъде, стига само по-тъмният им тен да не се смята за нещо необичайно.

Биеха на очи единствено белите и червени кордели, които много мъже носеха на шапките си. Едва по-късно разбрах значението на това украшение — онези, които имаха бели кордели, се числяха към политическата партия „бланкос“, а привържениците на „колорадос“ носеха червени кордели. Следователно сеньор Ескило Анибал Андарио не беше никакъв сватовник, а „бланко“. Много вероятно към същата партия да се числеше и полковникът, с когото ме беше объркал. Може би щях да успея да науча името на този човек.

На Пласа де ла Индепенденсия по огромната фирмена табела разпознах къщата, където се намираше филиалът на моя хитър янки.

Лицевата страна на сградата правеше всякакво друго, само не и импозантно впечатление. Освен приземния, тя имаше само още един етаж. Без никакви стъпала направо от улицата се влизаше през входната врата, която представляваше скъпоценна ажурена изработка от желязо. Зад нея започваше широк плочник от мрамор, водещ към павиран двор. Там бяха поставени големи дървени качета с разцъфнали растения, чийто аромат достигаше чак до мен.

Вратата беше заключена, макар че изглежда само през нея се минаваше за помещенията на кантората, посещавана от толкова много хора. Послужих си с чукчето на вратата. Тя се отвори с някакво механично устройство, без да се мерне жива душа.

В коридора видях по една врата и отдясно, и отляво. Месингова табелка ми показва, че търсената от мен врата е дясната. Когато прекрачих прага ѝ, аз се озовах в едно доста просторно помещение, което получаваше светлина от няколко отворени врати, водещи към двора. Тук имаше бюра, където работеха писари. До една продълговата маса в дъното на стаята стоеше някакъв мъж с кльощава фигура и твърде нелюбезно разговаряше с мизерно облечен човечец.

Обърнах се към най-близко седящия служител и го попитах за сеньор Тупидо. В отговор той само безмълвно посочи към кльощавия мъж. Тъй като въпросният човек беше зает, аз реших да го изчакам прав и така станах свидетел на разговора между двамата.

Лицето на сеньора имаше остри черти и надменно-лукаво изражение. Черната му брада беше подстригана според местния обичай — тя завършваше с остър връх.

Човекът, с когото разговаряше, изглежда принадлежеше към най-бедните слоеве от населението. Беше бос. Изпокъсаните му панталони, многократно изкърпвани криво-ляво, едва достигаха до половината от прасците му. Не по-малко опърпаната му върхна дреха е била някога навярно синя, ала сега бе съвсем избеляла. Около кръста си носеше увито като пояс съдрано пончо, откъдето стърчеше дръжката на нож. В ръката си държеше смачкана и обезформена сламена шапка. Лицето му бе силно загоряло от слънцето, кожата му бе сякаш от пергамент, а леко изпъкналите скули навеждаха на предположението, че една част от кръвта в жилите му е индианска. Този извод се потвърждаваше и от черната дълга и права коса, която се спускаше чак до плещите му.

Изглежда Тупидо не беше забелязал влизането ми. Той стоеше почти в профил срещу мен и тъкмо в този момент грубо хокаше другия:

— Дългове и вечно само дългове! Кога веднъж завинаги ще си оправим сметките? Навярно няма да стане и до второ пришествие! Че работете по-усърдно! Йерба^[10] расте навсякъде. Намира се къде ли не. Необходимо е само да протегнеш ръка. Но ленивецът наистина за нищо не го бива!

При тези думи другият леко свъси вежди, ала все пак учтиво каза:

— Не съм ленивец. Месеци наред работихме най-усърдно. Принудени бяхме да живеем във вековните гори, да се борим за живота си с диви животни и денонощно да работим. Радвахме се предварително на плодовете от нашето трудолюбие, извоювани с големи лишения. А ето че сега вие ни отнемате радостта, защото не желаете да спазите обещанието си.

— И не е необходимо да го спазвам, понеже доставката пристигна с два дни закъснение.

— Два дни! Сеньор, нима това време има чак толкова голямо значение? Понесохте ли някакви щети?

— Естествено, понеже впоследствие на това и ние предаваме нашата доставка със закъснение и ще трябва да преглътнем двайсетпроцентни удръжки от сумата.

— Наистина ли мислите, че ще ви повярвам?

— Какво нахалство! — избухна Тупидо. — Трябва да сте ми благодарни, че не ви удържам повече, отколкото са загубите ми. Обещах ви по двеста и четиридесет книжни талера за бала чай. Приспадне ли двайсет процента, това прави сто деветдесет и два талера, и още два талера за канцеларски услуги — остават сто и деветдесет книжни талера. Умножим ли тази цифра по броя на доставените от вас бали, ще видите, че ни дължите още точно двеста книжни талера. Не сте ни издължили стойността на аванса и на хранителните провизии, които получихте от нас.

— Сеньор, ако ни правите такива удръжки, то сметката ви излиза вярна, но ви моля да не забравяте, че иначе купувам един вол за сто книжни талера, докато вие ни приспадате за него цели сто и петдесет. Подобно увеличение на цената сте направили и с всички останали

продукти. Така нищо не можем да заделим за себе си. Вместо да ни платите известна сума, ние оставаме ваши длъжници. В джобовите си нямам и пукнато песо. Дойдох при вас от името на моите другари и трябва да им занеса някакви пари. Те ги очакват с болезнено нетърпение. А вместо пари ще им донеса само нови дългове. Как ще я караме така?

— Не задавай такива глупави въпроси! Ще трябва да работите!

— Вече нямаме никакво желание за работа. Решихме да си потърсим друг работодател.

— Нямам нищо против. Ще намеря достатъчно събирачи на чай, които с радост ще работят за мен. Но в такъв случай ще трябва да ми изплатите двестата книжни талера, и то незабавно!

— Не мога. Вече ви казах, че джобовите ми са празни. И ви моля да размислите, че по досегашния начин на разплащане никога няма да сме в състояние да си погасим дълговете. Стоките, с които ме снабдявате, имат най-високите възможни цени, а донесем ли в града плодовете на нашия труд, при който ние непрекъснато рискуваме живота си, тогава редовно ни се правят такива значителни удръжки, както и днес. Напускаме службата при вас.

— Съгласен съм, само че ще трябва незабавно да платите двестата талера. Ей там седи касиерът! Щом някой иска да постъпи като вас, той трябва да има и пари!

Клетникът втренчи смутено поглед в краката си. Съчувствах му. Той беше събирач на чай. Бях чел за тежкия и опасен живот на тези хора. И той, и другарите му щяха да бъдат измамани в заплащането на труда им, само за да изпаднат в още по-голяма зависимост от богатия работодател. Във всеки случай сеньор Тупидо беше достоен съдружник за моя вероломен янки.

Събирачът на чай го удари по молба. Смирено взе да го увещава да им опрости иначе неголямата сума. Напразно.

— Единственото нещо, на което мога да се съглася, е да ви дам известна отсрочка — заяви най-сетне Тупидо. — Платите ли двеста песо още до вечерта — добре, ако ли не, ще се наложи да останете на служба при мен, за да си отработите дълга. Това е последната ми дума. А сега си върви!

С бавни крачки сломеният клетник си тръгна. Точно когато минаваше край мен, аз му прошепнах:

— Чакайте ме навън!

Изненадан, той ми хвърли бърз поглед и после изчезна, а аз се приближих до ръководителя на филиала. Той ме огледа остро и изпитателно, направи няколко крачки към мен, поклони се дълбоко и попита:

— На какво дължа честта на това неочаквано посещение, сеньор?

Беше ясно, че и той ме вземаше за някой друг. Отговорих с не особено учтив тон:

— За вас посещението ми не е по-почетно от посещението на когото и да било друг. Аз съм чужденец, комуто е възложено да ви връчи ей това писмо.

Той пое плика, прочете адреса, пак ме огледа и с усмивка, която изглежда трябваше да мине за хитра, ми каза:

— От Ню Йорк, от моя съдружник! Сеньорът има вече делови връзки с него, така ли? Много щях да се радвам, ако предварително бях предизвестен за пристигането ви.

— Когато за пръв път видях съдружника ви, няхах никаква представа за вашето съществуване.

Тези думи изглежда разколебаха увереността му. Той поклати глава, отвори писмото, без да забележи, че печатът му е бил вече разчупван и го зачете. Лицето му се удължаваше все повече и повече, погледът му взе да шари между редовете и мен. Най-сетне той отново сгъна листа, пхна го в джоба си и каза:

— Извънредно странно! Значи вие сте немец, вие сте човекът, за когото става дума в това препоръчително писмо?

— Действително имам основание да предполагам, че в писмото става въпрос за мен.

— Препоръчват ви най-топло и аз се поставям на услугите ви във всяко отношение.

— Благодаря ви, сеньор! Но нямам намерения да ви създавам затруднения.

— О, моля ви, за затруднения и дума не може да става! Нали видяхте, че донякъде се учудих. Това се дължи на значителната ви прилика с един друг твърде известен господин от по-знатните среди.

— Мога ли да узная кой е той?

— Имам предвид полковник Латоре, за когото може би сте чувал или чел някъде.

— Действително познавам по име този офицер, с когото изглежда се свързват някои надежди за бъдещето. Можете да сте сигурен, че с него си приличаме само външно и иначе нямаме нищо общо. Аз съм най-обикновен пътешественик и за политика или за военно изкуство не притежавам никаква дарба, нито пък имам желание да се занимавам с тях.

— Това говори за скромността ви. Ала моят съдружник ме уведомява, че дълги години сте бил сред североамериканските индианци. Значи все пак би трябвало да изпитвате увлечение към опасните преживявания. Дано имам удоволствието да чуя нещичко за вашите приключения. Ще ми окажете ли честта днес да вечеряте с мен?

— Изцяло съм на ваше разположение.

— Тогава ви моля точно в осем часа да дойдете в моя дом. Адресът ми е на тази визитна картичка. Мога ли с нещо да ви услужа?

— Да, ако ми разрешите да ви помоля. Искам да ви връча този документ.

Аз взех визитката му и същевременно му подадох чека, платим при представяне. Той го провери, написа върху една хартия няколко цифри и ми я даде с думите:

— Сеньор, ето къде е касата! Засега ще се сбогувам с вас. Довиждане до тази вечер!

Той се обърна и изчезна зад една врата, изпеченият му мошеник. Само един поглед, хвърлен на хартията, ми беше достатъчен, за да разбера, че се канеше да ме измами.

— Сеньор! — извиках подир него. — Моля ви само за един миг още!

— Какво друго има? — попита той, след като се върна. По лицето му не беше останала и следа от предишната любезност, а гласът му звучеше остро и заповеднически.

— Навярно неволно сте допуснали малка грешка. Чекът е издаден за по-голяма сума.

— Вероятно забравяте дисконтовата такса.

— Но тук изобщо не може да става дума за шконтиране. Приспадат ми пет процента, докато чекът е платим при представяне, а

не на някоя по-късна дата.

— Подобно приспадане е нещо съвсем обичайно за нас.

— Един събирач на чай може да е длъжен да се съобразява с личните ви привички, защото е във ваша власт, ала за мен това не е задължително. Съдружникът ви не ми е издал този чек, за да ми направи някаква лична услуга. Изплатил съм му цялата сума и настоявам да ми бъде върната до последното песо, при което и бездруго ще изгубя лихвите.

— Не давам пукната пара повече.

— Тогава си запазете парите и ми върнете чека!

— Той е вече в ръцете ми, а вие получихте платежно нареждане до касата ми. Следователно чекът е моя собственост.

— Оставям ви тук, върху масата, платежното нареждане, тъй като не мога да го използвам.

— Правете каквото искате! Но чекът е изплатен и остава в мен!

— Няма да е задълго. Сега си тръгвам, но само след пет минути ще се върна с полицията. А дотогава — довиждане!

Направих лек поклон и се извърнах да си вървя. Подчинените на сеньор Тупидо бяха оставили перодръжките си и с любопитство следяха сцената. Вече бях отворил вратата, когато той ме повика:

— Чакайте, сеньор! Моля ви, само една дума още!

Човекът явно се страхуваше от полицията. Така името му на търговец сигурно щеше да пострада, а освен това ако ме оставеше да си отида, изпълнението на предначертания план щеше да стане невъзможно. Тупидо отново извади препоръчителното писмо и се престори, че едва сега го чете по-подробно. След малко се обади с предишната любезност:

— Длъжен съм да ви помоля за извинение. Тук накрая съдружникът ми пише в няколко реда, които за съжаление съм пропуснал, че сумата трябва да ви се изплати изцяло и в този случай можем да направим изключение от обичайната си практика. Затова ще получите платежно нареждане за всичките си пари. Така ще бъдете ли доволен?

Кимнах снизходително.

— Да забравим този малък инцидент, сеньор! — помоли ме той накрая. — Мога тази вечер да разчитам все пак, че ще ми дойдете на гости, нали?

— Разбира се! Но при условие, че и в дома ви няма някой установен обичай, срещу който също ще се видя принуден да протестирам.

— О, нищо подобно! — процеди той с дружелюбно изражение, но с предрезгавял от злоба глас, и окончателно изчезна зад вратата.

Получих си парите, пъхнах ги в джоба, поздравих и си тръгнах. Навън до отсрещния ъгъл видях да стои клетият събирач на чай. Приблжих се до него и го подканих да дойде с мен за някоя и друга минута.

Гостилниците в Монтевидео не са като нашите. Кафенетата не струват кой знае колко, а да не говорим за това, че там се сервира не кафе, а мате, парагвайски чай. По-добро е положението в така наречените кондитерии, където човек може да хапне хубави сладкиши, сладолед и други такива неща.

За всеки ден престой в странноприемниците се заплаща за преспиване и храна (без виното) по петдесет книжни талера. На пръв поглед това може да ви се стори много, но то се равнява само на осем марки, тъй като книжното песо има приблизително стойността на шестнайсет пфенига. Една бутилка бира струва шест талера — значи почти една марка. На бръснаря се дават десет талера. За една чашка ром, колкото напръстник, съм плащал по три талера — толкова много бяха загубили от стойността си тамошните книжни пари. Ако по онова време човек не искаше да понесе големи загуби, трябваше страшно да внимава с различните видове обезценени книжни пари в държавите по Ла Плата дори в най-обикновения ежедневен живот. Местните жители използваха незнанието на чужденците по отвратителен начин.

Заведох събирача на чай в една от споменатите кондитерии.

Помещението беше пълно с посетители, които — ако се съдеше по облеклото им — се числяха към най-добрите съсловия. Всички очи се насочиха към събирача на чай. Но какво ли ме засягаше това? Хората се отдръпнаха от нас толкова, че се отвори място за петима. Така ни беше по-удобно и ето защо и през ум не ни мина да се ядосваме.

Обаче в никакъв случай не мога да кажа, че събирачът на чай се държеше просташки. Дрехите му не подхождаха на обстановката, нито на другите посетители, но по отношение на поведението си той беше

стопроцентов кабахиеро — обноските му бяха като на всеки друг, който има в жилите си макар само отчасти испанска кръв.

Брадатото му лице не беше от онези, дето се срещат под път и над път. Повечето време погледът му беше скромно сведен надолу, но вдигнеше ли бистрите си, остри и пронизващи очи, в тях се четеше израз на силна воля и собствено достойнство. Изглежда този човек обединяваше в себе си два различни характера — единият от тях бе на подтиснатия унижен работник, а другият — на храбрия разсъдлив скитник из саваните и девствените гори, който — щом се наложи — проявява и голямо самочувствие.

Той си избираше от предложените сладкиши с такава непринуденост, сякаш още от ранно детство посещаваше тези толкова приятни заведения. Наслаждаваше се на всичко със самоувереността на дама, свикнала с подобна обстановка, а изражението на лицето му с нищо не издаваше, че накрая аз ще трябва да платя сметката. С подбрани думи той ми каза:

— Дадохте ми знак да ви чакам, сеньор. Готов съм да изслушам заповедите ви.

— Нямам намерение да ви давам заповеди — махнах с ръка. — По-скоро имам една молба и искам да ви я изложя. Бях свидетел на края на разговора ви със сеньор Тупидо и от него разбрах, че сте зависим от този господин, нали?

— Хм! Може би! — отвърна той с усмивката на човек, който без особено да се оцети — като нищо може да подари някому и хиляда талера.

— Освен това чух, че с помощта на двеста книжни талера ще можете да се освободите от тази зависимост. Ще ми позволите ли да ви предоставя на разположение тази сума?

Той ме погледна слисано. Сумата, за която ставаше въпрос, не беше значителна — само тридесет и две марки, ала за беден събирач на чай като него сигурно не беше малка. Положението на този човек бе събудило съчувствието ми и исках да му подаря парите, макар самият аз да бях всичко друго, но не и заможен.

— Сериозно ли говорите, сеньор? — попита той. — Каква цел преследвате?

— Единствената ми цел е да ви дам възможност да си възвърнете търговската самостоятелност.

— Значи състрадание, така ли?

— Не, съчувствие. Думата състрадание има и едно друго значение, а то никак не би подходило на кавалерското впечатление, което ми правите.

Помръкналото му в последните една-две минути лице просия.

— Значи въпреки бедността ми все пак ме смятате за кабалиеро?

— заключи той. — Но как да съчетаем милостинята с понятие като кабалиеро?

— За милостиня и дума не може да става.

— Значи заем, така ли?

— Щом искате така да го наречете — да. Ще приемете ли?

— Може би да, а може би и не. Какви са условията ви?

— Ще ми дадете три процента лихви за сумата. Договорът ни може да се анулира с едногодишно предупреждение. При следващата ни среща всеки от нас има право да поиска прекратяването му, при което ще трябва да ми върнете парите след изтичането на една година.

— Ами ако не се срещнем повече?

— Тогава ще задържите парите, или след пет години ще ги подарите на някой човек, който е по-беден от вас.

При тези думи той ми протегна ръка, сърдечно разтърси десницата ми и каза:

— Сеньор, вие сте благороден човек. С удоволствие приемам вашия заем и отсега знам, че няма да загубите и едно песо. Мога ли да попитам кой и какъв е чуждестранният сеньор, който така любезно иска да ми помогне?

Дадох му визитката си.

— Значи алеман! — каза той зарадвано, след като прочете името ми. — Ето, вземете и моята картичка, сеньор!

Той бръкна под изпокъсаната си връхна дреха, измъкна изкусно извезана кесийка и ми подаде една от своите картички. На нея пишеше: Маурисио Монтесо, гид и йербатеро.

Значи този човек беше водач на чужденци и събирач на чай. Изглежда щеше да се окаже добра „находка“ за мен.

— С кои райони сте добре запознат, сеньор? — попитах го аз. — Каня се да пътувам до Сантяго и Тукуман и исках да разпитам за някой свестен водач.

— Водач ли? Тогава ще ви препоръчам един от най-добрите си приятели. На него можете да се осланяте, той не е ариеро^[11], който гледа само как повече да одере чужденците.

— А самият вие навярно нямате желание или време да се заемете с тази работа, а?

Той спря върху мен дружелюбния си, изпитателен поглед и ме попита:

— Хм, сеньор, богат ли сте?

— Не.

— И въпреки това ми давате пари назаем! Мога ли да попитам каква работа имате там? Да не би да отивате в Аржентина да търсите злато?

— Не.

— Тъй, тъй! Ще си помисля. И кога искате да тръгнете на път?

— Колкото е възможно по-скоро.

— Тогава сигурно няма да мога да ви водя, защото имам да свърша още някои неотложни неща. Впрочем и приятелят ми, когото искам да ви препоръчам, също не е тук в момента. Първо би трябвало да ви заведе при него, а това е един дълъг път до Парагвай. Но иначе без съмнение би си заслужавало да се измине този заобиколен път, понеже моят приятел е най-прочутият и най-опитен сендадор^[12], с когото никой не може да се мери. Няма ли поне да обмислите предложението ми? Въпреки налагащото се заобикаляне, с него ще стигнете целта си много по-бързо и по-сигурно, отколкото с някой друг водач, с когото може би ще успеете да тръгнете незабавно, ала незнанието и неумението му ще ви докарат какви ли не беди.

— Кога и къде мога да се срещна с вас, за да ви съобща решението си?

— Всъщност имах намерение да остана тук само до утре, но ще удължа престоя си с още един ден. Не ми се ще да си правите труда да идвате да ме търсите в моята странноприемница. Предпочитам аз да дойда при вас.

— Добре! Елате утре по обед в хотел „Ориентал“, където ще ме намерите в стаята ми! Мисля, че дотогава ще взема решение.

— Ще бъда точен, сеньор. Мога ли да попитам и дали поддържате делови връзки със сеньор Тупидо?

— Не. Предадох му само едно препоръчително писмо.

— Той покани ли ви у дома си?

— Да. Тази вечер в осем часа.

— Знам къде живее. Къщата му се намира на улицата, която води към Ла Унион. Тя е една малка разкошна вила и сигурно ще ви хареса. За съжаление се съмнявам, че и обитателите ѝ също ще ви харесат.

— Ако приличат на домакина, няма да се чувствам кой знае колко добре сред тях.

— Тъй! Хм! Значи самият той и на вас не допадна, а?

— И то никак. Дори между нас двамата се стигна до едно малко спречкване.

През последните минути погледът му все беше насочен навън към улицата, сякаш търсеше нещо там. Понеже седях с гръб към тази посока, не можех да видя какво привличаше вниманието му толкова силно. При последните ми думи той изведнъж се сепна и разтревожено извика:

— Карамба! Да не би да сте го обидил?

— Е, разменихме си по няколко по-остри думи, ала за истинска обида вярвам, че и дума не може да става.

— И въпреки всичко ще му отидете на гости?

— Да. Защо не?

— Е добре, вървете, но се пазете! Тук обидите не се забравят толкова лесно, а понякога отмъщението крие лицето си под някоя изключително дружелюбна маска.

— Имате ли основание за подобно предупреждение?

— Предполагам. Я се обърнете за малко! Виждате ли мъжа, дето се е облегал на решетъчната врата право отсреща?

Мъжът, когото йербатерото имаше предвид, беше застанал на отсрещната страна на улицата пред затворения вход на една къща. Имаше досущ нехайното поведение на човек, чиято единствена цел е да се поразвлече, като зяпа оживлението на хората наоколо. Беше облечен в панталони, жилетка и елек от тъмен плат, носеше широкополо сомбреро и с видимо наслаждение пушеше цигара.

— Виждам го — кимнах аз. — Познавате ли го?

— Да. Известен е като дързък тип, за когото няколко литра кръв нямат никакво значение. Той ви наблюдава.

— Не е възможно!

— Моля ви! Щом ви го казвам, можете да ми вярвате. Забелязах го още докато ви чаках на ъгъла на Пласа де ла Индепенденсия. Стоеше там също както и сега — привидно съвсем непринудено, ала не сваляше очи от търговската кантора на сеньор Тупидо. След като излязохте, той тръгна подир нас и застана ей там, отсреща. Съвсем невероятно е вниманието му да е насочено към мен и следователно засяга вас.

— А може би да е напълно безобидна случайност, че е тръгнал в една и съща посока с нас.

— Случайност ли е и че застана отсреща? Не. Наблюдавайте го внимателно, когато си тръгвате оттук, и ще забележите, че сте обект на вниманието му. Утре ще ми кажете дали съм прав или не. Най-сериозно ви моля да се съобразите с предупреждението ми.

— Но, сеньор, съвсем не съм обидил Тупидо толкова тежко, че да изпраща по петите ми наемен убиец. Освен това самият вие казахте, че човекът е бил вече пред кантората на Тупидо, когато все още изобщо не си бяхме разменили онези остри думи.

— Тогава навярно тук има и друг човек, чийто гняв сте предизвикал. Така ли е?

— Едва ли. Може би с изключение на един странен сеньор, който ме посети и на тръгване дори ме заплаши с юмрук. Но просто е невъзможно да го причислявам към опасните хора.

— Хм! Какво наричате „странен“ и какво разбирате под „опасен“? Знаете ли името му?

— Според собствените му думи се казва Ескило Анибал Андаро.

— Господи! Та той съвсем не е странен човек. Той е един от най-заклетите бланкоси. От него може всичко да се очаква. Познавам го. Бъдете така добър да ми доверите каква цел имаше посещението му и как премина срещата ви!

Разказах му малкото си приключение и как ме бяха взели за полковник Латоре. Лицето на йербатерото ставаше все по-сериозно и по-сериозно, а когато свърших, той ми каза:

— Сеньор, обзалагам се, че Андаро е изпратил този бандит да ви следи. Пазете се много и не излизайте без оръжие!

— И вие ли познавате полковника?

— Никога не съм го виждал. Нали иначе приликата ви с него и на мен щеше да направи впечатление? Но знам, че има една партия, която

възлага на него големи надежди. Както сам виждате, външната ви прилика с полковника при определени обстоятелства може да бъде доста опасна за вас. Тук никой привърженик на която и да било партия не е сигурен за живота си, и ако и вас ви вземат за такъв, никак не е изключено погрешка да си изпатите от куршум или от нож. Ами ако Ескило Анибал Андаро иска да ви убие само защото ви смята за Латоре?

— Това е направо невъзможно.

— Така ли мислите? И защо?

— Защото и двамата са от една и съща партия. Та нали той дойде, за да предложи на Латоре сделка?

— Не ми се вярва.

— Но, сеньор, та нали той започна да преговаря с мен за продажба на оръжие тъкмо защото ме беше взел за полковника!

По лицето на Монтесо се плъзна лукава усмивка.

— Личи си, че сте чужденец — каза той. — Латоре не е от партията на вашия сеньор Андаро. Наистина той е твърде сдържан и не изразява открито собственото си мнение, тъй като е не само храбър, но и предпазлив човек, обаче се знае доста сигурно, че поддържа червените, а не белите.

— Защо тогава Андаро ще му предлага подобна сделка?

— Това е само привидно! За да го злепостави. Представете си какъв шум ще се вдигне, ако бланкосите биха имали възможността да кажат: „Разполагаме с подписа на Латоре, с който той потвърждава получаването на пет хиляди песо от нас, срещу които ще му доставим оръжията, за да вдигне военен метеж!“ По този начин той би се компрометирал завинаги.

— Аха, вече го прозирам този Андаро.

— Той или наистина ви смята за Латоре и го е яд, че не сте се хванали в клопката му, или е разбрал, че действително сте съвсем друг човек и сега се ядосва, че е разкрил плановете си пред някакъв чужденец, което може да изложи на опасност и него, и партията му, стига само да уведомите Латоре. И в двата случая не бива да очаквате нищо добро нито от него, нито от бланкосите. За тях сигурно ще е страшно важно да ви попречат да говорите. А какъв е най-сигурният начин да се постигне това? Сам си отговорете на този въпрос!

— Наистина ли искате да ме разтревожите, сеньор Монтесо?

— Да, това искам. Бандитът не стои толкова дълго отсреща само ей тъй, на шега. Можете да бъдете сигурен.

— Ами тогава значи още с първите си крачки в тази хубава страна съм попаднал във вълча яма, където лесно мога да си остана!

— Много вярно сравнение. Затова бързо излизайте от нея и бягайте! Мисля ви доброто. С това разбира се не искам да кажа, че трябва още днес да тръгнете на път. Само се пазете от онзи бандит, както и от всички клопки, които е възможно да ви поставят. Убеден съм, че все нещо ще преживеете до утре по обед, когато ще дойда при вас. Ще се радвам да чуя, че предупреждението ми е взето под внимание.

— Ще го имам предвид, сеньор. И тъй като виждам, че се каните да си вървите, позволете ми веднага да ви дам уговорените двеста песо.

Побутнах по масата към него въпросните песос фуертес. Той сви банкнотите на малко руло и ги пхна в джоба на жилетката си с такова изражение, сякаш бяха къс цигарена хартия. После ми подаде ръка, поклони се учтиво и се отдалечи.

Заех мястото на Монтесо, за да мога да наблюдавам бандита. Той хвърли кратък изпитателен поглед на излизащия от вратата йербатеро, а после направи нетърпеливо движение. След известно време си тръгнах и аз. Престорих се сякаш изобщо не го забелязвам. Минах по няколко улици, спирах се пред различни витрини и най-сетне се убедих, че мъжът непрекъснато ме следи.

Тъй измина около час и вече започна да се здрачава. Камбанен звън ми обърна внимание на това, че се бях озовал близо до катедралата. След като разпитах, разбрах, че хората се стичат в църквата за ежедневната Аве Мария де ла ноче^[13] и се присъединих към тълпата.

Величествената, просторна и обляна от светлина катедрала беше посетена от много богомолци. Ето че прозвуча смесен хор, придружаван от орган. Певците бяха доста добре школовани, ала изпълнението на органиста беше от пето или шесто качество. Той нищо не разбираше от изтеглянето на регистрите и дори твърде често бъркаше.

Органът ми е любим инструмент. Изкачих се горе, за да огледам по-отблизо човека, който така разваляше тържествената композиция на

Палестрина. Канторът стоеше отпред на пулта и размахваше диригентската палка. Органистът беше дребно, слабичко и пъргаво човече. Когато видя, че го наблюдавам облегнат на органа, у него очевидно се породих желанието да ми направи впечатление. Той бързо изтегли принципала и корнета, а после и още няколко шестнайсетфурови регистри. От всичко това произлезе толкова силен шум, че съвсем заглуши гласовете на певците. Въпреки това диригентът не му направи никакъв знак. Така бе изпълнена цялата църковна пиеса до края.

Последва кратка прелюдия, състояща се от едно злощастно органно трио за два мануала и педал, която премина в твърде позната и любима за мен мелодия. За съжаление органистът беше изтеглил горе *vox angelica*, *vox humana*, *äoline* и *flauta amabile*^[14], а заедно с това басите — най-дълбоките и мощни регистри, така че хубавата мелодия се изгуби в бученето на басите като поточе в море.

Невъзможно ми беше да издържа. С риск да си навлека во веки веков кръвното отмъщение на псевдоорганиста, аз бързо пристъпих към него, извадих пълногласните регистри и направих всичко по друг начин. Отначало той ме погледна смаяно, но после погледът му стана дружелюбен. Моят аранжирмент изглежда му допадна повече от неговия собствен.

След третия куплет свещеникът пристъпи към олтара, за да прочете една молитва. Органистът използва това и ми зададе тихо въпроса:

— И вие ли свирите на орган, сеньор?

— Малко — отговорих утвърдително и също така тихо. Дребното му слабичко лице просия от радост.

— Искате ли да посвирите? — кимна ми той подканящо.

— Коя песен?

— Ще ви отворя нотите, а също и книгата с църковни песни. Има само три куплета. Запознати ли сте с тукашната служба?

— Не.

— Тогава ще ви дам знак кога да започнете. Първо има една чудесна прелюдия, после следва мощно звучаща мелодия с по-тихи интермедии, и най-сетне след третия куплет идва fuga с всичките гласове и контрапункт. Започвате ли?

Кимнах му, макар че искаше от мен повече, отколкото бе по силите ми. Изтеглих нежните регистри за „чудесната прелюдия“ и тъй като вече молитвата беше свършила и благословията дадена, органистът здравата ме сръга в ребрата, което без съмнение беше споменатият от него знак. Започнах.

В случая е без значение как съм свирил. Съвсем не съм свършен органист, а и с пълно право се съмнявам, че моят „контрапункт“ би заслужил одобрението на някой специалист. Но тук хората бяха свикнали с изкуството на дребничкия органист, така че изпълнението ми им направи впечатление. След края на литургията всички богомолци останаха в кораба на църквата, а горе аз бях наобиколен от кантора, органиста и всички хористи. Бях принуден да изпълня още една фуга, но след нея заявих, че трябва да си вървя. Органистът ме хвана под ръка с тънката си ръчица и изглежда се канеше да ме „отвлече“. Долу ме преведе през любопитно чакащата тълпа и когато се озовахме навън, пред катедралата, взе да ме уверява, че непременно трябвало да го придружа и да вечерям у тях.

— Невъзможно е, сеньор — извиних се аз, — понеже вече ме поканиха.

— Кой ви покани?

Казах му.

— Тогава наистина нямам право да ви досаждам. Но затова пък не бива да ми отказвате честта утре сутринта да закусите при мен. Съгласен ли сте?

— С удоволствие.

— Ще разчитам да ви видя в десет часа у дома. После ще свирим заедно на орган на четири ръце и четири крака. Имам чудесни ноти. И на обед пак ще ядем у нас.

— Но по това време съм пак зает.

— Няма значение, сеньор. Сигурно ще може да се отложи. Аз ще ви придружа до човека, който ви е поканил и ще го помоля да ви освободи от това задължение. Още не знам името ви, но ние сме братя in organo^[15] и сигурно ще си допаднем.

— Ето ви визитната ми картичка.

— Благодаря! За съжаление в себе си нямам визитки, но и не са необходими. Искам да се науча от вас правилно да изтеглям регистрите, защото между нас казано все ги обърквам. Човек трябва да

отделя внимание и на ръцете, и на краката си, на нотите и на книгата с църковни песни. Е, как тогава да мислиш и за регистрите? Не го проумявам. Надявам се да го усвоя от вас. Впрочем щом желаете да отидете до кинтата^[16] на сеньор Тупидо, тогава ще вървим заедно. Моето жилище е съвсем близо до вашата цел.

Той ме поведе със себе си и започна да ми описва местоположението на кинтата с такива подробности, че и с вързани очи щях да я намеря.

Междувременно се беше стъмнило напълно и настана чудно хубава южноамериканска пролетна вечер. Почти пълният диск на луната осветяваше лъскавия мрамор на къщите, а от градините и дворовете се носеше ароматът на цветя, който оказваше чудотворно въздействие върху човешките сетива.

По-оживената част на града скоро остана зад нас, понеже органистът живееше почти извън града — „сред природата“, както се изрази самият той. Отдясно и отляво се издигаха вили. До кинтата на Тупидо ми оставаха не повече от пет минути, когато моят спътник свърна в един тесен път, който минаваше между две градини.

— Накъде? — попитах го.

— Към моето жилище! Щом нямате време да вечеряте с мен, ще трябва да изпием заедно поне по чаша вино. Моят домисилио^[17] се намира непосредствено зад тези две градини.

— Добре, тогава ще ви изпратя до входната ви врата. Нали утре сутринта пак ще се видим?

Скоро оставихме градините зад гърба си и се озовахме пред една къщица, която беше заобиколена от здрава желязна ограда. Откъм лицевата страна тя нямаше прозорци, а само врата. Докато на сбогуване разменяхме по още няколко думи, на мен ми се стори, че долавям стъпки. Тихият шум се разнесе откъм тесния път, по който току-що бяхме дошли. Погледнах натам.

Изад ъгъла на градинския зид се появи периферията на сомбреро. Под шапката несъмнено се намираше нечия глава. Човекът видя, че сме го забелязали. Отдръпнеше ли се, така щеше само да събуди подозренията ни. Ето защо след като бързо взе решение, той се появи пред нас. Беше бандитът, от когото йербатерото ме предупреди да се пазя.

— Кой сте вие? Какво искате, сеньор? — попита органистът доста смутено. Личеше си, че не е кой знае какъв герой.

Бандитът се приближи още няколко крачки, но така, че въпреки лунната светлина лицето му да остане скрито в сянката на широката периферия на шапката. Само секунди ми бяха необходими, за да се убедя, че се кани да ме нападне.

— Извинете, сеньори! — поде той. — Търся дома на сеньор Ариквес и ме насочиха насам.

Несъмнено гласът му беше преправен. Човекът се намираше само на три крачки от мен и в същия момент пхна ръка в джоба си.

— Тук няма никакъв Ариквес — заяви органистът. — Погрешно са ви упътили.

Бандитът се приближи още една крачка. Аз обаче бързо се извърнах настрани, така че между нас пак имаше разстояние от три крачки, а луната остана зад гърба ми. Вече и най-незначителното движение на наемния убиец не можеше да ми се изплъзне.

— Изобщо не познавам човек с такова име — продължи органистът, поклащайки глава. — Може би са ви посочили не само погрешно жилището, но са ви дали и грешно име.

— Не ми се вярва. Търся чуждестранния сеньор, който свири на органа.

— А-а, ами той е тук! Но не се казва Ариквес, а...

Той обърна към лунната светлина визитката, която все още държеше в ръка, за да прочете името ми. Бандитът използва този миг и светкавично се нахвърли върху мен. От джоба си беше извадил нож. Цяло щастие, че ме бяха предупредили! Наистина, поведението му във всички случаи щеше да ми се стори подозрително, но едва ли иначе щях да се измъкна съвсем невредим. Успях да направя крачка встрани. Лъскавото острие профуча край мен, а негодникът получи такъв юмручен удар по главата, че се олюля. Веднага го сграбчих с лявата си ръка за врата, а с десницата го ударих отдолу по лакътя, така че ножът изхвъркна от ръката му. После го блъснах в оградата на градината. Бандитът се свлече по нея и остана да лежи на земята. Всичко се разигра за броени секунди.

В уплахата си славният органист беше изпуснал визитката ми. Той проломоти нещо неразбираемо и взе да кърши ръце, мъчейки се да

си поеме дъх. Най-сетне отново си възвърна способността да говори и с всички сили се развика:

— Помощ, помощ!

— Мълчете де, сеньор! — сопнах му се аз. — Не ни заплашва абсолютно никаква опасност.

— Това е заблуда, господине! Наоколо има убийци! Подобни хора винаги разполагат с помощници нейде наблизо. Трябва да се махнем оттук, трябва да избягаме! Но къде, къде? Какво ли да правя? Как... ах, какъв късмет само! Ключът е у мен! Та аз мога да си вляза у дома! Спасен съм.

Той бързо отключи, шмугна се през градинската врата и я заключи отвътре, без да ме покани да вляза с него. Почувства се в безопасност. Единственото, което направи за мен, беше да се спре зад градинската порта и да ми подвикне:

— Гледайте да изчезнете оттук, сеньор!

— Така ли? Защо не ме пуснете да вляза в къщата?

— Невъзможно! Не искам да си навличам отмъщението на бандитите. Вървете си, вървете си! Не позволявам да стоите пред моя дом!

— Ха! И това го казвате вие, макар че се нарекохте мой приятел?

— Когато те заплашват убийци, всяко приятелство се забравя. Заради вас няма да допусна да ме заколят като добиче.

— Аз и не искам подобно нещо. И тъй, тръгвам си. Довиждане, до утре на закуска!

С тези думи аз се отдръпнах от вратата, но той извика подир мен с ужас в гласа:

— Що за идеи ви хрумват, нещастнико?! Не бива да ме посещавате. Забранявам ви! Закусвайте където, когато и с когото желаете, само не и с мен в дома ми!

— Добре, тогава си тръгвам и повече няма да идвам. Но нямате ли поне някого под ръка, който да ми помогне да отведем този негодник в полицията?

— Вие какво си мислите? Това ще е най-голямата глупост, която бих могъл да направя. Дори да имах и хиляда слуги, пак нямаше да ви дам на разположение нито един от тях. Няма да взема да предизвиквам отмъщението на бандите, я! Оставете човека да лежи там, където си е и... слава Богу, ето че идва моята женичка! Носи фенер и вече нищо

лошо не може да ми се случи. Бягайте, бягайте! Това е най-доброто, което можете да направите!

Зад решетъчната врата забелязах светлина и чух гълчащ женски глас. Несравнимият органист изчезна. Може би го очакваха нежни укори заради смущаване на нощното спокойствие. И тъй, реших да видя какво правеше бандитът.

И тогава разбрах, че безполезното ми дърдорене с дребосъка бе голяма глупост, защото все още не се бях приближил съвсем до уж изпадналия в безсъзнание човек, когато той внезапно скочи на крака. Изглежда тъкмо в този миг беше дошъл напълно на себе си и веднага се втурна към мястото, където беше ножът му. Трябваше да го изпреваря, понеже не бях въоръжен и ако грабнеше нож, можеше най-малкото да ме рани. И така, светкавично направих скок към въпросното място и в същото време протегнах ръка, за да сграбча мерзавеца. Той се хвърли настрани, така че не успях да го достигна, заплашително вдигна юмрук и извика:

— Следващия път ще улуча по-точно!

После се затича, но не през уличката, а в обратна посока — към откритото поле.

Навярно все още можех да го заловя, обаче се отказах, защото после никак нямаше да е лесно да отведа пленника до полицията.

А и нямаше как да не дам известно право на органиста, според чиито уверения най-уместното беше да оставя бандита да си върви. Тъй като вече знаех, че от нечия страна имаха намерение да посегнат на живота ми, достатъчно бе само необходимата предпазливост, за да се предпазя от подобни нападения.

Вдигнах ножа от земята и се върнах обратно по уличката, като вървах бавно и много внимавах да не би нейде наоколо да се крие още някой. Не се виждаше жива душа. После свърнах наляво към кинтата на Тупидо, но се движех по средата на широката улица, където силната лунна светлина ми позволяваше доста надалеч да оглеждам пътя.

Щом стигнах целта, аз пяхнах ножа в джоба си. Бях застанал пред вратата на тясна градинка, зад която се намираше вилата. Вдясно забелязах шнура за звънеца, а вляво — месингова табелка, чийто надпис ми показва, че съм попаднал на търсения адрес. Позвъних.

— Кой е? — попита глас откъм къщата.

Казах името си, след което се появи един слуга и отключи. Човекът ме отведе във вилата без да каже нито дума и отвори една врата, зад която видях малка, уютно обзаведена стая. Тупидо седеше на канапето, пушейки пура. Той се надигна, подаде ми ръка и любезно каза:

— Най-сетне! Закъсняхте почти с четвърт час, сеньор. Но тъй като се радвам на посещението ви, няма как да не съжалявам за това загубено време!

— А аз трябва да ви помоля за извинение. Малко се забавих, ала вината не е моя. Надявам се, че няма да си навлека гнева ви!

— О, съвсем не! — засмя се той. — Мога лесно да ви простя, понеже за щастие сеньората все още не е завършила всички приготовления за вечерята. И тъй, още някоя и друга минута ще трябва да се задоволите само с моето присъствие. Заповядайте, седнете и си запалете една пура!

Той ме дръпна за ръката да седна до него на канапето и ми побутна кутията с пури и кибрита. Използвах и едното, и другото. Тупидо бе олицетворение на самата любезност и се държеше съвсем различно от следобеда. След като запалих пурата си, той доверително сложи длан върху ръката ми и каза:

— Ще ви призная най-искрено, че съм сърдечно благодарен на съдружника си, загдето ви препоръча. Първо, най-общо казано имам голяма слабост към всичко немско и второ, представен сте ми изрично като човек, от чиито значителни познания и богат опит бих могъл да се поуча. Затова имам двойно основание да ви посрещна с добре дошъл, сеньор.

Всичко това бе силно преувеличено. Несъмнено този човек ме смяташе за изключително наивен, за да може да предположи, че с подобни пресилени ласкателства ще постигне целта си. Отвърнах му със съответната сдържаност:

— Съжалявам, че препоръчителното писмо ви е дало повод да си съставите толкова погрешна представа за мен. Аз пътувам, за да науча нови неща, а не за да поучавам другите. Вашата незаслужена похвала ме поставя в неловко положение.

— Очаквах подобен отговор. Добре ми е известно обикновено с каква похвална скромност се отличават немците от другите нации. И така, нека оставим това и да поговорим за целите, които преследвате

със сегашното си пътешествие. Предполагам, че имате или търговски, или естественоизпитателски планове.

— Нито едното, нито другото, сеньор. Пътувам заради самото пътуване, да речем като човек, тръгнал на разходка, който иска да се наслади на постоянно сменящия се пейзаж. Ето защо ви моля съответно да промените неправилното впечатление, което сте си създал за мен.

След като ме беше посрещнал с такава възторжена любезност, това мое поведение нямаше как да не го охлади. Тонът му бе значително по-сдържан, когато ме попита:

— Но нима е възможно да се предприемат подобни далечни пътешествия без някаква по-определена цел? Немците наистина са много особен народ! Казвате, че се разхождате. И за това си избирате такива места по земята, които никак не са привлекателни за душевна наслада и отмора! Нима имате истинска представа за лишенията и опасностите, които ви очакват, ако тръгнете да пътешествате на запад?

— Осведомил съм се за всичко, разбира се, доколкото е било възможно от толкова голямо разстояние.

— Тогава се възхищавам на вашата предприемчивост!

— Искате да кажете, че гледате със снизходителна усмивка на неопитността, с която съм се заел да върша нещо, от което някой друг на мое място би се отказал. Ще ви призная какво си мисля: ако неопитният все избягва да предприема каквото и да било, той никога няма да придобие опит.

Тупидо поклати глава и изглежда взе да си мисли, че съм още по-глупав, отколкото си беше представял. Въпросът му прозвуча почти съжалително:

— И вие наистина ли имате смелостта да пътувате до Сантяго или дори до Тукуман? А знаете ли какво е положението у нас? Понастоящем тук има много политически партии, които се борят една срещу друга с всякакви средства. Такива размирици правят особено опасни именно онези райони, през които смятате да минете. Ако продължавате да държите на решението си, рискувате твърде много — може би дори живота си. Най-решително ви съветвам да се откажете.

Естествено той не говореше това, което мислеше, така че аз отклоних съвета му.

— Нямам навика така лесно да се отказвам от веднъж взетото и добре обмислено решение. И в случая е така.

— Е, тогава аз изпълних дълга си и съм готов, доколкото ми позволяват силите, да улесня пътуването ви.

— Сеньор, ще приема помощта ви с благодарност.

— Хубаво! Тогава чуйте съвета ми! Замисленото от вас пътуване се предприема обикновено от Буенос Айрес. Но за съжаление така ще минете през области, където вилнеят разюздани банди. И ви предлагам един друг път. Пресечете ли Уругвай и провинцията Ентре Риос, ще стигнете до Парана или Санта Фе, а от там имате най-добрата възможност през Кордова да се доберете до Сантяго и Тукуман.

— Благодаря, сеньор! Още отсега разбирам, че ще имам полза, ако последвам съвета ви.

— Естествено. В такъв случай ще мога да ви дам препоръчително писмо до един влиятелен висш офицер, който разполага с достатъчно власт да премахне всички пречки по пътя ви. Той е Лопес Хордан, доведеният син на предишния президент Уркиса. Чували ли сте за него?

— Казаха ми, че наистина имал големи връзки.

— Той има и много други неща. Налице са всички основания да се предположи, че ще стигне до най-високия пост в държавата. Мога да се похваля, че сме добри познати с него и съм убеден, че препоръката ми ще е от голяма полза за вас. А сега и нещо друго. Мислите ли да оставате по-дълго тук, в Монтевидео?

— Не, сеньор. Градът не ми предлага нищо ново или необикновено. Искам да проникна навътре в страната и нямам никаква причина съвсем безполезно да се бавя тук, по крайбрежието.

— Това е добре, сеньор, защото днес все още знам на какъв адрес да изпратя препоръчителното си писмо, докато по-късно няма да е така, понеже в скоро време Лопес Хордан се кани да тръгва на път, за да направи служебна обиколка из провинцията. Колкото по-скоро го настигнете, толкова по-добре за вас. По всяка вероятност ще можете да се присъедините към него, тъй като той има намерение да отиде до местата, които са и ваша цел. Но в такъв случай не бива излишно да се бавите тук и би трябвало може би още утре да отпътувате.

Той каза всичко това с толкова настойчив и загрижен тон, че ако не ми беше известно съдържанието на онова „препоръчително“ писмо,

сигурно щеше да успее да ме заблуди. Привидно се съгласих с предложението му.

— При тези обстоятелства съм готов да замина още утре в ранни зори.

— Хубаво! Тогава ей сега ще ви дам препоръчителното писмо. Откровено казано, още следобед се сетих за тази възможност и тъй като бях почти убеден, че ще последвате съвета ми, веднага изготвих писмото. В момента Лопес Хордан се намира в Парана. Най-краткият път дотам води през Мерседес, река Уругвай, а после и през Вилягуай. Как смятате да пътувате?

Вдигнах рамене.

— И аз не знам, защото съм слабо запознат с тукашните порядки.

— Ще ви посъветвам да вземете дилижанса, пощенската кола. Така ще пътувате евтино и безопасно. Знам, че утре преди обед един дилижанс ще отпътува в споменатата посока. Затова ще ви връча писмото още сега. Трябва само да напиша адреса. Извинете ме за момент!

Той се изправи пред един пулт в ъгъла на помещението. В същия миг вратата рязко се отвори и в стаята нахълтаха две хлапета — едното на около осем, а другото на десетина години.

Бяха ми разказвали, че във възпитанието на децата в страните по Ла Плата има твърде големи пропуски и ето че сега всичко това се потвърди. Двете нагиздени като кукли момчета се изтъпанчиха пред мен и нахално ме зазяпаха.

— Тате — попита едното, — това ли е немецът?

— Да, синчето ми — отвърна бащата, довършвайки адреса на писмото, без да го е грижа как се държат любимците му. След това малкото любопитно човече се обърна към мен:

— Ти наистина ли си глупак?

А другият любимец побърза да отговори вместо мен:

— Не, той е загубен немски простак.

— Кой го каза? — незабавно попитах аз.

— Татко — гласеше отговорът му. — Сподели го с мама.

Тогава баща му се извърна и — смутен, но и ядосан — извика:

— Глупости! Нямах предвид този сеньор, а един немски работник, който оплеска възложената му поръчка.

Но това хитро измъкване незабавно бе опровергано от по-голямото „прелестно“ хлапе, като по този начин то постави баща си в доста мъчително положение. Накрая хлапето добави:

— И на всичко отгоре си го поканил на вечеря?

— Млъкни вече, ти вечно объркваш хората! — заповяда му Тупидо, а после се обърна към мен: — Сеньор, не се подвеждайте по тези детски бръщолевеници! Ето ви писмото. Съдържанието му сигурно ще ви задоволи.

Той ми подаде писмото, запечатано в средно голям плик, който беше толкова дебел, че съдържаше поне три листа — самото писмо и двата договора. След като го претеглих на дланта си, аз попитах:

— При вас няма ли обичай препоръчителните писма да се дават отворени?

— Не, при нас не. Често се случва към тях да се прилагат различни делови съобщения, предназначени само за получателя.

— И в този случай ли е така?

— Да.

— Тогава това съобщение трябва да е доста обемисто, и най-откровено ще ви призная, че бих предпочел да е в отделен плик.

Отговорът му бе спестен благодарение намесата на неговите хубостници. Двете хлапета стояха наблизко и хвърляха жадни погледи на писмото. По-голямото от тях дори посегна към него, за да го изтръгне от ръката ми по най-невъзпитан начин. Това ми беше добре дошло. Докато момчето дърпаше плика в средата, аз го държах за двата му края.

— Пусни го! Това не е за теб — казах му аз.

— Покажи ми го! — инатеше се то. — Писмото е от моя баща. Искам да го видя!

Хлапето дърпаше с всички сили. Тъкмо това исках. Пликът се скъса и съдържанието му се изсипа на пода. Бързо грабнах изписаните листове и то така, че те се разтвориха. „Препоръчителното“ писмо беше най-отгоре.

— Ето на, че скъса плика! — рекох ядосано. — Сега баща ти ще трябва да напише друг плик.

Тупидо се втурна към мен като стрела.

— Чакай! Не го чети! — извика той.

Отстъпих назад, като с едната си ръка държах писмото пред очите си и го четях, а с другата се отбранявах срещу налитания домакин.

— Не чети, не чети! — гневно повтори той, полагайки големи усилия да се докопа до листовете. Обаче аз бях по-силен от него и го държах на разстояние. Двете хлапета бяха увиснали по мен и крещяха. Така ги завлякох до вратата, отворих я и изтиках навън двамата пакостници. Тупидо се нагани да се нахвърли върху мен.

— Стойте настрани — креснах му аз. — Ще получите обратно двата договора, тъй като от заглавията им разбирам, че това са делови книжа и изобщо не ме засягат.

— Искам незабавно да ми върнете и писмото! — яростно ми викна Тупидо.

— То се отнася до мен и имам право да го прочета.

— Ще извикам прислугата да дойде, да ви вземе писмото и после да ви изхвърли навън!

— Хората ви няма да направят нито едното, нито другото, понеже веднага ще поваля на земята всеки, който се опита да ме докосне. Доброволно ще си отида, защото не си струва да оставам при човек като вас. Можете да избирате: или ще ме оставите да прочета писмото на спокойствие и в такъв случай ще ви го върна, или ще си тръгна незабавно, като го взема със себе си и направя съдържанието му достояние на компетентната инстанция.

Тупидо видя, че съм решен на всичко, и скърцайки със зъби, се примири с положението.

— Тогава от мен да мине, четете го в името на Сатаната! Но после настоявам да го получа обратно и повече не желая да имам нищо общо с вас!

Отидох в един от ъглите където бях сигурен, че никой нямаше да ме нападне в гръб, и зачетох:

„Сеньор! Току-що моят съдружник ме уведоми, че дава съгласието си. И така по най-бързия възможен начин ви изпращам договорите за подпис. После вие ще ми ги върнете по някой сигурен пратеник, след което пак ще получите единия от тях, заедно със стоката.

Приносителят на това писмо е един непосветен немец, който няма никаква представа колко важни книжа ще ви предаде. Известно ви е, че всички заселили се в страната немци са противници на вашата партия и, макар човекът да си мисли, че ви носи препоръчително писмо, аз естествено изобщо не очаквам да го посрещнете като мой приятел.

Избрах тъкмо него за вестоносец, защото никой няма да търси толкова важни документи у един немец, който току-що е слязъл от кораба на сушата. Няма да ви е трудно да се отървете от този тип, който е по-глупав, отколкото изглежда. Вземете го войник във вашата армия. Изглежда ми добър стрелец и никому няма да навреди, ако за благото на отечеството му бъде пусната малко кръв...”

Тъй гласеше в общи линии съдържанието на това любезно писмо, поне доколкото се отнасяше до мен. Захвърлих го върху масата.

— Ето, вземете си драсканиците! Може би ще си съставите по-друго мнение за мен, ако ви кажа, че още преди да дойда при вас знаех за измамата, която ми подготвихте. Не съм чак толкова глупав, колкото ме мислите. Напротив, убеден съм, че по проникателност мога да се меря с всеки подлец. Прозрях ви още преди да ви бях видял.

Тупидо бързо грабна писмото и го пхна в джоба си. После се приближи една крачка до мен и като ме измери със заплашителен поглед, попита:

— Кого имате предвид с думата „подлец“?

— Бъдете така добър сам да си отговорите на въпроса, сеньор!

— Знаете ли каква обида е това и как се отговаря на нея?

— Да, ако е между почтени хора, знам. Но понеже вие не сте от тях, няма защо да се интересувам какъв ще е отговорът ви.

— Охо! Ще го получите и то толкова сигурно, колкото е сигурно, че сега стоя пред вас.

— Заканата ви може да се отнася само до някакво коварство, срещу което все ще съумея да се защитя. Хора от вашия сой не са в състояние да изплашат никого. С един хубав юмручен удар човек си спечелва уважението на всеки страхлив бандит. Осмелите ли се да ми

създадете никакви пречки и затруднения, или пък да ме поставите в опасно положение, аз няма да се обърна към местната полиция, понеже това ми се струва твърде сложно и обстоятелствено, а ще дойда право при вас и ще ви зашлевя като някой хлапак. Не го забравяйте!

Лицето му се разкриви от ярост, ала той нищо не каза. Накарах един слуга да ми отключи градинската порта. После се отдалечих в посоката, откъдето бях дошъл. При това пак тръгнах по средата на улицата, понеже не беше изключено онзи бандит все още да се скита наоколо, за да извърши повторно покушение срещу мен.

Все още не бях стигнал кой знае колко далеч, когато някъде напред се разнесоха припрени стъпки, които изглежда се приближаваха. Изглежда бяха двама души, които тичаха, и то от дясната страна на улицата. Отдръпнах се към лявата ѝ страна, защото там лунната светлина не проникваше между гъстите корони на дърветата. Но несъмнено още отдалеч ме бяха вече забелязали, докато вървах по средата на сравнително добре осветената улица.

Ето че в този момент отсреща различих някакво девойче, което бързо тичаше и почти веднага забелязах, че го гони един мъж. Само след миг-два той го настигна и го сграбчи с две ръце.

— Помощ, помощ! — завика нападнатото същество, макар и с не особено силен глас. Може би уплахата задушаваше виковете ѝ.

— Една целувка, една целувка искам! — чух гласа на мъжа. Двамата се сборичкаха. Втурнах се към тях.

— Помогнете ми! — извика изпадналото в затруднено положение момиче.

Нападателят мигновено я пусна и побегна към града. Избавената девойка беше семпло облечена по френска мода, а вместо шапка носеше испански шал, който в момента се беше разместил. Тъй като беше обърната към лунната светлина, успях да различа младото ѝ, очарователно лице. Изглежда в ръката си държеше някакво шишенце.

— О, сеньор — каза тя, поемайки си дълбоко дъх, — какво щастие, че бяхте наблизко! Едва си стоя на краката от уплаха.

Тя наистина се олюляваше и аз я подкрепих.

— Успокойте се, сеньорита! Нищо лошо няма да ви се случи.

Тя тежко увисна на ръката ми, сякаш действително не бе в състояние да стои права, без чужда помощ, и като въздъхна, каза:

— Отвратителен човек! Преследва ме от сума време, но вече просто не мога да тичам.

— Познавате ли го?

— Не. Никога не съм го виждала.

— Изглежда за млади дами никак не е безопасно сами да ходят по улиците в тези късни часове. Нима не го знаехте?

— Знам, но трябваше да отида до аптеката, за да взема едно лекарство за моята баба.

— А къде живеете?

— Недалеч оттук. Но се страхувам. Колко лесно онзи човек може да се върне!

— Ако ми позволите, ще ви придружа до дома ви.

— Колко сте добър! С удоволствие приемам предложението ви. Мога ли и по пътя да се облягам на ръката ви?

— Разбира се!

Тя ме гледаше съвсем открито и непринудено в очите, ала все пак имах неясното чувство, че не бива да се доверявам на историята ѝ. До този момент не бяхме помръднали от местата си, но след последните ми думи тръгнахме в обратна посока. От време на време тя вдигаше към мен изпълнения си с доверие поглед и ми разказваше за умрелите си родители, за единствено останалата ѝ добра баба, която съвсем не произхождала от местното население, ами се била преселила тук от Германия.

Направи ми впечатление, че тя някак особено подчерта думата Германия и при това ме погледна очаквателно. Но аз си замълчах и я оставих да разказва.

Така ние минахме покрай кинтата на Тупидо и продължихме нататък, докато стигнахме до някакъв по-широк, незастроен участък от улицата, където нямаше дори и градини. Озовахме се пред открито пространство само с няколко високи, внушителни дървета омбу по него.

— Ето там се намира нашата малка къща — каза девойката, посочвайки оттатък празното място.

Може би на около петстотин крачки от нас видях ниска къщица, чиято белота под лунната светлина я правеше лесно забележима.

— Трябва ли още да ви придружавам, или се чувствате вече в безопасност? — попитах я аз.

— В безопасност ще съм едва когато се прибера у дома.

— Тогава да вървим!

Свърнахме към откритото място. Но само след броени крачки аз изведнъж спрях, понеже от тъмните сенки на дърветата омбу изскочиха пет-шест човешки силуета и един от тях се отправи към нас, докато другите останаха да го чакат.

— Стой! — извиках му заповеднически. — Какво търсите тук?

Девојката се изплаши и се притисна още по-силно към мен.

— Какво търсим тук ли? — отвърна ми глас, който ми се стори познат. — Чакаме ви, сеньор.

Прихванах девојката с лявата си ръка, за да мога с дясната да се защитавам. Усетих как съществото, което бях взел под закрилата си, трепереше.

— Аз съм... наистина ли не ме познахте? Аз съм Маурисио Монтесо!

Действително беше йербатерото. Познах го едва когато направи още няколко крачки към мен.

— Вие? — попитах го изумено. — Каква изненада! Но пак повтарям въпроса си: какво търсите тук?

— Незабавно ще разберете. Ако ни имате доверие, елате с мен в сянката на онова дърво, където никой няма да ни забележи!

— Защо?

— Ще научите при дървото. Сега нямаме никакво време за обяснения, защото той ще се появи всеки момент.

— Кой?

— Човекът, който нападна тази сеньорита, а именно — собственият ѝ баща.

— Баща ѝ? Та това е невъзможно!

— О, възможно е! Моля ви мълчете и дръжте здраво момичето, за да не може да избяга и да ни издаде!

Той пристъпи до девојката, показа ѝ ножа си и я заплаши:

— Сеньорита, направите ли една-единствена крачка без разрешението ни и кажете ли само една-единствена дума, ще забия това острие в малкото ви прелестно и коварно сърчице. Можете да бъдете сигурна, че не се шегувам!

Момичето потрепери и още по-силно се притисна към мен. Хванах я за китката на ръката, за да не може да избяга. Ето че в този

миг се разнесоха бързи стъпки откъм посоката, откъдето преди малко бях дошъл с девойката. Появи се един мъж и за няколко секунди се спря при ъгъла, образуван от зидовете на последната градина. Веднага разпознах човека, който беше нападнал момичето.

— Нито дума! — прошепна йербатерото на моята придружителка.

Видях как допря ножа си до гърдите ѝ. Тя цялата трепереше, но не издаде никакъв звук. Мъжът до ъгъла на градината сложи длан над очите си и се взря към къщата, където по думите на девойката трябваше да живее болната баба. Чухме го, че промърмори няколко думи под нос, а после се отправи към къщурката, при което нямаше как да не мине близо край дърветата. В мига, когато стигна до тях, хората на Монтесо се нахвърлиха върху него и го повалиха на земята. Човекът се опита да крещи, но йербатерото бе притиснал вече гърдите му с коляно.

— Мълчи, иначе ще те понижа, мерзавцо! Този път номерът ти се провали. Вържете го с ласото и го отнесете в къщата. Вече знаете как да го направите.

Накараха мъжа да се изправи, омотаха и стегнаха ласото около цялото му тяло и го помъкнаха към дома на момичето. При мен и девойката остана само йербатерото.

— Сеньорита, познавате ли човека, когото моите другари току-що отведоха? — попита я той.

— Да — едва прошепна момичето, — това е баща ми.

— А той ли ви нападна привидно, уж за да ви целува?

Тя не продума.

— Отговорете ми, иначе ще почувствате острието на ножа ми! Той ли беше?

— Да.

— И каква беше целта на тази сцена?

Тя сведе глава и замълча.

— Сеньорита, обръщам ви внимание на това, че всичко знам и че ви разпитвам само за да може този сеньор да чуе всичко от вашата уста. Отговорите ли ми доброволно, без да ме лъжете, няма да ви се случи нищо лошо, обаче ако продължавате да мълчите, ще се запознаете с ножа ми!

— Сеньор, защо сте толкова строг към мен? — обади се тя най-сетне. — Защо ме заплашвате с ножа си, че дори и със смърт? Не съм извършила кой знае колко лошо нещо!

— Дори е по-лошо, отколкото предполагате. Аз знам повече от вас. Кой живее отсреща в онази къщурка?

— Татко, баба и аз.

— Баща ви с какво изкарва прехраната си? Живее от хазарта, нали?

— Не мога да го отрека.

— А къщата ви е мястото, където отвеждат будалите, които предстои да бъдат оскубани. Вие служите за примамка, с чиято помощ плячката попада в примката. Прав ли съм?

Едва след някоя и друга минута тя с мъка промълви:

— Нима не съм длъжна да се подчинявам на баща си?

— По този въпрос може да се поспори. Но по-нататък! Днес трябваше да подмамите в дома си ей този сеньор, нали?

— Да.

— И се бяхте уговорили с баща си да ви нападне веднага, щом алеманът се зададе. После можеше да се очаква, че чужденецът ще ви избави от досадника и ще ви придружи до дома. И за да бъде още по-сигурно примамен, трябваше да му разкажете, че баба ви е немкиня. Вярно ли е?

— Да.

— И сте действали точно по разпорежданията на баща си. А знаете ли какво щеше да стане, след като доведяхте този сеньор във вашата къща?

— Щяха да поиграят с него на хазарт.

— Тъй са ви казали. Но са имали съвсем други намерения. Канили са се да го убият.

— Santa madonna de la cruz!^[18] Не е вярно!

Възмущението, с което изрече тези думи, беше неподправено. Личеше си от тона й.

— Въпреки всичко е вярно. Щяха да изпратят и вас, и баба ви да спите и тогава щяха да убият сеньора.

— Баща ми обича хазарта като всички тукашни хора, но той не е убиец!

— Клето девойче, това е голяма заблуда! Баща ви дружи с най-отчаяните бандити. От него може да се очаква всякакво злодеяние. Но да оставим това! — Монтесо направи съответното движение с ръка, а после се обърна към мен: — Сеньор, за вас сигурно ще е много интересно да научите как се озовах тук и как узнах за тези тайни кроежи. Малко по-късно ще ви разкажа. А сега ще можете да поогледате човека, който искаше да ви убие, без да се излагате на каквато и да било опасност. След като се отдалеча оттук, изчакайте още около пет минути! После заедно със сеньоритата бавно се отправете към къщата. Сам ще се погрижа за останалото.

— Защо не тръгнете с нас?

— Защото луната свети твърде силно, а ще очакват да се появите само със сеньоритата. Сигурно ще гледат за вас от прозорците. Затова трябва да отидете само двамата, иначе ще събудим подозренията на негодниците. Аз ще последвам моите другари, които тръгнаха по заобиколен път, за да се приближат до къщата откъм задната ѝ страна.

— Що за хора са тези твои другари?

— Почтени йербатероси също като мен, които не се боят дори от дявола. Ще имате възможност да се запознаете с тях. И тъй, аз ще вървя, а след пет минути и вие тръгвайте към къщата!

Той свърна към улицата и изчезна в сенките, хвърляни от дърветата. Девойката се беше поотдръпнала от мен, но аз все още я държах за китката.

Кажи-речи не ми се вярваше, че това младо същество с толкова невинен израз на лицето играе ролята на примамка в полза на една банда комарджии. Навярно девойчето нямаше ясна представа за какви долни и осъдителни действия го използваша. До преди малко тя сигурно не знаеше, че искаха да ме убият. Изобщо бях склонен напълно да я оправдая. Тя изчака, докато йербатерото напълно се скри от погледите ни и тогава ме попита:

— Сеньор, вярвате ли, че баща ми е искал да ви убие?

— На този въпрос не мога да отговоря със сигурност. Не познавам баща ви, но смятам, че човекът, който ми го съобщи, няма защо да ме лъже. Струва ми се, че той има пълно основание да изкаже подобни подозрения. А освен това вече е установено, че вие сте се съгласила да ме подмамите в къщата!

— Така ми наредиха и аз трябваше да се подчиня, иначе не ме очакваше нищо добро.

— Но вие изпълнихте поръчението си изключително добре и затова с пълно основание мога да предположа, че притежавате значителен опит в подобни неща.

— Dios!^[19] Човек лесно се научава, щом трябва да го повтаря твърде често.

Думите ѝ (както и тонът, с който ги изрече) обясняваха всичко. Тя беше темпераментна и лекомислена южнячка и очевидно не беше свикнала много-много да обмисля онова, което вършеше. Не беше трудно да се предвиди, че рано или късно щеше да пропадне. Но аз не можех да ѝ помогна. Затова си замълчах и след уговорените пет минути се отпавих с нея към дома ѝ.

Луната добре осветяваше разстоянието между нас и къщата. Следователно оттам непременно щяха да забележат приближаването ни. Не бяхме изминали още и половината разстояние, когато девойката ме попита:

— Как мислите, сеньор, дали мъжете, които ни спряха, ще се отнесат твърде зле с баща ми?

— Навярно те нямат кой знае какво основание да бъдат добри към него.

— Тогава трябва да предупредя хората в къщата.

Тъй като не очаквах да направя опит за бягство, аз не държах ръката ѝ така здраво, както преди. Тя се отскубна и хукна напред. Но само с няколко скока я догоних и я сграбчих за ръката.

— Чакайте, сеньорита! Нека не се разделяме така бързо и без да сме си взели сбогом. Ще е твърде нелюбезно от ваша страна без думичка за благодарност да изоставите закрилата, под която сама доброволно се поставихте.

Тя ядно въздъхна, но не каза повече нито една дума, а продължи с мен, без да се противи. Стигнахме къщата. Преди още да успеем да отворим вратата, някой я блъсна отвътре и на светлината на горящата в помещението лампа забелязах един мъж с такава пъстра кърпа на главата, каквато носят гаучосите върху шапките си, като за да ги придържат, я връзват по-здраво под брадичката. Не можах да разгледам лицето му, понеже светлината бе зад гърба му.

— Най-последно! — възкликна той. — Баба ти чака лекарството си вече с голямо безпокойство.

— Ти тук ли си, братовчеде? — учудено попита момичето. — Не те очаквахме да дойдеш днес, и то толкова късно.

— Тревогата за болната ме накара да я посетя. Но ти не си сама! Откога моето момиче излиза по улиците в тези късни часове в компанията на непознати господа? Сеньор, моля ви, влезте! Вие сте ни сърдечно добре дошъл.

В същия миг той се отдръпна от вратата, светлината падна върху лицето му и аз разпознах... бандита. Този тип умееше отлично да преправя гласа си. Вързаната на главата му кърпа доста променяше външния му вид. Ако не бях имал възможността още през следобеда добре да огледам лицето му, то навярно щях да се заблудя.

— Благодаря, сеньор — отвърнах сдържано. — Не искам да ви досаждам. Придружих сеньората до жилището, понеже тя ме помоли да я защитя от задевките на един досадник. Сега бих желал да се сбогувам, защото времето ми...

— Само за някоя и друга минута, сеньор! — прекъсна ме той.

— Е, добре нека поздравя бабата! Или има и други хора?

— Тук е само кръстникът ми със сина си. Ще трябва да изпие една чашка с нас. Несъмнено сме ви задължени. И така, влезте, сеньор, влезте!

Поканата му прозвуча толкова любезно и настойчиво, че би заблудила всеки друг. Но аз се поколебах да я последвам. В същия миг зад гърба ми се разнесе глас:

— Спокойно влезте в къщата, сеньор! Наистина е така, както ви казва добрият собрино^[20]. И аз ще дойда. Вървете... вървете!

Беше йербатерото, който ме побутна да прекрача прага. Бандитът изненадано попита:

— И още един ли има? Кой сте вие, сеньор?

— Придружител съм на бащата на сеньоритата, който току-що се завръща от една важна работа — заяви йербатерото.

— Ха влизайте, де!

Той ме побутна напред, аз побутнах сеньоритата, а тя побутна бандита. Така ние се озовахме в стаята, понеже от входната врата се влизаше направо в помещението. Хванах дръжката на плякосания нож. Тази работа ми се струваше подозрителна. В мен започна да се

поражда нещо като недоверие и към йербатерото. Всъщност аз все още не знаех що за човек е той. Все пак поведението му не изключваше възможността да е член на бандата. Но недоверието ми незабавно се разсея, щом забелязах, че и петима други йербатероси нахълтаха подир него в стаята. Всеки от тях държеше в ръката си нож. Къщата нямаше стъкла на прозорците, а капациите им бяха отворени. Тя имаше само приземен етаж и една тънка стена я разделяше на две половини. Свързващата ги врата беше затворена. На един стол в ъгъла седеше стара сбръчкана женица, чиито поглед с нескрита тревога се беше спрял на многото мъже, прекрачили прага толкова неочаквано. Цялото обзавеждане на това помещение се състоеше от няколко сламеника на пода и едно столче без облегалo, което изглежда служеше за маса.

Собриното се слиса, когато видя йербатеросите.

— Кои сте вие? Какво искате? Кой ви позволи да влизате тук? — попита той.

— Самите ние — отвърна Монтесо. — Този сеньор закриляше сеньоритата, а ние пък закриляхме него. Тъй един подир друг ние пристигнахме тук заедно с него. Ами къде е милият кръстник със своя син?

— Сигурно са в другата стая — бързо се намеси девойката, посочвайки към свързващата врата. — Ще ги повикам.

Тя чевръсто се шмугна в съседното помещение. Йербатеросите стояха неподвижно на входа. Старицата седеше като вцепенена на своя стол и не продумваше. Маурисио Монтесо огледа презрително бандита и го попита:

— Днес не се ли срещрахме вече, сеньор? Беше близо до кантората на сеньор Тупидо.

— Възможно е да съм минал оттам.

— Не, вие стояхте там и чакахте. А после застанахте на ъгъла на площада срещу кондитерията, след което пък продължихте през няколко улици чак до катедралата, където чакахте, докато свърши изпълнението на орган.

— Сеньор, какво ви интересува къде съм се разхождал?

— О, много ме интересува, поне днес! Знам също, че сте ходили и до къщицата, където живее органистът. И колко странно, че навсякъде, където тайно сте се промъквали, ей този сеньор все е бил пред вас. А още по-странно е, че аз, заедно с моите другари, винаги

бях по петите ви. За съжаление не успяхме да ви проследим до дома на органиста. Попречиха ни. Но за щастие там кроежите ви се провалиха. Този сеньор нямаше нужда от помощта ни, понеже самият той също бе нащрек. После той се отпрати към жилището на сеньор Тупидо, а междувременно вие тръгнахте насам. Разговаряхте с обитателите на тази къщица, без да забележите, че стоя отвън до прозореца и подслушвам. Всичко чух.

Бандитът пребледня.

— Това, дето ми го разправяте, са чисти глупости. Нищо подобно не ми е известно. Дойдох тук едва преди няколко минути и това е първото ми идване за днес. Попитайте стопанина на този дом веднага, щом се върне.

— Той вече е тук и го разпитахме. Лежи отвън пред къщата, вързан с едно ласо и си призна всичко.

— Ама че глупак!

— О, ако и на вас ви насочат към сърцето острието на някой добре наточен нож, и вие едва ли ще постъпите по-умно. И не си ли признаете веднага, ще предприемем един подобен опит.

— Тогава ще направя донесение в полицията и ще поискам да ви накажат!

— От благоразумие няма да го направите, защото знаете много добре, че полицията не е кой знае колко приятелски настроена към вас.

В този момент му показах неговия нож и го попитах:

— Във всеки случай този нож ви е отлично познат. Ще го отречете ли?

Той му хвърли бегъл поглед и заяви:

— Никога не съм го виждал. Не ми досаждайте с въпросите си!

Изпод кърпата успях да видя едно ожулено място на лицето му и го запитах:

— Как си навлякохте това нараняване? — посочих към съответното място. — Сигурно е станало, като ви блъснах върху оградата около градината на органиста, а?

Тогава той стана груб.

— Погрижете се за собственото си лице, което никак не ми се ще да разменя срещу моето! Тук нямате право да задавате никакви въпроси. Омитайте се, иначе ще ви изхвърля навън!

— След като преди малко ме поканихте толкова любезно?

— Поканих ви, понеже ви смятах за кабелиеро. Но сега разбирам, че съм се излъгал във вас. Не съм сам срещу вас и ще повикам помощ.

Той отвори вратата към другата стая и извика:

— Кръстнико, излез! Тук има хора, които искат да се запознаят с юмруци или с ножове.

Но вместо повикания човек се появи сеньоритата. С доволно, усмихнато лице, тя заяви:

— Кръстникът изобщо не вече тук. Когато му казах какво посещение имаме, той изскочи навън през прозореца заедно със сина си, понеже както каза нямал особена слабост да общува с йербатероси.

— Каква подлост! Да изчезне през прозореца и да ме остави сам тук. Но въпреки всичко не ме е страх. Отдръпнете се, хора! Докосне ли ме някой, ще му забия ножа си!

Бандитът извади нож, който междувременно бе взел отнякъде, и се насочи към вратата. Отстъпих назад, за да го пропусна да мине. Но това беше само клопка, в която той мигновено се хвана, защото веднага, щом видях гърба му, аз го сграбчих изотзад и здраво притиснах ръцете му към тялото. Един от йербатеросите разви ласото от кръста си и върза с него бандита. Негодникът се опита да се съпротивлява, ала без успех. Разкрещя се с все сила и взе да ни ругае, докато най-сетне не му затъкнахме устата със собствената му кърпа.

Докато се занимавахме с него, забелязах как чаровната сеньорита се измъкна през вратата. Старицата се надигна от стола си и с бързина, която никога не бях очаквал от нея, също изхвъркна навън. Другите не им обърнаха внимание. Аз можех да задържа и двете жени, ала нарочно не го направих. Нека избягат!

Щом вързахме бандита, Монтесо каза:

— И този ни е в ръцете. А сега докарайте другия!

Двама души излязоха навън, за да изпълнят заповедта му. Предварително се радвах на физиономииите, които щях да видя след завръщането им. След като доста се позабавиха, най-сетне те пак влязоха в стаята. Един от тях смутено зарови пръсти в чорлавата си коса и съобщи:

— Негодникът е изчезнал. Претърсихме цялата околност. Не можахме да го намерим.

— Но нали го оставихме до зида, а не е възможно да е развързал ласото си!

— Тогава други хора са го освободили — подхвърлих аз. — Кръстникът офейка със сина си. Старицата и внучката ѝ също изчезнаха. Тези четирима души навярно са достатъчни, за да развържат едно ласо.

— По дяволите! Избягали ли са? — слиса се той, като едва сега се огледа за жените. — Изобщо не съм забелязал. Ето че е изчезнал и онзи тип, а заедно с него и ласото ми! Виж на какво става, когато човек не внимава! Е, поне този мерзавец е все още в ръцете ни. Той е главният престъпник и ще плати и заради другите. Какво ще правим с него, сеньор?

Този въпрос беше отправен към мен. Вдигнах рамене.

— Аз не познавам тукашните закони, а и не съм съдията, който ще произнесе присъдата му.

— Ами, съдия! Оставим ли тази работа на полицията и съда, ще си имаме куп неприятности. Ще се наложи да киснем тук като свидетели до края на процеса и междувременно приятелите на тези типове ще ни очистят. Знам ги тия работи. Не, съдиите сме самите ние. Това е най-краткият и най-добър начин да се разправим с тях. Във вековните лесове, както и в пампата, е прието убиецът да се обезврежда веднъж завинаги. Или се наръгва с нож, или се пронизва с куршум. И ние ще постъпим така и в този случай.

— Не, сеньор, не съм съгласен.

— Но защо?

— Защото смятам, че и вие не сте съдията на този човек. Всъщност вие нямате нищо общо с цялата работа. Та вас никой не ви е нападал.

— Карамба! — възкликна Монтесо. — Още от следобед търча подир този мошеник, дори повиках другарите си на помощ и успях да предотвратя убийството, а ето на, сега ми казват, че съм нямал нищо общо с цялата работа! Чувал ли е някой подобно нещо? Сеньор, вие ми направихте голяма услуга и сте мой приятел. А каквото зло причинят на приятеля ти, все едно, че са го причинили на теб. Поне сред йербатеросите обичаят е такъв. Искаха да ви убият. Все едно, че са направили опит да убият мен и аз трябва непременно да ги накажа.

— Ако ме бяха убили тогава, като мой приятел можехте да отмъстите за мен. Но понеже не ми е сторено никакво зло, аз ви моля да забравите всичко и да оставите онзи негодник на мира!

— Господине, личи си, че сте син на добре опитомения стар континент. Но все пак размислете: ако оставите онзи мерзавец на свобода, той незабавно ще я използва, за да повтори срещу вас веднъж неуспялото си покушение, само че този път ще е по-добре подготвено!

— Нека се опита. Намеренията му са ми известни до болка, така че няма защо да се страхувам от тях. Ако искате, хвърлете му един хубав бой. Може би това ще го накара да ни каже кой му е възложил задачата да ме убие.

След тези думи аз излязох навън и няколко пъти обиколих къщата, претърсвайки околността. От обитателите ѝ нямаше никаква следа. Ясно долавях ударите, които се сипеха върху бандита, обаче от устата му не излизаше никакъв стон. Щом изминаха десетина минути, аз открехнах вратата и надникнах в стаята. Негодникът лежеше по корем. Целите му панталони бяха съдрани и изцапани с кръв, но въпреки всичко той ме посрещна подигравателно ухилен. Изглежда имаше нерви на хипопотам.

— Сеньор, какво да правим? — попита ме Монтесо. — Нищо не признава, а продължим ли да го бием, ще го убием.

— Стига му толкова. Оставете го да лежи там, където е! И бездруго познавам човека, който го е изпратил.

— Е, добре, нека си лежи. Ще го заключим така, че да не могат веднага да го освободят. Още по-добре ще е да изгасим светлината и да се скрием тук, за да заловим обитателите на къщата.

— Те изобщо не ме интересуват. Не ги споменавай повече.

— Бог да благослови милосърдието ти, сеньор, ала то е съвсем неуместно. Когато ме ухапе някакъв паразит, аз го убивам, иначе ще продължи да ме хапе. Но както желаете. И така, да си вървим!

Напуснахме къщицата. Монтесо заключи вратата и захвърли ключа. Върнахме се обратно през незастроеното място, а после поехме по улицата. Стигнахме в града, без по пътя да си разменим и дума.

— Веднага ли искате да отидете в хотела си? — попита ме Монтесо. — Или ще ни окажете честта да изпиете с нас по чашка? Сеньор, така ще ни доставите голяма радост.

Дължах живота си на този човек и никак не ми се искаше да го засегна или дори да го обидя с отказа си. Ето защо приех предложението му.

Той ме заведе в една от пресечките на главната улица, където влязохме в някаква невзрачна къща. Табелата на вратата ѝ ми подсказа, че това е кръчма.

От полуотворената врата на общия салон ни посрещнаха тютюнев дим и груби, вулгарни викове. Вече започнах да се разкайвам, че съм тръгнал с йербатеросите. Ала Монтесо не влезе в това помещение, а почука на една врата, зад която изглежда се намираше кухнята. Показа се млада, чисто облечена жена и направи пред него дълбок поклон.

— Горе отворено ли е? — попита я той.

— Да. Там има неколцина сеньори и сестра ми ги обслужва.

— Тогава ще се качим и ние. Погрижете се никой да не ни смуцава!

Тези думи бяха изречени с толкова решителен глас, сякаш Монтесо бе свикнал да заповядва още от най-ранна младост. Жената отново се поклони като пред някой знатен господин, след което се изкачихме по стъпалата.

Горе се озовахме най-напред в малко преддверие, където на закачалка висяха няколко шапки и бастуни. Монтесо отметна една плюшена завеса и ние влязохме в продълговато, богато обзаведено помещение. Няколко полилеи пръскаха почти дневна светлина. Масите имаха мраморни плочи, столовете и канапетата бяха тапицирани с червен плюш. На всяка маса имаше бутилки с най-различно вино. Накратко казано това помещение би подходдало и на най-люксовия хотел във всеки голям европейски град.

Изад тезгяха се изправи младо момиче и ни поздрави най-учтиво. На една от масите седяха четирима добре облечени господа. И те поздравиха учтиво. Единият от тях дори подаде любезно ръка на Монтесо.

Значи тук йербатеросите бяха редовни клиенти! И другите петима бяха също така бедняшки облечени, като Монтесо. Ходеха боси. Шапките им дори заедно не струваха петдесет пфенига. Брадите и косите им не бяха поддържани. Бях немалко учуден, обаче с нищо не се издадох.

Монтесо се отправи към най-задната маса, която бе достатъчно голяма, за да предложи места на всички ни, даде ни знак да насядаме, а после се върна при тезгяха да направи поръчката.

Момичето прибра намиращите се на масата бутилки и донесе други. За мое удивление на етикетите им прочетох: „Château Yquem“, „Latour blanche“ и „Haut-Brion“. Ако тези вина бяха истински, то цените им действително никак нямаше да подхождат на босите крака на хората, които се канеха да изпразнят шишетата.

Монтесо седна срещу мен, учтиво се поклони и каза:

— Тъй като още от обед ви следя, сеньор, знам много добре, че все още не сте вечеряли. При Тупидо останахте толкова кратко време, че е невъзможно да сте се нахранил на неговата трапеза. Затова най-учтиво ви молим да бъдете наш гост и да хапнете заедно с нас от онова, с което йербатеросите обичат да вечерят, когато попаднат в някой град. Достатъчно скромно е.

— Наистина изглежда така — засмях се аз, като посочих към бутилките. — Ако хлябът, с който се храните, подхожда на тази „вода“, и на мен ще ми се прииска да стана йербатеро.

— Може би не е чак толкова зле, колкото изглежда. Ще има време да се запознаете още по-добре с начина ни на живот, понеже се надявам, че в бъдеще доста често ще седим тъй заедно, макар и на съвсем други места.

Той отвори няколко бутилки, напълни чашите и се чукнахме за по-нататъшното укрепване на младото ни запознанство. После той измъкна един както изглеждаше добре натъпкан портфейл и ми върна парите, които още същия ден му бях дал назаем.

— Позволете ми да не се съобразя с нашата уговорка! — каза той. — Всъщност първо би трябвало да обявя анулирането на договора и да платя едва след година. Но тъй като от моя страна цялата работа не бе взета на сериозно, моля ви да приемете сумата още сега. Аз в никакъв случай не съм такъв бедняк, за какъвто ме мислите, но се радвам на заблудата ви, понеже така ми се предложи добра възможност да ви опозная. Може би сред немците да има много сърдечни и милостиви хора като вас, ала тук те са голяма рядкост. Ето защо веднага ви обикнах и разказах за вас на моите другари. Винаги можете да разчитате на приятелството ни.

Опитах се доколкото ми бе възможно да скрия удивлението си, но все пак не успях да се сдържа и зададох следния въпрос:

— Но, сеньор, щом като материално сте много по-добре, отколкото си личи по външността ви, защо тогава се унизихте при Тупидо толкова да молите и увещавате този високомерен човек заради някакви си мизерни двеста книжни талера?

— За да го заблудя, сеньор. Ние сме почтени хора и който ни се довери, никога няма да бъде измамен. Който честно ни заплаща труда, той получава и хубава стока и винаги може да разчита на нас. Но Тупидо е мошеник и измамник и затова му платихме със същата монета. Знам, че няма да ни издадете. Мострата от нашия чай, която той изследва и от която пи, е отлична. Но после през нощта ние тайно разменихме балите в склада му. Измежду многото центнери чай, струпани там, той няма и една щипка сваятна стока.

— Но, сеньор, та това е кражба!

— Кражба ли? Сеньор, на всеки друг, който ми каже тази дума, ще му се разсърдя. Какво наричате кражба? Нима е кражба да отнемеш тайно на крадеца откраднатото?

— Е, ами защо да не стане чрез съда?

— Защото той е безсилен срещу Тупидо. И изобщо не ми споменавайте за нашите съдилища! Ако ми откраднат тук хиляда песо и направя донесение срещу крадеца, то за да си получа обратно хилядата песо сигурно ще трябва да похарча две, ако не и три хиляди. При това вероятно крадецът ще се измъкне без никакво наказание, защото нашите крадци имат страхотни връзки. А и според самите тях те никога не крадат, просто през нощта вещите някак си се появяват в домовете им. При тези обстоятелства човек може най-добре сам да си помогне. Тупидо ни измами и ние му го върнахме, без да се обръщаме към властите. Чувстваме, че сме в правото си и не смятаме, че трябва да имаме угризения на съвестта. Изпратих му по човек двестата талера. Накарах да му кажат, че съм успял да ги взема назаем. С него си нямаме повече вземане-даване. Вие не познавате живота на един йербатеро. Той води съществуване, което е от най-трудните и най-опасните и ние нямаме намерение ежедневно да рискуваме здравето и живота си само за да бъдем вечно роби и да правим от мошениците милионери.

— Наистина нямам представа за опасностите, на които е изложен събирачът на чай.

— Тъй си и мислех, сеньор. След като ни обслужат, ще ви обясня как стоят нещата.

Тъкмо в този момент момичето започна да ни сервира. Как се смаях само когато пред тези босоноги хорица бяха поставени сребърни прибори! Съдовете бяха от най-фин порцелан, а ястията не можеше да бъдат по-хубави дори в някой парижки ресторант или някъде по „Унтер ден Линден“. Освен супата имаше още шест блюда, а накрая получихме чудесни дребни сладкиши, както и колкото щеш плодове от три континента. Монтесо играеше ролята на домакин не по-зле от някой владетел на замък, свикнал често да кани гости. Докато се хранеше с направо смайваща сръчност и изисканост и постоянно ми отделяше най-хубавото от поднесените ястия, той започна да обяснява:

— Истинският йербатеро събира чая в девствените гори и често в местности, където никога не е стъпвал човешки крак, в местности, в които на всяка крачка е принуден да се бори срещу ягуари, пуми, крокодили и диви индианци. Нищо такова ли не сте чували?

— О, чувал съм, но мислех, че това става в изключителни случаи. Много съм любопитен да науча някои подробности за живота на йербатеросите.

— Е, каквото мога най-общо да кажа по въпроса, няма да отнеме много време. Естествено йербатерото не тръгва сам за дивата пустош. Някой предприемач наема десет, двайсет или пък трийсет събирачи на чай и поема грижата да ги съоръжи с всичко необходимо: с пончоси и други дрехи, с ножове, брадви, оръжия, ракия, тютюн и тям подобни неща. Освен това той трябва да събере достатъчно голям брой волове, чието месо се използва за храна по време на събирането на чая, а кожата им служат после за опаковането му. Групата йербатероси си избира или получава водач, на когото всички са длъжни безусловно да се подчиняват, докато трае работата им. После поемат на път. Във вековната гора водачът определя мястото, където ще бъде построен бивакът. Оттам хората тръгват да се трудят — двама по двама в различни посоки. Събират само онези клонки, по които има най-много листенца, както и млади филизи, орязват ги и два пъти дневно ги отнасят до колибата си — било в пончосите, било на връзки. Там те заедно обядват и вечерят. Според обстоятелствата работата продължава

няколко седмици или няколко месеца. Събере ли се достатъчно количество клонки от йерба, заклани ли са вече достатъчно волове, чиито кожи да послужат за опаковка, в близост до колибата се прави висока сушилня, под която земята се утъпква колкото се може по-здраво. На тази сушилня се разстилат събраните клонки и отдолу се запалва огън така, че клонките леко да засъхнат, да ги „хване“ топлината. След това се отстранява жарта и пепелта, а йербата се сваля от сушилнята на нагорещената земя да изсъхне напълно, да получи необходимата трошливост, за да може най-накрая да бъде стрита на прах. Това се постига като здравата се удря по нея с пръчки. Междувременно волските кожи се разрязват на две части, накисват се във вода, за да се размекнат добре, а после се съшиват така, че да се получат чували или бали с почти кубовидна форма. Стритият на прах чай се опакова в тези бали, след което те се зашиват и здравата се обработват с тояги, докато станат твърди като камък. Една такава бала не е голяма, обаче като нищо може да достигне до сто и петдесет килограма.

— Както научавам, събирането на чай е такава работа, която доста се различава от досегашната ми представа. Прилича на дейността на трапера или на събирача на мед в Съединените щати.

— Това сравнение е сполучливо, макар да не е достатъчно. Сам ще го разберете, след като със собствените си очи опознаете страната и местните хора.

— Тъкмо това е моята цел. Затова пътувам. Особено голямо желание имам да опозная пампасите.

— Ами девствената гора?

— И нея.

— А разполагате ли с достатъчно време? Свързан ли сте с някоя точно определена дата, когато ще трябва да завършите пътуването си?

— Не. Изцяло разполагам с времето си.

— Но, сеньор, какво ви пречи тогава за няколко седмици да дойдете с нас във вековната гора?

— Всъщност нищо.

— Ами че тогава елате с нас, де! Запознайте се с живота на йербатерото! Чували ли сте някога за Гран Чако? Един твърде своеобразен район, както сам ще установите. Там ще се срещнем със

сендадора, когото ви препоръчах като най-добрия водач. Той ни очаква. Имам да уреждам с него една по-особена работа.

— Мога ли да узная за какво става дума?

— Хм! — промърмори той. — Всъщност е тайна, но на вас мисля можем да се доверим, ала при условие, че няма да ни се смеете.

— Що за мнение имате за мен, сеньор! Да ви се смея аз, новакът, който кажи-речи си няма никаква представа от живота в тази страна!

Монтесо замислено поглади брадата си, хвърли въпросителен поглед към другарите си и след като те му кимнаха в знак на съгласие, отново се обърна към мен:

— Вие сте прекарал дълги години сред североамериканските индианци и следователно умеете да яздите и да си служите с оръжие. Освен това днес забелязах, че сте хладнокръвен човек и имате повече познания от нас шестимата, взети заедно. И така, струва ми се, че сте човекът, от когото се нуждаем. Ще ви направя едно предложение. Но първо се налага да ви задам следния въпрос: как бихте постъпил, ако знаехте някакво място, където е заровено съкровище?

— Бих уведолил законния му собственик.

— Законния му собственик! Тъй! Хм! Ами ако няма законен или какъвто и да било друг собственик?

— Тогава ще го изкопая и ще го задържа за себе си.

— А разбирате ли нещо от черна магия?

— Глупости! Черна магия изобщо не съществува. А и нищо подобно не ви е необходимо, за да изровите едно съкровище. Знае ли се мястото, където е скрито, човек може смело да започне да го разкопава по всяко време на деня или нощта. И сигурно ще го намери.

— Тъй! Хм! — промърмори той по обичайния си маниер. — Да беше така, само щеше да ме радва, защото ние знаем едно място, където има съкровище, което трябва да извадим. Знаем дори две такива места.

— Тогава побързайте да изкопаете тези богатства.

— Ех, де да ставаше така светкавично! Вече ходих там, ама нищо не открих. Съвсем точно знаем къде е местността, но не успяхме да намерим самото място, защото не бяхме достатъчно подготвени, за да разберем писмото.

— Аха! Значи става дума за някакво писмо?

— За съжаление, да! Вие сте учен човек и затова...

— Моля, моля! — прекъснах го аз. — Не очаквайте от мен чудеса! На какъв език е написано?

— На езика на инките, но с латински букви, на тъй наречения кечуа.

— Та това е кажи-речи примамливо за мен, защото преди да тръгна за Южна Америка си купих няколко книги, които се занимават с езиците на местните индиански племена. Повече от два месеца се занимавах с кечуа. Кой притежава това скъпоценно писмо?

— Именно онзи мой приятел, когото ви препоръчах като най-добрия сендадор.

— Той ли е собственик на документа?

— Да. Получил го е от един умиращ монах.

— А той пък защо го е подарил тъкмо на него?

— Защото моят приятел му е бил водач. Били са само двамата. Превел го е от отвъдната страна на Андите насам и е трябвало да придружи този благочестив човек чак до доминиканския манастир край Тукуман. Но по пътя падрето, който бил вече много стар, внезапно тежко заболял и умрял. Малко преди смъртта си той дал писмото на сендадора. Преди време го видях и аз. Към него има и два чертежа.

— Не успяхте ли да го разчетете?

— Не, но сендадорът е половин учен. Дълги години е изучавал писмото. Така се е добрал до тази работа със съкровището. Беше уверен, че ще постигне целта си, и след като ме взе със себе си, посетихме и двете места, ала очевидно въпреки всичко сведенията му не бяха достатъчни, понеже нищо не открихме.

— А как е попаднало писмото в ръцете на духовника?

— Всеки падре е учен човек. Той си издействал разрешението да отиде в Перу и там получил правото да се научи как се развързват шнуrowe...

— Искате да кажете как да ги разчита?

— Там живял един народ на име инки, който вместо да пише, връзвал възли на шнуrowe. Знаех как са се казвали тези шнуrowe, но ето че пак го забравих.

— Кипута?

— Да, това беше думата.

— Всяко кипу се състои от снопче шнурове, което ще рече от един главен шнур, към който по най-различен начин са прикрепени други шнурчета с какви ли не цветове. Всеки цвят и всеки отделен начин за правене на възлите си има своето собствено значение.

— Така е. Същото ми обясни и сендадорът. Казват, че много подобни кипута били закопани на скрити места. След дълго търсене падрето намерил няколко от тях. Години наред се мъчил да разгадае значението им и най-накрая успял. Една стара индианка, която излекувал от някаква болест и така спечелил благосклонността ѝ, му подарила две кипута, наследени от нейните прадеди. Падрето съумял да разчете и тях. За другите кипута той написал една книга, която обаче не била отпечатана. Съдържанието на последните два възлописа запазил в тайна. Искал да ги занесе в Тукуман, като преди това ги превел, или както навярно ще е по-правилно да се каже, превърнал възлите и цветовете им в букви. За съжаление както вече споменах, по пътя падрето умрял, след като завещал превода им на сендадора.

— Но не и самите кипута, така ли?

— Не. Бил ги оставил сред другите предмети на сбирката си в Перу, където имал намерение да се върне.

— Хм! Може би е тръгнал да прехвърля Андите само заради съкровищата. Искал е да стигне до Тукуман и да отиде при доминиканците, така ли?

— Да.

— Тогава сендадорът ми изглежда подозрителен.

— Защо?

— Я ми кажете най-напред какво знаете за съдържанието на писмото!

— Е, ами имало двама прославени инки, които водили продължителни войни. По време на тези войни били скрити големи съкровища, които и до ден днешен все още не са извадени. Един град бил разположен на брега на езеро. Преди да започне обсадата му, неговите жители потопили в езерото всички сребърни и златни съдове. После били победени и избити. И досега съкровищата лежат на дъното на езерото и единствено едното кипу може да разкаже нещо за тях.

— Но как се е запазило то? Очевидно някак се е съхранило в онзи град, а?

— Неколцина от жителите му успели да избягат. Те го взели със себе си и избягали в друго селище, намиращо се по-високо в планините, но победителите не ги оставили на мира и там. Жителите на онова планинско селище били скрили своите богатства в една стара шахта, а входът ѝ бил зазидан така, че по нищо не се отличавал от околността. Тъй като хората не се предали доброволно, също били избити. Но един от тях бил само ранен. През нощта успял незабелязано да пропълзи настрани и да избяга. По-късно той се върнал в жилището на касика^[21] на това селище, където били скрити кипутата. Къщата била разрушена, но скривалището останало непокътнато. Човекът взел двете кипута. Не му се предложил случай да ги използва. Не е изключено да не е могъл да ги разчете, понеже сендадорът ми каза, че не всички инки умеели да тълкуват значението на възлите. Мъжът задържал кипутата, докато най-сетне преминали в ръцете на жената, която ги дала на падрето.

— Сеньор, ако това не е измислица, тогава значи измислици изобщо не съществуват.

— Не ми ли вярвате?

— На вас ви вярвам, обаче се съмнявам в истината на онова, което са ви казали.

— Сендадорът няма да вземе да ме лъже!

— Възможно е. Може би самият той се е заблудил. Но в тази история има няколко значителни несъответствия, твърде невероятни неща. И освен това подозирам сендадора в кражба.

— Как можете да подозирате моя стар честен приятел в подобни неща? Ако го познавахте тъй добре, като мен, и през ум нямаше да ви мине да говорите такива думи.

— Въпреки всичко подозрението ми си има една много основателна причина. Сендадорът виждал ли е падрето още преди да е бил нает от него като водач?

— Не. Приятелят ми няколко пъти го е споменавал.

— А дали докато са прехвърляли планините сендадорът е направил на духовника някоя много голяма услуга?

— Не е. Защо ми задавате такъв въпрос? Каква връзка има това с вашето подозрение?

— Има връзка, и то каква! Къде се намират двете места, където били скрити съкровищата? Близко ли са до Тукуман?

— Напротив, далеч от града са.

— Е, ами защо тогава падрето се е бил отправил към Тукуман, а не към въпросните места? Ще признаете, че за един стар човек прехвърлянето през Андите е не само тежко и трудно, но дори и опасно за живота, нали?

— Така е. Високото кръвно налягане, предизвикано от извънредно разрежения въздух, винаги представлява голяма опасност за живота на старите хора.

— Вие ми казахте, че падрето е бил стар човек, следователно това пътуване е било опасно за живота му. Никой няма да вземе да се излага на подобна опасност, ако не го принуждават някакви важни причини. Сигурно падрето е искал да прибере съкровищата. Обаче един духовник не се нуждае от земни блага. И ако все пак се е домогвал до богатствата, то той положително не ги е желал за себе си, а за някакви други хора. Принавяте ли, че е така?

— Да, понеже вашите доводи са твърде убедителни.

— За кого ли са били предопределени съкровищата? Да не би сендадорът да е бил техен наследник?

— Едва ли първоначалните намерения на монаха са били такива.

— Навярно и по-късно не са се променили. Сендадорът изобщо не е трябвало да научава каквото и да било за цялата работа. Едва с приближаването на смъртта падрето е решил да му разкрие тайната си. Направил го е по принуда. Но къде ли можем да търсим хората, на които всъщност е искал да се довери?

— Естествено това са доминиканците в Тукуман.

— Сигурно. Навярно членовете на този монашески орден са могли по-добре да разчетат писмото или да разберат значението на двете кипута, отколкото сендадора. Една основателна причина, за да предположим, че завещанието на падрето не е било предназначено за него, а за тях.

— Но нали падрето изобщо не е носил кипутата у себе си!

— Не го вярвам.

— Моят приятел каза, че било така и аз нямам причина да се съмнявам в думите му.

— Но затова пък аз имам толкоз по-основателна причина. От къде произхождаше падрето?

— Не знам, понеже не го е споделил със сендадора.

— Къде са били сбирките му, за които споменахте? Къде е била книгата, дето останала неотпечатана, тоест къде е бил ръкописът на този толкова значителен труд?

— Никой не знае.

— Нима падрето е умрял, без да съобщи тъкмо тези тъй важни неща на сендадора? Нима е носил у себе си само „превода“ на кипутата, но не и самите кипута, които са поне, обърнете внимание, казвам „поне“ също толкова ценни, колкото и „преводът“ им?

— Хм! Наистина ме затруднявате с тези въпроси.

— Убеден съм, че те ще поставят приятеля ви в още по-голямо затруднение. Ако предположенията ми са верни, той е присвоил незаконно не само писмото, но и двете кипута.

— Но нали ви казах вече неколkokратно, че те изобщо не са били у падрето!

— А аз твърдя, че са били у него. Заедно с писмото ги е поверил на сендадора. Вашият приятел разбира кечуа, нали?

— Да.

— Но не може да разчита кипута, така ли?

— Не може.

— Е, тогава двете кипута са му били не само излишни, но дори и опасни. След като е прочел писмото, той е научил тайната. Но тя е щяла да бъде издадена, ако по-късно по някакъв начин макар и случайно изгуби кипутата и те попаднат в ръцете на някой човек, който умее да ги разчита. Това налагало на сендадора да се освободи от тях, да ги унищожи. Впрочем той какво възнамерява да прави, след като издирванията му са останали напразни?

— Не се отказва от тях, ще ги продължи.

— И въпреки всичко няма да постигне нещо повече.

— А може и да постигне, понеже е решил да се довери на някой човек, който ще успее да се справи с приложените скици по-добре от самия него. Получих поръчението да се огледам за такъв човек и ми се струва, че съм го намерил.

— Предполагам, че имате предвид мен.

— Разбира се.

— Тогава много се заблуждавате. Аз съм съвсем непригоден и безполезен за вашите цели. Тази работа ми се вижда съмнителна. Защо самият сендадор не си потърси подходящ човек? Защо се крие в

непристъпните гори и предоставя на вас една задача, която би могъл поне също толкова лесно да изпълни? Вярно, че в такъв случай и на него ще му поставят същите въпроси, които поставям сега и на вас. При някои съмнителни моменти вие като посредник имате възможност да се измъкнете по някакъв начин или да се позовете на него, докато той ще трябва да отговаря очи в очи, а това не е безопасно.

— Но нали след като ви заведе при него, пак ще трябва да отговаря на въпросите ви?

— Да, но тогава за мен ще е вече твърде късно да се оттегля от начинанието.

— О, не! Всеки миг ще можете да се откажете.

— Разбира се, но като чужденец ще се окажа съвсем сам и изоставен в някоя девствена гора или пък в пустините на Гран Чако и ще бъде загубен. Нима сендадорът не си е направил тази сметка?

Испаднал в комична ярост, Монтесо зарови ръце в своята чорлава коса.

— Сеньор, съвсем ще ме побъркате с вашите неоснователни подозрения! Но все още се надявам да успея да променя мнението ви и да ви спечеля за нашите планове.

— Не се надявайте кой знае колко много! Повтарям, че като чужденец съвсем не съм най-подходящият човек за тази работа. Вие не подозирате какви трудности трябва да се преодолеят, за да се открие съответното езеро или зазиданата шахта.

— Едва ли ще намерим шахтата, но вече открихме езерото. Ала не и точното място.

— Вярвам ви. А и да го бяхте открили, да не би да си мислите, че ще е необходимо само да се гмурне някой, за да извади съкровището? Не, в най-добрия случай вашата задача може да бъде решена от някой специалист, който дълги години е изучавал тукашния начин на живот и познава страната, докато аз се намирам тук само от няколко часа и освен това не съм нито учен, нито специалист.

— Все някак ще се оправим. Имам ви доверие. На първо време това ми стига. А споразумеем ли се, и вие ще имате полза. Нима не ми казахте днес, че не сте богат?

— Наистина го казах.

— Е, ами тогава помислете си само, че ако планът ни успее, веднага ще станете много богат човек.

— Това не ме привлича. Няма да се впусна в опасни приключения заради някаква толкова съмнителна печалба.

Отдавна се бях нахранил. Йербатерото приключи с вечерята си едва в този момент. Той смачка кърпата за ядене на топка, ядосано я хвърли върху масата и попита:

— Значи се отказвате от нас, така ли?

— Не, ще тръгна с вас, но без да поемам каквито и да било задължения.

Намръщеното му лице незабавно пак се проясни.

— Добре, добре! — рече той. — Това се казва мъжка дума! Значи се споразумяхме, нали?

— О, не! Ще ви призная най-откровено, че тази работа ме привлича, отговаря на определени мои влечения. И тъй като и бездруго съм решил да поогледам хората и страната, то ще е най-добре да постъпя подобно на онези, които искат бързо да се научат да плуват — ще скоча във водата там, където е най-дълбока. Но ще ви поставя някои условия.

По лицето на Монтесо се разля широка усмивка. Извънредно много го зарадваха думите ми, че ще отида с тях. Всеки следващ ден ми доказваше, че той наистина ме беше обикнал с цялото си сърце.

— Кой ще участва в това пътуване? — осведомих се аз.

— Само сендадорът и ние, дето сме тук. Ние шестимата работихме заедно дълги години. Познаваме се, допадаме си и знаем, че можем да разчитаме един на друг. Ще си имате работа само със свестни и дискретни хора.

— Условията ми се основават именно на дискретността. Съвсем открито ви признах недоверието си към сендадора. Не само аз, но и вие сте заинтересуван той да не научи нищо за това. Ако ми обещаете да пазите пълно мълчание по този въпрос, ще се присъединя към вас, но иначе — не.

— Дадено! Ето ви ръката ми, сеньор! Естествено и вие трябва да изразите съгласието си! — обърна се той към своите другари.

Те охотно изпълниха подканата му и така бе решена съдбата ми в близко бъдеще. Присъединих се към йербатеросите.

— Значи най-сетне се споразумяхме — каза със задоволство Монтесо. — Всичко друго ще се нареди от само себе си. А сега още

нещо важно, един въпрос за времето на тръгване и за вашата екипировка. Можете ли да отпътувате от града още утре предобед?

— Нямам нищо против. Нали знаете, че нямам никаква причина да стоя тук по-дълго, отколкото е абсолютно необходимо?

— Тогава утре предобед ще се видим. Остава само да набавим нужната екипировка.

— Какви неща спадат към нея?

— Едно пончо, шапка си имате. Липсва ви само кърпа за глава, която по време на езда да връзвате върху шапката си и то така, че отпред да прихваща освежителния ветреца и да го насочва към врата и тила. Това разхлажда много приятно. Още рано сутринта ще дойда при вас, за да ви помогна при покупката на вещите, защото в тези неща сигурно съм по-опитен от вас. Освен това се нуждаете и от чирипа, един вид одеяло, което се закрепва отзад за колана, после се изтегля между краката напред, където пак се завързва за колана. Имате нужда още и от широки леки панталони, каквито се носят из пампасите, а също и от здрави ботуши „а ла гаучо“ без подметки. Към всичко изброено ще прибавим седло тип рекадо, пушка, ласо, бола и нож. Лека полека ще се научите сносно да си служите с ласото и болата. Тъй като ви смятам за мой гост, ви моля най-учтиво да ми разрешите да поема разносните по вашата екипировка.

— Добрината ви е трогателна, сеньор, но аз съм вече доста добре екипиран. Ще облека същите дрехи, които съм носил и в прерията. Моята изпитана карабина е също с мен, както двата ми револвера и ласото. Старателно ще се упражнявам в хвърлянето на болата. Липсват ми само седло и кон.

— Ще набавя и двете, сеньор. Нали водим коне със себе си? Сам ще избира за вас едно животно, а с удоволствие ще се погрижа и за седлото.

В този момент в помещението влезе нов посетител — един млад човек. Той беше много грижливо облечен, поздрави учтиво и се настани на съседната маса, като си поръча бутилка вино. Понеже седна с гръб към нас, а после се зачете в някакъв вестник, беше близо до ума предположението че сме му напълно безразлични и следователно нямаше никаква причина заради него да прекъсваме разговора си.

— По кой път ще поемем? — попитах аз.

— Ще прекосим на коне Уругвай и Ентре Риос в посока на Парана, а след това ще пътуваме по реката до Кориентес. Там ще трябва да свърнем наляво към Чако.

Първата част от пътуването ни съвпада точно с пътя, който ми беше предложил Тупидо.

— Естествено за вас това ще предполага голямо пренапрежение на силите — продължи йербатерото. — Ето защо от време на време ще спираме на подходящи места, за да можете да си отдъхнете.

Той с нищо не беше променил мнението си за мен. Махнах с ръка.

— Сеньор, съвсем няма нужда толкова да се съобразявате с мен. Аз издържам на продължителна езда.

— Знам, знам! — усмихна се той. — Първия ден се издържа криво-ляво. На втория краката ти са прежулени до кръв, на третия ти се свлича кожата, а после оставаш със седмици да лежиш на легло, за да се повтори по-късно цялата история отново. За да яздиш като хората, трябва да си роден в пампата. И така, утре ще стигнем само до Сан Хосе, вдругиден — до Пердидо, а после малко преди Мерседес ще свърнем на север, за да си отпочинем в естансията на един мой братовчед. Там ще трябва да обсъдим с подробности по-нататъшната ни езда. Пътят ни води към границата, тоест към местности, които тъкмо сега никак не са безопасни.

— Едва ли има защо да се страхуваме от тамошните опасности. Какво ли ни засяга политическото разделение на местното население?

— Засяга ни твърде много, сеньор. Тукашният живот и нрави се различават съществено от живота във вашето отечество. Особено много трябва да внимават пътниците. Сутринта яхвате коня си като свободен, неутрален човек, а може да се случи така, че още същата вечер да слезете от седлото като войник и по-късно да бъдете принуден да се биете за някоя партия, към която не храните никакви симпатии.

— Никога не бих го позволил! Аз съм чужденец, немец, и никой няма право да посяга на мен. Веднага ще се обърна към представителя на нашето правителство в тази страна.

— Веднага ли? Много лесно ще ви попречат. Всеки опит за бягство ще ви донесе смъртно наказание. И преди да ви се удаде какъвто и да било случай да се обърнете към представителя на вашата страна, ще ви убият и костите ви ще останат да се белеят в пампата.

Сила няма да ви помогне, а само предпазливост. Впрочем вие сте под нашата закрила. Да оставим тази тема! Разисквахме я вече до втръсване. Нека момичето разчисти масата, за да има място да направим една игра на карти.

Тези думи подеждуваха на останалите като някаква магия. Всички наскочаха за да помогнат при събирането на съдовете и приборите. Монтесо донесе тесте карти. После хората взеха да вадят пари от джобовете си и то толкова много, че аз неволно отдръпнах стола си от масата.

— Останете, сеньор! — каза йербатерото. — Разбира се, че сте поканен и вие да участвате.

— Благодаря, сеньор! Не играя хазарт. Искам да си вървя.

Той ме погледна невярващо. В онези страни всеки играе хазарт, и то с голяма страст и на големи суми. Направо нечувано е да откажеш да участваш в играта.

— Но сеньор, какво ви прихваща! Да не сте болен? — попита ме той.

— Не, но съм твърде изморен — опитах да се измъкна.

— Това наистина ви извинява, още повече, че утре ви предстои изморителна езда.

За щастие в същия момент се приближи онзи млад посетител, който се беше появил доста по-късно и заяви, че с удоволствие бил готов да заеме мястото ми стига да му било позволено. Той незабавно получи разрешение, а аз станах, за да му направя място и да си тръгна. Подадох ръка на новите си приятели и се сбогувах с тях. Когато бръкнах в джоба си и се обърнах към момичето, Монтесо побърза да заяви, че нямало защо да се грижа за плащането на сметката.

— Оставете тази работа, сеньор! — каза той. — Ще ни обидите. В девет часа сутринта ще бъда с оседлания кон пред вашия хотел. Но няма ли да е по-добре, ако сега ви придружа? Нали знаете, че...

— Благодаря ви, сеньор! Оттук до хотела едва ли ще ми се случи нещо. Но ще внимавам. Buenas noches!^[22]

— Лека нощ, сеньор! Сънувайте езерото и зазиданата шахта! Може би сънят да ви посочи пътя до тях.

---

[1] Силен, студен вятър, идващ от пампасите. Б.пр. ↑

[2] Смъртоносно хвърляне, мъртва хватка. Б.пр. ↑

- [3] Есхил Анибал Потайников — Б.пр. ↑
- [4] Стара испанска парична единица. Б.пр. ↑
- [5] Чайка. Б.пр. ↑
- [6] Испански език. Б.пр. ↑
- [7] Източен бряг, страна — има се предвид Уругвай. Б.пр. ↑
- [8] Площад на независимостта. Б.пр. ↑
- [9] Испански дантелен шал. Б.пр. ↑
- [10] Храст, чиито листа се използват за чай. Б.пр. ↑
- [11] Мулетар. Б.нем.изд. ↑
- [12] Водач през Андите. Б.нем.изд. ↑
- [13] Нощната Аве Мария. Б.пр. ↑
- [14] Типична романтична приглушена звучност. Б.пр. ↑
- [15] In organo — (братя) по орган. Б.пр. ↑
- [16] Кинта — вила. Б.нем.изд. ↑
- [17] Дом, жилище. Б.пр. ↑
- [18] Пресвета Богородице! (възкл.) Б.пр. ↑
- [19] Господи, небеса! Б.пр. ↑
- [20] Братовчед. Б.нем.изд. ↑
- [21] Племенен вожд и жрец на индиански племена от Южна Америка. — Б.пр. ↑
- [22] Лека нощ. Б.пр. ↑

2. ПРИ ХВЪРЛЯЧИТЕ НА БОЛА

Сутринта станах рано, доста преди уговорения с йербатерото час. Не ми бяха необходими кой знае какви усилия, за да се приготвя. Не бях предприел пътуването си „по американски“. Цялото си имущество бях побрал в един малък куфар, чието съдържание побързах да прехвърля по тялото и в джобовете си. Празния куфар подарих на келнера, а дрехите, които носих предишния ден, дадох на прислужника. Увити в кожа на масата лежаха няколко ризи, носни кърпи и други необходими дреболии. Бях готов за тръгване. Платих си сметката. Заедно с куфара келнерът получи и малък бакшиш. Той беше швейцарец и изглеждаше много мълчалив. Но моят подарък му развърза езика. Щом разбра, че се каня да предприема пътуването на кон в същата компания, той ме поздрави за благоразумието ми да предпочета именно този начин на придвижване. Разказа ми каква ужасна картина представлява летящият дилижанс и по-късно описанието му напълно се потвърди.

Тъй наречената държавна пощенска кола е една повече от здраво и трайно изработена карета с огромни размери. Тя предлага място на дванайсет души. Теглят я седем обикновено измършавели от глад „атове“, четири от които се впрягат един до друг непосредствено пред колата, другите два — пред тях, а най-отпред е седмият кон, където седи водачът. Друг пеон язди върху задния ляв кон. Отстрани на осми кон галопира и трети ездач, който с или без причина непрекъснато шиба животните с голям камшик, за да ги подтиква да бързат.

Задачата на водача е да избира пътя на тежкото и тромаво превозно средство. Кочияшът, наречен майорал, седи царствено най-отпред горе на колата с неотменния презрителен израз на лицето си, от който може да се заключи, че му е абсолютно безразлично дали пътуването върви добре или зле, дали няколко от конете ще останат мъртви от изтощение нейде по пътя, или някои от пътниците няма да изгубят крайниците си при непрестанното рязко залитане на дилижанса ту на една, ту на друга страна.

Никога не се разрешава на конете да вървят ходом. Рядко преминават дори в тръс, който винаги е неравномерен и непохватен. Най-често или по-скоро постоянно конете препускат в бесен галоп и галопират като пощурели тъкмо по най-трудните и най-опасни участъци от пътя.

Ето как въпреки мизерните пътища дилижансът успява да изминава ежедневно по около петнадесет немски мили^[1], едно постижение, на което някой немски кочияш би поклатил глава.

Ако споменавам думата „път“, то тя има съвсем условно значение, понеже там истински път изобщо не съществува. Дилижансът пътува през страната просто както си е създадена от природата и европейецът не вярва на очите си, когато вижда, че е възможно да се мине през подобен терен.

По този начин пътуването продължава през глава и без какъвто и да било път през различни неравности, през пресъхнали реки, височини и падини, като колата лети напред, теглена и подхвърляна ту на една, ту на друга страна, в резултат на което пътниците непрекъснато се блъскат един в друг така, че накрая изгубват и ума, и дума.

Кочияшът вика с все сила, водачът крещи, препускащият най-отзад пеон ругае, ездачът на крайния ляв кон псува и като умопобъркан шиба клетите животни, които, зле гледани и изтощени, едва намират сили да галопират напред. Бясната гонитба надолу по стръмния склон вкарва дилижанса в реката, чиято вода плисва нависоко и закипява. Къде носена от течението, къде теглена от конете, колата достига отсрещния бряг на тласъци и под крясъците и ударите с камшик на пеоните бива изтеглена нагоре по брега. Там парцаливата команда спира. Един кон е рухнал на земята. Прерязват ремъка, който го свързва с колата, свалят му седлото и продължават — все по-нататък и по-нататък!

Езикът на коня е провиснал от широко разтворената му уста. Хълбоците му треперят, той диша тежко и учестено, погледът на оцъклените му очи излъчва безмерно страдание. Само след две-три минути изтощеното до смърт животно е заобиколено от хищни птици, които очакват последното му потръпване, за да започнат да ръфат още топлото му месо от костите.

Навсякъде из пампасите се виждат пръснати побелелите кости на тези клетки същества. Никой не им обръща внимание. Конете има колкото щеш. Една кобила струва от дванайсет до шестнайсет немски марки. Там хората се срамуват да яздят кобили. Тези животни се ценят толкова малко, че с костите и мазнината им поддържат огъня в огнищата на тухларните.

В цялата страна няма нито един обор. Ден и нощ, зиме и лете, в зной и пек, както и по време на дъждове и бури конете се намират на открито. За тях не се полагат абсолютно никакви грижи. Никой не ги храни с овес, царевица или сено. Всяко животно е принудено просто само да се грижи за себе си. Единственото, което прави собственикът им, е да му жигоса своя знак. Ако му потрябва кон, пеоните или гаучосите подгонват стадото да влезе в корала и там залавят с ласо съответното животно.

Жителите на Уругвай наричат страната си „Банда ориентал“, тоест „източната страна, източната част“ и затова уругваецът обича да си дава прозвището „ориенталец“. На север тази страна граничи с Бразилия, на запад — с река Уругвай, от която е получила името си, на юг — с Ла Плата, а на изток — с Атлантическия океан. Територията ѝ е изцяло хълмиста и по диагонал от североизток на югозапад се пресича от Рио Негро, една река, приблизително голяма колкото нашата Одер. Рио Негро тече успоредно на планинска верига, наречена Кучилия. На испански „кучилия“ означава „нож“, както и „хребет“, и тази дума е едно много сполучливо име за тясната планинска верига, издигаща се досущ като острието на нож. Насечената от рекички и потоци вълнообразна повърхност на страната представлява най-често обрасла с трева пампа. Храсти и ниски дървета се срещат само по бреговете на споменатите реки, като на север тази растителност преминава в гора, без обаче да придобива вида на истински непроходим лес.

В тази страна няма села в нашия смисъл на думата, а само поголеми чифлици и отделни селски имения. Между тях трябва да различаваме естансиите, където се отглежда добитък, от асиендите, където се занимават предимно със земеделие. Един такъв чифлик се състои най-често от белосани сгради и отдалеч изглежда доста внушително, ала отблизо те се оказват извънредно семпли постройки, направени от лошокачествени материали.

Ранчосите са по-малки имения, където живеят не толкова заможни хора. Често покритите със слама или тръстика зидове са кирпичени.

Страната разполага с голямо количество добитък. Когато човек язди или пътува из нея, през половин час може да види някое огромно стадо от рогат добитък, коне или овце. Един съвсем развит и достигнал пълното си тегло готов за клане вол струва едва петдесет марки, а както вече споменахме, за една кобила се плащат най-много шестнайсет марки. При подобни цени собственикът обръща малко внимание на отделните глави добитък. Безразлично му е дали животното гладува и жадува, или пеоните го измъчват до смърт. Един „ориенталец“ би се изсмял на съчувствието и грижите, проявявани от някой немски селянин за неговия кон, за неговата крава, та дори и за прасетата.

Вече беше станало почти девет часът, когато силен конски тропот ме накара да се приближа до прозореца. Долу видях шестимата йербатероси. Те представляваха направо незаменима гледка.

Вече описях самите ездачи. И този път не бяха облечени по-иначе или по-добре от предишния ден. Конете напълно им подходяха: кльошави, проскубани и дръгливи кранти. Но как само бяха оседлани, какви юзди и оглавници имаха! Всичко беше украсено със сребро. Пера и пискюли се вееха и поклащаха по главите на животните. Завързаните за седлата пончоси бяха накичени със звънчета, а в конските опашки бяха вплетени пъстри копринени панделки. Стремената също бяха от сребро, но големи колкото да пъхнеш в тях палеца на крака си. На босите си стъпала ездачите бяха закрепил шпори, чиито колелца имаха диаметър от около десетина сантиметра. А колко често се използваха тези шпори, доказваха разкървавените и гноясали рани в слабините на конете.

Южноамериканецът обича да се издокарва по такъв начин, а следователно и йербатерото има същата слабост. Завърне ли се събирачът на чай от тежката си работа в горите, обикновено първата му грижа е да си набави подобна лъскава сбруя, за която с удоволствие похарчва спечелените си с толкова мъка пари.

Съвсем не е рядкост да срещнеш някой ездач, чийто кон да е нагизден по такъв начин, докато самият човек няма нито ботуши, нито обувки, нито чорапи, а панталоните и жакетът му са толкова

парцаливи, че един европейски просяк ще се замисли доста сериозно дали полицията би му разрешила да се появи по улиците в подобен външен вид.

После йербатерото пропива и проиграва на хазарт парите, които са му останали, проиграва най-сетне дори и коня си, заедно с всички лъскави и пъстри финтифлюшки, и се завръща във вековната гора, за да продължи да се трепе от шест до девет месеца като роб за своя работодател. И тогава си спомня с блаженство за изминалите дни, когато е яздил по улиците на Монтевидео, Асунсион или Кориентес като истинско конте, привлякло погледите на всички върху себе си.

Фактът, че напускайки Монтевидео моите нови приятели все още притежаваха цялата тази лъскава украса, беше сигурно доказателство, че не се числяха към най-бедните представители на своята професия.

Сеньор Маурисио Монтесо слезе от коня и започна да се изкачва към моята стая, за да ме вземе. Отидох до вратата да го посрещна и поздравя. Той обаче изобщо не чу думите, които му казах, нито видя протегнатата ми ръка. Йербатерото се спря на прага на отворената врата и втренчи поглед в мен с неописуемо изражение на лицето. От сливане бе изгубил ума и дума. Че е онемял бе съвсем сигурно, понеже беше широко отворил уста, ала от нея не излизаше никакъв звук.

— Казах ви добре дошъл, сеньор! — напомних му аз. — Надявам се, че все още ме познавате и че си спомняте какво правихме и говорихме вчера.

— Бог да ми е на помощ! — с мъка успя да продума той.

— Какво ви накара до такава степен да изгубите самообладание? Той влезе в стаята и затвори вратата.

— Та елате на себе си, де! — засмях се аз. — Какво толкова ме зяпате?

Йербатерото ме хвана за ръка, придърпа ме близо до прозореца, огледа ме от глава до пети, а после избухна в толкова звучен и силен смях, че ми се стори сякаш стъклата на прозорците зазвънтяха. След това извика:

— Сеньор, какво се е случило? Кой ви е докарал в този външен вид? С вас човек може да преживее истински чудеса. Сигурно съм объркал дните и месеците. Я ми помогнете и бъдете тъй добър да ми кажете дали не е дошло вече времето на карнавала?

Той отново избухна в смях. Оставих го да се поуспокои. Естествено аз знаех, че облеклото ми го беше развеселило толкова много. Най-сетне когато Монтесо нямаше сили повече да се смее, отстъпи няколко крачки назад огледа ме през свитите си длани, които постави на очите си като далекоглед и ме попита:

— Сеньор, я ми кажете най-искрено кой от двама ни е палячо, вие или аз?

При тези думи аз придадох на лицето си напълно сериозно изражение, защото не ми се искаше да допусна между нас да се установи чак толкова интимен тон, и му отговорих:

— Несъмнено вие! Когато ви видях за пръв път, вашият външен вид бе за мен също така странен и необикновен, както навярно аз ви изглеждам сега. Но нито ви се присмях, нито ви нарекох палячо.

Тези думи подействаха мигновено. Той отпусна ръце и с извинителен тон каза:

— Простете ми, сеньор! Съвсем не исках да ви обидя. Но и вие ще признаете, че в тези дрехи изглеждате твърде смешен!

— Изобщо не го признавам. По-скоро ми се струва, че е смешно да поемеш бос към вековната гора и да накичиш коня си с какви ли не лъскави дрънкулки, докато панталонът и жакетът на ездача са целите в кръпки и дупки. Ако ме смятате за толкова смешен човек, който само предизвиква кикота на другите, тогава сте свободен да се огледате за някой по-сериозен спътник.

При тези думи той вече се разтревожи.

— Хиляди пъти ви моля за извинение, уважаеми сеньор! Повтарям, че нямах абсолютно никакво намерение да ви се присмивам. Но вие имате такъв неимоверно странен вид, че не успях да се овладеея. Не ми се сърдете, а имайте добрината да ми обясните как така тези кожени дрехи ще са подходящи за нашето пътуване!

— Това е съвсем същото облекло, което носи един североамерикански уестман.

— Такива кожени дрехи може и да са подходящи за Северна Америка, но за Юга са направо непоносими.

— Изглежда сте на мнение, че на север е винаги студено, а на юг винаги и навсякъде е топло. Най-голямата жегата е на Екватора и колкото повече се отдалечаваш от него на север или на юг горещината намалява. Сега ние се намираме на трийсет и пет градуса южно от

Екватора. На също толкова градуса северно от него общо-взето климатът е същият. А аз съм бил и още по-далеч на юг, и пак съм носил кожените си дрехи.

— Всичко това ми звучи твърде учено.

— Тогава ще ви го кажа по-разбираемо. Общо-взето тук дните са топли, а нощите студени. Но кожата е по-лош проводник на топлината от плата на дрехите ви. Вследствие на това през деня ще се потя по-малко от вас, а през нощта ще мръзна също по-малко. Докато през нощите вие ще се завивате в няколко пончоси, аз ще спя с това облекло на открито, и то без да се будя от студа.

— Ами тогава то е практично!

— Тук често вали като из ведро. През тази обработена по индиански маниер кожа дъждът не прониква, докато вие веднага ще се измокрите до кости. Трънаците из девствената гора не могат да ми сторят нищо, докато вашите дрехи ще станат на парцали. А виждате ли колко плътно се затваря дрехата ми на врата? Нито един комар няма да успее да се добере до кожата ми. А какво е вашето положение?

— О, сеньор — въздъхна той, — след като поработя четири-пет дни, по тялото ми не остава здраво място от комарите!

— Тогава много лесно ще разберете, че се смяхте на нещо, за което всъщност би трябвало да ми завиждате.

— Е да, но вие едва можете да се движите в туй облекло! Изглеждате като някой водолаз. И тези ужасни ботуши!

Той опипа ботушите ми, чиито високи кончови покриваха дори бедрата ми и можеха както да се подгъват, така и да се изтеглят нагоре.

— Те не само че не са ужасни, ами са даже извънредно практични. През ботушите ми не може да премине нито капка вода, нито да ги пробие зъбът на отровна змия. Яздя в реките до седлото във вода, без да се намокря.

— Ами този панталон със странните ресни?

— Това са индиански легинси, направени от кожата на кошута. Може да се каже, че са почти нескъсваеми.

— А тази дреха?

— Тя е индианска ловна риза от кожа на малко бизонче. Тя е лека и тънка като ленена риза, не се къса и може да се пере. А горната ми дреха е пак част от индианско ловно облекло и е от кожа на вапити, чиято обработка трае повече от година. Колкото и да е тънка, не може

да бъде пронизана от стрела, освен ако тя не е изстреляна съвсем отблизо.

— Превъзходно! Сеньор, знаете ли, че в Гран Чако, а и в районите на север от пустинята се срещат индианци, които си служат с отровни стрели? Само едно леко одраскване с такава стрела убива за броени минути!

— Известно ми е и именно по тази причина взех това облекло.

— Започвам да разбирам, че не съм бил прав. Но, сеньор, липсва най-главното — шпорите.

— Нося ги в кобурите на седлото. Слагам ги само когато са ми необходими.

— Но нали ще яздите, следователно са ви необходими. Никой тукашен кон няма да ви се подчинява, ако не почувства шпорите.

— Имам си моите основания. Вие използвате твърде често това средство за стимулиране на животните, така че те изобщо не му обръщат повече внимание и сте принудени да го употребявате с все по-голяма сила и настойчивост. А аз съм яздил дни наред, без да докосна коня с шиповете. Именно по това може да се познае добрият ездач. За него е достатъчно съвсем леко да докосне кожата на коня с шпорите и животното прави вече скок във въздуха.

Само какви очи ококори йербатерото! Не беше очаквал подобна лекция. Но си замълча. Започна да разглежда моите пушки и револвери, както и съдържанието на моя колан. Много неща му се струваха излишни, но от друга страна установи липсата на още повече предмети, които смяташе за страшно необходими. Обаче предпочете да не се впуска в спорове по този въпрос. Отказът ми да приема неговия фамилиарен тон все още оказваше своето въздействие, и това никак не ми вредеше.

От прозореца забелязах свободния кон, предназначен за мен. Беше същата стока като останалите. Неговите слабини също кървяха и имаше коварен и боязлив поглед, както всички тукашни коне, които не знаят що е грижа и любов.

— Това животно ли е за мен? — попитах аз.

— Да, сеньор. За вас избрах най-спокойния кон, на който винаги можете да се осланяте.

— Не чувствам нужда да ви благодаря за него, нито пък за това, че сте го накичили като останалите. Не обичам подобни неща. Можете

да ги свалите заедно с одеялото. Предпочитам да яздя на твърдо, тоест върху голото седло.

— Опазил ме Бог, ама какъв човек сте само! Ще съжалявате, че сте се отказали от одеялата! Да слеза ли долу да ги сваля от коня?

— Да, моля ви!

Той излезе.

Аз имах и една друга твърде основателна причина да се откажа от одеялата, но не му я казах. А това са паразитите, които обикновено гъмжат по тези хора, а няхах никакво желание още в първите дни да бъда ощастливен с подобни „квартиранти“.

Поглеждайки през прозореца, аз видях как той свали одеялата от седлото. При това изглежда взе нещо да обяснява на хората си. Предполагах, че им забрани да се смеят на облеклото ми. Докато побутваше животното насам-натам, забелязах как то бързо и някак конвулсивно повдигаше единия си заден крак, силно го свиваше в ставата и после също той бързо стъпваше с него на земята. А-а, нима ме смятаха за толкова лош ездач, че ми пробутваха такъв кон? Отворих прозореца и подвிகнах надолу:

— Но, сеньор, та това животно здравата страда от атаксия^[2]!

— Само малко понакуцва — отвърна ми той.

— Съвсем не е малко!

— Седнете ли на седлото, изобщо няма да го усещате!

— Нямам намерение да седя на този кон.

Затворих прозореца и тръгнах да търся хотелиера. Той беше от малкото хора, които имаха обор. Там бях видял десетина коня и един от тях ми беше харесал особено много. Собственикът на хотела ме очакваше с цялата си прислуга, за да се сбогува с мен най-учтиво. Изложих му молбата си и той изрази готовност да ми продаде коня, след което нареди да го изведат на двора. Ако яздех лоши коне, щях да бъда принуден често да ги сменям. Нуждаех се от такова животно, което да свикне с мен и на което да мога да разчитам. Искаше ми се да го сменям колкото бе възможно по-рядко, а най-добре беше изобщо да не го сменям.

Да, това бе наистина съвсем различно животно от онова с „петльовия ход“! Четиригодишен дорест жребец, много темпераментен, с яко и все пак елегантно телосложение, с красиво

оформен врат и великолепна задница. Йербатеросите стояха наоколо и го оглеждаха с възхитени погледи.

— Това животно не бива да се яха веднага — заяви Монтесо. — Трябва поне един ден да препуска свободно с нас, за да се поизмори.

— Да — съгласи се хотелиерът. — Скоро не сме го използвали и повече от седмица е стоял в обора. Освен това го яздя само аз. Няма да търпи друг човек на седлото. Купите ли го, сеньор, ще има много да патите с него!

Вместо да му отговоря, попитах кратко:

— Колко струва?

— Ще го получите за петстотин книжни талера.

Това правеше осемдесет немски марки. Не се пазарих и незабавно му платих цялата сума. Щях да му дам и повече пари. В обора бях забелязал едно английско седло, заедно с всичките му принадлежности. Купих го, като платих сто книжни талера, което ще рече шестнайсет марки.

Конят и седлото бяха вече мои и можех да правя каквото си искам. Целият персонал и всички гости на хотела се бяха събрали на двора. Дорестият жребец не остана спокойно нито за секунда. С грациозни движения животното тичаше насам-натам из двора, а пеонът, който го беше извел от обора, полагаше напразни усилия да го хване за поводите. Когато му се притекоха на помощ други двама ратаи, конят направо взе да буйства и да се отбранява с копита срещу преследващите го мъже. Донесоха ласа. Но изглежда жребецът много добре знаеше по какъв начин се използват тези ремъци. Винаги, когато примката политаше към него, за да се затегне около врата му, той правеше скок встрани, с което успяваше да се изплъзне от преследвачите си.

Монтесо започна да се подиграва на ратаите. Той твърдеше, че не били достатъчно сръчни в употребата на ласото. Но когато сам опита, имá същия неуспех като тях, а и другарите му не се проявиха по-добре.

— Сеньор, ще трябва да си послужите с болатата — каза ми той. — В този кон се е вселил сатаната. Не омотаете ли задните му крака с металните топки, за да падне на земята, никога няма да му наложите волята си.

— Така ли мислите? Струва ми се, че ласото е напълно достатъчно, за да го уловим. Изглежда досега не се проявява

необходимата сръчност.

Йербатерото направи направо неопикуема физиономия и ме огледа с такъв поглед, с какъвто да речем учителят по математика би погледнал някое хлапе, което упорито твърди, че може да извади на ум кубичен корен от стозначно число.

— Всичко това звучи много хубаво от устата ви! — засмя се той. — Да не би да смятате, че ще се справите по-добре от всички нас? Ами че опитайте! Ще има да ви се смеят като на мен.

Раздиплих кръговете на ласото върху ръката си, приготвих примката му и се приближих към коня. Той продължи да тича, а аз бавно го следвах отстрани. Същевременно развъртях ремъка около главата си. В даден миг направих рязко движение с ръка, сякаш исках да хвърля примката, но не го направих. Жребецът се подлъга. Той направи скок встрани. Но едва копитата му отново докоснаха земята, когато ласото се нахлузи на врата му. Тъй като държах другия му край, конят ме повлече и обиколихме двора. Но в същото време примката се стегна толкова здраво, че животното не можеше повече да си поема дъх и се видя принудено да спре. Мигновено се озовах до него и се метнах на гърба му. След като разхлабих примката, жребецът положи всички усилия да ме хвърли на земята. Последва такава борба между ездач и кон, която накара лицето ми да се облее в пот, но в крайна сметка аз излязох победител, а дорестият жребец трябваше да се предаде.

Тогава скочих от гърба му, изпратих да донесат вещите ми, които все още бяха горе в стаята и се залових да го оседлавам. Когато метнах върху коня красивото си сантилско одеяло, за да сложа после отгоре му седлото, Монтесо се обади:

— Сеньор, вие сте много добър ездач!

— Ами какво ще кажете за ласото?

— Е, хвърляте го отлично. Почти съм убеден, че поне няма да ни създавате големи главоболия.

— Благодаря ви за искреността! Може би ще разберете, че вместо да ви създавам главоболия, ще ви бъда полезен. А сега да се качваме на конете!

Мятайки на гръб моята карабина „Хенри“, аз скочих върху седлото и поех по улицата. Собственикът на хотела и подчинените му

ме изпратиха с дълбоки поклони. Обстоятелството, че не позволих на коня да ме хвърли на земята, бе засилило уважението им към мен.

Първият човек, когото видях, излизайки на улицата, беше сеньор Ескило Анибал Андаро, славният асиендеро, който беше изпратил по петите ми онзи бандит. Андаро, застанал срещу портата на хотела, изглежда беше дошъл, за да стане свидетел на заминаването ми. Нима знаеше, че тъкмо сега се канех да напусна Монтевидео? От кого ли е могъл да го научи? Той ми хвърли продължителен отровен и като че тържествуващ поглед. Ако бях имал намерение да оставам по-дълго време в града, то този поглед би трябвало да ми послужи като предупреждение, понеже в него ясно се четеше: „Вчера не успях, но съм ти поставил друга клопка, където съвсем сигурно ще попаднеш!“

Наложи се да изчакам минута-две, докато йербатеросите яхнат своите животни. Когато най-сетне потеглихме, Андаро пристъпи към нас, бързо мина пред главата на моя кон и в същото време подигравателно ми подвикна:

— Щастливо пътуване, сеньор!

Естествено не му отговорих, а се престорих, че изобщо не го виждам. Ала Монтесо страшно се ядоса на подобно нахалство. Той заби и двете шпори в тялото на коня си така, че животното се изправи на задни крака, рязко се извъртя и после се принуди да направи скок, при който Андаро отхвъркна настрани и падна на земята. Гръмките му ругатни и проклетия дълго ни следваха.

— Всъщност трябваше да накарам коня си да стъпче този мерзавец! — изруга йербатерото. — В израза на лицето му имаше нещо заплашително. Ако мислехме да останем в града, сигурно щяхме да се изложим на опасност.

— Убеден съм в това. Да, струва ми се, че той все още ми крои някакъв капан. Може би вече да го е заложил и аз ще вляза в него, нищо неподозиращ.

— Наистина имаше такъв вид. Но какъв ли може да е този капан? Най-много нейде да е скрил някой негодник, който да стреля по вас.

— Възможно е. Ще минаваме ли през гора?

— Ама че въпрос! Тук и дума не може да става за гора. Релефът на страната е изцяло вълнообразен и само в падините между хълмовете растат редки храсти, и то ако там има влага. Дървета ще видите единствено в пръснатите из нея селища.

— Значи лесно ще забележим всяка засада, ако решат да ни я поставят, така ли?

— Разбира се. Впрочем ще наредя на двама от моите хора да яздят на известно разстояние пред нас, докато наоколо все още има постройки, където би могъл да се скрие някой човек. Между другото ние не сме предоставени единствено на себе си, защото с нас ще дойде и един сеньор, който в това отношение може да ни бъде от полза.

— Какво? Без да ме питате, сте разрешили някому да се присъедини към нас?

— Да, защото бях сигурен, че щяхте да дадете съгласието си, ако изобщо има нужда от такова.

Той изрече тези думи с доста важен тон. Ето защо отговорих:

— Разбира се, че одобрението ми е нужно! Имам навик да пътувам само с хора, които са ми приятни. Затова смятам, че е съвсем естествено предварително да ме попитате.

— Но моля ви да не забравяте, че всъщност аз съм предводителят на нашия малък отряд!

— Тук не може да има никакъв предводител. Ако ме питате, всички имаме равни права. Когато яздите с другарите си из вековната гора, за да събирате йерба, може да играете роля на ръководител, но тъй като аз не се числя към подчинените ви йербатероси, не ви признавам за човек, на когото трябва да се подчинявам. Ако ще завися от нарежданията на някой друг, предпочитам да пътувам сам.

Ако преди малко бях пресякъл опитите му да се държи фамилиарно, то сега веднъж завинаги трябваше да го откажа от мисълта, че по какъвто и да било начин мога да завися от него. Несъмнено той бе много свестен човек, но не биваше да си въобразява, че с нещо стои над мен. В такива случаи хора с неговото образование твърде лесно могат да ви се качат на главата. Думите ми го слисаха.

— Нямах това предвид, сеньор! — побърза да ме увери той. — Нямам право да ви заповядвам, много добре го знам. И през ум не ми минава да играя пред вас ролята на ръководител. Ако имам претенции за някаква незначителна привилегия, то тя се изразява само в правото да ви закрилям.

— Е, срещу това нямам абсолютно нищо против.

— И не бива да се сърдите, че позволих на онзи кабахиеро да язди с нас. Нямайте никакво основание.

— Значи той е кабалиеро, а не обикновен човек, така ли?

— Той е изискан и образован господин, висш полицейски служител.

— Тогава нямам какво да възразя срещу неговата компания, но при условие, че действително е такъв, за какъвто се представя.

— Разбира се, че е такъв. Защо да не е? Защо му е да ме лъже?

— Хм! Вашите думи ме карат да предположа, че всъщност не го познавате много добре.

— Познавам го, и то отблизо.

— Откога?

Монтесо се посмути.

— Е, ами — започна той, — всъщност едва... от вчера.

— Ха! И на това му казвате добро познанство?

— При тези обстоятелства — да. И вие самият го познавате. Припомнете си само онзи господин, дето снощи седна на една маса близо до нашата, а после ни помоли за разрешение да поиграе с нас на карти.

— Той ли е? Хм!

Промърморих нещо замислено под нос. Това даде повод на Монтесо да попита:

— Да не би да имате някакви съмнения?

— Имам. Все пак ми изглежда твърде млад за една толкова важна служба, която предлага голям опит, както и твърде солидна кариера зад гърба.

— Не мислете така! Тук хората правят кариера по-бързо, отколкото другаде. Има и по-висши служители, които не са кой знае колко по-възрастни от него. Вие ще се запознаете с един високо образован и много сведущ човек. Когато му казах, че с нас ще язди един немец, който е обиколил света, той страшно се зарадва.

— Къде се намира в момента? От жилището му ли ще го вземем?

— Не. Уговорихме се да се срещнем извън града.

— Това не ми харесва. Един чиновник с такова високо положение не се присъединява към спътниците си извън града като някой разбойник, който върлува по пътищата. Защо не дойде с вас в хотела, за да ми се представи? Защо не иска да го вземем от жилището му? Знаете ли изобщо къде е то?

— Не.

— Но поне името му знаете, нали?

— Да. Казва се сеньор Карера.

— Благозвучно име. Да се надяваме, че човекът му подхожда. Ако бяхме отишли до жилището му да го вземем, щяхме да имаме доказателство, че той действително е онзи, за когото се... ах, сеньор, каква небрежност!

Докато изговарях последните думи, аз бръкнах в джоба си и се престорих, че търся нещо. В същия миг спрях коня си и направих разтревожена физиономия.

— Какво има? Какво ви стана? — попита ме той.

— Току-що забелязах, че съм забравил кесията си в хотелската стая.

— Не е кой знае какво нещастие, понеже тя сигурно е все още там. Ще изпратя един от моите хора да я донесе.

— Благодаря! Сам ще си я взема. Конят ми е по-бърз от вашите. Ако продължите да яздите бавно, скоро ще ви настигна.

Без да изчакам възраженията му, аз обърнах моя кон и препуснах обратно, но не към хотела, понеже кесията ми си беше в джоба, а към сградата на полицейското управление, която се намираше близо до катедралата. Щом стигнах там, аз вързах коня си и след малко поисках да ме заведат при най-старшия от присъстващите в момента служители. Когато ме видя да влизам в толкова странното си за тукашните представи траперско облекло, човекът се стъписа.

Представих се и попитах дали при тях има някакъв *comisario criminal* на име Карера.

— Не, няма такъв, сеньор — гласеше отговорът. — Вероятно като чужденец не сте чули добре името.

— О, не. Този човек сам се е представил под това име, като полицейски служител с такъв ранг.

— Сигурно е било шега.

— Но изглежда съществуват всички основания тази шега малко да се поразследва, понеже предполагам, че мнимият криминалист крои нещо лошо срещу мен.

— Тогава наистина ще трябва да се занимаем със случая по-подробно. Моля, седнете!

Той посочи към един стол, където се настаних, а самият той зае мястото си зад бюрото. После постави пред себе си няколко листа бяла

хартия, потопа писалката в мастилото и започна:

— Най-напред ще трябва да си запиша вашето име, възраст, национална принадлежност, месторождение, професия, имотно състояние, причината за вашето пребиваване в страната, както и някои други неща. Имайте добрината да отговорите на въпросите ми.

— За Бога! — извиках аз и незабавно станах от мястото си. — Нима е необходимо да бъда подложен на истински подробен разпит за установяване на самоличността ми?

— Разбира се. Абсолютно необходимо е!

— Но аз дойдох само за да направя оплакване и да ви помоля да ми дадете някой ваш служител, който да задържи въпросното лице.

— Искате прекалено много. Имате ли основателни причини да предполагате, че този човек замисля някакво престъпление срещу вас?

— Да. Вчера бяха направени два опита за убийство срещу мен. Сега съм тръгнал да пътувам за Мерседес. Вече бях на път, когато узнах, че с нас искал да дойде млад човек на име Карера, който се представил за криминален инспектор. Подозирам го, че крои нещо лошо и така се опитва да се добере до мен.

— Не думайте! Два опита за убийство? А ние нищо не знаем! Сеньор, вие няма да пътувате за Мерседес. Ще трябва да се заемем с този случай и да направим разследване. Ще останете тук като свидетел.

— Колко дълго?

— В момента не съм в състояние да ви кажа. Възможно е да трае един или няколко месеца.

— Тогава покорно благодаря! Нямам толкова време. Желанието ми беше само да ме отървете от този тип, който си присвоява чужда професия.

— Тогава ще трябва да направите оплакване по установения ред.

— Да, но изглежда нямате голямо желание да изпълните необходимите формалности.

— Във всеки случай съм длъжен да ви задам вече споменатите въпроси.

— И да ги протоколирате заедно с отговорите ми, така ли?

— Да. А после ще ви дам двама наши служители, които ще арестуват онзи човек и заедно с вас ще го доведат при мен.

— И след това?

— След това незабавно ще проведе предварително следствие и ще предам цялата работа на съдията.

— Значи ще бъде възбудено цяло следствие?

— Естествено.

— И докога ще е нужно присъствието ми?

— До произнасянето на присъдата, тоест няколко седмици.

— Това хич не ми харесва, сеньор. Налага ми се да тръгна за Мерседес. Ако ще трябва да кисна тук заради онзи тип, то съжалявам, че ви обезпокоих. Отказвам се от всичко. Моите почитания, сбогом!

Сложих си шапката на главата и се забързах към вратата.

— Чакайте, чакайте! — извика той подир мен. — Вие може да се отказвате, но не и ние. Тъй като вече знаем, че...

Нищо друго не чух, понеже излязох от стаята. Но зад мен вратата енергично се отвори и полицейският служител продължи:

— ... че срещу вас са извършени два опита за убийство...

Слязох по стъпалата и се озовах долу. Той тръгна по петите ми, добавяйки:

— ... два опита за убийство, аз се виждам принуден да разследвам цялата работа и да ви...

Намирах се вече долу при портала и набързо развързах моя кон. Полицаят бе стигнал най-долното стъпало и изкрещя:

— ... и да ви задържа тук до приключването на случая. Ето защо съвсем сериозно трябва да ви...

Бях вече на седлото, а той стигна до портала. Протягайки и двете си ръце към коня, полицаят изрева:

— ... да ви заповядам да останете тук, иначе ще ви арестувам и ще ви държа затворен, докато...

Нищо повече не чух, понеже препуснах към халите, откъдето минаваше пътят, който щеше да ме изведе извън старата част на града. Нямах никакво намерение да си пропиля ценното време с някакъв си уругвайски съдебен процес. Ако полицейският служител искаше да ме принуди да остана, то нека да се опиташе да ме арестува. Нямах нищо против.

Продължих надолу към залива, а после пак нагоре към улицата, в чиито край ме очакваха йербатеросите.

— Е — посрещна ме Монтесо, — ето ви най-сетне! Вече си бях помислил, че по грешка сте поел в друга посока. Намерихте ли си

парите?

— Да. А къде е новият ни спътник, когото очакваме? Не го виждам. Нали искаше да се срещне с нас пред града!

— Сигурно е продължил малко по-нататък. Мога ли да се надявам да не се държите с него недружелюбно?

— Поведението ми изцяло ще зависи от неговото.

— Тогава съм спокоен, понеже той е извънредно учтив човек и кабалиеро до мозъка на костите.

— Което се разбира от само себе си при един comisario criminal.

Може би изрекох тези думи с малко ироничен тон, тъй като Монтесо ме попита:

— Все още ли не вярвате, че е такъв?

— Ще ви направя удоволствието да не изразявам повече никакво съмнение.

— Добре! Вие сам ще се убедите, че наистина е криминалист. Той ни разказа толкова интересни случаи, при които е успявал да разкрие виновниците само благодарение на голямата си проникателност и наистина учудващата си сръчност и умение. Често е рискувал даже и живота си.

Скоро градът остана толкова далеч зад нас, че изчезна от погледите ни. Тук там все още се срещаха самотни ниви, които, за да бъдат предпазени от стадата, бяха оградени с гъсти кактусови пояси или живи плетове от агаве. Но иначе се намирахме вече на открит терен, който почти в цялата страна запазва един и същ характер — това е хълмиста равнина, обрасла с трева, която на височина рядко надвишава една-две педи и само в падините се срещат редки храсталаци, чиято височина всъщност не дава основание да ги наречем дървета. Навсякъде се виждат пасящи животни, коне, по-рядко овце, а най-често говеда.

Пред нас имаше някакъв ездач, който изведнъж се обърна и ни видя. Тогава спря коня си, за да ни изчака. Когато се приближихме до него толкова, че можех ясно да различа чертите на лицето му, аз познах в него онзи млад човек, на когото снощи бях отстъпил стола си.

— Ето ви и вас! — заговори го Монтесо. — Добър ден, сеньор! А това е немският кабалиеро, за когото ви говорих.

Мъжът беше облечен в широки сини панталони и връхна дреха от същата материя. Жилетката му беше бяла както и шарфът, увит

около кръста, където бяха затъкнати един нож и пистолет. На седлото му висеше окачена пушка. Той свали шапка, изправи се на стремената и поздрави на немски:

— Мои... те почи... та... ния, господине!

Той изрече поздрава си на отделни срички, както папагалът изговаря научените наизуст думи.

— Вие говорите моя матерен език? — попитах го на испански.

— Не — отвърна ми той също на испански. — Знам само този поздрав, който съм запомнил от немците в Буенос Айрес, с които общувах. Искан да ви зарадвам със звуците на вашата родна реч. Мога ли да се надявам, че ще дадете съгласието си да се присъединя към вашата малобройна група?

— Всеки почтен човек ми е добре дошъл.

— Камък ми падна от сърцето. Много ви благодаря!

Той ми подаде ръка и аз сторих същото. Мнимият криминалист беше най-много тридесетгодишен. Лицето му нямаше израза на някой смел или дързък човек. По-скоро ми приличаше на подъл страхливец, който предпочита да постига целите си чрез коварство.

Продължихме да яздим. Йербатеросите следваха малко зад нас двамата. Изглежда си мислеха, че е повеля на учтивостта да оставят по-знатните начело. И тъй аз се видях принуден да разменям от време на време по някоя забележка с него, но скоро разбрах, че „инспекторът“ хич не държи на моята компания. Той бе изключително неразговорчив и то сигурно защото се опасяваше, че би могъл да се издаде.

Връщането ми в града бе попречило на Монтесо да изпълни първоначалното си намерение — заради безопасността ми да изпрати напред двама от своите хора. Междувременно това бе станало излишно, понеже се намирахме в открита равнина и имахме отлична видимост на голямо разстояние. Почти изцяло бях насочил вниманието си към околността, което несъмнено много радваше „криминалиста“. Конете препускаха добре, макар че животните на другите трябваше непрекъснато да бъдат пришпорвани, докато моят дорест жребец имаше голямо желание да се втурне с мен в бесен галоп и аз бях принуден рязко да подръпвам юздите му.

Още преди пладне стигнахме до няколко вериги от ниски хълмове, по които имаше пръснати отделни каменни блокове. Това

бяха предпланините на Кучиля, която трябваше да прехвърлим. Един час по-късно откъсно забелязахме населено място, чието име съм забравил. Малко настрани от него се намираше една доста голяма сграда, за която Монтесо каза, че била пощенска станция.

Че е такава, познах по многобройните събиращи се тук коловози, издълбани от колелата на пощенските коли, докато иначе тези следи са пръснати на голямо разстояние едни от други, защото всеки кара както си иска. Йербатеросите спряха пред нея и заявиха, че трябвало да пийнат нещо. Аз също слязох от седлото и седнах на покритата с чимове пейка от кирпич, намираща се пред сградата. Там имаше и магазин. „Криминалистът“ влезе вътре и донесе три бутилки вино, както и чаши. Той искаше да почерпи йербатеросите, а така и аз се видях принуден да взема една чаша, но и през ум не ми минаваше да се реванширам.

Близо до пощенската станция минаваше малка рекичка, чиито води се носеха в посока на Рио Негро. Бреговете ѝ бяха стръмни и рязко изсечени, но въпреки това по следите от колелата, водещи през речното корито, видях, че оттам може да се мине с кола. Много скоро ми се удаде да разбера как точно ставаше това. Канехме се вече да тръгваме, когато откъм посоката, от която бяхме дошли, се разнесе и започна да се приближава такъв адски шум, сякаш се задаваше хайката на Водан^[3]. Заобиколих ъгъла на сградата и съзрях един от вече описаните дилижанси, понесъл се към нас в бесен галоп.

Кочияшът и тримата водачи удряха като умопобъркани животните, които налягаха всичките си сили да теглят тежкото превозно средство. Струваше ми се, че колата ще се преобърне всеки миг — толкова бясно и неравномерно бе теглена напред. Онези типове крещяха като ненормални. От вътрешността на пощенската кола, както и от покрива ѝ, се чуваха писъци и умолителни гласове. Имаше пътници, които се молеха да пътуват по-бавно или желаеха за малко да слязат на пощенската станция. Напразно! В лудешка гонитба колата прелетя покрай нас, втурна се по стръмния бряг към реката, прекоси я като високо разпръска водите ѝ, а после се изкачи по отвъдния бряг, при което от напрежение конете приклякваха така, че коремите им почти допираха земята. На мен ми се зави свят. Предпочитам да яздя най-лошия кон, какъвто може да се намери, отколкото да се кача в

такава пощенска кола и да се оставя така да ме лашкат и тръскат по равнината!

След малко пак тръгнахме на път. Налагаше се да прекосим рекичката, чиято вода ми стигна над глезените. Когато се озовахме на другия бряг, на йербатеросите им хрумна да догонят дилижанса. Затова преминахме в галоп. Щом взехме да настигаме колата и яздещите отстрани пеони разбраха намеренията ни и се започна бясна надпревара. Имах чувството сякаш пред нас настана истински ад — такъв рев и вой се надигна. Ударите върху клетите животни заваляха като градушка. Те задърпаха дилижанса на неравномерни тласъци. Той взе да се накланя ту надясно, ту наляво и изглеждаше като че се носи по равнината с големи скокове.

Всичко живо, което се намираше в колата или около нея, завика, закрещя и зарева — едните от страх, а другите възбудени и разгорещени от надбягването. Моите йербатеросите също се развиваха. Вдигна се такава олелия, сякаш се бяха погнали дузина ягуари или пуми.

Всеобщата възбуда завладя и моя кон, но аз успях да го обуздам. Подобно надбягване не ми беше по вкуса. Все още здравите и читави пътници в дилижанса се намираха в най-голяма опасност. Ето защо подвикнах на спътниците си да се откажат от тази работа, ала всичко бе напразно. Те така започнаха да обработват конете си с шпорите, че животните се втурнаха напред като обезумели.

Тук теренът беше доста равен, но натъкнеше ли се колата на някакво препятствие, човек можеше спокойно да се обзаложи сто към едно, че тя ще да се прекатури. И ето че още отдалеч забелязах такова препятствие! Напряко на пътя ни течеше не особено широк поток, който обаче се беше врязал дълбоко в земята. Всички тамошни реки и потоци се отличават с корита, дълбоко изровени от водата в глинестата почва.

Естествено пеоните също видяха опасността. Но бяха свикнали тъкмо на такива места да развиват най-голямата възможна скорост, а и не искаха да ги догоним. Конете и дилижанс полетяха към потока. Последва скок във водата и колата се наклони надясно. Тримата пътници, намиращи се на покрива ѝ, изреваха от страх и разпериха ръце. Конете прегазиха водата. С голяма мъка, но почти без да намаляват скоростта, те изкачиха отвъдния бряг и дилижансът се

наклони наляво. Животните се озоваха горе на високия бряг и погнати от камшиците на пеоните удвоиха бързината си. Това даде на колата мощен тласък — тя пак се наклони надясно — последва втори тласък — дилижансът направи скок напред и се преобърна на дясната си страна. Конете продължиха да го теглят още известно разстояние нататък. Тримата пътници бяха отхвъркнали надалеч. Лежаха неподвижно, проснати на земята. Над тях надвисна опасността да бъдат прегазени и наранени от конете на моите йербатероси, понеже те препускаха съвсем близо подир дилижанса.

Колата лежеше преобърната на земята, а близо до нея лежаха майоралът заедно с двама от пътниците, които бяха седяли зад него. Конят на предния водач беше паднал на земята, заедно с едно от двете следващи го животни. Няколко ласа се бяха скъсали. Конската сбруя по онези места е твърде примитивна и с какви ли не недостатъци. Състои се само от един по-широк ремък, опасващ тялото на животното. За този ремък се връзва едно ласо, а другият му край здраво се затяга за колата. Ето по какъв начин трябва да я теглят конете. Ако някое от животните падне и не може да се изправи, е, тогава просто му свалят ремъка и ласото, и го зарязват.

Ние спряхме до претърпелия злополука дилижанс. Там бе настанала неописуема бъркотия и олелия. Конете и пеони се въргаляха по земята. Изхвъркналите от местата си хора жално стенеха или ругаеха с все сила. Но далеч по-лошо беше положението на онези, които бяха останали вътре в „парадната каляска“. Тя лежеше на едната си страна и вследствие на това пътниците сигурно не се намираха в особено удобни пози. Те пищяха и крещяха колкото им държаха белите дробове. Особено енергично звучеше някакъв женски глас:

— Шапката ми, шапката ми! — чуваше се непрекъснато.

— По дяволите шапката ви! — изрева мъжки глас. — Престанете да ми стъпвате по лицето!

— Ранен съм! Излезте, излезте! — викаше друг глас.

Скочих от коня и отворих вратичката на дилижанса, която сега се намираше отгоре. Стъклото на прозореца се беше счупило и несъмнено парчетата му се бяха разпилели във вътрешността на колата.

Най-напред се появи един мъж, чиято ръка изглежда бе пострадала, защото той правеше напразни усилия да се измъкне навън.

Помогнах му да излезе от този тесен и опасен затвор. После отвътре пъргаво изскочи дребно слабичко човече. След него се появи и трети пътник, който беше толкова дебел, че Монтесо трябваше да ми помогне да го издърпаме извън колата.

— Боже, шапката ми, шапката ми! — продължаваха виковете отвътре. — Сеньор, не ритайте така, де! Ще ме нараните и ще съсипете хубавата ми шапка!

— Какво ме интересува шапката ви? Пуснете ме да изляза!

Пътникът, изрекъл тези гневни думи, бавно изпълзя навън. После се появиха две дълги женски ръце, подир които последва главата на хленчещата дама. Тя сигурно е била в колата свита одве. В този момент от отвора на вратата се показва високата ѝ кльощава фигура.

— Шапката ми, шапката ми! — продължаваше да се вайка тя, сякаш ставаше въпрос за загубата на някой скъп семеен член — толкова сърцераздирателен бе гласът ѝ. По лицето си тя имаше кръв. Дрехите ѝ също бяха пострадали от получените удари, ритници и наранявания.

— Първо излезте от колата, сеньора! — казах ѝ аз. — После сигурно ще съумеем да спасим и шапката ви.

— О, сеньор, тя е съвсем нова, това е най-новата парижка мода! Едва вчера я купих в Монтевидео.

— Моля ви най-напред да помислите за самата себе си! Ако ми разрешите, ще ви помогна.

Покатерих се на стария раздрънкан дилижанс, хванах я през талията, измъкнах я от колата, а после я спуснах на земята. Тя беше по-висока от мен. Веднага, щом краката ѝ почувстваха твърда опора, тя се наведе над отвора на вратата и бръкна вътре. След малко измъкна някакъв безформен предмет, който задържа няколко секунди пред очите си, за да го огледа, ала после ужасена го пусна на земята.

— О, каква мъка, какво нещастие! — извика тя, като плесна с ръце. — Кутията на шапката е съвсем смачкана. Как ли ще изглежда самата шапка!

Дамата бе изпаднала в най-голяма възбуда. Безпокойството за безценната украса на главата ѝ бе далеч по-голямо, отколкото тревогата за собственото ѝ състояние. Но не се чуваха единствено нейните жалби. Всеки, който имаше уста, крещеше. Едни опипваха

крайниците си и проклинаха, а други се надпреварваха да ругаят майорала и пеоните. От своя страна последните се караха помежду си, тъй като всеки се опитваше да прехвърли на другия вината за злополуката. Пътниците заплашваха, че ще се оплачат и ще подадат жалби за обезщетение, и изплащане на разноските по лечението си. Кочияшът и пеоните се защитаваха като твърдяха, че с неоснователните си и безполезна крясъци пътниците сами били подплашили конете. Така те взаимно се обсипваха с упреци и навярно щеше да се стигне до сериозно сбиване, ако йербатеросите не си бяха дали труд да разтърват двете спореци страни.

Все още никой не се беше сетил да се погрижи за най-важното, а именно, за колата. Аз я огледах и видях, че двете десни колела, върху които в момента лежеше дилижансът, са счупени. Едното бе станало направо на парчета.

Щом им съобщих какво е положението, току-що затихналата врява отново се надигна още повече, защото майоралът заяви, че на първо време не можело и да се мисли да продължат пътуването. Каза, че щял да се опита да поправи колелата, като свърже частите им с ласа. Но дори и да успеел, това щяло да му отнеме дълги часове, а и после можели да продължат само ходом.

След като чу тези думи, жената, която все още стоеше до падналата на земята кутия с шапката, извика:

— Какво нещастие! Каква беда! Да чакаме с часове! А после да пътуваме ходом! Не бива да го допусна!

Тя се приближи до майорала, зае твърде войнствена поза и изкрещя в силно зачервеното му от смущение лице:

— Сеньор, сериозно ли твърдите, че не можем да тръгнем веднага?

— За съжаление не съм в състояние да променя каквото и да било. Трябва да се опитаме как да е да се завлечем до Санта Лусия. Може би там ще намерим някакво превозно средство.

— Може би ще намерим, може би! Сеньор, не мога да разчитам на вашето „може би“! Най-строго ви заповядвам да намерите някаква кола и незабавно да продължим пътя си!

— Невъзможно е. Сигурно сама го разбирате!

— Нищо не разбирам, съвсем нищо! Не признавам нищо невъзможно! Каквото искам, каквото искаме всички ние, трябва да

стане възможно. Сеньор, знаете ли коя съм аз?

— Чувствам се поласкан, че съм ви виждал често, ала на въпроса ви не мога да дам точен отговор.

— Аз съм сестра на кмета на Сан Хосе, казвам се сеньора Риксио и съм съпруга на известния търговец със същото име. Е, сега знаете ли?

С един ням поклон той отговори утвърдително на въпроса ѝ.

— И — продължи тя — непременно трябва по най-бърз начин да се прибера у дома. Тази вечер у нас има прием, грандиозно увеселение, една тертулия, на която са поканени най-знатните хора от града. Не мога да изоставя задълженията си и да накарам гостите да ме чакат. Аз съм ръководителката, кралицата на обществения живот, и не бива да се излагам с отсъствието си на една тертулия, за която лично съм изпратила поканите. Всички вие сте длъжни да се съобразите с общественото ми положение и незабавно да продължите пътуването!

„Кралицата на обществения живот“ каза всичко това с такъв тон, който при други обстоятелства сигурно щеше да пресече всякакви опити да ѝ се противоречи. Останалите пътници, от които за щастие никой не беше получил сериозно нараняване, безмълвно я бяха наобиколили. Те разбираха, че за тях ще е най-добре да мълчат, тъй като тази енергична дама щеше да положи всички усилия, за да уреди и техния въпрос. Ала майоралът поклати глава и, сочейки към пострадалата кола, продължи да настоява на своето:

— Наистина е свършено невъзможно да изпълним желанието ви. И вие ще трябва като всички нас да се примирите с неизбежното!

— И през ум не ми минава! Именно заради моята тертулия пътувах до Монтевидео, защото исках да си донеса шапка по последната парижка мода. Купих шапката и сега непременно трябва да се върна у дома за да я... О, Господи! — прекъсна се тя сама. — Ето я къде лежи на земята! Как ли ще изглежда! В какво ли състояние се намира? Вашият дилижанс изобщо не ме интересува. Нека се счупи, ако ще да стане на парчета! Но шапката ми, шапката ми! Сума пари трябваше да дам за нея, и ето че сега е обезформена и обезобразена, а на всичко отгоре и ще закъснея за тертулията! Струва ми се, че като отворя кутията, ще припадна!

Тя се завтече към мястото, където лежеше кутията, а аз я вдигнах от земята, за да ѝ я подам. Никой художник не би могъл да нарисува

физиономията, която направи тя, след като разгледа смачканата вещ по-подробно. Никога не съм виждал по лицето на една жена толкова ясно да се изписва изразът на такава душевна мъка и страдание, само защото е била принудена да се откаже от нещо скъпо и тъй силно желано. Жалните стонове, които издаде, всъщност би трябвало да предизвикат смях, но те събудиха в мен състрадание. Тя напразно се опитваше да отвори смачканата кутия. Най-сетне я захвърли на земята и силно ядосана извика:

— Дори не мога да се добера до шапката си! Изпогазиха я. Съсипаха ми великолепия пролетен модел. Кой ще ми я плати и кой изобщо ще ме обезщети, ако пропусна моята тертулия! Ще кажа на брат си да тикне в затвора всички тези негодници!

Аз отново вдигнах захвърлената кутия, огледах я и с утешителен тон казах:

— Сеньора, а може би все пак белята е поправима!

— Изключено! Та нали виждате колко е смачкана кутията. Невъзможно е дори да се отвори!

— Ще ми позволите ли да опитам?

— Моля ви, бъдете тъй добър! Може би ще имате по-голям успех от мен.

Макар и след доста усилия това наистина ми се удаде. Най-напред изправих прегънатите места на кутията, а после измъкнах от нея „пролетния модел“. Олеле мале! Как изглеждаше шапката само! Тя бе имала доста висока форма, но в момента бе напълно смачкана. Сеньората плесна с ръце и възкликна:

— Ужасно! Тази прекрасна шапка е съсипана веднъж завинаги! Нима не прилича на истинска мекица? Този кошмар ме накара да се разтреперя! Уплахата ще ме убие! Никой човек не е преживявал подобно нещастие!

Внимателно огледах шапката. Първоначалната ѝ форма е била придадена с помощта на най-тънката и фина тел, покрита с някаква подобна на паяжина материя. Хастарът ѝ бе направен от черен тънък плат, наподобяващ воал, а украсата ѝ се състоеше от копринена кордела, две кичести фльонги и едно бяло щраусово перо. Естествено всички тези части се намираха в много плачевно състояние. Но още по-тъжно бе изражението върху лицето на дамата.

— Успокойте се, сеньора! — утеших я аз. — Може би ще е възможно да възстановим шапката от тези жалки останки. С огъване и изправяне на телената основа навярно ще оправим формата ѝ, а и перото ще може да придобие първоначалния си вид.

— Тъй ли мислите? — попита тя обнадеждена.

— Да, разбира се. Е, корделата ще трябва да бъде свалена и наново колосана, което ще стане много добре с помощта на пшенични трици и една ютия, а сигурно няма да е трудно и на фльонгите да се придаде предишният им чар.

Тя ме изгледа слисано.

— Сеньор, нима разбирате от подобни неща? — попита тя. — Тогава да би случайно да сте „модисто“?

— Не съм, сеньора — усмихнах се аз, тъй като всъщност целият ми външен вид изобщо не даваше ни най-малко основание за такова предположение.

— Или сте шапкар?

— И това не съм. Но имам сестра, която винаги сама си украсява шапките и често с голям интерес съм наблюдавал работата ѝ. Добре съм запомнил всичките нейни изкусни похвати и ми се струва — мога да го твърдя, — че ще успея сносно да поправа шапката ви.

— Тези ваши думи са истински балсам за душата ми. Ще ви бъда неописуемо благодарна, ако се смилите над мен и ми помогнете!

— С голямо удоволствие, сеньора. Но тук е кампо^[4] и това не е толкова лесно.

— Но нали няма да останем на туй място? Накъде пътувате?

— Тръгнали сме за Сан Хосе, където имахме намерение да пренощуваме.

— Това е много щастливо стечение на обстоятелствата. Там ще ми поправите шапката, преди още тертулията да е започнала. Ще го направите ли? Ще станете ли мой избавител?

Тя умолително ме хвана за ръката.

— На ваше разположение съм и ще направя всичко, което е по силите ми. Но как мислите да стигнете Сан Хосе до вечерта? Двете колела на дилижанса са строшени така, че връзването им с ласа е невъзможно. Ще се наложи да влачат колата.

— Тогава наистина съм загубена. Доброто ми име е заложена на карта. Съвсем сигурно е, че ще се простя с него!

— Хм! Де да можехте да яздите, сеньора!

— Но аз мога! Че коя дама в тази страна не знае да язди?! Родена съм в Матара на Рио Саладо, а по онези места жените умеят да яздят дори без седло, или най-малкото седят на коня зад мъжа си.

— Значи това го можете и вие?

— Да. Още като малко момиче, седнала зад баща си, съм яздила и бързо, и надалеч.

— Е, тогава нищо не пречи да тръгнем оттук. Сеньор Монтесо!

Йербатерото стоеше до един от пътниците и двамата разговаряха. Той се приближи и аз го помолих да даде на жената куцащия кон.

— Защо не ми казахте по-рано? — отвърна ми той. — Току-що го продадох на онзи сеньор, с когото приказвахме. Той разбрал, че не е възможно да се поправи колата, преброил конете ни и забеляза, че имаме един повече. Тогава ме попита дали ще му го продадем. А аз се зарадвах, че ще се отървем от тази кранта.

— Извънредно неприятно. А не може ли да развалите сделката?

— Не, защото той вече ми плати. Ето, вижте!

Той разтвори дланта си и ни показва книжните талери, които беше получил.

— В такъв случай аз ще купя коня от него — обади се жената. — Ако не ми стигнат парите, ще ви помоля за заем, който ще ви върна веднага, щом стигнем в Сан Хосе.

— С радост ви предоставям всички свои средства, сеньора — отговорих аз. — Моля, елате да отидем при мъжа! Да видим дали ще се съгласи.

— Невъзможно е да откаже на една дама подобна молба. А ако все пак го направи, значи не е никакъв кабелиеро.

За съжаление се оказа, че тя се беше излъгала. Човекът предпочиташе да се откаже от почетното прозвище кабелиеро, само и само да не остане да кисне в пустото кампо и кой знае колко дълго да чака някакъв удобен случай да продължи пътуването си. След като известих жената за резултата от преговорите, тя посочи към моя жребец и каза:

— От всичките ви животни този кон е най-добрият и най-якият. Чий е той?

— Мой е, сеньора.

— Мислите ли, че ще може да носи двама души?

Този въпрос окончателно ми изясни намеренията ѝ. За малко щях да избухна в смях.

— Да, достатъчно силен е — отговорих аз, колкото ми беше възможно по-сериозно.

— Тогава можете да ме вземете на гърба му зад вас. Ще се държа здраво за кръста ви, стига само това да не ви притеснява. Шапката ми ще вържете за седлото. Ще постелем моята голяма кърпа върху седлото и задницата на коня. Хайде, съгласете се! Така ще спечелите моята най-голяма благодарност.

— Съгласен съм и то с върховно удоволствие.

— Познавате ли Сан Хосе, сеньор?

— Никога не съм бил там. Едва от вчера се намирам в страната.

— Ами вече решил ли сте къде ще отседнете в града?

— Сигурно в пощенската станция.

— Не, не бива да оставате там. В никой случай не мога да го допусна. Трябва да дойдете у дома и ще бъдете мой гост. Ще ви представя на брат си и ще вземете участие в моята чудесна тертулия.

— Невъзможно е, сеньора, защото за тази цел се нуждая от костюм, какъвто нямам на разположение. Така че за мен ще остане недостъпен входът за един рай, който ми предложихте и отворихте с такава голяма любезност.

При този отговор цялото ѝ лице засия от удоволствие.

— Един рай! — промълви тя. — Сеньор, вашите думи показват, че сте поет! Но този рай няма да остане затворен за вас. Вие можете да се появите и в тези дрехи. Аз ще ви извиня пред гостите и бъдете сигурен, че ще бъдете посрещнат най-приятелски. Значи ще яздя с вас, нали?

— Разбира се.

— И вие приемате поканата ми?

— Да, но ако съм убеден, че ще срещна снизхождение.

— Изобщо не е необходимо да искате снизхождение. У дома ще заварите събрани първенците на града, както и всички видни красавици. Сега се радвам два пъти повече за моята тертулия. Синът ми също е поканен и ще дойде от Мерседес, където в момента е разположен неговият ескадрон. Той е ротмистър и служи под заповедите на Латоре, за когото въпреки краткотрайния си престой тук може би вече сте чували.

— Да, наистина е така. Възможно е да се окаже, че нося на сина ви много важно съобщение. Вие виждала ли сте някога Латоре?

— Все още не.

— Тъй си и мислех! Тогава изглежда господин ротмистъра го очаква малка изненада. Но за това по-късно. Сега ще ми разрешите ли да вляза в ролята си на ваш лекар? За съжаление по лицето имате наранявания от парчетата стъкло.

Заведох жената малко назад до потока, за да почистя кръвта от лицето ѝ с нейната носна кърпичка, а после залепих върху порязаните места тънки лентички пластир, какъвто винаги нося. Вярно, че това я загрози, но нямаше как.

Впрочем сеньората в никакъв случай не можеше да се причисли към жените тип „Ксантипа“. Наистина тя бе висока и слаба, и преди малко беше изпаднала в гняв, ала в момента душевното ѝ спокойствие се беше възвърнало и тя правеше впечатление на енергична, но и добродушна жена. Може би преди години да е била даже и хубава, а сегашното ѝ поведение доказваше, че е господарка на дом, който според местните условия на живот може да се нарече знатен.

Когато се върнахме при дилижанса видях, че един от двата паднали коня, който се оказа, че не е в състояние да се изправи, беше вече разпрегнат. Влачеха го за единия крак нейде настрани, където щяха да го зарежат. Животното пръхтеше и издаваше такива стонове, които доказваха, че изпитва страшни болки. За да не бъдат ударени от копитата му, пеоните го теглеха с ласо, стегнато около единия му крак.

— Какво му е? — попитах.

— Кракът му е счупен — отговори ми майоралът. — Не може повече да върши работа.

— Кой крак е пострадал?

— Задният ляв.

— Значи тъкмо този, за който го дърпате! Нима не помислихте, че така ненужно му причинявате силни болки?

— Ха! Някакъв си кон! — безсърдечно отвърна той.

— Тъй! И какво ще стане с него?

— Ще го оставим да лежи и сигурно ще пукне.

— И още жив, ще бъде разкъсан от каранхоси и от шимангоси^[5].
Без да се смята счупеният крак, животното все още е напълно здраво и

силно. Може дни наред да лежи тук, преди да умре от жажда и глад, и месото да му бъде изрѣфано до кости.

— Това изобщо не ни интересува! И без друго засяга само мен, но не и вас!

— Лъжете се! Животните също са Божии създания. Те не живеят само за да понасят мъките на съществуването, а накрая да бъдат разкъсани още живи. Настоявам да го убиеете!

— Не си заслужава скъпия барут!

В момента майоралът не носеше пушка, а в пояса му бе затъкнат само един стар пистолет. Той ми обърна гръб, с което искаше да ми покаже, че цялата работа изобщо не го засяга и че я смята за приключена. Аз обаче насочих дулото на пушката си към главата на коня и го застрелях. Веднага след това пеоните се скупчиха на едно място и кратко време нещо си шушукаха. После майоралът се приближи до мен и с много строг израз на лицето ми каза:

— Сеньор, собственикът на животното даде ли ви разрешение да го убиеете?

— Не!

— Тогава трябва да го платите. Този кон струва сто книжни талера и аз настоявам веднага да ми ги броите.

— А-а, така ли! Оттам ли духа вятърът! Нали вече за нищо не ставаше и вие го осъдихте на бавна смърт, а аз реших да съкратя мъките му! Няма да получите и пукната пара.

— Настоявам да задоволите искането ми!

— Ваша работа! Обаче аз поддържам отказа си!

Понечих да се отдалеча, но той се изпречи на пътя ми, а и тримата пеони се притекоха да го подкрепят. Поведението им беше доста враждебно. Щом Монтесо видя какво става, той също се приближи с йербатеросите, за да застанат на моя страна.

— Няма да ви пусна да си вървите, преди да сте платили! — заяви майоралът.

— Охо! — обади се Монтесо. — Този сеньор е прав. Всички ние чухме, че искахте да оставите коня да лежи ей там, докато пукне!

— Моля ви — обърнах се към него, — не си навличайте неприятности заради мен! Сам ще се справя с тези сеньори.

— Ние ще се справим с вас много преди това! — извика майоралът. — Ще платите ли веднага парите, или не?

При тези думи той пристъпи съвсем близо до мен, и сложи длан върху лакътя ми.

— Махнете си ръката! — казах му решително. — Не търпя подобен допир!

— Ще ви се наложи да го търпите! Давайте парите или сами ще си ги вземем!

Той впи пръстите си още по-силно в ръката ми и се опита да ме разтърси. Отскубнах се, в следващия миг се озовах зад гърба му, сграбчих го с лявата ръка за яката, а с десницата — отзад за панталоните, вдигнах го във въздуха и го захвърлих върху прекатурения дилижанс така, че старото превозно средство изпраця като прогнил дървен сандък. Неговите трима пеони се опитаха да се нахвърлят върху мен, но първия от тях изпратих подир майорала, втория ударих с юмрук под брадичката така, че се преметна, а третият си плю на петите.

— Браво! — извика Монтесо. — Сеньор, виждам, че нямате нужда от чужда помощ. Но ако тези типове не кротуват и ние ще им поднесем нашите комплименти!

Обаче това не се оказа наложително. Бях внушил респект на пеоните. Криво-ляво те се надигнаха от земята и, събрани на групичка, взеха да мятат яростни погледи към мен, но нямаше защо да се тревожа. Въпреки всичко майоралът не можа да се сдържи и ни заплаши:

— Нали отивате в Сан Хосе? И нашият път води натам. Ще се оплачем в полицията.

— Оплачете се! — отговори му сеньората, която използва случая отново да покаже както своята войнственост, така и благоразположението си към мен. — Моят брат ще нареди да ви арестуват заради изнудване. Аз ще му обясня как стои работата. Елате, сеньор! Нека напуснем това място и тези хора!

Тя ме хвана под ръка и аз я заведох при коня. Там метнахме кърпата й върху гърба на коня по споменатия вече начин, а аз завързах кутията с безценната шапка за седлото.

Понеже нямах никакво доверие на мнимия полицейски служител, аз не го бях изпускал из очи. И той също като нас беше слязъл от коня, но по много странен начин така и си остана зад животното. Ако моята наблюдателност не ме лъжеше, това негово

поведение започна от момента, когато сеньората излезе от прекатурения дилижанс. Имах чувството, сякаш този човек нямаше особено желание да се покаже пред нея. Дали имаше някаква особена причина? За да мога да разбера дали е така, аз заведох жената до моя дорест жребец, описвайки неголяма дъга. Ала заподозреният от мен „полицай“ се местеше бавно около коня си така, че животното винаги оставаше между нас. Ето защо реших направо да ѝ обърна вниманието върху него и след като го посочих, казах:

— А пеоните дори и да се бяха осмелили да ми досаждат, съвсем наблизо има човек, на чиято помощ със сигурност разчитам. Имам предвид ето този господин, сеньор Карера, който е полицейски инспектор в Монтевидео.

При това положение той се видя принуден да се покаже. Но веднага, щом погледът ѝ падна върху него, жената извика:

— Матео, ти ли си?

Той се изчерви силно, обаче положи усилия да изглежда спокоен и учудено попита:

— На мен ли говорите, сеньора? Какво искате да кажете с това име?

— Че нали е твоето? Откъде се взе?

— Извинете, сеньора! Вашето поведение ме навежда на предположението, че ме бъркате с някое друго лице, което ви е познато!

— Познато ми е, познато и то как! Но в случая за грешка и дума не може да става. Сигурно е, че те познавам, теб, някогашния ни чирак!

— Наистина страшно се заблуждавате. Не съм онзи, за когото ме смятате. Както вече спомена и този сеньор — отвърна „инспекторът“ остро, — аз живея в Монтевидео, името ми е Карера и съм служител на тамошната полиция.

— Полиция?! — повтори тя като не преставаше да го фиксира с поглед. — Това е невъзможно, Матео, ти се шегуваш!

— Не се шегувам, сеньора. Доколкото ми позволява служебното положение, аз обичам да съм учтив с дамите, но съм принуден най-енергично да се противопоставя на подобни обиди, които се крият във вашите думи, погледи и тон. Вече ви казах кой съм и какво съм и ще ви помоля да не го забравяте!

По изражението на жената си личеше, че се колебае дали да се смее, или да се ядосва. Но не направи нито едното, нито другото. Лицето ѝ стана много сериозно и тя го предупреди:

— Матео, заради родителите ти те моля да не вършиш глупости. Поведението ти ме кара да предположа, че не си си взел никаква бележка от някогашните ни предупреждения. Представяш се за друг човек и ми се струва, че причината не може да е похвална.

— Достатъчно, сеньора! — избухна той. — Не искам да чувам нищо повече, иначе ще трябва да наредя да ви накажат заради обида, въпреки че брат ви е кмет, както разбрах преди малко от самата вас.

Изглежда жената започна да губи самообладание. Тя ту се изчервяваше, ту пребледняваше. Видях, че се канеше да му обърне гръб. Тогавя се намесих и я попитах:

— Моля, кажете ми кой е този Матео, за когото споменахте?

— Някогашен чирак на мъжа ми. Трябваше на бърза ръка да го изгоним, защото обра касата.

— И вие го разпознахте в лицето на този човек? Не е ли възможно да се лъжете?

— Не. Той е от Сан Хосе и го познавам още от дете. Всяка заблуда е напълно изключена.

— Ами! — изсмя се „инспекторът“ и се метна на коня си. — Женски дрънканици!

— Моля ви, сеньор! — обадох се аз. — Не мога да се съглася с мнението ви, а вярвам на всичко, казано от сеньората. Вие сте онзи Матео, онзи крадец, който сега е тръгнал може би по още по-лоши пътища, отколкото навремето.

— Внимавайте! Нали много добре знаете кой съм и какво съм?

— Наистина знам много добре! Вие сте лъжец и измамник!

— Нима искате да използвам пушката си? — заплаши той.

— Хайде де! Но само не и от засада, каквито са навярно намеренията ви. Осведомих се в полицейския участък. Няма никакъв инспектор на име Карера. Предполагам, че полицаите са вече по петите ви, за да ви арестуват. И така, имайте добрината да слезете от коня, за да не протакате повече срещата си с тези господа!

Той хвърли доста разтревожен поглед назад, но там не се виждаха хора. Това почти му възвърна предишното нахалство, защото каза:

— Тогава ще тръгна да ги пресрещна, но после ще се върна с тях, за да ви арестувам заедно с тази жена. Обиди като вашите заслужават сурово наказание!

Той смуши коня си в обратна посока, прекоси рекичката и изчезна зад пощенската станция.

— Сеньор, какво направихте? — обади се Монтесо. — Нанесохте му смъртна обида. Последниците няма да закъснеят, понеже той наистина е полицейски служител!

— Глупости! — отвърнах аз и му обясних всичко.

— Но защо тогава ни е излъгал? — попита той.

— За да може по този удобен начин да се добере до мен. Не е храбрец, а дързост и склонност към риск съвсем му липсват. Мисля, че не си е поставил направо за цел да ме убие, защото за това е твърде страхлив. Крои нещо друго, има някакъв сатанински план, но може би ще ми се удаде да го разкрия.

— Но това вече не е възможно. Нали изчезна?!

— Пак ще се върне, но ще ни следва тайно, за да изпълни намеренията си. Качете се на коня си и елате с мен само за пет минути! Ще ви докажа, че на него и през ум не му минава да поеме обратно за Монтевидео.

Възседнах жребеца си и Монтесо последва примера ми. Прегазихме малка река и стигнахме до пощенската станция. Когато погледнахме иззад ъгъла на сградата, ние забелязахме негодника, който в пълен галоп се носеше по посока на столицата.

— Ето виждате ли, че целта му е Монтевидео? — рече Монтесо.

— Той ще продължава в тази посока само докато можем да го наблюдаваме. Само внимавайте!

Извадих бинокъла си и го нагласих. За невъоръженото око конникът ставаше все по-малък и по-малък, докато най-сетне изчезна. Но с помощта на бинокъла аз го видях после да се появява върху гърбицата на едно възвишение и за мое задоволство забелязах, че вече беше свърнал наляво. Подадох далекогледа на Монтесо и му посочих къде да търси човека.

— Действително сега язди на север! — призна той. — Прав сте, сеньор.

— Връща се и на известно разстояние оттук отново ще прекоси рекичката, за да тръгне по петите ни. Убедихте ли се в намеренията

му?

— Напълно.

— За мен няма никакво съмнение, че именно той е крадецът Матео. Мерне ли ми се пак пред очите, няма много-много да се церемоня с него. Елате!

Върнахме се при дилижанса. Преди още да стигнем до него, се натъкнахме на двама от пеоните, взели умното решение да отидат до станцията, за да потърсят помощ за поправянето на колата. Майоралът и третият пеон бяха останали при другите хора. Пътниците бяха насядали по тревата и очакваха по-нататъшния развой на събитията. Само един от тях, онзи, който беше купил коня, не бе принуден да кисне тук. Той ни помоли да му разрешим да се присъедини към нас. Естествено никой нямаше нещо против.

Монтесо помогна на жената да се качи на коня зад мен. Веднага забелязах, че тя не яздеше по този начин за пръв път в живота си. Хвана ме с две ръце за кръста и прекъснатото ни пътуване можеше да продължи.

През първите петнайсетина минути седях като на тръни. Да имаш зад гърба си една сеньора, която те е прегърнала, а отпред на седлото да е завързана кутия с нова, но смачкана пролетна шапка, която си обещал изцяло да възстановиш — всичко това те поставя в такова положение, с което не се свиква бързо.

Естествено моята спътничка седеше на коня по женски, спуснала и двата си крака от едната страна на коня. Цяло изкуство е да се крепиш по този начин върху гърба на животното, но по-късно съм виждал много често жени да се носят така като вихър по пампата, без да променят мястото си на коня нито на педя. Виждал съм жени, които даже не се държат за мъжа и въпреки всичко яздят с такава сигурност, сякаш самите те се намират на седлото. По пътя водихме много забавен разговор и когато стигнахме целта си, аз бях запознат с житието ѝ също тъй добре, както и тя с моето. Кой би съумял да остане мълчалив или неразговорчив в присъствието на дама с добро образование, която проявява съчувствие към хората и на всичко отгоре е голяма бърбица!

Сан Хосе има малък пазарен площад, а край него се издига църква без камбанария. Точно срещу нея живееше търговецът Риксио, съпругът на моята спътничка, която отведох до самата ѝ пътна врата.

Там тя слезе от коня, а аз продължих към близката пощенска станция, където йербатеросите искаха да отседнат. Но преди това трябваше да обеща на жената колкото ми е възможно по-скоро да се появя в дома ѝ.

Едва-що се бях почистил от полепналия по мен прахоляк, когато дойде един млад човек, представи ми се като ротмистър Риксио и каза, че имал поръчението да ме заведе при родителите си. Трябвало незабавно да го последвам.

Къщата бе голяма и просторна, но според европейските представи — оскъдно мебелирана. В гостната стая ме очакваха родителите на ротмистъра, които ме посрещнаха с голяма любезност. Жената просто не можеше да ме нахвали на съпруга си — толкова много ѝ допаднало пътуването с немския „поет“ (тя наистина продължаваше да ме смята за поет). Заведоха ме при спалните помещения за гости, едно от които можех да си избира. После изпратиха хора да донесат вещите ми, та дори да доведат и коня ми. Щях да бъда гост на този дом в пълния смисъл на думата.

Синът ме покани да се поразходим в градината, но в момента нямах никакво свободно време, понеже майка му ми донесе злощастната шапка, която трябваше да поправа. Жената очакваше с голямо напрежение да види дали ще имам успех и заликува от щастие, когато след около половин час възстанових шапката ѝ толкова сполучливо, че тя я намери дори за по-красива от преди. После офицерът ме заведе в градината, където растяха няколко тополи и две непознати за мен дървета. Там и дума не можеше да става за приятно прекарване на летните дни „в сенчест уют“. Последното понятие можеше да се употреби най-много за беседката, обвита от дива лоза, където седнахме. Офицерът ме помоли за извинение, защото родителите му били твърде много заети с подготовката за вечерната тертулия. Но ние чудесно се забавлявахме. Младият човек ми хареса. В характера му имаше разсъдливост, сдържаност и задълбоченост. Не можах да премълча и му казах:

— Изглежда сте мислили над доста неща, което носи увереност и спокойствие.

— О, ако това е някакво предимство, аз не го дължа на самия себе си. Имам един учител и приятел, на когото съм бил и оставам старателен ученик. И вие сте чували за него. Имам предвид Латоре.

— А-а, той ли е? Откъде знаете, че съм слушал за него?

По красивото му лице се плъзна дяволита усмивка, изразяваща превъзходство. Погледна ме закачливо и отговори:

— Когато ви се представих в пощенската станция, забелязах в изражението ви известно напрежение. Пред майка ми сте споделил за някаква изненада. Но любопитното ви очакване не се оправда и изненадата не се състоя. Не е ли така, сеньор?

— Точно така е!

— Разчитахте на приликата си с Латоре, нали?

— Да. Но откъде можете да знаете, че...

— Шшт! Тук навсякъде има агенти и бдителни очи. Видели са ви да слизате на пристанището в Монтевидео. Приликата ви с Латоре е направила впечатление. Започнали са да ви наблюдават. Някой си Андаро е бил при вас. Може би ще ни кажете какво е искал от вас. Но поне едно е сигурно — че той ви е взел за Латоре.

— Сеньор, вашите думи ме учудват!

— Няма нищо учудващо. В една страна, където всеки може бързо да се издигне, а също така бързо и да падне, предпазливостта е висша добродетел. Съвсем сигурно някой от нашите хора щеше да ви посети. Но се отказахме от това, след като разбрахме, че искате да тръгнете за Мерседес, при което неизбежно щяхте да минете през Сан Хосе. Решихме тук да чакам пристигането ви и щях да дойда в пощенската станция да разговарям с вас, ако приключението на майка ми не ви беше довело в нашия дом.

— Но кажете ми как е могло да стане известно, че се каня да тръгна за Мерседес? Това бе решено едва късно снощи.

— Вярно, и то е станало в един игрален дом, където при влизането ви е имало и други хора, които внимателно са подслушвали разговора ви. Видели са ви с йербатерото. Знаело се е кои места обикновено посещава той и са предположили, че там ще ви заведе. Ето че идва и баща ми. Нека при удобен случай продължим разговора си! Но ако баща ми сметне за уместно още сега да засегне същата тема, то ви моля колкото сърдечно, толкова и настоятелно да не му давате отрицателен отговор. Във ваш интерес е да спечелите благодарността на нашата партия. От нас можете да имате твърде голяма полза.

Думите му прозвучаха умолително и почти тържествено. Но те ме изненадаха неприятно. Какво общо имах аз с неговата партия?

Както бланкосите, или белите, тъй и колорадосите, или червените, ми бяха съвършено безразлични. Който сам се изложи на опасност, трябва да бъде и готов тя да го погуби. Но аз нямах абсолютно никакво намерение заради други да вадя горещите кестени от огъня и вместо благодарност, да чуя да ме сравняват с онова доблестно, станало пословично еднокопитно животно, за което се казва, че го канели на сватба само за да носи вода.

Сеньор Риксио се приближи с важна и достолепна осанка, поклони се с истинска испанска „грандеса“^[6] и ме помоли за разрешение да седне при нас. Нямах я вече неподправената сърдечна любезност, с която ме беше посрещнал. Лицето му беше придобило сериозно и тържествено изражение.

Стана така, както беше предположил ротмистърът. Баща му сметна за уместно веднага да подеме въпросната тема и попита сина си:

— Уведоми ли вече сеньора?

— Само в най-общи линии. Предпочетох да не говорим в подробности — отвърна синът. — Но сега сеньорът знае, че щяхме да го доведем при нас, дори и ако майка ми не беше имала късмета да се запознае с него по време на пътуването си.

— Значи уводът вече е минал и няма да се учудите, сеньор, ако ви попитам на чия страна сте, на страната на червените или на белите?

Той ме погледна право в очите с такова напрегнато очакване, сякаш от отговора ми зависеше съдбата на цялата страна.

— Сеньор, учудвам се да чуя подобен въпрос — казах аз. — Немец съм и отида ли в чужбина, нямам навика да си сменям националната принадлежност.

— Е, добре, тогава иначе ще формулирам въпроса си: на коя партия давате право, на колорадосите или на бланкосите?

— Никой не ме е направил техен съдник.

— Но, сеньор, изобщо не става дума да произнесете някаква присъда. Достатъчно ли е да чуя вашето лично мнение.

— За съжаление няма да можете да го чуете и то по една много проста причина — защото нямам мнение. За да знам кой има право и кой не, би трябвало основно да съм запознат с тукашните порядки, а това не е така. Не се занимавам с политика, понеже съм разбрал, че не притежавам капчица държавнически талант. Интересуват ме най-

общите географски и етнографски особености и условия на страната. Никога не се впускам в други наблюдения.

Той смръщи вежди, но направи усилие да скрие обзелото го разочарование. Явно не намираше начин как да ме „подхване“.

— Но, сеньор — каза той, — все пак би трябвало да изпитвате поне нещо като интерес към порядките в страната, където се намирате!

— Естествено, така е, само че са ми безразлични тъкмо онези порядки, които наричат политически. Изяждам хляба, без да питам кой го е пекъл, а милиони хора се радват на пролетта, без непременно да са изучавали астрономия, за да разберат причините, които всяка година я довеждат.

— Сеньор, поставяте ме в затруднение. Изплъзвате ми се като змиорка, макар сигурно много добре да знаете за какво искам да разговарям с вас. Нали сте чувал, че при нас две партии са се изправили една срещу друга?

— Е, това съм го чувал.

— Партията, в чиито редици съм и аз, си е поставила за цел истинското благоденствие на страната. Тя иска да създаде ред, справедливост и благосъстояние, докато другата партия се стреми тъкмо към обратното — тя желае объркване и хаос, за да може да лови риба в мътна вода. Ние сме сигурни в нашата победа, но дотогава може да измине много време и да дадем големи жертви. Решили сме с голям и неочакван удар да намалим техния брой. Ако успеем, противниците ни ще бъдат унищожени или поне за десетилетия ще бъдат обезвредени. Колкото и невероятно да звучи, тъкмо вие сте човекът, който може изключително много да допринесе за успеха ни.

— Аз ли? Безкрайно ме изненадвате! Но нима това е във възможностите на човек като мен, на един чужденец, който се намира в страната едва от вчера?!

— Да, във възможностите е и причината се крие в изключителната ви прилика с човека, когото смятаме да направим наш ръководител.

— Значи Латоре, така ли? Ще ми разрешите ли да ви помоля за обяснение?

— То е много просто, стига само да мога напълно да разчитам на дискретността ви.

— Обещавам ви да пазя пълно мълчание.

— Е, тогава макар и да не ви познавам добре, ще рискувам да се доверя на честния и открит израз на лицето ви и ще ви нахвърлям в общи линии нашия план. Искаме да направим Латоре президент.

— Предполагах го.

— Значи все пак сте мислил над някои неща, което преди малко отрекохте. Ако искаме желанието ни да се изпълни, не бива да стоим със скръстени ръце. Напротив, трябва здраво да работим. Но не само ние — Латоре също трябва да разгърне оживена дейност, която ще погълне всичките му сили. Това е разбираемо за вас, нали, сеньор?

— Естествено! Целта не се постига без усилия, нито наградата се получава без труд и усилия.

— Е, добре, обаче Латоре е офицер. Ръцете му са вързани от професията, на която е длъжен изцяло да се посвети. Това е голяма пречка за нас. Следователно той би трябвало или да се уволни, или поне да вземе по-продължителен отпуск, за да спечели необходимото свободно време и от друга страна да се отърве от неизбежния надзор и контрол, свързани с неговата служба.

— Напълно разбирам тази необходимост. Но какво общо има всичко това с моята незначителна личност?

— Има извънредно много общо. Нашият бъдещ президент ще трябва да работи в най-дълбока секретност. Той ще трябва да предприема пътувания, за които нашите противници не бива дори да подозират. Ще има посещения, конференции и други подобни, които ще могат да се провеждат само тайно. Но тъй като враговете ни ще предполагат какво се подготвя, те ще го наблюдават изключително строго. Ето защо ни се налагаше да се опитаме да намерим някакво средство, което да успее да отклони от него това опасно и досадно бдително внимание. И ние го открихме. Това средство сте... вие, сеньор.

— Аз... средство? Чудесно, няма що! Но ще ми кажете ли и как смятате да използвате това средство?

— Като отклоним вниманието на противниците ни от Латоре и го насочим към вас.

— Аха, започвам да разбирам. Те трябва да ме вземат за него, нали?

— Да.

— А може би дори ще приема неговия офицерски чин, както и съответните му задължения, докато той ще се оттегли на някое място, където ще може необезпокоявано да работи за вашата партия?

— Въпросът ви отгатва истината само наполовина. Не можете да приемете офицерския му чин, това е съвсем ясно. Но всичко ще бъде наредено така, че Латоре да вземе отпуск, за да укрепи разклатеното си здраве в някоя усамотена асиенда или естансия. А за там ще заминете вие, и там ще носите униформата му. В асиендата ще бъдете Латоре от глава до пети. Враговете ни ще насочат цялото си внимание към вас и скоро ще разберат, че единствената ви грижа в онова пълно усамотение е укрепването на вашето здраве. Междувременно Латоре инкогнито ще отиде на съвсем друго място, където ще събере привържениците си, ще начертае планове си и щом настъпи подходящият час, ще нанесе своя удар.

— И какво ще стане с мен в този подходящ час?

— Ще продължите прекъснатото си пътуване, след като получите най-убедителни доказателства за нашата благодарност.

— И в какво ще се състоят те? Някакво заплащане ли имате предвид?

— Заплащане! Че кой би използвал такава дума! Нека го наречем награда, дарение или нещо подобно! Сам определете размера на сумата, която според вас ще е достатъчна, за да възнагради извършената за нас жертва.

— Не са ми известни нито видът, нито размерите на тази жертва. Сеньор, тя може да се изрази само в някакво незначително забавяне на пътуването ми, но може да ми струва и живота.

— Второто е невъзможно!

— О, като нищо е възможно! Когато истинският Латоре нанесе своя удар, противниците му много лесно може да се нахвърлят върху лъжливия Латоре и така малко да го поубият. А ако ме разстреля военнопoleви съд, няма да бъда в състояние да се порадвам на наградата, която се каните да ми дадете толкова любезно.

До този момент ротмистърът не беше прекъсвал баща си, но ето че сега се намеси:

— Сеньор, страхувате ли се? Смятах ви за смел човек!

— Не съм страхливец, вече често съм го доказвал и вероятно ще имам случай и в бъдеще да го докажа. Но да рискуваш своя живот за

самия себе си, за своите близки или за отечеството, и от друга страна да го залагаш на карта заради пари или заради нечий чужди интереси, са две съвсем различни неща. Що се отнася до риска сам по себе си, то аз спокойно бих се представил за Латоре и бих изчакал последиците от постъпката си. От противниците ви се боя толкова малко, колкото и от самия вас. Изпадна ли в опасност, аз съм уверен, че у мен ще се намерят достатъчно смелост и хитрост, за да се изплъзна от нея. Следователно не опасенията от евентуални вреди и щети, които бих понесъл, са причината, възпираща ме да приема предложението ви.

— Че каква ли друга причина можете да имате?

— Просто цялата работа не ми харесва. Мразя лъжата и притворството, а ако се съглася да изпълня желанието ви, несъмнено ще се провиня в чудовищна измама.

— Но това е в името на едно добро дело!

— Всеки друг би могъл да каже съвсем същото.

— Сеньор, човек много трудно може да ви убеди в каквото и да било!

— Защото изобщо не желая да ме убеждават.

При тези думи аз станах на крака. Търговецът бързо ме хвана за ръката и след като ме накара отново да седна, ми каза:

— Не прибързвайте, сеньор! Във всички случаи оставате мой гост, дори и ако не се изпълнят надеждите, които ви възлагахме. Впрочем аз все още не се съмнявам, че въпреки всичко ще се споразумеем. А може би не знаете каква награда можете да очаквате като израз на благодарността ни. Между нас има богати, много богати хора, а предимството, което ни предлага приликата ви с Латоре, е толкова голямо, че ако не приемете предложението ни, направо ще си изпуснете късмета.

— Какво наричате късмет?

— Като търговец под израза „изпускам си късмета“ разбирам да не се възползвате от предложилия ви се случай да постигнете голяма изгода чрез някоя сделка, особено ако пропуснете да спечелите толкова значителна парична сума, която до края на живота да ви отърве от всякакви грижи. Кажете ми каква сума желаете!

— Никаква. Мисля, че не съм в състояние да ви окажа исканата услуга.

— Надявам се това да не е последната ви дума по този въпрос, който би могъл да предопредели цялото ви бъдеще.

— Решението ми няма да се промени, аз никога не се отказвам от взетите вече толкова важни решения.

— Въпреки всичко ви моля още веднъж да премислите цялата работа. Засега няма повече да настоявам и да ви досаждам, но тази вечер ще имате добра възможност да ни опознаете. А след като преспите съм сигурен, че на сутринта ще дадете съгласието си.

Наканих се да му възразя, но той стана и ме възпря с думите:

— Моля ви, засега не казвайте нищо! Вече знаете за какво става въпрос. До утре може би ще вземете по-разумно решение. Виждам, че палят светлините. Гостите ще започнат да пристигат всеки момент. Да влезем в къщата.

Почти се бе смрачило. Вече беше октомври, следователно бе настъпила южноамериканската пролет, когато рано се свечерява. В прозорците на къщата заблещука светлина. Прословутата тертулия скоро щеше да започне. Ето защо бащата и синът се отправиха към определените за приема помещения. Но аз отидох в стаята си, за да не бъда измежду първите гости. Преди това обаче се отбих при пекаря, който, както бях забелязал, живееше в непосредствена близост, и купих един черен хляб, какъвто обикновено ядат бедните местни хора. Занесох го в обора да нахраня с него коня си.

Там беше и ратаят. Той се учуди немалко, когато видя как разрязах хляба и го дадох на коня. Тази храна беше и за животното нещо съвсем необичайно. То го изяде и признателно потърка глава в рамото ми. Сигурно за пръв път срещаше човек, който се отнасяше с обич към него. Щом го погалих, жребецът радостно изцвили. Бях убеден, че ще успея да го привържа към себе си.

Стаята, която си бях избрал, гледаше към двора. Тя имаше два прозореца, два истински прозореца със стъкла, един лукс, от който пътешественикът скоро се вижда принуден да се откаже. В нея имаше хубаво легло, маса и няколко стола. Върху един от тях се намираше широк съд с вода, заедно с фина бяла кърпа за лице. Това бяха принадлежностите за миене. Вместо канапе се виждаше хамак, висящ на две халки, закрепени в стените. На масата беше оставена кутия с цигари. Това беше известно внимание от страна на домакина към мен, за което би трябвало да му благодаря, но аз изобщо не се докоснах до

тях. Освен ако не е южноамериканец, истинският пушач не ще и да чуе за цигари. Той иска да пуши тютюн, а не хартия.

За мое задоволство забелязах, че на вратата има резе. Естествено не хранех никакво недоверие към обитателите на този дом, но не бях забравил мнимия полицейски инспектор, който твърде вероятно също се намираше в градчето. Той беше изучавал търговската професия при Риксио и следователно бе запознат с разположението на помещенията много добре. Може би щеше да му хрумне идеята да ми направи нощно посещение. А резето можеше да му попречи.

На масата бе поставена запалена свещ от говежда лой. Тъкмо се занимавах с резето, като го побутвах напред-назад, за да се уверя в изправността му, когато, обръщайки се назад, видях някакво лице, появило се на прозореца, което в същия миг изчезна толкова бързо, че ми беше невъзможно да различа чертите му. Дори не бях в състояние да кажа дали бе мъжко или женско.

С един скок се озовах при прозореца. Ала рамката му се бе изкривила от влагата и изглежда от дълго време той не е бил отварян, така че с голяма мъка успях да се справя с едното му крило, но когато хвърлих поглед към двора, не видях жива душа. Навън беше тъмно, понеже луната щеше да изгрее едва след петнайсетина минути.

Тази случка не беше кой знае колко тревожна. Може би някой от многобройната прислуга в този дом бе проявил любопитството да види какво ли прави чужденецът в стаята си. Здравно затворих прозореца, така че да не може да бъде отворен отвън.

Скоро дойде ротмистърът, за да ме вземе. Той не спомена предишния ни разговор с нито една дума, а беше все тъй любезен и учтив към мен. Във всеки случай той напълно споделяше мнението на баща си, че аз сигурно щях да променя решението си.

В салона се беше събрало доста многочислено общество от дами и господа. Погледите, отправени към мен при моето влизане, ми подсказаха, че хората бяха вече разговаряли за мен. Бях представен и на свой ред чух куп дълги високопарни имена и титли, които веднага забравих. В това отношение испанецът е почти като арабина — към собственото си име обича да прикача имената и някогашните почетни титли на предците си. За ухото на чужденеца тези думи са много благозвучни и приятни, но преведат ли се на немски, те губят както поетичността си, така и импониращото си въздействие. Имена като

дон Гъша мас фон Комински сажди или доня Мария Маймунски скок фон Талашова имат благозвучие единствено на испански, но не и на немски.

За някой повърхностен наблюдател събралото се общество лесно можеше да мине за знатно и бляскаво, но за съжаление притежавах твърде остро зрение. От мен не убегна дебелият слой пудра, примитивното чернило за вежди без блясък, както и спуснатите над челото къдрици, по които явно си личеше използването на някои средства за оцветяване. Забелязах грациозни крачета, обути в изящни обувки със съвсем малък номер, но видях и тук-там разпраните шевове или подметки, както и нежни женски ръце с насъбрана чернилка под ноктите, шумолящи дрехи от изпомачкана коприна, тук-там протрити по ръбовете, фалшиви скъпоценни камъни, поставени в изкусно изработен обков — и облеклото, и украшенията, както и всичко друго бяха изработени с единствената цел да се подлъжат и заслепят зрението, слуха и всички останали сетива, обаче тъй и не успях да открия нещо естествено и неподправено.

Същото се наблюдаваше и на трапезата. Ножът пред мен имаше дръжка от слонова кост, а дръжката на вилицата бе от съвсем тънко сребърно фолио, пълно с колофон. Лъжицата е била счупена, а после запоеана. Плодовете бяха поднесени във фруктиери, които някога са били скъпоценни, но сега от тях липсваха цели парченца. Така изглеждаха всички сервизи, но ястията бяха вкусни. Особено много ми хареса обичайното за страната „асадо“, което бе превъзходно приготвено.

Асадо е печено месо на шиш. Но любимото ядене на гаучосите е „асадо кон куеро“, печено на шиш, ала заедно с кожата. Щом заколят говедо или кон, гаучото веднага си отрязва парче от още топлото месо с кожата, набучва го на пръчка и така го държи над огъня. Но той не чака, докато се изпече цялото парче, а го пече хапка по хапка. При това ту поднася месото към устата си, ту пак известно време го държи над пламъците, като току размахва дългия и остър нож пред носа си така, че човек изпитва голям страх за тази негова телесна част, защото гаучото първо захапва месото, а после отрязва хапката.

Тази вечер асадото беше без кожа, но никак не бе апетитно да гледаш как го ядяха. Видях дами, които вместо вилници и ножове използваха просто своите пръсти и зъби. Тук това изобщо не правеше

впечатление. Напротив, от много страни даже получавах най-добронамерени подкани да се храня по същия удобен начин, а не да се превземам като някоя гувернантка.

По-късно започнаха танците. Бях го очаквал с радост. Имах голямото желание да седна сам в някой ъгъл и да ги наблюдавам. Но за съжаление не стана така. Изобщо не ме оставиха на мира. Бях център на внимание и непрекъснато ме въвличаха в съвсем безсъдържателни разговори. От всички страни се опитваха да ме запrikaзват. Трябваше да отговарям на всевъзможни и невъзможни въпроси. Имах чувството сякаш съм някой стар бухал, който, прикован към мястото си с верижка, изобщо не е в състояние да се защити срещу крѐжащите около него многобройни гарги и свраки. И на всичко отгоре тези хора изглеждаха убедени, че съм очарован от оказваната ми любезност. Гостите танцуваха под звуците на няколко китари. Изпълненията на тези инструменти бяха направо майсторски. Изглежда испанецът е роден китарист.

И ето че след като всички се наприказваха, нахраниха, натанцуваха, остана само още едно... да играят хазарт. Скоро всичко живо, мъже и жени, насяда на масите пред тестетата карти. Аз не пожелах да взема участие, което бе посрещнато с критично поклащане на глави. Известно време ми беше интересно да наблюдавам играта, но когато тя започна да загрубява и дяволът се всели в участниците, когато от красиво оформени устни взеха да се чуват проклетия и ругатни, аз тайно се измъкнах. Някой път човек може да участва в немски скат, но не и южноамериканското хуего^[7]. Не е никакво удоволствие да наблюдаваш как разгорелите се страсти обезобразяват лицата на картоиграчите, и то особено ако са от нежния пол. Прехвалената тертулия бе свършила вече за мен и в никакъв случай не мога да твърдя, че останах особено възхитен от нея.

Навън в преддверието седяха обслужващите пеони и... също играеха на карти. Появяването ми не им даде повод да прекъснат заниманието си.

Не бях заключил стаята си, защото по време на отсъствието ми някой от прислугата можеше да има там някаква работа. Луната светеше през прозореца толкова силно, че няхах нужда от друго допълнително осветление. Уверих се, че прозорецът е все така здраво затворен, както и преди. Забравих да погледна под леглото. Може би

щих да го направя, ако не се бях видял принуден да отговарям на толкова много наздравици, че главата ми бе натежала от силното, евтино и не особено качествено вино. Затворих вратата с резето и щом си легнах, незабавно потънах в дълбок сън.

Животът в прериите беше изострил сетивата ми дотам, че дори в толкова дълбокия ми сън те не оставаха съвсем бездейни. Присъни ми се, че лежа в гората, а към мен тайно се промъкват индианци. Един от тях се приближи и замахна да ме пониже. Сkochих на крака, за да се защитавам и... се събудих. Изправих се и седнах в леглото.

В стаята все още влизаше лунна светлина. Само онази част от нея, където беше вратата, тънеше в мрак. Стори ми се сякаш там се движи някакъв човешки силует.

— Кой е там? — попитах аз.

Не получих отговор, но се разнесе тихо скърцане. Сkochих на крака и се втурнах към вратата. Тя беше затворена. Значи по всяка вероятност се бях излъгал. Ето защо отново си легнах успокоен и без прекъсване спях до сутринта.

След като станах от сън и се измих, аз се наках да изляза от стаята и следователно понечих да дръпна резето, обаче за мое учудване забелязах, че то изобщо не е запънато.

Бях съвсем сигурен, че вечерта бях затворил вратата с резето. Не по-малко сигурен бях в това, че след събуждането си през нощта, когато ми се беше привидял някакъв човешки силует, не бях дърпал резето. Защо сега вратата не беше затворена с него?

Претърсих стаята, но не намерих никакви следи, които да ме наведат на предположението, че в стаята ми е имало някой. Нищо не липсваше от моите дрехи и вещи, нито от съдържанието на джобовете ми. Оръжията ми също се намираха в най-добро състояние. На пода видях някакъв червен копринен конец. Той беше съвсем къс, но четворен, сякаш е бил вдянат в ухото на дебела игла и след свършването на шева е бил откъснат.

Дали този остатък от конец се е намирал тук още от снощи? Вероятно! Сигурно никой крадец не би влязъл в стаята ми само за да го остави на пода. Въпреки всичко все пак изглежда през нощта съм дръпнал резето, за да отворя вратата и да надникна навън. После в голямата си съненост съм забравил пак да затворя с него. Така много лесно се обясняваше всичко.

Но както и да е било, аз най-сетне се успокоих, понеже абсолютно нищо не ми беше изчезнало и след малко се запътих към трапезарията, където цялото семейство вече се беше събрало да пие шоколад.

Когато закуската приключи, жената се отдалечи и двамата господа се възползваха от удобния случай отново да подемат разговор на темата от предишния ден. Изглежда бяха убедени, че съм променил мнението си, но бяха принудени да се убедят в обратното. Те ме обсипаха с всевъзможни укори и увещания, които обаче останаха безрезултатни. Съвършено безразлично ми беше кой щеше да стане президент на Банда ориентал днес, утре или пък след една година. Нямах никакво намерение да се излагам на опасност заради чужди политически интереси.

Разочарованието на двамата беше много голямо. Лицата им помръкнаха, а поведението им стана доста сдържано.

— Е, щом като за нищо на света не желаете, ние не можем да ви принудим — каза най-сетне Риксио с едва сдържан гняв. — Надявам се поне да удържите на думата си и да не споменавате за този разговор пред нашите противници!

— Няма да кажа каквото и да било пред никого.

— Колко време възнамерявате да останете в страната?

— Смятам да мина през нея, без да се задържам по-продължително. На вас разстоянията са ви известни по-добре, отколкото на мен, и следователно сигурно знаете, че след няколко дни ще премина границата.

— И по-добре за вас. Приликата ви с Латоре лесно може да ви причини големи неприятности, след като сам отблъснахте изгодните предложения, които ви направихме. Ето защо ви съветвам, че е във ваш собствен интерес никъде да не се бавите.

— Ще последвам приятелския ви съвет толкова бързо, че ще съкратя дори престоя си във вашия дом. Незабавно тръгвам на път.

Риксио беше изрекъл последните си думи почти със злобен тон. Естествено това ми развали настроението. Затова аз рязко му обърнах гръб и се отправих към вратата.

— Моля ви, сеньор — подвикна той подир мен. — Криво ме разбрахте. Моят дом е на ваше разположение дотогава, докато

пожелаете да останете. Впрочем нали се разбрахме, че синът ми ще тръгне заедно с вас?

— В такъв случай ще го помоля да не се бави. След половин час Сан Хосе ще бъде вече зад гърба ми.

— Не мога да се приготвя толкова бързо — заяви офицерът. — Оказа се, че ще ми е възможно да потегля на път едва следобед.

Това беше само претекст. Казах им, че не мога да чакам толкова дълго и отидох в обора сам да оседлая коня си. После се сбогувах със семейството, което се раздели твърде хладно с толкова сърдечно посрещнатия чуждестранен гост. Както става обикновено, размерът на бакшишите, които трябваше да раздам, беше по-голям от стойността на полученото.

В пощенската станция йербатеросите вече ме очакваха. Веднага с влизането ми Монтесо каза:

— Сеньор, имайте право — полицейският инспектор не се е върнал в Монтевидео. Снощи го видях да се мотае навън в двора. Щом ме забеляза, незабавно офейка. Сигурно кроеше някаква подлост.

— Трябва да сме предпазливи. Докъде ще яздим днес?

— Ще стигнем до Пердидо, една станция на дилижанса, но снабдена с всички възможни удобства.

— Естествено сте казали на мнимия полицай какъв ще е маршрутът ни, нали?

— Да.

— За съжаление това не може да се промени.

— О, може! Ще пренощуваме на друго място.

— Хм! Това предложение не е лошо, но все пак и срещу него има някои възражения. Според думите ви Пердидо е само пощенска станция, следователно е самотна постройка, около която няма нищо друго.

— Тя е разположена в обширна равнина. Оттам има открит изглед надалеч във всички посоки.

— Тогава ще е по-добре да останем там. Ние знаем, че този човек ще се появи и следователно можем да вземем предпазни мерки. Навярно ще успеем да забележим приближаването му. А настаним ли се да нощуваме другаде, губим тази възможност, която е толкова важна за безопасността ни.

— Съгласен съм с вас. Кога тръгваме, сеньор?

— Колкото е възможно по-скоро, най-добре веднага!

— Нищо не ни пречи. Готови сме и нямаме никаква работа тук.

Даже и конете на йербатеросите бяха вече оседлани и готови за път. Само след пет минути зад нас остана градът, където за пръв път присъствах на една южноамериканска тертулия.

За местностите, през които минавахме, не мога да кажа нищо ново. Те си приличат в целия Уругвай — ниски вълнообразни хълмове се редуват с падини, тук-там земята е прорязана от дълбоките корита на потоци или малки реки, понесли водите си към Рио Негро, а навсякъде расте една и съща трева, типична за тамошните кампос. Навсякъде еднообразие в пълния смисъл на тази дума.

Малко след пладне пред нас се появи доста голяма постройка — пощенска станция с кръчма и бакалница, разположена на малка рекичка. Далеч в равнината отвъд станцията забелязахме един конник да препуска в галоп на запад. Изглежда беше тръгнал от сградата, към която се бяхме насочили.

Щом стигнахме до нея, аз разпитах за онзи конник. Бил прекарал в станцията няколко часа и когато ни видял, метнал се на седлото и незабавно препуснал. Описанието на кръчмаря отговаряше напълно на външността на Матео, някогашният помощник на търговеца Риксио.

На един час път след пощенската станция ние стигнахме до Кучилия гранде, вече споменатата планинска верига. Но в случая за планини и дума не можеше да става. Върху редица хълмове с незначителна височина се издигаха тук-там единични скални късове, наподобяващи останки от срутил се зид. Ето това представляваше планината.

След като я прехвърлихме, отново се озовахме сред предишната вълнообразна равнина, чиито тревисти площи от време на време биваха прекъсвани от обширни полета, обрасли с магарешки тръни. На височина те надхвърляха човешки бой. Тези тръни се разпространяват с невероятна бързина и постепенно отнемат на жителите на страната най-хубавите пасища. Сред тях се крият какви ли не животни. Чувал съм, че служат за убежище дори на елени и щрауси, обаче лично аз не съм виждал там нито едно от тези животни. Продължихме да яздим до вечерта. Конете на йербатеросите започнаха да се изморяват. Наложих се да ги подтикват да се движат по-бързо с помощта на камшика и шпорите. Но моят дорест жребец показва отлична издръжливост.

Тъкмо когато слънцето се канеше да изчезне на запад, ние стигнахме целта си, определена за този ден. Пощенската станция беше разположена на брега на Рио Пердидо и носеше същото име. Стените на постройката бяха кирпичени, а покривът бе от тръстика. Там заварихме само една стара прислужница и двама пеони. От тях научихме, че собственикът бил отишъл в Мерседес и щял да се върне едва на следващия ден.

Станцията се намираше в много пуста и самотна местност, но въпреки това ни бяха предложени както хубави легла, така и хубава, а и евтина вечеря.

Обикновено усамотеността прави хората неразговорчиви. От устата на двамата пеони всяка дума трябваше да се измъква с ченгел. Прислужницата беше по-приказлива. Попитах я дали през следобед тук се е отбивал някакъв конник. Щом чува въпроса ми, двамата пеони излязоха от стаята. По лицата им разбрах, че бяха очаквали подобен въпрос, но нямаха никакво намерение да му отговорят. Прислужницата остана, но с явно нежелание. Отговори отрицателно на въпроса ми, ала си пролича, че ме излъга.

— Сеньорита, нима няма да кажете истината на един кабалиеро, който съвсем открито се обръща към вас? — попитах я аз. — Имате такова добро и честно лице. Мисля, че сърце няма да ви даде да ме измамите.

Въпреки възрастта ѝ я бях нарекъл сеньорита, тоест госпожица. Като се прибави към това и доверителният ми тон, става ясно защо тя не можа да устои.

— Да, сеньор, наистина имате вид на кабалиеро — каза тя, — но ме предупредиха да мълча.

— Кой?

— Ами именно онзи конник, за когото разпитвате.

— Какво ви каза той?

— Не бива да го издавам.

— Тогава съжалявам, че към един злодей имате по-голямо доверие, отколкото към почтените хора.

По лицето ѝ се изписваше все по-голямо смущение.

— Боже мой! — простена тя. — Конникът също каза, че е почтен човек.

— Това е лъжа.

— Той даже ни довери, че е криминален инспектор от Монтевидео.

— Каква е целта на пътуването му?

— Искате да стигне преди вас в Мерседес, за да могат там да ви арестуват още с пристигането ви.

— А каза ли ви какво съм извършил?

— Да. Вие сте метежник и съзаклятник, който ще докара на страната големи беди.

— И вие естествено му повярвахте. Но, сеньорита, вярвате ли го и сега, след като ме видяхте?

— О, сеньор, вие никак не приличате на човек с такива кръвожадни намерения.

— Нали? Аз съм съвсем миролюбиво настроен човек. Дори не съм роден в тази страна и изобщо не ме интересуват тукашните политически разпрaveии. Нямам никакви други цели и намерения, освен за тази нощ да получа едно хубаво легло, където ще мога спокойно да се наспя.

— Но той не иска да стане така. Забрани ми да ви допускам в тази къща, а щом полицията заповяда нещо, аз съм длъжен да се подчинявам.

— Е, сеньорита, но не бяхте чак толкова строго изпълнителна. Нали ми посочихте леглата и в любезността си ми обещахте хубава вечеря?

— Да — засмя се тя принудено, — нима можех да постъпя иначе? Попитахте ме толкова учтиво. Нарекохте ме сеньорита, нещо което тук никой друг не прави и имате такова едно... такова едно... поведение... също като истински кабахиеро. Съвсем невъзможно ми беше да ви отпратя и да ви оставя да спите навън, на открито.

— Значи този човек ви заповяда така да наредите нещата, че да бъдем принудени да нощуваме под открито небе?

— Да, такава беше заповедта му.

— Той е голям лъжец, сеньорита. Не е никакъв криминален инспектор, а негодник, когото ние можем да накараме да арестуват, а не той нас. Нима искате да станете съюзник на такъв човек?

— И през ум не ми минава. Ако е тъй, както казвате, сеньор, тогава той не бива повече да ни се мярка пред очите. Лошо му се пише, защото в такива случаи не се шегуваме. Вярвам на думите ви и понеже

тъкмо този тип ни предупреди да се пазим от вас, ние ще ви обслужим по най-добрия възможен начин. Сега ще ви оставя, за да приготвя вечерята, от която се надявам да бъдете доволен.

Матео беше пожелал да прекараме нощта на открито и сигурно си имаше своето основание. Беше нежна, чудно красива вечер. Не полъхваше никакъв вятър. Йербатеросите заявиха, че при такова време нямали никакво намерение да спят в къщата. Предупредих ги, ала напразно. След като се нахранихме и то сравнително много добре, те се загърнаха в одеялата си и легнаха под един сламен навес, който бе издигнат на четири кола до самата постройка кой знае с каква цел. Пуснаха конете си да пасат на воля.

Понеже от Матео очаквах всичко, аз вкарах жребеца си в корала, който беше обграден от висок гъст и бодлив кактусов плет. Прислужницата ми оказа специално внимание, като затвори в корала при коня едно куче. Увери ме, че ако някакъв външен човек се опита да се промъкне при коня, кучето ще вдигне адски шум.

Къщата имаше почти плосък покрив, покрит с тръстика. Една част от него бе подпряна толкова здраво, че на него можеше да стои изправен човек. Към това място водеше тясна стълба, намираща се съвсем близо до моята врата. Бяха я направили допълнително, за да могат отгоре да се оглеждат както за пътници, така и за стадата на едно значително по-голямо разстояние.

Ездата не ме беше изморила. Освен това на вечеря бях ял здравата и все още няхах желание да лягам да спя. Ето защо се поразходих навън по брега на реката. Около храсталаците трепкаха светулки, големи нощни пеперуди пърхаха от време на време пред лицето ми, невидими цветя пръскаха наоколо аромата си. Въздухът беше толкова благоуханен, толкова освежителен! А над мен блестяха южните звезди. Лека-полека изпаднах в онова настроение, което поетът нарича мечтание, а прозаикът — занесено сантименталничене. Така продължих да се разхождам доста дълго. Най-сетне тръгнах обратно и може би след около два часа отново стигнах станцията.

Безшумно се отправих към сламения навес, където спяха спътниците ми. Ако все още бяха будни, те непременно щяха да ме видят. Понеже луната бе изгряла на срещуположната страна на небосклона, върху навеса падаше сянката на къщата и там бе сравнително тъмно. Въпреки това когато се приближих ми се стори,

като че изпод навеса изскочи някаква подплашена от мен сянка и изчезна зад постройката. Веднага се втурнах подир нея.

Когато завих покрай ъгъла, попаднах под силната лунна светлина. Тя озаряваше една открита площ, широка около стотина крачки, която се намираше между къщата и поле, гъсто обрасло с магарешки тръни, простряло се на изток от станцията. От мига, когато съзрях човешкия силует, до този момент никой не би имал възможността да измине това разстояние. Може би човекът бързо беше свърнал зад следващия ъгъл на постройката. Отидох до там, ала нищо не забелязах. Втурнах се напред и два пъти обиколих къщата, но без да откроя и следа от хора. После надникнах под навеса.

Йербатеросите спяха дълбоко. Монтесо лежеше малко настрани от другите и хъркаше, та се късаше. Трябваше ли да го будя? Не. Навярно се бях излъгал. Пушките им лежаха до тях. А някой крадец сигурно най-напред щеше да посегне на оръжието им. Фактът, че те все още бяха тук, бе за мен доказателство, че никой не се е мяркал насам. И така, аз безшумно се отдалечих, влязох в къщата и залостих вратата с резето.

Когато се озовах в стаята си и вече се канех да се съблека, изведнъж ми хрумна мисълта, че ще е по-добре да се кача горе на покрива и да се поогледам наоколо. Имах остро зрение, но все пак съществуваше възможността да съм се излъгал. Взех със себе си далекогледа. Можеше да ми бъде от полза, понеже луната осветяваше цялата околност.

Когато се намерих горе, аз не се изправих, защото така неминуемо щях да бъда забелязан от долу. Залегнах върху тръстиката и започнах да се оглеждам на всички посоки. Нищо, абсолютно нищо подозрително не се виждаше.

Сложих далекогледа пред окото си и запретърсвах околността. Картината, която ми представиха лещите, не беше особено ясна. Въпреки това ми се стори, че от лявата страна на споменатата площ, обрасла с тръни, има някакъв силует, който от време на време се раздвижваше. Изтеглих още повече частите на далекогледа и ето, че не се бях излъгал — там стоеше един кон. А където има кон, там трябва да има и ездач. Всички животни от станцията се намираха в корала. Конете на йербатеросите пасяха от другата страна на къщата. Значи конят, който бях забелязал, принадлежеше на някой чужд човек.

Слязох от покрива и излязох от къщата, за да отида при коня. Стигнах до него, без да видя жив човек, и веднага познах крантата на Матео. За да осуемя бягството му, аз се метнах на седлото и, описвайки малка дъга, се насочих към реката, където скочих на земята и завързах юздите на коня за един храст.

Матео беше пожелал да ни заставят да пренощуваме под открито небе. Преди малко го бях подплашил, докато се занимаваше с нещо при йербатеросите. Несъмнено сега пак беше отишъл там. Затова аз се промъкнах обратно до къщата, но така, че никой да не може да ме види оттам. Щом стигнах до ъгъла ѝ, предпазливо надникнах иззад него. Наистина, до Монтесо беше клекнал някакъв човек, който тъкмо в този момент се изправи, за да се отдалечи. Аз скочих на крака и се втурнах към него. Той ме видя и хукна да бяга.

— Крадец, крадец! Ставайте, събудете се! — завиках аз и се затичах по петите на негодника.

Той се насочи към полето от магарешки тръни, за да заобиколи издадения му ъгъл. Когато забеляза, че конят му не е там, той изплашено се спря, макар и само за броени секунди, но това ми беше достатъчно, за да го настигна и да го сграбча за яката. Той измъкна от пояса си нож, за да ме наръга, но аз ударих ръката му така, че изпусна оръжието и в следващия миг го повалих на земята. Зад нас се разнесоха гласовете на йербатеросите.

— Насам, насам! — извиках им аз, като затиснах с коляно мерзавеца и хванах двете му ръце, за да не може да посегне към пистолетите си. Спътниците ми бързо дотичаха.

— Какво става? Какво има? Крадец ли? Кой е той? — заваляха въпросите им.

— „Криминалният инспектор“ — отвърнах аз. — Беше под вашия навес и сигурно е обрал Монтесо.

— Мен ли? — обади се йербатерото. — Лошо му се пише. Наистина ли е той?

Монтесо се наведе ниско, за да го погледне в лицето.

— Да, действително е той. Ей къде лежи ножът му. Вземете му пистолетите! После ще го отведем в къщата.

Хората бяха чули виковете ни. Учудиха се немалко, когато доვлякохме „полицейския служител“. До този момент той не беше издал нито звук, но заедно с упорития израз по лицето му се появи и

язвителна усмивка. Той спокойно изслуша разказа ми как вече веднъж го бях забелязал, как открих коня му и накрая как го бях заловил.

— Значи е крадец! — обади се Монтесо. — Това като нищо ще му донесе стотина удара с ласо. Негоднико, как ти хрумна идеята да ме обереш?

— Мълчете! — обади се най-сетне Матео с повелителен глас. — Как може някому изобщо да мине през ума да ме вземе за крадец?

— Я по-кратко! — сопнах му се аз. — Още от самото начало те прозрях. Ти си мошеник, но не и полицай. Защо ни преследваш? Какво търсиш при този сеньор, докато той спи? Целта ти е само една — кражба.

— Аз — крадец? Че докажи го, де!

— Сигурно няма да е много трудно да представим доказателства. Нека сеньорите само проверят какво им липсва.

— Добре, нека проверят. И ако съм им откраднал нещо, спокойно могат начаса да ме обесят!

Йербатеросите изпразниха джобовете си. Абсолютно нищо не им липсваше. Излязоха навън, за да преровят и кобурите на седлата си. Когато се върнаха, заявиха, че всичко е налице.

— Е, крадец ли съм? — тържествуващо попита Матео.

— Несъмнено съм ти попречил да задигнеш вещите, на които си хвърлил око — отвърнах му аз.

— Дрън-дрън! Какво ли може да се открадне от един йербатеро? Човекът, който реши да обере такива хора, несъмнено е голям глупак!

— Е, ами какво друго си търсил при тях?

— Много ти се иска да разбереш, а? Но нали иначе си толкова умен и мъдър! Защо сега акълът ти не достига сам да си отговориш на този въпрос?

— Сеньор, без обиди! Проявиш ли още веднъж липса на учтивост, на каквато съм свикнал, така ще те цапардосам по физиономията, че ще видиш звезди по пладне! Кроиш ни нещо и много ми се иска да разбера какво.

Той седна на стола, който се намираше най-близо до него, огледа ме с подигравателно изражение от глава до пети и каза:

— Е добре, ще ти обясня. Но всеки друг на твое място би го сметнал за излишно. Много добре знаеш какъв съм. Аз съм криминален инспектор.

— Не ти вярвам!

— Дали ми вярваш или не ми е съвършено безразлично.

— Докажи го!

— Ще ти го докажа когато сметна, че е необходимо. А ти не си човекът, който има право да ми иска подобни доказателства. Длъжен съм да се легитимирам само пред властите, но не и пред теб.

— Тогава престани да ни досаждаш!

— Няма как! — изсмя се той. — И то защото ми се струваш подозрителен.

— Ха! Но във всеки случай ти си ми много по-подозрителен, отколкото аз на теб.

— Възможно! Все ще се разбере на чия страна е правото. И така, ти си станал подозрителен за властите и аз получих нареждането да се присъединя към вас, за да те наблюдавам.

— Хайде бе! Казваш, че си ме наблюдавал, за да ме уличиш в някакво нарушение на закона, та дори и в престъпление, а направо се представяш за полицейски служител! Това би било съвсем необяснима глупост от твоя страна.

— Е да, понякога човек извършва съвсем съзнателно така наречените глупости, с чиято помощ по-късно постига пълен успех!

— Много се съмнявам в досегашния ти успех. Преследваш ни, или по-скоро преследваш мен, а това ми е неприятно. Сега съм принуден да те пусна да си вървиш, но изпречиш ли ми се още веднъж на пътя, ще те предам на полицията.

— Тя ще бъде безкрайно щастлива да се запознае в мое лице с един от висшите си началници. Ти ме изгони, така че не можех да яздя заедно с вас. Ето защо тръгнах тайно по петите ви и когато видях тези хора да лежат на открито, реших да се убедя дали наистина са онези лица, които ми трябват. Промъкнах се до тях, за да ги огледам по-добре. Ако поради тази причина искаш да се оплачеш на полицията от мен, аз нямам нищо против. А сега ще те помоля да ми дадете коня. Трябва да продължа пътя си!

Наредих на йербатеросите да му върнат всичко и казах:

— Гледай незабавно да си обереш крушите! По-късно е възможно да променя мнението си и да не се отървеш толкова лесно.

— Е, а пипна ли те някога аз, тогава ти изобщо няма да се отървеш. Кълна ти се в това!

— Вън! Изчезвай! — креснах му.

Той грабна колана си от масата, заедно с цялото му съдържание, и побърза да излезе. Последвахме го. Видяхме как взе ножа си, а после се отправи към реката. След минута-две той се метна на коня си и препусна.

— Сеньор — обади се Монтесо, — да не би все пак наистина да е полицейски служител? Държи се толкова уверено!

— Не се държи уверено, а нахално.

— Тогава защо го пусна да си върви?

— Че можех ли да постъпя иначе?

— Разбира се. Ако си убеден, че се представя не за такъв, какъвто е в действителност, значи сигурно е искал да ни обере. И затуй можехме с една солидна порция бой да му отнемем всяко желание пак да се върне.

— Каква полза ще имаме ако го пребием? Никаква! Впрочем сега и самият аз не вярвам, че целта му е била кражба. Когато се приближих, той изглежда си беше свършил работата и се канеше да си върви. И тъй, за обир и дума не може да става.

— Но какво ли е търсил при нас?

— Тъкмо това ми се ще да разбера. Матео беше съвсем близо до вас и следователно не се интересува от вашите другари, а само от вас. Действително ли нищо не ви липсва? Пушката ви в ред ли е?

— Нищо не ми е изчезнало, а пушката ми не е докосвана. Един дявол знае какво е търсил при мен този тип!

— Ще размисля. Може би ще се досетя за правилния отговор.

— Да, помислете си, сеньор, защото тъкмо мисленето е слабата ми страна. Смятате ли, че пак можем да легнем да спим? Дали няма отново да ни безпокои?

— И през ум няма да му мине да се върне! Сигурно се радва, че се е измъкнал от нас. Навярно няма да го видим повече преди да е назряло времето, когато мисли да нанесе своя удар.

Върнах се в стаята си, ала не успях да заспя. Блъсках си главата, блъсках си главата, но въпреки всичките усилия не можах да се досетя какво бе търсил онзи човек при Монтесо. Премислих всяка дума, казана от него, припомних си всяка негова гримаса, правих едно сравнение след друго, ала... напразно!

Най-сетне все пак заспах, но сънят ми беше неспокоен и скоро пак се събудих. Слънчевата светлина нахлуваше през прозореца и аз станах. Йербатеросите още лежаха и хъркаха под сламения навес. Отидох при тях. Огледах земята, тревата, а после и цялата околност на станцията. Нищо не открих, абсолютно никаква следа или указание, обясняващи целите на Матео. Така обикновено човек изпада в направо мъчително душевно състояние, което трудно се поддава на описание. Много неприятно е чувството да не си в състояние да се отърсиш от натрапчивото безпокойство, породено от нещо свършено неизвестно и неопределено.

Събудих мъжете. Платихме си сметката и отново поехме на път. И този ден видът на местностите, през които минавахме, не се различаваше от изминалите два дни. Ние следвахме ясно видимите коловози на дилижанса, ала дълго не минахме през населено място. Отбихме се само в няколко самотни ранчоси, но никъде не успяхме да получим сведения за Матео.

По обед местността се пооживи. Естансиите и ранчосите започнаха да се появяват по-често, срещаме хора. Приближавахме се към град Мерседес, обаче преди да го стигнем, свърнахме надясно, на север, в която посока се намираще имението на Монтесовите роднини. Вляво от нас течеше Рио Негро. От време на време се приближавахме толкова много към реката, че виждахме блестящата ѝ водна повърхност. По нея се мяркаха многобройни плавателни съдове, тъй като разположеният на брега ѝ Мерседес води оживена търговия с вътрешността на страната.

Според думите на Монтесо неговите роднини живееха на три часа път от Мерседес, но се оказа, че часовете са повече от четири. Ала ездата не ми доскучаваше, понеже близостта на реката се отразяваше благотворно и на околните местности, и на техните животински обитатели.

Понякога преминавахме дори през малки горички, които там са голяма рядкост. Преживях и радостта да видя цяло семейство щрауси. След като се провряхме между едни храсталаци, ние излязохме на открито поле. Сигурно животните бяха пасли трева нейде наблизо и изплашени от появяването ни, бързо се втурнаха да бягат. Въздействието на тази сцена върху мен бе доста странно. Не можах да не се разсмея и то толкова сърдечно, че на очите ми излязоха сълзи. За

йербатеросите гледката на тези птици беше нещо твърде обикновено, но все пак, заразени от моята веселост, и те избухнаха в смях.

Всеки, който по характер не е мрачен човек, непременно ще се разсмее при вида на група бягащи щрауси. Това не е обикновено бягане, както си го бях представял, а едно извънредно смешно и чудновато подскачане и клатушкане. Те отхвърлят краката си назад по съвсем неописуем начин. Движенията на тялото и на дългия врат също допринасят за тази незабравима гледка.

Американският щраус или нанду се нарича в областите край Ла Плата и авеструс. Той е гигантска птица, която рядко се среща сама. Мъжкият винаги води по пет-шест или пък повече женски. Често се виждат стада от по двайсетина екземпляра. Рядко стрелят по него, а го преследват на кон и го ловят с ласо. Местните жители твърдят, че месото му било много вкусно. Ако е истина, значи той има това предимство пред своя африкански роднина. Месото на младата птица наистина не е лошо, но сигурно ще е много трудно да накараш да омекне месо от възрастен екземпляр.

Перата се използват за каква ли не украса, особено за направата на бърсалки за прах, но те далеч нямат стойността на перата от африкански щраус.

Големите яйца на нандуто са много търсени. Женските от едно семейство снасят яйцата си в общо гнездо. Яйцата не се измътват само с помощта на слънцето, както погрешно се твърди, а това се прави от самите птици. Гнездото е изключително просто и грозно, тъй като представлява криво-ляво издълбана дупка в земята.

Хората настървено търсят тези яйца, понеже са много хранителни и вкусни. Тортилата^[8] от щраусови яйца се харесва дори на гастрономите. Други хора пък твърдят, че яйцата на фазаните и калугериците са още по-голям деликатес. Не го оспорвам.

Слънцето клонеше вече към залез, когато минахме край пасящо стадо говеда. Монтесо посочи отличителния знак, жигосан върху кожата на животните, и каза:

— Това е знакът на моя роднина. Намираме се в неговите земи.

Този човек сигурно беше страшно богат, защото ние минахме и покрай други стада от говеда, коне, овце и всички тези хиляди глави добитък носеха неговото клеймо. Живи плетове от агаве, проточили се на цели мили, разделяха отделните стада и пасища едно от друго. По

равнината препускаха гаучоси на много бързи коне, за да не позволяват на животните да се пръскат, или пък за да разтърват войнствено настроени бикове.

По-нататък на север видяхме да се издигат корони на дървета. Белосани зидове ни посрещнаха приветливо. Пред нас беше естансията, ширнала се под сенките на високи тополи, дъбове и плачещи върби. Особено последните дървета имаха такава височина и красота, каквито съвсем сигурно не се срещат в Германия. Всяко едно от тях би възхитило който и да е художник-пейзажист.

Естансията се състоеше от няколко постройките, които образуваха едно цяло, наподобяващо замък. Най-напред влязохме в голям двор, който от три страни бе обграден от високи зидове. Портата беше в предния зид. Четвъртата, задна страна на двора, представляваше всъщност дълга двуетажна сграда. Това беше господарската къща.

Дворът бе извънредно чист — една голяма рядкост за страната. Там се виждаха няколко тежки волски коли. Пет-шест жребчета игриво се гонеха наоколо. Ратаи бяха заети с най-различна работа. Насочихме конете си напърно през двора право към входната врата на къщата.

Ратаите ни забелязаха, стъписаха се, а после побързаха да се приближат, за да ни поздравят. Направиха го с такава учтивост, която направо ме смая. Кажи-речи страхопочитателно се закланяха пред Монтесо, а той, изправил се пред тях бос и парцалив, ги попита:

— Сеньорът вкъщи ли си е?

— Не — отвърна един от тях. — Тръгна за Фрай Бентос заради последното стадо, което откарахме там.

— Ами сеньората?

— Тя си е у дома заедно със сеньоритата.

— Съобщи им за пристигането ми!

Пеонът влезе в къщата. Монтесо нареди на другите:

— Пуснете конете ни свободно да пасат. Но този дорест жребец предоставям на специалните ви грижи. Нека нищо не му липсва!

Думите му прозвучаха така, сякаш тук той беше свикнал да заповядва. Неговите другари се пръснаха на различни страни. Двамата с Монтесо влязохме в къщата и се изкачихме по стълбище, чиито стъпала бяха покрити с широка пътека. Щом стигнахме горе, пеонът, когото йербатерото беше изпратил да извести идването му, отвори една врата. Прекрачихме прага ѝ и се озовахме пред две жени, които

очевидно бяха майка и дъщеря. Монтесо ги поздрави най-сърдечно, като на по-възрастната целуна ръка, а момичето целуна по бузата, както е обичайно между роднини. За мое голямо учудване чух дъщерята да го нарича чичо. Излизаше, че той несъмнено е брат на собственика на тази естансия, която сигурно бе една от най-богатите в страната.

Йербатерото ме представи. Двете жени ме посрещнаха с подчертана любезност и сърдечно ме поздравиха с добре дошъл. После той ме заведе до определената за мен стая. Какво бе изумлението ми да видя цяло жилище, състоящо се от преддверие, всекидневна, спалня и баня. Всички помещения бяха обзаведени с толкова изтънчен вкус, че и един граф не би намерил повод за недоволство. Когато забеляза изненадата ми, Монтесо се засмя и ме попита:

— Харесва ли ви тук, сеньор?

— Що за въпрос! Та вие ме доведохте в замък, в един истински дворец!

— Дворец ли? Ами! Намирате се в обикновена Естансия дел йербатеро.

— Естансия на събирач на чай? Сеньор, тогава в мен се пораждат определени предположения, които...

— Които може би отгатват истината — прекъсна ме той. — И аз също като моя брат бях беден събирач на чай. Работихме честно и усърдно и живяхме пестеливо. Имахме късмет, а и брат ми се ожени за богато момиче. Купихме тази естансия. Брат ми започна да я стопанисва, а аз станах негов съдружник. Под влиянието на жена си той се превърна в изискан кабахиеро, но аз обичам дивата пустош, пампата, обширните равнини, девствената гора и до ден днешен останах верен на тази моя любов. По осем или десет месеца в годината събирам чай, но ангро, сеньор, а после винаги се връщам в естансията, за да си отпочина. Доведа ли някого, той става като член от семейството ни, така че си представете все едно, че сте роден тук и имате същото право да се разпореждате, както и аз. Колко време ще ви е необходимо да се почистите от мръсотията, полепнала по нас през дните на пътуването ни?

— След половин час съм на ваше разположение.

— После ще дойда да ви взема. Тъй като съм си вече у дома, ще трябва да си облека други дрехи. В този вид хората тук ме виждат само

когато тръгвам на път. Смят ми се, даже ми се карат, но аз се чувствам най-добре като беден йербатеро.

Той се отдалечи. Несъмнено Монтесо си беше особняк. Вече можех да си обясня защо в Монтевидео се беше хранил със сребърни прибори и беше пил шампанско. Кой можеше да си представи какъв е всъщност, когато — без да ме беше молил — му предложих на заем смешната сума от двеста книжни талера!

Естествено използвах банята. Нямах с какво да си сменя дрехите. Когато се върнах във всекидневната, видях, че на малкото плюшено канапе дискретно ми бяха оставени принадлежности за пушене. Имаше и истински кубински пури, към които веднага посегнах. В същия момент на вратата се почука и на прага ѝ се появи засменият Монтесо. Но сега той изглеждаше съвсем иначе. Носеше официален костюм от най-фин черен плат, бяла жилетка и лачени ботуши. От джобчето за часовника му висеше верижка, украсена с големи висулки. Той, разбира се, също беше използвал банята и беше обръснал голямата си брада, както подобаваше на обноските в този дом.

— Е, как ви се харесва сега вашият йербатеро? — попита ме той, след като се изправи пред мен и се завъртя веднъж на пети.

— Кабалиеро и половина!

— Нали? Но ми е неудобно. Утре рано сутринта, когато отидем да ви покажа стадата ни, пак ще ме видите в предишния ми вид. А сега дойдох да ви взема. Ще вечеряме в градината.

Последвах го надолу по стълбището, после минахме по широк коридор с висок таван, прекосихме един вътрешен двор и влязохме в градината. Това беше такава цветна градина, каквато не очаквах да видя тук. Тъй като вече се бе смрачило, не можах добре да я разгледам, ала бяхме обгърнати от опияняващо ухание, а над главите ни шумоляха короните на дърветата.

Вечерята беше сервирана в голяма покрита беседка, осветена от висяща лампа. Масата кажи-речи се бе огънала под тежестта на ястията, поставени върху нея. С подкупващия си аромат ни посрещна печено, което не беше по-малко от седем-осем килограма. От сребърни кофички надничаха обвитите в златист станиол гърла на бутилки, поставени там да се изстудяват. Но най-приятното за мен беше неподправената сърдечност, с която ни посрещнаха двете жени.

Твърде скоро разбрах, че йербатерото ме беше представил в най-добрата възможна светлина и въпреки всичко в този дом липсваше онова шумно декларирано, натрапчиво и пресилено уважение, оказано ми предишния ден в Сан Хосе. Тук при тези добри хора наистина се чувствах отлично.

Откъм един ъгъл на градината се разнасяха силни развеселени гласове и звън на чаши.

— Чувате ли? — попита ме Монтесо. — Това са моите йербатероси. Всичко, каквото имам, е и тяхно, а ако аз гладувам, тогава и на тях им куркат червата. Славни юначаги са, на които човек може да разчита! Скоро ще ги опознаете още по-добре.

Естествено преди всичко разказахме как сме се запознали ние двамата и какво сме преживели до този ден. По едно време се появи един пеон и съобщи, че е дошъл някакъв непознат господин, лейтенант от кавалерията, който желаел да разговаря със сеньората, понеже сеньорът не си бил у дома. Домакинята му разреши да доведе господина.

След като човекът се представи, от него разбрахме, че му било възложено да закупи известен брой коне. Бил получил и необходимите средства да ги плати веднага, което при царящите в момента порядки било за него твърде благоприятно обстоятелство. За съжаление едва тук научил, че сеньор Монтесо отсъствал от дома си и му било страшно неприятно, че е принуден да се върне с празни ръце.

— Мъжът ми сигурно ще си дойде утре, макар и едва следобед — обясни му жената. — Ако имате дотогава отпуск, сеньор, ще се радвам да бъдете мой гост.

— Хм! — обади се той замислено. — Отпуск имам достатъчно, но така ще пропиля цялата сутрин.

— Що се отнася до това — намеси се Монтесо, — то още рано сутринта се поставям на ваше разположение. Аз съм брат на собственика и същевременно негов съдружник, тъй че имам право да сключвам сделки от негово име.

— Щом е така, утре сутринта пак ще дойда.

— Пак ще дойдете ли? Как така? Нали сега оставате у нас?

— Невъзможно е, сеньор. Не бива да ви притеснявам. Това ще е наказанието, което сам ще си наложа, защото дойдох в толкова късен час.

— Ами! Няма да ви позволим да си тръгнете, сеньор. Или може би очаквате подобна неучтивост от обитателите на Естансия дел йербатеро?

— Не, разбира се. Ала нямам право да приема вашата любезна покана, понеже не съм сам. Водя със себе си петима от моите кавалеристи, които са ми необходими, за да откараме конете, след като сключим сделката.

— Е, ами в естансията все ще се намери място за още петима души, без да се почувстваме кой знае колко притеснени. Повярвайте ми, ще се погрижа за тях!

Монтесо се отдалечи, а лейтенантът се видя принуден да седне при нас да вечеря. Той се стараеше да бъде учтив, ала въпреки това не ми харесваше. И сам не можех да си обясня причината. Този човек значително бе надхвърлил възрастта, на която подобава лейтенантският чин, защото сигурно беше над четиридесет години. Ала все пак това не беше обяснение за антипатията ми. Почти до очите лицето му бе скрито от гъста, голяма брада. Имаше четинести вежди, които се сключваха над основата на носа. Погледът му бе пронизващ, макар че полагаше усилия да го посмекчи. Накратко казано човекът никак не ми допадаше. Униформата му изглеждаше кроена и шита по нечие въображение. Беше направена от груби платове и имаше фантастичен и някак „хотентотски“ вид. Този мъж не оставяше в мен впечатлението на офицер, но това сигурно бе така, понеже тукашните порядки ми бяха чужди и за сравнение неволно ми служеше стегнатата и спретнатата външност на нашите офицери.

Но странно беше, че изглежда присъствието му оказа същото въздействие и на всички останали хора. Разговорът ни вече не вървеше. Вярно, че лейтенантът полагаше всички усилия да се представи като приятен събеседник, ала не постигна целта си. Внезапно в нас и около нас се промъкна студенина.

Най-често офицерът се обръщаше към мен. Създаде се впечатление като че той живо се интересува от моята личност. Взе да ме разпитва за моята родина, за тамошните порядки и живот, но въпросите му бяха толкова глупави, че често не знаех какво да направя, за да не го изложа с отговорите си. Този човек беше във висша степен прост. Направех ли опит да го поуча, черните му очи изпускаха такива убийствени светкавици, сякаш бях извършил смъртен грях. Ето защо

не бе никак чудно, че в крайна сметка разговорът ни замря. Лейтенантът развали цялата хубава вечер.

Изглежда и той почувства това, понеже се изправи и помоли за разрешение да се оттегли, тъй като бил много изморен. Явно този човек нямаше никаква представа, че е проявил липса на всякакъв такт. Но веднага беше наказан за това — сеньората най-спокойно му кимна, а Монтесо извика един пеон и му даде нареждането да заведе лейтенанта в определената му стая.

Щом неканеният гост се отдалечи, всички ние въздъхнахме с облекчение. Но трябваше да изминат минута-две, докато йербатерото ме попита:

— Е, сеньор, как ви се харесва нашата кавалерия?

— Този лейтенант типичен неин представител ли е?

— Слава Богу, не е! Изобщо не разбирам как е възможно да изпратят такъв човек да събира коне за кавалерията. Нямам никакво желание да правя каквито и да било сделки с него. Най-вероятно ще му представя такива коне, че незабавно да си тръгне.

— Трябваше да го отпратиш преди още да беше седнал на трапезата ни — усмихнато каза сеньората. — Нека забравим този инцидент и да се повеселим както преди.

Така и направихме. Седяхме в беседката до към полунощ и най-сетне взаимно си признахме, че отдавна не бяхме прекарвали толкова весела и хубава вечер. Монтесо хвана под ръка сеньоритата и нейната компаньонка, аз пък предложих ръката си на сеньората. Така ние се разхождахме още петнайсетина минути нагоре-надолу из градината — аз с моите кожени ловни дрехи редом с жената на естансиерото в нейната елегантна вечерна рокля. После йербатерото ме заведе до моето жилище.

На сутринта един прислужник ми каза, че шоколадът щял да бъде поднесен пак в градината. И тъй, слязох долу. Изглежда бях станал най-рано от всички и не заварих никого в беседката, макар че сервизът беше поставен вече на масата. Ето защо продължих да се разхождам до самия край на градината. Там имаше няколко стъпала, водещи до малка беседка на едно ниво с перваза на градинския зид, така че от нея можеше да се хвърли поглед над зида и изобщо имаше хубава гледка към околните пасища и пръснатите из тях стада. Изкачих стъпалата, седнах в беседката и започнах да съзерцавам разкрилите се

пред очите ми пейзаж и сцени, които макар да не бяха никак романтични, свидетелстваха за пъстър и кипящ живот. Не бях седял и пет минути, когато в градината се разнесе шум от приближаващи се стъпки. Беседката беше обрасла с гъста растителност, така че не бе възможно да бъде забелязан. Но между листата видях двама мръсни и брадясали типове, които спряха недалеч от беседката, разговаряйки много оживено. Те носеха червени шапки, пончоси на сини и червени райета, както и червени чирипас. Краката им бяха обути в ботуши без подметки, но на тях имаше закрепени шпори с големи колелца.

Несъмнено това бяха двама от петимата кавалеристи, доведени от лейтенанта. Не можех да чуя ясно за какво приказвах, понеже не говореха на висок глас. Но ето че те бавно започнаха да се приближават към беседката и до стъпалата ѝ. Останаха отвън още минута-две, увлечени в припрения си разговор, така че успях да разбера следните думи:

— Няма защо да се боим, понеже не рискуваме ни най-малко.

— Знам го не по-зле от теб и затова и през ум не ми минава да се страхувам. Само ти казах, че работата става по-трудна, отколкото си я представяхме.

— Заради внезапното преобразяване на йербатерото ли?

— Да. Кой можеше да подозира, че е брат и съдружник на естансиерото! Това променя всичко. От покупката на коне...

Той млъкна изплашено. При последните му думи те бяха влезли в беседката и ме видяха. Загорелите им от слънцето лица станаха още по-тъмни, защото от смущение кръвта нахлу в главите им. Те сигурно си казаха, че съм чул последната част от разговора им.

— Извинете! — процеди един от двамата. — Не знаехме, че тук има някой, сеньор.

Отговорих им само с пронизващ поглед. Той ги смути още повече. Обърнаха ми гръб и си тръгнаха.

— Мътните го взели! — чух все още да казва единият от тях. — Кой можеше да предположи, че този...

Нищо повече не успях да доловя, защото драмата се отдалечиха много бързо. Разговорът им много ме обезпокои. Всъщност те не бяха казали нищо, което веднага да събуди подозренията ми. Но въпреки това вече имах определени опасения. Усещах неясното чувство, като че

към нас или поне към мен се приближава някаква опасност, но нямах никаква представа откъде се задава и каква би могла да бъде.

Изчаках още малко, а после слязох от беседката и тръгнах към мястото, където щяхме да прием шоколада. Пътем се натъкнах на Монтесо. Той ме беше търсил в жилището ми, но след като не ме намерил, решил, че ще ме срещне в градината. Естествено аз му разказах малкия инцидент и дословно повторих чутото.

— Да не би това да ви безпокои? — попита той.

— Разбира се, сеньор. Ще признаете, че разговорът им е доста странен, нали?

— Защо? Не го намирам за странен.

— Но двамата споменаха за някакъв риск!

— Всяка покупка на коне носи със себе си риск.

— Те имаха някаква причина да се страхуват, макар и не по отношение на самите себе си. Казаха, че цялата работа се затруднявала, защото вие сте се оказал съдружник на естансиерото.

— Сигурно са имали предвид, че като опитен йербатеро ще поискам по-висока цена от моя брат.

— А аз мисля, че думите им се отнасяха за съвсем друго нещо. Да не би и в този случай да е замесен онзи мним полицейски инспектор?

— Много ми се иска да разбера как! Голям черногледец сте. Веднъж събудилите се у вас подозрения изглежда не могат да се разсеят. Дори зад най-обикновените и прости неща надуваште опасност. Но нямате никакво основание, повярвайте ми! Ето че идва моята снаха с дъщеря си и офицера. Моля ви да не ги тревожите излишно!

Тази сутрин Монтесо не беше облечен като миналата вечер. Канехме се да се разходим на коне и затова той бе навлякъл старите си дрехи. Само дето не беше бос. Ботушите му бяха единственото нещо, което загатваше, че е богат собственик на стада.

Тъй като никой от нас не изпитваше особени симпатии към офицера, закуската премина почти в мълчание. Единственото, което му каза Монтесо, се състоеше в краткото съобщение, че веднага ще тръгнат, за да му покаже конете, и че аз съм щял да ги придружа.

Сега лицето на лейтенанта ми се стори още по-антипатично, отколкото през миналата вечер. Преди да яхнем конете, отидох в моята

стая. Не исках някоя евентуална опасност да ме завари неподготвен и невъоръжен. Вярно, че нямаше как да взема пушките си. В пояса си имах един или по-скоро два ножа, но това не биеше на очи, понеже там всеки винаги носи ножа си. Но освен тях аз взех и двата си револвера, обаче не ги затъкнах в колана, защото не желаех да правя впечатление с подобно въоръжение. Изтеглих високите кончови на ботушите си догоре и ги подгънах два пъти така, че образуваха нещо като джобове, където скрих малките огнестрелни оръжия. После се спуснах към външния двор, в който ни очакваха пригответените за път коне.

Кавалеристите се намираха вече на седлата. Това не можеше да ми направи никакво особено впечатление, понеже те трябваше да придружават своя офицер. Но един от тях липсваше. За съжаление не отдадох никакво значение на това важно обстоятелство. По-късно се оказа, че този човек е бил изпратен да ни постави капан, в който се предвиждаше да попаднем.

Потеглихме. Начело яздехме трима — Монтесо, лейтенантът и аз, а зад нас следваха войниците. Едва сега получих пълната възможност да се възхищавам на огромното богатство, което представляваха стадата на двамата братя. Някои от стадата се намираха на пасища, отделени едно от друго с живи плетове, докато други животни се разхождаха насам-натам или лудуваха на свобода под надзора на гаучоси и пеони.

Офицерът заяви, че ще избере необходимите му животни едва след като огледа всичките конски табуни. И тъй, започнахме да яздим от едно пасище на друго, като все повече и повече се отдалечавахме от естансията. Очите ми шареха навсякъде, понеже очаквах някакво коварство. Изглежда Монтесо разбра това, защото в един момент, когато другите не можеха да чуят думите ни, той накара коня си да се приближи до моя и ме попита:

— Все още ли се безпокоите, сеньор?

— Да.

— Но нали нищо лошо не може да се случи!

— Нека изчакаме!

— Кавалеристите нищо не могат да ни сторят даже и ако наистина кроят нещо срещу нас. Един вик или само едно изсвирване от мен и всички мои гаучоси ще ни се притекат на помощ!

— Това е единственото, което ме успокоява.

— Тогава забравете страховете си!

— Страхове ли? Ами!

В този момент лейтенантът побърза да заеме място между нас двамата. Искаше да ни попречи да разговаряме на четири очи. Това естествено затвърди подозренията ми. След малко Монтесо ни обърна внимание, че скоро ще стигнем до оградено с плет място, където се намирали най-хубавите и най-буйни коне. И наистина тук плетът беше по-висок и по-гъст, отколкото другаде. Входът се затваряше със здрави и дебели греди, които трябваше да бъдат отместени, за да можем да влезем вътре.

Действително видяхме все още необяздени коне, което си личеше и по това, че по никое от животните нямаше неизбежните белези от големите остри колелца на шпорите. Между тях имаше великолепни екземпляри и все пак не видях нито един, срещу който да пожелае да разменя моя дорест жребец. Забелязах, че той бе привлякъл вниманието на лейтенанта, което никак не ми беше приятно. Офицерът заяви, че било изключено да купи някои от тези коне, понеже били твърде диви, за да бъдат използвани от ескадрона. И така, излязохме и от това оградено място, намиращо се вече на почти час път от естансията. Няколко гаучоси ни придружиха обратно до изхода. Там те скочиха от конете, за да отместят отново гредите. Излязохме на открито и продължихме да яздим покрай кактусовия плет, за да стигнем и до последния конски табун. Пред нас плетът образуваше ъгъл, около който трябваше да свърнем. Точно тогава видях един кавалерист да се появява иззад ъгъла.

— Спрете! — извиках аз. — Не бива да продължаваме!

Но в същия миг лейтенантът шибна коня ми с камшика си, тъй че животното се втурна напред и бързо измина няколко конски дължини. Преди да успея да го спра, видяхме се оградени от над петдесет ездачи, които изскочиха иззад ъгъла и незабавно ни заобиколиха. Всички носеха същите униформи — или, по-право, дрехи — като придружителите на офицера. Все дръзки и парцаливи хора с пропаднал вид, които човек по-скоро би взел за разбойници, отколкото за войници.

Бяха ни очаквали скрити зад ъгъла на кактусовия плет. Кавалеристът, чието отсъствие бях забелязал, беше избързал напред, за

да ги уведоми кога и къде ще се появим. Само това ми стана ясно за момента.

Те така ни притиснаха от всички страни, че конете ни едва можеха да се движат. Ето защо се развиках:

— Какво означава това? Отстъпете!

— Вие сте наши пленници! — отвърна ми предводителят им.

— Защо?

— Скоро ще разберете.

— Тогава направете място да поговорим! Назад!

Вдигнах жребеца си на задни крака и забих пети в слабините му. Той се изправи и аз го накарах да се завърти в полукръг. После го оставих пак да стъпи с предните си крака на земята, но веднага го принудих да започне да хвърля къч. Ето как извоювах малко свободно пространство, защото най-близко стоящите конници побързаха да се отдръпнат, за да не бъдат ударени техните животни.

— Е-хей! — извика предводителят им. — Не му позволявайте да се измъкне! Напред в галоп!

Той ни изигра много хитър номер. Отрядът му незабавно потегли, като ни повлече със себе си. Понесохме се в галоп през полето, тъй че не ми остана нито време, нито възможност да си пробия път и да се измъкна от обградилата ме гъста тълпа ездачи. Едва успях да се огледам за Монтесо. Той беше толкова силно изненадан, че изобщо забрави да изсвири на гаучосите си. Но дори и да го беше направил, това едва ли щеше да ни помогне. Във всички случаи щяхме да имаме далеч по-многоброен противник срещу себе си.

Конете летяха напред като по време на някоя естампида — както испанците наричат подплашеното животинско стадо, пробило си път към свобода. Напразни останаха усилията ми да изостана или поне да спечеля по-голямо свободно пространство около себе си. Чувах наблизко гласа на Монтесо, който проклинаше и ругаеше. Никой не му отговаряше. Аз от своя страна мълчах и най-сетне се отказах от опитите си за съпротива, като се оставих на тълпата ездачи да ме влече със себе си все по-надалеч и по-надалеч. Негодниците старателно избягваха всяко населено място. Срещаха ни само отделни гаучоси или пеони, намиращи се из полето при своите стада, които слисано проследяваха с поглед как профучаваме покрай тях.

Продължихме да препускаме така около половин час. От конете капеше пот. Вече яздехме само в тръс, но негодниците все още ни притискаха от всички страни, както и преди. В тези минути имах възможност да огледам по-внимателно кавалеристите.

И дума не можеше да става за някаква еднаква униформа. Вярно, че всички носеха чирипа и пончо в крещящи цветове, но с изключение на тези дрехи всеки от тях се беше издокарал по свой собствен вкус. Само неколцина имаха огнестрелни оръжия, а останалите — копия. Освен това всички без изключение разполагаха с ласо и бола. Даже и като имах предвид порядките и начина на живот в страната, аз пак не можех да смятам тези типове за редовна кавалерия, защото много повече приличаха на сбирщина от авантюристи. Предводителят им беше облечен в крещяща фантастична униформа, ала не носеше отличителни знаци на никакъв офицерски чин. С външния си вид той напомняше на Риналдо Риналдини^[9].

До този момент Монтесо беше яздил зад мен, но ето че най-сетне успя да се изравни с моя кон.

— Сеньор, какво ще кажете за подобна низост? — попита ме той, задъхан от възбуда.

— Нищо! — отвърнах кратко.

— Ще поискам тези хора да бъдат наказани най-строго!

— На първо време едва ли ще ви е възможно. Де да се бяхте вслушали в предупрежденията ми!

— Моля ви, без упреци! Щом спрем, аз ще говоря. Тези мерзавци трябва веднага да бъдат респектирани.

Никой не ни забрани да разговаряме, но безсилните заплахи на Монтесо накараха всички да избухнат в смях. Той бе на мнение, че е по-разумно да се съпротивляваме с всички възможни средства. Разубедих го. Все още изобщо не знаехме какво всъщност искаха тези хора от нас. В най-благоприятния случай бяха решили да ни принудят просто ей така да яздим с тях през полето. Но и в най-неблагоприятния цялата работа не можеше да бъде кой знае колко опасна, защото не бяхме извършили абсолютно нищо лошо. Обясних му всичко това и успях да го успокоя поне дотолкова, че да се откаже от всяка ненужна съпротива.

Бяхме изминали твърде голямо разстояние, когато най-сетне разрешиха на конете да преминат в ходом. Вече имахме възможност да

разговаряме с негодниците. Обърнах се към техния предводител:

— Сеньор, кога ще научим по каква причина и с каква цел ни принудихте на тази езда?

— Щом стигнем лагера — отвърна той. — А сега мълчете! Нямам желание да се занимавам с вас, докато пътуваме!

Думите му прозвучаха много строго и враждебно, сякаш хокаше някакъв скитник или нехранимайко. Ето защо му отговорих със същия тон:

— Ще ви помоля да бъдете по-учтив! Нямайте пред себе си някой ратай!

— Какъв сте и какво сте ще ни кажете и докажете по-късно! Ако не млъкнете веднага, ще се отнеса по-строго с вас и ще наредя да ви вържат, както подобава на подобни люде.

Замълчах. Монтесо яростно скръцна със зъби. До този момент бяхме яздили все през открити местности, но ето че пред нас се изпречиха планини или по-скоро онези възвишения, които тамошните хора обичат да наричат планини. Това бяха само хълмове с натрошени и пръснати скалисти отломки по хребетите. След като ги изкачихме, отвъд тях видяхме някаква река, която в почти права линия пресичаше равнината пред нас.

— Това е Рио Жи, която малко по-надолу се влива в Рио Негро — обясни ми Монтесо. — Сигурно лагерът им ще е нейде там долу.

И от двете страни на реката имаше по една тясна ивица от дървета и храсталаци, които растяха нарядко. Не заслужаваха името гора. По-надалеч надясно, нагоре по течението на реката забелязах някакво ранчо. Впрочем цялата местност изглеждаше твърде пуста и усамотена. Не се виждаха дори стада.

След като се спуснахме от височината и вече се приближавахме към реката, аз зърнах един конник, който бавно яздеше срещу нас. Веднага го познах, а и Монтесо ме попита:

— Виждате ли го онзи мерзавец? Знаете ли кой е той?

— Това е нашият „комисарио криминал“. Подозирах, че е замесен в играта.

— Ако имах пушка, щях да го застрелям!

— Това се изключва от само себе си. А сега да млъкваме.

Негодникът поздрави предводителя много учтиво. Нарече го майор. Правеше се, че не ни вижда, ала лицето му буквално сияеше от

задоволство. Естествено сега той обърна коня си и заедно с нас пое към реката. Там поспряхме под короните на дърветата и слязохме от седлата.

Наоколо почвата бе мочурлива и сигурно това беше причината да не забележим никъде пасящи животни. Естествено все още бяхме плътно обкръжени, обаче въпреки всичко можех добре да виждам реката. Тя не беше особено широка, но изглеждаше дълбока.

Мястото, където се намирахме, се отличаваше от останалата околност с предимството, че беше песъчливо и сухо. Въпреки всичко то не подходеше за бивак. Та кой ли се разполага с удоволствие в блатиста местност, където има зловредни изпарения и какви ли не насекоми, измъчващи и хора, и животни! По тази причина славната кавалерия изглежда нямаше намерение да се бави на това място дълго и ето защо участта ни щеше да се реши тук.

Мястото бе свободно от всякаква растителност, а и беше достатъчно обширно, за да могат кавалеристите, заедно с конете си, да образуват плътен кръг, в чийто център се намирахме ние двамата. Няколко от животните бяха разседлани. Сложиха седлата на пясъка, за да се настанят на тях господата, които се канеха да ни съдят. За съдии бяха избрани майорът, лейтенантът, както и други трима типа, към които чухме останалите да се обръщат с ротмистър, старши лейтенант и вахмистър. Нашият мил „инспектор“ стоеше до тях. Монтесо беше изпаднал в извънредно силно възбудено състояние. Веднага щом слязохме от конете той понечи гневно да избухне, но аз го помолих на първо време да си мълчи и да изчака да разберем какво ще предприемат негодниците и в какво ще ни обвинят.

И така ние застанахме спокойно един до друг и само гледахме как петимата сеньори се настаняват по местата си и полагат големи усилия да придадат на лицата си достолепен израз. Ето че най-сетне със строг глас майорът поде:

— Преди малко питахте защо сме ви довели тук. Ще чуете както нашият отговор, така и нашата присъда. Обвинени сте в опит за метеж и в държавна измяна.

Изглежда той смяташе, че с думите си направо ни е сразил. Просто си личеше по физиономията, която направи.

Монтесо се приготви да избухне, но аз му направих знак да мълчи и отговорих на офицера с въпрос:

— Кой е повдигнал срещу нас подобно обвинение?

— Ето този сеньор — посочи той към „инспектора“.

— Това е невъзможно. Такова обвинение не може да бъде повдигнато от едно-единствено лице, а само от някой съд. Човекът, когото имате предвид, може да се яви най-много като свидетел.

— Вече го направи. А съдът сме ние, и то военен съд.

— Даже и да признавах вашия военен съд, в никакъв случай вие не сте компетентни. Чужденец съм, но въпреки това знам, че извършилите престъпления като метеж и държавна измяна се съдят от заклетите съдебни заседатели и от по-висши инстанции, като апелативния съд.

— Хич не ни интересува дали ни признавате за военен съд, или не!

— А би трябвало! Дори и престъпникът има своите неприкосновени права, а като на престъпник може да се гледа на човек само тогава, когато вината му неоспоримо е доказана.

— Ще я докажем!

— Съмнявам се. Ако носех оръжия, изобщо нямаше да разговарям с вас по този начин, а щях да използвам куршуми.

С тези думи аз преследвах определена цел. На негодниците изобщо не биваше да им хрумва да ме претърсят за оръжие. В мен се прокрадна вече предчувствието, че ще се стигне до сбиване. Над петдесет души срещу нас двамата? Не беше ли безумие или смешно да мислим за борба? Е, всеки трябва да види как да се оправя. При определени обстоятелства някоя хитрост върши по-хубава работа, отколкото дори и няколко оръдия. Сеньорите, ако изобщо бяха такива, не оставяха в мен впечатлението, че е невъзможно да бъдат надхитрени. Със сила нищо нямаше да постигнем, поне не само със сила. Ето защо се опитах да ги метна, че съм с голи ръце.

— Да, нямате огнестрелно оръжие! — рече той със задоволство.
— А ножовете веднага ще хвърлите на земята.

— Не! Нямате никакво право да искате подобно нещо.

— Все ни е едно дали сте съгласни или не. Каквото веднъж сме решили да правим, ще го направим, без да питаме дали ви харесва или не. Вземете им ножовете!

Неколцина от войниците се отзоваха на заповедта му, приближиха се и протегнаха ръце към нас. Монтесо отказа да даде

ножа си. Те здраво го сграбчиха и му го взеха насила. Аз им дадох двата си ножа, защото не исках да се стига до насилие. Майорът затъкна трите ножа в колана си, като че вече бяха негова собственост. После ни каза:

— Започвам разпита и се надявам, че ще ми отговаряте доброволно. И двамата сте с един крак в гроба и сигурно няма да сте толкоз неразумни да направите смъртта си още по-тежка. Нека най-напред започне свидетелят. Сеньор Карера, в какво обвинявате тези двама мъже?

— В опит за убийство, в нанасяне на телесни повреди, в метеж и в участие в заговор.

— Имате ли нужните доказателства?

— Да, имам неопровержими доказателства.

— Тогава положението на пленниците е лошо. Да започнем най-напред с опита за убийство. Къде стана това?

— В Монтевидео преди три дни.

— Кой щеше да бъде убит?

— Един мой братовчед. Вечерта бил нападен от този немец пред жилището на органиста.

— Но не е бил убит, нали?

— Не. За щастие успял да избяга. Но после двамата обвиняеми заедно го проследили до жилището му, което било в дома на един негов приятел. Там те го нападнали, вързали го и така го били, че когато си отишли, го оставили полумъртъв.

— Има ли свидетели за това престъпление?

— Да. Мога да ви кажа имената им, но те живеят в Монтевидео.

— Няма значение. Не са ни нужни, защото нямаме време да ги викаме и да ги чакаме да пристигнат толкова отдалече. Ще докажем вината на подсъдимите и без тези свидетели. Впрочем, сеньор Карера, аз съм убеден, че ми казвате самата истина, понеже още по лицата на тези двамата си личи що за типове са. А какво ще възразите вие на това обвинение?

Въпросът му беше отправен към нас. Аз не се чувствах ни най-малко възбуден или раздразнен, защото откакто бях видял „инспектора“, за мен бе станало ясно, че ще бъдем засипани с лъжи. Затова неговите показания не можеха да ме изненадат. Но Монтесо не беше толкова спокоен. За него, южняка, бе съвсем невъзможно да

остане тъй хладнокръвен като мен. Той бързо направи две-три крачки към майора и отговори:

— Какво ще възразим ли? Всичко, каквото казва този човек срещу нас, е лъжа, лъжа и пак лъжа! Не моят приятел нападна онзи човек, а беше тъкмо обратното.

— Тъй! А можете ли да го докажете?

— Естествено. Моят спътник ще го потвърди под клетва.

— Няма как да стане, понеже обвиняемият не бива да е едновременно и свидетел на самия себе си.

— Тогава в истинността на думите ми може да се закълне органистът, пред чийто дом се разигра всичко. Той беше свидетел на случката.

— Тук ли е този органист?

— Не. Знаете го не по-зле от мен.

— Тогава и той не може да стане свидетел.

— Настоявам да бъде доведен!

— Сеньор, нямаме толкова време. Впрочем той изобщо не ни е нужен, защото и без него знаем, че и двамата сте виновни!

— Нищо, абсолютно нищо не можете да знаете!

— Я не ми крещете така! Аз съм председател на този военен съд и ако е необходимо, ще се погрижа да се държите по-учтиво!

Тези думи още повече разпалиха гнева на Монтесо.

— Достатъчно съм учтив! — извика той. — Вашият човек свидетелства срещу нас, а ние оспорваме истината в показанията му. Неговите свидетели също като нашите се намират в Монтевидео. Значи тук може да става дума единствено за личните ни твърдения. А що се отнася до тях, ние сме двама срещу един!

— Но той е готов да потвърди с клетва истинността на показанията си!

— Ние също заявяваме, че сме готови да се закълнем, че лъже.

— Понеже сте обвиняеми, изобщо няма как да се стигне до полагане на клетва от ваша страна, тъй че процесът е загубен за вас.

— Е, тогава вървете всички по дяволите!

— Не, няма да вървим по дяволите! — извика обиденият майор. — Предупреждавам ви. Кажете ли само още една такава дума, ще наредя да ви пребият. Запомнете го!

— Само посмейте! Ще отговаряте за днешното си своеволие, сеньор! Ще направя срещу вас оплакване в полицията!

— Я не ставайте смешен! Изобщо няма да имате време за това. Ще докажем вината ви и ще ви застреляме, или ще ви удавим в реката.

— Няма да дръзнете!

— Ще дръзнем, и то как, ако не успеете да докажете, че сте невинни.

— Но вие не ни давате никаква възможност да го докажем! Готови сме да доведем свидетели.

— Нямаме толкова време и следователно е ненужно.

— Е, тогава можем само просто да кажем, че този сеньор Карера лъже.

— Не го вярваме. Към него имаме повече доверие, отколкото към вас. Чужденецът наистина е искал да намушка с нож неговия приятел.

— Е, добре! Ами аз какво съм направил там?

— Нищо. Но после вие сте отишли до жилището на въпросния човек, нападнали сте го и жестоко сте го били. Ще отречете ли?

— Няма.

— Значи се признавате виновен за нанасяне на телесни повреди?

— Не. Ние напердашихме един подлец. Кожата му тук-там се разрани. Ако на туй му викате телесни повреди — е, добре, тогава нека бъде така!

— В такъв случай какви ми ги дрънкате за невинност! Заслужили сте си смъртта.

— Смъртта ли? Че кой ще вземе да ме осъди на смърт само защото съм нашарил гърба на един мерзавец?

— Ние, сеньор! Ще ви осъдим и вие ще трябва да се примирите с присъдата. Ще постъпите много умно, ако престанете непрекъснато да ми възразявате и да отричате. За съжаление ще се видим принудени да убием и двама ви, но все пак ми се иска смъртта ви да е по възможност по-лека и по-нежна.

— По дяволите! Не желая да бъда убит нито нежно, нито грубо! Разберете го, сеньор! Онова, което възнамерявате да направите, е убийство. Заради един хубав бой на някакъв си пропаднал тип никого не осъждат на смърт!

— И още как! Ние сме длъжни да съдим по законите на военнополовия съд! Обявявам военно положение на мястото, където се

намираме в момента. Сега вече ще разберете, че съм принуден да бъда изключително строг!

— Не, изобщо не го разбирам. Още веднъж заявявам, че няма да допусна да ми казвате или нареждате каквото и да било!

— А аз ви повтарям, че нямам никакво намерение да ви позволя да ме обиждате. Ако продължавате по същия начин да разговаряте с мен, сам ще сте си виновен, че ще прибегна до по-строги мерки!

— Да не би да ме заплашвате? И през ум не ми минава да ви разреша току-така да се отнасяте с мен като към престъпник.

— Е, ами че тогава опитайте се да ми попречите! Вържете го!

Пет или шест кавалеристи се приближиха до йербатерото, за да изпълнят тази заповед. Той взе да се съпротивлява, ала напразно. Вързаха му ръцете на гърба. Монтесо обсипа противниците си с проклетия. Опитах се да му направя знаци, хвърлях му предупредителни погледи, ала всичко остана без резултат. Той ме подкани да му помогна, да го развържа, а след като не се намесих, взе да ругае и мен. Това поведение му докара следното: вързаха му и краката и го оставиха да лежи върху пясъка. Можех да измъкна револверите си и евентуално да сплаша хората, обаче бях убеден, че така нямаше да подобря нашето положение, а обратно — щях да го влоша. Не беше изключено да спечелим известно пространство, да се метнем на конете и да препуснем. Но и това не ми харесваше особено. Намирахме се в средата на кръга, образуван от кавалеристите. Бягството ни бе възможно само в случай, че ни се удадеше да си осигурим тила и да държим негодниците в шах с револверите. Не се страхувах от техните ножове и копия, нито от пушките и ласата им. Но за нас изключително опасна беше болата. Дори и ако наистина успеехме да им покажем гърбовете си, но какво ли можехме да направим срещу петдесет броя бола, които щяха да хвърлят подир нас?

Трябваше да запазя самообладание и да постъпвам разумно. Повече не можех да разчитам на Монтесо. Той лежеше вързан на земята и не беше в състояние да ми помогне. Напротив, самият йербатеро имаше само една надежда, и това бях аз. Но как щях, или как можех да помогна на него и на себе си, в момента и самият аз не знаех.

Ето че в този миг майорът се обърна към мен:

— Сеньор, надявам се, че поне вие няма да ми усложнявате работата. Видяхте, че всяка съпротива е безполезна. И така, примирете се с участието си!

— Сеньор, да се примиря с някоя неизбежна участ е твърде лесно. Но все още далеч не съм убеден в неизбежността ѝ. Ето защо не мога да се примиря.

— Но ако малко размислите, сигурно ще разберете, че сте загубен.

— Тъкмо това не мога да разбера. Вие съвсем незаконно ми отнехте свободата. В никакъв случай не представлявате онези власти, които имат правото да сложат ръка на личността ми.

— Вече ви казах, че е напълно достатъчно, ако самите ние се смятаме за компетентни.

— Е, тогава ще ви кажа, че ще се подчиня на грубото насилие само протестирайки. Готов съм да дам моите показания и да разговарям с вас като кабахиеро с кабахиеро, но винаги само при условие, че в случая не ви признавам за компетентна власт.

— Туй, последното, е съвсем маловажно. Най-важното е, че няма да създавате затруднения нито на нас, нито на самия себе си. В това отношение се радвам да чуя, че сте готов да дадете спокойни и делови отговори. Значи навярно ще признаете, че се чувствате виновен за участие в опит за убийство, нали?

— За съжаление по този въпрос няма да мога да ви бъда полезен, сеньор. Не съм се опитвал да убивам когото и да било.

Той извади няколко цигари от джоба си, запали една, предложи друга на мен и каза:

— Обещахте ми да се държите като кабахиеро. Мисля, че ще спазите това обещание. Моля, запалете си тази цигара! Ще ви хареса, защото сортът на тютюна е хубав. И така, съкратете съдебния процес, като направите сбито и откровено признание!

Запалих си цигарата от неговата, поклоних се, за да му благодаря и отговорих:

— Даже и да можеше да става дума за някакво признание, то пак трябваше да се предхожда от различни други неща, които пропуснахте да свършите.

— Тогава ви моля да ни кажете какво сме забравили!

— Повтарям, че не ви смятам за компетентен орган. Но дори и да беше така, пак би трябвало взаимно да се представим. Обвиняемите трябва да научат пред какъв съд са изправени. Трябва да се назоват както техните имена, така и имената на евентуалните свидетели. Налице трябва да е и някой официален обвинител, някой прокурор. На обвиняемите трябва да се осигури защитник. Накратко казано виждам, че липсват не едно и две неща, което всъщност не бива да се допуска. Вярвам, че ще ме извините за тези забележки!

— Извинявам ви, сеньор, също както и вие ще ни извините. За съжаление условията са такива, че нямаме никакво време за формалности, които за щастие в случая са съвсем маловажни. Срещу вас има обвинение в престъпление и ние ще ви осъдим на смърт. Ето това е най-важното, а всичко останало е само губене на време. Но аз признавам, че вие сте много по-учтив от вашия спътник, ето защо ще се вслушам в желанието ви. Аз съм майор Кадера от националната гвардия. Сигурно сте чували името ми.

— За съжаление все още не съм, понеже се намирам в страната само от няколко дни.

— Няма значение, защото сега се запознавате с мен направо лично. Да ви представя ли и моите колеги?

— Благодаря ви! Вашето име ми стига, сеньор!

— Това ме радва! Виждам, че вече действително гледате на тази работа като истински кабалиеро. Извънредно много съжалявам, че съм принуден да наредя да екзекутират един човек с вашето възпитание, образование и с вашите качества, но се надявам да бъда извинен, понеже само изпълнявам дълга си.

— Аз също страшно много съжалявам, че ще трябва да ви натъжа, защото гледам на екзекуцията си все още като на нещо твърде въпросително.

— Сеньор, най-учтиво ви моля да се откажете от това погрешно мнение. Решено е, че ще умрете, понеже престъпленията ви са известни.

— Тогава ви моля да ни кажете името на човека, който свидетелства срещу нас.

— Ето този сеньор, Матео Сарфа, когото вече познавате.

— Навярно е търговец, а?

— Да, само че бивш. Сега е без професия.

— Така си и мислех. Значи съвсем не изпълнява службата на някакъв „комисарио криминал“? Но ни излъга!

— Няма значение. Той се натъкна на отряда ни и направи донесение срещу вас. Нищо не премълча пред нас. Е, вече познавате и него, и мене. А за да ви задоволя напълно, нека сега изясним и идентичността на двамата обвиняеми. Поне на първо време няма да разговарям пак с вашия спътник. В мое лице той обиди целия състав на военнополовия съд. Но вие сте учтив човек. Кажете ми кой е той?

— Това е сеньор Маурисио Монтесо, съсобственик на Естансия дел йербатеро, откъдето ни отвляхохте.

— Лъжете се, сеньор. Вашият спътник не е човекът, за когото ви се е представил.

— Той е. Мога да го потвърдя като свидетел.

— В случая вашето свидетелство е без всяка стойност, понеже самият вие сте обвиняем. Вашият приятел е обикновен йербатеро, който се е скитал из Монтевидео и е организиран съзаклатие. Допуснал сте да ви заблуди. Но нека по-добре се върнем към вашата личност. Вие твърдите, че сте чужденец и че се намирате в страната ни едва от няколко дни, нали? Можете ли да го докажете?

— Имам паспорт.

— Моля да ми го покажете.

Рисковано беше да му дам в ръцете легитимацията си, понеже лесно можеше да се предвиди, че нямаше да ми я върне. Но тъй като петдесет души стояха готови да изпълнят всяка негова заповед, аз извадих портфейла си, измъкнах от него паспорта и му го подадох. Щом го прочете той го затвори и точно както бях предположил го пхна в джоба си. После ме попита:

— Значи този паспорт наистина е ваш?

— Да. Нямам навика да пътувам с чужди документи за самоличност.

— И действително сте онзи човек, за който ви представя тази легитимация?

— Разбира се.

— Вярвам ви, защото нямате вид на лъжец. Но сигурно имате и други неща у себе си. Може би знаете, че един обвиняем не бива да носи в джобовете си каквото и да било. Налага се да ви помоля да ми предадете всичко. Дайте ми парите си!

Подадох му портфейла си, а после и кесията с парите.

— Страхливец! — чух гневния глас на Монтесо.

Естествено не му обърнах внимание, но затова пък внимателно проследих къде точно изчезнаха парите ми. Майорът ги пъхна във вътрешния джоб на синята си куртка, общита със златни шнурове.

— Както виждам, имате и часовник — продължи той. — Сигурно разбирате, че трябва да ви поискам и него.

— Ето го — отвърнах най-покорно.

Той пусна часовника във външния джоб на куртката си и със задоволство в гласа попита:

— Притежавате ли и други предмети, които съм длъжен да конфискувам?

— Нищо повече не съм в състояние да ви предложа. Взехте цялата ми собственост.

— И оръжията ви също — кимна той. — Сега убеден ли сте, че се намирате изцяло във властта ни?

— Да, убеден съм.

— Това ме радва, защото вече мога да очаквам, че ще се примирите с участието си. Споменатите от вас формалности са изпълнени. Сега нищо не ни пречи да преминем към същината на въпроса. Отново ви питам дали се признавате виновен в опит за убийство.

— И дума не може да става, защото самият аз бях онзи, който трябваше да бъде убит.

Накратко разказах преживелиците си, обаче тези хора почти не ме слушаха. Докато предавах парите и часовника си на предводителя им, те усмихнато се споглеждаха. Дали наистина имах пред себе си войници, или пладнешки разбойници? Майорът също не слушаше разказа ми с особено внимание. Когато свърших, той ме попита:

— И вие твърдите, че ни казахте истината?

— Да. Мога да се закълна.

— Понеже сте обвиняем, няма да се стигне до такава клетва. Но нека чуем и човека, който свидетелства срещу вас.

„Инспекторът“ се отзова на подканата му и заяви:

— Всичко, казано от този чужденец, е лъжа. Той нападна приятеля ми, а когато същият се спаси с бягство, заедно с

йербатеросите го проследи до дома му и там клетникът беше пребит от бой.

— Но не и по мое нареждане. Сеньор Монтесо ми е свидетел, че се отдалечих докато биеха човека, а и скоро се върнах, за да прекратя наказанието му.

— Лъжи, лъжи и пак лъжи!

— Чухте ли? Свидетелят заявява, че думите ви са лъжа — обади се майорът.

— Естествено той си има своите основания за това, но важното е вие на кого вярвате, на него или на мен.

— Разбира се, на него. Просто съм длъжен да му вярвам.

— И все пак преди малко казахте, че не съм имал вид на лъжец.

— Само по отношение на въпроса, за който ставаше дума.

— Но нали самият вие не скрихте, че свидетелят е лъжец? Аз не мога да го призная като свидетел на обвинението. Той е обрал своя работодател.

— Сеньор, този въпрос съвсем няма място тук. Длъжен съм да повярвам на думите му, както и да ви осъдя на смърт. Остава още обвинението в подготовката на метеж и в държавна измяна. Какво ще кажете?

— Ще кажа, че нямам представа как бих могъл да се провиня в подобно престъпление.

— Веднага ще ви докажем, че не говорите истината. Сеньор Матео, какво чухте в градината на търговеца Риксио от Сан Хосе?

Ха! Да не би този човек да се промъкнал тайно в градината и да ни е подслушал? Той е живял в дома на Риксио като негов помощник и следователно много добре е познавал градината. Бях любопитен да чуя какво щеше да каже.

— В Сан Хосе бях на гости у един мой познат от по-рано — поде Мате, — който работи като пеон при сеньор Риксио. Бяхме излезли да се разхождаме в градината и там имах възможност да чуя един твърде интересен разговор. Двамата Риксио седяха заедно с този немец в беседката и приказваха за Латоре, който трябвало да бъде свален. За изпълнението на този план искаха да използват приликата на чужденеца с Латоре. Замисляха немецът да отиде нейде в северните райони на страната, да се представи там за Латоре и да организира метеж. Междувременно Латоре щял да бъде подмамен в някой

усамотен чифлик и там насила щял да бъде задържан, за да няма никакво алиби и да не може да твърди, че самият той не е подготвил метежа.

Бях слисан. Значи той наистина ни беше подслушал, само че извърташе нещата тъкмо наопаки. И на всичко отгоре ме гледаше право в очите с такова триумфално безсрамие, че ми идеше незабавно здравата да го цапардосам.

Изглежда войниците знаеха вече показанията на лъжеца. Личеше си по изражението на лицата им, в които се четеше единствено любопитството им да чуят как щях да отхвърля това обвинение.

— Чухте ли, сеньор? — попита ме майорът. — Какво ще отговорите?

— Че всичко е чиста измислица!

— Тъй! Нима в Сан Хосе не сте посетил сеньор Риксио? Не сте ли седял в градината заедно с двамата сеньори?

— Не мога да го отрека.

— А говорили ли сте за политика и за Латоре?

— Разбира се.

— Знаете ли, че имате голяма прилика с този офицер?

— Казаха ми.

— Е, ами тогава вече е доказано, че сеньор Матео говори истината.

— Нищо подобно. Името на Латоре беше споменавано в съвсем друга връзка.

— Няма да можете да го докажете.

— Мога, и то много лесно! Може би ви е известно, че синът на сеньор Риксио е офицер?

— Да. Лично го познавам. Той е колорадос.

— Ами вие? Какъв сте вие?

— Ако обичате, не забравяйте, че нямате право да ми задавате въпроси! Аз съм човекът, който ги задава!

— Е, добре! Разпитайте тогава ротмистър Риксио! От него ще разберете, че свидетелят ви лъже.

— Нямаме толкова време. Военните закони изискват бързо да се действа.

— Както и да е! В такъв случай постъпете както искате! За последствията ще отговаряте вие!

— С най-голямо удоволствие, защото сме в състояние да докажем, че сте проявили готовност да участвате в подготвяния план.

— Тогава нека чуем или видим доказателствата ви!

— Незабавно, сеньор. Матео, продължавайте!

Мнимият инспектор заяви:

— Там не се приказваха само празни приказки. Планът беше приет и обсъден с най-големи подробности. Немецът получи препоръчително писмо и чек за една определена сума. И двата документа трябваше да представи в Салто. За по-голяма сигурност от тях бяха изготвени и дубликати, които щеше да носи неговият приятел Монтесо.

— Сеньор, признавате ли всичко това? — попита ме майорът.

— Не! Лъжа е.

— За ваше нещастие сме в състояние да докажем, че този човек говори истината. Матео е видял къде сте скрили документите.

— Много странно, че самият аз нищо не знам!

— Ние ще опресним паметта ви. Матео е наблюдавал също и Монтесо, и е успял да види къде е пъхнал дубликатите.

— Аз ли съм скрил някакви документи? — извика йербатерото.

— Да — отвърна Матео. — Във вашия жакет.

— Негоднико, ти си луд!

— Не ме обиждайте! Да ви покажа ли на кое място?

— Да, в името на Бога! Самият аз съм любопитен да видя.

— Тогава нека господа офицерите се приближат с мен до пленника!

Петимата мъже станаха от местата си и пристъпиха към Монтесо. Матео извади ножа си и разпра долния подгъв на жакета на йербатерото откъм гърба. Оттам изпаднаха два документа. Матео ги вдигна и ги подаде на майора.

— Ето го доказателството — каза той. — Сега тези типове няма да имат повече нахалството всичко да отричат.

Монтесо буквално изрева от ярост.

— Това е чисто фокусничество! — извика той. — Още преди да разпори шева, документите са били в ръката му!

— Я мълчете! Не си утежнявайте още повече положението с непрекъснато отричане. Сеньор Матео, немецът носи ли също у себе си подобни документи?

— Да — отговори негодникът.

— Признавате ли го? — попита ме офицерът.

— Да — отвърнах незабавно.

Действително бе много забавно да се види физиономията, която направи Матео след признанието ми. Явно беше напълно убеден, че ще отрека, понеже според него не бе възможно да знам какво е направил.

— Добре! — обади се майорът. — Радвам се, че сте истински кабелиро и най-искрено признавате всичко. Къде са скрити документите?

— Не знам, понеже не аз съм крил документите, а Матео ги е зашил нейде в дрехите ми. Тъй че той сигурно ще знае къде се намират.

— Казвате, че той бил... сеньор, при цялата ви искреност недейте сега да ни разправяте и такива щуротии!

— Не са никакви щуротии. Матео си има някакви основания да иска да ни навреди. В Монтевидео той се присъедини към нас, за да издебне удобна възможност, ала аз го прозрях и го изгоних. Това подсили омразата му. После тръгна тайно по петите ни. В дома на Риксио ме посрещнаха гостоприемно. Матео познава всяко кътче там, понеже е живял в къщата му, докато не е бил изгонен най-позорно, защото е обрал господаря си. Та той се е промъкнал в градината, без някой да го забележи, и е подслушал разговора ни. Там аз се държах изключително толерантно към правителството и не съм казал срещу него нито една нелоялна дума. Но Матео е решил всичко да обърне наопаки и да изфабрикува лъжливи доказателства. Докато съм присъствал на тертулията, той се е вмъкнал в стаята ми, където без съмнение се е спотаил под леглото. След като съм заспал, излязъл е и е скрил нейде в дрехите ми документите, написани от него самия!

— Сеньор, сам сте измислили цялата тази история! — каза майорът.

— Нищо не измислям. Всичко това наистина се случи. През нощта се събудих и за миг зърнах силуета на Матео. Но се забавих и не успях да го заловя. Рано сутринта на пода намерих червен конец. Тъй като ловната ми дреха е украсена по шевове с червени бодове по индиански, предполагам, че документите са скрити в нея. Матео е забелязал цвета на конците и в Сан Хосе си е набавил точно такива. На следващата пощенска станция го спипах през нощта, както се суетеше

около сеньор Монтесо. Сега съм убеден, че точно там е зашил документите в жакета му. За тази цел не е било необходимо нищо друго, освен да разпори някой шев и после пак да го зашие.

— Лъжи, лъжи и пак лъжи! — изсмя се Матео. — Който му повярва, ще стане смешен.

— Не се безпокойте! — отвърна му майорът. — Естествено аз не му вярвам. Запомнихте ли мястото, където немският сеньор е скрил документите?

— Запомних го много добре. Та нали видях как старият Риксио му разпра отзад шева на дрехата? Нямах време да остана по-дълго, но мога да се закълна, че документите са там.

— Покажете ни мястото!

— Ето го!

При тези думи мерзавецът посочи към долния подгъв откъм гърба на връхната ми ловна дреха. Опипах мястото и наистина усетих, че там имаше нещо. Съблякох я и огледах въпросния ѝ край. Подплатата, от най-фина кожа на малко еленче, беше тънка и мека като басма. Първоначалните бодове, които човек можеше да напипа с върховете на пръстите си и в тъмна нощ, явно са бил разпрани, а после мястото отново е било зашито. Новите бодове лесно се различаваха от старите. Помолих майора да ми даде един нож и разпрах шева. Вътре имаше два листа хартия, също както в жакета на Монтесо.

Много ми се искаше да прочета съдържанието им, обаче майорът посегна към тях по-бързо от мен, а после мигновено ми грабна ножа от ръката. Строго погледнато, написаното можеше да ми е напълно безразлично, но вече знаех със сигурност в какво положение бях изпаднал — намирах се в смъртна опасност. Не ми беше ясно от чия страна бе подготвен този заговор срещу мен. Научих го едва по-късно. Решено беше да изчезна. Приликата ми с полковника беше разтревожила определени хора и ги бе накарала да действат. Колко лесно можех да объркам нечий планове!

В този момент офицерите се върнаха на предишните си места и зачетоха документите, които взеха да минават от ръка на ръка. След това започнаха тихо да се съвещават. Най-сетне майорът ми каза:

— Напълно се убедихме във вината ви. Дано нямате намерение все още да я отричате.

— Нямам такова намерение.

— Чудесно! Тъй като признавате...

— Чакайте! — прекъснах го аз. — За признание и дума не може да става. Не ме разбрахте правилно. Човек може да отрича само онова, което действително е извършил. А понеже аз нищо не съм извършил, значи няма какво да отричам. Напротив, най-решително оспорвам да съм знаел каквото и да било за тези документи. Самият Матео ги е зашил в дрехите ни.

— Сеньор, не ми се сърдете, но вие и двамата проявявате страхотна фантазия, ако наистина допускате, че ще вземем да ви повярваме. А що се отнася по-специално до вас, то аз мислех, че имате достатъчно благородство, за да признаете най-честно истината!

— Благодаря ви за такова доверие! Но аз нямам никакво намерение само от чисто благородство да се оставя да ме обесят. Не мога ли да узная съдържанието на документите?

— Не. Работата е толкова важна, че трябва да се запази в тайна. Значи не признавате да сте запознат с нея?

— Не.

— Но нали признавате, че намерихме документите у вас?

— Няма как да отрека.

— Е, това е достатъчно. Имате ли да кажете още нещо във ваша защита?

— Не. Всъщност бих могъл да кажа нещо, но знам, че всяка моя дума ще е напразна.

— Тогава ние ще се посъветваме относно присъдата, която трябва да бъде изпълнена незабавно.

Докато офицерите започнаха тихо да разменят мнения, все още лежащият на земята Монтесо ми прошепна:

— Не ви разбирам. Държете се направо като страхливец! Сега ще ни застрелят и двамата.

— Мен сигурно, но не и вас, понеже само мен са взели на мушка.

— Съмнявам се.

— А аз съм убеден в това. Няма да ви убият, но и няма да се отървете току-така.

— Каква беля! Де да се бях вслушал в предупреждението ви!

— Не си отправяйте упреци! Така ни било писано. Жалко, че сте вързан. Може би ще успеете да се освободите. Ще ви дам такава възможност.

— Как?

— Ще побягна. Всичко живо ще се втурне да ме преследва. Тогава ще можете да офейкате.

— Невъзможно е. За бягство не може и да се мисли.

— А аз мисля и то така, че чак съвещанието на тези сеньори ми е напълно безразлично.

— Изобщо няма да стигнете до коня. Много предвидливо са го отвели по-надалече. А дори и да се метнете на седлото, още първата хвърлена бола ще събори на земята и животното, и самия вас.

— Ще избягам само с помощта на краката си.

— Само след десетина крачки също тъй сигурно ще ви догонят.

— Ще видим! Преди всичко не се отчайвайте. Твърдо убеден съм, че ще се измъкна. Незабавно ще препусна обратно към Естансия дел йербатеро и...

— Конете ще намерите из равнината колкото щете. Освен това днес следобед ще се върне и моят брат.

— Ще го взема да ни помогне в преследването. Съвсем сигурно ще ви освободим. Само не се издавайте! Ще ви докажа, че не съм страхливец. От трима или четирима индианци бих се опасявал далеч повече, отколкото от тези петдесет конници. Убеден съм, че ще избягам, но преди това ще оставя малък, незабравим спомен на любезния сеньор Матео.

Планът ми беше готов. Не се нуждаех от револверите. Ножът ми стигаше. Издърпах съвсем догоре високите и широки кончови на ботушите си, където бях скрил малките огнестрелни оръжия и ги пристегнах толкова здраво, че да не пропускат нито капка вода и револверите да останат сухи. Никой не ми обърна внимание. А всеки индианец или прериен ловец веднага щеше да разгадае целта, която преследвах, затягайки ремъците на ботушите.

Ето че най-после господа офицерите свършиха съвещанието си. Станаха от местата си. По сериозните изражения на лицата им си личеше, че се канеха да произнесат присъдата. Но за човек, който не се чувства заплашен от опасност, тази сериозност изглеждаше изкуствена, както и изобщо целият съдебен процес — повече от смешен. Всички знаеха каква щеше да е присъдата. По лицата им не се четеше напрежение, а само любопитство, породено от това как ли ще приема решението на съда. Аз пък от своя страна бях готов. Имаше

един-единствен път за бягство, а именно онзи, който водеше към реката, където бях в безопасност от всяка бола. Не допусках някой измежду тези мъже да може да се мери с мен по плуване. Реката бе дълбока, но не и широка, а това несъмнено бе добре дошло за моя план. Навярно за да достигна отвъдния бряг щеше да ми е достатъчно да си поема два пъти дълбоко въздух. Що се отнася до собствеността ми, намираща се в момента у майора, аз нямах никакво намерение да се отказвам от нея. Тя беше напъхана в двата джоба, вътрешния и външния, все от лявата страна на майорската куртка. Офицерът беше прибрал документите в долния джоб. Часовникът ми не пропускаше вода, а и портфейлът се затваряше толкова добре, че поне известно време съдържанието му щеше да остане сухо. Бях убеден, че ще се отърва, без да понеса особени щети. Вярно, че разкошната куртка на майора беше обречена. Но за съжаление моите сърдечни чувства не бяха дотам силни, че от деликатност към тази дреха да се откажа от парите и часовника си. И коня си нямах намерение да изоставям, макар че в момента ми бе напълно невъзможно да го взема със себе си. И бездруго заради самия Монтесо трябваше после да тръгна по петите на тези хвърлячи на бола и тогава се надявах да си възвърна жребеца. Ето че майорът заговори:

— Този върховен и почитаем военнополови съд взе решение и аз като негов председател имам задължението да го обявя: първо, от сенyor Монтесо се сваля обвинението в опит за убийство, но затова пък ще бъде осъден за нанасяне на телесна повреда. Намерените в него документи доказаха, че се е провинил в помагачество при държавна измяна. Обаче тъй като последното престъпление не е осъществено и става дума само за помагачество, то обвиняемият се осъжда на десет години строг тъмничен затвор. Отвеждането му в затвора трябва да последва незабавно.

— Нали ви казах? — тихо пошепнах на Монтесо. — Вас изобщо не са ви взели на мерник.

— Може би ще ми искат много голям откуп, а?

— Най-вероятно.

— Второ, от неговия съучастник, истинският подбудител за извършване на престъпленията, се сменя обвинението в нанасяне на телесна повреда, но затова пък той се осъжда заради опит за убийство. След обстойно обсъждане съдиите стигнаха до единодушно решение,

че подсъдимият заслужава смърт. Присъдата трябва да се изпълни незабавно и то чрез разстрел.

Всички погледи бяха насочени към мен. Престорих се, сякаш не ги забелязвам.

— Осъдените имат ли да кажат нещо? — попита офицерът.

— Не — отговори Монтесо. — По-късно ще чуете възраженията ми.

Въпреки тези спокойни думи гласът му трепереше, а лицето му беше преbledнaло. Той изглежда силно се тревожеше както за мен, тъй и за себе си, понеже от успеха или неуспеха на бягството ми зависеше твърде много и неговата участ. Но аз чувствавах голямо вътрешно спокойствие. Стара истина е, че при настъпването на очаквана опасност страхът изчезва. Така например ученикът може цели седмици преди изпита да трепери от страх, ала още с първия въпрос, който му зададат, притеснението му най-често изчезва.

— Ами вие, сеньор? — попита ме майорът.

— Искam да кажа, че изобщо не ви признавам за мои съдии. Вие нямате право да съдите дори местните жители, а да не говорим за чужденци. Местният жител би имал възможността да обжалва решението ви пред някоя по-висша инстанция. Следователно за незабавно изпълнение на присъдата и дума не може да става. А тъй като съм на всичко отгоре и чужд поданик, настоявам този случай да бъде разгледан пред представители на моята страна.

Случи се каквото и бях предполагал — всички се разсмяха. А майорът ми отговори:

— Вече ви казах, сеньор, че подобни възражения са съвсем безпредметни. Ние се чувстваме напълно компетентни и ще изпълним присъдата. Имате ли да добавите още нещо?

— Да, имам още няколко желания.

— Тогава изложете ги. Ако е възможно, ще ги изпълним.

— Колко ми остава още да живея, сеньор?

Той извади моя часовник, погледна го и отговори:

— Да речем още четвърт час. Ще ви стигне ли да се пригответе?

— Сигурно. Сеньор, иска ми се да умра като кабалиеро, без да ми връзвате очите!

— Не мога да го разреша.

— Защо?

— Противоречи на правилата. Ръцете ви ще бъдат вързани, а очите ви ще бъдат закрити с кърпа.

— Тогава искам поне да видя мястото, където ще посрещна куршума.

Той се огледа наоколо. Погледът му падна на едно дърво, което се намираше в самия край на бивака и същевременно съвсем близо до речния бряг. Оттам с три скока човек можеше да се озове във водата.

— Онова дърво задоволява ли ви? — попита той, посочвайки натам. — Ще можете да се облегнете на него, а и хората ми ще имат по-сигурна цел.

— Аз ще им предложа сигурна цел и без да се облягам на дървото. Няма да се олюлея.

— Друго желание?

— То засяга вас, сеньор.

— Ха, мен ли? Какво е то?

— Да не си изпатите след изпълнението на тази присъда и видим ли се някога, отново да гледаме един на друг като на приятели.

— Нямам основание да се боя, че ще си изпатя, а срещата ни ще се състои там горе на небето, където всяка вражда изчезва.

— За мен ще бъде утеха — добавих аз, — ако моят приятел може да присъства на разстрела ми. Моля ви да бъдете достатъчно милостив да наредите да развържат краката му, за да е в състояние да ходи и да стои прав. Ръцете му ще останат вързани, така че няма да има възможност да ви избяга.

— Ще изпълним това ваше желание. Развържете краката на сеньора!

Един от войниците изпълни заповедта. В същото време до нас се приближи Матео. В ръцете си държеше ремък и една носна кърпа.

— Какво ще правите? — попита го майорът.

— Ще вържа осъдения. Това е мое право, понеже аз съм свидетелят.

Значи той искаше да си достави даже и това удоволствие. Без да изчака съгласието на офицера, Матео пристъпи до мен и ми нареди:

— Сложи си ръцете на гърба! Време е.

— За какво? — попитах аз.

— Най-сетне да си получиш наказанието.

— Ето ти най-напред твоето, мерзавец такъв!

Ударих го с юмрук в лицето и то отдолу нагоре. Негодникът отхвъркна надалеч, и се просна на земята. Макар и с мъка, тъй успя почти веднага да се изправи, но остана на мястото си полузашеметен, закри носа си с длани и нададе ужасен рев. Никой не се помръдна да му се притече на помощ, дори както изглеждаше хората смятаха, че той си бе заслужил това болезнено наказание. Обикновено предателят получава награда, но никога и благодарности. Даже и майорът ми отправи един сравнително сдържан укор:

— Какво ви прихваща, сеньор? В мое присъствие да посягате на този човек!

— Нека ме остави на мира! Той ли има правото да се разпорежда тук, или вие? Не искам да умра невинен, като на всичко отгоре позволя на този подлец да ми се подиграва!

— Невинен ли казахте, сеньор? Но нека не спорим. Петнайсетте минути изтекоха. Самият аз ще ви вържа, и то направо за дървото. Елате!

— Определихте ли вече хората, които ще ме разстрелят?

— Веднага ще го направя.

— Тогава искам още само да се простя с моя другар.

Прегърнах йербатерото, който вече се беше изправил на крака и му пошепнах в ухото:

— Ще ви подхвърля един нож. Само внимавайте и гледайте ако можете да срежете с него ремъка си!

В този момент кръгът се разтвори и майорът ме поведе към дървото. В ниции очи не видях състрадание. Разстрелът на един човек беше за тези хора само зрелище, което дори не е в състояние да ги развълнува. Облегнах се на дървото. Майорът беше вдигнал от земята кърпата и ремъка, които Матео изпусна след моя удар.

— И така, сеньор — каза той, — този сериозен миг настъпи. Надявам се, че няма да се разтреперите!

— Едва ли! А мога ли само да попитам какво смятате да правите с моята собственост?

— Ще я изпратя на моите началници. Вие не се нуждаете вече нито от часовник, нито от пари. Извийте си ръцете и обгърнете дървото!

Той приготви ремъка. Войниците, които щяха да ме разстрелят, все още не бяха определени. Никой не държеше в ръка пушка, готова

за стрелба, а всички копия и бола висяха на седлата. Беше настъпил най-подходящият момент и аз видях изпълнения с очакване и страх поглед на Монтесо, който не се откъсваше от мен. Йербатерото ме смяташе за загубен.

— О, лъжете се сеньор — отвърнах аз. — И часовникът, и парите са ми толкова необходими, че още сега ще ви помоля да ми ги върнете.

Той ме погледна слисано.

— Какво искате да кажете, сеньор?

— Ами горе-долу ей това — внимавайте!

Бръкнах в горния ляв джоб на куртката му и откъснах цялата ѝ лява част, където се намираха двата споменати предмета от имуществото ми. Да напъхам под колана си това парче от куртката и да изтръгна двата ножа от неговия пояс бе работа само за секунда. Единия от ножовете захапах със зъби, а другия запокитих към мястото, където стоеше Монтесо.

— Но, сеньор, какво... — изкрещя майорът.

Не можа да продължи. Сграбчих го за яката... последва скок и силно дръпване... после още един скок... и ето че се озовах заедно с него в дълбоката вода на реката, където го пуснах. Преди вълните ѝ да ме погълнат, аз долових многогласния вик на хвърлячите на бола. Всичко бе станало толкова бързо, че никой от тях не бе имал време да се притече на помощ на своя предводител. А и самият той бе толкова изненадан, че не направи и най-малкия опит за съпротива.

Предварително бях нахлупил шапката си толкова здраво на главата, че водата да не може да я отнесе. Повлякох майора със себе си в реката, за да попреча на хората му незабавно да започнат да ме преследват. Очаквах, че най-напред ще положат усилия да го измъкнат от реката. И така, аз се гмурнах и заплувах под вода колкото ми сили държаха. Когато трябваше за пръв път да си поема въздух и изплувах на повърхността, шапката ми все пак беше отнесена от вълните. Изминаха няколко секунди, преди да успея да я уловя. И тогава изстреляха няколко изстрела. Дивашки крясъци се разнесоха зад мен откъм брега и някакъв твърд, тежък предмет профуча край главата ми и плесна във водата. В същия миг усетих в рамото си силен удар.

Някой беше хвърлил бола. Едната от трите ѝ топки ме бе улучила. Ако ме беше ударила в главата, с мен щеше да е свършено.

Забелязах, че около една трета от ширината на реката беше вече зад гърба ми. Следователно ми се налагаше да се появявам на повърхността ѝ само още веднъж. Но това не биваше да става в досегашната ми посока. И така, оставих се течението да ме отнесе малко по-надолу и като държах шапката си в ръка, енергично заплувах към отсрещния бряг, а когато отново почувствах нужда от въздух, се обърнах по гръб. Водата бавно взе да ме издига нагоре. Носът и устата ми достигнаха повърхността. Поех дълбоко, дълбоко дъх и пак се гмурнах. Този път изобщо не ме забелязаха, понеже сигурно всички погледи бяха вперени в посоката, в която изплувах за пръв път.

Успях щастливо да се добера до отсрещния бряг. Но не изскочих мигновено на сушата, а само леко подадох глава до брадичката. Там имаше някакъв корен, за който можах да се задържа. Малко по-надолу забелязах едно място, където няколко храста бяха свели клоните си над водата. Промъкнах се до там. Гъстият листак скриваше лицето ми и спокойно можех да огледам отсрещния бряг, без самият аз да бъда открит.

Тъкмо в този момент измъкнаха майора от реката. Той не помръдваше. Изглеждаше безжизнен. Може би беше даже мъртъв, което разбира се съвсем не бях искал да стане.

Досега никому не беше хрумвало да навлезе във водата, за да ме преследва. Но ездачите бяха възседнали конете си и стояха по брега в очакване да видят къде ще се появя. Едва тогава смятаха да накарат животните да нагазят в реката, за да ме подгонят. Изключение правеха само четиримата или петима души, извадили майора от водата. Те го сложиха да легне на земята и се наведоха над него. Много скоро се разпръсна тревогата ми, че неволно съм извършил убийство, защото видях как офицерът се изправи и изтръска водата от дрехите си, а после заедно с другите изчезна зад храстите. Ала той бързо се върна, и то на кон. Беше яхнал... моя дорест жребец.

Вече всички кавалеристи стояха на коне на брега в нетърпеливо очакване да видят къде ще се появя. Както узнах по-късно, при Монтесо бе останал само един войник, за да го пази. В тези мигове трябваше да помисля и за моя спътник. Ако за него изобщо съществуваше някаква възможност да избяга, то подходящият момент бе тъкмо сега, когато вниманието на всички беше насочено към реката. От мен зависеше да му създам тази възможност. Останех ли скрит в

убежището си, той нямаше как да се измъкне. Но покажех ли се, повечето войници, ако не и всички до един, щяха да навлязат във водата, за да ме заловят. Реших да направя второто. Впрочем това не беше никаква саможертва от моя страна, понеже и бездруго не можех да остана още дълго в реката. Дрехите ми бяха натежали от вода и беше изключено да изчакам падането на нощта на това място. Вярно, че в тъмнината бягството ми щеше да е лесно, но дотогава в портфейла ми сигурно щеше да влезе вода и съсипе парите ми за път, които бяха само книжни. И така, налагаше се да изляза от скривалището си. Все още не беше настанало пладнe, а до вечерта имаше много време. Може би по-късно кавалеристите щяха да претърсят брега и щяха да ме намерят в такова състояние, в което щеше да ми е трудно да окажа сериозна съпротива. И тъй, вън от реката и нагоре по брега! Започнах бавно да се измъквам от водата и скоро тялото ми се показа до кръста. Удаде ми се да сграбча коренището на един храст и с негова помощ се изтеглих на сушата, ала клоните му силно се разлюляха и привлякоха всички погледи.

Цялата банда изрева с все сила. Майорът започна да раздава заповеди. Кавалеристите накараха конете да влязат във водата. По-късно Монтесо ми разказа, че в тези мигове дори и неговият пазач се втурнал към брега, за да гледа гонитбата. Йербатерото използвал това. Никой не беше имал време да се занимава с подхвърления от мене нож, понеже вниманието на всички бе отвлечено от хвърлянето на майора в реката. Монтесо веднага седнал на земята до ножа, а когато единственият пазач го зарязал, той се заловил за работа. Тъй като ръцете му били вързани отзад на гърба, било много трудно да среже ремъка. Но му хрумнала добра идея. Легнал по гръб и вдигнал ножа от земята. После отишъл до най-близкия храст, който имал не особено дебели клони. Успял да забие в един от тях острието толкова здраво, че да претрие ремъка на него. След като освободил ръцете си, той измъкнал ножа и се втурнал към своя кон, който пасял наблизко редом до жребеца на пазача. Но го забелязали тъкмо когато се мятал на седлото. Все още не всички ездачи били нагазили в реката, понеже нямало достатъчно място едновременно петдесет конници да навлязат във водата. Онези, които били на брега, погнали препускащия в галоп Монтесо.

Майорът не могъл веднага да реши в коя посока да поеме. Дали да последва примера на пазача, който се метнал на коня си, за да се присъедини към преследвачите на Монтесо? Или да продължи подир хората, устремили се по петите ми? Поколебал се. А в подобно положение една-единствена минута има голямо значение. Но все пак изглежда залавянето на моя милост му се сторило по-важно от догонването на Монтесо. Той смушил коня си, тоест моя кон, и го накарал да влезе в реката тъкмо когато всички негови хора вече били достигнали отвъдния бряг и започнали да изчезват зад храстите. Но къде бях аз ли? Е, ами съвсем наблизо! Щом разбрах, че са ме забелязали, аз се затичах по брега срещу течението. Мястото, където бях излязъл от водата, се намираше малко по-надолу от мястото на отвъдния бряг, където кавалеристите очакваха появяването ми. Аз исках, а и трябваше да ги заблудя. Втурвайки се нагоре по брега на реката, преследвах целта да ги подлъжа, та да повярват, че ще продължа бягството си в същата посока, което обаче и през ум не ми минаваше, защото така сигурно щяха да ме догонят много бързо. Имах възможност да се изплъзна само ако успеех да ги заблудя.

По брега растяха доста храсти. Дали трябваше да се прикривам между тях, или не? Не им ли се мярках пред очите, те нямаше да видят накъде бягам и тогава нямаше как да ги пратя за зелен хайвер. Но ако им позволих от време на време да ме виждат, щях да стана цел за техните куршуми и бола. Трябваше да поема риска на втория вариант, ако изобщо исках да избягам. Имах късмет. Чух няколко изстрела, но куршумите им профучаха покрай мен. Няколко души хвърлиха своите бола, но те не ме улучиха, а се увиха по клоните на околните храсталаци. Продължих да тичам още около триста крачки нагоре. Дотам позволявах на преследвачите си да ме виждат, после се престорих като че искам да поема към откритата равнина, но тичах само докдето вече нямаше как да ме следят с поглед, а след това се приведох и, прикривайки се под клоните на храстите, пропълзях обратно до речния бряг. Малко по-надолу видях последните ездачи да излизат от водата. Зад мен, отвъд храстите, опасали като тясна зелена лента брега, дочух първите конници да преминават в галоп. Те предполагаха, че се намирам вече нейде далеч нататък в равнината. Майорът все още се колебаеше долу на отсрещния речен бряг. Гледаше подир преследвачите на Монтесо. Ех, да можех да го заловя и да си

възвърна моя кон! Тази мисъл ме наелектризира. Незабавно влязох във водата, гмурнах се и заплувах към другия бряг. Два пъти ми се наложи да се появявам на повърхността за да си поема въздух но без да губя време да поглеждам надолу по реката. Едва след като стъпих на сушата се озърнах да видя къде се намира майорът. Той току-що смуши коня си да влезе във водата. Та това бе чудесно за моя план! Отново се гмурнах и заплувах по течението. Придвижвах се бързо, понеже тук реката имаше голям пад, а и аз гребях с ръце колкото ми сили държаха. Когато се появих на повърхността да си поема въздух, офицерът беше изминал две трети от пътя си, но аз бях преодолял още по-голяма част от моя. Намирах се вече кажи-речи зад него. Нямах намерение пак да се гмуркам. Заплувах с все сили подир коня. Майорът не се оглеждаше. Ако беше само полуизвърнал глава, съвсем сигурно щеше да ме забележи.

Плувах по-бързо от жребеца и все повече го догонвах. Ето че най-после копитата му докоснаха дъното. Хванах коня за опашката с лявата си ръка, а в десницата държах ножа. Единственото оръжие на офицера бе сабята му. Вярно, че в пояса му имаше и два лъскави пистолета, но те изглеждаха твърде красиви, за да ми внушат страх. Ето че в този момент ездачът излезе на брега. Опита се да подкара коня нататък, обаче аз дръпнах животното за опашката. В резултат на това то хвърли къч.

— Сеньор Кадера! — подвикнах аз.

Той се стресна и изплашено се обърна, щом чу името, което неотдавна сам ми беше назовал. Но когато ме видя още по-мокър и от него, уплахата му се удесетори.

— Господи! — възкликна той. — Значи сте вие, вие!

— Не крещете така, сеньор, иначе ще ме принудите да ви накарам да мълчите с помощта на този нож! Слизайте от коня!

— Нямам подобно намерение! Вие сте ми в ръцете и ако не хвърлите ножа незабавно, ще ви застрелям!

Той заби шпорите си в слабините на коня, за да го накара наполовина да се извърти и да ме вземе по-удобно на мушка. Но откакто стана моя собственост, дорестият жребец не беше виждал подобно отношение. Той се изправи на задните си крака, а аз успях удобно да сграбча ездача. Хванах го за колана, смъкнах го от седлото и го запратих на земята. Но тъй като същевременно трябваше да държа

здроаво юздите на коня, за да не може да избяга, майорът бързо скочи на крака и се вкопчи в реверите ми. Жребецът започна да рита и с предните, и със задните крака. Не биваше да изпускам юздите. Ето защо събрах всичките си сили и със свободната си ръка така ударих офицера в слепоочието, че той рухна като покосен. После леко вързах животното за един храст, измъкнах сабята от ножницата на майора и с крак я счупих на две. Той беше изпуснал единия си пистолет. Аз извадих и втория от колана му и запратих и двата надалеч. След това развързах коня и се метнах на седлото. Един бърз оглед на кобурите на седлото ми показва, че съдържанието им все още беше непокътнато. Всичко си бях възвърнал — както коня, така и другото си имущество. В ръцете на хвърлячите на бола не биваше да остава нищо — нито вещите ми, нито пък самият аз. Ударът, който получи майорът, сигурно не е бил чак толкова силен, понеже не бях имал достатъчно пространство да замахна както трябва. И тъй като беше само леко зашеметен, скоро той отвори очи, бързо се опомни и скочи на крака.

— Стойте, сенър! — заповеднически извика той. — Не мърдайте! Направи ли конят ви само една крачка, тогава...

Той млъкна, защото не намери пистолетите си, а когато посегна към сабята, видя, че му е останала само ножницата. После видя двете й парчета на земята.

— Тогава? Какво тогава? — попитах го през смях, като с едната си ръка разхлабих токата на кончова на ботуша си и измъкнах револвера.

— Тогава... тогава...! Лишихте ме от всичките ми оръжия!

— Разбира се! А сега да ви кажа, че тихо можете да говорите, но изречете ли високо само една-единствена дума, ще ви понижа главата с шест куршума!

— Няма да го направите! Нали аз също се отнасях дружелюбно към вас!

— Въпреки това щяхте да дадете заповед да ме разстрелят, мен, невинния!

— Няма как иначе, така ми е наредено.

— От кого?

— Не бива да казвам.

— Ами ако с този револвер ви принудя да бъдете откровен?

— Застреляйте ме! Аз съм във властта ви, но въпреки това няма да ме принудите да говоря!

— Добре, уважавам такова становище. Всъщност ми е съвсем безразлично кой се е домогвал до живота ми, нали го запазих.

— Да, запазихте го, но съсипахте униформата ми!

— Само за да си възвърна собствеността. Нали ви казах, че по време на пътуването си се нуждая както от парите, така и от часовника си. Но не искахте да ми повярвате.

— Действително ли имахте предвид по-нататъшното си пътуване, а не смъртта?

— Естествено!

Той ме изгледа съвсем изумено.

— Diabolo!^[10] Значи още тогава сте взели решение да избягате?

— Да.

— Тогава сте такъв храбрец, такъв храбрец... Сеньор, та аз разполагах с повече от петдесет кавалеристи!

— Те не можеха да ме задържат! Ако някой път пак се срещнете с немец, не забравяйте, че той струва повече, отколкото двайсет ваши гвардейци.

— Сеньор, вие сте дяволски човек!

— Да, но и много мокър! Впрочем нямам причина да ви разубеждавам. Приберете си останките от сабята в ножницата и потърсете пистолетите си. Хвърлих ги ей там горе на високия бряг, където сигурно ще ги намерите.

— Къде отивате?

— Защо питате? Да не искате пак да ме заловите?

Разбира се, той кипеше от гняв и стиснал здраво зъби стоя така около минута, забил поглед в земята, а после предизвикателно процеди:

— Сега ми се изплъзнахте и ме изложихте пред всички. Внимавайте да не ми се изпречите повторно на пътя! Ще си отмъстя!

— Нямам нищо против, господин майор!

Смуших дорестия жребец да влезе в реката и го накарах да я преплува. Щом стигнах до отвъдния бряг, аз се огледах назад. Майорът пълзеше насам-натам из тревата и търсеше своите пистолети. За моя радост видях, че Монтесо е изчезнал. Помислих си, че е избягал. След внимателно оглеждане на мястото до един храст забелязах захвърлен

ремък, срязан на две. По двете малки примки в краищата му разбрах, че е бил използван за връзване на ръце. Беше сигурно, че Монтесо е успял да офейка. Естествено той беше поел към Естансия дел йербатеро. Тъй като и аз трябваше да отида там, тръгнах в същата посока, от която бяхме дошли. Но скоро забелязах отпечатьци от копитата на множество коне. Слязох от седлото и огледах дирята. За съжаление твърде бързо стигнах до извода, че по петите на Монтесо имаше преследвачи, и то бяха около дузина ездачи. Вероятно беше да се върнат по същия път. При обикновени обстоятелства аз не се боях от толкова незначителен брой противници, още повече, че яздех превъзходен кон, обаче трябваше много да се пазя от коварната бола, срещу която няма средство за защита. Човек може да избегне примката на ласото, като държи над главата си хоризонтално пушката си така, че то да не може да се нахлузи на врата му или пък като стиска в ръка ножа си готов мигновено да пререже ремъка. Но как да избегнеш болатата? Тя се хвърля по задните крака на коня и се оплита около тях. Животното пада на земята, а заедно с него и ездачът, и преди да се изправи на крака, неприятелят се нахвърля върху него. И самият конник може да бъде оплетен от ужасните ремъци с трите тежки металически топки, които го правят беззащитен за известно време — достатъчно, за да го догони врагът и да го плени.

И така, страхувах се единствено от болатата и било ми писано съвсем скоро страховете ми да се оправдаят.

За да избегна евентуална среща със завръщащите се кавалеристи, реших да се отклоня малко на юг, ала за съжаление това се оказа невъзможно заради вече споменатите мочури, сред които не биваше да рискувам да навляза, понеже не ги познавах.

Не ми се искаше да поема на север, защото в тази посока се намираха кавалеристите. Вярно, че те все още бяха отвъд реката, но щом майорът успее да ги уведоми за бягството ми, те незабавно щяха да се прехвърлят на другия бряг. Това бе съвсем сигурно. По тези две причини все пак се видях принуден да тръгна по пътя, който толкова много ми се искаше да избегна. Смуших коня да изкачи височината, откъдето се бяхме спуснали на идване. От мен все още се стичаха водни капки. Макар че дрехите ми бяха подгизнали от вода, отвътре ботушите ми бяха останали съвсем сухи. Измъкнах от колана си откъснатото парче от майорската униформа и извадих от него

часовника и портфейла. За моя радост видях, че водата не ги беше повредила. Хвърлих парчето плат, а парите и часовника прибрах в сухите си ботуши.

Докато траеше този оглед, аз почти изкачих височината и горе отново стегнах конحوите на ботушите с ремъчетата, за да не проникнат в тях стичащите се капки. И тъкмо в този момент измежду споменатите вече натрошени скали, пръснати по хребета на ниската планина, се появи група ездаци. Спрях жребеца си и внимателно ги огледах. Бяха кавалеристи. Водеха Монтесо. И те спряха. Тъй като в цялата страна нямаше друг човек, облечен подобно на мен, те веднага ме познаха. Нададоха тържествуващи викове и препуснаха към мен. Видях как всеки отвърза от седлото своята бола и я развъртя над главата си. Ето на, че съвсем скоро ми се предлагаше случай да се запозная с това всяващо страх оръжие. Рязко накарах коня си да се обърне и се втурнах в галоп на север, понеже не можех да се върна обратно към реката. Докато си имах работа само с този малък отряд, положението не беше чак толкова опасно, защото конете им не бяха в състояние да догонят моя дорест жребец и никак нямаше да ми е трудно да ги оставя на такова разстояние зад себе си, че нито една бола да не може да ме достигне.

Имах преднина от около седемстотин крачки. Те крещяха и ревяха като диваци. Поглеждайки назад, забелязах, че не ме преследваха точно по петите, а препускаха горе по височината, за да ме погнат надолу по речната долина и по този начин да ме накарат да вляза право в ръцете на техните другари.

А това бе твърде опасно за мен, още повече, че както видях, теренът никак не беше благоприятен. Докато те яздеха по равния прав хребет на планинската верига, аз бях принуден на няколко пъти да заобикалям сипеи по склоновете на възвишенията, което твърде много ме забавяше. Конят ми сякаш разбираше, че сега е моментът да покаже бързината си и така препускаше, че бях убеден в успеха на бягството си.

Ала това убеждение не трая дълго. Пронизителен всеобщ радостен рев събуди в мен предположението, че кавалеристите са забелязали нещо, което ги поставяше в по-изгодно положение. Огледах се. Наистина! Ей там долу от лявата ми страна се появиха конници, изскочили от крайбрежния храсталак. Майорът беше намерил хората

си и им беше наредил да прекосят реката. Видяха ме. Видяха и своите другари и им отговориха със същите силни, ликуващи крясъци. Бях се озовал в положение, за което обикновено твърде изразително казваме, че не е розово. Зад гърба ми беше мочурът, вляво реката и четиридесет кавалеристи, а вдясно — планинската верига и десетина войници. При това първата група не препускаше успоредно с мен, а ме беше изпреварила. Тези конници бяха преплували реката не долу, в околността на бивака, а доста по-нагоре. А най-лошото беше, че в момента те се насочваха леко надясно, докато другарите им се спускаха отгоре наляво. Продълженията на мислените линии от тези две посоки образуваха остър ъгъл и явно щяха да се срещнат там, където се намираше ранчото, което бях забелязал на идване, когато прехвърлихме хребета на височината.

Спасение можех да намеря само напред. Назад не биваше и не можех да се връщам. Успеях ли пръв да достигна ранчото, имах надежда да се измъкна. Не че очаквах да намеря закрила в самото ранчо, не. Там щяха да ме обсадят и положението ми никак нямаше да се подобри. Но според изчисленията ми двата отряда щяха да се срещнат точно там. Изпреварех ли ги, нямаше как да ме обградят. Ето защо се налагаше да препускам с най-голямата възможна бързина. От долу и от горе двата отряда продължаваха бясната гонитба. Тези типове въртяха болатата над главите си и ревяха като индианци. Бяха убедени, че няма да им се изплъзна. Ако носех със себе си карабината „Хенри“, сигурно никой от тези негодници нямаше лесно да се приближи на такова разстояние до мен, че да ме достигне болатата му. Но какво ли можеха да ми помогнат в случая двата мизерни револвера?

Изправих се на стремената, за да облекча коня. Потупах го и го погалих по врата. Разбра ме. И той беше възбуден от крясъците и напрегна всичките си сили. Бавно, но сигурно започнах да печеля преднина. Кавалеристите го забелязаха. Завикаха и заудряха конете си, но напразно! Оглеждах терена много внимателно, използвах и най-малкото предимство, за да си спестя и една крачка, и една педя от пътя, и... това ми донесе успех. Двата отряда продължаваха да се приближават към мен, но отстрани, докато аз постепенно изскачах все по-напред. Десетината кавалеристи бяха вече поизостанали. Групата на четиридесетте ездачи се движеше успоредно с мен, а само преди малко имаше значителен аванс. Ликувах, но не шумно, а вътрешно.

Наближавах ранчото. Имах чувството сякаш някой го тикаше към мен. Ала конниците от лявата ми страна бяха вече толкова близо, че кажи-речи можех да разпозная лицата им. Те решиха да си опитат късмета с металните топки. Пет, шест, че и повече бола полетяха към мен, но не ме достигнаха. А само след малко бях вече толкова далеч пред тях, че изглеждаше невъзможно да ме догонят. Бях спасен, или по-скоро мислех, че съм спасен.

Ранчото не беше голямо. Белите му зидове блестяха ослепително и се виждаха отдалеч, а сенчести дървета надвесваха клони над покрива му. Зидът, който ги обграждаше, беше дебел и доста висок, ала върховете на непроходимия кактусов плет стърчаха над него. В зида се виждаше широка порта. Пред нея стояха двама мъже и няколко жени. Още отдалеч бяха забелязали странното надпрепускуване — този лов на хора — и бяха излезли, за да разберат какво става. Единият от мъжете бе облечен като духовник. Когато видя, че моят бясно препускащ жребец приближава и се кани като вихрушка да прелети покрай портата, този човек пристъпи напред и разпери ръце, сякаш искаше да го спре, и извика:

— Стойте! Отивате към гибел!

Нима човек от неговото съсловие можеше да ме лъже? Сигурно не! Огледах се назад. Преследвачите ми бяха толкова изостанали, че спокойно можех да пожертвам половин минута. Наистина, не успях да спра коня си така бързо. Насочих го настрани, описах лека дъга, върнах се, укротих го точно пред портата и попитах:

— Към гибел ли? Защо?

— Бягате от тези хора, нали?

— Да.

— Имате ли някаква вина?

— Абсолютно никаква. Никому не съм сторил и най-малкото зло. Аз съм честен човек, немец, който все още не е...

— Немец ли? — възкликна една от жените. — Тогава влизайте, влизайте, земляко! Бързо, бързо! Ей сега ще изфучи някоя бола!

Действително една хвърлена по мен бола падна само на двайсетина крачки, като топките ѝ се отърколиха на още два-три метра по земята. Смуших с пети коня в слабините и той с един скок прелетя през портата и се озова в двора. Мъжете и жените със съвместни

усилия бързо затръшнаха двете крила на вратата. После я подлостиха с две дебели греди.

Дворът не бе особено голям. Къщата граничеше с него със своята тясна страна. До лицевата стена на постройката оставаше място за една яка врата от дебели талпи, която — както забелязах едва по-късно — водеше към голямо, заобиколено от кактусова ограда място, където имаше стадо говеда. Там затваряха злонравните животни, които не можеха да оставят да пасат свободно в откритата равнина, ако не искаха да се стигне до някое нещастие.

— Значи сте немец, така ли? — попита ме жената на родния ми език. — Колко се радвам, че успяхме да ви спасим!

— Благодаря ви за голямата услуга, която ми направихте. Но за съжаление спасението ми е само временно, а вероятно с оказаната ми добрина самите вие ще се изложите на опасност.

— О, не. Брат Иларио е тук, а тогава за нас не може да има опасност. Сигурно го знаете!

— Нищо не знам, защото не го познавам. Едва от четири дни съм в страната и...

Бяхме прекъснати от силен конски тропот, глъчка, ругатни, викове и удари по портата.

— Отворете, отворете! — закрещяха отвън. — Иначе ще разбием вратата!

Тогава отчето се приближи до мен и ме попита:

— Сеньор, моля ви най-искрено да ми кажете дали ви преследват заради някакво престъпление или простъпка. Ако е така, ще се опитам да посреднича. Но ако сте невинен, тогава ще ви защитаваме. В такъв случай сте под закрилата на Бога и можете да очаквате от нас помощ във всяко отношение.

— Най-тържествено ви давам дума, че съм напълно невинен.

— Това ми стига, сеньор.

— Ще ви разкажа защо искат да ме заловят.

— По-късно, по-късно! Нека най-напред поговорим с тези буйни хора.

Отецът беше човек с висок ръст и кокалеста фигура. Той носеше широкопола черна филцова шапка, дълга едноредна връхна дреха от черен плат, стигаща до глезените му, над чиято твърда колосана яка се виждаше белият ръб на ризата. Краката му бяха обути във високи

ботуши с обичайните за страната шпори с големи колелца. При други обстоятелства бих се учудил, че редом с ножа от кожения колан, опасал стройната му талия, стърчаха и дръжките на два револвера с голям калибър. Въпреки кокалестото телосложение лицето му имаше почти нежни черти и необичайно благо изражение, към което чудесно подходяха неговите големи, сини очи. Как ли да си обясни човек съчетанието от подобно войнствено снаряжение и по детински чистия, приветлив израз на лицето му?

В портата имаше дупка за наблюдение с четвъртита форма и големината на две човешки длани, която бе затворена с капак. Отецът я отвори, погледна навън и попита:

— Какво искате, сеньори?

— Да влезем! — отговори му заповеднически глас. Познах, че беше майорът.

— Що за хора сте?

— Ние сме от националната гвардия и аз съм майор Кадера.

— Тъй! А защо настоявате тъй буйно и невъздържано да влезете при нас?

— Защото искаме да ни предадете беглеца, на когото дадохте убежище. Той е осъден на смърт, но избяга малко преди екзекуцията.

— Защо беше осъден?

— Заради убийство, метежничество и държавна измяна.

— А кой го осъди?

— Военнополеви съд.

— От кой гарнизон?

— Мътните го взели! Стига сте ни разпитвал, сякаш сме хлапета! Не съм свикнал на подобно нещо.

— А аз съм свикнал да обмислям всяка работа от всички страни. Щом става дума да ви предадем един беглец, най-напред трябва да разбера дали имате право за такова искане.

— Имаме, понеже самите ние го осъдихме.

Съвсем за кратко отецът замълча. Навярно подробно оглеждаше мъжете. После отново се обади:

— Самите вие сте конституирали военен съд? Хм! Пак ще поговорим за това. Но първо искам да разпитам чужденеца, за да чуя и неговото мнение по този въпрос.

— По дяволите! Нима ще трябва да чакаме тук, докато той ви засипе с куп лъжи? Нямаме нито време, нито такова желание. Ако не отворите незабавно портата, ще я разбием!

— Ще се защитаваме!

— Опитайте, де! Ние сме петдесет кавалеристи и няма много-много да му мислим. Ще подпалим не само портата, но и цялото ви ранчо.

— Бъдете по-сдържан, сеньор! Тук няма хора, които можете да сплашите. И сам да съм, пак няма да ме уплашите.

— Аха! Тъй ли? Че кой сте, щом се пишете такъв голям герой?

— Аз съм брат Иларио.

— Значи отче! Тъкмо такъв ни трябваше! От един поп и кокошките не бягат, а ние пък още по-малко. Ако не ни предадете незабавно беглеца, ще атакуваме!

— Първо чуйте, че тук аз съм комендант.

— Едно отче комендант на такава крепост?! Ама че забавно. Да се пръснеш от смях! И с какво ще се отбранявате?

— Най-напред с моето предупреждение. Тежко и горко на онзи, който посмее да посегне на този дом или на някого от жителите му! Тук има човек на смъртно легло.

— Туй хич не ни интересува и изобщо няма да ви питаме вас... вас... вас, отец Иларио!

— Е, тогава нека ви кажа, сеньор, че освен това име имам и друго. Тук-там ме наричат и брат Хагуар.

— Брат... Ха... гуар! — заекна майорът, явно изплашен. Нямаше как да видя лицето му.

Пред портата се възцари пълна тишина. А отецът се обърна към мен и каза:

— Тук сте в безопасност, сеньор. Тези хора се страхуват от мен!

---

[1] Немска (пруска) миля е равна на 7.532 м. Б.пр. ↑

[2] Вид разстройство в двигателния апарат — „петльов ход“. Б.пр. ↑

[3] Върховен бог на германците. — Б.пр. ↑

[4] В случая — равнина, поле Б.пр. ↑

[5] Лешоядни птици. Б.пр. ↑

[6] Величественост, достойнство. Б.пр. ↑

[7] Вид игра на карти. Б.пр. ↑

[8] Омлет. Б.пр. ↑

[9] Много популярен на времето герой — разбойник от едноименния роман на Вулпиус, издаден през 1799 г. Б.пр. ↑

[10] По дяволите! Б.пр. ↑

3. БРАТ ХАГУАР

Всичко, чуто дотук, ме учуди немалко. Откъде и защо бе получил такова име този странен човек, в чието лице предполагах, че виждам уважаван член на някое мисионерско дружество? С какво го беше заслужил? Ягуарът е най-опасният хищник на Южна и Средна Америка. Щом един Божи служител е получил от населението подобно име, то затова сигурно има някакви причини. Хагуар! Ягуар! Нима тази дума хармонираше с израза на благост и нежност, който правеше безбрадото му бледо лице толкова привлекателно? Подозирах, че съм изправен пред някаква изключително интересна тайна.

Начинът, по който отецът бе разговарял с кавалеристите, издаваше голямо безстрашие и самочувствие, та дори и нещо войнствено. А когато се обърна към мен, в очите му видях да горят толкова особени пламъчета, сякаш бе готов да се разправи дори и с най-силния и най-опасен неприятел. Преди да се отдалечим, той подвигна към портата:

— Чакайте тук! След половин час ще ви уведомя как стоят нещата. Но ако някой дръзне да се държи враждебно, ще си има работа с брат Хагуар. Не го забравяйте!

Дупката за наблюдение бе затворена. Още от самото начало аз бях слязъл от коня и не бях престанал да го галя и милвам, защото беше изпълнил дълга си.

Отецът забеляза това. Подаде ми ръка и каза:

— Сеньор, поздравявам ви с добре дошъл. Отнасяте се толкова нежно с коня си! Тук това е голяма рядкост и съм убеден, че сте свестен човек. Елате да отидем в стаята!

Той отвори тясна вратичка, през която влязохме във всекидневната. Тя беше по-висока от обикновено, а таванът ѝ бе направен от дъски. По стъклата на прозорците нямаше нито едно петънце, а обикновените маси и столове, както и подът, блестяха от чистота. Това ми даде чувството, като че си бях в родината. До вратата висеше съд със светена вода — нещо, което през тези няколко дни

никъде не бях видял, макар че официалната религия в Банда ориентал е католическата. Отсреща на стената бе окачено огледало, а от двете му страни имаше не лоши репродукции на картини с маслени бои — Матер Долороса и Спасителя с трънения венец, наместо корона. В ъгъла се издигаше голяма кахлена печка, а зад нея, на мястото, наричано в някои области на Германия „ада“, бе поставено старо канапе, тапицирано с кожа. Струваше ми се, сякаш съм попаднал в селска стая някъде из Тюрингия или Бавария. А също както жилището, тъй и собствениците му много ми напомняха уюта на домашното огнище в отечеството ми. Жената, поздравила ме най-сърдечно, бе, може би, на около четиридесет години. Мъжът ѝ бе с десетина години по-възрастен от нея. И двамата бяха облечени приблизително както хората от Фихтелгебирге. Лицето ѝ имаше открито и будно изражение, но в чертите му се четеше и малко тъга. Мъжът беше възпълен, с добродушен вид и приличаше на човек, който може да каже за себе си следното: „Не съм богаташ, но имам каквото ми е необходимо и дори всяка седмица спестявам по два гроша“. Другата жена, която също бе стояла навън пред портата, се числеше към прислугата и бе от индиански произход. Тя не остана при нас, а излезе през една друга врата. Тракането на чинии и други подобни шумове издаваше, че там се намира кухнята.

И тъй, в стаята бяхме само четирима. Докато двамата домакини подреждаха столовете около масата, отецът се обади:

— Сеньор, вече знаете името ми. Ще трябва да ви кажа и името на нашия ранчero, за да знаете при кого сте отседнал. Попаднал сте при двама ваши земляци, при сеньор и сеньора Бюргли.

— А-а, значи идвате от Швейцария, така ли? — попитах ранчерото. — Името ви го издава.

— Предложението ви е вярно.

— И сеньората ли е швейцарка? — продължих аз на испански, понеже не допусках отчето да разбира немски.

— Не е. Тя е от Тюрингия и по-точно от околностите на Арнцат — гласеше отговорът.

— Това ме изненадва. Швейцарците в Банда ориентал не са чак такава рядкост, но не съм очаквал да срещна тук, край Рио Негро, една тюрингийка, и то тюрингийка, която ми спасява живота!

— О, не преувеличавайте, сеньор! — обади се тя.

— Никак не преувеличавам! Ако някоя бола беше препънала коня ми, с мен бе свършено. Щяха да ме разстрелят.

— За държавна измяна ли?

— Да, а също и за убийство. Но съвсем случайно аз бях онзи, който бе замислено да бъде убит.

— Ще ми се разсърдите ли, ако ви помоля да ни разкажете преживелиците си?

— О, не! Имате пълно право да ги чуете.

Запознах ги с приключенията си през тези няколко дни от мига, когато бях слязъл от кораба. Изслушаха ме много внимателно. Когато свърших, брат Хагуар каза:

— Странно! Не всеки има щастието или нещастieto за толкова кратко време да преживее толкова много като вас, сеньор. Вие наистина се намирате в смъртна опасност.

— Да знаех само кой изпрати по петите ми тези озверени хвърлячи на бола!

— Може би ще успеем да разберем!

— Подозирам, че е Риксио.

— И аз. Впрочем понеже нямате намерение да се бавите тук, а искате по-бързо да продължите пътуването си, може да ви е съвсем безразлично кому дължите това опасно приключение. Важното е да се измъкнете от него здрав и читав.

— Няма да е лесно.

— Надявам се, че ще успея да ви помогна.

— Мисля, че те ще чакат отвън, докато напусна ранчото.

— Тогава останете тук, докато изгубят търпение!

— Хубаво ще е да го направите! — подкрепи го сеньората. — Така ще ни доставите голяма радост, макар че сега домът ни е потънал в печал.

— Ах да, умиращият, нали? — попитах аз.

Лицето ѝ помръкна.

— Той ми е чичо — тихо каза тя. — Не го ли чувате в другата стая?

Наистина, неколkokратно бях доловил слаби стенания, обаче не им бях обърнал внимание.

— Много ли е болен? — попитах аз.

— И телесно, и душевно — отговори тя. — Тялото му не може да оздравее. Отредено му е да живее само броени дни, а може би дори часове. И все пак другото заболяване е още по-тежко, понеже той не иска да допусне при себе си лекаря и не желае и да чуе за някакво лекарство.

— Всичко това е много тъжно. Може би не е вярващ?

— Всъщност не е така. Изглежда нещо много силно го потиска, някаква вина или друго тежко бремe, от което му се иска да се освободи преди смъртта си, но му липсва кураж. Дълго се е скитал из Запада и в планините. Не знаем с какво се е занимавал там. Каза, че е правил разкопки, за да търси допотопни животни. През годините е успял да събере малко състояние, с което ни купи това ранчо. Почти цялата година прекарва в Кордилерите и само понякога идва да си почине за някоя и друга седмица. Когато този път дойде при нас преди почти два месеца, външният му вид ни изплаши. Приличаше на жив труп. От тогава не е излизал от стаята си и сякаш е самата смърт. Добре знае, че скоро ще умре.

— Тогава положете всички усилия да го накарате да облекчи сърцето и съвестта си! От това зависи неговото душеспасение!

— Прав сте, сеньор — обади се отчето и ми стисна ръката. Но той не можа да продължи, защото отвън пред портата се вдигна страшна дандания. Ранчерото грабна пушката си, която висеше на стената, ала брат Хагуар каза:

— Оставете, сеньор Бюргли! Навярно оръжията няма да са ни нужни. Мисля, че ще успея да укротя тези хора. Но можете да ме придружите.

Излязохме на двора. Конят ми вече не се виждаше. Един пеон го беше отвел към другата страна на къщата, където се намираше неголямо пасище за коне, също обградено от кактусов плет. Отвън то бе непристъпно, както и мястото, определено за говеда, за което вече стана дума. По портата яростно се блъскаше, а двайсетина гласа крещяха един през друг, настоявайки да бъдат пуснати в двора. Отецът пак отвори дупката за наблюдение и отвън веднага настъпи тишина. Тогава майорът отново заговори:

— По дяволите, докога ще чакаме? Измина много повече от половин час!

— Щом нямате време да чакате, продължавайте по пътя си!

— Ще продължим, но не и без немца! Предайте ни го!

— Тая няма да стане.

— Божичовече, не берете грижа за земните дела! Тръгнал съм за моя гарнизон. Там ме очакват и съм принуден най-сериозно да ви помоля да не ни задържате повече.

— Че кой ви задържа, сеньор? Продължете ездата си колкото можете по-бързо! Така ще направите голяма услуга и на нас, и на много други хора!

— Но не и без немца!

— Няма да ви го предадем. Той е под моята специална закрила!

— Хич не ме интересува закрилата ви и изобщо не я признавам — продължи майорът. — Давам ви още пет минути. Не изведете ли дотогава чужденеца навън, ще видите как сами ще си го вземем!

— Сеньор, само ще отидете на гибел!

— Охо! Да не си мислите, че е в голяма безопасност при вас, само защото сте духовник? Я не си въобразявайте такива неща. Вашият сан ни е напълно безразличен. Ако ни оказвате съпротива, ще ви смачкаме, както и всеки друг!

— Значи говорите най-сериозно! Е, опитайте се! Ще ви дам тази възможност.

Той затвори дупката и посегна към двете греди, подлостили вратата. Отхвърли ги така, сякаш бяха моливи. Отецът несъмнено притежаваше великанска сила. После отвори двете крила на портата колкото можеше по-широко. Така ние получихме възможност да погледнем навън, а кавалеристите — в двора. Кръстосахме погледи.

— Ето го онова псе, което ми счупи сабята! — извика майорът. — Дръжте го, хора!

Той се беше променил напълно. Докато бях негов пленник, офицерът действително се бе отнасял към мен учтиво. Но сега беше станал безцеремонен. Беше намерил пистолетите си. Стиснал във всяка ръка по един от тях, той пристъпи към отчето. Хората му колебливо го последваха. Изправил гордо снага, брат Хагуар стоеше в средата на отворената порта.

— Назад! — заповяда той.

Кавалеристите се спряха. Но майорът не се подчини, а продължи да върви напред.

— Назад, или...! — повтори отчето, като повелително вдигна ръка. Този път и офицерът се закова на място. Не можах да виждам лицето на брат Хагуар, но изглежда в изражението му имаше нещо, което накара майора да се стъписа. Той не се осмели да мине покрай него, ала все пак разгневено извика:

— Е, добре без разрешение няма да прекрачвам прага на чужда къща. Но тъй като не желаете да ми предадете немца, тогава нека набързо приключим тази работа. Екзекуцията ще се състои тук веднага, на място!

Той вдигна ръка, за да се прицели с пистолета в мен.

— Стой! Свали оръжието! — прогърмя гласът на отчето.

Майорът се стресна. Отпусна ръка, но изглежда го досрамя, защото отново вдигна пистолета срещу мен и каза:

— Ами! Няма да позволя никой да ми заповядва, а още по-малко пък някакъв си поп. Този немец трябва да отиде в ада...

Той не може да продължи, понеже в същия миг остана без пистолети. Отецът светкавично ги изтръгна от ръцете му и ги запрати в двора. После сграбчи майора за двете ръце, силно ги притисна към тялото му, вдигнато като кукла и го внесе вътре. Близко до портата имаше кирпичена пейка. Той сложи майора да седне на нея и му кресна:

— Тук ще останеш, човече! Опиташ ли се да станеш, ще си поговорим по съвсем друг начин!

После се върна при портата, затвори я и я подлости пак с две греди, без някой от кавалеристите да дръзне да му попречи. Майорът седеше на мястото си покорно и неподвижно като дете. Успях да забележа къде се криеше властта на брат Хагуар над хората — в очите му. Те бяха придобили такъв особен блясък и такъв поглед, че е напълно невъзможно да бъдат описани. Ето че този загадъчен човек отново пристъпи към пейката, скръсти ръце на гърди и каза:

— Желанието ти е изпълнено, сеньор. Пуснахме те да влезеш, а тук до мен виждаш чужденеца, за чието предаване толкова настояваше. Кажи каквото имаш да ми казваш, защото нямам време дълго да се разправам с теб!

— Това не ме засяга! — яростно изръмжа майорът. — Ще остана в ранчото, докато искам.

— Или по-скоро докато аз искам! Защото щом желанието ми да те гледам тук изчезне, ще те изхвърля навън през зида. Гледай, горедолу ей така!

Отецът го хвана през кръста, вдигна го нагоре и го засили насамнатам с такава мощ, че майорът ужасено изкрещя:

— Dios mio!^[1] Нима искате още сега да ме изхвърлите, сеньор? Тогава предпочитам сам да си отида!

— Ако си решил да го направиш, ще побързам да ти обясня, че нито можеш да останеш, докато си искаш, нито ще ти позволим да си тръгнеш, когато пожелаеш. Откакто те сложих да седнеш ей тук, на тази пейка, ти нямаш повече собствена воля, понеже си наш пленник.

Майорът изплашено втренчи поглед в лицето му, а после скочи на крака и извика:

— Какво ви прихваща, та ме обявявате за ваш пленник? Какво право имате?

— Същото право, каквото имахте и вие да плените този немски сеньор заедно с неговия спътник — а именно правото на по-силния. Ще добавя, че нашето право има далеч по-големи основания, отколкото вашето. Двамата сеньори не са ти направили нищо лошо до момента на тяхното пленяване. Но преди да те вкарам в двора, ти ни заплаши с пистолетите си и с подпалване на ранчото.

— Сеньор, аз съм майор и в най-скоро време ще стана полковник!

— Това ми е напълно безразлично. Ти опозори и униформата, и чина си. Заловил си две цивилни лица и си искал да екзекутираш едното от тях. Значи си се наел едновременно с ролята и на полицаи, и на палач. Ако си мислиш, че това е съвместимо с офицерското ти звание, то аз решително съм на друго мнение. Впрочем твойт чин не ме внушава ни най-малък респект, защото сабята ти е счупена, а както е известно, това минава за най-голямата обида, която може да бъде нанесена на един офицер.

— Сеньор! — избухна майорът и сви юмруци.

— Мълчи! Бъди по-сдържан и благоволи пак да си седнеш на мястото! Можеш да ставаш само когато ти позволя, защото тук има само една воля и тя е моята.

Той го натисна да седне отново на пейката. Майорът явно не знаеше дали да се гневи или да отстъпи. Първото би било неразумно, а

второто би накърнило честта му. Той съвсем не правеше впечатление на решителен и стегнат кавалерийски офицер. Целите му панталони бяха мокри, а от куртката му липсваше голямото парче, което бях откъснал.

— Но какво мислите да правите с мен? — попита той.

— Ще те осъдим съобразно извършените от теб престъпления: закана за отнемане живота на човек и също тъй закана за опожаряване на този дом.

— Мътните го взели! Вие да ме осъдите... мен?

— Разбира се. Между другото ще те помоля да избягваш подобни думи и проклетия като последното! Дължиш ми го.

— Но какво ви прихваща? Искате да бъдете мой съдия, така ли?

— Ами да! Защо не?

— Нямате абсолютно никакво право!

— Имам поне същото право, което и ти си си присвоил днес, когато си конституирал военен съд. Запознат съм с правните норми и разпоредби в тази страна и много добре знам, че си си позволил превишаване на властта. Всъщност по-точно това е превишаване на права и акт на насилие, за което ще бъдеш сурово наказан в случай че ние, двамата засегнати, се оплачем.

— Сеньор, не забравяйте с кого разговаряте! Вече ви казах името и чина си!

— Най-искрено ти казвам, че изобщо не ти вярвам.

— Мътните го... исках да кажа... мм, да, какво исках да кажа? Това, което доловиха ушите ми, е толкова нечувано, че се питам дали правилно съм чул!

— Тогава ще го повторя: не вярвам, че си онзи, за когото се представяш.

— Сеньор, знаете ли каква обида изрекохте?

— Навярно изобщо не е обида. Армията на Банда ориентал не възлиза на стотици хиляди военни. Не е чак толкова голяма, че да е невъзможно да запомниш имената на нейните щабни офицери. Мога да се похваля, че знам имената на всички тези господа. Но между тях няма никакъв майор Кадера.

— Тогава сте недостатъчно осведомен!

— Моля, моля, когато се осведомявам, правя го достатъчно добре. Но ми е известно името на някой си сеньор Енрико Кадера. Той

е аржентински политикан, за когото са ми разказвали, че в момента набира войска с някаква все още неизвестна цел. Вербувал новобранци по бреговете на река Уругвай и — както казват — бил дръзнал на няколко пъти дори да навлезе в районите от тази страна. Но по много странен начин точно тогава собствениците на стада из местностите, почетени с неговото присъствие, понесли значителни загуби — били им отвлечени много коне.

Майорът хвърли боязлив поглед на отца и му отговори:

— Нищо не съм чувал за този човек. Не го познавам.

— Какво? Ти като майор не си чувал нищо за един такъв политикан? Би било много чудно. Ако наистина си щаб-офицер, би трябвало непременно да си осведомен, че заради Енрико Кадера по бреговете на Уругвай е изпратена войскова част, за да попречи на подобни посегателства. Така че съмненията ми относно твоята самоличност стават все по-големи. Освен това се опасявам, че след разгласяване на днешните ти геройства едва ли ще се покриеш със слава.

— Но затова пък толкова по-голямо ще е наказанието, което ще ви тръснат! От само себе си се разбира, че ще ви изправя пред съдията!

— Дори сам ще ти помогна. Реших да изпратя вестоносец до Мерседес да доведе намиращата се там войскова част, за да ме арестува. И понеже това ще е за теб такова удоволствие, което с радост ще ти доставя, то ако се наложи, ще използваме и сила, за да останеш тук до пристигането на тези хора.

Майорът изгуби самообладание. Личеше си, че се изплаши.

— По дяволите! Няма да го направите! — извика той.

— Да не мислиш, че можеш да ме принудиш да се откажа от намерението си?

— Да. В краен случай моите хора ще атакуват ранчото и със сила ще ме освободят!

— Искаш да използваш сила, за да се измъкнеш оттук? Значи се страхуваш от нашата войска, така ли? С това ни даваш неопровержимо доказателство, че изказаното преди малко от мен предположение е вярно. Ти си предводител на разбойници, чиито действия са незаконни. Ела с нас в стаята! Веднага ще изпратя вестоносец, а ти ще имаш добрината да останеш в ранчото до завръщането му.

— Как може да искате подобно нещо от мен? Но ще ви покажа какво възнамерявам да правя, и то незабавно!

Той светкавично се изправи и се втурна към мястото, където лежах двата му пистолета, хвърлени в двора от отца. Аз очаквах подобно нещо, с един скок го изпреварих и така го блъснах назад, че той шумно се простря на земята пред пейката. Това го накара да побеснее. Отново скочи на крака, яростно изруга и се нагани да се нахвърли върху мен, обаче отецът го хвана за ръцете както преди, притисна ги към тялото му и насила го накара пак да седне на пейката.

— Виждаш, че нищо не можеш да направиш — каза той. — И тъй, примири се със сегашното си положение! Всяка съпротива е напразна. Ти нямаш работа с хора, които се страхуват от някакъв си разбойник. Ще пожънеш плодовете на днешните си деяния заедно с твоите подчинени, защото ще сложим ръка и на тях.

— Че как ли ще направите? — попита майорът къде подигравателно, къде и малодушно.

— Ще ти обясня. Теб ще те затворим, а после ще подмавим хората ти в двора и ще пуснем при тях нашите торос и новильос, намиращи се ей там, зад втората врата. Убеден съм, че пред тези животни твоите храбри герилероси^[2] ще направят съвсем други физиономии, отколкото рано сутринта пред двамата безобидни мъже.

Торо е стар бик с коварен нрав, който лесно налита на хора. Новильос наричат младите буйни полудиви бичета, противопоставящи се на всяко опитомяване. И двата вида са извънредно опасни, защото изпадне ли такова животно в ярост, което може да стане и при най-незначителния повод, после то не мирясва, докато врагът не изчезне от полезрението му, или пък не бъде унищожен. Ето защо заканата на отца не остана без резултат, още повече, когато добави:

— Или си мислиш, че твоите хора няма да се отзоват на поканата ми ли? Освен това има и едно друго средство. Те са слезли от конете и следователно не са подготвени за мигновено бягство. Необходимо е само да отворя предната порта и тази, дето води към обграденото място за добитък, и бикове ще се втурнат навън. Ти познаваш тези животни и сигурно ще признаеш, че твоите хора несъмнено ще са загубени. Дали веднага да ти го докажа, господин майор?

Отецът се престори, че се кани да се запъти към портата.

— За Бога! — изплашено извика Кадера. — Та нали тези зверове ще се нахвърлят най-напред върху нас!

— Така е, но те добре познават ранчерото и мен, а ние двамата ще застанем пред немския сеньор, така че ще промушат с рогата си само теб. Съвсем не се шегувам, сеньор! Намираш се в голяма опасност. Няма какво друго да очакваш, освен войската от Мерседес и на всичко отгоре и дивите бикове. Много добре знаем как трябва да се отнасяме с разбойниците. Надявам се, че разбираш положението си.

— Не искам повече да си имам каквато и да било работа с вас и настоявам да ме пуснете да си вървя!

— Хм! Това желание е много лесно обяснимо и може би ще се съглася да го изпълня, но при условие, че те разменим срещу вашия пленник.

— Не съм съгласен! И бездруго ще трябва да ме пуснете. Нямате право да ме държите затворен тук.

— А ти имаш още по-малко право да държиш в плен сеньор Монтесо. Да не спорим. Различията в становищата ни ще се решат веднага, щом пристигне войсковата част от Мерседес. Сеньор Бюргли, имате ли сигурен човек и бърз кон?

— Разполагам и с двете — отговори ранчерото, останал до този момент ням свидетел на тази сцена.

— Тогава незабавно наредете да оседлаят животното и изпратете човека при мен! Ще му дам да занесе няколко реда. Бунтовниците са пред портата, затова нека той се измъкне през задния отвор в кактусовия плет. Така няма да го забележат.

Бюргли се накани да излезе от къщата. Но тогава майорът извика:

— Чакайте! Още две минути! Не се боя от войсковата част на Мерседес, понеже те са мои другари. Но заварят ли ме в сегашното ми положение, страшно ще се изложя. И тъй, съгласен съм с условието и ще ви предам Монтесо. Пуснете ме да отида при моите хора и ще ви го изпратя.

Отецът усмихнато поклати глава и отвърна:

— Сеньор, не ми се ще да уреждам въпроса тъкмо по този начин. Ще отворя портата, за да могат кавалеристите да те виждат и да разговаряш с тях. Ще им заповядаш да пуснат йербатерото. Щом той мине през портата, и на теб ще разрешим да излезеш навън. Така ще

бъде изключена всяка нечестна постъпка от твоя или от наша страна. Мисля, че няма да имаш нищо против предложението ми, а?

— Съгласен съм.

— Добре! Но настоявам да ни дадеш честна дума, че после незабавно ще се отдалечиш с хората си и ще се откажеш от всякакви опити да ни навредиш. В това „ни“ включвам обитателите на ранчото, двамата сеньори, които бяха ваши пленници, както и самия себе си. И така, искам да положиш съответната клетва. Готов ли си да го направиш?

С голямо нежелание майорът даде съгласието си. Това ясно си личеше, ала той нямаше друг избор.

— Е, тогава ще отворя — обади се отецът.

Той се отпрати към портата, изтика гредите и широко разтвори двете ѝ крила. После се спря напред входа. Ездачите бяха слезли от седлата и се намираха непосредствено пред него. Монтесо бе обграден от тях и ръцете му бяха вързани. Аз бях застанал до майора и не го изпусках из очи. В този момент той трябваше да даде съответната заповед. Портата бе вече отворена, свободата му изглеждаше толкова близо. Струваше му се, че ще може да избяга, без да изпълни обещанието си. Изведнъж той се втурна напред към изхода, но не стигна далеч. С няколко скока го догоних и го хванах за ръката. Той направи опит да се отскубне, ала напразно.

— Насам, насам! — закрещя на хората си. — На помощ!

Блъснах го да падне на земята и там здравата го притиснах. Неколцина от кавалеристите понечиха да се отзоват на виковете му, но брат Хагуар им викна:

— Стойте си на местата! Кой ще дръзне да наруши заповедта ми?

Те отстъпиха. Съвсем сам отецът успя да обуздае петдесет мъже. Сякаш погледът му ги парализираше.

— Предател, подлец! — обърна се той към майора. — Искаш да минеш за офицер, а имаш толкова малко чувство за чест, че пет пари не даваш за думата си. Би трябвало да те накажа за това, но няма да го направя, а ще продължа да се придържам към нашето споразумение. Освободиш ли сеньор Монтесо, и ние ще те пуснем да си вървиш. Бързо решавай! Съгласен ли си?

— Да — скръцна със зъби той. — Оставете ме само да стана!

— Не — обадих се аз, притискайки с коляно гърдите му. — Най-напред издай заповедта!

— Е добре, пуснете онзи тип да дойде тук!

Наложи се да повтори нареждането си, преди да го изпълнят. Развързаха ръцете на Монтесо и той влезе в двора.

— А сега искам и мен да ме пуснете! — каза майорът. — Изпълних условията ви. Освободете ме!

— Това ще стане едва след като най-тържествено повториш дадената честна дума, че незабавно ще се махнеш оттук с своите хора и ще се откажеш от всякакви враждебни намерения спрямо нас.

— Давам честната си дума! Веднага ще напуснем тази местност и няма да предприемаме нищо срещу вас.

— Добре! Искам да върнете и коня на йербатерото.

— Вземете го! Но бързо, та най-сетне да ме пуснете!

Монтесо сам доведе жребеца си и едва тогава пуснах майора, който пъргаво скочи на крака и тичешком излезе навън. Без да каже нито дума, той се метна на седлото и се отдалечи, последван от хората си. Отецът се оказа достатъчно предпазлив да изпрати подир тях един гаучо, който трябваше да ги следи отдалече и да разбере дали наистина щяха да си отидат или може би имаха намерение да ни поставят засада нейде по пътя за Естансия дел йербатеро. По-късно нашият съгледвач ни извести, че те са прехвърлили реката, а това бе сигурен признак, че нямаха желание да се занимават повече с нас.

Не без страх жената на ранчерото беше наблюдавала от всекидневната цялата сцена, но въпреки всичко все пак бе намерила и време да помогне на прислужницата си красиво да подреди масата с произведенията на нейната кухня. Когато влязохме вътре, ни поканиха да се нахраним до насита, което и направихме. При това естествено тема на разговор бе току-що преживяното. Монтесо беше най-силно разгневен от всички и докато ядяхме ни разказа как се е опитал да избяга. Помогнал му подхвърленият от мен нож, ала преследвачите твърде бързо се лепнали по петите му. Наистина пришпорил коня си до края на възможностите му, но след като превалил хребета на възвишението, животното стъпило с единия си крак в заешка дупка и паднало, а самият той бил изхвърлен от седлото. Докато помогне на коня си да се изправи и пак да се метне на гърба му, Монтесо изгубил толкова много време, че преследвачите му се озовали вече в опасна

близост. Били се разделили на две групи, за да го обградят отляво и отдясно. Всичко това забавило решителния момент още за някоя и друга минута, тъй че той успял да измине немалко разстояние. Но най-сетне те започнали да хвърлят по жребеца му опасните метални топки и успели да го съборят. Монтесо си бил наумил да се защитава, обаче разполагал само с ножа, докато противниците му били въоръжени с дълги копия и затова той все пак променил решението си и предпочел да се предаде. На връщане негодниците ме забелязали и незабавно ме погнали като дивеч.

— Но защо ме спряхте и ме накарахте да вляза в двора? — попитах аз отеца. — Защо ми извикахте, че иначе ще отида право към гибел?

— Защото отвъд ранчото на пътя ви щеше да се изпречи една малка река, която нямаше да можете да прескочите. Недалеч тя се влива в Рио Негро.

— Е, ами щом успях да се прехвърля през тази река, то сигурно по-малката нямаше да ме спре.

— О, не е така. Бреговете й са много мочурливи. Щяхте да затънете и да попаднете в ръцете на преследвачите си. Само на някои места има тесни пътечки, по които е възможно преминаването й, но вие не ги знаете. Е, нали все пак се избавихте.

— Да, поне засега. Нямам никакво доверие на тези типове. Вярно, предводителят им ни даде честна дума, че повече няма да предприема никакви враждебни действия срещу нас, обаче не ми прилича на човек, от когото може да се очаква да удържи на обещанието си. Много ми се иска самият аз да се спусна по брега на реката, за да се уверя, че действително са си отишли.

— Само ще си губите времето. Останете спокойно тук! Вече сте в пълна безопасност. Тези хора съзнават, че са разкрити. Земята просто им пари под краката и сигурно ще побързат да се озоват отвъд река Уругвай.

— Значи ги смятате за аржентинци?

— Да. Прехвърлили са се насам, за да реквизират — тоест да крадат — коне. Не ми се вярва да се заблуждавам. Сега те сигурно очакват да извикаме войска от Мерседес. Ето защо безпокойството за собствената им безопасност ще ги накара да офейкат колкото могат побързо.

В този миг от съседната стая доловихме вик. Отецът стана и отиде в нея. След няколко минути се върна и ми каза, че чичото искал да ме види. Болният чул, че се е случило нещо необикновено и попитал какво е то. Щом разбрал, че в ранчото се намира някакъв немец, той настоятелно пожелал да говори с него, понеже освен от устата на своите роднини дълго време не бил чувал немска реч.

— Направете му тази услуга, сеньор! — помоли ме отецът. — Почти постоянно клетникът се намира в плен на мрачни мисли. Терзае го някаква душевна мъка и досега не ми се е удало да го накарам да се отърси от нея. Може би вие ще успеете да облекчите страданията му.

— Не ми възлагайте подобни надежди. Убеден съм, че ще останете разочарован.

— О, аз изобщо не искам от вас да му говорите като някой духовен пастир. Но от опит знам какво въздействие може да окаже една неочаквана среща със земляк, още повече върху болен човек. Новината, че при нас се намира един немец, го изтръгна от неговия унес. Малко му остава да живее. Дори се опасявам, че съвсем скоро ще издъхне. Когато почука смъртта отварят се и най-здроаво заключените сърца. Някакси изпитах чувството, че той желае да ви види не само защото сте негов сънародник.

Естествено аз изпълних желанието на болния. Отидох в съседната стая. Тя представляваше онова, което сме свикнали да наричаме „гостна стая“. Беше по-добре мебелирана от другата. Там видях дори хармониум. Той бил първата награда на организирана в Монтевидео лотария с благотворителна цел. Ранчерото случайно бил в града по това време, купил си няколко лотарийни билета и спечелил този музикален инструмент. И ето че сега той украсяваше стаята като луксозна мебел, понеже тук никой не умееше да свири на него.

Моят сънародник лежеше на чисто застлано легло. Очите му бяха дълбоко хлътнали, страните му — изпити. Високото му чело преминаваше направо в напълно гол и лъскав череп, а устните на почти беззъбата му уста бяха силно хлътнали. Това придаваше на лицето му вида на мъртвешка глава. Изглеждаше така, като че всеки миг може да издъхне.

Той не отговори веднага на поздрава ми, а най-напред неспокойният му поглед изпитателно се плъзна по лицето ми. Може би той сметна, че намери там онова, което търсеше, защото след като се

приблжих до леглото му, той ми протегна за поздрав и двете си сякаш мъртвешки ръце и, опитвайки се да се усмихне, каза:

— Добре дошъл, сеньор! Естествено не идвате с кой знае какво удоволствие при един умиращ човек, но ми се иска нещо да ви попитам. Ще ми отговорите ли точно онова, което мислите?

— Разбира се! Ще ви дам един напълно искрен отговор. Можете да разчитате на това.

— Най-сърдечно ви моля за такъв отговор. За мен той е от огромно значение.

Болният говореше бавно и почти само шепнешком. Дишаше тежко. Подпрях гърба му с няколко възглавници, за да се облекне по-удобно и изглежда това положение го облекчи. Притеглих един стол до леглото му, но вместо да ми зададе своя въпрос, той пак взе да ме оглежда и ме гледа доста време така, сякаш искаше да надникне в най-скритото кътче на сърцето ми. Действително в погледа му се четеше страх и аз изпитах искрено състрадание към този клетник.

— Говорете смело — окуражих го аз. — Ще си представя, че съм най-добрият ви приятел и ще разговарям с вас като с такъв.

— Да, да, представете си го! Ще ми направите най-голямата приятелска услуга, каквато изобщо може да съществува, а аз ще ви имам пълно доверие.

След тези думи той склочи ръце и продължи:

— Сигурно ще умра. Знам го, чувствам го. Ще си отида от този свят, ще си отида, но душата ми е притисната от такава тежест, която не ѝ позволява да отлети. Вие свободомислещ човек ли сте, или вярващ?

— Вярващ, но всъщност и свободомислещ, понеже съм убеден, че човешкият дух може да се почувства свободен само чрез вярата.

— Тогава сте тъкмо човекът, от когото се нуждая. Какво мислите за клетвата?

Въпросът му бе твърде странен. Дали му тежеше някаква положена клетва? Дали беше дал някакво свято обещание, което нямаше как да вземе обратно и това го караше да изпитва такъв страх пред смъртта? Не му отговорих веднага и затова той добави:

— Навярно изобщо я отхвърляте?

— Не. Клетвата е свято обещание, при което призоваваш Бог за свидетел. Който го наруши, все едно извършва богохулство.

— Значи смятате, че клетвата трябва да бъде спазена при каквито и да било обстоятелства?

— Да.

Той отпусна ръце и въздъхна:

— И аз мисля така. Значи този товар ще продължава да ме притиска.

— А как положихте клетвата? Доброволно ли?

— О, не!

— Значи насила! Аз никога не бях позволил да ме принудят да дам подобна клетва.

— Даже и ако ви заплашат със смърт ли?

— Даже и тогава.

— И ще предпочетете да умрете?

— Хм! На този въпрос не може да се отговори така лесно. Възможно е страхът от смъртта да се окаже по-силен от волята. Всичко зависи от обстоятелствата. Във всеки случай преди да дам такава клетва ще рискувам и опитам всичко възможно, за да я избегна. И ако все пак се видя принуден да го сторя, ще смятам думата си за обвързваща само при условие, че съвестта ми не се разбунтува, и че моят обет не влиза в противоречие с Божиите закони, които за мен естествено стоят над човешките. Но ако с това обещание са ме принудили да извърша някакво прегрешение или престъпление, то аз няма да го смятам за обвързващо.

— Наистина ли сте на такова мнение?

— Да. Клетва, принуждаваща ме да върша грях, също представлява грях и то много опасен и голям грях. Който се колебае дали сам да се отърси от него или не, би трябвало да се обърне към своя духовен съветник, а той несъмнено ще му върне чистата и свободна съвест.

— Господине, облекчихте ми сърцето! — каза той и пое дълбоко дъх. — Станах свидетел на едно престъпление, а после злодеят ме нападна и ме принуди да се закълна, че няма да го издам дори и на смъртния си одър.

— Тогава е било някое тежко престъпление, така ли?

— Да, убийство. Един водач уби пътника, когото трябваше да преведе през Кордилерите. Пътникът беше духовник. Двамата идваха

от Перу. Аз се намирах наблизо и станах свидетел на ужасното престъпление.

— Не можяхте ли да го предотвратите?

— Не. Беше твърде късно. Жертвата лежеше на земята в последни издихания, а една стръмна скала ме отделяше от въпросното място.

— Нямахте ли как поне да изплашите убиеца? Да извикате?

— Не само че виках, ами ревах и крещях от уплаха. Той вдигна поглед към мен. Видя, че не мога да се спусна при него, взе да ми се присмива и довърши жертвата си. Гледката беше страшна.

— Нямахте ли пушка да застреляте този негодник?

— Имах, ала бях свършил барута. Побягнах с намерението да тръгна по петите на убиеца и да направя донесение в полицията, но той се е досетил за това и решил да ме пресрещне. Не бях достатъчно предпазлив. Тъкмо когато заобикалях една скала, той изскочи пред мен, повали ме на земята и допря дулото на пистолета си до гърдите ми.

— Не се ли съпротивлявахте?

— Разбира се, но бях твърде слаб. Бях се заблудил горе из оскъдната на живота пуна^[3] и последният си куршум бях изстрелял по една викуня^[4], ала без да я улуча. Няколкото дни глад и трудното, мъчително катерене из планините, ме бяха съсипали толкова, че едва ли имах силата на дете. Онзи тип сигурно щеше да ме убие, но се оказа... мой познат, дори някогашен мой спътник и другар.

— Не го ли познахте веднага?

— Не. Все пак разстоянието бе твърде голямо, за да различа чертите на лицето му. Познахме се едва след като ме затисна под себе си. Все пак се побоя да убие някогашния си приятел. Още от по-рано той ми беше задължен и затова ме остави жив, но при условие, че му се закълна да не го издам. Бях много отпаднал и то не само физически, ето защо положих тази клетва, която винаги ме е преследвала като измъчващ ме призрак.

Той млъкна изтощен. Беше говорил бавно и с чести паузи. Трябваше малко да си почине. Изповедта му ми направи дълбоко впечатление. Просто нямаше как да не се сетя за сендадора, за когото ми беше разказал йербатерото. Онзи сендадор беше тръгнал да прехвърля Кордилерите заедно с някакъв падре, от когото после

наследил документите, понеже падрето умрял по пътя. Дали същият сендадор не е бил въпросният убиец? Пред Монтесо бях изрекъл вече подобни подозрения.

— Мога ли да науча името на този човек? — попитах аз.

Болният поклати глава.

— Или поне да ми кажете мястото и времето на престъплението?

Отговори ми отрицателно с повторно поклащане на главата.

— Успяхте ли да разберете защо е убил падрето? Дали е станало заради някакви документи, в които се е споменавало за потопени в някакво езеро съкровища или скрити в шахта съкровища от времето на инките?

Безкрайно изплашен, той протегна и двете си ръце към мен.

— За Бога, мълчете! — промълви болният. — Значи знаете, знаете го! Откъде, откъде?

— Това е по-скоро едно заключение, отколкото твърда увереност. Падрето се е канел да посети доминиканския манастир край Тукуман, нали?

— Той го знае! Всичко знае! — прошепна клетникът като на себе си.

— И убиецът е бил прочут планински водач?

— И това ви е известно, и това! Но, господине, трябва да признаете, че абсолютно нищо не съм ви казал, нито дума!

— Да, така е. Всичко ми беше известно предварително.

Той не помисли, че макар директно да не беше издал нищо, все пак беше направил косвено признание. За да не му дам възможност да се досети, аз бързо продължих:

— И това ли ви плаши толкова и ви създава такива тревоги? Драги приятелю, аз на ваше място отдавна вече да съм освободил душата си от тази тежест! Било е ваш дълг да се доверите на някой свещеник. И понеже не сте го сторил, сте извършил тежък грях. Тъй като тук няма друг свещеник, можете да поверите тайната си поне на брат Иларио. Той сигурно ще ви даде правилния съвет.

— Но дали имам това право, ето кое не ми е ясно!

— Имате го. Та нали цялата работа не е вече никаква тайна. Чухте, че и на мен ми е известна почти с всичките й подробности. Брат Иларио е много достоен човек. Ако го помолите за съвет, той сигурно

ще запази тайната ви също както прави всеки изповедник. Но едва ли ще ви даде друг, по-различен отговор от моя.

Болният безмълвно се загледа пред себе си. След доста дълго мълчание най-сетне каза:

— Като ви слушам как говорите, не мога да не ви дам право. Но вие все още не знаете всичко. Сенда... онзи убиец, ми разказа и други неща.

— Няма значение. В случая изобщо не става дума за това колко и какво е трябвало да пазите в тайна. Най-важното е, че вашата клетва не ви задължава да мълчите. Близката смърт, която изглежда удвоява вашите съмнения и страхове, трябва да ви накара да бъдете откровен. Не говоря просто от моя гледна точка, а се поставям на ваше място и се вживявам във вашата мъка. Представям си, че съм във вашето положение и ви давам честната си дума, че щях да се доверя на брат Иларио.

Болният подръпваше одеялото с костеливите си пръсти, после главата му уморено клюмна настрани и той каза:

— Нека поразмисля.

— Направете го, драги приятелю! Но не забравяйте, че за всеки човек настъпва онзи тъй важен миг, когато вече не му остава никакво време за размисъл!

— Да, смъртта, смъртта! — въздъхна той. — Господине, вие боите ли се от смъртта?

— Не.

— Нямам предвид дали сте безстрашен човек или не, нямам предвид опасностите на земния живот, а онова, което ни очаква след смъртта.

— Разбирам ви. За покаяните се ангелът на смъртта е Божи вестител на вечен мир, който връща заблуденото чедо при неговия Създател. Ала за закоравелия грешник ангелът е ключар, който отваря портата за Страшния съд. Който според силите си е изпълнявал дълга си тук, на земята и, изпълнен с вяра, искрено е молил Бога да се смили над него заради извършените грехове, той спокойно може да склопи очи, защото Бог е вечната любов!

Той затвори очи, сякаш се канеше да приведе в изпълнение последните ми думи. Лежа така притихнал дълго, дълго време.

Пръстите му конвулсивно подръпваха одеялото, а гърдите му тежко дишаха. Измина около четвърт час. Най-сетне той отвори очи и каза:

— Прав сте, прав сте! Ще попитам брат Иларио. Вървете да го повикате да дойде при мен!

Естествено аз изпълних желанието му и брат Иларио влезе при умирация. Ние, другите, останахме във всекидневната може би около час без да разговаряме. Най-накрая брат Иларио се върна. Лицето му имаше сериозно изражение, ала кроткият му поглед излъчваше топлота. Той ми подаде ръка и каза:

— Болният иска да му доведем свещеник. Изпратете веднага човек до Монтевидео, за да може изповедникът да го завари още жив. Но поне съмненията и страхът са напуснали вече този клетник.

Естествено незабавно бе изпратен един гаучо да отиде до Монтевидео. След това брат Иларио продължи:

— Болният ме попита кога се каните да си тръгнете и ме накара да ви помоля поне днес да останете в ранчото.

— Но ние трябва да се върнем в Естансия дел йербатеро! — възрази Монтесо.

— Не, моля ви, останете! — обади се ранчерото.

Жена му и брат му се присъединиха към неговата молба и аз с готовност реших да остана, ала Монтесо не го свърташе на едно място. Несъмнено хората в естансията бяха изпаднали в голяма тревога заради нас и той искаше да се върне, за да успокои близките си. Опитах се да го придумам да остане, ала напразно. Той настоя незабавно да тръгне и обеща по-късно пак да се отбие в ранчото. И бездруго по-нататъшният ни път от естансията минаваше оттук.

— Но, сеньор, сега този път е опасен — предупредих го аз. — Нали чухте, че нямам никакво доверие на хвърлячите на бола.

— Ами! Те са вече толкова далеч оттук, че няма защо да мислим за тях.

— Не бих се заклел, че е така. Поискайте от сеньор Бюргли поне неколцина гаучоси, които да ви придружат докъдето е възможно да ви бъде поставена засада.

— Съвсем излишно е. Впрочем слънцето се кани да залезе. Трябва да побързам и не мога да чакам гаучосите да се приготвят за път.

Но аз не отстъпих, докато той най-сетне се съгласи ранчерото да извика двама от своите хора. Скоро те потеглиха в тръс след като му обещах още на следващото утро да го последвам. Ала гаучосите се върнаха най-много след петнайсетина минути. Монтесо ги отпратил, понеже подобен ескорт бил всъщност обида.

Когато потегляше, аз излязох пред портата да го изпратя и няколко минути гледах подир него. Долу по брега на реката не се виждаше жива душа. Това ме успокои, но по-добре щеше да е, ако самият аз го бях придружил на известно разстояние. Тогава сигурно щях да забележа някои следи, по които можеше да се разбере, че завръщането му у дома все пак беше по-опасно, отколкото си мислеше.

Когато отново прекрачих прага на стаята, болният спеше дълбоко и спокойно. Обитателите на ранчото се бяха заловили с всекидневната си работа и брат Иларио ме изведе навън, за да ми покаже оградените пасища и корали, които бяха част от фермата. После двамата седнахме да пушим на пейката пред вратата. До този момент не бяхме споменали умирация с нито една дума. Брат Иларио не говореше и за себе си, макар че бях доста любопитен да науча нещо повече за личния му живот. Естествено избягвах да му задавам въпроси. Забелязах само едно — беше доста образован човек. Всъщност отначало разговорът ни се въртеше единствено около мен, моите приключения и по-нататъшните ми планове. Когато разбра кого възнамерявам да посетя в Тукуман, изненаданият Иларио попита:

— Сеньор Пена? Как сте се запознал с него?

— Преди две години се срещнахме в Мексико и тогава ми каза по кое време ще бъде в Тукуман.

— Точно така. Сигурно ще го заварите в града. Понастоящем наистина живее в Тукуман и се приготвя за нови пътешествия. Право там ли отивате?

— Не. Първо се каним да се отбием до Гран Чако.

— А-а, ето нещо което ме интересува, сеньор. Подобна среща е съвсем неочаквана, защото и аз мисля да се отправя към Чако, а после и към Тукуман.

— Наистина ли? Би било чудесно, ако можем да пътуваме заедно.

— Възможно е. Кога тръгвате?

— Съвсем скоро, само след няколко дни.

— Аз също. С голямо удоволствие ще се присъединя към вас, стига само да знам, че ще съм добре дошъл и за вашите спътници. С кого пътувате?

— Със сеньор Монтесо и още петима негови другари. Тези хора не само че няма да имат нищо против вашето присъединяване, но и сърдечно ще се радват.

— А какво ще търсят йербатеросите в Гран Чако? Та те могат да намерят предостатъчно чай и в други области, които са далеч по-малко опасни.

— Този път те не пътуват като събирачи на чай, а с друга цел.

— Навярно това е тайна, а?

— Всъщност, да. Нима Гран Чако наистина е толкова опасен район, както може да се заключи от думите ви, брат Иларио?

— Да. Е, за вас разбира се той едва ли ще изглежда толкова опасен. Който като вас се е бил срещу червенокожите от Северна Америка и се е изправял срещу тамошните диви животни, той сигурно ще гледа на Гран Чако с усмивка. Но там има не по-малки опасности, отколкото в саваната или в пустинята.

— Хищните животни ли имате предвид?

— Е, наистина, ягуарът не е бенгалски тигър, а пумата не може да се сравнява с африканския или с азиатския лъв, обаче и двете споменати животни са достатъчно опасни. Впрочем човек би трябвало най-много да се страхува от дивите индианци, които умеят да се промъкват безшумно като змии.

— И аз също умея.

— Малко се съмнявам, естествено без да искам да ви засегна.

— Тогава да се обзаложим. Трябва да е тъмно. Вие ще седите тук на тази пейка, а аз ще бъда отвън пред портата. Нощ е. Не появява никакъв ветрец и на човек му иде да се закълне, че може да чуе и най-незначителния шум. Въпреки това ще вляза в двора и ще седна до вас. И ако не се допрете или блъснете в мен, изобщо няма да разберете, че до вас има някой.

— Сеньор, моите почитания към вас, ала в случая не ви вярвам!

— С времето ще ми повярвате, защото нали ще пътуваме заедно? Струва ми се, все ще ми се предложи случай да ви докажа, че нищо не съм преувеличил.

— Но как ще влезете в двора? Та нали портата е подлостена!

— Ще се прехвърля с помощта на ласото, като закача примката му някъде горе.

— Така не е невъзможно. Но това е единственото място, откъдето можете да влезете.

— Отвсякъде ще мина.

— И през кактусите ли?

— Да. Колкото и да са гъсти и бодливи. С ловджийския си нож ще прорежа дупка в кактусовия плет. Никое от вашите мачете не може да се мери с него по здравина и острота.

— Сеньор, тогава вие сте много опасен човек! Притежавате всички качества, за да вършите кражби с взлом. Но дори и да успеете да проникнете в двора, аз ще чуя приближаването ви.

— Да опитаме ли?

— Ще се провалите. Помислете само, че неминуемо ще доловя всяка ваша стъпка с тези огромни ботуши, колкото и да се мъчите да се движите безшумно.

— Не избързвайте! Вярно, че сега не се е възцарил непрегледен мрак, но все пак е вечер и е горе-долу тъмно. Ще се отдалеча надясно ей към онзи ъгъл. Сложете шапката си до вас, на мястото където седя в момента. Ще дойда и ще я взема, без да усетите!

— Добре, да видим! Убеден съм, че няма да успеете!

— Ще успея, макар че шапката може да бъде взета много полесно, ако собственикът ѝ нищо не подозира. Но естествено ще поставя условието да не я държите с ръка.

— Разбира се!

— Щом забележите, че съм тук и съм я взел, обадете се. Но не бива да посягате към шапката. От момента, когато се отдалеча, до края на опита ми нямате право да я докосвате. Обаче ако усетите присъствието ми и ми подвикнете, значи съм загубил играта.

— Добре! Става ми все по-интересно. Естествено ще съм нащрек и ще дебна както совата дебне полски мишки.

Той седеше от дясната ми страна. Аз станах от пейката и той сложи шапката си на мястото ми. Беше толкова тъмно, че не можеше да я вижда. Луната щеше да изгрее едва по-късно. И така шапката бе от лявата му страна, а аз се отправих към ъгъла на къщата, намиращ се отдясно на пейката. Следователно ако исках да стигна до шапката, трябваше да мина покрай него. Така си мислеше брат Иларио и затова

беше сигурен, че ще ме спипа. Но аз бях на съвсем друго мнение. Наистина, отдалечих се с шумни крачки надясно, но за да успея да се докопам до шапката, трябваше да се приближа откъм лявата му страна. Ето защо бях принуден да тръгна по заобиколен път — да мина близо до портата и да се промъкна край кактусовия плет до левия ъгъл на постройката. Така и направих, като легнах на земята и запълзях, опирайки се само на пръстите на ръцете и краката си. Не беше трудно. Земята бе песъчлива и влажна. Не се чуваше и най-малкият шум.

За да заблудя брат Иларио, че уж идвам отдясно и да насоча цялото му внимание натам, на всеки два-три метра вземах някое и друго съвсем дребно камъче и го хвърлях в тази посока. Той долови шума и сигурно се зарадва, че ще може да ме улови, понеже си мислеше, че е причинен от стъпките ми. По този начин аз се приближих до пейката откъм лявата му страна. Имах възможност да взема шапката, но си направих удоволствието да хвърля над главата му още няколко дребни камъчета. Той целият се извърна надясно, защото вярваше, че съм вече наблизо. Това ми позволи спокойно да взема шапката и пак да седна на предишното си място. Брат Иларио напрягаше слух, ала нищо повече не долови.

— Навярно все още ме очаквате? — попитах го аз.

Той се стресна и мигновено се обърна.

— Нима е възможно? Вие сте тук? Но аз нищо не чух!

Обясних му как бях постъпил, но задържах шапката му в ръка и освободих ласото от пояса си. Докато говорихме, завързах единия му край за панделката на шапката.

— Е да, щом сте постъпил по този начин! — обади се той. — Така и аз ще се справя!

— Сега пък аз се съмнявам. Мен няма да ме подведете.

— Ами, като нищо!

— О, не. Аз веднага бих различил шума на подхвърлено камъче от шума, причинен от човешки стъпки. Впрочем силата на всяка хитрост е в това, че е известна само на онзи, който я прилага. Ето защо живеещите в дивата пустош хора са принудени непрекъснато да измислят все нови и нови хитрини.

— Втори път няма да ме измамите.

— Да опитаме ли пак, брат Иларио?

— Да, дори ви моля.

— Е, добре. Но внимавайте добре!

— Ще направя каквото зависи от мен. Ако и този път успеете, ще призная, че сте най-добрият ловец, когото познавам.

— Хубаво. Ето ви шапката. Сега ставам и пак я оставям на същото място. Няма ли да се убедите, че е там?

Аз наистина сложих шапката на пейката и се отдалечих на четири-пет крачки, но без да изпускам ласото.

— Тук е — каза брат Иларио, без да се помръдне.

— Уверете се сам, защото така не можете да я видите. Пипнете я! Той посегна към нея.

— Да, на пейката е. Сигурен съм.

Беше твърде рисковано да го карам да докосва шапката, защото ако напипаше ласото, номерът ми пропадеше. За щастие това не стана.

— А сега внимавайте! — продължих аз. — Ще се отправя пак към същия ъгъл надясно. Няма да пипате шапката, но когато сметнете, че се каня да я взема, ще ме задържите. Ясно ли е?

Нарочно казах всичко това на висок глас и на няколко пъти се изкашлях, за да не може да чуе, че през същото време с помощта на ласото придърпвам шапката до себе си.

— Бъдете спокоен! — каза той. — Ще внимавам. Постарайте се да се справите!

С шумни крачки се насочих към ъгъла, отвързах шапката, изтупах я от прахта и пак намотах ласото около кръста си. После легнах на земята и запълзах към пейката. Брат Иларио бе напълно убеден, че и този път ще се приближа откъм лявата страна. Затова насочи цялото си внимание натам. Добрах се до пейката и се изправих до самия него. Облегнах се на стената, извадих една пура, драснах клечка кибрит и казах:

— Сега пак мога да пуша, защото вече взех шапката.

— Наистина! — възкликна той, посягайки към мястото, където тя бе допреди малко.

— Да, на главата ми е. Ето, връщам ви я, брат Иларио.

— Необяснимо! Гледах наляво, а вие изникнахте отдясно. Как го направихте?

— Нека засега си остане моя тайна. Видяхте, че е много лесно човек да се приближи до вас и дори да ви вземе шапката, без да го усетите. Е, сега разсеяха ли се предишните ви съмнения, че през

нощта мога да проникна в двора и да седна до вас, без да забележите каквото и да било?

— Да, вече ви вярвам.

— Сигурно сега споделяте и мнението ми, че едва ли тукашните индианци ще успеят да ме надхитрят. Най-искрено ви признавам, че пътуването до дивата Чако ме радва, особено защото ще опозная и онези земи, и техните индианци във вашата компания.

— А другите ви придружители надеждни и сигурни хора ли са?

— Не ги познавам добре и досега не съм имал възможност да ги изпитам. Няма съмнение, че като йербатероси са хора на място.

— Хм! Преди малко казахте, че са тръгнали към онези места със съвсем друга цел, а аз не съм сигурен дали качествата им на йербатероси ще се окажат достатъчни за постигането ѝ.

— Разбирам ви, брат Иларио! Целта, която преследват, се пази в тайна, но тъй като ще яздите с нас, скоро ще разберете за какво става дума. Те отиват при някакъв прочут сендадор и заедно с него ще се изкачат в Кордилерите, за да търсят зазидани или потопени в езеро съкровища.

— И вие ги придружавате?

— Да. Тъй да се каже, ще играя ролята на инженер в това начинание.

— А какво представляват тези съкровища?

— Различни съдове, украшения и други подобни неща от времето на инките.

— Знаят ли местата им?

— Разполагат с техни чертежи и карти.

— Откъде ги имат?

— Сендадорът ги получил като наследство от един свещеник, който умрял по пътя през Кордилерите.

Брат Иларио задаваше въпросите си спокойно, а аз му отговарях не принудено. Не знаех дали болният му беше казал, че и аз съм запознат с този случай. Накрая той ми рече:

— Нека не си играем на криеница! Знаете, че тази случка ми е известна, нали?

— Тъй си мисля. Болният сигурно ви се е доверил.

— В момента не мога да ви отговоря. Но когато му дойде времето и при определени обстоятелства ще наруша мълчанието си.

Решил съм да пътувам заедно с йербатеросите. На всяка цена трябва да видя този сендадор, обаче ви предупреждавам да не споменавате нито дума пред него, а още по-малко пък пред хората на Монтесо. Поначало пътят ми щеше да ме отведе през Санта Фе и Сантяго до Тукуман, така че не ми струва кой знае колко много да се отбия до Гран Чако. Ще тръгнем рано сутринта и тогава ще ми се предложи възможност да опозная петимата мъже, с които ще пътуваме. А сега ми се иска да видя какво прави болният.

Клетникът все още спеше. Продължи да спи и след като се навечеряхме. Пристигането на свещеника можеше да се очаква едва през нощта. После макар и без особено настроение останахме на приказка. Поговорихме си за родината, с която сърцето на немеца остава здраво свързано дори и когато се установи да живее нейде далеч в чужбина. Към полунощ чухме как болният слабо извика. Брат Иларио отиде при него, а след малко повика мъжа и жената. Известно време долавях приглушените им гласове. После стана тихо. Малко по-късно тримата се върнаха при мен. Мъжът и жената плачеха, а лицето на брат Иларио бе придобило израза на светец.

— Помина се, преди да дойде свещеникът — рече той. — Requies — cat in pace!^[5] Отиде си от нас, изпълнен с упование в милостта на Създателя. Животът означава борба, а смъртта — победа. Слава на Бога, който ни дарява тази победа чрез Исус Христос, нашия Божествен Спасител!

Мъката им по мъртвеца бе дълбока и неподправена, но все пак неотложните земни неща изискваха своето. Променихме първоначалното си намерение и решихме да не тръгваме толкова рано. Бюргли ни направи предложение да не вземаме нашите коне, а два от неговите. Брат Иларио искаше да присъства на погребението, а помолиха и мен да участвам в церемонията. В такъв случай можехме да върнем конете на ранчото. Бюргли мислеше да помоли свещеника да остане един ден в дома му. А в това време нашите животни щяха да си отпочинат и по-добре да посрещнат тежкото и продължително пътуване. Естествено ние с удоволствие приехме предложението му и сбогуването ни, макар и много сърдечно, бе кратко, понеже съвсем скоро щяхме да се върнем. Яздихме само кратко време по пътя, по който двамата с Монтесо бяхме дошли като пленници. Нали доколкото бе възможно кавалеристите бяха избягвали населените места и по тази

причина често са били принудени да заобикалят. А ние спокойно можехме да препускаме направо.

Брат Иларио познаваше местностите много добре. Той съумяваше да избягва местата, където теренът ни предлагаше големи трудности и понеже яздехме в права посока, съкратихме с цели два часа времето, което ни бе необходимо, за да стигнем с кавалеристите до ранчото.

Малко след пладне се добрахме до Естансия дел йербатеро. Скочихме от конете, предадохме ги на грижите на пеоните и влязохме в къщата. Горے в приемната заварихме някакъв господин, който ни посрещна с въпросителен поглед. В лице той толкова приличаше на йербатерото, че аз веднага разпознах в него сеньор Монтесо, асиендерото.

— Добре дошли, сеньори! — каза той, докато внимателно ни оглеждаше. — По кожените ви дрехи, за които ми бе споменато, мога със сигурност да предположа, че сте немският господин, тръгнал с брат ми да оглежда конете ни!

— Да, аз съм — отвърнах му. — А този господин е брат Иларио. Ами къде е брат ви?

— Че нали е с вас? — учуди се той. — Вчера следобед се върнах от пътуването си и заварих жена си много разтревожена за вас. И естествено тревогата ѝ непрекъснато нараства.

— Но нали още вчера привечер той потегли от ранчото за насам!

— Не е идвал — каза естансиерото. — Да не би да му се е случило нещо?

— Щом не се е върнал, сигурно го е сполетяла беда — казах слисано. — Може би кавалеристите са го издебнали и отново са го заловили!

— Кавалеристи ли? А-а! Тъй като вие двамата не се върнахте до вечерта, и никой не беше нито чул, нито видял офицера и неговите кавалеристи, естествено аз събрах някои сведения. Неколцина от моите гаучоси ми казаха, че им се е мярнал един доста голям конен отряд. Ала нищо не успях да науча за намеренията на тези ездачи. Изчезнали са също тъй бързо, както са се и появили.

— Дойдоха да заловят мен и вашия брат. Веднъж вече им бяхме в ръцете.

— Dios! Нима е възможно?

— Вярно, че човек би го помислил за невъзможно. Плениха ни толкова неочаквано и бързо, че нямаше никакво време за съпротива. Впрочем те бяха над петдесет души и по численост далеч ни превъзхождаха.

— Сеньор, виждате ме във висша степен смаян и дори изплашен. Изглежда сте били изпаднали в голяма опасност, която все още витае над брат ми. Елате да отидем бързо при жена ми! Трябва да ѝ разкажете случилото се. Дамите ми казаха толкова хубави думи за вас. Много ще съжалявам, ако се окаже, че домът ми ви е донесъл неприятности.

— Поне в това отношение мога да ви успокоя, сеньор. Вашият дом, както и неговите обитатели, нямат никаква вина за онова, което стана. Навярно действията на тези хора са били насочено единствено срещу мен, а на брат ви било съдено да пострада само защото ме придружаваше.

— Тогава елате по-бързо, за да узнаем какво се е случило!

Той ни заведе при жените, които естествено страшно се разтревожиха, щом чуха, че всъщност Монтесо отдавна е трябвало да пристигне в естансията.

Разказах им всичко за разигралите се събития и думите ми бяха проследени с най-голям интерес. Предположенията бяха само две. Йербатерото или е бил пак заловен от кавалеристите, или му се беше случила някаква друга беда. Аз бях по-склонен да приема първата възможност, докато брат Иларио защитаваеше втората.

— Както се убедихме, конниците са прехвърлили реката. А те нямаше да постъпят така, ако са искали да ни изиграят някой номер — каза той.

— Имали са намерение само да ни заблудят — отвърнах му аз. — Ако си бяха тръгнали по отсамния бряг, ние щяхме да се досетим, че ни кроят нещо и йербатерото щеше да е по-предпазлив. А когато са разбрали, че наистина сме се хванали на въдицата им и не сме решили да ги проследим, те отново са прекосили реката и са ни устроили засада.

— Но нали сам признахте, че всъщност са взели на мушка само вас? За какво им е бил тогава Монтесо?

— Естествено те са мислили, че ще бъда с него. И понеже засадата така и така е била вече устроена, видели са се принудени да се

задоволят само с този частичен успех.

— Ще имате ли добрината да ми опишете тези хора? — подкани ме естансиерото. — Пропуснахте да го сторите.

Изпълних желанието му.

— Споменахте за някакъв майор — продължи той. — Не успяхте ли да научите името му?

— Успях. Не ви ли го казах? Този знаменит офицер се нарича Кадера.

— Кадера! Сега знам каква е работата. Кадера е опасен тип, впуснал се в политиката, който вече няколко пъти прехвърля реката, за да краде коне. Вчера още по пътя научих, че пак се намира отсам границата и че го издирват. Той е бил и никой друг!

— Казах му го право в лицето — обади се брат Иларио. — Ала той отрече.

— Де да не го бяхте пукали да си върви!

— Тогава трябваше и вашият брат да остане в плен!

— Но все пак отново са го заловили. Впрочем докато Кадера се е намирал в ръцете ви, те не са могли да сторят на брат ми нищо лошо. А сега той пак е във властта им, без да имаме някакъв заложник като майора.

— Какво нещастие! — проплака сеньората. — Те ще го убият.

— Нямам такива опасения — утеши я естансиерото. — Или от чиста злоба ще го принудят да постъпи при тях като войник, или ще поискат пари, за да го освободят.

— Вярвам във втората възможност — подкрепи го брат Иларио. — Няма да го убият. Човекът, направен насила войник, носи повече вреда, отколкото полза. Сигурно това ще им мине през ума. Както научих, брат ви е богат. И те го знаят. Лейтенантът го е разбрал, докато е бил тук. Ето защо мисля, че ще поискат от него значителна сума.

— Изнудване, разбойничество! Веднага ще тръгна за Монтевидео и ще поискам от нашето правителство незабавно да направи оплакване в Буенос Айрес!

— Не смятате ли, че тази стъпка ще е твърде опасна за вашия брат? — попитах го аз. — Докато отидете в Монтевидео и докато оттам протестът стигне до Буенос Айрес, а след това докато траят и продължителните издирвания на виновните, онези хвърлячи на бола

отдавна ще са постигнали целите си. Помислете си само какво ще трябва да изстрада брат ви.

— Вярно. Значи сте на мнение да преследваме кавалеристите, така ли?

— Да. Ще се лепнем по петите им и ще издебнем удобна възможност да го освободим. Дали с добро, с хитрост или със сила, това ще решат обстоятелствата.

— Не мога да не ви дам право. И тъй, нека тръгнем незабавно. На всички мои гаучоси, от които в момента естансията няма нужда, ще наредя бързо да се приготвят за път!

Той се наклони да се отдалечи.

— Чакайте, сеньор! — задържах го аз. — Все още не сме стигнали дотам.

— Но нали не бива да губим нито минута!

— Така е, обаче далеч по-необходимо е първо да разсъдим, а после да яхнем конете. Трябва да знаем какво искаме и не бива нито да вършим излишни неща, нито да пропуснем да направим нужното. Вие да не би да се каните да тръгнете с нас?

— Що за въпрос? Естествено!

— Но може би присъствието ви тук да е необходимо? Дали и дамите са съгласни?

Двете жени заявиха, че било дълг на естансиерото да спаси брат си. Те бяха наясно, че това начинание е свързано с опасности, ето защо твърде неохотно го пуснаха да тръгне като отбелязаха, че все пак дългът стои по-високо от породилите се в тях страхове.

— Както виждате, няма повече какво да обмисляме — каза естансиерото. — Просто яхваме конете и то веднага.

— Още не. Трябва да се подготвим малко по-иначе, отколкото за една обикновена езда. По пътя не бива да се бавим заради набавянето на храна и следователно се налага да се запасим с провизии, които да ни стигнат за няколко дни, както да вземем и най-добрите коне.

— За това ще се погрижим незабавно.

— Трябват ни и много пари, за да откупим брат ви, ако не ни се удаде да го освободим по друг начин.

— Ще се погрижа. Е, вече сме готови и сега ще кажа на гаучосите, че...

— Моля ви! — прекъснах го аз — Имате ли гаучоси, които добре да познават границата?

— Не.

— Тогава те не могат да ни бъдат полезни. Колкото повече хора вземем с нас, толкова по-трудна става задачата ни. Петдесет и без друго няма да съберем, а толкова ще са ни необходими, за да се изравним по численост с кавалеристите и да можем открито да ги нападнем. И понеже откритото нападение е невъзможно, остава ни да използваме хитрост. Освен това ако сме многобройни, лесно ще ни забележат. Ето защо колкото по-малко хора, толкова по-добре.

— Давам ви пълно право — каза брат Иларио. — Искан ми се да избегнем насилие. Нека не проливаме кръв. Малцина, но храбри мъже ще постигнат повече от един многочислен отряд, който лесно ще привлече вниманието им върху нас.

— Вие казвате „върху нас“? — попита естансиерото. — Изразявате се така, като че се каните да се присъедините към нас.

— Точно така, идвам с вас!

— Но размислете! Една толкова напрегната и дори опасна езда и вашият сан...

— Нима той ми пречи да бъда добър ездач?

— Не, разбира се, но може би ще се наложи да се бием!

— Ами добре, тогава ще се бием!

Естансиерото отстъпи крачка назад и слисано впери поглед в лицето на брат Иларио.

— Ще се бием? И вие ли? — попита той.

— Че кой ми го забранява? Нима когато бъде нападат, един член на монашески орден не може да защитава живота си? Нима няма правото с всички сили да се брани срещу насилието и коварството, използвано от други хора?

— Не мога да ви дам отговор на тези въпроси, сеньор. Но точно като вас би говорил и прочутият брат Хагуар.

— Познавате ли го?

— Все още не съм го виждал, но затова пък толкова повече съм чувал за него. Всъщност той се числи към монасите на Тукуман, но постоянно е на път. Ходи при индианците от вековните гори, от пампата и от Кордилерите. Не се бои от никакви опасности. Напада ягуара само с нож и няма да обърне гръб на никой бандит. Страхуват се

от него, макар че не пролива кръв, а помага на всеки, изпаднал в беда. Има огромна физическа сила, която няма равна на себе си. Нима като негов колега не сте чували нищо за него?

Брат Иларио отвърна с усмивка.

— Чувал съм само от хора, които не са го виждали. Обикновено онези, които го познават, не говорят за него.

— Сеньор, дали не е вярно предчувствието ми, че самият вие сте брат Хагуар?

— Наистина съм онзи, когото хората имат навика да наричат така.

— Тогава сте ми десетократно добре дошъл и в такъв случай вече с удоволствие ще повярвам, че искате да се присъедините към нас.

— Сеньор, аз не тръгвам само от някакво желание за схватки или приключения. Вашият брат заедно с този сеньор и своите йербатероси се кани да отиде до Гран Чако. Тъй като и аз имам работа там, помолих за разрешение да се присъединя към тях. Дадох ми го и понеже мога да се чувствам като спътник и другар на брат ви, съм длъжен и да му помагам. Няма да убивам никой от неговите противници, защото не бива да цапам ръцете си с човешка кръв, дори тя да е и на най-върлия ми враг. Ала аз познавам граничната река много добре и вярвам, че ще мога да ви окажа ценни услуги.

— Сърдечно ви благодаря. Впрочем не бива да изключваме и възможността брат ми изобщо да не е попаднал в ръцете на кавалеристите, а по пътя да му се е случило някакво друго нещастие. Може да е паднал от коня и сега да лежи в някое ранчо.

Едва беше изрекъл тези думи, когато един пеон съобщи, че долу на двора се намирал някакъв конник, който искал да разговаря със сеньора.

— Кой е той? — попита Монтесо.

— Един от кавалеристите, който беше тук заедно с лейтенанта, за да купуват коне.

— Доведи го!

Спогледахме се учудено. Майор Кадера ни изпращаше вестоносец! С каква ли цел?

— Сега ще разберем какво се е случило! — обади се естансиерото. — Горя от нетърпение.

— Ще ви бъда много благодарен, ако ми разрешите да преговарям вместо вас — казах аз.

— Защо? Да не мислите, че ми липсва необходимото умение?

— О, не. Вие сте запознат с тукашните порядки много по-добре от мен. Но сте брат на йербатерото, за когото в случая става дума и затова мисля, че един друг, страничен човек, би се заел с тази работа много по-обективно.

— Може би сте прав. Разговаряйте с този тип вместо мен!

Негодникът влезе. Беше един от двамата, които бях подслушал в беседката на градината. Той сигурно бе очаквал да види само естансиерото. Когато забеляза брат Иларио и мен, изразът на лицето му позагуби от самоувереността си.

— Какво искате? — попитах го.

— От вас нищо — отвърна ми той предизвикателно. — Имам нареждане да говоря единствено със сеньор Монтесо.

— Той ме натовари с поръчението да ви изслушам вместо него.

— Тогава му предайте това писмо!

Негодникът извади от джоба си един плик и ми го връчи. Върху него с мастило бе написано името на естансиерото. Подадох му го. Той хвърли поглед на плика и каза:

— От брат ми е. Познавам почерка му.

После отвори писмото, прочете го и пребледня. Измъкна от джоба си молив, добави някаква кратка бележка върху листа и го подаде първо на мен и след това и на брат Иларио да го прочетем. Съдържанието гласеше следното:

„Братко! Отново съм в ръцете на онези, от които се бяхме изплъзнали. За беда най-случайно по пътя си се натъкнахме на Хосе, потеглил от Санта Фе по-рано, отколкото си мислехме. И той е заловен. Незабавно изпрати по приносителя на това писмо десет хиляди боливианос, с които ще мога да направя отлична сделка, стига само да пристигнат навреме. Закъснеят ли, и за нас, и за теб ще последват големи неприятности. Довери се на пратеника и не го разпитвай. Не му създавай никакви пречки, иначе ще ни поставиш в много лошо положение.

Много строго му е забранено да ви дава каквито и да било обяснения. Твой брат Маурисио.“

Под тези редове естансиерото беше добавил:

„Жените не бива да узнаят за пленяването на Хосе. Много ще се изплашат.“

Това бе съвсем вярно. За да не попадне пликът в ръцете на сеньората, а и за да не може да го поиска от мъжа си, аз го пяхнах в джоба си.

— Знаете ли съдържанието на писмото? — обърнах се към пратеника.

— Да.

— Какво съдържа?

— Искане за изплащането на десет хиляди боливианос.

— Сам ли дойдохте тук?

— Да.

Той отговори бързо, без никакво колебание. Въпреки това по погледа му разбрах, че лъже.

— Не казвате истината! С вас има и други хора!

— Заблуждавате се, сеньор!

— Не се заблуждавам. Подказа ми го както лицето ви, тъй и моят разум. Не е възможно да са ви изпратили сам. Не е било сигурно как ще ви посрещнат. Затова са ви дали придружител, който, в случай че тук нещо ви се случи, незабавно ще побърза да се върне и ще уведоми майора.

— Не е така! — упорито отвърна той.

— Ще видим! Не ви вярвам. Знаете ли какво ще прави сеньор Монтесо с тези пари?

— Не.

— Пак лъжете! Съвсем сигурно ви е известно, че тези пари са за откуп. Впрочем вие сте извънредно дързък човек, за да дойдете в Естансия дел йербатеро. Не знаете ли какво ви очаква тук?

— Да, знам — приятелско посрещане.

— Ами ако сте се излъгал?

— В такъв случай йербатерото страшно ще съжалява. Не се ли върна в определен срок с парите, едва ли някога ще го видите. Ще отиде в една много отдалечена и усамотена местност, откъдето обикновено никой не се завръща.

— Хм! Наистина се виждам принуден да призная, че имате властта да ни изнудите да ви дадем тези пари. Но кой ще ни гарантира, че ще постъпите почтено?

— Майорът даде честната си дума, че сеньорите ще бъдат пуснати на свобода веднага, щом му занеса парите.

— Вашият майор вече на два пъти не удържа на думата си. Не му вярвам. Отвлече ли веднъж лисицата кокошка от курника, после много ѝ се иска да повтори. Дадем ли му сумата, може би след това ще ни измъкне и още пари.

— Сигурно няма да го направи.

— Може би майорът има почтени намерения, ала кой ще ни даде гаранция, че и вашите са такива? Десет хиляди боливиански песос са цяло богатство за вас. Ами ако задържите парите за себе си и изобщо не се върнете при майора?

— Сеньор, аз не съм мошеник?

— Аха! Е, лицето ви наистина не е лице на крадец и ми се иска да ви имам доверие. Но сигурно ще признаете, че цялата работа е твърде важна, за да се вземе решение само за две-три минути.

— Не мога да преценя. Наредено ми е да не чакам дълго.

— Тогава отидете в кухнята и поискайте да ви дадат да хапнете нещо. После елате пак тук да чуете отговора ни. Ще се застъпя за искането ви, понеже разбирам, че така е най-добре.

Повиках пеона, който стоеше отвън, и му наредих да заведе пратеника в кухнята. Това стана незабавно. Десет хиляди боливианос са равни почти на двайсет и девет хиляди немски марки. Ето защо бе лесно обяснимо, че естансиерото ми зададе въпроса:

— Действително ли искате да ме склоните да му дам тези пари, сеньор?

— И през ум не ми минава.

— Но тогава няма да освободим брат ми!

— Тъкмо така ще го освободим. Сега знаем, че наистина е в ръцете на кавалеристите.

— Ала не знаем къде са те!

— Ще разберем. Пратеникът ще ни каже, можете да разчитате на това. Впрочем той не е дошъл сам.

— Така ли мислите?

— Да. Или вярвате, че на този човек ще вземат да поверят толкова голяма сума?

— Това наистина не е кой знае колко вероятно!

— Виждате ли? Несъмнено майорът ще повери парите в съвсем сигурни ръце. Даже пратеникът да е честен човек, пак няма да го оставят съвсем сам да язди из равнината с подобна сума. С него има и други хора. Придружава го или самият майор, или лейтенантът, който така хубавичко ни подмами в клопката и с това доказва на началника си, че заслужава доверието му. Ако е първият от двамата, ние печелим играта. Ако е вторият, е, тогава ще го заловим и ще го принудим да ни покаже пътя до кавалеристите.

— Сеньор, твърде опасно е! Ще убият брат ми!

— О, няма! Майорът изобщо няма да разбере какъв отговор сме дали на неговия пратеник. Докато все още го очаква, ще се появим самите ние.

— Но дори и да приемем, че планът ви е добър, как ще узнаем къде се намира неговият придружител?

— Ще ни го каже самият кавалерист, дето е в кухнята. А имате ли исканата сума тук във вашия дом?

— За щастие, да. През последните дни получих доста пари.

— Но, сеньор, не бива да го казваме на този тип. Той ще ни повярва, че не разполагате с такава сума и че се налага да отидете до някой съсед, за да вземете пари на заем. Ще трябва да изчака завръщането ви, ала не тук в естансията, а при спътниците си. Аз ще го проследя и ще открия скривалището им. Наредете да ми донесат едно раирано пончо и друга шапка. Нека в двора ме чака оседлан кон. Впрочем по-уместно е да разчитаме на собствената си проникателност, отколкото на сведенията от тези хора. Когато тръгне от тук, пратеникът няма веднага да поеме в истинската посока, а ще се опита да ни заблуди. Само че няма да успее.

— Мога ли да ви придружа, сеньор?

— Всъщност би трябвало да откажа да ви изпълня желанието. Вашето присъствие може да провали моя план. Но въпреки това няма

да възразя, ала само ако ми обещаете изцяло да се съобразявате с волята ми.

— Това се разбира от само себе си.

— Тогава наредете да оседлаят за нас двата най-бързи коня и да ни осигурят две ласа.

— Нали си имате ласо, а и аз също?

— Необходими са ни още две. Вземете за себе си и една бола, и се разпоредете да не оставят конете долу на двора, а нейде наблизо, където няма да бъдат забелязани толкова лесно. Не ми се вярва онези типове да са избрали скривалището си някъде по вашите земи. Дошли са от запад. Трябва да ги търсим в тази посока, и то отвъд границата. Никой няма да вземе да се крие по голите хълмове. Следователно ще трябва да ги търсим не по възвишенията, а из падините. Постъпим ли умно и съобразително, ще достигнем скривалището преди кавалериста.

Естансиерото даде съответните нареждания. После зачакахме появяването на пратеника. Той се беше нахранил много бързо и скоро отново ни съобщиха, че е дошъл. Изразът на лицето му беше твърде самоуверен. Може би си мислеше, че щом сме го нагостили, няма защо да се бои от враждебно отношение. Затова без да изчаква да го заговорим, той попита:

— Е, какво решихте?

— Решихме да се разберем с добро — отвърнах му аз. — Но десет хиляди са извънредно много!

За да го направя още по-уверен, аз се престорих, че се каня да се пазаря и да намаля сумата.

— Не е прекалено много, хич не е — отговори ми той.

— Помислете, че една такава сума е направо цяло състояние!

— Но йербатерото сигурно знае, че може да я даде, иначе не би ни я предложил.

— Поискали сте я от него.

— Не. Самият той незабавно ни направи това предложение.

— Глупости! Я ни кажете колко можете да смъкнете от сумата!

— Нито едно песо. Имам изрично нареждане. Йербатерото заяви, че е съгласен и ни увери, че брат му ще ни я даде.

— Тогава е бил много непредпазлив. Той би трябвало да знае, че даже и богати хора не държат у дома си десет хиляди боливианос.

— Това не ме засяга. То си е негова работа, а не моя!

— И ваша работа е, и то как! Какви инструкции са ви дали в случай, че сеньорът няма толкова готови пари вкъщи?

— Никакви, на мен се предоставя правото да решавам.

— В такъв случай ще ви направя едно предложение. Веднага ще ви дадем шест хиляди на ръка, а за останалите четири хиляди ще получите чек.

— Не, не! Не бива да приемам чекове. Забраниха ми. Осребряването им е твърде опасно за нас.

— Хм! Тогава сеньор Монтесо би трябвало да вземе назаем липсващата му сума. Един от съседите му е взел доста пари в последните дни. Сеньор Монтесо ще ви издаде платежно нареждане на негово име.

— Много благодаря! Не съм съгласен. Искам да си имам работа с колкото се може по-малко хора. Ще се разправам само с естансиерото.

— Тогава ще се наложи самият той да отиде да вземе парите.

— Дълго ли ще трае?

— При условие, че завари съседа вкъщи, ще са му нужни около три часа.

— Хм! Значи ще трябва да се въоръжа с търпение!

— Такава е и молбата ни. Можете да останете в естансията и да си починете.

— Благодаря ви, сеньор, но не желая да ви досаждам. Сега ще яхна коня си и ще се върна след три часа.

— Както желаете! Но след като вземете парите, естествено ще поискаме от вас квитанция!

— Нямам подобни указания.

— Но въпреки това трябва да я получим. Ако майорът не ви е дал разписка, тогава ще подпишете тук такъв документ.

— Та вие не знаете името ми. Колко лесно мога да ви измамя!

— За нас честното ви лице е гаранция, че няма да подпишете с фалшиво име.

— Много ме ласкаете, сеньор. Разбрах, че имате намерение да уредите цялата работа като кабалиеро. Това ме радва. Нека между нас съществува доверие. Адиос!

Той си тръгна, а аз бързо пристъпих към прозореца. Скрит зад пердето, хвърлих поглед към двора и видях, че след като излезе през

портата, пратеникът свърна наляво. Втурнах се надолу, излязох пред портата и го зърнах как отново зави наляво зад най-близкия кактусов плет. Естествено аз също стигнах до този ъгъл, откъдето го видях да препуска в галоп през откритата равнина и да поема право на изток. Тогава се върнах и отидох в моето жилище, чиито праг изобщо не бях прекрачвал този ден. Искях да взема пушката си. Там намерих пончото и шапката. Преметнах карабината през рамо, сложих си шапката на главата и в този момент при мен дойдоха естансиерото и брат Иларио.

— Е, накъде се отправя? — попита ме Монтесо.

— На изток. Следователно има намерение да поеме на запад. Сеньор Монтесо, не ми се сърдете, но ще ви попитам дали сте добър ездач?

— Що за въпрос? — засмя се той. — Естествено, че съм добър.

— Може би ще се наложи да го докажете. А по време на езда можете ли да увиснете от едната страна на коня по неговата дължина?

— Да увисна от едната страна на коня ли? Какво имате предвид? Как става това? Никога не съм виждал подобно нещо.

— Североамериканските индианци много често използват този майсторски номер. Притиснете ли по този начин тялото си до коня, от срещуположната страна никой не може да ви види, нито пък да ви улучи с куршум.

— Но нали ще падна?!

— О, няма. Именно за тази цел поръчах две ласа. Ще ги завържем около вратовете на конете. Това е всичко, което ни е необходимо. Ако предположим, че вдясно от нас се намира неприятел, който не бива да ни види, ще трябва да се скрием от лявата страна на коня. За тази цел бавно се смъкваме от седлото наляво, но без да изваждаме крака си от стремето, като заедно с него го придърпваме върху задницата на животното зад самото седло. И така увисваме с крака на стремето. Провираме ръката си под ласото, което е около врата на коня. По този начин тялото ни остава скрито от лявата страна на ездитното животно, а изпод врата му можем да виждаме какво става отдясно и даже да стреляме в тази посока.

— Та това е невъзможно! Как ще успея да се задържа на стремето само с големия пръст на крака си?

— Просто вашите стремена са много непрактични. За щастие те са окачени на двоен ремък, който можете да използвате, за да провретете

крака си по-удобно. Така може да се измами врага. Ако се намира на такова разстояние, че да не е в състояние добре да различава седлото, той ще помисли коня за свободно пасящо животно без ездач.

— Сеньор, няма да се справя с тази работа.

— Ще видим. А сега, елате!

Отправихме се към корала и там увихме многократно ласата около вратовете на животните. На двора все още стоеше конят, с който бях пристигнал. На седлото му бяха моите кобури. Извадих от тях далекогледа си и после тръгнахме на път. Брат Иларио ни пожела успех, а отгоре жените ни извикаха да бъдем предпазливи. Отправихме се на северозапад. Когато се отдалечихме от естансията на такова разстояние, че тя не ни пречеше да се огледаме надалеч, ние спряхме и аз претърсих с бинокъла източната част от равнината. След минута-две успях да открия кавалериста. Той все още продължаваше в първоначално избраната посока, ала вече яздеше само ходом.

Оттук нататък полетяхме през равнината в кариер. Колко голямо бе имението на естансиерото разбрахме по това, че едва след цели десет минути стигнахме до границата и вече с по-бавен ход свърнахме на юг. Наоколо нямаше заградени пасища. Пред нас се ширеше открита равнина, понеже плетищата се намираха само в близката околност на естансията. Тук се виждаха и много по-малко следи от добитък, защото гаучосите избягваха да пускат животните толкова близо до границата. Ако стадата я прехвърлеха, много лесно можеха да възникнат неприятности. Продължих да яздя силно приведен напред и не откъсвах поглед от тревата. Естансиерото следваше примера ми.

— Нека видим кой пръв ще открие следата — каза той. — При условие, че не сте се излъгал и тя действително се намира нейде наоколо.

— Тя сигурно е тук. Само трябва много да внимаваме!

Той бе принуден да признае, че съм по-сръчен ездач от него.

Затова искаше да ме „бие“, като проявяваше по-голяма проникателност в откриването на следи. Престорих се, че не го забелязвам. Скоро отново заех обикновеното си положение върху седлото. Бях видял дирята. Обаче естансиерото продължаваше да язди и аз си замълчах.

— Хм! — обади се той най-сетне. — Напразно търсим. Казвам ви, сеньор, че си губим времето!

— Наистина е така!

— Признавате ли го? Значи споделяте мнението ми, че търсената следа не е тук?

— Напълно.

— Тогава губите, така ли?

— Не.

— Но нали не намерихте следата!

— Открих я. Ей там, зад нас. Подминахме я.

— Защо не ми казахте?

— Защото исках да ви оставя време да разберете, че и един немец може да се оправи в Банда Уругвай поне толкова добре, колкото и един „ориенталец“. Нека се върнем. Много скоро ще стигнем до въпросното място.

Препуснахме в обратна посока и щом се озовахме при дирята, слязохме от седлата. Земята беше глинеста, а почти цялата трева — опасана от животни, така че по късите останки от стръкчетата не личаха никакви дири. Обаче макар глинестата почва да не беше влажна, а твърда, в нея все пак се бяха отпечатали следи от копита. Обясних на естансиерото значението на въпросните знаци. Той ме погледна учудено, но в крайна сметка, загубил самоувереността си, призна, че пред нас са следите от три коня.

— Значи само двама души чакат завръщането на онзи тип, така ли? — попита ме естансиерото.

— Да. Не може да е иначе. Да проследим дирята! Отново възседнахме конете и продължихме ездата, докато не забелязахме че следата не образува вече права линия, а криволичи само из падините. Сkochих от седлото, приготвих пушката си за стрелба и праметнах юздите през ръка.

— Нима ще вървим пеша? — учуди се Монтесо.

— Приближим ли се на коне, онези двамата първи ще ни забележат и няма да ги изненадаме. А това може да се избегне.

Отново взех в ръка далекогледа и не ми се наложи дълго да търся. Съвсем случайно само след няколко секунди пред бинокъла ми се изпречи силуетът на човек, седнал с гръб към нас на едно от възвишенията между две падини. Той се взираше в посока на естансията. След като и Монтесо хвърли поглед през бинокъла, ми каза:

— Сигурно е един от двамата. Цяло щастие е, че не поглежда назад, иначе въпреки голямото разстояние щеше да забележи конете. Какво ще правим?

— Пак се мятате на седлата, за да стигнем по-бързо до него, но ще яздим само в падините. Тъй като вече знаем къде се намират двамата, можем да се приближим на коне.

Споменатите падини криволичеха около хълмовете, образувайки по-широки или по-тесни завои. Там почвата беше влажна и те бяха обрасли с храсталаци. Ето защо в нея следите се бяха отпечатали най-ясно.

Когато се приближихме достатъчно, ние слязохме от конете. Запълзях нагоре по хълма, за да видя какво прави онзи човек. Той беше изчезнал, но така бе по-добре. Съвсем точно бях запомнил мястото, където седеше. Пред нас имаше още два завоя на тясната долина, които трябваше да преодолеем, за да стигнем до търсените хора. Понеже се налагаше да оставим конете на това място, ние ги вързахме за един храст и свалихме ласата от вратовете им, за да ги използваме да вържем пленниците си. После продължихме напред, като първо свърнахме наляво, а след това последва и завоят надясно. И тогава излязохме на въпросното място. Тук падината беше по-широка и по-дълбока от другите. На дъното ѝ се бе насъбрала застояла вода, а около нея растяха гъсти мимозови храсталаци. На отвъдния бряг на това езерце два коня пощипваха листа от околните клони. Откъм тази страна, но малко по-наляво от нас доловихме човешки гласове, ала самите хора не се виждаха.

— Там са! — прошепна ми естансиерото. — Напред! Да се нахвърлим върху тях!

— Не! Тайно ще се промъкнем по-наблизо, което е съвсем лесно, понеже под клоните на мимозите остава достатъчно свободно място за пълзене. Последвайте ме! Правете същото, каквото правя и аз! Избягвайте всякакъв шум! Пушките ще оставим тук, защото само ще ни пречат. Трябва да се опитаме да се промъкнем съвсем близо зад тях, аз зад гърба на единия, вие зад гърба на другия. После ще ги сграбчим за врата и ще ги стиснем за гърлото. Но не се нахвърляйте върху вашия човек, преди да ви дам знак!

— Също като при индианците! Харесва ми, сеньор.

Естансиерото бе много въодушевен, че ще си поиграе на индианци. Ако се бях заел сам с изпълнението на този план, щях да бъда по-сигурен в успеха му. Но аз не се възпротивих на желанието му да участва, понеже дори и да извършеше някаква грешка, пак нямаше защо да се страхувам от провал. Всичко щеше да стане само малко по-трудно. И така, запълзах пръв, а той ме последва. Храстите се разклоняваха едва на половин-един метър над земята, така че ние се придвижвахме лесно и бързо. Наличието на вода беше причина тук тревата да избуи нависоко. Пред храсталаците тя достигаше почти един метър и пречеше на двамата да ни забележат. Това обстоятелство бе твърде изгодно за нас.

Колкото повече се приближавахме, толкова по-ясни и по-силни ставаха гласовете. Скоро стигнахме до въпросното място. Сгушихме се под клонците сред гъсталака, докато негодниците лежаха във високата трева съвсем близо пред нас.

— Ами ако не се върне, ако го задържат? — чухме един от тях да пита.

— Няма да се осмелят — гласеше отговорът.

Незабавно разпознах гласа на лейтенанта.

— Но ако все пак се осмелят?

— Тогава ще им се случи нещо лошо. Ще драснем кибрита на естансията им и като се върнем, ще прережем гърлата на братята Монтесо.

— Но няма да имаме никаква полза! Впрочем хрумна ми една мисъл, която ме безпокои. Възможно е онзи немец заедно с другия брат да са вече в естансията. В такъв случай положението на нашия пратеник ще стане доста тежко.

— Но нали те не могат да му кажат нещо друго, освен „да“ или „не“!

— О, могат! Могат да му кажат „да“, за да приспят бдителността му. Могат да му дадат парите и тайно да ни проследят.

Естансиерото ме побутна. Гореше от нетърпение да ги нападне. Но аз исках да изчакаме още малко. За мен най-важното бе да научим къде майорът щеше да се срещне с тримата си пратеници. Узнаех ли това място, според мен успехът на начинанието ни бе почти в кърпа вързан. Все пак опасността си оставаше. Но пък поне щяхме да сме

сигурни, че после ще открием тези хора и ще си спестим времето, необходимо за издирването им.

— Ще трябва да се откажат от тази мисъл — обади се другият. — Нали за подобни случаи получихме строга заповед да заблудим преследвачите си? Знам едно средство, което ще ни донесе успех.

— Кое е то?

— Ще се разделим и ще се срещнем малко по-късно. Така ще оставим тройна диря и те няма да знаят по коя да тръгнат.

— Тъпак! Могат да проследят която си поискат и пак ще ни открият всички заедно.

— Небеса! Как не се досетих.

— Да, наистина нямаш причина да се гордееш с акъла си. Единственият ни шанс да успеем в случай, че ни преследват, се крие в бързината на конете ни. Ще трябва незабавно да тръгнем на път и да яздим през цялата нощ. За щастие има луна и е почти тъй светло, както посред бял ден.

— Но това ще е известно предимство и за тях.

— Не особено голямо. Въпреки лунната светлина през нощта те няма да могат да виждат следите ни. Най-важното е да стигнем в бивака си колкото е възможно по-скоро. Там ще уведомим нашите хора, че ни преследват и те ще посрещнат онези типове както подобава. Но догонят ли ни преди това, тогава...

— И тогава няма кой знае какво значение — прекъсна го другият.

— Как така?

— Ами нали заради нашите пленници не могат да ни направят нищо лошо.

— Хм! Да! Прав си. Но все пак не бива да ни виждат. Ако повикат на помощ войска и ни нападнат с числено превъзходство, сме загубени. Тогава и Лопес Хордан няма да е в състояние да ни спаси. За щастие Peninsula del crocodilo^[6] е разположен толкова удобно за нашите цели, че ние ще... я слушай!

Дочухме тропот от копита. Двамата станаха от земята. Вече бе твърде късно да ги заловим, защото кавалеристът се появи. Видяхме го как скочи от коня си пред храстите.

— Е? — попита го лейтенантът.

— Ще получим парите — гласеше отговорът. — Но естансиерото нямаше достатъчно. Отиде на кон до съседа си, за да вземе на заем

колкото не му достигат.

— Ти с кого разговаря?

— С немеца и с монаха.

— Естансиерото не беше ли там?

— И той беше.

— Тогава трябваше да говориш с него, а не с немеца!

— Така и исках. Още отначало им казах, че ми е наредено да разговарям единствено с Монтесо, но по-късно бях много доволен, че немецът проведе преговорите вместо него, понеже прояви изключително благоразумие. Вероятно Монтесо щеше да откаже да ни даде парите, а изглежда немецът го придума. Самият той го спомена.

— Само като го погледна и ми се изпарява всяко доверие към този човек. Продължавай разказа си!

— Не мога да се разпростирам надълго и нашироко, защото ще са ми необходими час и половина да се върна по същия заобиколен път, за да ги заблудя. Дойдох само за няколко минути, колкото да ви осведомя какво става и да ви успокоя. И тъй, слушайте!

Той им разказа случилото се съвсем правдиво. Когато свърши, тримата останаха минута-две безмълвни. Размисляха. После лейтенантът попита:

— Успя ли да видиш дали някой те следи?

— Често се спирах и внимателно се оглеждах назад, ала не забелязах жив човек.

— А немецът наистина ли искаше да смъкне от сумата, както и да се подпишеш?

— Да, точно както ви го разказах.

— Хм! Тогава изглежда крои някакъв коварен план.

— Че какъв ли може да е?

— Не знам, но бъди предпазлив! Вземеш ли парите, не тръгвай пак по обиколни пътища, ами ела направо тук.

— Но тогава те веднага ще разберат как стоят нещата!

— Няма значение. Ще трябва незабавно да поемем обратно към нашите — не бива да губим нито секунда. Естествено ти няма да подпишеш с истинското си име, а с някакво друго, измислено.

— От само себе си се разбира. Но сега трябва да се връщам. Не бива да карам сеньорите да ме чакат.

— Добре, върви и бъди смел! Не че аз се страхувам, но все пак човек не може да не изпитва известно безпокойство, преди да е видял парите в ръцете си. Просто им нямам доверие.

— А аз им имам. Впрочем ако проявят намерение да ме измамят, съм твърдо решен да забия ножа си в гърдите на немеца, да се метна на коня и да офейкам. Преди да са се свързали от уплахата си, ще съм вече в безопасност. Адиос!

Той възседна коня си и го подкара. Другите двама тръгнаха с него. Изкачиха се на хълма, няколко минути гледаха подир него, а после се върнаха на предишното си място.

— Тази история не ми харесва особено — заяви лейтенантът. — Поне да им беше поискал наличните пари и да ни ги беше донесъл. И ако му ги бяха дали, сега можехме да сме спокойни, а така съмненията ни остават.

Другият седна на земята, извади тесте карти и каза:

— В момента нищо не можем да променим и се налага само да изчакаме. Да си запалим по една тънка пура и да направим една игричка. А?

— Добре, да поиграем! Да става каквото ще, нали тук сме на сигурно място.

— Лъжете се, сеньори! Положението с вашата безопасност съвсем не е толкова розово.

Бях направил на естансиерото знак и докато изговарях последните думи, изскочих от храсталака, с лявата си ръка сграбчих за гърлото лейтенанта, който все още стоеше прав, а с десния си юмрук го ударих по главата. Той рухна в тревата. Монтесо бе не по-малко бърз. Той хвана изотзад другия с двете си ръце за врата, и силно му стисна гръкляна. Човекът изстена и конвулсивно зарита с крака. Незабавно беше разоръжен и вързан с едното ласо. Лейтенантът остана само кратки секунди в безсъзнание. Скоро отново се раздвижи и здраво стегнахме крайниците му с другото ласо. Когато отвори очи, лицето му придоби направо неопишуемо изражение.

— Немецът! — процеди той.

— Да, немецът, сеньор! — кимнах му аз. — Много съм поласкан, че още помните физиономията ми.

— Вие сте сатана!

— О, не, сеньор! По-скоро проявявам истинско ангелско търпение. Вече над половин час лежа зад вас сред храстите и слушам как ме ругаете и въпреки това не ви затворих устата. И дори ви прощавам нелюбезността да изпратите при нас един ваш подчинен, вместо да дойдете самият вие. Но тъй като знам какво изисква добрият тон, идвам при вас да ви покана да ни придружите до Естансия дел йербатеро.

— Настоявам да ме пуснете — кресна ми той.

— Потърпете още малко. За освобождаването ви ще поговорим по-късно, вероятно преди още да са изминали няколко седмици.

— Не се подигравайте! Става въпрос за живота на йербатерото и на неговия племенник.

— Но между другото и за десет хиляди боливианос. Дойдох да ви дам някои разяснения по тази точка. Няма да получите нищо — нито парите, нито живота на двамата пленници.

— Ще видим! Преди всичко настоявам да се отнасяте с мен като към офицер! Аз съм офицер от армията на Банда Ориентал и служа по заповедите на Латоре!

— Преди малко, когато не знаехте, че ви подслушваме, се обявихте за привърженик на Лопес Хордан. Не сте никакъв офицер, а разбойник и ще се отнасям с вас като към такъв.

— Тогава пленниците ще умрат!

— Ще си направя удоволствието да ви докажа, че ще ви задържим в плен и въпреки това ще успеем да освободим нашите приятели.

— Но не знаете къде се намират — извика той подигравателно в лицето ми.

— С доста голяма увереност се надявам да ги намеря на Полуострова на крокодила. Ние незабавно ще се отправим натам.

— Сатана! — процеди през зъби той.

— Преди малко сам казахте, че там ви очаквали и че това място било много подходящо за целите ви. Не е изключено майорът да може много лесно да се защитава на този полуостров, но далеч по-вероятно е нашето нападение да го помете от полуострова във водата и там да бъде изяден от крокодилите.

— Преди това ще хвърли пленниците за храна на тези животни.

— Ще се постареем да го предотвратим. А за да спечелим необходимото ни време, ще тръгнем незабавно на път. Разрешете ми да ви помогна да възседнете коня!

— Няма да стана от земята!

— Ами! Моята учтивост много бързо ще ви изправи на крака. Нека ви кажа следното: ще ви завържем ръцете отзад на гърба, а краката — под корема на коня. Не ви съветвам да се съпротивлявате, иначе със сила ще ви принудим да ни се подчините.

— И как ще го постигнете?

— Много просто — с шамари. С хора като вас не бива да се отнасяме особено нежно.

— Само посмейте да ми посегнете!

— Човече, не ме заплашвай! — викнах му аз. — Ти си мерзавец и ще се отнасяме с теб като към такъв. Искате да ме убие. Отвлякохте хора, за да изнудите естансиерото да ви даде откуп! Ха си казал още една дума, ха съм те хвърлил ей в тази вода! И като нищо ще поема отговорността за постъпката си. А сега ставай! И не мисли за съпротива, иначе ще отидеш по дяволите!

С рязко движение го изправих на крака и го блъснах към коня. Той скръцна със зъби, ала нито посмя да възрази, нито да окаже каквато и да било съпротива. За да може да се качи на коня, аз оставих краката му свободни, но след като се озова на седлото, ги вързах под корема на животното. Монтесо направи същото с другия негодник, който бе съвсем онемал от страх. Ние поведохме животните за юздите, отвъд храсталака вдигнахме от земята пушките си и се върнахме при нашите коне. След като се метнахме на седлата, взехме поводите на нашите пленници в ръка и поехме в галоп към естансията. А там разигралите се събития се бяха разчули между гаучосите и когато ни видяха да се задаваме с пленниците, тези хора ни посрещнаха с ликуващи викове. Бях принуден да поискам да ги съберат, за да им кажа, че когато се появи третият пратеник, те трябва да се държат дружелюбно с него, за да не събудят подозренията му. Двата пленници бяха отведени в една съседна стая и там ги вързахме за столове така, че да не могат да помръднат и малкото си пръстче. После Монтесо разказа преживелиците ни. Брат Иларио го изслуша със светнал поглед. Когато естансиерото свърши, монахът ми подаде ръка и каза:

— Сеньор, вие сте такъв човек, с когото ще тръгна за Гран Чако с най-голямо удоволствие. Ще се разбираме добре и няма да се изоставим в беда. Ами какво ще правим с двамата пленници?

— Най-напред трябва да отведем четирите коня в корала, за да не ги види пратеникът, когато се върне. Иначе веднага би се досетил какво се е случило и ще избяга.

— Няма да успее! — обади се Монтесо. — Ще го пуснат да дойде тук, но не и да си отиде. Ще се погрижа за това.

— Сеньор, разполагате ли с помещение, където можете да затворите пленниците без риск да избягат?

— Даже с няколко. Всяко бягство е немислимо. Но докога ще ги държа тук?

— Сам ще решите. Веднага ли искате да ги предадете на властите?

— А трябва ли изобщо да го правя?

— Да, но заради пленниците им поне да не е незабавно. Предадете ли тези типове още днес на властите, това бързо ще се разчуе. Нали знаете, че мълвата има криле. Тогава би трябвало да очакваме майорът да научи всичко преди още да сме стигнали до неговото скривалище. А в такъв случай той ще си плюе на петите.

— Прав сте. Ще държа пленниците затворени тук, докато се върна.

— Така ще е най-добре. После според обстоятелствата можете да направите онова, което сметнете за разумно, можете да ги предадете на съдията, а за да избегнете всички главоболия — и да ги пуснете да си вървят. Що се отнася до нас, ще трябва, щом заловим третия, незабавно да яхнем конете. Брат Иларио, известно ли ви е някъде по река Уругвай да има Полуостров на крокодила?

— Не. Мисля, че познавам доста добре и двата й бряга, ала досега не съм чувал това име. В лагуните има предостатъчно крокодили, а и полуострови. Няма ли да накарате пленниците да ви кажат?

— Не. Сигурно ще се опитат да ни заблудят, а няма да можем да им докажем, че ни лъжат и волю-неволю ще трябва да се примирим с това. Междувременно ние не само ще намерим следите на кавалеристите, но в близост до реката непременно ще срещнем и хора, които ще знаят къде е този полуостров. Убеден съм.

В същия миг пеонът ни съобщи за идването на пратеника. Щом прекрачи прага, негодникът хвърли угрижен поглед наоколо, ала не забеляза никаква промяна. Както и при първото му посещение, лицата ни имаха сериозно изражение, но не издаваха враждебност. Той попита естансиерото:

— Е, ходихте ли до съседа си и взехте ли пари?

— За съжаление не. Той не си беше у дома. Едва утре мога да взема назаем сумата.

— Но аз не бива да чакам толкова дълго!

— Не го разбирам. Защо да не можете да останете тук, докато взема парите?

— Защото ми е наредено да чакам най-много два-три часа. Дайте ми поне наличната сума.

— Но така няма да спася брат си. Нали казахте, че нямате разрешение да приемате по-малко пари?

— Тогава ще взема остатъка после.

— В такъв случай ще ви предложа да вземете цялата сума малко по-късно. Няма смисъл да изплащаме отделни части, понеже и бездруго ще освободите пленниците само когато получите всичките пари.

Човекът изпадна в затруднение. Той видя как брат Иларио бавно се отправи към вратата, но дори и не подозираше, че това се прави, за да му се отреже пътят за бягство. Що се отнася до мен, без да продумам каквото и да било, аз лека-полека се добрах до единия от прозорците, чиито крила стояха широко отворени. Погледнах навън. На двора не се виждаше вече конят на пратеника. Хората на естансиерото бяха проявили съобразителност и го бяха отвели.

— Наистина не знам какво да правя! — каза той унило.

— Ако бях на ваше място, щях да знам — обадох се аз. — Върнете се при майора и поискайте от него нови заповеди.

— Но това ще отнеме доста време. Нима дотогава пленниците ще трябва да се измъчват?

— Просто нямаме друг избор. Впрочем Полуострова на крокодила не е чак толкова неприятно място. Сигурно там ще се чувстват горе-долу добре.

— Господи! — смаяно възкликна той. — Знаете къде е майорът, известен ви е и полуостровът?

— Съмнявате ли се?

— Сеньор, майорът ви нарече сатана. Наистина сте такъв!

— Много ви благодаря! Ако отидете за нови заповеди, поздравете майора от мен и му кажете да се пази от Латоре!

— Но ние сме от хората на Латоре!

— Искате да кажете на Лопес Хордан, нали? Не бива да се объркват такива имена, зад които стоят съвсем различни държави, народи и партии. Предполагам, че Латоре вече е изпратил към вашия полуостров многобройна и силна военна част, за да нападне и унищожи свърталището на майора.

Човекът толкова се обърка, че ми отговори:

— Никой няма да му каже къде и кой е този полуостров!

— Ами! Нали чухте, че аз знам.

— Тогава сте единственият бял, пред когото Петро Айнас е говорил за него.

— Петро Айнас ли? — бързо се намеси брат Иларио, като ми хвърли многозначителен поглед, понеже беше разбрал, че искам да разпитам пратеника за местоположението на полуострова. — Познавам този човек и ако отново го посетя, сигурно ще ме посрещне с добре дошъл.

Вече бях уверен, че ще научим онова, което искахме да знаем. Ето защо се отказах да задавам и други въпроси, а рекох:

— Виждате, че тази тайна не е само ваша. Други са я раздрънкали, проявявайки ненадеждност подобно на самия вас.

— Аз и ненадеждност!

— Не ми ли казахте, че можем да имаме доверие един на друг? И въпреки това ме излъгахте.

— Не съм, сеньор!

— Разбира се, че ме излъгахте! Казахте, че сте дошли тук съвсем сам.

— Това е чиста истина.

— По-скоро е чиста лъжа! Вашите другари лагеруват в малка долина с едно още по-малко езерце, където растат мимозови храсталаци и висока трева.

Той втренчи слисано погледа си в мен и не успя веднага да ми отговори. Най-сетне продума следното:

— Мътните го взели! Сеньор, вие наистина сте сатана!

— Не е лошо. Казват, че дяволът не го лови нито куршум, нито може да го наръгаш с нож. Следователно няма защо да се боя от вашето острие.

— Какво острие?

— Нали преди да си тръгнете от онази долина преди час и половина казахте на вашия лейтенант, че имате желание да забиете ножа си в гърдите ми?

Човекът остана с отворена уста. Беше съвсем слисан. Но въпреки това ръката му бавно се насочи към пояса, където бе затъкнат неговият нож. Извадих револвера си, насочих го към него и заповеднически казах:

— Махни си ръката от ножа, иначе незабавно ще получиш куршум!

Лицето му се обезкърви и той отпусна ръка. Брат Иларио се приближи до него откъм гърба му и взе ножа. Негодникът понечи да се възпротиви, ала монахът строго му каза:

— Нима ще посегнеш на мен? Помисли какво вършиш!

Пратеникът вече знаеше как стоят нещата. Хвърли поглед наоколо и видя, че пътят към вратата е свободен, понеже брат Иларио беше напуснал поста си. Негодникът се втурна към нея. Бях предвидил това и когато стигна до прага, аз се изпречих пред него.

— Стой! — заповядах му. — Или искаш наистина да стрелям по теб? Ела! Я погледни надолу!

Хванах го за ръката и го дръпнах към прозореца, без да ми окаже някаква съпротива. След като хвърли поглед на двора, той попита:

— Къде е конят ми?

— Отведоха го. Виждаш, че е невъзможно да избягаш. Отвън и долу са застанали пеоните и гаучосите. Впрочем ти не си единственият човек, който намира тук такъв прием, за какъвто не си е и помислял преди час и половина. Ела да видиш какво има малко по-нататък!

Избутах го до вратата на съседната стая, а асиендерото я отвори. Пратеникът видя двамата вързани пленници. Той се опита да се овладее, но аз забелязах как устните му се разтрепериха. Почти заеквайки, негодникът простена:

— Сеньор, заклевам ви се, че сте сатана, истински жив сатана!

— Щом си толкова убеден в това, тогава сигурно ще проумееш, че всяка съпротива е пълна глупост. И тъй, примири се с положението

си, което поне няма да е същото, каквото подготвихте на мен. Макар да ме наричаш сатана, ние сме далеч по-човечни от теб.

Вързахме и него, без да направи и опит за съпротива. Така и тримата се озоваха един до друг, вързани всеки на своя стол. Ако се опитаха да се движат заедно с тях, сигурно щяха да паднат на земята. Никой не можеше да помогне на съседа си и всяко бягство бе напълно изключено. Въпреки това на първо време при тях оставихме един пеон, тъй че би било истинско безумие да мислят за бягство. След като излязохме от стаята и затворихме вратата зад нас, естансиерото ми каза.

— Сеньор, сега и тримата са в ръцете ни. Вашият план се увенча с успех. Но най-важното все още ни предстои. А дали и със следващото начинание ще се справим също тъй добре, ми се струва доста въпросително.

— А аз съм на друго мнение — отговорих му аз. — Както вече ви казах, щях да съм съвсем сигурен в успеха ни, ако можех да тръгна сам. Някой добър готвач може да е съвсем сигурен, че ще приготви много вкусно яденето, което е свикнал да прави. Но поставят ли редом до него и други готвачи да му помагат, тогава е твърде възможно те да му развалят яденето. Той ще е в състояние да задоволи очакванията на своя работодател само ако другите готвачи се придържат точно към неговите указания.

— Е, добре! Примерът ви е достатъчно ясен. Ние ще дойдем с вас, но ще се вслушваме единствено във вашата воля. Вие ще сте наш предводител.

— Не съм искал подобно нещо. Само когато пристигнем на място ще ви помоля да се вслушвате в предложенията ми. На ваша страна са познаването на страната и обичаите на жителите ѝ, но аз съм убеден, че притежавам повече опит в изпълнението на начинания като нашето. Само в краен случай ще използваме сила, понеже хитростта ще ни отведе до целта много по-бързо и по-сигурно. Налага се да действаме като крадци, защото ще трябва да отвлечем пленниците на кавалеристите. Затова е необходима безкрайна предпазливост и голяма находчивост, а индианците от Северна Америка са ме научили по какъв начин най-лесно може да се измами неприятеля. Нека тръгнем на път час по-скоро! Погрижете се за по-добро въоръжение, за

провизии и муниции! Сигурно са взели оръжията на пленниците. Ще трябва да им занесем други.

После асиендерото ни показва една стая със здрави стени и врата, където под най-строг надзор щяха да останат затворени пленниците до неговото завръщане. Докато ги отвеждахме до въпросното помещение, лейтенантът ни обсипа с какви ли не заплахи. Продължаваше да твърди, че неговата войскова част се състояла само от войници на Банда ориентал и заради насилствените ни действия срещу тях ни очаквало сурово наказание. Не му обърнахме никакво внимание.

Малко по-късно потеглихме. Взехме с нас и един товарен кон, който носеше провизии и друг багаж. Тъй като начинанието ни не беше безопасно, бе съвсем естествено, че жените се разделиха с естансиерото силно разтревожени. Трябваше тайно да обеща на жена му и дъщеря му да бдя над него и да не допусна да предприема големи рискове, за да не му се случи някакво нещастие. Не можех да им се сърдя, макар по този начин индиректно да ни давах да разберем, че безпокойството им за другите съвсем не беше толкова голямо, колкото за естансиерото.

От ранчото бяхме пристигнали в естансията доста късно. Разпращах с пратениците ни отнеха доста време и вече бе изминала значителна част от следобеда, когато прекосихме границата на именията на Монтесо. Бяхме осем души — естансиерото, брат Иларио, аз, и петимата йербатероси, които горяха от нетърпение да освободят своя другар и предводител. Най-напред трябваше да се отбием в ранчото, за да погребем мъртвеца, както и бяхме обещали. За щастие това имение се намирало горе-долу в нашата посока, тъй че нямаше да загубим кой знае колко време. Яздехме съвсем през същите места, през които бяхме минали и на идване и, понеже здравата пришпорвахме конете, се добрахме до ранчото малко преди мръкване. Там разказахме на хората случилото се. Добрият Бюргли така се разгневи, че изказа желание да се присъедини към нас, за да им „свие сармите“, както сам се изрази. Естествено отказахме да изпълним желанието му. Той с нищо не можеше да ни помогне. Да не говорим за това, че присъствието му в ранчото бе много необходимо.

Погребението се състоя още същата вечер със съдействието на пристигналия от Монтевидео свещеник, а после се сбогувахме с тези добри хорица. Ранчерото ни прехвърли съвсем сухи през реката, тъй

като притежаваше лодка, скрита на такова място от брега, където не можеше толкова лесно да бъде открита от непознати. Видях се принуден да им обеща пак да се отбия при тях в случай, че пътят ми отново ме отведеше из тези места. Възможно беше да се върнем заедно с йербатерото и неговия племенник. Но също така лесно можеше да стане и нещо друго — Монтесо да прояви готовност незабавно да продължи пътуването за Гран Чако. Изобщо в никакъв случай не бяхме господари на бъдещите събития. Бяхме тръгнали да осъществим едно такова начинание, чийто изход никой от нас не бе в състояние да предвиди.

На отсрещния бряг на Рио Негро наш водач стана монахът. Той бе на мнение, че по-добре познава местностите от естансиерото, а даже и от йербатеросите, и скоро наистина се оказа, че е прав.

Луната светеше толкова силно, че нощната езда не представляваше за нас особена трудност. Минавахме покрай ранчоси, естансии и асиенди, а понякога и край малки селища, чиито имена, макар и споменавани от спътниците ми, бързо забравих. До настъпването на деня изминахме значително разстояние. За себе си и за йербатеросите естансиерото беше избрал най-добрите си коне. Животното, яздено от монаха, бе с отлични качества, макар че външността му не допринасяше за подобен извод, а моят дорест жребец също не се посрами. Естествено ние двамата отново бяхме сменили конете си в ранчото. Тъкмо в този момент искахме да им позволим малко да си отдъхнат и да им дадем възможност да пият вода. Но йербатеросите смятаха подобно нещо за излишно. Казаха, че ако нашите животни се изтощят, навсякъде можем да получим други коне. Обаче тъй като и брат Иларио ме подкрепи, успях да наложам мнението си, че конете също са Божии създания и всеки свестен ездач се грижи за своето животно не по-зле, отколкото за самия себе си.

Огледахме се за някое населено място, където можехме да отседнем. Малко вдясно от нашата посока забелязахме да се издига тънка, лека струйка дим. Във въздуха миришеше на изгоряло.

— Там се намира един чифлик — обади се брат Иларио. — Мисля, че оттук би трябвало вече да го видим. Онзи пушек ми се струва подозрителен. Дано на тези добри хорица не им се е случило някакво нещастие!

— Познавате ли собственика? — попитах аз.

— Да. Възрастен сеньор с една много достопочтена сеньора, които имат един-единствен син и четирима гаучоси. Известен е с това, че развъжда най-добрите коне. За него тази дейност е въпрос на чест. Но местността е твърде уединена и далеч наоколо няма никакво населено място. Да не би къщата му да е изгоряла? Хайде да се приближим!

След броени минути можахме да видим, че наистина бе имало опустошителен пожар. Стените се бяха срутили и образуваха купчини все още леко димящи развалини. Коралите стояха празни и само тук-там в далечината се забелязваше по някоя пасяща крава, избягала вероятно от дима. Ала не се виждаше и един-единствен кон.

— Това ми прилича на нападение! — извика брат Иларио. — Да не би онези любители на болата да са минали оттук?

— Защо мислиш, че е имало нападение? — попитах аз.

— Защото животните са изчезнали.

— Избягали са от огъня.

— О, не. Я погледнете високите и гъсти кактусови плетове, през които няма да се реши да премине дори и най-дивият бик. Животните не са могли сами да излязат, ами са били натирени навън. Та коралите са отворени. Подозирам някакво нещастие. Да побързаме да огледаме пепелището!

Когато стигнахме мястото, видяхме, че всичко е изгоряло и навярно нищо не е било спасено. С няколко пръта, които намерихме наблизо, започнахме да ровим из все още горещата пепел и за наше успокоение не открихме останки от човешки тела.

— В такъв случай трябва да продължим търсенето наоколо — обади се монахът. Нека първо се разпръснем из коралите. Може би ще открием поне някаква следа.

Последвахме съвета му. Йербатеросите се отправиха на коне към по-отдалечените оградени пасища, а ние, останалите, започнахме пешком да претърсваме по-близките корали. Скоро дочухме силен вик. Изглежда йербатеросите бяха открили нещо и ние се втурнахме натам. Заварихме ги да освобождават неколцина души, които бяха натикани доста навътре в един трънлив плет и там бяха здраво вързани с ласа. Оказа се, че са самият собственик на чифлика заедно с неговата жена и трима гаучоси. Те бяха целите изподрани от бодлите и особено първите двама се намираха в много лошо състояние. Най-важното бе

да получат вода. Близко до къщата имаше кладенец, който много приличаше на онези герани, които могат да се видят из унгарската пуста. По-скоро отнесохме, отколкото отведохме петимата дотам. Двамата възрастни хора бяха съвсем отпаднали. Даже и яките гаучоси едва можеха да вървят. Те много искаха да ни разкажат случилото се, ала ние ги помолихме първо поне малко да си възвърнат силите.

Водата оказва желаното въздействие. Гаучосите не бяха изтощени толкова много само от уплаха, притеснение и жажда. Скоро забелязахме, че са били жестоко измъчвани. Двамата възрастни чифликчий седяха, безмълвно забили опечалени погледи в останките от своя дом. Само от време на време мъжът дълбоко въздишаше, а жената тихо плачеше. Ала на тримата пеони или гаучоси твърде скоро им се възвърна способността да дадат отдушник на гнева си с най-цветисти псувни и проклетия. Единствено присъствието на монаха, чието облекло издаваше неговия духовнически сан, ги караше да се въздържат от по-драстични изрази.

— Моля ви без ругатни! — каза им той. — С това нещата няма да се оправят. Навярно сте постъпили на работа тук едва отскоро, понеже никога не съм ви виждал. Но сеньорът и сеньората ме познават и знаят, че ще ви помогна, стига това изобщо да е възможно.

— Да ни помогнете ли? — изсмя се единият от гаучосите. — Че как? Къщата изгоря до основи, а всички коне са отвлечени.

— Кой го направи?

— Една банда разбойници, които се представиха за правителствена военна част.

— Точно тези хора търсим. Накъде отидоха?

— Не знаем. Тръгнаха на юг.

— А кога дойдоха?

— Сигурно са пристигнали още завчера през нощта. Когато се събудихме, видяхме, че са се разположили на бивак недалеч от къщата. Искаха да закупят коне.

— Тоест, искали са да ги откраднат, нали?

— Естествено! Само че не го казаха. Водеха със себе си вързани и двама пленници, за които твърдяха, че били обвинени в държавна измяна.

— Това е абсолютна лъжа!

— Нямахме как да не им повярваме, макар младият сеньор да отричаше и да настояваше незабавно да го освободят.

— За вашия млад сеньор ли става дума? — продължи да разпитва брат Иларио.

— Не, а за сеньор Хосе Монтесо от Естансия дел йербатеро. Той пристигна тук още привечер и се канеше на следващото утро да се отпрати за дома си. Идваше от Санта Фе.

— Това е бил синът ми — обясни Монтесо. — Аз съм собственикът на естансията. Разкажете ни всичко с най-големи подробности! Вече знаем, че синът ми и брат ми са попаднали в плен на онези кавалеристи и сме тръгнали да ги освободим.

— Щом е така, сеньор, тогава вземете ни с вас, за да можем тъпкано да им го върнем на тези негодници за всички злини, които ни причиниха.

— Няма как, защото за тази работа сте много отпаднали, а и тук ще сте необходими. Невъзможно е сега да изоставите господарите си!

— Прав сте, сеньор. Поверяваме и нашето отмъщение във вашите ръце!

— Обещавам ви да не го забравяме. Но естествено трябва да узная всичко, каквото се е случило. Познавахте ли сина ми?

— Още вечерта ни каза кой е. Искаше да си тръгне призори. Затова когато се развидели, го събудихме. Щом излезе от къщата, той разпозна в пленника своя чичо. Поиска от похитителите да го освободят, ала резултатът беше, че плениха и него.

— Не можахте ли да го предотвратите?

— Ние ли? Четирима мъже и една жена срещу над петдесет такива типове! Тук сме само четирима гаучоси. Четвъртият, заедно с нашия млад сеньор, се намираше на път за Салто. Бяхме твърде слаби и изобщо не знаехме кой казва истината.

— Добре, продължете!

— Отведоха пленниците в една стая, където започнаха с тях тайни преговори. После накараха нашия сеньор да донесе хартия и нещо за писане. Взеха да пишат писмо. Мисля, че принудиха по-възрастния сеньор да го пише. След това трима от тях, между които и един, дето му викаха лейтенант, тръгнаха на път, за да отнесат писмото. Чух как майорът извика подир тях да побързат, та да стигнат целта си още по пладне. Не знаехме за каква цел ставаше дума.

— Това е моята естансия. Писмото е било за мен. Какво стана после?

— После ни накараха да им дадем един вол и го заклаха. Прекараха тук целия ден, а накрая заявиха, че искат да останат и през нощта. Но нашият сеньор беше на мнение, че не бива да им имаме доверие. Бяха груби и сурови хора. Колко лесно можеха да си тръгнат още по тъмно, без да платят вола. Ето защо когато стана вече късно и сеньорът искаше да отиде да спи, той ги помоли да му дадат парите. Ала те заявиха, че думите на нашия господар били голяма обида и настояха да ги помоли за извинение, а когато той им отказа, се нахвърлиха върху него.

— Ами вие какво направихте?

— Веднага се втурнахме да му помогнем, ала ни повалиха на земята и ни вързаха. После вързаха също господаря и сеньората. Отнесоха ни в корала, където ни намерихте и след като нас тримата ни биха до кръв, ни вързаха за кактусите.

— Каква низост!

— Да, ужасно беше, но не можахме да направим нищо друго, освен да скърцаме със зъби. Тайно в себе си се заклех да им отмъстя. Огледах всичките негодници толкова подробно, че познавам всеки един от тях. Тежко и горко на онзи, когото срещна някога! Моята бола ще натроши костите на ръцете и краката му.

— И после подпалиха алкерията^[7], така ли?

— Не веднага. Първо отвориха коралите и натириха навън всички говеда. Но преди това си избраха най-хубавите глави от тях, за да ги заколят и от месото им да си приготвят провизии. Докато едни се занимаваха с тази работа, други събраха от къщата всички налични въжета и ремъци. Нарязаха на ремъци и готовите кожи, които имахме тук. Скоро разбрахме за каква цел. Те изловиха всичките ни коне и ги навързаха заедно в тропа^[8].

— Сигурно са отвели със себе си и пленниците, а?

— Вероятно, но нямахме възможност да видим дали е така. Ала успях да чуя, че ги заплашваха със смърт в случай, че тримата, дето отнесоха писмото, не постигнали целта си още на следващия ден.

— Така е, точно така е — за пръв път взе думата старият сеньор. — Представете си само, моите коне, моите чудесни хубави коне откраднати, а домът ми — ограбен и опожарен! Сега съм просяк!

— Не се отчайвайте, сеньор! — отвърна му естансиерото. — Ние ще преследваме бандитите. Може би ще успеем да спасим нещо.

— Едва ли има такава надежда!

— Дори и в такъв случай не бива да губите кураж. Просто ще започнете отново. Аз съм богат. Присъствието на брат ми и на сина ми във вашия дом ви е донесло това нещастие. Смятам, че е мое задължение да ви помогна и на връщане пак ще ви посетя. Тогава ще имаме възможност да поговорим по вашите работи. Не бива да се разорявате. С голямо удоволствие ще ви заема парите, които ще са ви необходими, за да можете лека-полека да възстановите загубите си.

— Наистина ли ще го направите, сеньор?

— Да. А за да разберете, че не ви давам това обещание само за да ви успокоя, а после да ви изоставя в бедата, още сега ще ви предоставя една сума, за чието използване си помислете, докато отново намина при вас.

В случай че можеше да освободи своя син и брат само чрез откуп, естансиерото беше взел със себе си необходимата сума. И ето че измъкна портфейла си и сложи в ръката на възрастния човек няколко банкноти. Ранчерото им хвърли бегъл поглед и учудено възкликна:

— Но толкова много изобщо не е...

— Стига, стига! — прекъсна го Монтесо. — Сега нямам никакво време да слушам възраженията ви. Трябва да тръгваме. С удоволствие бихме останали тук да ви помогнем при събирането на добитъка, но вашите гаучоси скоро ще се съвземат дотам, че и сами ще могат да свършат тази работа. Животните са жигосани с вашия знак и няма как да ги загубите. Впрочем ние ще се отбием при най-близкия ви съсед и ще ви изпратим помощ оттам.

Естансиерото пресече всякакви възражения и благодарности от страна на възрастния човек. Метнахме се на конете и продължихме. Не беше трудно да открием дирята на кавалеристите, но се отказахме да я следваме. Брат Иларио искаше да ни заведе по най-краткия път до индианеца Петро Айнас, от когото можехме да научим къде се намира търсеният от нас полуостров. Яздихме в галоп повече от час, преди да стигнем до следващото имение. Там спряхме за кратка почивка, от която естансиерото се беше отказал в опожареното ранчо, за да избегне да слуша благодарностите на хората. След като разказахме какво нещастие беше сполетяло възрастния ранчero, веднага изпратиха

няколко души, за да окажат поне най-необходимата първа помощ на онези клетници. Така ние се успокоихме за участието на ранчерото. В естансията, където се намирахме в момента, кавалеристите не се бяха мяркали.

— Казват, че били поели на юг — обади се Монтесо. — Защо ли?

— За да ни заблудят относно истинската си цел — отговорих аз.

— Сеньор, тези негодници са подкарали цяло стадо коне. Те нямат никакво време за губене.

— Да, но не бива и да се мяркат пред хората. Ето защо заобикалят населените места.

— Да не би все пак да имат намерение да поемат към някое друго място, а не накъдето си мислим ние? Докато ги подслушвахте вчера, наистина ли успяхте да чуете всичко съвсем точно?

— Разбира се. Невъзможно е да се лъжа. Впрочем тези типове изобщо няма нужда да бързат чак толкова, колкото си мислите.

— Но все пак са длъжни да се съобразяват с възможно преследване!

— Съвършено вярно. Ала те много добре могат да си направят сметката и да разберат, че имат доста голяма преднина. Тръгнали са от опожареното ранчо снощи късно вечерта и следователно имат аванс от около шест часа пред нас. Към това се прибавя и обстоятелството, че са поели към едно място, за което според тях ние нищо не знаем — нито името, нито разположението му. Те сигурно смятат, че нямат никакво основание за безпокойство. Колко път има още до река Уругвай?

— От моята естансия до нея има над двайсет часа езда. Вероятно ще пристигнем привечер.

— Това е така — съгласи се брат Иларио, — ала тъй като първо ще трябва да посетим индианеца, може да стигнем там и по-късно. Той живее близо до реката, но рядко си е у дома. Ако жена му не е в състояние да ни даде някакви сведения, ще се наложи да чакаме, докато се върне, или ще се видим принудени да го търсим.

— Междувременно нашите противници ще се прехвърлят отвъд реката.

— Сигурно няма да го направят, защото трябва да се съобразяват с лейтенанта. Да тръгваме на път! Конете са си отпочинали.

И така, продължихме да яздим все на запад. По обед спряхме за малко да поотдъхнем в едно ранчо, където хората не знаеха нищо за кавалеристите, нито пък бяха чували за Полуострова на крокодила. Следобеда минахме и край други поселища, но никъде не успяхме да получим нужните ни сведения. В момента се намирахме в района на две малки реки, които се вливат в Уругвай. Яздехме приблизително в средата между тях и пред очите ни се разкри съвсем друга растителност. Земята все още бе обрасла с типичната трева от равнините, но вече се появиха храсти, а малко по-късно и дървета, които макар понякога да растяха по-нагъсто, все пак не успяваха да образуват гора. По-скоро местността имаше вид на парк, понеже между дърветата оставаше по-голямо разстояние и те не представляваха онова, което в Германия сме свикнали да наричаме „горски масив“. Прегазихме още няколко потока и тесни заливчета на лагуни, които в другия си край бяха свързани с реката. Тревата изчезна. На нейно място се появи камъш и бамбук. Най-често срещяхме широколистни дървета, оплетени в гъста мрежа от пълзящи растения. Вейките на тези увивни растения обхващат отвсякъде жертвата си, смесват листата си с нейните и често от земята до върха на дървото образуват такава плътна зелена покривка, под която то напълно изчезва.

Скоро щеше да се свечери, а ние се намирахме на такъв терен, където не биваше да проявяваме лекомислието да се движим в нощната тъмнина. Реката сигурно бе доста наблизо, понеже чак дотук стигаха по-широки или по-тесни заливчета. Блестящата им водна повърхност се виждаше само отчасти, защото често бяха покрити с коварна зеленина, която лесно можеше да измами хората в тъмнината. В един от тези заливи видях да пляска във водата някакво трътлесто, непохватно животинче. Щом се приближихме, то избяга.

— Това беше водно свинче — обясни монахът на моя въпрос.

В друг залив забелязах нещо като тъмни дънери, чиито краища стърчаха от водата.

— А туй са крокодили — поучи ме той.

— И ще преминем с конете толкова наблизо?

— Няма защо да се страхуваме от тях. Е, не бих искал да нагазя в някой от тези заливчета. Тогава зъбатите им муцуни могат да станат опасни за мен.

— Изобщо сегашният ни път ми се вижда доста злокобен!

— Не е лъжа. Нека яздим един подир друг, а аз ще застана начело. Навлизаме в такъв терен, където само една погрешна стъпка може да те изпрати в блатото.

— Няма ли и друг, по-хубав път до този индианец?

— Не, сеньор. Той живее на такова място, че до колибата му може да се стигне само по този начин и само от тази страна. За него тя е като малко укрепление.

Бавно и безмълвно продължихме по меката несигурна почва. Монахът сигурно познаваше пътя много добре, щом поемаше риска да ни преведе оттук. Той даже не слезе от коня, нещо което аз на негово място непременно щях да направя. Скоро съвсем се стъмни. Едва-едва можех да виждам силуета на язdecия пред мен водач. Но въпреки това продължихме да се придвижваме напред поне още четвърт час, докато най-сетне забелязахме пред нас някаква светлина.

— Тук трябва да слезем от седлата — каза брат Иларио. — Нека всеки здраво хване юздите на своя кон и следва човека пред себе си, без да се отклонява нито педя наляво или надясно. Пътеката е много тясна. Преминава между дълбоки блата.

Изпълнихме нареждането му. Чувствах как краката ми затъваха в земята като в тесто, а и конят ми пристъпваше крачка по крачка бавно и колебливо. Светлината ставаше все по-ярка и по-ярка. Отново се добрахме до твърда почва и вече нямаше нужда да вървим в индианска нишка. Малко по-късно се озовахме при целта си.

Под едно не особено високо, но с широка корона дърво, имаше колиба, чиито стени бяха направени от чимове, а покривът ѝ бе от тръстика. Прозорци нямаше, а само една врата, която в момента бе отворена. В примитивно огнище, иззидано също от чимове и пръст, гореше малък огън, който бяхме забелязали през отворената врата още отдалеч. Над пламъците бе окачено желязно котле, където клоkochеше някаква гъста, воняща каша. В колибата нямаше жив човек.

— Тук ли живее индианецът? — попитах аз.

— Да.

— Изглежда си е у дома. Щом над огъня ври нещо, значи тук има хора.

— Най-вероятно само жена му е тук. Я да видим какво вари!

Влязохме в тясното помещение. Монахът надникна в котлето и каза:

— В този съд се крие смъртта на стотици и стотици същества. Това е отрова за стрели.

— Наистина! Прочутата, или по-скоро спечелилата си зловеща слава индианска отрова! Нека погледна и аз!

Всъщност не видях нищо друго, освен вече споменатата клокочеща маса, която имаше зеленикав цвят и бе гъста като сироп. В котлето бе оставено парче дърво, изпълняващо службата на лъжица за бъркане. Брат Иларио поразбърка кашата, извади дървото, по което беше полепнала част от гъстата маса, прекара върха на пръста си по пръчката, за да вземе малко от отровата, после я близна, за да я опита на вкус и каза:

— Да, отрова за стрели е. Познавам я по вкуса.

— Нима ядете от нея!?

— Не е опасно. В стомаха отровата е безвредна. Ужасното ѝ въздействие се проявява само когато попадне в кръвта.

— Знаете ли рецептата ѝ?

— Не. Индианецът не я издава дори и на най-добрия си приятел. Взема се сок от млечка, зъбите на огромни змии, заедно с торбичката, която е пълна с отрова, както някои билки и зелените мустачки на увивни растения, чиито имена не знам. Тези съставки се варят, докато течността се сгъсти като сироп. След изстиване се получава маса, наподобяваща сапун или смола, която преди използване винаги трябва да се подгръва.

— Колко дълго запазва качествата си?

— Може да се използва до година и половина, и то ако не плесеняса, или не стане чуплива. В нея се топят остриетата на стрелите, които индианецът държи ей там.

Изглежда монахът познаваше колибата много добре. Той се приближи до един от ъглите, вдигна малко вързопче от земята и го разтвори. Тогава видяхме, че в тръстиковата рогозка бяха увити петдесетина стрели, направени от твърдите и здрави бодли на едно пълзящо растение, които не бяха по-дълги от човешки пръст. Както си личеше по оцветяването им, върховете бяха намазани с отрова. За да могат да летят по права линия, другият край на стрелите бе снабден вместо с перца с пухчета от растението *Bombax ceiba*^[9]. Тези мънички

симпатични оръжия съвсем не изглеждаха толкова опасни, колкото са всъщност.

Подпрени на пода на колибата чак до върха на фуниеобразния ѝ покрив стигнаха три или четири тънки кръгли пръчки, чието предназначение не можех да отгатна. Монахът взе една от тях, показва ми я и обясни:

— Куха е, нали? Това са цевии, с чиято помощ се издухват отровните стрели. Правят се или от съвсем гладки и прави палмови фиданки, или от бамбука Colihué.

— На какво разстояние могат да стрелят индианците с това нещо?

— На повече от четиридесет крачки, и то съвсем безпогрешно и безшумно.

— За колко време убива отровата?

— Маймуни и папагали за няколко секунди, а ягуара и човека най-много за две-три минути.

— А какво противосредство има?

— Никакво.

— Та това е ужасно оръжие! Защо се допуска индианците да си служат с него?

— Първо, защото няма власт, която би могла да наложи съблюдаването на подобна забрана и второ, защото само с помощта на тази отрова индианците успяват да побеждават враговете си от животинското царство. Без отровните стрели горите щяха да се обезлюдят. Хищните животни, които туземците издебват и убиват в сигурните им леговища, ще се размножават толкова много, че човекът ще се види принуден да отстъпи. А необходимо е един ягуар или някоя пума да бъдат само леко одраскани с такава стрела. Острието трябва да улови кой да е от най-малките кръвоносни съдове, за да обрече животното на сигурна смърт.

— Но в такъв случай месото му ще е отровно и каква полза от него?

— Искате да кажете, че няма да може да се яде? О, не е така! Отровата проявява въздействието си само когато чрез някоя рана навлезе направо в кръвта. А месото на дивеч, убит с такава стрела, е напълно годно за ядене. Спокойно можете да се нахраните с него.

Стотици пъти съм го правил без абсолютно никакви вредни последици.

Той млъкна, понеже тъкмо в този момент сред нас изникна някакъв силует, който в първия миг едва ли можеше да се вземе за човешка твар. Това същество приличаше на онези уроди, които понякога показват по панаирите. Дребно на ръст, почти като дете, то имаше чертите на старица. Скулите му бяха силно изпъкнали, а очите — тесни и дръпнати. На главата му имаше някаква гъста сплъстена маса, която по-скоро ми приличаше на топка оплетени кълчища, отколкото на коса. Женицата бе толкова мършава, че оставяше впечатление, сякаш няма и грам месо по себе си.

— Ти ли си, Дая? — попита брат Иларио.

Тя кимна и се прекръсти.

— Мъжът ти тук ли е?

Тя пак кимна и пак се прекръсти.

— Говори, де! — подкани я той.

— Дай ми нещо! — обади се тя най-сетне.

— После, Дая! Първо трябва да отговориш на въпросите ми.

— Нищо не знам!

— Не лъжи! Нали знаеш, че няма да ти го простя!

Тя го погледна в очите с особено маймунско глуповато-дръзко изражение на лицето и отвърна:

— Ти прощаваш всичко, ти си добър!

— Още не си видяла как мога да се разгневя, но като нищо ей сега ще разбереш. Днес отбиваха ли се някакви мъже при вас?

— Не знам.

— Хм. Ясно ми е, че все нещо трябва да ти подаря. Какво искаш?

— Дая има нужда от едно хубаво лъскаво копче за роклята си.

— Ще го имаш.

Изглежда монахът беше достатъчно добре подготвен за подобни желания на своята позната, понеже измъкна от джоба си малка торбичка и подаде на жената едно ослепително излъскано месингово копче, което тя незабавно наниза на конец и с негова помощ го закрепил на „роклята“ си. Очите ѝ заблестяха от удоволствие, а по лицето ѝ се изписа такъв детски радостен израз, който кажи-речи беше трогателен.

— Е, сега доволна ли си? — попита монахът.

— Да, доволна съм. Ти си добър.

— Тогава бъди и ти добра! Ще ми кажеш ли истината?
 — Дая няма да те излъже.
 — Днес идваха ли тук някакви хора?
 — Не.
 — Абсолютно никой ли? — попита той по-настойтелно.
 — О, идва един мъж.
 — Ето, виждаш ли, че преди малко не ми каза истината! Ти познаваш ли го?
 — Не.
 — Пеша ли дойде или яздеше?
 — Беше на кон.
 — Ами как беше облечен?
 — Също като бял сеньор. Носеше копие.
 — Добре. Той разговаря ли с теб?
 — С мен не, а с Петро.
 — Значи с мъжа ти. И какво каза?
 — Не успях да чуя.
 — Следователно не знаеш какво искаше?
 — Знам. Искане да вземе моя мъж.
 — Тогава са тръгнали заедно, така ли? Накъде?
 — Не ми казаха.
 — Хм! Петро кога смяташе да се върне?
 — И това не ми каза.
 — А по кое време дойде този човек при вас?
 — Все още не се беше смрачило.
 — А не видя ли и други мъже?
 — Не.
 — Срещата ли си някога човек, на име Енрико Кадера?
 — Не.
 — Или някакъв майор?
 — Също не.
 — Петро не е ли разправял пред теб нещо за двама души, които са пленени?
 — Нищо такова не е споменавал.
 — Ами кажи ми тогава поне дали ти е известно някакво място по брега на реката, наречено Полуострова на крокодила?
 — Знам го.

— Къде се намира? Далече ли е оттук?

— Не, близо е.

— Можеш ли да ни заведеш дотам?

— Много лесно.

— Тогава още сега ще ни покажеш пътя до полуострова, ала толкова безшумно, че никой да не ни усети.

— Първо Дая ще отиде сама да провери дали няма и други хора.

— Добре! Ами ако завариш там мъжа си?

— Не бива ли да ме вижда, сеньор?

— Не.

— Тогава ще се промъкна съвсем потайно.

— Точно това искам от теб. Я погледни! Ако си свършиш добре работата, ще ти подаря и ей това копче.

Той извади от джоба си още едно месингово копче. Индианката възкликна от възхищение и каза:

— Дая ще получи копчето. Тя тръгва. Никой няма да я чуе или види, дори и Петро.

Безшумно като прилеп тя чевръсто се шмугна през вратата и изчезна в тъмната нощ. Монахът спусна тръстиковата рогозка, която закриваше входа.

— Вашата Дая не ми изглежда особено благонадеждна — обадих аз.

— Напротив, стига само да не се иска от нея, което не е по силите на нейния интелект. Тя е едно недоразвито, изоставено човешко същество, нещо между жена и дива котка. Сред тези блатата тя си е у дома и аз съм убеден, че мъжът ѝ няма да я забележи дори и ако се промъкне съвсем близо до него. Индианката притежава сръчността, ловкостта и пъргавината на дивите животни.

— Горя от нетърпение да разбера дали онези типове са вече на полуострова!

— Естествено, че са там, понеже споменатият от Дая мъж е бил несъмнено някой от тях.

— Не е изключено да е бил и някакъв друг човек.

— Не ми се вярва, тъй като е носил копие. А копия имат само индианците и кавалеристите. Но нека изчакаме!

Ние осмината стояхме в малката тясна колиба, без да вдигаме шум. Опитах се да намеря нещо по-интересно наоколо, ала усилията

ми останаха напразни. След около петнайсетина минути индианката се върна. Тя спусна рогозката зад гърба си и каза:

— Брат Иларио, къде е копчето ми?

— Много бързаш. Първо трябва да го заслужиш. Какво видя?

— Нищо.

— Дая, сигурно си се заблудила!

— Дая никога не се заблуждава. Очите ѝ виждат и през нощта.

— Или може би ни лъжеш?

— Дая не лъже светия човек, понеже той е добър.

— Да не искаш да ни предадеш?

— Няма да го направя, защото ще ми дадеш копче.

— Е добре, ще ти повярвам. Ето ти копчето! Но сега трябва да ни заведеш до полуострова.

Тя кимна в знак на съгласие и побърза да пришие и това копче на дрехата си.

— Ала съвсем тайно! — продължи монахът. — Никой не бива да ни чуе.

— Няма да стане.

— Защо?

— Защото имаш коне.

— Ще ги оставим тук.

— Ами ако някой дойде насам?

— Тогава ще ги открият.

— Да ги скрие ли Дая?

— Има ли наоколо такова място, където никой не ще може да ги намери?

— Да. Наблизо е.

— Тогава да ги отведем там.

— Не става. Натам могат да вървят заедно само един човек и един кон. Ако са няколко, ще паднат в блатото и ще загинат.

— В такъв случай води ме ти! Ще превода конете сам.

— Не, няма да успееш, понеже не знаеш пътя. Дая ще се справи самичка, стига да ѝ дадеш още едно копче.

— Слушай, Дая, ставаш нахална!

Тя го погледна в очите с такова изражение, сякаш бе съвсем сигурна, че желанието ѝ ще бъде изпълнено и като се изкиска, каза:

— Дая обича копчетата.

— Това го знам и понеже обичам Дая, ще ѝ дам и трето копче, ала едва след като получим конете обратно. Ще трябва да ги пазиш.

— Дая много ще внимава за тях. А сега ще ги отведе.

Тя отново излезе. Изявих желание да я придружа.

— Защо? — попита ме монахът.

— Имам важни за мен неща в кобурите на седлото си.

— Те са в пълна безопасност.

— Но нали сам ми казахте, че вашите индианци са страшно безочливи крадци?

— Мен никой от тях няма да ме обере. А понеже вие сте с мен, и вашите вещи са в пълна безопасност.

— Да се надяваме!

— Давам ви думата си! Дая ще предпочете едно от тези копчета пред всичките ви вещи.

Доловихме глух конски тропот по меката почва. Този шум се повтори толкова пъти, колкото бяха конете, понеже индианката ги отвеждаше в скривалището един по един. После тя дойде да вземе и нас. Не минахме по същия път, по който бяхме пристигнали, а се насочихме право към реката. Пътеката се виеше на зиг-заг между блатата. Може би дори и през деня нямаше да успеем сами да я намерим. Тъй като все пак няхах пълно доверие на индианката, аз вървах по петите ѝ с готов за стрелба револвер в ръка. Не че щях да стрелям по това клето, достойно за съжаление, кажи-речи невменяемо човешко същество, но щях да посрещна с куршум всеки, който се изпречеше на пътя ни с враждебни намерения. Но нищо подобно не се случи.

Преди малко индианката бе изминала този път двойно по-бързо от нас, защото ни беше необходим около четвърт час, докато си пробием път през един тръстиков пояс и се озовем на брега на реката, който се врязваше в сушата, образувайки тесен залив.

— Но тук няма никакъв полуостров — прошепна монахът на индианката.

— Виждаш ли левия бряг на залива? — отвърна тя. — Отвъд тази тясна ивица суша отново има вода. Значи това тук е полуостров.

— А дали действително е Полуострова на крокодила? Знаеш ли със сигурност, Дая?

— Съвсем сигурна съм! Дая го знае, и Петро го знае, а освен тях никой друг.

— Не е вярно! Известен е и на други хора!

— Не! Дая и Педро не са го казвали никому. И добре знаят защо.

— Е, защо?

— Дая няма да го издаде.

— Даже и ако ти дам още едно хубаво копче ли?

— Дори и тогава!

— Но не разбирам, защо? Имам толкова красиви копчета, а ти нали толкова много ги харесваш!

— Петро ми е забранил да говоря.

— Тогава си права, трябва да го слушаш! Така е. Но наистина ли наоколо няма жива душа?

— Няма.

— Не е ли по-добре да провериш още веднъж?

— Ще проверя, брат Иларио.

Тя изчезна. Колкото и тихо да стояхме, колкото и да напругахме слух, не доловихме никакъв шум, никъде не прошумоля тръстиката. Тази жена се промъкваше изключително ловко. Когато след две-три минути се върна, тя ни съобщи, че нямало жив човек.

— Добре, а сега си върви в своята колиба! — каза ѝ монахът.

— Да, не мога да остана тук — каза тя. — Трябва да варя отрова. Да се върна ли после пак при вас?

— Не. Ние сами ще дойдем, след като се развидели.

— Какво ще правите тук?

— Ще научиш по-късно.

— А Петро бива ли да узнае, че сте тук?

— Да, Дая. Но му го кажи така, че само той да чуе.

— Ами той сигурно ще е сам, защото наблизо няма други хора.

Тя бързо изчезна и ние бяхме предоставени сами на себе си.

— Е, сеньор, щяхте да ни предложите някакъв план — обърна се към мен естансиерото. — Вече сме при полуострова. Какво ще правим?

— Ще чакаме, докато дойдат — отговорих аз, — при условие, че наистина все още не са тук.

— Но нали Дая го потвърди!

— Нямам ѝ доверие.

— Не сте справедлив към нея — каза монахът. — Познавам я. Кажи-речи всички индианци проявяват коварство и хитрост, когато става дума да измамат някой бял. Но тази жена никога няма да излъже нито мен, нито спътниците ми.

— Въпреки това предпочитам да се осланям сам на себе си. Ще претърся полуострова. Чакайте ме тук! Ще оставя пушката си при вас. Иначе ще ми пречи.

Ако очакваните от нас хора бяха вече тук, щях да си имам работа с хвърлячи на бола, но не и с апачи или сиуси, така че нямаше защо чак толкова да се старая да се прикривам, още повече, че беше съвсем тъмно. Отдалечих се, като вървах изправен. Най-напред се опитах да се запозная с очертанията на полуострова. Той беше тесен и не се връзваше много навътре в реката.

Защо ли му бяха дали името Полуостров на крокодила? Сигурно на него нямаше да се намери нито едно от тези животни, понеже бреговете му бяха високи, а крокодилите не се катерят. Дърветата по него растяха доста нагъсто и аз започнах да прибягвам от дърво на дърво. Очите ми бяха свикнали с тъмнината. Несъмнено щях да забележа кавалеристите, ако действително бяха тук, ала тях просто ги нямаше.

След като съобщих на спътниците си резултата от моето разузнаване, монахът се обади:

— Сега ще признаете, че Дая не ни е излъгала.

— Все още се съмнявам. Кавалеристите трябва да са тук. И освен това си мисля, че заедно с тях са и конете им, и че мястото, където се намират, непременно трябва да е подходящо за преминаване на реката.

— Споделям мнението ви. Те всеки миг трябва да са готови да се прехвърлят на другия бряг. Но това място съвсем не ми се вижда подходящо за подобна цел.

— А тук и няма как да оставят конете си. Наистина се чувствам съвсем объркан.

— Нека изчакаме, докато изгрее луната! След половин час тя ще се появи и тогава ще можем да се ориентираме по-лесно.

Насядахме между тръстиката доколкото ни бе възможно по-удобно и зачакахме. Нищо, абсолютно нищо не се помръдваше около нас и само от време на време долавяхме пляска на водата в речния

бряг. Наближаваше решителният миг, а в подобно положение човек предпочита да се затвори в себе си.

Измина четвърт час, а после и още толкова. Луната изгря, ала не видяхме нищо ново. Светлината ѝ посребри водната повърхност и в реката сякаш потече разтопен метал. Вече можехме ясно да огледаме близката околност.

Когато хвърлихме поглед отвъд заливчето, забелязахме, че течението на реката се стесняваше от отделни островчета. Без съмнение това място не бе подходящо за прехвърлянето ѝ, понеже водата между островите течеше с удвоена бързина, на която конете едва ли можеха да устоят. Точно пред нас блестеше сребристая повърхност на залива, наляво беше полуострова, а отдясно брегът леко се вдаваше навътре в реката. Ние седяхме сред тръстиката, зад която от влажната почва, езерцата и опасните блатата се издигаше гората.

Започва да ме обзема чувството, че напразно чакаме появяването на кавалеристите, а и брат Иларио промърмори:

— Хм! Ако не знаех със сигурност, че Дая никога няма да ме излъже, щях да си помисля, че Полуостровът на крокодила изобщо не е тук. Това място хич не ми харесва.

— Също и на мен.

— Защо?

— Всъщност не мога да кажа нищо по-определено. Защо някому не допада дадено човешко лице, което на други много се харесва?

— Така е. В това място има нещо отблъскващо. Не мислите ли?

— Да. Никак не е удобно, за да се промъкнеш тайно до врага си и да го изненадаш. Къде ли ще се скрием?

— И аз не знам, но не можем да останем тук.

— Естествено. Когато онези типове се появят, сигурно веднага ще ни видят. Но наоколо няма друго скривалище освен под короните на онези дървета на полуострова. Но и него няма как да използваме.

— Няма как, защото в такъв случай по-скоро те ще ни спипат, отколкото ние тях. Колко лесно биха могли да ни изтласкат във водата!

— Тогава къде да отидем? Накъде да продължим, нагоре или надолу по реката?

— Предоставям на вас да определите. Нали решихме да се съобразяваме с вашите разпореждания?

— В такъв случай да се отправим надолу. Струва ми се, че натам все ще намерим някое подходящо място. Разбира се ще трябва да останем достатъчно наблизно, за да имаме възможност да виждаме и чуваме какво става на полуострова.

Станахме и безшумно поехме на юг, но изминахме само късо разстояние, докато от лявата ни страна изплува група дървета, които, както изглеждаше, ни предлагаха твърде подходящо скривалище. Сянката им ни скриваше изцяло поне от три страни. Но четвъртата оставаше открита и тъкмо оттам проникваха лунните лъчи. Това никак не ми хареса, ала наоколо нямаше друго, по-удобно място, а откритата му страна се намираще точно срещу полуострова, така че вероятно оттам не ни заплашваше опасност. Разположихме се удобно под короните на тези дървета и зачакахме развитието на събитията. Но за наше съжаление изглежда нищо нямаше да се случи.

— Да не би тези негодници да са променили намеренията си? — попита естансиерото. — Тогава напразно го чакаме тук.

— Не могат да вземат друго решение — отговорих му аз. — Нали трябва да изчакат тримата си пратеници на уговореното място?

— Това е вярно, но може би си мислят, че все още е рано да пристигнат и по тази причина са се разположили да бивакуват на някое друго място.

— В такъв случай все още могат да дойдат.

— Да, разбира се, но кога?

— Може би на разсъмване. Струва ми се невъзможно да рискуват и посред нощ да поемат по пътя между блатата. Впрочем пак повтарям, че от тяхна страна ще е много непредпазливо тук да се опитат да прехвърлят реката. Течението между островите е толкова силно, че ще повлече със себе си и конете.

— Хам! Конете в тази страна плуват много добре!

— Не по-добре от всички други коне, сеньор. Впрочем нали тези хора водят със себе си цяло стадо крадени животни, които сигурно няма да е никак лесно да преведат през широката река?

— Вярно е.

— Изобщо не мога да си представя как ще успеят да ги прехвърлят на другия бряг с плуване.

— Но нали трябва да ги прехвърлят! Може би с помощта на лодка?

— Да пренесат толкова коне с една лодка? Да предположим, че крадените животни са около петдесет, тогава всички заедно ще са над сто глави. При ширината на река Уругвай по тези места прехвърлянето би им отнело цял ден. Но я ми кажете понякога по реката не се ли спускат и салове?

— Даже много често. Те са направени или от неодялани трупи или от греди, талпи и дъски. На юг дървеният материал е толкова голяма рядкост, че с тези салове се правят много добри сделки.

— Е, един такъв сал е най-практичното средство, с което кавалеристите могат да прехвърлят реката. Ако е достатъчно голям, ще пренесе наведнъж всички коне и хора.

— Но дали салджията ще се съгласи да ги вземе?

— Платят ли му добре — сигурно! А и да не иска, няма да има друг изход.

— Мислите, че ще го принудят ли?

— Да. Салът е много зависим от течението. Ако то минава близо покрай брега, оттам под дулата на пушките салджиите лесно могат да бъдат принудени да спрат на сушата и да вземат конете. После прехвърлянето на реката, разбира се, не е възможно да стане по права линия, защото салът ще достигне отсрещния бряг някъде доста по-надолу по реката. Както споменах, смятам, че това е единственото средство, което могат да използват кавалеристите и ето защо много бих се учудил, ако не постъпят така и...

Млъкнах, понеже в същия миг усетих удар в гърдите си. Поглеждайки надолу, за моя уплаха забелязах една малка стрела, забила се отпред в ловната ми дреха.

— Продължавайте! Какво искахте да кажете? — попита му естансиерото.

— Бързо се хвърлете на земята, бързо, бързо!

Самият аз незабавно залегнах, а и другите последваха примера ми.

— Защо? — попита брат Иларио.

— Стрелят по нас.

— Но аз нищо не чух.

— Стрелите са безшумни.

— Господи! Откъде знаете, че стрелят със стрели?

— Ето... погледнете!

Измъкнах стрелата от ловната си дреха и му я подадох.

— Cielo mio!^[10] — изплашено възкликна той. — Улучи ли ви?

— Само връхната ми дреха.

— Сигурен ли сте?

— Да. А освен това под нея е й кожената ловна риза. Стрелата не е успяла да проникне през първата дреха, камо ли и през двете. Виждате колко е полезно подобно кожено облекло.

— Сеньор, ако не го носехте, за по-малко от две минути щяхте да сте труп! Стрелата е отровна. Веднага ще забраня на този тип да стреля!

— Сигурно няма да се подчини на такава заповед.

— Напротив. Тук само един човек има такива стрели и това е Петро Айнас. Той е по-опасен, отколкото си мислех. Стреля по хора, които нищо лошо не са му направили. Ако беше улучил някой друг от нас, той щеше да е обречен!

Брат Иларио пъхна един пръст в устата си и изсвири не много високо по доста особен начин. Звукът почти наподобяваше гласа на дъждосвиреца.

— Това сигнал за индианеца ли е? — попитах аз.

— Да. Вече знае, че е стрелял по добър приятел. Всички негови познати, които от време на време го посещават, познават това изсвирване. Когато не го заварят у дома, го повикват по този начин.

— Значи мислите, че сега ще се появи?

— Съвсем сигурно. Несъмнено доста ще се изплаши, че за малко не е изпратил на оня свят един приятел.

— Къде ли се е скрил? — попита естансиерото.

— Естествено отсреща на онази страна, откъм която убежището ни е открито. Оттам то се осветява от лунните лъчи и той е могъл да ни види. Я чуйте!

Отвъд блатото се разнесе съвсем същото изсвирване, но явно нарочно то бе толкова тихо, че да не се чуе надалеч.

— Това индианецът ли е? — попита монаха.

— Да.

— Отговорете му, ала също тъй тихо! Онези хвърлячи на бола са наблизо.

— Как разбрахте?

— Ами именно по това, че изсвири така тихо. По сигнала ви Педро е познал, че сте му приятел и не иска да им издаде присъствието ви.

— Възможно е да сте прав.

— Когато му отговаряте, се изправете, за да може да ви види!

Монахът се надигна от земята и приглушено даде сигнала. Незабавно забелязахме как отсреща между дърветата се появи човешки силует. Той ни махна с ръка и изчезна. Разстоянието бе около петдесетина крачки. Значи толкова отдалеч този човек ме беше улучил със стрелата си!

— Сега ще дойде — обади се брат Иларио. — До този момент не го бях смятал за убиец. Дали е действал по собствена подбуда, или е изпълнявал чуждо поръчение? И в двата случая вината му е еднакво голяма. Нека само дойде!

Тъй като блатото беше между нас и индианеца, то ако Петро искаше да ни навести, трябваше да го заобиколи. Въпреки това съвсем скоро го видяхме да се приближава от другата страна. Изглеждаше доста унил и поведението му издаваше, че се чувства виновен.

— Петро, какво те прихваща да стреляш по нас! — посрещна го монахът, когато той се изправи пред нас. Индианецът изплашено отговори:

— Вие ли сте, брат Иларио, самият вие?! Стрелата ми улучи ли някого?

— Да.

— Господи! Тогава човекът е загубен!

— За щастие не е. Стрелата е ударила този сеньор в гърдите, но не е успяла да прониже кожената му дреха.

— Кожената...? А-а! О! Значи...

Той млъкна.

— Продължавай! Какво искаше да кажеш? — попита монахът.

— Нищо, съвсем нищо, само съм страшно много изплашен.

Но аз добре знаех какво искаше да каже. Фактът, че имам кожена дреха, беше предизвикал неговите възклицания и накрая го бе накарал да прекъсне мисълта си. Следователно той несъмнено беше чувал за кожените ми дрехи, които правеха такова голямо впечатление в тази страна. Можеше да го е научил единствено от кавалеристите. Значи те

се намираха нейде наблизо. Ала монахът се остави да го заблудят и каза:

— Изплашил си се, тъй ли? Но това нямаше да помогне на този сеньор, ако стрелата го беше ранила. Петро, Петро, не очаквах от теб, че можеш да станеш убиец!

— Аз — убиец? О, брат Иларио, как ме обиждате!

— Ще отречеш ли, че стреля по нас?

— Не. Но не знаех, че стрелям по хора!

— Ами по какво? Ти за какво ни взе?

— За маймуни.

В някоя друга страна това извинение би могло да прозвучи и двусмислено, ала в Уругвай действително има маймуни и то те се срещат доста често.

— За маймуни! — повтори монахът. — Да вземеш хора за маймуни! Не допусках, че си в състояние да направиш такава глупост.

— Лунната светлина е измамна. Стори ми се, че пред мен има стадо маймуни. Бяхте наседали един до друг така, както обикновено се събират маймуните.

— Тогава зрението ти много е отслабнало. В бъдеще внимавай да не помислиш пак някои хора за маймуни!

Монахът изрече това предупреждение на по-висок глас. Затова индианецът побърза да каже:

— Шшт, брат Иларио, по-тихо, по-тихо!

— Защо?

— Защото е опасно посред нощ на брега на реката да разговаряме на висок глас.

— Има ли наблизо хора?

— Не. Но от няколко дни наоколо се скита един ягуар заедно със своята женска. Вече знам, че напада хора. Обаче ние не се боим от него. Петро и Дая са по-умни от ягуара.

— И аз не се страхувам!

— Знам. Никой ягуар няма да ви стори зло, ала едва ли ще пощади спътниците ви. Ето защо нека говорим тихо, за да не го привлечем.

Индианецът беше голям хитрец. Той явно бе в съюз с кавалеристите, но от друга страна беше приятел на монаха. Не искаше

да предаде нито едните, нито другите, и набързо съчини историята с ягуара.

— Нека само дойде заедно с жена си! — каза монахът. — Ние не се боим и от двамата. Но все пак си прав. Не е необходимо да приказваме прекалено високо. Седни! Трябва да те попитам нещо.

Индианецът се подчини без особено желание. Той каза:

— Брат Иларио, не е ли по-добре да седнем на друго място? Тук лесно може да се появи ягуарът.

Явно искаше да ни отдалечи оттук, за да не попаднем в ръцете на кавалеристите, но и не желаше да ни издаде присъствието им.

— Не, оставаме тук — заяви монахът.

— Но аз знам друго, много по-хубаво място!

— Това напълно ни харесва. Откъде идваш?

— От лов.

— Не ми се вярва. Та ти нямаш никаква плячка. Май че за пръв път в живота си ще се върнеш вкъщи с празни ръце.

— Оставих я отсреща, когато реших да стрелям по маймуните, за които ви взех.

— Аха! Но тогава сигурно си излязъл от колибата си доста късно, понеже Дая...

Добрият брат Иларио можеше да е превъзходен монах, ала като юрист, като съдия-следовател, не струваше и пет пари — поне в този случай. Прекалено вярваше на индианеца. Наистина, бях убеден, че Петро Айнас не ни мислеше злото, но понеже не желаше да издаде враговете ни, се опитваше да ни заблуди. Може би това щеше да му се удаде, що се отнася до монаха и другите, защото този благочестив човек направо му подсказваше отговорите, или по-скоро му задаваше такива въпроси, от които Петро лесно можеше да разбере откъде духа вятърът. На този хитрец трябваше да му излезе по друг начин. Ето защо хванах ръката на монаха, преди още да се беше доизказал, и рекох:

— Позволете ми да се намеся! Без такива въпроси. По-добре ме оставете аз да разговарям с него!

— С голямо удоволствие! Аз ще слушам.

— Не. Нека брат Иларио говори с мен, а не чужденецът! — обади се индианецът, като ми хвърли боязлив поглед.

Той седеше така, че луната осветяваше лицето му. То не бе така мръсно, като лицето на жена му, а не беше и толкова отблъскващо. Изобщо по външен вид съвсем не можеше да се сравни с Дая. Той не бе висок, ала имаше широки плещи и яко телосложение. Като противник никак не биваше да се подценява. Мускулестото му тяло бе облечено в дрехи от калико. Въпреки че местностите гъмжаха от змии, Петро ходеше бос. Беше и гологлав. Косата му бе късо подстригана. Въоръжението му се състоеше от нож, цевта за издухване на отровни стрели и една малка издълбана кратунка, която бе праметнал на връв през рамо. В кратунката бяха поставени стрелите. Той не желаше аз да го разпитвам, защото от мен се боеше повече, отколкото от монаха. За мен това бе доказателство, че е разговарял за нас с кавалеристите и че може би специално е станало дума за мен. Навярно ме бяха описали като човек, от когото трябва най-много да се пази.

— Петро Айнас, нима имате нечиста съвест, та се страхувате от нас, другите? — попитах го аз.

— Не — отвърна ми той. — Ако имах нечиста съвест, щях да се боя най-много от брат Иларио.

Този човек беше не само хитър, но и находчив в намирането на изврътливи отговори.

— Е, щом като съвестта ви е толкова чиста, можете да разговаряте и с нас. Откажете ли, неизбежно ще събудите недоверието ни.

— Всички подозрения са излишни, защото съм честен човек!

— С удоволствие ви вярвам. Всъщност къде е жилището ви?

— Наблизо.

— Тъй! А не можем ли да пренощуваме там?

— Не, не, сеньор! — отвърна той бързо и изплашено.

От това можеше да се заключи, че кавалеристите имаха да вършат някаква работа там.

— Защо не? — попитах. — Брат Иларио ни е говорил за вас. Според думите му той ви смята за по-гостоприемен, отколкото изглеждате.

— Колибата ми не е подходящо място за вас, понеже наоколо дебне коварна треска.

— Не ме е страх от нея.

— Но тя непременно ще ви хване, понеже сте новак в тази страна.

Ето че въпреки хитростта си в бързината Петро отново се изтърва.

— А откъде знаете, че съм новак?

Индианецът разбра, че е постъпил глупаво, но без ни най-малко да се смути, отговори:

— Забелязах го по външността ви.

— Тогава имате много набито око за чужденци, Петро. Тъй като не можем да останем в колибата ви, навярно ще ни посочите някое похубаво място за бивак. Нали познавате местността?

— О, много добре! Знам едно прекрасно място за вас нагоре по реката.

— Далече ли е?

— Няма и половин час дотам.

Той и не подозираше, че с тези сведения ми отговори на твърде важни въпроси, които не желяех да му задам направо. Понеже се канеше да ни отведе нагоре по реката, значи нашите неприятели лагеруваха нейде надолу по брега ѝ. Неговото „няма и половин час“ може би щеше да стане почти цял час. А щом искаше през нощта да ни отдалечи толкова много на едната страна, то със сигурност можеше да се предположи, че съвсем наблизо в противоположна посока щяхме да се натъкнем на нашите врагове. Това заключение се потвърждаваше и от обстоятелството, че ни беше помолил да разговаряме по-тихо.

— Няма ли да тръгнем веднага, сеньор? — попита гой.

— Няма да е веднага. Първо ми се иска да разбера още нещо. Колко време бяхте днес на лов?

— Много дълго.

— Кога тръгнахте от колибата си?

— Още в ранно утро.

— Но през деня се връщахте няколко пъти, нали?

— Нито веднъж!

Добрият човечец искаше да си създаде алиби в случай, че то му трябваше. Той не взе предвид обстоятелството, че се намирахме толкова близо до колибата му. А тъй като брат Иларио добре знаеше къде е тя, Петро можеше все пак да предположи, че сме я посетили. И

конете ни не бяха с нас. Не бе трудно да се досети, че сигурно сме ги подслонили на някое друго място.

— Тогава все още не знаете кой се е отбивал днес у вас, така ли?
— продължих да го разпитвам.

— Не. Ще науча, след като се прибера у дома.

— На мен много ми се иска да разбера дали у вас са идвали неколцина мъже, с които мислехме да се срещнем тук.

— Ще попитам Дая и после ще ви кажа, сеньор. Какви хора имате предвид?

— Войници.

— Не са се отбивали при мен.

— Откъде знаете, след като толкова дълго не сте си бил вкъщи?

— Само по някаква много голяма случайност могат да открият колибата ми. Но ще попитам Дая.

— Добре, направете го, Петро! Чували ли сте някога имената Монтесо и Кадера?

— Не. Що за въпроси ми задавате, сеньор?! Виждат ми се твърде странни.

— Е, ще ви задам само още един: кой ви даде поръчението да стреляте по човека с кожено облекло?

— Никой! Никой! Стана по грешка. Можете да ми вярвате.

— Добре, ще ви повярвам и ви прощавам, че ме изложихте на смъртна опасност.

— Свършихте ли с въпросите си?

— Да.

— Тогава мога ли да ви заведа до мястото за бивак, за което вече стана дума?

— Даже ще ви помолим да го сторите, Петро. Ала преди това можете да ни направите една голяма услуга. Ще ни продадете ли плячката си от лова, дето сте я оставили на отсрещния бряг? Добре ще ви я заплатя.

— Не става, сеньор! — изплашено отвърна той.

— Защо?

— Защото няма да можете да ядете месото.

— Аз ям всякакво месо.

— Също и от водно свинче ли, дето за европейците има неприятния вкус на рибено масло?

— А кой ви каза, че съм европейец?

— Ами прости ви личи.

— Драги приятелю, вашата проникателност започва да ми се струва кажи-речи неприятна. Изглежда от оното ви не може да се скрие никаква тайна. Ще ни продадете ли месото?

След известно колебание той отговори:

— Самият аз се нуждая от него.

— Едно цяло водно свинче, което навярно тежи около петдесетина килограма, за двама души? Но ние искаме само няколко парчета от него. Нали няма да оставите добрия брат Иларио да гладува?

— Няма, няма! Но не е необходимо да яде водно свинче. Вкъщи имам хубава прясна риба. Жена ми я е ловила.

— Все пак предпочитаме водното свинче. Донесете го!

— Е, щом толкова много настоявате, ще трябва да се подчиня. Ей сега се връщам!

Той се отдалечи. Когато стъпките му заглъхнаха, монахът тихо ми каза:

— Кой би повярвал, че Петро иска да ни измами!

— Не да ни измами, а само да ни заблуди — отвърнах аз. — Той не казва истината, за да ни бъде полезен. Недалеч оттук ей там отляво се намират враговете ни.

— Откъде знаете?

— Той ми го каза.

— Не чух подобно нещо.

— Така му поставях въпросите си, че без да иска ми го издаде. Не е убивал никакво водно свинче.

— И с това ли ни излъга?

— Да, убеден съм. Нищо няма да донесе.

— Но тогава сам ще се уличи в лъжа!

— Няма. Ще измисли някакво оправдание, може би ще ни каже, че се е появил ягуарът.

— Значи сте на мнение, че е на страната на враговете ни?

— Да, но същевременно е и на наша страна. Остава открит въпросът кое ще се окаже по-силно за него — привързаността му към вас или облагата, обещана му от другите.

— Надявам се на първото.

— И аз. Ако не излезе така, ще трябва с някоя заплаха да наклоним везните в наша полза. Шшт, идва!

Предвиждането ми се сбъдна. Петро се върна с празни ръце.

— Е, къде е водното свинче? — попитах го разочаровано.

— О, сеньор, не бях ли прав, когато ви предупредих да се пазите от ягуара? Минал е наблизо оттук!

— Какво ни засяга ягуарът?

— Засяга ни, и то много! Отмъкнал е моето хубаво водно свинче! Страшно съжалявам, че няма да мога да ви дам от него, но в цялата работа сме имали и голям късмет. Ако не беше намерил водното свинче, ягуарът щеше да се нахвърли върху нас. Нека незабавно се махнем от това място!

— Няма защо да бързаме чак толкова. Щом ягуарът е изял свинчето, значи е сит и няма да се полакоми и за нас.

— Но нали и женската е с него!

— Спокойно си седнете на мястото за още някоя и друга минута! Убеден съм, че ягуарът се е проявил като учтив и любящ съпруг и е разрешил на сеньората си да вземе участие в угощението.

— Сеньор, проявявате голяма дързост!

— Не, но просто не се оставям тъй лесно да ме изплашат, особено в случаи, когато не съществува никаква опасност.

Макар и колебливо, Петро отново си седна на мястото и навъсено каза:

— Както искате! Но случи ли се нещастие, не отговарям. Щеше да е по-добре незабавно да си тръгнем оттук.

— Готов съм, но при условие, че ни поведете не нагоре, а надолу по реката, защото сме убедени, че там ще намерим нещо хубаво за хапване.

— Че при кого ли?

— При майор Кадера и неговите хора.

— Сеньор, не ви разбирам!

— Възможно. Но затова пък толкова по-добре ви разбрах аз. Петро Айнас, вие наистина сте безсъвестен тип!

— Аз ли? С какво право ме хулите така?

— Повод ми дават лъжите, с които ни обсипахте.

— Сеньор, нито една невярна дума не е излязла от устата ми!

— Е, добре! Твърдите, че днес от ранни зори не сте си бил у дома си. Но все пак сте бил в колибата.

— Нито за миг!

— А не си ли бяхте вкъщи и когато майорът изпрати един човек, който трябваше да ви вземе?

От изненада отговорът на индианеца позакъсня:

— Нищо подобно не ми е известно.

— Я си припомнете! Този човек носеше копие. Излязохте заедно с него извън колибата, за да не чуе вашата жена разговора ви.

— Сеньор, аз... аз... не знам хич нищо за това. Изобщо не съм си бил у дома!

— И все пак преди малко казахте, че сте бил в колибата!

— Не съм го казвал. Непрекъснато твърдя, че излязох още рано сутринта и се прибирам едва сега!

— Припомнете си! Когато малко преди смрачаване жена ви донесе рибата, все още си бяхте у дома! Нали преди малко сам казахте, че у вас имало съвсем прясна риба! Откъде го знаете?

— Сеньор...

— Какво? Защитете се!

— Беше шега. Не съм си бил вкъщи. Никаква риба не съм виждал.

— Както искате! Нямам желание да ви принуждавам да ни кажете нещо, което сте решил да премълчите пред нас. Но тогава би трябвало да сте по-предпазлив и да не ми издавате сам всичко.

— Какво съм издал?

— Че майорът се е разположил с хората си ей там край реката.

— Не съм споменавал подобно нещо!

— Ами! Освен това ми съобщихте, че тази вечер кавалеристите имат някаква работа при вашата колиба. И че ще бъдем убити, но вие сте решил да ни спасите, като ни отдалечите от опасното място. Не е ли така?

— Не е.

— Мен можете да ме лъжете, но защо продължавате да поддържате тази неистина и пред добрия брат Иларио?

— Аз... аз... не мога иначе!

— Можете, стига да искате.

— Не. Аз... аз... нищо не знам, абсолютно нищо.

— Наистина ли, това ли е истината? Ето и последният ми въпрос. От начина, по който ми отговорите, ще зависи и начинът, по който ще се отнасям после към вас.

— Наистина... е така.

— Е, добре! Виждал ли сте вече едно такова нещо?

Показах му револвера си.

— Да, сеньор!

— Тогава пазете се от него, Петро Айнас!

— Ще ме заплашвате ли? Брат Иларио няма да го допусне!

— Няма да има нищо против, защото лъжете и него!

— В такъв случай не забравяйте, сеньор, че няма защо да се страхувам от револвера ви! Аз имам по-опасни оръжия.

— Все още имате... но вече нямате!

Между думите „имате“ и „нямате“ аз светкавично посегнах към стария парцал, който му служеше като пояс, с рязко движение го смъкнах и го захвърлих надалеч заедно с ножа му и кратунката.

— Сен...

Индианецът понечи да скочи на крака и да се развика, но аз го съборих на земята, притиснах гърдите му с коляно и го сграбчих за гърлото.

— За Бога, сеньор, ще го удушите! — обади се монахът и ме хвана за ръката.

— Нямам такова намерение. Нищо лошо няма да му сторя.

— Уверявам ви, че няма да предприеме срещу вас никакви враждебни действия!

— Моите уважения към вашата дума, брат Иларио, обаче предпочитам да се осланям на самия себе си.

— Но аз гарантирам за него!

— Нали и вас заблуди? Как можете в такъв случай да ми бъдете гарант? Вие твърдахте, че никога няма да ви излъже и все пак той съчини и ни сервира цял куп лъжи!

— Пуснете го поне за миг!

— Е, добре. Но първо ще му вържа ръцете и то отзад на гърба. Или сеньор Монтесо ще свърши тази работа.

Докато държах револвера си тикнат под носа на индианеца и го заплашвах незабавно да го застрелям, ако се развика, естансиерото върза ръцете му с носната ми кърпа. Добрият искрен Петро Айнас не

каза нито дума. Само пое дълбоко дъх. Той бе много сплашен и смутен. Лежеше на земята и се оглеждаше в кръг с изпълнен от страх поглед. Най-сетне със старателно приглушен глас той помоли монаха:

— Избавете ме, брат Иларио! Този германо е ужасен човек!

— Ти откъде знаеш, че е германо?

— Казаха ми.

— Кой?

— Не бива да издавам.

— Клетва ли си дал?

— Не, само обещах.

— Едно обещание, в което се крие несправедливост, не бива да се спазва.

— Но този германо е убиец, крадец и разбойник!

— Разбира се, че не е!

— Той иска да предаде Банда ориентал на Бразилия!

— Даже не си го е помислял! Нима вярваш на хората, които така са те излъгали, повече, отколкото на мен?

— Не са ме излъгали, брат Иларио, знам го. Но може би той да е заблудил и самия вас, а?

— Не е така, Педро. Този германо го познавам по-добре от теб. Той иска да посети индианците, за да им направи някои добрини и да им занесе подаръци. Страхотно са те излъгали. Всъщност хората, които са те предупредили да се пазиш от него, са истинските крадци, разбойници и убийци.

— Нима е възможно?

— Да. Те са ездаци, нали?

— Над петдесет са, но конете им са далеч повече.

— Откраднали са ги вчера от един беден стар ранчero, а на всичко отгоре после са му запалили и къщата.

— Брат Иларио, нима е истина?

— Точно така е, както ти казвам. Има ли при тях двама пленници?

— Повече са!

— А-а! Нима са пленили и други хора?

— Отначало бяха по-малко. Останалите заловиха днес.

— Тъй! Първите двама са братът и синът на този сенъор, дето е седнал до мен. Отвлекли са ги, за да го изнудят да им плати голям

откуп.

Индианецът смаяно поклати глава. Брат Хагуар продължи:

— А този германо искаха да вържат на едно дърво и да го застрелят, макар че не им беше сторил ни най-малкото зло. Доверил си се на злодеи. Ние ги преследваме, за да им отнемем пленниците.

— Такива намерения ли имате? И самият вие ли ще помагате в тази работа?

— Да, Петро.

— Тогава вече вярвам, че този германо е добър и честен човек, както и че пленниците не са никакви злодеи. Сигурно вие, брат Иларио, няма да тръгнете да освобождавате разбойници и убийци!

— Не, разбира се. Значи вече ни имаш доверие, а?

— Да! Развържете ме! Ще ви помогна.

— Обещаваш ли ми? Няма ли да предприемеш нещо срещу нас?

— Аз съм ваш приятел и ще направя само онова, което вие искате!

— Тогава ще ви освободим — казах му аз и развързах носната кърпа от ръцете му. Той се надигна от земята и като остана седнал, ми подаде ръка и каза:

— Благодаря ви, сеньор! Аз стрелях по вас, а вие почти ме удушихте. Значи сме квит.

— Все още не сме. Вие имахте най-сериозното намерение да ме убиете, а аз ви стиснах за гърлото само за да ви попреча да извикате. Не исках да ви удуша.

— Простете ми тогава!

— С удоволствие, понеже се надявам да поправите грешката си. Преди всичко признавате ли, че майорът се намира нейде наблизно надолу по реката?

— За десет минути човек може да стигне дотам.

— Разставил ли е постове?

— Да.

— Но патрули няма да изпрати, така ли?

— Няма. Докато не ни чуят, никой от хората му няма да дойде насам.

— Тогава сме в безопасност. Хайде, разкажете ни как се стигна дотам да станете закрилник на тези хора.

— Да, всичко ще ви кажа, сеньор! Трябва да започна от човека, който горе-долу преди седмица се появи при мен за да се осведоми за саловете, спускащи се по реката.

— С каква ли цел?

— Не разбрах. Попита ме дали познавам добре бреговете на реката и след като му отговорих утвърдително, ми зададе въпроса дали наоколо се намирало някое закътано място, където все пак от време на време да спират салове.

— Има ли такова място?

— Да. Малко по-надолу от него течението става много силно, тъй че спускането със сал е опасно. Човек може да рискува да мине оттам само посред бял ден и със свежи сили. Ето защо преди смрачаване салджиите имат навика да спират там, над опасното течение, за да изчакат утрото.

— Далеч ли е този пристан?

— Не. Намира се точно където в момента бивакуват конниците — на около десетина минути път оттук надолу по брега.

— А мястото има ли си някакво име?

— Да. Там ще видите един полуостров, който наричат Peninsula del Jacare.^[11]

— Не е ли на крокодила?

— Не. Този полуостров е ей тук, пред нас.

— Хм! Тогава сигурно е станало някакво объркване, понеже чухме, че конниците щели да лагеруват на Полуострова на крокодила.

— Онзи, който ви го е казал, е объркал крокодил с алигатор.

— Странно, че двата полуострова с толкова сродни имена се намират така близо един до друг!

— Полуостровът на алигаторите има много ниски и полегати брегове и заливът му гъмжи от алигатори. А ей този тесен полуостров с очертанията си наподобява крокодил — оттам идва и името му.

— Но този полуостров крие някаква тайна, и вие я знаете.

— Как стигнахте до такъв извод?

— Чувал съм, че не обичате да говорите за този полуостров.

— Вярно е. Имам си причина, която не засяга когото и да било.

— Нямам намерение да се ровя в тайните ви. Ние се интересуваме само от Полуострова на алигаторите. Навярно едва днес сте разбрали с каква цел ви е разпитвал онзи човек, нали?

— Да, едва днес.

— Случи ли се нещо междувременно?

— Не. Но днес рано сутринта пак дойде онзи човек, и то на кон. Жребецът му беше съвсем изтощен. Той го остави да пасе в гората и седна на брега на полуострова, за да наблюдава лодките и саловете.

— И какво каза?

— Каза, че Латоре щял да изпрати отряд конници, които се канели да прехвърлят реката на това място. Те водели със себе си много опасни пленници и аз трябвало също да внимавам никой от тях да не избяга.

— А вие съгласихте ли се?

— Не, понеже цялата работа изобщо не ме интересува. Легнах в колибата си, за да спя през целия следобед. Но в късния следобед при мен дойде един човек да ме заведе при майор Кадера. Офицерът заедно с кавалеристите се беше разположил на лагер на полуострова. Предложи ми една златна монета, ако се съглася да им помагам в надзираването на двамата пленници. И тогава се съгласих, защото една жълтица е много нещо за мен.

— Но все пак това не е могло да ви даде повод да стреляте по мен!

— Това не, ала има нещо друго. Той ми разказа, че един от хората му подслушал неколцина разбойници, които разговаряли за Полуострова на крокодила и взели решение да го претърсят.

— Плаши ли ви такова претърсване?

— При определени обстоятелства — да.

— Там криете някаква тайна. Реката представлява границата между двете държави. Дали не сте контрабандист?

— Мога да кажа и „да“, и „не“, за да ви заблудя. Както чувам, вие не познавате добре положението и живота в тази страна, и затова ще спомена само, че е възможно на полуострова да се открие нещо, чиято загуба би ми навредила извънредно много.

— Как ли е успял майорът да го научи?

— И аз това се питам. Може би пред първия му пратеник съм изпуснал някоя дума, някоя необмислена дума, от която той си е направил извод за останалото.

— И ви казаха, че съм един от онези разбойници, така ли?

— Бил сте дори техен предводител и сте знаел цялата ми тайна. Майорът ви описа толкова точно и подробно, че нямаше как да не ви позная даже и при лунна светлина. Спомена ми и че един от хората ви се е предрешил като монах. Не знаеше обаче колко души ще ви придружават, било сигурно едно — че ако изобщо се появите, ще пристигнете тук утре или вдругиден.

— Колко хитро! Взел е предвид възможността, че ще го преследваме и е съчинил тази измислица, за да ви насъска срещу нас.

— Това е много вероятно. Тази вечер още на смрачаване започнах да снова нагоре-надолу по брега между двата полуострова. Нали трябваше да внимавам пленниците да не избягат, а не бях забравил и разбойниците, които се канели да ме посетят. По едно време се спрях отсреща, от другата страна на блатото и хвърлих поглед насам, към Крокодила. Тогава ви видях седнали на земята. Луната осветяваше скривалището ви. Успях да преброя осем души, а познах и описания ми германско, предводителя на шайката, която се канела да ме ограби и дори да предаде Банда ориентал на Бразилия.

— И допуснахте да ви пратят за зелен хайвер с такива глупости!

— Да, повярвах им, сеньор!

— Тогава сигурно сте много лоялен поданик, а?

— Колкото и всеки друг. Просто оставам да живея там, където ми е добре.

— Или може би мразите Бразилия?

— Много! Там прекарах лоши времена.

— Споменахте ли го пред майора?

— Да, понеже той ме попита на страната на коя партия съм.

— Хитрец! Възползвал се е от омразата ви и ви е метнал със страхотната лъжа, че съм бразилски агент. Продължавайте! И така, видяхте ни да седим тук, нали?

— Да. Казах си, че сте се добрали до тайната ми и че искате да ми я отнемете. Умрете ли, няма от какво повече да се опасявам. Сложих една стрела в цевта, прицелих се във вас и стрелях. Целих се в лицето ви, ала не бях преценил съвсем добре разстоянието. То бе твърде голямо. Ето защо стрелата се заби малко по-надолу — в гърдите ви.

— Кое е цяло щастие и за мен, и за вас, защото преди да бях умрял, куршумът ми щеше да ви улучи.

— Невъзможно. Та вие не знаехте къде се намирам.

— Знаех, и то съвсем точно. Криехте се в посоката, от която долетя стрелата. Тя се заби здраво в кожената ми дреха и издаваше посоката. Я погледнете право насреща отвъд блатото! Виждате ли онзи храст, който стърчи между тръстиката?

— Да.

— Щях да изпратя куршумите си към този храст.

— Диос! Бях се скрил зад него!

— Виждате ли? Щях да се целя приблизително на половината височина на храста, понеже предполагах, че сте се притаил там клекнал, за да наблюдавате резултата от вашата стрела.

— Вярно е, сеньор. Щяхте да ме улучите право в главата! Наистина сте ужасен човек!

— Майорът ли го каза?

— Да. Посъветва ме да бъда извънредно предпазлив, защото сте истински сатана.

— Вярно, че той не може да открие нищо ангелско у мен. Важното е, че не успяхте да ме раните.

— Сега и аз съм много щастлив, че стана така. Как се изплаших само, след като малко по-късно чух изсвирването, познато единствено на моите приятели! Явно някой от тях се намираше при вас и в такъв случай въпреки всичко изглеждаше невъзможно да сте дошли тук с вражески намерения.

— Значи се разбрахме и сключваме мир. А сега най-главното. Споменахте за някакви пленници, заловени от майора тук. Що за хора са те?

— Това са осемте души от сала, който следобед спря на полуострова, за да продължи на следващото утро.

— Учудвам се, че е използвал сила. Ако им беше платил, те сигурно охотно щяха да изпълнят желанието му.

— В случая не става въпрос за пари, а за време. Майорът все още не знае кога ще може да прехвърли реката — дали утре, или едва по-късно. Той очаква някого, а до пристигането му и салджиите трябва да киснат тук. Ала те не се съгласиха, понеже така нямаше да получат голямото възнаграждение, обещано им от чужденците на техния сал.

— С тях и чужденци ли имаше?

— Двама.

— От коя страна са?

— Не знам. Говорят на една смесица от испански и някакъв друг език, който не разбирам.

— Как са облечени?

— В сини дрехи, почти като моряци. Единият от тях има шапка с толкова широка периферия, каквата досега не съм виждал. Именно той се държа към майора така злобно, че офицерът страшно се разгневи. Двамата чужденци се съпротивляваха като бесни и конниците успяха да ги надвият само благодарение на голямото си числено превъзходство. Но мнозина от тях отнесоха какви ли не цицини и синини.

— Юначаги! Ще ги освободим.

— Невъзможно е!

— Ами! Двамата стари и осмината нови пленници — това прави общо десет. И тъй като ние сме осем души, всичко на всичко ставаме осемнайсет мъже, без да броим и вас.

— И аз ще помагам, сеньор!

— Тогава сме деветнайсет срещу петдесет. Все пак не е чак толкова лошо съотношение на силите. Впрочем вие няма да изгубите златната монета, обещана ви от майора, понеже...

— Да, няма да я изгуби — намеси се естансиерото. — Ако действително успеем да освободим брат ми и сина ми, ще дам на Петро Айнас десет златни монети.

— Наистина ли, сеньор? — попита индианецът, като от радост изговори думите на много по-висок глас, отколкото позволяваше необходимата предпазливост.

— Да, ще ви платя дори дваисет!

— Какво щастие! Но ще удържите ли на думата си?

— Кълна се в честта си!

— Тогава хиляда пъти съм готов да участвам в освобождаването им! Сеньор, ще приемете ли помощта ми?

Въпросът му беше отправен към мен. Ето защо отговорих:

— Да, но при условие, че ще изпълнявате съвсем точно указанията ми.

— Естествено! Няма да направя нищо, абсолютно нищо, с което да не сте съгласен.

— Добре. Може би ще трябва да играете главната роля. А сега опишете ни мястото, където се намират пленниците! Голям ли е полуостровът?

— Широк е към двеста крачки, а дължината му е може би двойно по-голяма.

— Има ли на него дървета?

— Само дървета. Храсти не се виждат, защото са изсечени от салджиите, които от години пренощуват там. Така са открили повече свободно място.

— Къде са постовеите?

— Четирима войници са застанали на петдесетина метра един от друг там, където полуостровът започва да се врязва навътре в реката. Така те са препречили полуострова откъм сушата. Никой не може да се промъкне незабелязано между тях, още повече при тази лунна светлина. Единствено жена ми е в състояние да го стори. Тя умее да пълзи като змия.

Не ми се искаше да използвам индианката за подобна цел и отговорих:

— И аз ще се справя, и затова мисля, че...

— Вие ли? — прекъсна ме той. — Невъзможно, сеньор!

— Той ще свърши тази работа много по-лесно и по-добре от Дая — кимна му монахът. — Убеден съм. Нямаме нужда от жена ти.

— Запалили ли са огън на полуострова? — попитах аз.

— Даже два. На тях пекат месото, което донесоха.

— И то е крадено. А къде се намират пленниците?

— Вързани са гърбом за различни дървета и то на такова разстояние един от друг, че да не могат тайно да разговарят помежду си. Но майорът спомена, че за по-голяма сигурност щял да нареди да ги преместят на сала и на всичко отгоре там да постави стражи. Предполагам, че това ще е твърде неприятно за нас, нали?

— Не. Общо взето е еднакво трудно да ги измъкнем и от полуострова, и от сала. И в единия, и в другия случай допълнителните затруднения представляват второстепенни пречки, които не са непреодолими. Затова е необходимо сам да отида да поогледам как стоят нещата.

— Сеньор, как си го представяте? Това е невъзможно! — обади се индианецът. — Непременно ще ви заловят!

— Глупости! Да заловят човек с два револвера и дванайсет куршума в тях? И то тъкмо тези негодници? Как ли не!

— Размислете, те са петдесет срещу един и при това луната осветява всичко.

— Петдесетимата изобщо няма да ме видят, а лунната светлина не ми пречи. Светлите ми кожени дрехи няма да се открояват на фона на тръстиката. Не рискувам ни най-малко.

— Е, нямам право да ви заповядвам, но съм убеден, че отивате на гибел. А издадете ли присъствието си, издавате и вашите спътници.

— Не се безпокойте. Сега ще ме придружите само до мястото, откъдето ще мога да виждам полуострова. Другото оставете на мен.

— Вие ми заповядвате и аз се подчинявам, но пак ви предупреждавам!

И другите също настояха да бъде колкото е възможно по-предпазлив, което бе напълно излишно, понеже поначало и моят личен интерес ми повеляваше да не се излагам на прекалено голяма опасност.

Индианецът тръгна пред мен, за да ме води. Вече знаех, че мога да му имам доверие, но въпреки това зорко наблюдавах всяко негово движение. Изминахме едно късо разстояние през доста блатист терен. После се озовахме на брега на залива, врязващ се между двата полуострова — на Крокодила и на Алигаторите. Отпратих водача си да се върне и внимателно огледах околността. Понеже бях застанал в сянката на един мимозов храст, никой не можеше да ме види, макар че луната озаряваше със светлината си целия залив. Салът не беше тук. Сигурно бе хвърлил котва от другата страна на Алигаторите. Бреговете на самия полуостров се спускаха към водата под съвсем лек наклон. Светлината от двата огъня, които горяха под короните на дърветата, трептеше и играеше по тъмните стволи наоколо. Не се виждаше жив човек.

Имах възможност да избирам между два пътя. Единият от тях водеше вдясно, надолу по брега. Там дрехите ми не можеха да бъдат забелязани на фона на довлечения от водата речен чакъл. Но в този случай може би щях да се озова твърде близо до първия пост, който според думите на индианеца трябваше да е застанал някъде там, където минаваше мислената линия от основата на полуострова, свързваща единия му бряг с другия. Вторият път водеше през

тръстиката и храсталаците на известно разстояние от реката успоредно на брега и не беше толкова опасен. Затова избрах него.

Пълзейки, изминах около стотина крачки, което никак не ме затрудни. Не полагах кой знае какви усилия да избягвам всякакъв шум, защото негодниците, с които си имах работа, не притежаваха зрението и слуха на опитните мъже от прерията. Скоро се озовах легнал на земята точно срещу мястото, откъдето всъщност започваше полуостровът. Приблизително на трийсетина крачки от мен забелязах някакъв тип, облегнал се на едно дърво. Това беше първият пост.

Продължих да пълзя нататък малко по-предпазливо и открих както втория, тъй и третия и четвъртия пост. Те стояха един от друг на споменатото от индианеца разстояние и ако се съдеше по полузадрямалото им състояние, за тях изглежда на света нямаше нищо по-неприятно от нощната стража.

Зададох си въпроса дали е уместно да се промъкна между двама от тях. Уверен бях, че това щеше да ми се удаде, обаче опасността започваше едва след като минех между тях. Погледнеха ли към огъня, непременно щяха да ме открият. Разбирах го много добре. Затова предпочетох да пълзя още малко в досегашната посока и да потърся сала. Той се намираше отвъд полуострова и беше двойно закотвен, тоест, вързан — веднъж при носа на полуострова и втори път на едно място малко по-надолу по брега. Така се получаваха триъгълник, чийто страни се образуваха от полуострова, самия сал и брега. Салът беше доста голям. В средата му се издигаше дъсчена колиба, край която стояха двама мъже. Докато ги наблюдавах, те бавно се отдалечиха от колибата, насочвайки се към онази част от сала, която бе до самия бряг. Дали поне единият от тях се канеше да слезе на сушата? Трябваше светкавично да използвам това обстоятелство, но наистина се налагаше да бъда много бърз, ако не исках да пристигна там твърде късно.

Пъргаво запълзях нататък, докато излязох от полезрението на четвъртия пост, а после се изправих и се затичах успоредно на брега, непрекъснато търсейки прикритие от погледите на двамата, които иначе навярно биха ме забелязали.

Щом стигнах срещу мястото, където задната част на сала почти докосваше брега, отново легнах на земята и запълзях. Наоколо високата пампаска трева и тръстиката растяха нагъсто. Успях да се

промъкна в този хаотично сплетен гъсталак и там се настаних удобно. Намирах се най-много на пет метра от сала.

Никак не бях подранил, защото едва се бях убедил, че цялото ми тяло е добре скрито, когато двамата мъже се появиха на задната част от сала и се насочиха към брега.

Как се зарадвах! Единият от тях беше майорът! Явно имаше намерение да слезе от сала и оттук да се върне на полуострова. Ако се съдеше по поведението на другия, той изглежда щеше да остане на сала. Може би имаше нареждане да го надзирава.

Когато майорът стигна до брега, той се спря и каза:

— И така, пленниците ще бъдат вързани легнали върху стволовете, където ще останат до утре сутринта. Ти ще надзираваш пазачите. Избяга ли един-единствен човек, не ти мърда куршумът. Съобщи каквото ти казах на онези отпред!

Кавалеристът се обърна и се отправи към предната част на сала. Хрумна ми една дръзка мисъл. Ами ако пленя майора?

Хвърлих поглед към полуострова. От там никой нищо не можеше да види, защото мястото на брега, където бе застанал офицерът, бе разположено малко по-навътре в сушата. Свидетел бе възможно да стане само човекът, който току-що се беше разделил с майора. Но по бързите му крачки си направих извода, че едва ли ще се обърне към нас. Приведох в изпълнение тази мисъл така бързо, както ми беше и хрумнала. Майорът все още стоеше на брега и гледаше подир отдалечаващия се кавалерист. В този миг аз се надигнах от скривалището си. Но не го направих бавно и предпазливо, понеже и бездруго нямаше как да стана съвсем безшумно, а светкавично изскочих от тръстиката и с един скок се озовах зад офицера.

Той се обърна. Луната освети лицето му. Мислех мигновено да го сграбча и с един удар да го поваля на земята, ала веднага разбрах, че това изобщо не е нужно. Отначало той пребледня като мъртвец, а после кръвта изведнъж нахлу в главата му. От уплаха краката му се подкосиха. Понечи да извика, ала не издаде нито звук, изглежда беше изгубил всякаква воля и способност да се движи. Макар че устата му остана отворена, от нея най-сетне се изтръгнаха само няколко нечленоразделни звуци. Бързо измъкнах носната си кърпа и я натъпках между зъбите му, после също тъй бързо свалих ласото и с него здраво стегнах около тялото му отпуснатите ръце. Никога до този момент не

бях виждал подобно възпъщение на сковаваща уплаха, каквото представляваше майорът. Изглежда най-накрая той все пак понечи да окаже някаква съпротива, ала вече беше твърде късно. Ласото ми здраво притискаше ръцете му към тялото.

— Кротувай, сеньор! — прошепнах му заплашително. — Иначе ще ти забия ножа си между ребрата. А-а, сега си облякъл нова куртка, понеже предишната я направих на парцали! Съжалявам, че и тази няма да мога да пощадя. Трябва ми нещо, което да помогне кърпата да остане в устата ти.

Откъснах голямо парче от долната част на куртката, отрязах с ножа си една лента от него, която така вързах през устата на офицера, че да не му е възможно с езика си да изтика кърпата навън.

Колко често съм се учудвал и по-късно, че този човек не направи поне един опит да избяга! Трябваше само да скочи на сала и тогава всички негови хора щяха да го видят. Вярно, че в такъв случай аз щях да се опитам да го съборя на земята и после да избягам заедно с него. Но той така и не помръдна и малкото си пръстче, макар краката му изобщо да не бяха вързани. От страх и уплаха просто беше изгубил цялото си присъствие на духа и цялата си дееспособност. Стоеше пред мен като безпомощно дете. Извадих ножа си, хванах майора за ръката и му казах:

— А сега напред, сеньор! И никаква съпротива! Давам ти честната си дума, че ако откажеш да ми се подчиняваш дори и за миг, веднага ще почувстваш стоманеното острие.

Блъснах го да върви напред. Едва тогава му дойде мисълта да се възпротиви. Запъна се на мястото си.

— Хайде, иначе ще ти забия ножа! — заплаших го аз.

Отново го тласнах, ала той не се подчини. Незабавно го ръгнах с острието в мускула над лакътя, където е най-безопасно. Някой може да нарече постъпката ми жестока, обаче ставаше дума за живота ми. Не го ли отведях със себе си, много лесно можех да намеря на това място смъртта си. Предпочитах да му пусна няколко капки кръв, отколкото да залагам живота си на карта. Това нямаше да му нанесе нито телесни, нито морални вреди.

Моето средство помогна. Майорът се затича кажи-речи по-бързо, отколкото ми влизаше в плановете. Естествено не го насочих към полуострова, а най-напред се отдалечих от него, докато намерих

подходящо прикритие и едва след това свърнах обратно. Не можех да рискувам да премина на кой знае колко голямо разстояние от полуострова, защото там имаше блата. По-скоро трябваше да се придържам колкото бе възможно по-близо до него, ала в такъв случай сабята на майора можеше да ме постави в опасно положение, понеже звънтенето ѝ се чуваше надалеч. Затова прерязах ремъка, който я придържаше към колана и я скрих в гъстата тръстика. После продължихме.

Докато крачехме успоредно на линията, представляваща основата на полуострова, ние се намирахме на около четиридесет-петдесет метра от постове. Изглежда майорът имаше желание да се опита да избяга, обаче аз го хванах по-здраво и допрях острието на ножа в гърдите му.

Миризмата на месото, което се печеше на двата огъня, достигаше чак до нас, но това не можа да ме разсее. Напротив, изостреното ми внимание веднага бе привлечено от разнеслия се в същия миг вик:

— Хей, печеното е готово!

Да не би тъкмо сега да започнеха да разпределят месото? От тези хора не можеше да се очаква дисциплина. Може би печеното щеше да подмами часовите да напуснат постове си. И наистина! Всичко живо се втурна към огньовете и стражите не направиха изключение. Един от тях взе пушката си, ала другите просто облегнаха оръжията си на най-близките дървета.

Дали да рискувам, или не? Можех да освободя неколцина от пленниците, но залагах живота си на карта, а възможно беше и да изпусна майора.

В такива мигове няма място за колебание. Мисълта, хрумнала ти в първия момент, трябва да бъде осъществена. Обикновено тя е правилната. С рязко движение смъкнах колана на сабята от тялото на майора, повалих го на земята и вързах с него краката му. После се втурнах към полуострова.

Скупчилите се около огньовете хора хвърляха дълги сенки и те ми помогнаха щастливо да премина през осветения от луната терен и да стигна до по-тъмните места. Успях да освободя само двама мъже. Другите бяха твърде далеч от мен. Още докато режех с ножа си ремъците им, аз ги подканих незабавно да хукнат подир мен и се затичах обратно.

Двамата ме последваха и какво да видя — в ръцете си държаха по една пушка. Бяха проявили достатъчно голямо присъствие на духа, за да грабнат оръжията на постовете.

— Neigh-day! Qué alegría!^[12] — каза на английски и на испански единият от тях, щом се озоваха до мен. — Великолепно се справихте! Видях ви, като идвахте. После подвигнах на боцмана да грабне старата карабина, облегната на дървото. Крайно време беше за нашето избавление. А сега накъде, сър? Кой сте вие, какъв сте, сеньор?

Бях сигурен, че съм чувал вече този глас, но кой ли мой познат можех да срещна на това затънтено място и то при подобни обстоятелства? А в момента нямах и време да му обърна по-голямо внимание. Забелязах само, че носеше панамена шапка с ужасно широка периферия, която скриваше лицето му. Отговорих му:

— Само ме следвайте, и то бързо!

Не се бавих да развързвам колана на майора, а просто го срязах. Рязко го изправих на крака и отново го блъснах да върви пред мен.

— По дяволите! — обади се човекът с широкополата шапка. — Та това е генералът на тези обесници! Хванал сте едра риба. Ще го вземем на буксир до пристанището!

Той улови другата ръка на майора и после продължихме с удвоена бързина точно по същия път, по който бях дошъл. Скоро стигнахме скривалището, където ме очакваха моите спътници.

Тъй като видяха да се приближават четирима мъже, вместо един, те бяха обзети от подозрения. Скорчиха на крака и грабнаха оръжията си.

— Останете по местата си, сеньори! — подвигнах им аз. — Няма от какво да се боите. Аз съм!

— Вие ли сте? Слава Богу! — отговори монахът, като направи няколко крачки към мен. — Вече се бяхме доста разтревожили за вас. Какви хора ни водите?

— Двама от пленниците, които освободих и един свободен човек, когото плених.

— Двамата чужденци от сала! — извика индианецът.

— Майорът! — възкликна брат Хагуар.

— Да, майорът — повторих аз. — Помолих сеньора да ви направи посещение и понеже с доста голяма сигурност допусках, че няма да прояви готовност, изпреварих съпротивата му като го вързах.

— Тогава сме спечелили играта, спечелили сме я! — тържествуващо извика естансиерото. — Сега негодниците ще се видят принудени да разменят брат ми и сина ми срещу този човек!

— По-тихо, сеньор! — помолих го аз. — Все още нямаме основание да издаваме присъствието си, нито мястото, където се крием. Предполагам, че кавалеристите ще тръгнат да търсят тримата мъже. Тук лесно могат да ни открият. Петро Айнас, не знаете ли някое място, където е възможно да прекараме нощта и да запалим огън, без да ни видят?

— Имам нещо предвид, елате! Колко се радвам, че цялата работа приключи тъй щастливо!

Той ни поведе през обрасли с тръстика или покрити с дълбок мек мъх места, както и през гъсти храсталаци, докато най-сетне стигнахме до малка полянка, където за наша изненада видяхме конете си. По време на моето отсъствие индианецът беше научил всичко, разбира се и това, че сме били при жена му, и че сме ѝ поверили конете си.

Мястото бе много подходящо за бивак. Беше заобиколено от храсти и заслонено от короните на широколистни дървета. Малко поточе лъкатушеше в посока на реката. Запалихме огън, защото само с негова помощ можехме да прогоним досадните комари.

Веднага, щом първите пламъци осветиха близката околност, човекът с широкополата панама направи скок към мен и извика:

— Heavens!^[13] Възможно ли е? Ти ли си, Чарли, ти ли си? Ела да те прегърна, ела в обятията ми! Побързай!

С рязко движение той свали шапката от главата си, така че успях да различа чертите на лицето му, сграбчи ме в прегръдките си и така ме притисна, сякаш имаше намерение взаимно да се смачкаме.

Представете си смайването ми — това беше моят добър Търнърстик, моят стар приятел капитан Фрик Търнърстик, морският вълк с чудновати привички и „забележителни“ познания по чужди езици, моят спътник от пътешествието ми през Китай още преди години!^[14] Радостта от тази толкова неочаквана среща не беше помалка от изненадата ми, ала в момента няхах никакво време да отговарям на многобройните въпроси, с които ме обсипа, и го помолих:

— Кептън^[15], седни някъде и почакай още малко. После ще научиш по каква работа съм тук. Най-напред трябва да свършим онова,

което ни повелява настоящият миг.

Той разбра, че съм прав и изпълни желанието ми, макар това да му струваше големи усилия на волята. Най-важното за нас бе майорът. Вързахме го за едно дърво близо до огъня. След като разказах как ми се беше удало да го пленя, аз извадих кърпата от устата му, но го предупредих, че при първия вик за помощ ще му забия ножа си.

— Вече беше веднъж в ръцете ни — продължих после аз. — Ти се закле най-тържествено да се откажеш от всякакви враждебни действия срещу нас и ние те пощадохме. Но ти наруши даденото обещание и вече не може и дума да става за пощада. Сам си си виновен. Петро Айнас, я извадете всичко, каквото носи в джобовете си!

— Мерзавец такъв! — скръцна зъби майорът срещу индианеца, докато той му изпразваше джобовете.

Петро му зашлеви една силна плесница и отговори:

— Мерзавец си самият ти, лъжецо! Сега знам всичко. Още една такава обида и ще ти сцеля тиквата на две!

Майорът имаше часовник, портфейл и кесия с пари. Часовника пяхнах обратно в джоба му. Отворих кесията и портфейла. В тях се намираха приблизително осемнайсет хиляди книжни талера, което прави към три хиляди марки. Решението ми относно тези пари бе вече взето. Попитах йербатеросите.

— Ще могат ли двама от вас веднага да тръгнат на път и да се върнат до опожарената алкерия?

— Защо?

— За да занесете на собственика й дванайсет хиляди книжни талери от името на майор Енрико Кадера като обезщетение за загубите, които му е нанесъл с хората си.

И петимата изявиха готовност веднага да изпълнят поръчението.

— Хвърляйте жребий помежду си! И същевременно кажете на възрастния господин бързо да изпрати гаучосите си, за да отведат откраднатите коне.

— Но досега все още изобщо не сме ги видели — подхвърли Монтесо.

— Обаче скоро ще ни паднат в ръцете. Или си мислите, че ще освободим този тъй наречен „майор“, без да ни е върнал конете?

— Трябва най-напред да се вземе решение по въпроса! — гневно се обади майорът.

— Вече е взето, аз съм онзи, който го взе и това е достатъчно, сеньор!

— Не, не е достатъчно. Преди всичко аз трябва да си кажа думата!

— Забраня ли ти да говориш, няма как — ще мълчиш.

— Но още не са водени предварителни преговори!

— Какво ли разбираш от предварителни преговори?! Сигурно толкова, колкото жабата разбира от изпълнения на цитра. За Бога, не се дръж така, сякаш си по-умен от нас и не си въобразявай, че можеш да ни заповядваш! Възможно е да ти се отрази твърде зле!

— Сеньор, аз съм щабсофицер на Латоре!

— Това е цяло нещастие за теб, защото съм противник на Латоре. Щом се обявяваш за негов привърженик, още повече ще влошиш положението си.

— Решително отказвам да сключвам каквото и да било споразумение с вас!

— Нито ще те питаме какво искаш, нито какво не искаш. Ще постъпим както ни харесва.

— Не забравяйте, че в ръцете на моите хора има пленници!

— Я не ставай смешен! Ами ти какво си в нашите ръце? Да не си въобразяваш, че те отвляхох и сега се разправам с теб само заради черните ти очи? Отказваш всяко споразумение. Е, ами как ще си върнеш свободата, ако не чрез споразумение?

— Ако не ме пуснете, двамата Монтесо ще останат в плен и дори ще бъдат убити!

— И това си го избий от главата! Залових те и същевременно освободих двама от твоите пленници. Да не си мислиш, че ще ми е кой знае колко трудно да измъкна и двамата Монтесо? Съвсем сам ще се справя, а тук има и други мъже, които се страхуват от вас колкото и аз.

— Значи ще предложите размяна на пленниците, така ли?

— Точно така, сеньор! Реша ли да те разменя срещу йербатерото и неговия племенник, така и ще направя. Предпочета ли да освободя двамата и после да ти пронижа главата с куршум, и това ще направя, без някой да ми попречи, и спътниците ми ще бъдат изцяло съгласни с мен.

— Да не спорим сега по този въпрос! Но във всички случаи се откажете да присвоявате парите ми!

— Нима са твои?

— Да.

— Заявяваш ли го най-тържествено пред всички тези свидетели?

— Естествено!

— Тогава съм спокоен. Не бих посегнал на собствеността на някой друг, за да възстановя нанесените от теб щети! Но понеже твърдо заявяваш, че парите са твои, то аз ще наредя да се дадат дванайсет хиляди книжни талера като обезщетение на онези хора за опожарената къща и унищожения инвентар на алкерията.

— Охо! Първо трябва да ме попитате за разрешение, а аз няма да го дам!

— А ти попита ли за разрешение да изгориш до основи алкерията? Естествено на теб също нямаше да ти го дадат, ала въпреки това изпълни намерението си.

— Сеньор, туй е чист обир!

— Е, добре, тогава съм един почтен крадец, а ти си безчестен подпалвач и конекрадец. Остават ти още шест хиляди книжни талера, които пъхам обратно в джоба ти, както направих и с часовника. Така е честно и почтено. А ти „купуваш“ и колиш добитък, без да го плащаш. Отвличаш свестни хора, които никога не са ти причинявали никакво зло, и изнудваш близките им да ти дадат откуп!

— Откуп ли? За пръв път чувам подобно нещо. Залових йербатерото, защото заедно с вас е обвинен в извършването на тежко престъпление. Стига само да можех, щях да заловя и вас. Но за откуп и дума не е ставало.

— Тъй, тъй! Защищаваш се толкова речовито, понеже си мислиш, че сме тръгнали да ви преследваме преди още пратениците ти да се бяха появили в Естансия дел йербатеро.

— Моите... пратеници? — попита той със заекване.

— Да, твойт лейтенант с още двама придружители.

— Нима са били в естансията?

— Ха! Я не се преструвай, че не знаеш нищо! Как може да си толкова глупав да вършиш такива хлапашки номера! Колкото и да си въобразявах, че постъпват умно и хитро, ние естествено заловихме и затворихме тези типове. Те всичко си признаха и сега очакват

наказанието си. В тази история името ти сигурно ще играе важна роля, а вероятно ще участваш ти самият лично, защото имам голямо желание да те покана заедно с нас да посетиш Естансия дел йербатеро. После ще те отведем в Монтевидео, където ще можеш да помолиш твоя знаменит „комисарио криминал“ да поеме защитата ти.

Майорът не каза нито дума. Даже спокойно проследи с поглед как дадох парите на избраните от жребия двама йербатероси, които незабавно се канеха да тръгнат на път.

Дванайсет хиляди книжни талера не правят дори и две хиляди марки. Дали постъпвах справедливо или не — все едно, да ставаше каквото ще, но старият ранчero на всяка цена трябваше да получи тези пари и щеше да ги получи. Дватама йербатероси се отдалечиха с конете си, а индианецът се нагърби със задачата да ги изведе извън мочурите до някое място, откъдето безпрепятствено можеха да поемат към целта си. Луната осветяваше пътя им достатъчно добре.

Майорът кипеше от гняв. Очите му се спираха ту на един, ту на друг от нас. Ако погледите му бяха кинжали и можеха да убиват, сигурно никой нямаше да остане жив. За да не ни е непрекъснато пред очите, ние го отвързахме от дървото и след като му вързахме и краката, го оставихме да лежи на такова място, откъдето нито можеше да ни вижда, нито да подслушва разговора ни. Но все пак проявихме достатъчно голяма предпазливост да го вържем с един отделен, подълъг ремък за най-близкия ствол. Иначе съществуваше някаква вероятност да ни се изплъзне, като се претърколи настрани. После разопаковахме хранителните припаси и започнахме да се храним. Накарахме с нас да яде и Дая, която междувременно се беше появила.

Човекът, когото Търнърстик беше нарекъл „боцман“, седеше точно срещу мен. Този висок, як и широкоплещест юначага бе истински моряк от старата школа. Тъй като беше рус и синеок, много ми приличаше на фризиец. Затова се обърнах към него на немски:

— Как всъщност позволихте да ви пленят, когато имате такива юмруци?

— Аз ли? — отвърна ми той също на немски. — Какво? Как? Нима говорите немски?

— Немец съм.

— Нека ме прекарат под кила на кораба, ако не го подозирах! Аз съм фризиец от крайбрежието на Северно море и се казвам Ханс

Ларсен.

— Никога не бих предположил, че из тези блата ще срещна сънародник!

— И че ще го измъкнете от плен, нали, господине? А юмруците ми...

Той ги вдигна нагоре и им хвърли меланхоличен поглед. Да, какви юмруци бяха само! За такава големина и сила едва ли щяха да се намерят подходящи кадифени ръкавици, понеже доколкото знам номер трийсет и шести не изработва никоя фабрика в света. Морякът поклати глава, погледна ме тъжно и продължи:

— Да, господине, аз много разчитам на юмруците си — та те непрекъснато страшно ми трябва. Не знам дали ще ми повярвате или не, но с тях два пъти влача носовата котва покрай релинга на цялата палуба, а там, където ударя макар и лекичко — трева не никне. Затова бе много жалко, че днес не успях да ги използвам както му се полага. Просто не ми остана време, защото всичко стана твърде бързо. Е, все ще съм направил няколко цицини и синини, ала сигурно не са от кой знае какво значение. Ако човек не внимава, може да превърне в каша тези изнежени хора от поречието на Ла Плата, а аз не исках да смачкам никого.

Той пхна в устата си парче месо, тежащо поне сто, сто и петдесет грама, отново поклати глава и спокойно продължи да дъвче. С това запознанството ни беше вече свършен факт. За какво ли трябваше да говорим повече? Търнърстик ме попита:

— Харесва ли ти този моряк, Чарли?

— Много! — кимнах аз.

— Ларсен е любимият ми боцман и мой спътник. Човек с железни мускули и нежна душа. Но я ми разкажи какво преживя след раздялата ни и какво търсиш всъщност тук, в тази тъжна и глупава местност?

— За това по-късно, ако нямаш нищо против, кептън. Засега е изключително важно да научим как сте станали пленници на тези хора.

Той се почеса зад ухото, лицето му придоби смутено изражение и накрая разказа следното:

— Ами точно тъй, както и моят „The Wind“^[16] попадна в онази дупка, дето в Буенос Айрес й викат пристанище — без всъщност да имам подобно намерение. Бях пристигнал в Байя само с баласт и там

взех товар за Буенос Айрес — ама че лошо пристанище е този жабешки гьол! Там реших да натоваря нови стоки, ама не знаех какви. Чух да приказват за онова, което се произвежда в Рио Гранде до Сул, за стоките, превозвани от корабите по река Уругвай — скъпоценна дървесина, парагвайски чай, мед, цинк, чист кварц, яспис, ахати и други. Искаше ми се със собствени очи да видя как стоят нещата и взех един параход нагоре по реката. Стигнах до Салто Гранде и поръчах товара. После реших да се връщам в Буенос, ала изпитах силно желание да поогледам по-добре и по-отблизо местностите и заедно с боцмана се качих на сала, който днес спря ей там на брега. Плавахме на него цели пет дни като бръмбари на тиквено листо.

— И тук ви нападнаха, така ли?

— Well! И то как. Лежахме в каютата, кабаната, както тукашните хора наричат дъсчената колибка, когато салът спря на брега. Но какво ли ни засягаше това? Продължихме най-спокойно да си лежим и да пушим, понеже на сутринта пак щяхме да плаваме надолу. Но ето че по едно време на предната палуба, тоест, исках да кажа на предната част на сала, се вдигна адски шум и олелия, а щом си подадох главата от кабаната, веднага някой така ме цапардоса, че незабавно се отдръпнах. Хич не беше учтиво от страна на тези хора. Well! После няколко типа се промъкнаха вътре при нас и ни казаха, че не бивало да продължаваме, а се налагало на следващия и по-следващия ден да останем на котва на това място. Не се съгласихме с тая работа, понеже си бяхме платили пътните, ама те не бяха на нашето мнение. Станаха груби и затуй ги изхвърлихме, а после и самите ние се измъкнахме навън, за да им го върнем тъпкано, задето ме бяха ударили. Добре, но — мътните го взели — мислехме си, че са десетина-петнайсет или най-много дваисет души, ала тѐ ти нови двеста — излезе, че са повече от петдесет! Изобщо не ни оставиха време да поогледаме муцуните им, а веднага се нахвърлиха върху нас преди още да се бяхме измъкнали докрай от колибата. Тъй като нямахме място да се развъртим, ние се счепкахме с тях и се забутахме насам-натам, докато най-сетне целите ни омотаха в проклетите ремъци, дето тук им викат ласо или бола. Но все пак ги почетохме с няколко здрави удара, синини, цицини както и някои други дреболии. Самите ние останахме здрави и читави. После буквално целите ни оплетоха в ремъци и ни отнесоха на онзи полуостров, който може би се нарича Нос на

сбиването. Там ни освободиха поне от излишните ласа и ни вързаха за дърветата така, че с две бързи движения на ножа ти успя да ни отървеш от това засядане. Никога няма да го забравя, сър! Е, положението ни не беше кой знае колко опасно, но бе дяволски неприятно.

— А как стои въпросът с вашите вещи? Обраха ли ви?

— Не успяха, макар че изглежда страшно много им се искаше. Ама Фрик Търнърстик не е от онези хора, които тъй лесно позволяват да ги обръснат без сапун. Изобщо не им показвах какво имам. В кесията ми се намираха само няколко хартийки, дето по тези благословени места незаслужено са им дали името талери. Всичко останало е скрито толкова добре, че и самият аз нямаше да го намеря, ако не знаех къде да го търся. Талерите наистина ми отнеха. Нека си ги задържат. С удоволствие ще им ги оставя като милостиня. Но, сър, какво ще правим сега? Не бързам чак толкова много, обаче все пак ми се иска колкото е възможно по-скоро да тръгна за Буенос Айрес, та да не кисна повече в туй блато, дето всеки миг може да ме пипне треската.

— Надявам се още утре да напуснеш това място.

— Ами онази банда ще отстъпи ли сала?

— Така предполагам. Ако не го направи доброволно, ще я принудим.

— Може би с условието, че само така ще освободим майора?

— Да.

— Хм! Но все пак в цялата работа има една трудно разрешима пречка. Да предположим, че освободиш офицера и в замяна получиш онези пленници, както и разрешението да отплаваме със сала. Но и тогава няма да си в безопасност, преди тези типове да се прехвърлят на отсрещния бряг. Прав ли съм?

— Да.

— Значи ще трябва да се погрижиш да се отървеш от тях колкото е възможно по-скоро. А това може да стане само с помощта на нашия сал. Освен това предполагам, че и майорът ще гледа час по-скоро да изчезне оттук. За тази цел той също ще иска да използва нашия сал. Откъдето и да погледна нещата, едно остава безспорно че кавалеристите трябва да се прехвърлят отвъд реката с помощта на нашия сал. А тъкмо против това имам възражения.

— Защо?

— Защото подобно решение много ще ми навреди. Възможни са два случая: или негодниците ще се прехвърлят без мен и тогава салът ще е загубен за нас, понеже няма да има кой да го върне, или заедно с Ларсен ще ги придружа. Но така ще им падна в ръцете и те ще си отмъстят. Следователно в никакъв случай не бива да позволявам да използват сала ни. А това едва ли ще ти е особено приятно.

— Навярно все ще се намери някакъв друг изход. Може би на сутринта оттук ще мине друг сал, който тези хора ще могат да използват.

— Не е изключено. Или... хм, струва ми се, че ще е най-добре ако все пак им го оставя и изчакам тук, докато някой параход се спусне надолу по реката. В тази благословена страна е достатъчно само да помахаш с ръка от брега, за да спрат и да те вземат.

— Съветвам те така да постъпиш, кептън, понеже това твое решение ще ни помогне да избегнем всички неудобства за нас и всякаква опасност за теб.

— Правилно! И така, нека отплават със сала. Аз ще остана да чакам първия параход или кораб, който ще ме вземе. А ти, сър, накъде ще поемеш?

— Всичко зависи от изхода на това приключение. Не мога да взема решение, преди да съм разговарял с йербатерото, който все още е в плен.

— Няма ли да дойдеш с нас в Буенос Айрес? Вярно, че пристанището му е мизерно, но известно време ще можем да сме заедно и да си побъбрим за добрите стари времена.

— Надолу едва ли ще се спусна. Мисля да поема в съвсем друга посока.

— Накъде, ако мога да попитам?

— Първо към Гран Чако, а после през пампата към Тукуман.

— Хм! — промърмори той замислено. — Всъщност ти завиждам, сър. Колко често съм имал желание и аз да направя такова пътуване през пампата, но все не ми се е предлагал удобен случай. Преди да се събере товарът за моя „Вятър“, може да мине доста време, което бих могъл да използвам, за да вляза макар за малко в ролята на див гаучо. Ако не ми се налагаше първо да се върна в Буенос Айрес, щях да ти предложа да те придружа.

— Разбираш ли езика на тази страна?

— И то как! Изобщо говоря всички езици, както вече знаеш от по-рано. Мога също да яздя и да стрелям — какво друго остава да се желае?

Нямах време да му отговоря, понеже тъкмо в този миг се завърна индианецът и ни съобщи, че бил превел двамата йербатероси през опасната блатиста местност. Каза ни, че преди малко се промъкнал и до полуострова и там видял, че хората били страшно слисани от изчезването на майора и на двамата моряци и започнали трескаво да ги търсят.

— Ще стигнат ли и до колибата ти? — попитах го аз.

— Вероятно, сеньор.

— А възможно ли е да дойдат и насам?

— Не. През нощта това е напълно изключено за всеки чужденец. Дори и по светло едва ли биха намерили пътя, защото той води през наводнени места, откъдето никой не бива да рискува да минава.

— Тогава изпрати своята Дая! Ако се появят, нека тя им каже, че никой не е идвал при нея.

Петро Айнас изпълни подканата ми. Жена му тръгна към колибата, но съвсем скоро се върна и ни съобщи, че току-що там дошли неколцина от кавалеристите, за да търсят изчезналите хора. Разпитвали я и за мъжа ѝ и не скрили, че са започнали да го подозират. Откакто се бе срещнал с нас, индианецът не се беше мяркал пред очите им, а това обстоятелство наистина можеше да събуди у тях известни подозрения. Айнас ни попита дали няма да е по-уместно за малко да се върне при тях. Нямало да му бъде трудно да отклони издирванията им в друга посока. Вместо мен му отговори монахът:

— Не, ще е излишно, а дори и погрешно. Защо е необходимо да се отклонява вниманието на тези хора от нас, когато току-що беше казано, че е абсолютно невъзможно да ни открият тук? И не е ли наложително да научим какво се е случило? Ние не се страхуваме от тях и ще им го докажем именно като им помогнем да открият предводителя си. Не сте ли на същото мнение, сеньор?

Въпросът му беше отправен към мен и аз изразих съгласието си с думите:

— Давам ви пълно право. Ще им дадем възможност да разберат, че търсените от тях хора са при нас. Само остава открит въпросът кой ще им занесе тази вест. Самият аз съм готов да го направя.

— Не, твърде опасно е за вас.

— Ами! Изобщо не ме е страх!

— Убеден съм в това, обаче не бива да се излагате на такава голяма опасност. Многобройната глутница вълци поваля и най-силната мечка. Ще ви заловят и няма да ви позволят да се върнете. После ще проявят готовност да разменят Монтесо и племенника му срещу майора, а вие ще останете в плен.

— Но аз няма да позволя да ме заловят!

— Тоест ако се опитат да го направят, вие ще се съпротивлявате, така ли? А аз точно това искам да избегна. Не, сеньор, вие оставате тук. Знам кой може да отиде, без да се изложи и на най-малката опасност.

— Кой е той?

— Самият аз. Никой няма да посмее да посегне на брат Хагуар. Можете да сте сигурен, сеньор.

— Наистина ли сте убеден, че е изключено някой път влиянието ви да не окаже очакваното въздействие?

— Възможно е, но не е много вероятно. Ала дори и да се лъжа, знам, че мога да разчитам на вас. Ако ме задържат, това не е чак толкова лошо, както да речем ако пленят вас. Тези хора се стремят да заловят и убият вас, а не мен.

Докато говореше, той стана от мястото си с такова изражение, сякаш вече изобщо не подлежеше на съмнение, че самият той ще се нагърби с опасното разузнаване. Не ми се искаше да се съглася, но монахът съумя да спечели другите на своя страна, така че най-накрая се видях принуден да отстъпя.

— Е, добре, вървете! — казах му. — Но аз ще ви придружа.

— Невъзможно! Ако тръгнем двамата, това ще е най-голямата грешка, която можем да направим.

— Няма да бъда заедно с вас през цялото време. Ще остана на някое място, откъдето ще имам възможност да наблюдавам какво става.

— Добре, придружете ме докъдето желаете, само не и до самия полуостров! И бъдете тъй разумен да вземете със себе си една пушка.

— Тъкмо това ще е неразумно. По време на тайното ни промъкване към врага не бива да влача със себе си пушка, която само

ще ми пречи. Революерите са напълно достатъчни. Ще вземете ли и вашите?

— Естествено, макар че нямам никакво намерение да стрелям по хора. Но самият вид на двата революера буди респект. Към това се прибавя и богобоязливото чувство, внушавано от моя сан. И освен всичко друго за всеки човек, чувал някога за мен, съществува и още една причина, за да не се държи враждебно.

— Коя е тя?

— Ще ви я покажа. Внимавайте! И не се бойте, няма да ви причиня болка.

Той сграбчи с десницата си ловната ми дреха малко под гърдите и бавно ме вдигна с една ръка нагоре, а после също тъй бавно ме спусна да стъпя на краката си.

— Гръм и мълния! — възкликнах аз. — Действително подозирах, че у вас има необикновена физическа сила, но все пак не очаквах такива стоманени мускули!

— Нали, сеньор? — усмихна се той. — Точно тази сила плаши хората. Повярвайте ми, никой няма тъй лесно да се реши да ми посегне. Вярно, че няма да стрелям по този човек, ала така ще го сграбча между юмруците си, че незабавно ще му се изпари желанието за подобен опит.

Освен няколкото думи, които размени с мен, фризийският боцман Ханс Ларсен не си беше отворил повече устата. Но в този миг той внезапно се изправи и за мое учудване на доста сносен испански ми каза:

— За физическа сила ли говорите, сеньор? Вече ви показвах юмруците си, а сега ще видите и какво могат да направят. Онзи, който е в състояние да влачи цяла котва, все ще съумее да полюлее във въздуха двама мъже. Внимавайте!

Той ме хвана с десницата си както преди малко ме бе хванал и монахът, после сграбчи и него за дрехата, вдигна ни едновременно и двамата във въздуха, изпъна ръце и започна да повдига и спуска ту единия, ту другия така, сякаш се намирахме на огромни везни. След малко ни остави да си стъпим на крака и каза:

— Ако имах и на гърба си две ръце, с удоволствие щях да взема още двама.

— Но, човече — извиках съвсем слисан, — та вие сте истински Голиат! Можете да събаряте и цели къщи!

— Ха! Туй го може и най-големият слабак, стига да знае как да подхване работата! И най-твърдите глави чупя като орехи, ама досега не съм имал удобен случай да го сторя. Дайте ми само такава възможност и ще преживеете чудеса!

— А умеете ли и да стреляте с пушка?

— Дреболия. Учил съм се в Западна Индия, където дълги години обикалях пристанищата. Спокойно можете да ме вземете с вас из тези ливади, дето вашите хора са им дали непонятното име пампаси.

Докато изричаше последните думи, той отново си седна на мястото с такова изражение на лицето, сякаш току-що беше държал най-дългата реч през целия си живот. Този боцман бе доста странна птица. Брат Хагуар призна, че по отношение на физическата сила не е в състояние да се мери с този човек. Но само грубата сила не върши кой знае каква работа. Някой сръчен и подвижен мъж, който притежава необходимата интелигентност и силен дух, е в състояние да победи и противник с двойно по-голяма физическа мощ.

След като това малко интермецо приключи, брат Хагуар и аз поехме към целта си. С най-големи подробности бях запомнил многобройните извивки на пътя, така че скоро успешно оставихме зад нас всички опасни места. В никакъв случай не биваше да допускаме да ни видят заедно. Ето защо монахът крачеше малко пред мен, а аз го следвах на подходящо разстояние.

Не след дълго той се натъкна на двама кавалеристи. Спря се при тях за минута-две. Чух ги да разговарят. После двамата поеха обратно заедно с него. Те бяха тръгнали да търсят изчезналите хора, но веднага поведоха брат Хагуар към Полуострова на алигаторите. Прокрадвах се като сянка подир тях и когато те стигнаха целта си, забелязах, че съм се озовал точно на мястото, където неотдавна вързах краката на майора и го оставих на земята. Оттук можех доста добре да виждам какво става в бивака на противника. Двамата придружители на монаха направиха своя доклад. Но още преди да го довършат, се разнесоха силните викове на другите. Бяха разпознали монаха. Наобиколиха го. Долавях припрените им гласове, а сред тях и неговия глас, който звучеше силно, твърдо и решително. Той им говореше със заповеднически тон. Отговаряха му възбудено и както лесно личеше —

гневно. После ясно дочух как разговора поведоха двама души — брат Хагуар и един от кавалеристите, който несъмнено имаше най-високия чин след майора. Всичко това продължи доста дълго, но вече не се страхувах за храбрия монах. Сигурно по гласовете им щях да позная, ако започнеха да се отнасят към него враждебно.

Направи ми впечатление обстоятелството, че всички се бяха струпали около брат Хагуар. Даже и постовете се бяха присъединили към тълпата. Бяха забравили урока, който им бях дал. В този момент навярно нямаше да ми е трудно да се промъкна на полуострова и затова взех решение ако ми се предложи и най-малката възможност, да използвам безгрижието на тези хора.

Най-сетне кръгът на кавалеристите се разтвори и монахът се появи. Заедно с един от мъжете той напусна полуострова. Другите останаха в бивака. Сигурно брат Хагуар се канеше да заведе този човек до скривалището ни. Но той не биваше да разбере, че и аз съм бил тук, ето защо взех да се прокрадвам скришом по петите им, без да се присъединявам към двамата. След като изминаха едно късо разстояние, те се спряха и видях как монахът завърза очите на другия. Това бе похвално от негова страна, защото така убежището ни щеше да остане в тайна, а самият аз успях да се приближа до тях толкова, че ми бе възможно да му направя знак да не разговаря с мен. Той ме разбра и ми кимна. Тогава се прокраднах покрай тях и застанах начело. При опасните места монахът водеше човека за ръката. Така стигнахме до нашето скривалище, без кавалеристът да забележи, че брат Хагуар не е бил сам при тях. А това бе много важно за мен.

Когато ни видяха да се задаваме, насядалите на земята хора скочиха на крака. Монахът свали кърпата от очите на своя придружител, който се огледа наоколо.

— Кого ни водите? — попитах брат Иларио. — Нима се налагаше?

— Да, сеньор — отговори ми той. — Ще служи като парламентър между нас и неговите хора.

— Добре. Как ви посрещнаха?

— Естествено бяха много изненадани да ме видят тук. Или изобщо не са вярвали, че ще се появим, или поне не са допускали, че е възможно да пристигнем още днес.

— Държаха ли се враждебно?

— Много им се искаше, но им казах, че в такъв случай майорът незабавно ще бъде застрелян.

— Несъмнено щяхме да го направим. Ако ви беше паднал макар само един косъм от главата, сигурна смърт очакваше не само него, но и тримата негодници, които заловихме в Естансия дел йербатеро. Нямам никакво намерение да бъда прекалено учтив с подобни люде. Значи не ви повярваха, че сме пленили майора, така ли?

— Много им беше трудно да повярват.

— И сега този човек иска да го види и да разговаря с него? Не мога да го позволя.

— Защо не, сеньор?

Дръпнах го малко настрана и му обясних:

— Кавалеристът не бива да узнае как съм освободил двамата моряци. Иначе ще го каже на другарите си, а те не трябва да разберат, че съм бил на полуострова. Искам пак да отида там, за да измъкна и двамата Монтесо.

— Сеньор, твърде опасно е!

— О, не е. Дори ще е доста лесно, ако играете добре ролята, която съм ви отредил.

— И каква е тя, сеньор?

— Преди да говорим по този въпрос, трябва да знам дали кавалеристите са проявили готовност да освободят пленниците си.

— Няма такова желание.

— А какво искат?

— Настояват да разменят двамата Монтесо естествено срещу майора, лейтенанта и двамата му придружители.

— Тъй! Но това много ще ни забави.

— И аз съм на същото мнение.

— Не ги ли заплашихте, че ще убием майора и другите трима, или че поне ще ги предадем на съдебните власти?

— Положих всички усилия да ги накарам да променят становището си, ала напразно.

— Лесно обяснимо е. Те също ни държат в шах, както и ние тях. Никоя от двете страни не бива да извършва насилие над пленниците, които държи в ръцете си, понеже в такъв случай другите незабавно ще си отмъстят. Именно тази причина ме накара да взема решението да

измъкна от плен Монтесо и племенника му. Успея ли, лесно ще излезем от това трудно положение.

— Но така се излагате на много голяма опасност!

— Веднъж вече постъпих по този начин и успях. Вие ще отведете обратно до полуострова парламентъора, когото докарахте тук. При това ще внимавате само кракът ви да не стъпва на самия полуостров. Можете да се престорите, че все още нямате доверие на противниците ни. Убеден съм, че те всички ще дойдат при вас. Така ще ги подмамите да напуснат Алигаторите и аз ще получа пълна свобода на действие.

— Хм! Планът не е лош. Но оставам на мнение, че рискувате твърде много.

— Съвсем не. Движете се с парламентъора малко по-бавно и застанете на някое място така, че когато онези типове се приближат до вас, за мен да остане достатъчно свободно пространство, за да се промъкна до пленниците.

— Да не би да се каните да освободите и салджиите?

— Ако се окаже възможно — да.

— Шест души! Помислете само колко време ще ви е необходимо!

— Е, ще се заема и със салджиите само ако видя, че разполагам с нужното време. Но и да се наложи да ги изоставя, това не ще е кой знае колко голямо нещастие за тях, понеже съм убеден, че кавалеристите искат само да прекосят реката със сала им, иначе няма да им сторят нищо лошо.

След този разговор ние се върнахме при парламентъора, който пожела да види своя началник.

— Искате да говорите с него, така ли? — попитах го аз.

— Естествено! — отвърна той. — Та нали трябва да го попитам какво да правим!

— Не е необходимо. Вие сте над петдесет души, които сигурно имат достатъчно акъл, за да знаят как се постъпва в подобно положение.

— Но без заповедите му не можем нищо да предприемем!

— Той няма право да ви заповядва, понеже е в ръцете ни. Изберете си друг предводител!

— Вече си имаме.

— Е, ами тогава ще се съобразявате с него, а не с нашия пленник. Ще ви го покажа, за да уверите другарите си, че действително сме го заловили. Нищо повече не мога да направя. Отсега нататък няма да разреша на никой от хората ви да идва в нашия бивак. Брат Иларио ще ви придружи и на него можете да кажете какво смятате да предприемете. После няма да има за какво друго да разговаряме.

Отидох при майора, отново натъпках кърпата в устата му, развързах го от дървото, освободих и краката му, за да може да върви и го заведох при огъня. Щом видя своя подчинен, той се опита да му извика нещо, въпреки че устата му беше затъknата, ала през носа му излезе само някакво нечленоразделно мучене.

— Е, това майор Кадера ли е? — попитах парламентъора.

— Да — отвърна той. — Запушвате му устата, така ли? Тогава и ние ще постъпим така с нашите пленници.

— Ваша работа! Впрочем напъхах тази кърпа в устата му само за тези няколко минути, за да не можете да разговаряте. Веднага, щом си тръгнете, ще я извадя. Имате ли и други забележки?

— Ще ми разрешите ли да задам на майора един въпрос?

— Добре — отговорих аз, тъй като бях сигурен, че Кадера не бе в състояние да му издаде никаква тайна.

— Желаете ли да ви разменим срещу нашите пленници! — попита парламентъорът своя началник.

С много енергично движение на главата майорът даде да се разбере, че не желае.

— Но какво да правим тогава?

Офицерът посочи на изток и разпери три пръста.

— Трябва да настояваме за освобождаването на лейтенанта и на двамата му придружители, така ли?

Кадера кимна и след като извъртя очи към мен, направи с пръсти всеизвестната пантомима за броене на пари.

— Това пък какво означава? Не го разбирам — каза.

— Ще ви кажа — отвърнах му аз. — Майорът даде една част от парите, които носеше у себе си и аз ги изпратих на ранчерото, чиято алкерия опожарихте, за да го обезщетя за нанесените му вреди. Сега началникът ви си ги иска обратно.

Кадера кимна. Неговият подчинен продължи да пита:

— Тогава ще трябва да освободим пленниците само при условие, че срещу тях ни дадат лейтенанта заедно с двамата му спътника и парите, нали?

Повторното му кимане потвърди правилността на казаното. После човекът се обърна към мен:

— Чухте всичко, сеньор. Ние сме длъжни да се подчиним на заповедта му. А вие какво ще кажете?

— Засега нищо. Ще ви дам като придружител брат Иларио, който ще съобщи на вашите хора какво искам.

— Но сега можете да ми кажете поне дали сте съгласни с условията на нашия майор, или не!

— Не съм съгласен. В никакъв случай няма да върна парите. Те не са вече у мен. Освен това искам и конете, които сте откраднали от алкерията.

— Няма да ги дадем. Съвсем не са крадени. Купихме ги от собственика на алкерията и му ги платихме.

— Не е вярно!

— Вярно е, той ви е излъгал. И не сме ние хората, които са му запалили къщата.

— Както и да е. Няма да спорим за това. Няма какво повече да си кажем. Брат Иларио ще ми съобщи вашето решение. И така, аз искам пленниците и конете, като в замяна ще освободя майора. Ето това са условията ми, които искахте да чуете. Засега толкова. Ще трябва отново да ви закрием очите.

Така и направихме. После пак вързахме майора за дървото, както преди, а брат Иларио се отдалечи заедно с парламентъора. Тихо наредих на хората да вземат пушките си и да ме последват. Естансиерото остана да пази майора. Другите тръгнаха с мен, тръгна и индианецът, когото не ми се искаше да зарязвам там. Всички бяха много любопитни да видят какво щеше да стане. Все още не им бях казал нищо, а само им направих знак безшумно да ме следват по петите.

Съобразявайки се с указанията ми, монахът вървеше съвсем бавно. Придържахме се колкото можехме по-близо до него, но все пак на такова разстояние, че спътникът му да не ни чуе. Щом стигнахме до залива край Полуострова на алигаторите, аз разположих хората си в

една линия в сянката на дърветата и храстите, предадох им пушките си и им казах:

— Сеньори, вие оставате тук и няма да излизате от сянката. Никой не бива да ви вижда.

— Ама какво ще става, сър? — попита Търнърстик. — Ще застреляме ли неколцина от тези негодници?

— Ще разбереш, след като се върна.

— Какво? Решил си да ходиш някъде?

— Да, но не надалеч. И така, бъдете предпазливи, сеньори! Каквото и да става, не мърдайте от това място. Но чуете ли револвера ми, ще се върнете в скривалището ни заедно с монаха, който ще мине оттук и там спокойно ще изчакате развитието на събитията!

Двата огъня на полуострова все още буйно горяха, тъй че ясно се виждаха човешките фигури, които седяха край тях, или се движеха наблизо. Брат Иларио се насочи малко по-наляво и скоро спря. Той развърза очите на парламентъора и го пусна да отиде при своите хора. Кавалеристите го видяха да се приближава и изпълнени от любопитство се изправиха на крака. Ако сметките ми наистина се окажеха верни, макар за кратко време те щяха да напуснат полуострова, за да преговарят с монаха, който не само че не беше стъпил на него, но и съвсем разумно се беше оттеглил още по-назад. Аз легнах върху речния чакъл на брега и запълзах към полуострова. Бях сигурен, че няма да ме забележат, понеже цветът на дрехите ми изобщо не можеше да се различи върху пясъка и камънака.

За мое най-голямо задоволство долових гневните викове на кавалеристите. Те не бяха доволни от поставените условия и се отправиха към брат Иларио. Нито един от тях не остана в лагера им. Продължих напред с удвоена бързина и успешно се добрах до първите дървета на полуострова. Там вече закрачих приведен. Пленниците все още бяха на старите си места. Заети в търсене на майора, на кавалеристите не им бе останало време да ги прехвърлят на сала.

Близко до огъня се намираха двамата Монтесо. Бяха вързани за дърветата на известно разстояние един до друг. Но салджиите бяха доста настрани. Нямаше как да си губя скъпоценното време и за тях. Чевръсто запълзах към йербатерото. Той ме видя да се приближавам и се обади:

— Сеньор, вие? За Бога, какъв е този риск?

— Тихо! Ще срежа ремъците ви!

— Добре! Но по-бързо, та да офейкаме!

— Няма да мърдате оттук. Не виждате ли, че неколцина от тях вече се връщат? Останете все така облегнат на дървото, сякаш още сте вързан и изчакайте, докато успея да се измъкна. Ще ви дам знак, като изсвирия с уста. Щом го чуете, веднага скачате на крака и изтичвате ей тук по брега до първите храсталаци, където ще ви посрещнем.

Бързо пропълзях и до неговия племенник. Докато режах ремъците, аз му казах съвсем същото. След това бе вече крайно време да изчезвам, понеже видях отделни кавалеристи бавно да се завръщат при огъня. Успях да се добера до пясъчната крайбрежна ивица и оттам незабелязано да се присъединя към спътниците си.

— Мътните го взели, струва ми се, че си бил на полуострова! — посрещна ме капитанът.

— Разбира се.

— За да отървеш пленниците от ремъците, както направи и с нас?

— Да, вече са свободни.

— Защо не идват?

— Защото първо монахът трябва да дойде при нас. Иначе щом видят, че пленниците им се изплъзват онези типове могат да го заловят.

— Well! Става страшно интересно!

— Нали? Тогава внимавай! Сега ще изсвирия. Те ще се втурнат право насам. В първите мигове в смайването си кавалеристите изобщо няма да се сетят да им попречат — нито ще стрелят по тях, нито ще хукнат да ги преследват. Но затова пък малко по-късно ще ги погнат толкова по-усърдно. Тогава ще дадем един залп във въздуха. Само ще ги сплашим, няма никого да убиваме. Единствено аз няма да стрелям, а ще запазя куршумите си в случай, че се наложи да спра някой прекалено разпален преследвач. Изглежда преговорите с брат Иларио свършиха. Връщат се обратно на полуострова.

Бях отсъствал почти половин час. Това време се оказа достатъчно за монаха да си свърши работата. Видяхме го да се задава. Той трябваше да мине близо покрай нас, обаче не знаеше, че ние всичките се намирахме на това място.

— Пст! — обадох се аз, когато той се намираше вече достатъчно близо. Брат Иларио се приближи до нас под короните на дърветата.

— Всички ли сте тук? — попита той. — Сеньор, страхувах се за вас. Успяхте ли?

— Да. А вие? Какъв отговор получихте?

— Не са съгласни.

— След пет минути с най-голямо удоволствие ще се съгласят. А сега нека внимаваме! И така, ще стреляме само във въздуха, сеньори!

Пъхнах един пръст в устата си и рязко изсвирих. Последваха кратки секунди на мъртвешка тишина. Противниците се питаха откъде ли бе дошло това изсвирване и какво ли можеше да означава. Ето че в този миг зърнахме силуетите на двамата Монтесо да се появяват между дърветата и да се втурват през тясната пясъчна ивица на брега. Проехтяха дивашки викове. Изтрещяха няколко изстрела, но без куршумите да улучат когото и да било. Кавалеристите не бяха губили никакво време да се прицелят по-добре. После от горичката на полуострова изскочиха и преследвачите, ала двамата бегълци бяха вече при нас. Оставихме онези типове да изминат около половината разстояние и тогава моите спътници откриха огън. Преследвачите се стъписаха и спряха. Нашите хора бързо заредиха и отново натиснаха спусъците. Това оказа своето въздействие, макар никой от противниците ни да не беше улучен. Те разбраха, че всички се намираме на това място и не се осмелиха да се приближат. Стояха изправени на силната лунна светлина, докато ние бяхме в сянката на дърветата. Те не можеха да ни улучат, а нашите куршуми непременно щяха да попаднат в целта. Ето защо кавалеристите скоро се оттеглиха под закрилата на дърветата.

— Точно това исках — обадох се аз. — Сега имаме време спокойно да се завърнем в скривалището си. Не ми се вярва преди зазоряване някой от тези типове да се осмели да ни последва. Да тръгваме!

Радостта на двамата освободени пленници беше голяма. Опитаха се да дадат израз на благодарността си, обаче ги предупредих да мълчат, понеже кавалеристите щяха да разберат, че се отдалечаваме. Но щом изминахме такова разстояние, че стана невъзможно да чуят разговора ни, Монтесо се спря, хвана ме за ръката и каза:

— Не мога повече да мълча. Съвсем ми е невъзможно. Всъщност как се озовахте тук?

— На коне — засмях се аз.

— Естествено! Наистина, предполагах, че няма да ме изоставите в беда, нито вие, нито моите йербатероси, но все пак беше много трудно да се открият следите им и да ни измъкнете измежду толкова много хора!

— Напротив, беше твърде лесно. Всичко ще научите. А сега нека отидем на безопасно място.

— Действително ли спипахте майора?

— Да. Вече го знаете?

— Отгатнах го по ругатните на онези типове. Двама от пленниците изчезнаха, а заедно с тях и майорът. Кавалеристите бяха извън себе си от ярост. Можеше да се очаква, че щяха да се отнесат към нас още по-сурово. Наистина не се чувствах особено добре.

— Но затова пък сега радостта ви ще е двойно по-голяма, още повече, че ще се срещнете с брат си, когото едва ли сте очаквал да видите по тези места.

— Брат ми е тук? — попита той, силно зарадван, а младият Монтесо нададе ликуващ вик. — Чудесно! Да побързаме, искам час по-скоро да го прегърна!

— По-полека, по-полека, сеньор! Нека всичко стане възможно по-спокойно. Майорът не бива веднага да разбере, че и вие сте вече свободен. Страшно ми се иска да видя каква физиономия ще направи, щом ви зърне. И тъй, поздравете се тихо със сеньор Монтесо!

След като се добрахме до нашето убежище, ние така се приближихме до огъня, че майорът да не може да види двамата. Роднините се прегърнаха и разцелуваха най-сърдечно, но старателно избягваха да дадат шумен израз на радостта си. После йербатерото и племенникът му се скриха зад дърветата и едва тогава накарахме индианеца да доведе майора. Офицерът ми хвърли изпитателен поглед, с който се опита да разбере какви са били резултатите от преговорите ми с неговите хора. Придадох си много сериозно изражение на лицето и му казах:

— Сеньор Кадера, ще ти се наложи да се примириш с компанията ни още доста дълго време.

— Нямам нищо против — изсмя се язвително той. — Но да изчакаме. Впрочем този път сметките ти няма да излязат верни. Хората ми не са толкова глупави да се съгласят с условията ви.

— Наистина е така.

— Сега ще има да чакаш, докато видиш твоя Монтесо и неговия племенник!

— Навярно си въобразяваш, че търпението ми е безкрайно, а? Съвсем не е така! Ще измъкна и двамата.

— Смешно!

— Ами смей се, щом толкова ти се иска! Нали спипах теб и освободих двамата моряци? Струва ми се, че ще се добера и до другите ти пленници, стига само да пожелаея.

— Е, да, ако всичко ставаше с искане, щеше да свалиш и луната от небето. Но сега трябва да се съобразяваш и с това, че моите хора ще бъдат двама по-предпазливи.

— Нека! Впрочем наистина не те разбирам. Като отхвърляш предложението ми за размяна, ти сам си режеш клона, на който седиш. Иначе можеше незабавно да бъдеш освободен.

— Просто не искам.

— Че каква ли ти е ползата? Никаква. Ще те отведе направо в Монтевидео.

— Ами! Няма да ме отведеш в Монтевидео. Погрижили сме се за това.

— Лъжеш се. Отиваме право там.

— А може и да не се лъжа.

Той изрече тези думи с голяма решителност и тя ме наведе на предположението, че крои нещо, за което изобщо нищо не подозираме. А може би се преструваше на толкова самоуверен само за да ни направи по-отстъпчиви. Нямах никакво желание да преговарям с него кой знае колко дълго и затова му казах:

— Щом поискаме, веднага тръгваме на път за града.

— Я не ме будалкай. Няма да зарежете вашите двама Монтесо!

— Вярно е. Сеньор, ами ако те са се присъединили вече към нас?

— Дяволът може да го е направил, но не и тези двама мъже!

— Не е възможно дяволът да се присъедини към нас, понеже както ти сам нееднократно си заявявал, дяволът съм самият аз. Бъди тъй добър да погледаш сеньорите, които ей сега ще ти бъдат представени!

Двамата Монтесо се показаха иззад дърветата. Щом ги зърна, майорът трепна изплашено. Взе здравата да опъва ремъците, които стягаха ръцете му на гърба, и изкрещя:

— Diabolo! Те са! Да, наистина са те!

— Да, мерзавецо, ние сме! — обади се йербатерото. — Този сеньор ни освободи, а твоят кон е вече оседлан. Яхваш го и отиваш право в ада. Сега ще наточа ножа си.

— Нима е възможно?

— Сам виждаш, че е истина — отвърнах му аз. — Все още ли мислиш, че няма да тръгнем за Монтевидео?

— Ама ти си Сатана, истински насыщен Сатана!

— От твоите уста това е цяла похвала за мен. Както виждаш, ти проигра и последния си коз, но въпреки всичко нека продължим играта!

— Да, продължаваме я! — скръцна със зъби той.

— Че с какво? На теб не ти останаха карти!

— За това е виновен само този подлец, този предател!

Щом изрече тези думи и преди още да успеем да му попречим, той направи две крачки към Петро Айнас и с все сила го ритна в корема. Индианецът падна на земята. После понечи да стане, за да си отмъсти, ала не успя да си изправи. Изглежда беше получил някакво нараняване.

— Ти луд ли си! — скастрих майора. — Изцяло си във властта ни, нямаш какво оръжие и можеш да разчиташ единствено на милосърдието ни. Ако не се вразумиш, ще има много да съжаляваш!

— Ще го наръгам този мерзавец с ножа си! — обади се Маурисио Монтесо и като измъкна ножа от колана на своя брат, се приближи до майора със застрашително изражение на лицето.

Изглежда офицерът най-сетне проумя, че е цяло безумие да си навлича отмъщението на тези хора. Обърна се към мен и каза:

— Давай по-накратко! Какво ще правите с мен?

— Всъщност исках да те предам на правосъдието, но все пак няма да го направя, понеже ми се струва, че...

— Не! — прекъсна ме естансиерото. — Ще остане наш пленник и ще го вземем с нас, за да си получи наказанието.

— По-добре да постъпим с него така, както се постъпва с всеки негодяй — да го изхвърлим навън и да го оставим да си върви! Сигурен съм, че няма да се върне. Какво ще кажете вие, брат Иларио?

— Напълно споделям мнението ви, сеньор — отговори монахът.

— Чудесно! — обърнах се към майора. — Тогава чуй какво ще искам от теб! Готови сме да те освободим, но при някои условия. Първо, настояваме да върнете откраднатите коне.

— Карай, вземайте ги!

— После ще ни обещаеш още призори да се прехвърлите със сала на отсрещния бряг на реката.

— С голямо удоволствие. Дори съм готов незабавно да го направим, само и само да не гледам повече проклетата ти физиономия!

— А на твоята ние държим още по-малко. Освен това ей тук в моя бележник ще нахвърлям едно уверение, което ще подпишеш и така ще потвърдиш, че напълно доброволно си дал парите на ранчерото като обезщетение.

— Напълно доброволно! Нима човек може да сметне за възможно подобно искане? Ами ако не се съглася?

— Тогава просто тръгваш с нас.

— Caracha!^[17] Давай! Ще го подпиша! Искаш ли още нещо от мен?

— Да. Виж как се е проснал Петро Айнас! Вероятно си го наранил и настоявам да получи парично обезщетение за нанесени телесни повреди.

— Ти луд ли си?

— Тогава оставаш наш пленник!

— Сеньор, ако ей сегичка от ясното небе падне гръм и те удари, ще полудея от радост.

— Напълно съм убеден. За щастие не е във възможностите ти да хвърляш мълнии. И тъй, съгласен ли си, или не?

— Колко искаш?

— Петстотин книжни талера.

Това правеше осемдесет марки. Майорът се опита да се пазари, обаче аз не отстъпих нито талер. Най-сетне той се съгласи с условията ми, ала аз добавих и следното:

— Ще му напишеш няколко реда в уверение на това, че си му подарил парите! Ще се съгласиш ли и с последното ми условие?

— Да.

— Кога ще получим конете?

— Когато поискаш, нямам нищо против да стане веднага.

— Предпочитам да не е веднага. При приемането на конете ще е невъзможно да избегнем контакта с твоите хора. Ето защо ще е по-добре да изчакаме настъпването на деня, когато ще можем да вземем такива мерки за безопасност, че да не станем жертва на някоя коварна клопка.

— Значи дотогава ще ме задържите тук като пленник, така ли?

— Да. Но по всяка вероятност брат Иларио още веднъж ще отиде до Полуострова на алигаторите, за да доведе някой от хората ти, на когото ще можем да съобщим, че между нас е сключен мир. А сега ще седнеш тук до мен и ще напишеш редовете, които ще ти продиктувам.

— Как ще пиша с вързани ръце?

Погледът му беше придобил дебнеш израз. Вероятно той си мислеше, че ще му развържем ръцете. В такъв случай не беше изключено внезапно да скочи на крака и да се шумугне в гъсталака.

— Тъй като ще можеш да седиш с вързани крака — отвърнах аз, — сега хубаво ще ги стегнем с един ремък, а ръцете ти ще вържем отпред и то така, че да имаш възможност да пишеш.

Накарахме го да седне до мен и го вързахме по вече описания начин. Без каквато и да било съпротива той започна да пише онова, което му диктувах. Извадих парите от джоба му и ги дадох на индианеца, който страшно много им се зарадва. Но радостта му премина направо в нямо възхищение, когато естансиерото измъкна от кесията си двайсет златни монети и му ги наброи. Това беше вече обещаната му награда. Клетникът чувстваше обаче силни болки. За да облекчи страданията му, естансиерото обеща още, че ще му даде хубава работа в имението си.

Брат Иларио отново посети полуострова и доведе същия човек, който беше идвал вече при нас. Този път нямаше какво да крием от него, освен местоположението на скривалището ни. Дадохме му възможност да разговаря с майора и така той научи най-подробно как ни се беше удало да пленим офицера и да освободим пленниците. По него майорът изпрати до хората си заповедта през нощта да се държат спокойно, а когато настъпи денят, да изпълнят всички разпореждания на монаха относно конете.

След като пратеникът си отиде, ние се приготвихме да спим. Отново вързахме майора за дървото. Всички можехме да почиваме, понеже Петро Айнас пожела да бди над бивака заедно с жена си. Но

стана твърде късно, преди да успеем да заспим. Имаше толкова много въпроси и обяснения, че разговорът ни се проточи безкрайно.

Що се отнася до младия Хосе Монтесо, той беше кротък и сериозен младеж, който ми направи отлично впечатление. Както изглеждаше, не беше роден герой, а и той самият най-искрено си призна, че докато бил в плен,bral голям страх.

От само себе си се разбира, че последните останали будни хора бяхме ние двамата с Търнърстик. Имаше толкова много да си разказваме. Но не тук му е мястото да изброявам всичките пътешествия, които той беше предприел след нашата раздяла.

Индианецът ни събуди, когато вече се развиделяваше. Майорът спокойно лежеше до дървото и се преструваше, че спи. Но сигурно цяла нощ не беше мигнал. В момента най-важното бе да намерим някое удобно място, където да подслоним конете, които щяха да ни бъдат предадени. Трябваше да скрием животните преди още кавалеристите да си бяха отишли. След освобождаването на майора не беше изключено да му хрумне мисълта отново да ни отнеме всичко. Не се бояхме от хората му, но щом като с непредпазливи действия можехме да избегнем избухването на нова вражда, защо тогава да не постъпехме така?

Айнас знаеше къде има подобно подходящо място. Щеше да ни го покаже. То се намирало сред храсталаците в онази посока, от която бяхме дошли по брега на реката. Трябваше да минем край колибата му и да продължим още малко нататък. Докато вървахме мълчаливо един подир друг, нейде пред нас доловихме пръхтене на коне.

Естествено веднага се скрихме зад храсталаците. Скоро разпознахме двамата йербатероси, които бяхме изпратили да занесат парите до алкерията. С тях имаше още десетина души. Срещата ни зарадва двамата йербатероси, понеже те не знаеха толкова добре пътя през блатата, а и не им бе известно как стоят нещата при нас. Бързото им завръщане бе много лесно обяснимо. В най-близката асиенда забелязали да гори светлина и се отбили за няколко минути. Там заварили тези хора, които били пристигнали само преди час и се канели още на сутринта да продължат. Щом разбрали кои са те, йербатеросите много се зарадвали.

Вече споменахме, че собственикът на алкерията имаше син, който беше предприел пътуване до Салта или до Белен. Той се

завърнал у дома малко след като сме напуснали опожареното имение. Изпаднал в ярост от случилото се и решил незабавно да ни последва, за да помогне в преследването на злодеите. И наистина тръгнал на път веднага, щом пристигнали първите хора, изпратени от нас в помощ на неговите възрастни родители. Пътем той се постарал да вербува и други мъже и постепенно придружителите му се увеличили на вече споменатото число.

Когато се срещнал в асиендата с йербатеросите, които се канели да посетят родителите му, той страшно се зарадвал. Фактът, че естансиерото Монтесо беше дал на заем на родителите му определена сума, не бил в състояние да смекчи гнева му, понеже рано или късно тези пари трябваше да се върнат. Ала когато получил парите, които измъкнах от майора, той се почувствал по-склонен към милосърдие, а след като узна, че и конете ще бъдат върнати, синът на ранчерото се съгласи да оставим крадците и подпалвачите да си вървят.

Беше ми приятно да го чуя, понеже нямахме никакъв интерес от разпалването на нова вражда и направих всичко, което бе по силите ми, за да го предразположа към помирение. Най-хубаво щеше да бъде, ако той и спътниците му изобщо не се мяркаха пред кавалеристите. Ето защо бе уговорено, че щом получехме конете, ние веднага щяхме да му ги предадем, след което той незабавно щеше да поеме обратно. Отведохме хората в нашето убежище. Нямаше как да се избегне срещата му с майора, а и веднага му беше казано, че това е предводителят на негодниците. Синът на ранчерото здравата го ритна няколко пъти, но после не му обърна повече никакво внимание.

Дойде време брат Иларио да тръгне за полуострова, където щеше да се разпoredи по какъв начин да става предаването на конете.

— Това е доста деликатна работа — обади се той. — Много лесно може да се стигне до сбиване.

— Няма — отвърнах аз. — Сигурно ще е възможно да се избегне, ако не освободим майора веднага, щом ни бъдат върнати конете.

— Но те няма да се съгласят!

— О, ще се съгласят. Нали майорът им заповяда да изпълнят вашите разпореждания.

— Наистина. Не се сетих.

— Конете ще бъдат вързани един за друг така, че да образуват тропа. Ще позволим само на четирима мъже да ги водят и то не подалеч от мястото, където стояхме вчера, когато Монтесо и племенникът му избягаха. Там ще чакаме и ще посрещаме конете. Законният им собственик е тук. Нека той внимателно ги оглежда, за да разбере дали наистина са неговите, което ще проличи по жигосания отличителен знак. Ако са неговите, незабавно ще тръгне с тях обратно към алкерията и едва тогава ще освободим майора.

— Ами ако Кадера реши да го преследва?

— Лесно можем да го предотвратим. Хората му ще са принудени да яздят през блатата в индианска нишка. Препречим ли пътя им, няма да могат да направят и крачка напред.

— Добре! Изобщо ще ги пуснем да отидат единствено до сала.

— Разбира се. Така се и уговорихме. Но и в този случай пак им нямам доверие, защото със сала те отново могат да се върнат на този бряг и да ни нападнат.

— Може да се очаква подобно нещо от тях, понеже сигурно ще жадуват за отмъщение. Но ние трябва внимателно да следим дали действително ще слязат отсреща на сушата.

— Възможно ли е да се наблюдава другият бряг?

— Тук, от това място — да. А нали вие носите бинокъл? Ако слязат на отвъдния бряг и пуснат сала по течението, няма защо да се боим повече от тях.

— И аз съм убеден в това. Брат Иларио, готов ли сте да отидете при хората?

— Да.

— След известно време ще ви последваме, за да очакваме конете на определеното място. Естансиерото ще остане при майора. Да вървим!

Щом изминаха десетина минути, всички ние поехме по петите на монаха. Той изглежда си вършеше работата много добре, защото не бяхме чакали кой знае колко на уговореното място, когато той вече се зададе откъм полуострова, следван от конете, които бяха водени само от четирима мъже. Животните вървяха едно подир друго. Всяко следващо беше вързано за опашката на предното. Тук тези полудиви животни се държаха съвсем послушно, защото се страхуваха от блатата. Щом тропата стигна до нас, четиримата побързаха да се

върнат. Другарите им стояха отсреща между дърветата и зяпаха към нас. Младият ранчиро огледа конете и заяви, че всички до един са негова собственост.

Младият човек просто не знаеше как да изрази голямата си благодарност. Обещахме му да се отбием в неговата алкерия в случай, че пътят ни минеше наблизко. В такъв случай естансиерото щеше да си получи парите, които всъщност вече не им трябваха, понеже щетите бяха компенсирани по един много по-добър начин.

Изчакахме тропата да изчезне сред гъсталаците, през които щеше да я преведе индианецът и след това се върнахме в нашето скривалище. Там свалихме повечето ремъци на майора. Само ръцете му останаха все още вързани. Закрихме очите му с кърпа, понеже не биваше да разбере как се стига до нас и после го заведохме до същото място, където бяхме чакали конете. Там махнах кърпата от очите му и развързах ръцете му.

— Тъй, вече си свободен, сеньор — казах аз. — Сега всичко е наред.

— Така ли мислиш? — отвърна ми той. — А аз съм на друго мнение. Имаме да уреждаме значителна сметка, Сатана такъв! Сигурно пак ще те срещна и тогава ще ми платиш за всичко.

— Надявам се желанието ти да не се сбъдне.

— Сигурно, сигурно ще се сбъдне, аз ти го казвам! — извика майорът с поглед, който сякаш искаше на място да ме убие.

— Голяма непредпазливост от твоя страна е да ми го казваш, защото ще бъда двойно по-внимателен.

— Хич няма да ти помогне. Пак ще се срещнем!

— Е, това би могло да стане само нейде наоколо! Ако ни кроиш някоя коварна клопка, ще сме готови да я избегнем.

— Нейде наоколо? Наистина ли ме мислиш за толкова глупав? Останеш ли още малко тук, ще видиш как със сала ще се прехвърлим на другия бряг.

— За да се върнете малко по-надолу пак на този! Нали? Предполагам го.

— Сатана! Много се лъжеш. Тук нямам вече никаква работа с теб. Но по-късно, сеньор, по-късно!

— Ами, до по-късно!

— Не се смей! Да не мислиш, че не чух, дето се каниш също да прехвърлиш реката, за да се отправиш към Гран Чако и после към Тукуман? Там някъде все ще се срещнем.

— Това ли имаш предвид? Все ми е тая! Но нека ти кажа, че изправим ли се пак един срещу друг като врагове, няма повече да те щадя!

Той си тръгна, като се изсмя гадно и язвително.

— Сеньор, да му изпратя ли един куршум? — попита Монтесо.

Той говореше съвсем сериозно.

— Не, няма да убиваме никого.

— Но все още има време да го сторим. По-късно сигурно ще съжаляваме.

— Свалете пушката си! Той не заслужава куршум.

— Както искате, ала имам предчувствие, че ще е по-добре да го застрелям!

Разположихме се между дърветата, за да наблюдаваме кавалеристите. Те посрещнаха своя командир мълчаливо. Видяхме как той пристъпи между тях и известно време нещо им говори.

После развързаха салджиите. Майорът поговори доста дълго и с тях. След това те доведоха конете си и заедно с всичките си други вещи ги натовариха на сала. Когато всички напуснаха полуострова, ние се отправихме към него.

Отвъд полуострова видяхме как салът вече плаваше по водата. Салджиите и войниците стояха до веслата и напрегнато работеха с тях, за да го откарат до другия бряг без много голямо отклонение.

Вървахме бавно по отсамния бряг надолу по реката и не изпускахме сала из очи. Но това съвсем не беше лесна работа по мочурливата почва. Ездачите слязоха на сушата и възседнаха конете. Майорът даде на салджиите пари — възнаграждението за прехвърлянето през реката. После заедно с хората си той пое по своя път, а салът отблъсна от брега, за да се отправи към средата на реката и да продължи насилствено прекъснатото плаване.

Ние се върнахме на Полуострова на алигаторите и се огледахме наоколо за някакви забравени предмети, ала не намерихме нищо. От индианеца капитанът научи, че едва малко след пладне може да се очаква някакъв кораб, който да се спуска надолу по течението. Затова Фрик Търнърстик помоли да не тръгваме веднага на път, ако

действително намеренията ни са такива. С удоволствие се съгласихме да изпълним желанието му, защото половин ден почивка щеше да ни дойде много добре.

Освен това имаше да си казваме още толкова неща, че с радост седнахме един до друг да си поговорим надълго и нашироко.

Решихме да лагеруваме на полуострова и там хубаво да закусим. Така и направихме. Доведохме и конете си.

Но тъй като все пак нямах доверие на майора, малко по-надолу от полуострова на брега на реката изпратих един човек да застане на пост, който щеше да се сменя на всеки половин час.

Лесно можете да се досетите как йербатерото бе попаднал повторно в ръцете на кавалеристите. Бяха се отнесли твърде зле с него и затова той гореше от нетърпение по-късно пак да се срещне с майора. Но иначе всички бяха доволни, че приключението ни бе привършило така добре и толкова миролюбиво. Само индианецът не бе дотам радостен като останалите. Той все още чувстваше болки в корема и се прибра в колибата си, за да си легне и да накара жена си да му свари билки...

---

[1] Боже мой! Б.пр. ↑

[2] Бунтовници, бойци. Б.пр. ↑

[3] Планински пояс в Кордилерите, достигащ от 3,300 до 3,900 м височина, който се отличава със специфичен климат. Б.пр. ↑

[4] Вид лама. Б.пр. ↑

[5] Мир на праха му! Б.пр. ↑

[6] Полуостров на крокодила. Б.пр. ↑

[7] Чифлик, селско имение. Б.пр. ↑

[8] Върволица от животни, керван. Б.пр. ↑

[9] Памуково дърво. Б.пр. ↑

[10] Небеса, о Боже! — Б.пр. ↑

[11] Полуостров на алигаторите. Б.пр. ↑

[12] Чудесно, колко хубаво! Б.пр. ↑

[13] Небеса, о, Боже! Б.пр. ↑

[14] Виж „Кианг-лу“ в том 11 от събраните съчинения на Радебойл „Край Тихия океан“. Б.пр. ↑

[15] Капитан. Б.пр. ↑

[16] Вятър Б.пр. ↑

[17] Проклятие, по дяволите! Б.пр. ↑

4. В БЪРЛОГАТА НА ЗВЯРА

Бяхме видели как кавалеристите изчезват на отсрещния бряг, а и салът беше отплавал. Следователно не съществуваше никакво сериозно основание да се тревожим и все пак изпитвах смътно безпокойство, което ме накара да напусна бивака. Станах и тръгнах на разузнаване, като се придържах съвсем близо до брега. Не успях да открия нищо подозрително и след малко повече от половин час реших да се връщам. При това нямах ни най-малка представа, че е възможно да се натъкна на какъвто и да било враг, понеже нали в южна посока беше изпратен вече споменатият пост, който непременно би трябвало да забележи приближаването на всеки неприятел. Следователно едно нападение нямаше в случая никакви изгледи за успех.

Докато крачех все тъй бавно през тръстиката нагоре по речния бряг, нейде зад мен и встрани дочух лек шум. Бързо се извърнах. Някакъв човек беше изскочил иззад храстите, където несъмнено се бе крил, и тъкмо в този миг хвърли примката на ласото си по мен. Едва успях да хвана карабината си по средата и да я вдигна над главата в хоризонтално положение. Вярно, че така се предпазих от опасната хватка на примката, ала тя се уви и затегна около цевта на пушката и в същия миг я изтръгна от ръката ми така, че прикладът с все сила ме удари по главата.

Няколко секунди останах полузашеметен. Пред очите ми затанцуваха светлинки. Въпреки това успях да видя как от гъсталака изскочиха още неколцина типа. Посегнах към колана си, за да измъкна револверите, обаче в същия миг към мен полетяха три бола. Понечих да отскоча настрани, но не ми се удаде. Трите метални топки на едната бола се завъртяха около краката ми и само след секунда ремъците се усукаха около тях. Другите две оръжия ме улучиха в главата и гърдите. Незабавно бях повален на земята и ето как на собствен гръб изпитах колко са опасни тези метателни оръжия. Веднага щом паднах мъжете се нахвърлиха върху мен. Изобщо не можех да се съпротивлявам, тъй като другите бола се бяха стегнали и около ръцете ми. Светкавично бях

вързан и всичко, каквото имах, ми беше отнето. Шестимата негодници ми се изхилиха подигравателно в лицето и ме обсипаха с обидни въпроси и заплахи, на които естествено нямаше какво да отговоря.

Те бяха от „нашите“ кавалеристи. Веднага ги познах. Как ли бяха успели да се върнат незабелязани от никого? Сигурно постът бе изпълнил зле задълженията си.

Не бях чул нито един изстрел, нито някакъв вик и изобщо какъвто и да било шум, по който да разбера, че е имало схватка. Следователно моите спътници са били сполетени от участ, подобна на моята. По време на отсъствието ми са били нападнати в нашия бивак, без да успеят да оказат съпротива.

Понеже бях вързан и не можех да вървя, си помислих, че ще ме отнесат при другите на ръце или на кон. Но нищо такова не се случи.

Прекараха едно ласо под мишниците ми и така ме повлякоха към полуострова. Ако облеклото ми не беше от кожа, щеше да стане на парцали. Мъжете известиха победата си със силни викове, така че преди още да пристигнем на полуострова, другарите им вече знаеха какъв е изходът от нападението.

Разбира се, както и предполагах, майорът с хората си се намираше там. Освен шестимата офицерът беше изпратил и други кавалеристи да ме издебнат, понеже не са знаели от коя посока ще се върна. Скоро и тези хора се прибраха в бивака, тъй като ликуващите викове им бяха издали, че са ме заловили. Моите спътници лежаха между дърветата, вързани като самия мен. Никой от тях не липсваше, а и никой не беше ранен. Как ли се бяха оставили тези хора така да ги изненадат и да ги пленят, без каквато и да било съпротива? За мен това си оставаше загадка.

Вярно, че и самият аз не бях проявил кой знае каква бдителност и предпазливост. Но кавалеристите нямаше да могат да ми поставят засада, ако спътниците ми не бяха толкова лекомислени. Ако някой от тях беше стрелял поне веднъж, аз щях да чуя гърмежа и щях да съм нащрек. И в случай, че съпротивата им се окажеше безполезна, поне аз щях да остана на свобода и естествено щях да я използвам единствено за това час по-скоро да им помогна по един или по друг начин.

Завлякоха ме пред майора. Той скръсти ръце на гърди и ме посрещна с ехиден смях:

— Моите почитания, сеньор! Много се радвам, че пак те виждам! Как си?

Не му отговорих.

— Говори, де! — сопна ми се той и ме ритна. Но и тази „подкана“ остана без резултат.

— А-а! — изсмя се той. — Разбирам! Немецът е знатен сеньор. Гордостта му забранява да разговаря с мен, когато лежи на земята. Изправете го така, че да се облекне на дървото! Тогава може би ще бъде тъй снизходителен да ми даде някакъв отговор.

Изпълниха заповедта му. Неотдавна майорът беше изявил желанието да бъда разстрелян. Може би все още държеше на него. Не си правех никакви илюзии и добре знаех, че се намирам в смъртна опасност — още повече, че цялата му омраза и жажда за отмъщение несъмнено бяха насочени предимно към мен. Ето защо не ми се струваше особено уместно да предизвиквам гнева му. Във всички случаи щеше да е по-полезно да не мълча, а да отговарям на въпросите му.

— Е, сеньор — поде той, — сега тялото ти заема онова положение, което отговаря на достойнството ти и навярно ще имаме удоволствието да чуем гласа ти. Нима не се радваш и ти на тази наша нова среща?

— Извънредно много! — кимнах с глава.

— Стана по-бързо, отколкото си мислеше. Аз ти го предрекох, ала ти не пожела да ми повярваш. Във всеки случай едва ли си забравил как ме заплаши, ако отново се срещнем. Каза ми, че няма повече да ме щадиш, както е било досега. Спомняш ли си, сеньор?

— Много добре.

— Но ето че нещата се развиха другояче. Не аз попаднах в ръцете ти, ами ти си в моите. Нима очакваш от мен пощада?

— Не знам какво разбираш под пощада.

— Ами пощада е например ако не те убия, а взема, че те обезвредя, като изстрелям в очите ти един заряд с барут. Какво ще кажеш за това?

— Няма да направиш нито едното, нито другото!

— Тъй ли мислиш? Че как стигна до това безпочвено умозаклучение?

— Просто не те смятам за див звяр, а за човек. Много добре знаеш, че аз не съм онзи, който носи вина за всички досегашни враждебни действия.

— А да не би да съм аз?! Ти си убиец и си извършил държавна измяна. Трябва да бъдеш разстрелян или обесен!

— Ти сам не вярваш на собствените си обвинения. Даже и да съм извършил споменатите от теб престъпления, ти нямаш нито компетентността, нито правото да ме съдиш, а да не говорим за изпълнение на присъдата.

— И сам знам какво право имам и какво нямам, и как бива да постъпвам и как не. Не ми е нужно мнението ти, сеньор. Но за да не бъдеш повече в неведение относно онова, което те очаква, ще ти го кажа още сега. Вярно, преди имах намерение да заповядам да те разстрелят, понеже съществуваха причини да бъдеш отстранен, а при твоята сила и бруталност предполагам, че нямаше да успея лесно да те доведа до тези затънтени места. Но тъй като вече стигнахме толкова надалеч и през ум не ми минава да те убивам. Ще станеш войник, ясно ли е?

Последните му думи напълно ме успокоиха. Ако ме оставеха жив, всичко друго щеше да се оправи. Беше ми безразлично какво още замислях, защото предварително знаех как ще противодействам. Вярно, че не можех да си обясня какви ли причини може да е имал майорът, за да иска смъртта ми, когато бяхме край Рио Негро и какви ли други причини го бяха накарали сега край река Уругвай да промени намерението си.

— Ясно! — отвърнах аз.

— Естествено ще трябва най-сърдечно да ми благодариш за това мое решение.

— И през ум не ми минава, защото ти нямаш право нито да заповядаш да ме застрелят, нито да ме направиш войник!

— Но аз си давам това право! И тъй като съм твой командир, ще наредя да те разстрелят още при първия опит за неподчинение!

— Не съм длъжен да ти се подчинявам!

— Ще ти докажа обратното, като докладвам твоя случай пред генерала и го оставя сам да решава. А понеже съм убеден, че той ще потвърди моите разпореждания, то още отсега гледам на теб като на мой войник.

— А аз продължавам да твърдя, че съм цивилно лице. Само който е положил клетва пред знамето, може да се смята войник и да бъде наказван заради неподчинение.

— И това ще стане в най-скоро време. Впрочем не само ти, а и всичките ти спътници ще бъдат принудени да постъпят в нашите редици. Те вече изявиха готовността си.

— Това си е тяхна работа. Аз никога няма да дам съгласието си.

— Ще го дадеш, ще го дадеш, защото това е единственият начин да си спасиш живота. Че какво ми пречи още в този момент да наредя да те разстрелят? Нищо, абсолютно нищо! Трябва да благодариш единствено на моята безкрайна доброта и снизхождение, ако реша да постъпя иначе. Изобщо не заслужаваш подобна милост, но аз искам просто да ти дам възможност да се покажеш достоен за нея. Я почакай малко!

Той внимателно разгледа всички предмети, които ми бяха взели, после нареди още веднъж най-подробно да претърсят джобовете и колана ми и след като нищо не намериха, каза:

— Видях какъв отличен ездач си. Ти вече доказва, че притежаваш смелост, та даже и безумна дързост. Престанеш ли да се опъваш, от теб ще излезе един извънредно полезен войник. Бил ли си вече в казармата?

— Не.

— Тогава ще наредя да започнат да те обучават и можеш да бъдеш сигурен, че после ще направиш бърза кариера. Знам, че по-късно ще ми бъдеш благодарен. Но ако искам да осъществя намеренията си, ще трябва да се погрижа да ти осигуря подходящо снаряжение. Обаче за него няма да ти стигнат парите.

Тези думи ми подсказаха какво се канеше да поиска. Ето защо му отговорих:

— Онзи, който ще се погрижи за снаряжението, трябва и да го плати! Впрочем сумата, която ми отнехте, е достатъчна, за да бъдат облечени и въоръжени поне десет офицери.

— Не ги разбираш тези неща. Ще трябва да платиш допълнително. Разполагаш ли и с други средства?

— Нямам повече пари.

— Но сигурно притежаваш кредитна сметка, а?

Във всички държави по Ла Плата не познавах нито един-единствен човек, който по делови съображения би ми дал на заем макар и един талер. За да прекратя час по-скоро този пазарлък и да не давам повече повод на този негодник да ме тормози, аз отговорих:

— Разполагам с твърде незначителен кредит.

— Кой е търговският ти партньор?

— Банкерът Хауфер от Буенос Айрес.

— Ако се съди по името, той е немец, така ли?

— Да.

— С какъв кредит разполагаш?

— Няма точно упомената сума. Не съм заможен човек.

— Но поведението ти показва, че си богат. Ще ми напишеш едно платежно нареждане до този banker!

— Не, няма! — опънах се привидно.

— Е, твоя работа! Сам ще си си виновен, ако в резултат на отказа ти се видя принуден да се върна към старите ни отношения край Рио Негро. А това означава, че ще бъдеш разстрелян.

— Но нали вече ми даде дума, че това няма да стане?

— Да, ала при условие, че ми се отблагодариш за добрината и не се опъваш повече срещу плановете ми. Тъй като излъга надеждите ми, аз си вземам думите обратно.

— Наистина ли това е последното ти решение?

— Абсолютно. Няма да ти дам и време за размисъл. Ще напишеш ли документа, или не?

Дадох си вид, че се колебаю, но в крайна сметка унило отвърнах:

— Та ти направо ме принуждаваш!

— Тук няма никаква принуда, сеньор! Запомни го, понеже може би ще трябва да ми издадеш и подобно уверение.

— Ако според теб и заплахата с разстрел не е принуда, тогава здраве му кажи!

— И така, какво смяташ да направиш?

— Нямам друг изход. Ще трябва да ти дам платежното нареждане.

— Но незабавно! Засега ми стига, ако на първо време подпишеш, че ми дължиш сумата от десет хиляди книжни талера. Съответния редовен документ ще ми издадеш едва по-късно.

— Десет хиляди! Че тогава снаряжението на войниците ти трябва да е неимоверно луксозно и скъпо!

— Поне твоето ще е такова! А сега седни! Ей го на бележникът ти!

Настаниха ме да седна, а после поразхлабиха малко ремъка, стегнал китките ми. Докато пишех, се зададоха Петро Айнас и жена му, които слизаха надолу по реката. Те нямаха никаква представа за събитията, разиграли се преди малко. Щом съзряха кавалеристите, двамата се стъписаха и спряха.

— Продължавайте напред! Елате насам, иначе ще стреляме! — подвикна им майорът.

Заповедта му се оказа съвсем излишна, понеже индианецът и жена му бързо побягнаха и изчезнаха.

— След тях! — заповяда майорът на неколцина от хората си. — Претърсете и колибата им за парите, които получиха!

Негодниците се отдалечиха, но малко по-късно се върнаха с празни ръце. Нито бяха видели индианската двойка, нито пък бяха намерили в колибата нещо по-ценно, което заслужава да бъде взето.

Междувременно след като написах каквото се искаше от мен, ръцете ми отново бяха здраво стегнати с ремъка и ме оставиха легнал при другите пленници. Понеже все още беше светъл ден и лесно можехме да бъдем надзиравани, нито ни вързаха за дърветата, нито ни разделиха. Дори не сметнаха за нужно да ни забранят да разговаряме. Майорът изпрати двама от хората си нагоре по речния бряг. Те трябваше да застанат на пост при най-близкия завой на реката и да го уведомят веднага, щом се зададеше някакъв плавателен съд, който да е удобен за прехвърлянето им през реката. После той отново се обърна към мен и каза:

— Нали чу, че се каним отново да прекосим реката? Навярно много ти се иска да разбереш как се върнахме на този бряг, а?

Не му отговорих и той продължи:

— Самият ти си виновен за това, че успяхме тъй бързо да се появим. Нося ти много поздравии от салджиите. Накараха ме от тяхно име най-сърдечно да ти благодаря за освобождаването им.

— Как може да проявяват такова неразбиране!

— Ако беше освободил и тях, нещата щяха да вземат съвсем друг обрат.

— Защо трябваше да ги освобождавам? Та тях не ги заплашваше никаква опасност. И освен това няхах нито минута излишно време.

— Все едно. Ти изостави тези хора в беда и така си навлече гнева им. И за да ти отмъстят, те незабавно изявиха готовност отново да ни върнат на този бряг. За да те заблудим, ние се отдалечихме навътре в сушата, а салът продължи надолу. Но малко по-нататък, където не можеше да го видиш, спря на брега и ни взе. Вече ти доказахме, че имаме не по-малко акъл от теб. Отсега нататък ти си войник и тъй като предполагам, че при първа възможност ще се опиташ да дезертираш, ръцете ти ще останат вързани, докато се убедя, че всяко бягство ще ти е невъзможно. Засега няма какво повече да си кажем, сеньор.

Той ми обърна гръб. Бяха ме настанили легнал между брат Иларио и капитана. Моите спътници чуха всяка дума от разговора ми с майора. В този момент Фрик Търнърстик се обади с приглушен глас:

— Мизерна история! Отвратително положение, сър! Нали?

— Да не сте се оставяли да ви пленят!

— Войник ще ме правят! И то какъв! Естествено ще се оплача в представителството на Съединените щати!

— По какъв ли начин?

— Ще дезертирам.

— Ще те заловят и разстрелят!

— По дяволите! Не звучи особено утешително. Нима по тези хубави земи навсякъде цари обичаят да събират войници, като отвличат хора, откъдето им попадне?

— Така изглежда.

— Но това противоречи на каквото и да било международно право!

— А нима ти не си нарушавал също този параграф от международното право? Никога ли не си вземал моряци насила?

— Хм! Така ли мислиш? Е, ами човек като види зор, много-много не му мисли. Някой път този или онзи става моряк даже и да няма никакво желание.

— Ето на, виждаш ли! Значи нямаш право да съдиш другите.

— Сър, та това са съвсем различни неща. Дезертират ли някои от моите моряци, аз просто трябва да намеря други, иначе може и цял живот да остана нейде на котва.

— Да, но когато ти самият веднъж си се озовал в подобно менгеме, се вайкаш до Бога. Всъщност как попаднахте в плен?

— По най-глупавия възможен начин.

— Без никаква съпротива?

— Всичко стана толкова бързо, че дори и не помислихме за съпротива.

— Но как е възможно! Нали си майстор в боравенето с пушка, със сабя и с нож! С оръдейно гюлле можеш дори да избиеш преден зъб от устата на комар.

— Подигравай се, подигравай! Нали не беше при нас!

— Ами твоят боцман, този истински колос, не можа ли да използва великанските си юмруци?

— Не. Той щеше да направи всичките негодници на кайма, ала нямаше как, понеже лежеше в безсъзнание сред тръстиката.

— Че от какво ли се е изплашил толкова много, та е изгубил съзнание?

— Сър, не ме ядосвай! Стига задава такива ехидни въпроси! Не мога да ги търпя. Ако искаш да научиш какво се е случило, разпитай монаха, другия си съсед. Нямам никакво желание да позволявам така да се занасяш с мен. И без друго гневът, който ме души, е достатъчно голям. Що се отнася до теб, то няма защо чак толкоз много да издуваш собствените си платна, защото лежиш пленен както и всички други и също си позволил да те надхитрят и надвият. Ако беше на наше място, сигурно нищо нямаше да можеш да промениш.

— Не е така — обади се брат Иларио, който беше мълчал до този момент. — Сеньорът нямаше да попадне в тяхната толкова левашки поставена клопка. Убеден съм в това.

— И каква беше клопката им? — поисках да се осведомя аз.

— Толкова глупава, че направо ме е срам да говоря за нея, сеньор. Но бъдете тъй добър поне да не ми се смеете!

— Цялата работа е твърде сериозна и съвсем не е за смях.

— За съжаление е така! Боцманът отиде да смени поста. Но когато стигнал до въпросното място, човекът вече не бил там. Докато го търсил, морякът получил удар с приклад по главата и се проснал на земята в безсъзнание.

— Значи враговете ни са били вече тук и постът е бил обезвреден от тях, така ли?

— Да, и то съвсем безшумно, тъй че нищо не сме забелязали. След някоя и друга минута нечий глас извика сенйор Монтесо. Той помисли, че е постът и отиде да види какво има, но незабавно е бил пленен. После извикаха мен.

— И вие отидохте, без у вас да се породят каквито и да било подозрения? Хм!

— Ами вие какво искате, всичко стана тъй бързо и безпрепятствено, че изобщо няхаме време да заподозрем нещо нередно!

— И вас също заловиха, така ли?

— Даже и мен повалиха с приклад. По същия начин бяха обезвредени поста, сенйор Монтесо, самият аз, боцманът, а след нас и младият Монтесо. Неприятелите ни явно мислеха, че с останалите ще се справят съвсем лесно. Втурнаха се внезапно към полуострова и ги пометоха в пълния смисъл на думата, без някой от тях да успее да помръдне и малкото си пръстче за съпротива...

— Наистина, не всеки съумява да запази присъствие на духа! — продължих аз. — Но сега няма никаква полза от критикуване и упреци. Принудени сме да приемем фактите такива, каквито са. Важното е да помислим как да намерим път за избавление от този капан.

— Имате ли някаква надежда?

— Аз винаги се надявам. След дъжда винаги изгрява слънце.

— Ами как успяха да заловят и вас, сенйор? Струва ми се, това е било по-трудно от пленяването на всички нас.

— Благодаря за комплимента! Бях непредпазлив също като вас.

Разказах им как бях повален от хвърлените по мен бола. След като ме изслушаха, всички се съгласиха с брат Иларио, който беше на мнение, че ако бяха проявили повече предпазливост и внимание, мен нямаше да ме сполети тяхната участ. Впрочем повалените с приклад хора бяха в още по-лошо настроение от останалите. Главите страшно ги боляха. Боцманът гневно изръмжа:

— Веднъж само да си видя ръцете свободни, тогава аз ще съм онзи, който ще раздава юмруци по кратуните! Свободни ръце и една здрава тояга, и така ще се развъртя, че главите им ще се затъркалят наоколо като топки за боулинг!

— Ще трябва да се откажете от тази работа! — казах му аз. — Никой от нас няма право да прави нещо без съгласието на другите. На

първо време ще се преструваме, като че сме склонни да се примирим със съдбата си. Животът ни не е в опасност. Това може и трябва да ни успокои.

— Но по-късно ще е далеч по-трудно да се спасим — обади се йербатерото, — защото ще ни разделят. Или се съмнявате, че наистина ще ни направят войници?

— Не, дори съм убеден, че това ни чака.

— Тогава всеки от нас ще бъде изпратен в различно войсково поделение. Как ще можем тогава взаимно да си помагаме?

— Докато това стане, има още много време. Впрочем страшно ми се иска да разбера към коя армия или войскова част се канят да ни присъединят.

— Сигурно към хората, които Лопес Хордан събира около себе си.

— Хм! Да знаехме само по-точно дали този човек замисля бунт срещу сегашното правителство!

— Че нали цял свят говори за това?!

— В такъв случай на бърза ръка ще му подрежат крилата!

— Няма да стане толкова бързо, сеньор. Казват, че Хордан се е превърнал в собственик на големи стада коне, така че неговите противници, тоест, правителствените войскове части, трудно ще могат да се снабдят с достатъчно голям брой добри коне. А в тази страна добрите коне са огромно предимство за онзи, който ги има.

— Нима Лопес Хордан разполага с необходимите пари?

— В ръцете му се намира несметното богатство на неговия пастрок, президента Уркиса.

— Когато той наредил да убият именно за да присвои тези пари! Богатството на пастрока му може и да е огромно, ала за вдигането на въстание, което да се увенчае с успех, са нужни милиони.

— Е, ами тогава той ще събере с грабежи толкова, колкото му трябват. Нали самите ние видяхме, че Хордан изпраща своите бандити даже отвъд границата да крадат коне? А че краде и пари, в това можем вече да се закълнем.

— И на вас ли майорът нареди да отнемат всичко?

— Абсолютно всичко! Джобовите ни са съвсем празни. Изчезнаха и многото пари, които брат ми носеше със себе си.

— Само моите са си тук! — тихичко се засмя Търнърстик.

— Нима парите ти са все още у теб, кептън? — попитах го аз.

— Йес! Нали вече ти казах — скрил съм ги толкова добре, че и самият аз нямаше да мога да ги намеря, ако не бях запомнил къде са. Никога не съм се оставял да ме минат!

— Я ми кажи, нали доста добре те знаят в Ню Йорк?

— Да, тъй мисля.

— Тогава искам да разбера дали и ти не познаваш там един човек, който може да ни помогне да се измъкнем от това положение.

— Би било голям номер! Че какъв ли ще е този човек?

— Търговец, занимаващ се с експорт.

— Значи с морски транспорт! И къде му е фирмата?

— На тържището. Върти каква ли не търговия без много-много да разпитва за корабните документи и се казва...

— Да не е Хаунтърс? — побърза да ме прекъсне капитанът.

— Да, Уилям Хаунтърс.

— Той значи, той! Сър, познавам го като петте си пръста.

— Имал ли си делови връзки с него?

— Няколко пъти, но после престанах да ходя при него. Той е голям хитрец и не особено честен. Да не би този тип да е човекът, на когото толкоз разчиташ?

— Да.

— Тогава ще си останем да киснем тук като муха в петмез, сър! Онзи, който ще ни освободи, би трябвало най-малкото да е нейде тук наблизо!

— Не е необходимо, поне в този случай не е. Важното е да свириш по моите ноти.

— Само ми ги дай. Веднага започвам.

— Добре. На първо време е нужно само да кажеш, че корабът ти е на котва в пристанището на Буенос Айрес, но за товара му не бива да споменаващ нито дума. Ще се преструваш, че това е някаква голяма тайна.

— Защо?

— По-късно ще ти обясня. Всъщност и самият ти не знаеш какво се крие в сандъците и буретата, които съм натоварил на кораба ти.

— Ти ли? — смаяно ме попита той.

— Да. С теб съм дошъл от Ню Йорк, направо от Ню Йорк. В Монтевидео си ме свалил на сушата, а после си поел на път за Буенос

Айрес, за да ме чакаш там.

— Но, сър, хич нищо не разбирам от цялата работа!

— И не е необходимо. Отплавал си от Ню Йорк едва наполовина натоварен. И почти целият ти товар се състои от моите сандъци и бурета, качени на кораба ти именно от същия този Уилям Хаунтърс. Той ми е наредил да придружавам стоката като суперкарго^[1] и ти е дал указанието за всяко нещо непременно да се допитваш до мен.

— Работата става все по-дебела, сър! Всичко това така започва да ми се върти из главата, че може чак свят да ми се завие.

— Но може така да се завърти, че да излезе нещо много хубаво. А сега внимавай! И тъй, в Монтевидео съм слязъл на брега, като сме се уговорили след около седмица да се срещнем с теб в Буенос Айрес. Но на теб ти е доскучало и си тръгнал нагоре по бреговете на Уругвай да видиш дали не е възможно да си осигуриш товар за обратния курс. Ето как най-неочаквано сме се срещнали тук, на това място.

— Сър, сериозно ли говориш? И с такава щурава история искаш да пратя някого за зелен хайвер? Че кой ли ще ми повярва?!

— Ще ти повярват, и то как. Дори страшно много ще се зарадват да чуят тези фантасмагории.

— И на кого трябва да ги разправя?

— Никому другиго освен... единствено на самия Лопес Хордан.

— Но аз не го познавам! Никога не съм си имал никаква работа с него!

— Досега не си имал, но много вероятно скоро ще си имаме. Само на него ще го кажеш. Пред всички други ще пазиш тайнствено мълчание. И когато дойде моментът да му го кажеш, аз непременно трябва да присъствам. В мое отсъствие не бива да му издаваш тайната, защото ние трябва да се стремим при всички разпити да бъдем заедно. Единият трябва да слуша какво говори другият, за да не изпаднем в противоречие. А по този начин ще се погрижим и за нещо друго — да не ни разделят толкова скоро. Ако някой от вас не знае как точно да отговори на някой въпрос, нека накара онзи, който го е задал, да се обърне към мен.

— Ще се наложи ли и други от нас да премълчават подобни измишльотини?

— Да, например сеньор Маурисио Монтесо.

— Аз ли? — попита йербатерото.

— Да, ако ви питат, ще кажете, че сте ме срещнали в Монтевидео у сеньор Тупидо.

— Това не е лъжа, а истина.

— Толкова по-добре. Радвате се на пълното доверие на Тупидо и той ви е възложил поръчението да ме придружавате до провинцията Ентре Риос. Но и ще ви държи отговорни за благополучното ми пристигане там. Всичко останало можете да му разкажете точно така, както си е било.

— И докъде ще доведе цялата история?

— До освобождаването ни, но само ако се окаже вярно предположението ми, че ще бъдем отведени до някоя военна част, която действително се числи към армията на Лопес Хордан.

— Не мога да разбера каква цел преследвате, сеньор, но ще направя каквото искате от мен. Обаче няма ли да е по-добре, ако ни разкажете по-открито и по-подробно за какво става дума?

— Не. Поел съм задължението да мълча и Хордан ще ми бъде благодарен именно заради тази моя дискретност.

В същия момент се завърнаха двамата мъже, които бяха изпратени нагоре по реката и съобщиха, че по течението се спуска сал. Майорът грабна една пушка и тримата бързо се отдалечиха. След няколко минути чухме изстрел. Кадера трябваше да им каже какво иска от тях доста над нашия лагер, защото в противен случай щеше да стане твърде късно за сала да спре на полуострова. Скоро офицерът се върна с придружителите си. В устата на всички пленници беше натъпкан по един парцал. След това салът се появи и спря на същото място, където беше акостирал и предишният плавателен съд. Натовариха ни на него, като взеха и конете ни. Майорът поговори тихо със салджиите и им даде пари. Те ни хвърляха мрачни и презрителни погледи. Кой знае какви лъжи им бяха разправени!

Товаренето на сала отне едва няколко минути, а после го отблъснаха от сушата. Отдалечихме се от левия бряг на река Уругвай, където все пак ни бе връхлетяла неочаквана опасност. Но поне на едно се радвах — че негодниците не бяха заловили нито индианеца, нито жена му.

Салът бе насочен надясно и майорът показва мястото, където трябваше да спре. Там ни свалиха на брега. Салджиите благодариха на Кадера много учтиво. Изглежда им бе платил твърде добре. Брегът не

беше висок. По него растеше гъста тръстика, от която тук там се извисяваха дървета сейба със своите червени цветове. Доста време ни носиха през тръстиката и водиха конете за юздите, докато най-сетне стигнахме до обширна тревиста поляна, където ги чакаха пет-шест кавалеристи заедно с всички коне. Щом ни видяха, тези типове бяха обзети от необуздана радост. Майорът заповяда незабавно да тръгнат на път и по вече многократно описания начин ни вързаха върху гърбовете на най-лошите коне. Като добър познавач на коне Кадера избра за себе си моя дорест жребец. Не можех да му се сърдя за това, понеже този кон наистина бе най-добрият от всички налични животни. Но бях твърде любопитен да видя как щеше да се държи жребецът. Досега ми се беше подчинявал безпрекословно. Ала щом майорът хвана юздите му и сложи крака си на стремето, животното се вдигна на задни крака и след като се отърси от него, се приближи до мен.

— Какво му става на този звяр?! — извика офицерът.

Бяха ни затъкнали устата само за да не разговаряме със салджиите и затова кърпите бяха вече извадени. Ето защо можах да му отговоря:

— Има си своите капризи, сеньор. Търпи на седлото само действително добри ездачи.

— Да не искаш да кажеш, че не умея да яздя?

— Моето мнение не е важно, но както изглежда жребецът мисли така.

— Ще му покажа, че се лъже.

Той накара двама мъже да държат жребеца, но въпреки това не успя да пхне крака си в стремето.

— Истински сатана, също като господаря си! — разгневи се майорът. — Но аз ще го науча да се подчинява.

Той се нареди да го удари. Предупредих го.

— Недей! Не е свикнал на бой. Ще се отскубне и ще избяга.

— Но той не позволява никому да го яхне!

— Само мен търпи на седлото. Но ако го доведеш близо до мен, може би ще стане по-послушен.

Кадера последва съвета ми и ето че жребецът престана да се противи. Но едва майорът се озова на седлото и малко го отдалечи, животното изви гръб като котка, хвърли първо къч, после се изправи на задни крака, след това бързо отскочи встрани, така че офицерът

изпусна юздите, краката му се изплъзнаха от стремената и, описвайки широка дъга във въздуха, Кадера се просна на земята. Бях предвидил всичко това, иначе изобщо нямаше да му помогна да яхне коня, за който бях убеден, че няма да търпи никой друг човек на седлото. Цялата сцена ми достави голямо удоволствие. При падането майорът здравата удари гърба си и след като се надигна от земята само с голяма мъка успя да се задържи на крака.

— Застреляйте този скот! — изкрещя той. — Пратете му един куршум!

Няколко дула незабавно се насочиха към коня.

— Чакайте! Нима наистина ще убиете такова великолепно животно? Не е ли по-добре да бъде обучено? После то охотно ще носи ездача на гърба си.

— Прав си! — съгласи се Кадера. — То все още не ме познава. Перес, яхни го ти!

Въпросният кавалерист се опита да изпълни заповедта му, ала безуспешно! Едва след като отново приближи коня до мен, той му позволи да го възседне, но после незабавно пак го хвърли на земята. Същото се случи с още неколцина ездачи.

— Адско изчадие! — разгневи се майорът. — Никой не може да го язди. Нищо друго не ни остава, освен да качим на гърба му досегашния му господар.

Развързаха ме от моята кранта и ме свалиха от седлото, за да ме вържат върху дорестия жребец, който стоеше спокойно и кротко като агънце. После поехме на път. Кавалеристите ни поставиха в средата на колоната и когато оставихме зад гърба си крайбрежието на реката с тръстиката и мочурищата, и пред нас се ширна откритата равнина, отрядът премина в галоп. Пейзажът от тази страна на Уругвай по нищо не се отличаваше от пейзажа на отвъдната ѝ страна. Поне местата, откъдето ние минавахме, си приличаха. Конете трябваше да напрегнат силите си докрай. Съвсем нарядко им позволяваха да преминат в ходом, тъй че още по пладне бяхме преодолели значително разстояние.

И тук нямаше утъпкан път. На няколко пъти разбрах по следите, че са минавали тежки коли. Тук и там, отляво или отдясно изникваше някое ранчо или някоя асиенда, ала ние изобщо не се отбивахме в тях. Никой не разговаряше с нас, тъй че целта на пътуването ни бе съвършено неизвестна. След пладне равнината започна да се оживява

все повече и повече. Стада бяхме видели и преди, но колкото по-нататък яздехме, толкова по-често срещяхме ездачи — отначало самотни конници, а по-късно на по-малки или по-големи групи, които се бяха отправили в една определена посока, или пък идваха от нея. Тези хора разменяха по някоя и друга дума с майора, към когото се отнасяха с голям респект. Хвърляха ни по някой любопитен или враждебен поглед, а после продължаваха по пътя си.

По-късно встрани от нас забелязахме да се придвижват големи конни отряди. Изглежда провеждаха учения. Най-сетне пред нас сякаш от самата равнина изникна голям комплекс от постройки и ние се насочихме право към него.

— Това е Castillo del Libertador^[2] — обърна се майорът към нас. — Там ще се реши съдбата ви.

Значи дворец! Хм! Колкото повече се приближавахме до сградата, толкова по-малко ми приличаше на дворец. И тук зидовете бяха от кирпич, и тук постройките бяха покрити с тръстика. Но те бяха доста на брой и заемаха твърде обширна площ. Несъмнено собственикът на този „замък“ беше богат човек. Наоколо не видяхме стада от овце или говеда, но затова пък толкова повече бяха конете и ездачите, които до един имаха много войнствен вид. В непосредствена близост до сградите буквално гъмжеше от тези бойци, които бяха облечени с най-пъстроцветни дрехи или по-скоро с парцали и бяха въоръжени с най-различни оръжия. Нямахме двама души да си приличат и все пак едно нещо обединяваше всички — мръсотията, както и враждебните погледи, с които ни посрещнаха. Повечето от тях бяха боси, ала до един имаха на краката си известните огромни шпори. Видях какви ли не шапки, дори и няколко стари цилиндъра, накичени с пера или украсени с някакъв червен парцал. Щастливите собственици на тези „кюнци“ изглежда бяха офицери. Само малцина разполагаха с пушки. Мнозина бяха въоръжени с копия, ала всички без изключение имаха ласо и бола.

Спряхме пред главната сграда. Пред нея се бяха насъбрали около петстотин от тези герои, но се държаха на почетно разстояние от лицевата страна на къщата, което ни накара да предположим, че се намирахме пред главната квартира на някой Наполеон или Молтке.

Майорът скочи от седлото и влезе в сградата, сигурно за да направи своя доклад. Другите останаха на конете, като ни обградиха.

Майорът се завърна едва след около половин час. Лицето му имаше сурово и намръщено изражение.

— Сваляйте ги от конете! — заповяда той. — Вкарайте ги вътре!

Развързаха ни краката и ни отведоха в къщата. Там стояха няколко типа. Те ни отвориха една врата, водеща към помещение, което дори и посред бял ден бе съвсем тъмно. Наблъскаха ни вътре и затвориха вратата с резе.

— Ето къде хвърлихме котва! — обади се Фрик Търнърстик. — Дяволски скапано пристанище. Кажи-речи още по-скапано и от локвата на Буенос Айрес, където всъщност исках да отида, ама не успях да стигна дотам. Поех по съвсем друг курс. Любопитен съм да видя какво ще правят с нас. А сега да си освободя ръцете! Най-напред ще скъсам ремъка. Не съм го направил все още единствено от предпазливост и предвидливост.

— Я се откажи! — помолих го аз. — Само ще се нараниш. Ремъците ще се врежат в месата ти. По-добре ще е взаимно да си ги развържем.

— Нима е възможно? Нали ръцете на всички са вързани на гърба? Е да, ако бяха отпред!

— Съвсем същото е. Йербатерото е по-нисък от мен. Нека се приближи, за да застанем с гръб един към друг. Предполагам, че така възлите на неговите ремъци ще попаднат точно между пръстите ми. Да видим дали ще мога да ги развържа.

След като малко се поизмъчихме, опитът ни успя. После пък йербатерото развърза ремъците ми и тогава ние двамата освободихме останалите.

— Тъй! — извика капитанът. — Сега може да ми дойде който ще, така ще го цапардосам по носа, че ще го пратя на дъното!

— Само да си посмял! — предупредих го аз. — В случая със сила нищо няма да постигнем. Нали видя, че наблизко се намират над хиляда войници?

— Но защо тогава ни развърза?

— Защото навярно съвсем скоро ще ни отведат при някой висш офицер, пред когото не ми се иска да се появя с ремъци на ръцете.

— Ха! Че нали пак ще те вържат!

— Предполагам, че няма да го направят. Сеньори, умолявам ви да не предприемате нищо необмислено. Така само ще си навредим. Ще

се оставим да ни вържат отново едва след като не ни остане никакъв друг изход. Впрочем няма да ни се наложи да се съпротивляваме. Ако Лопес Хордан е тук, ви обещавам, че скоро пак ще сме свободни.

Краката ни не бяха вързани повторно, така че можехме свободно да се движим. Претърсихме нашия затвор. Помещението бе съвсем празно — напипахме само четирите голи стени и пода от утъпкана пръст. Седнахме на земята и зачакахме развоя на нещата. Тъй изминаха няколко часа. После вратата се отвори и на прага ѝ се появи майорът, заедно с един войник с опърпана външност.

— Да дойде немецът! — каза офицерът.

— Само аз ли? — попитах го.

— Да.

Бързо прошепнах на йербатерото:

— Вържете един ремък около китките ми, но така, че лесно да мога да се освободя!

Сложих ръцете на гърба си. В ъгъла, където се намирахме, беше тъмно и майорът нищо не видя.

— Хайде, по-бързо! — заповяда той. — Отиваме при генерала!

— Какво ще правя при него?

— Там ще разбереш.

— Но защо не дойдат и моите другари?

— Това не е твоя работа. Напред!

Понеже междувременно Йербатерото се беше справил с ремъка ми, аз се подчиних на заповедта на Кадера. По нищо не личеше, че вече не бях вързан тъй здраво, както преди. Едва сега успях да видя, че майорът бе довел още четирима войници, които ме обградиха.

Точно срещу нашето помещение имаше друга врата. Отвориха я. Влязохме в една стая с много войнствена атмосфера. На пода клечаха войници и играеха на карти или хвърляха зарове. Наоколо се виждаха какви ли не оръжия. Навсякъде се търкаляха толкова много бели угарки, че изглеждаше, сякаш бе валил сняг. Из въздуха се носеше непоносима лютива смрад. След като минахме през тази стая, се озовахме в друго помещение, където въздухът бе малко по-добър. Там имаше маса, а на нея — газена лампа. Наоколо ѝ бяха поставени няколко ниски столчета, където седяха мъже с гордото поведение и маниери на офицери. Не забелязах никакви отличителни знаци за чина им.

Оттам попаднахме в трета стая, която бе най-изискана от всичките. Там се намираха две маси, едната от които бе до прозорец без стъкла, а другата — в средата на помещението. На първата от тях се бяха настанили двама офицери. Те пушеха, а пред тях имаше по чаша с вино. На втората маса седеше възрастен военен. На една карта изглежда той търсеше онази прочута местност, където ни пращат за зелен хайвер, но като че не можеше да я намери, защото с майора стояхме на прага на вратата около пет минути, без сеньор генералът да ни обърне каквото и да било внимание. Ескортът ни беше останал още в първата стая, където вонеше толкова ужасно.

Генералът бе на около шейсет години, но все още косата му не беше посивяла. Той носеше бели панталони, ботуши с къси кончови и жълти маншети, червена жилетка от кадифе и синя куртка, цялата отрупана със златни галони. Шнуровите на еполетите му стигаха кажиречи до лактите. Останах с впечатлението, че присъствам на някаква сцена, където се репетира комедия с военна тематика. Изобщо не изпитвах страх. Само ме беше яд на майора, който бе затъкнал двата ми револвера в своя колан, или по-точно казано — в моя. Значи този тип си беше присвоил и всички предмети, намиращи се в него.

Няколко пъти той се покашля, но без никакъв резултат. После взе да кашля все по-силно и по-силно, докато най-сетне това стана толкова натрапчиво, че генералът вдигна глава и мрачно ме огледа.

— Този ли е немецът? — попита той майора.

— Той е — гласеше отговорът.

— Добре! Естествено, ще останете тук, за да го отведете.

Офицерът извади една цигара от пакетчето, което лежеше върху масата до картата, запали я, удобно кръстоса крак върху крак, хвърли ми още един колкото заплашителен, толкова и презрителен поглед и после ме попита:

— В Германия ли си роден?

Майорът стоеше зад гърба ми. Направих крачка встрани и се извърнах към него сякаш смятах, че въпросът е отправен към него.

— Питам те дали си роден в Германия, или само имаш немски произход! — сопна ми се генералът.

Въпреки това отново хвърлих на майора поглед, с който сякаш исках да му кажа, че той трябва да отговори.

— Теб те питам, теб! — изкрещя генералът, като скочи на крака и се приближи до мен.

— Мен ли? — попитах най-учтиво.

— Да, теб! А сега отговаряй, иначе ще заповядам да ти отворят устата!

— Но аз наистина помислих, че този въпрос е отправен към сеньор Кадера и искрено се зарадвах на сърдечните отношения, които съществуват между един аржентински генерал и неговите подчинени.

— Човече, ти знаеш ли къде се намираш?

— Естествено — при теб!

Генералът се стъписа и направи крачка назад. Двамата офицери от другата маса скочиха на крака, а майорът заплашително ме хвана за ръката.

— Chispas!^[3] — извика генералът. — Нечувано! Този мерзавец ми говори на „ти“!

— Това далеч не е толкова невероятно, колкото ако един генерал вземе да се обръща към някакъв си мерзавец на „ти“! — отвърнах аз.

Двамата офицери посегнаха към сабите си. Майорът ме разтърси, посегна към дръжката на вратата и попита:

— Да наредя ли да го екзекутират, сеньор генерал?

Генералът презрително махна с ръка, върна се при стола си, отново седна и каза:

— Не! Такъв тип не е в състояние да ме обиди. Но вие имахте право, майоре, когато ми описвахте този човек. От него всичко може да се очаква. Нищо друго не го характеризира по-добре от факта, че се одързостява да ми говори на „ти“. Но нека запазим спокойствие. После ще разбере какво го очаква.

Той се намести по-удобно на стола и ме попита:

— В Германия ли сте роден?

— Да, сеньор — учтиво отвърнах аз.

— Каква професия имате?

— Учен съм.

— Олеле! Ако във вашето отечество има такива учени тогава много ми се иска да се запозная с някой неук необразован човек!

— В Германия няма такива, понеже на никой немец няма да му мине през ума мисълта да заговори непознати хора на „ти“. В това

отношение немецът твърде много уважава самия себе си. Даже и най-простият ратай няма да го направи.

— Човече! Знаете ли, че мога да ви смачкам?

— Не го знам, а и не ми се вярва. Един германо не се оставя тъй лесно да го смачкат. И изобщо не разбирам откъде-накъде ми говорите с такъв тон. Това, че сте генерал, не ви поставя над мен. Може би един немски сержант притежава повече сръчност и познания от вас. Но да оставим тези неща настрана, понеже са ми безразлични. Обаче много ме интересува въпросът с какво право ме наричате мерзавец? Познавате ли ме? Проведохте ли вече разследване защо съм изправен пред вас? Можете ли да твърдите, че не са ви подвели? Мерзавци са онези, които ме доवлякоха тук, и аз настоявам да ги накажете!

Изрекох всичко това толкова бързо, че бе направо невъзможно някой да ме прекъсне. Неописуеми бяха физиономииите на офицерите, както и погледите им, втречени в мен. Генералът изглеждаше така, сякаш беше получил дузина плесници, без да разбере от кого и защо. Поведението ми съвсем не беше чак толкова рисковано дръзко. Много добре знаех какво искам. Нямах основание да се страхувам от тези четирима мъже. Един бърз поглед наоколо още при моето влизане ми беше изяснил цялото положение. Прозорците бяха толкова малки, че не бе възможно някой да се промъкне през тях. Резето на вратата беше откъм вътрешната страна. Генералът изобщо не бе въоръжен — сабята му висеше закачена на стената. А единственото оръжие на двамата офицери бяха техните саби. Ами майорът? Е, той стоеше съвсем близо до мен и ми беше тъй да се каже под ръка.

След като ме зяпаха доста време, най-сетне генералът се обърна към прозореца и каза:

— Седнете на местата си, сеньори! Този човек не е с всичкия си. Не можем да му се сърдим. Но нека чуем какви щуротии ще ни разкаже.

— Но, моля ви! — намесих се аз. — Преди това няма ли да чуя какви щуротии са ви разказали срещу мен?

— Не, любезни ми приятелю, съвсем не е необходимо. Нямам желание да слушам същата история два пъти. Отговорете ми просто на следните въпроси: първо, пленявал ли сте майор Кадера?

— Да, но най-напред аз бях негов пленник.

— Познавате ли някой си сеньор Ескило Анибал Андаро?

— Да.

— Къде се запознахте с него?

— В Монтевидео.

— При какви обстоятелства?

— Той ме взе за полковник Латоре.

— Знам вече, знам! Счупил сте сабята на майора, снощи сте го пленил и сте му задигнал парите, нали?

— Да.

— Това е достатъчно. Друго не ми трябва да знам. Я се приближете до прозореца и погледнете навън!

Изпълних подканата му.

— Какво виждате?

— Дванайсет войници, които са се строили пред портата.

— Как са въоръжени?

— С пушки.

— След десетина минути дванайсетте куршума ще пронижат главата или сърцето ви. Ще ви разстреляме!

Той говореше съвсем сериозно. Върнах се при вратата, застанах до майора и казах:

— Сеньор, с леко сърце изрекохте думи, които имат за мен огромно значение. Наистина отговорих на въпросите ви, ала тези въпроси се отнасяха до голи факти, които, откъснати от своята взаимовръзка, изглеждат съвсем иначе и затова ги преценявате погрешно. Не съм извършил нищо, с което да заслужи дори и упрек, а още по-малко пък съм се провинил в някакво престъпление, наказуемо със смъртна присъда. Но даже и да беше така, аз пак имам правото да настоявам да бъда изправен пред някой законен и компетентен съд!

— Това условие е изпълнено. Тези двама господата бяха съдебните заседатели, а аз — председателят на съда. Напълно достатъчно е.

— Ах, така ли?! Ами моята защита?

— Беше излишна.

— Хайде бе! А самият аз, обвиняемият? Къде бях по време на разпита?

— Нямахме нужда от вас. Тук е установено извънредно положение. Посегнал сте на наш офицер. Ще бъдете разстрелян!

— Значи не може да има обжалване на тази присъда, така ли?

— Не. Дадени са ми генерални пълномощия от нашия генералисимо.

— И как се казва този висш сеньорисимо?

— Лопес Хордан.

— Хордан! Ако наистина е той, тогава настоявам да ми разрешите да разговарям с него!

— Не е тук. Но дори и да не отсъстваше, пак не бих ви изпълнил молбата. Не мога да му досаждам с подобни неща.

— А какво ще стане с моите спътници?

— Ще бъдат зачислени към войсковите поделения.

— Тогава да ви кажа, че съм натоварен с много важно известие до Лопес Хордан.

— Не ви вярвам.

— Без това известие неговият пронунсиаменто^[4] е обречен на неуспех.

— Всеки осъден твърди, че има да съобщава нещо важно. Решим ли да го изслушаме, винаги се оказва някаква дреболия, с която се стреми да отложи с някоя и друга минута изпълнението на смъртната присъда. Не можете да разговаряте с генералисимото. Изобщо цялото ви поведение е толкова нахално, че не виждам ни най-малката причина да изпълнявам каквото и да било ваше желание.

— Значи наистина незабавно ще бъда разстрелян, макар че съм чужденец, когото нямате абсолютно никакво право да съдите?

— Да. Вече казах, че тук е в сила извънредно положение.

— Генерале, ще отговаряте за поведението си!

— С голяма лекота ще нося тази отговорност. Майоре, отведете този човек и очаквам рапорта ви за изпълнението на присъдата!

— Но не можете да ме застреляте току-така! — намесих се аз, като поразхлабих ремъка на китките си. Няма ли да ми разрешите първо поне да говоря с някой свещеник?

— И това не може. Тръгвайте!

— Генерале, не ме познавате, иначе бихте постъпили другояче. Няма да ме разстреляте. Няма такова право. Няма да го допусна!

— Ами! Майоре, изведи го!

Генералът вдигна ръка и посочи към вратата. Майорът посегна към мен, ала получи такъв юмручен удар, че падна на земята като подкосен. В същия миг бързо измъкнах двата револвера от колана му и

подлостих вратата с резето. Единия от тях насочих към генерала, а другия — към двамата офицери.

— Сеньори — казах им, но не високо, а с приглушен глас, за да не привлече вниманието на хората, намиращи се в преддверието, — ако някой от вас извика, или направи едно непозволено движение, ще го застрелям. Давам ви честната си дума!

Офицерите мълчаха. Ту се споглеждаха един друг, ту ми хвърляха по някой слисан поглед. Не бяха очаквали подобно нещо. За да ги сплаша още повече, аз продължих:

— Преди малко самите вие изказахте мнението, че от мен може да се очаква всичко. Е, добре, тогава спокойно можете да очаквате да застрелям и трима ви, преди да бъде изпълнена присъдата. Куршумите ми са по-бързи от вашите саби. Грешно си направихте сметката. Аз не съм някое аржентинско овчарче, което да бъде сплашено само с думата „генерал“. За мен е важен човекът, а не титлата му. Не се оставям току-така да бъде притиснат до стената от негодници. Тъй нареченият майор нахлу през границата като пладнешки разбойник. Противопоставихме му се напълно законно и заради това трябвало да бъде разстрелян, така ли? Само туй липсваше! Седнете на столовете си!

Офицерите се поколебаха.

— Сядайте! — повторих аз. — Тези револвери са моя собственост. Майорът ми ги открадна. Познавам ги много добре и съм сигурен, че ще ви улучат незабавно, ако не изпълните някоя от заповедите ми. И тъй, сядайте!

Направих две крачки напред и заплашително насочих дулата към тях. Може би лицето ми да им се е сторило по-опасно от револверите, но тъй или иначе тримата колебливо заеха предишните си места.

— Няма да стреляте. Няма да посмеете! — процеди през зъби генералът.

— Няма да посмея ли? Че от какво ли има да се бои осъденият на смърт?

— Не можете да се спасите по този начин!

— Кой знае! Във всеки случай така предварително бих отмъстил на съдиите си за несправедливата присъда. Но кой ви е казал, че няма да успея да избягам? Не се страхувам от хлапетиите в преддверието. Просто ще важи законът живот за живот, смърт за смърт. Но чак дотам няма да се стигне. Каня се да ви дам възможност да избегнете

извършването на такава грешка, за която по-късно страшно ще съжелявате. Пред мен майор Кадера се представи като подчинен на Латоре. Ако ми беше казал, че служи на Лопес Хордан, нямаше да се стигне до никакви враждебни действия. Трябва да предам на Хордан важно съобщение.

— Само си приказвате!

— Добре, съмнявайте се колкото си щете, ваша работа! Лопес далеч оттук ли е?

— Не.

— За колко време може да пристигне?

— За три часа.

— Тогава изпратете човек да го извика.

— Не мога да го направя. Убеден съм, че лъжете.

— Спокойно ще посрещна тази обида и ще ви направя едно предложение, което навярно няма да се поколебаєте да приемете. Не забравяйте, че животът ви се намира в ръцете ми. Сега ще ме пуснете, после ще дадете на мен и на спътниците ми стая, където има човешки условия за пренощуване, а пред вратата ще поставите войници. Същевременно ще изпратите на кон бърз куриер до Хордан и щом той се завърне, ще ме срещнете с него. Потвърди ли генералисимото смъртната ми присъда, тогава няма да имам нищо против да ме разстреляте.

Генералът хвърли на другите въпросителен поглед, а после ме погледна недоверчиво.

— Кроите някакъв коварен план, нали? — попита той.

— Не, говоря напълно откровенно.

— По дяволите! Какво ще си помисли Хордан, когато разбере, че... че...

Той се поколеба да доизкаже мисълта си и затова аз я довърших:

— ... че сте допуснали един немски мерзавец така да ви притисне до стената, нали? Но Хордан ще ви прости. Във всички случаи тъй ще е по-добре, отколкото ако по-късно научи какви неизмерими загуби са му причинени с моя разстрел или по-точно с моето убийство, защото, сеньори, мога да се закълна в едно: вие сте напълно убедени, че съм невинен!

Естествено той предпочете да не отговори на последните ми думи, а попита:

— Ами ако се съглася с предложението ви, ще ми предадете ли тези два револвера?

— Не, ще ги дам само на Хордан. Ей там вляво виждам една врата. Накъде води тя?

— Към една празна задна стая.

— Може ли от там да се излезе навън?

— Не.

— Тогава наредете да доведат моите спътници. Ще се настаним в тази стая и вие ще заповядате да ни донесат храна, нещо за пиене и пури. Щом Хордан влезе в тази стая, аз ще му подам през полуотворената врата револверите си. Но дотогава ще ги задържа.

— Давате ли ни честната си дума, че няма да направите никакъв опит за бягство и че кротко и мирно ще стоите в съседната стая?

— Да.

— И че изобщо няма да използвате насилие или коварство?

— Добре, ала това предполага и вашата честна дума, че и вие ще изпълните моите условия!

— Давам ви я, сеньор. Да си стиснем ръцете!

Подадох му ръка. Той я пое бавно и колебливо.

— Майор Кадера неколkokратно ми дава честната си дума, но все я нарушаваше — продължих аз. — Струва ми се, генерале, че вие притежавате по-силно развито чувство за чест от него. Имам ви доверие. Веднага отивам в определената стая, а вие ще изпратите при мен спътниците ми.

— Ще удържа на думата си. Но от вас искам да ми обещаете, че на никого от подчинените ми няма да разкажете какво се случи тук. За съжаление само Хордан ще трябва да го научи.

— Нищо няма да издам.

— Тогава вървете в стаята. Веднага ще наредя да доведат и другарите ви — каза той и отвори вратата.

Майорът все още лежеше на земята в безсъзнание. Наведох се над него и откопчах моя колан, за да го взема, защото в него бяха патроните ми. После минах в другата стая. Докато бавно затварях вратата, зад гърба си чух генералът да казва:

— Наистина е цял сатана, също както ни каза майорът...

Останалите думи не разбрах, но и сам можех да си ги добавя. Несъмнено този висш офицер не беше и подозирал, че всичко ще

свърши по такъв начин. Защо ли беше допуснал да вляза в стаята, придружаван само от майора, а не под охраната на четиримата войници? Но даже и в този случай щях да браня кожата си, макар че може би вече нямаше да съм жив. Вярвах на генерала, че ще удържи на думата си и както скоро разбрах, наистина не се бях лъгал. Само след броени минути другарите ми влязоха при мен. Зад тях вратата отново бе подлостена.

— Какво се е случило? — попита монахът. — В предната стая майорът лежи като труп!

— Но не е труп. Само малко му прилоша.

— Прилоша ли му? Просто по лицето ви си личи от какво му е прилошало! Ударихте ли го?

— Да.

— Cielos!^[5] Каква дързост! Доведоха ни тук. Какво означава това — подобряване или влошаване на положението ни?

— Подобряване — поне за вас. За мен означава временна отсрочка на присъдата. Ще бъда разстрелян.

Всички се изплашиха. Разказах им какво се беше случило. Взеха да клатят глави, слисани от дързостта ми, която всъщност не беше кой знае колко голяма. Щом някой човек е заплашен от смърт, тогава не може да става дума за безумна дързост, понеже всъщност за него не съществува вече никакъв риск. Естествено се зарадвах, тъй като всичко бе преминало все пак успешно, но не вярвах в щастливия изход от разговора ми с Хордан. По-скоро бяха на мнение, че той ще си отмъсти за всичко, което съм причинил на подчинените му. Обаче аз бях оптимист и им обясних как би следвало да се държат.

Донесоха ни месо и сол, вода и дори бутилка вино. Повече не можехме и да искаме, тъй като освен това имаше и за всеки по две пури. Понеже стаята бе свършено празна, ние насядахме на земята, първо ядохме и пихме, а после запалихме пурите и зачакахме да видим какво щяха да ни донесат близките часове. Край нас цареше пълна тишина. Едва след като изминаха почти четири часа, доловихме сподавени гласове. Само от време на време до нас долиташе по някоя дума, изречена на висок глас.

После дочухме отмерени стъпки. След минутка нашата врата се откряна само на педя и в отвора се появи генералът. Той каза:

— Аз удържах на думата си. Сеньор Хордан е тук и ви очаква. Сега е ваш ред да спазите обещанието си и да ми върнете револверите!

— Ето ги — отвърнах аз и му подадох оръжията. — Кога ще мога да разговарям със сеньора?

— Незабавно.

— Ще ни разрешите ли всички да влезем при вас?

— Не. Елате само вие!

Сцената се бе променила. Двамата офицери отново седяха на своята маса, но се бяха въоръжили с револвери. Генералът — също. На другата маса, където в момента се настани и той, имаше вече други трима господа. Ако се съдеше по облеклото им, двама от тях бяха офицери, а третият изглежда бе цивилно лице. Пред всеки лежеше по един пистолет.

До вратата стоеше майор Кадера. Той бе блед и приличаше на болнав човек. Сигурно това бяха последиците от моя юмручен удар. Лицето му бе олицетворение на самата омраза. Коварните му очи ме посрещнаха с такъв поглед, който излъчваше едва сдържана жажда за отмъщение. И той стискаше в ръцете си два пистолета. Цялата тази картина изглеждаше достатъчно страшна, ала и това не бе всичко, понеже наоколо покрай стените неподвижно се бяха изправили войници, които държаха заредените си пушки „при нозе“. Беше съвсем ясно, че и при най-незначителното заплашително движение от моя страна щях да бъда направен на решето.

При подобна гледка едва ли някой може да запази доброто си настроение, и все пак не успях да сдържа усмивката си. Ако всички тези типове стреляха едновременно по мен, то неизбежно щяха да улучат застаналите отсреща хора, понеже бе невъзможно всички куршуми да се забият и да останат в тялото ми. Смешни бяха именно изключителните предохранителни мерки, имащи за цел да сплашат един-единствен човек.

Генералът ми посочи с пръст мястото, където трябваше да застана. Изправих се точно срещу човека в цивилно облекло. Той ме измери с пронизващ поглед. Аз се огледах наоколо и на всички лица видях изписана смъртната си присъда. Дали все пак не бях рискувал твърде много? Ами ако единствената надежда, на която градах всичко, се оказеше измамна?

Цивилният поде пръв:

— Казвам се Лопес Хордан. *Ти* си искал да разговаряш с мен. Надявам се да не ми губиш напразно скъпоценното време. Окаже ли се, че не си имал никакво основание да поискаш да ме извикат, тогава ще наредя да ускорят изпълнението на смъртното ти наказание.

Той наблягаше с особен тон на второто лице на глаголните форми, които използваше. Значи генералът му беше разказал, че веднага също го бях заговорил на „ти“ и сега Хордан искаше да види дали щях да дръзна да постъпя и с него така. Или щях да спечеля, или да загубя. Щом веднъж вече не бях търпял това „ти“, то и този път не биваше да го допускам. И бездруго положението ми не можеше да стане по-лошо. Ето защо спокойно отговорих:

— След голямата враждебност, с която бях посрещнат, ми е особено приятно да почувствам такова дружелюбно отношение в тази къща. Още сеньор генералът ми зарадва душата с толкова топлото „ти“, а тъй като и от теб чувам същото братско обръщение, тая надеждата, че...

— Пес такъв! — изкрещя Хордан и скочи на крака. — И с мен ли дръзваш да се държиш така?!

— Защо не? — отвърнах най-безобидно. — Следвам само твоя личен пример.

— Ще наредя да те разчекнат с волове!

— Така сам ще си навредиш, Хордан, понеже в такъв случай нито готовността на Уилям Хаунтърс да ти помогне, нито на сеньор Тупидо, а именно те двамата ме изпращат при теб, ще...

Не успях да продължа по-нататък. Толкова заплашителното поведение на този човек, който явно не владееше страстите си, се промени мигновено. Внезапно по лицето му се изписа дружелюбен израз, както и напрегнато очакване. Той направи две крачки към мен и припряно попита:

— Сеньор, споменахте две имена. Познавате ли тези хора?

— Да. Бях изпратен от Хаунтърс при Тупидо, а той...

— ... а той ви изпраща при мен, така ли?

— Да.

— С положителен или с отрицателен отговор?

— С положителен. Всичко е вече на път към вас.

— Ah, *qué alegría!* И точно вас щяха да разстрелят! Човека, пратеника, когото очаквам с нетърпение от толкова време! Вън, типове

такива! По-бързо, иначе ще стрелям в краката ви!

Заповедта му се отнасяше до застаналите край стените войници, които незабавно си плюха на петите. Имах чувството, сякаш съм изтеглил най-голямата печалба от всички съществуващи държавни лотарии. Обаче майорът направи такава физиономия, чието изражение изобщо не подлежи на описание.

— Тъй, тези негодници се махнаха — каза Хордан. — Добре дошъл, сеньор! Сега сме само между свои хора и спокойно можете да изпълните поръчението си.

Той хвана ръката ми и сърдечно я разтърси.

— Не бързайте толкова, сеньор! — отвърнах му. — Аз понесох страхотни обиди. Дойдох да ви направя една услуга, за чиято важност и значение изглежда самият вие все още нямате представа, понеже вашите желания ще бъдат изпълнени над очакванията ви. Но вместо да ме посрещнат с добре дошъл и думи на благодарност, с мен се отнесоха с такава враждебност, каквато едва ли има равна на себе си. За малко да ме разстрелят! Няма да започна да говоря за мисията си, преди да получа полагаемото ми се удовлетворение.

— Ще го получите сеньор, съвсем сигурно ще го получите. Само някакво странно стечение на обстоятелствата може да е виновно за всичките ви неприятности.

— Вината не е в обстоятелствата, а в хората. Излъгаха и сеньор генерала, и вас. Непременно трябва да изпълните молбата ми и да ми разрешите да ви разкажа какво се случи в действителност.

— Разрешавам ви, дори трябва да го направите! Започвайте!

— Но за целта ми е необходимо присъствието на моите спътници. Мога ли да ги повикам?

— Не. Те не бива да узнават, че вие...

— Те могат спокойно да чуят онова, което ще кажа на първо време. Трябват ми тук като свидетели срещу нашия обвинител, който с лъжите си искаше всички ни да погуби.

— Тогава нека влязат. Разрешавам им.

Приблжих се до вратата на страничната стая, отворих я и оттам излязоха спътниците ми. Пръв беше брат Иларио. Без да се бави, той се приближи до Хордан и му каза:

— Сеньор, предполагам, че сте онзи, когото тук наричат генералисимо. Искam удовлетворение за позорното отношение на

хората ви към нас, което трябваше да понесем. Не съм запознат с плановете ви, ала как е възможно да получат Божията благословия, щом хората ви се държат като крадци, разбойници и убийци и не зачитат дори моето съсловие!

Хордан го измери със сериозен, кажи-речи гневен поглед и му отговори:

— Служите си с доста дързък език, отче! Казаха ми името ви и знам, че сте храбър човек, ала все пак не поемайте твърде големи рискове!

— Нищо не рискувам, само ви казвам истината, сеньор. Отнесоха се с нас като с някакви негодници и вързани с ремъци ни довякоха чак дотук. Нима подобно насилие ще остане ненаказано?

— Та вие изобщо не сте вързани!

— Бяхме и все още щяхме да бъдем, ако не се бяхме освободили сами. Не ни завързаха отново само от страх пред револверите на нашия приятел.

— Всичко ще разследвам, но се налага да ви помоля да бъдете по-сдържан. Уважавам храбростта, но не обичам да гледам как някой се опитва да изпробва това свое качество срещу мен. Независимо дали сте прави вие или майор Кадера, и в двата случая съм принуден да осъдя някои действия, които човек би трябвало да сметне за невъзможни. Насред моята главна квартира, заобиколен от здрави зидове и стотици войници, един-единствен човек и то чужденец, дръзва да се опълчи срещу нас и да заплашва със смърт най-висшите ми офицери!

— Бил е принуден да го направи, защото без каквото и да било право са искали да го разстрелят!

— Дори и ако правото е било на негова страна, ще трябва да признаете, че е проявил направо смайваща дързост. Ако всичко не ми бе разказано от свидетели, на които не мога да не вярвам, щях да сметна подобна безумна смелост за невъзможна. Та този човек пленява край Рио Негро един офицер, който води със себе си над петдесет въоръжени войници, и след като го разоръжава и му счупва сабята на брега на река Уругвай, повторно го измъква измежду неговите кавалеристи и не само него, ами и още четирима пленници, вързани на дърветата! После го залавят и вързан го докарват дотук. Ала вместо да се почувства смазан от близката, неизбежна смърт, той поваля с удар

майора на земята и с оръжия в ръцете налага на командващия такава капитулация, дето няма равна на себе си! Та това е голям позор, който ще ни остане за цял живот.

— Сеньор — казах аз, — нима ще се сърдите на Уилям Хаунтърс, защото за изпълнението на една толкова важна задача ви е изпратил човек, на когото може напълно да се осланя?

— Не, напротив, трябва да го похваля. Но навярно ще признаете, че изиграхте една карта, която всеки друг би предпочел да не пипа, нали?

— Въпреки това я използвах, защото беше останала само тя, а нямах намерение да се отказвам от играта. Но какво искате, сеньор? Един давец се човек вижда въже, с чиято помощ може да се измъкне от водата. Това е последният му шанс за спасение. Нима не бива да се хваща за въжето само защото можело да се скъса? Би било страшно глупаво! Аз се улових за него и то все още не се е скъсало.

— Ами ако ви блъснем пак да паднете във водата?

— Няма да го направите!

— Казвате го с толкова сигурен и самоуверен тон! Може и да се лъжете.

— В такъв случай заблудата ми ще ви донесе неизмерими щети. Че с кого ще сключите съответната сделка, ако бъда убит?

— С вас, но, разбира се, преди това.

При тези думи той ми хвърли дебнещ поглед. Явно беше любопитен да чуе какво щях да му отговоря, понеже от отговора ми зависеше всичко. Вярно, че откакто му се бях представил като очаквания от него пратеник, той веднага беше сменил тона и се държеше така, сякаш от този миг нататък нямаше от какво повече да се страхувам. Но на мен и през ум не ми минаваше да му вярвам. За Хордан се носеше слухът, че е наредил да убият неговия пастрок. А човек, който дава заповед да ликвидират собствения му баща, сигурно ще е и в състояние да наруши веднъж дадената дума и да накара да разстрелят някакъв си чужденец, след като го е използвал. Трябваше да го убедя, че ако крои подобен план, то той няма изгледи за успех. Ето защо отговорих:

— Сеньор, имате същата погрешна представа за мен, както и вашите офицери и войници. След сключването на сделката ще ви е напълно невъзможно да промените дружелюбното си отношение към

мен, понеже нямам намерение да ви съобщавам каквото и да било преди да ни гарантирате сигурността с вашата честна дума.

— Ами ако после наруша дадената дума?

— Тогава веднъж завинаги ще изгубите доверието на хората, което в никой случай няма да е от полза за настоящите ви намерения. Впрочем не съм дошъл тук, за да се изложам на една опасност, с която няма да мога да се справя.

Лицето му се покри с бръчки и след като махна презрително с ръка, Хордан каза:

— Значи смятате, че можете да се мерите с нас, и то по-специално с мен, така ли? Досега никой не беше дръзвал да ми заяви подобно нещо!

— Но аз съм го казвал вече на мнозина и те винаги са имали възможност да разберат, че съм бил прав. И в сегашния случай съм взел такива мерки, че няма от какво да се опасявам. Дали ще удържите на думата си, или не, ми е съвсем безразлично, защото съм в състояние да ви принудя да я спазите. Но въпреки това ви заявявам, че ще говоря по нашите делови работи само след като ни дадете уверението, че не таите към нас никакви задни мисли.

— Нищо не ми пречи да го направя — каза той с лека усмивка. — И така, давам ви честната си дума, че намеренията ми към вас са съвсем ясни и открити.

— Това звучи доста двусмислено, но ми стига. Мога да поискам от вас и друго, по-точно формулирано изявление, но знам, че и то няма да ми предложи по-голяма сигурност.

— Значи вече нищо не ни пречи да започнем с деловата работа.

— Първо искам да изложам обвиненията ни срещу майор Кадера.

— Можем да го оставим и за по-късно.

— Не, понеже от начина, по който ще оцените поведението му, ще зависи и начинът, по който ще изпълня възложените ми към вас поръчения.

— Е, добре! С какъв документ разполагате, за да ми докажете, че действително сте пълномощник на двамата вече споменати господа?

— Моля ви да ми кажете по-точно какъв документ искате от мен?

— Естествено някакво писмено пълномощно.

— Позволете ми, сеньор, да изкажа учудването си от това искане. Щях да си заслужавам боя, ако бях извършил такава глупост. Какво ли щеше да стане с мен, а и с вашите планове, ако бяха намерили в мен подобно писмо?!

— Значи нямате такъв документ, така ли?

— О, имам, само че не е в писмен вид, а в устен. Тъй като съм посветен в цялата работа и ще ви доставя желаното, аз просто трябва да съм пълномощник на вашите кореспонденти. Ако това не ви е достатъчно, ще изпратя човек до Монтевидео и вие ще се видите принуден да отложите окончателното сключване на сделката до завръщането му.

— Нито имам такова желание, нито пък време. И тъй, готов съм да ви призная за пълномощник и очаквам да ми съобщите условията си.

— Те няма да ви бъдат представени тук, а едва в Буенос Айрес.

— Вие да не сте луд? — извика той изплашено. — Та нали точно там са враговете ми! Нали се боря срещу тамошното правителство? Там управлява президентът Сармиенто, когото искаме да съборим от власт. Как можете да говорите за този град!

— Имам две причини, сеньор. Първо, товарът ни, който е предназначен за вас, се намира на борда на кораб, хвърлил котва в тамошното пристанище, и второ...

— На котва там? — прекъсна ме той. — И мислите, че ще го повярвам?

— Защо не?

— Защото би било безумна дързост!

— Преди малко вече споменахте за дързостта ми. Защо тогава да не проявя същата смелост и относно доставките ви? Пристанището на Буенос Айрес е най-сигурното място за товара именно понеже никой не очаква да поемем такъв безумен риск. Буретата, балите и сандъците са декларирани и обмитени като петрол, тютюн и играчки.

— Нима не ги провериха?

— Само няколко от тях, които съвсем незабележимо пробутахме в ръцете на митничарите. Разбира се, те наистина съдържаха обявените стоки.

— Тогава сте имали голям късмет. Но ако оставите кораба на котва пред Буенос Айрес само час повече, отколкото е абсолютно

необходимо, това би означавало да предизвикате съдбата. Какъв е вашият кораб?

— Това е бърз американски тримачтов платноход на име „Вятър“.

— Значи тримачтов кораб без реи на задната мачта. Дали този плавателен съд ще може да стигне по река Парана поне до Росарио?

— Дори и до самия Парана, главния град на провинция Ентре Риос.

— Тогава ще трябва незабавно да напусне Буенос Айрес, чието пристанище е толкова лошо, че всеки памперо заплашва корабите с гибел. Ще ви посоча едно място край Парана, където платноходът ще трябва да хвърли котва, а вие ще изпратите вестоносец до капитана, който да го уведоми за решението ни.

— Няма да стане, сеньор!

— Защо?

— Защото самият вие не ни давате възможност да приемем това предложение. Цялото ви поведение е такова, че ме принуждава да продължавам да действам с досегашната си предпазливост. Нямам намерение да наредя на „Вятър“ да се отправи към което и да било място в провинцията Ентре Риос, защото може би само след броени дни тя ще падне в ръцете ви. Така и ние изцяло ще се озовем във властта ви.

— Това ще рече, че ми нямате доверие, така ли? — избухна той.

— Да, нямам ви доверие. Самият вие споменахте, че е възможно да не удържите на дадената дума. Следователно трябва да взема такива мерки, които да гарантират както свободата, така и пълната ни безопасност.

— Сеньор, рискувате твърде много! Прекалено залагате на моята снизходителност! В думите ви се крие такава обида, която не мога да оставя ненаказана.

— В тях не се крие нищо друго освен чистата истина, основаваща се на факти. И понеже тези факти идват от вас, следователно обиждате сам себе си. Впрочем няма как да изпратя човек до капитана. Няма как, а и е излишно. Капитанът е запознат с искането ви вече не по-зле от самия мен.

— Че как е възможно да е запознат?

— Той се намира тук, пред вас, и чу думите ви. Ей го къде е, капитан Фрик Търнърстик от Ню Йорк, комуто мастър Хаунтърс е поверил товара.

При тези думи посочих моряка, който не владееше испански дотолкова, че да разбере напълно какво бях казал.

Но тъй като чу името си и видя как го посочих, той проумя, че става въпрос за него. Затова пристъпи крачка напред и каза:

— Йес, сеньоро! Аз съм капитано Фрико Търнърстико от Нью Йорко. Моето платноходо се казва „Вятро“ и се надявам, че туй ви стига!

Хордан го измери с учуден поглед, а после ме попита:

— Що за език е това? Прилича ми на английски!

— Да, сеньор, капитанът не владее испански.

— Как му поверяват тогава подобна задача?

— Тъкмо заради това е подходящ за целите ни. Щом не знае езика на страната, никой няма да допусне, че ще се заеме с такова начинание, за което владееенето на испански изглежда абсолютно необходимо. Впрочем на борда си той има хора, които винаги може да използва като преводачи, какъвто е например случаят с неговия боцман, придружил го чак дотук.

— И боцманът ли е тук? Че защо?

— За някаква определена цел и дума не може да става. Те изобщо не са имали намерение да идват при вас, сеньор, а са били принудени.

— Но те са напуснали и кораба, и Буенос Айрес. Защо?

— По делови причини. Мастър Хаунтърс ме изпрати да пътувам с капитана като суперкарго. Мисията ми ме отведе най-напред при сеньор Тупидо в Монтевидео. Там слязох на сушата, за да се представя на този господин. Обаче капитанът продължи да плава за Буенос Айрес, където щеше да ме очаква. Ала още преди пристигането ми той и боцманът предприели пътуване по река Уругвай, за да разберат дали нейде нагоре по течението й могат да се намерят търговски стоки, подходящи като товар, който щели да вземат на борда след предаването на вашата пратка. На връщане се качили на един сал, който бил нападат от майор Кадера. По една чиста случайност ние се срещнахме с капитана на онова място.

— Наистина голяма случайност, сеньор! — каза Хордан и ме измери с подозрителен поглед.

— Да, така е! Виждате, че вашият майор е предприел враждебните си действия изключително срещу такива хора, които са дошли да действат във ваша полза, а следователно естествено и в негова. Вместо да дойдем при вас като уважавани търговски партньори и да бъдем поздравени с добре дошли, ние бяхме довлечени тук като пленници. Вече споменах, че се виждам принуден да поискам удовлетворение.

— Ще ви се даде според обстоятелствата.

— Сеньор, и тези ваши думи са двусмислени и съмнителни!!

— Защото и самият вие ми се виждате извънредно съмнителен. Всичко, което ми разказвате, ми се струва твърде невероятно, сеньор!

— Така ли? Значи не ми вярвате? Тогава ще е по-добре да прекъснем този разговор. Щом като ми имате толкова малко доверие, колкото и аз на вас, целта на моето пътуване е невъзможно да бъде постигната. Моля ви да ни пуснете да си вървим.

— Да ви пусна ли? Да не би да искате да кажете, че трябва да ви освободя? И дума да не става!

— Е, постъпете както намерите за добре. Нямам какво повече да ви кажа!

Отдръпнах се назад и си придадох възможно най-безгрижен израз на лицето. Това не остана без резултат. Проявената от мен самоувереност явно му импонираше. Въпреки всичко той ме заплаши:

— Спомняте ли си обещанието, че спокойно ще посрещнете участта, която аз ви отредя?

— Разбира се. Казах, че ако потвърдите смъртната ми присъда, спокойно ще посрещна разстрела.

— Е, струва ми се, че така и ще направя! Какво ще кажете? — попита ме той.

— Нищо, сеньор.

— Нима смъртта ви е наистина толкова безразлична?

— Не, но аз просто спазвам обещанието си. Гибелта на един човек с нищо няма да промени хода на световната история, макар че за вас смъртта ми ще има неприятни последици, понеже няма да можете да сключите тъй желаната сделка.

— Не разбирам защо мислите така. Че нали капитанът е в ръцете ми!

— Той не е упълномощен и няма правото да преговаря с вас.

— Но има товара. Ще го освободя само след като получа стоката. Виждате, че разполагам със средства, с които мога да ви принудя да ми се подчините.

— Лъжете се. В случая капитан Търнърстик изобщо няма право да се разпорежда. Сеньор Тупидо е човекът, който в момента заповядва на кораба. Убийте ме, задръжте капитана и боцмана, нямам нищо против. Но така няма да се доберете до пратката.

— Cáspita!^[6] Че какво общо има Тупидо с кораба?

— Как да няма? Нали е съдружник на мастър Хаунтърс и следователно е съсобственик на товара! Не се ли върнем до един точно определен ден, той ще разбере, че ни се е случило нещо лошо в главната квартира и повече и през ум няма да му мине да поддържа делови контакти с вас.

— Ами! Ако не сключи сделката, ще понесе големи загуби!

— Кой, той ли? Единствено вие ще пострадате! Тупидо незабавно ще продаде товара на вашите врагове и вие сам знаете много добре колко бързо ще го грабнат. Те се нуждаят от пушки и муниции кажи-речи повече и от вас.

— Но няма да му платят нито песо!

— Напротив, веднага ще му платят, докато вие ще получите пратката на кредит.

— Сеньор, страшно се заблуждавате — засмя се той. — Товарът представлява контрабандна стока. Каже ли Тупидо на правителството от какво се състои пратката, президентът Сармиенто няма да я купи, а просто ще я конфискува!

— Струва ми се, че вашата заблуда е по-голяма от моята. Естествено Тупидо в никой случай няма да направи предложението си, докато „Вятър“ е на котва в пристанището на Буенос Айрес. Преди това той сигурно ще върне кораба в Монтевидео. И така, за конфискация и дума не може да става. Ще загубите във всяко отношение, понеже Тупидо ще направи пред президента всички възможни разкрития, на които е способен. Така се уговорихме с него още в Монтевидео. Въпреки че дължимата сума е значителна, двамата съдружници проявяват готовност да ви я дадат на заем. Но сега естествено ще трябва да се откажете от тези пари и не ми се вярва това да ви донесе някаква полза.

„Генералисимото“ се разходи няколко пъти нагоре-надолу из стаята, после се спря в най-отдалечения ъгъл, направи знак на генерала да отиде при него и двамата подеха тих разговор. След това генералът се върна на мястото си, а Хордан се обърна към мен:

— Отговорете ми на следния въпрос — защо сте наредил на кораба да се отправи към Буенос Айрес, право в бърлогата на звяра, който се каня да унищожа?

— От предпазливост, за да бъда по-сигурен, че няма да ме измамите.

— Дяболо! Ама сте искрен сеньор, няма що!

— Очаквам, че и вие ще сте също тъй искрен към мен!

— Е, добре! Смятам ви за страшно изпечен негодник!

— Благодаря, сеньор! От вашата уста тези думи са истинска похвала за мен. Впрочем не съм дошъл при вас да водя голословни спорове. Настоявам да ми отговорите дали се отказвате от сделката или не!

— Първо ми кажете защо не сте отпътувал и вие за Буенос Айрес, а сте поел на кон през Банда ориентал!

— Защото това беше най-краткият път до вас. Вярно, че нямах намерение да избира посоката, в която ни отвлече майорът. Мислех, че ще мога да ви намеря в Сан Хосе, в чифлика, където е бил убит Уркиса, вашият баща.

Много добре знаех какво рискувам с тези думи. Та нали самият той беше убиецът! С това дръзко подмятане целях да го извадя от равновесие и видях, че не съм се излъгал, понеже той бързо пристъпи две крачки към мен, протегна и двете си ръце, сякаш за да ме сграбчи, но после изглежда размисли и промени намерението си. Изтъпанчи се съвсем близо пред мен и ми кресна:

— Какво знаете за това убийство?

— Нищо повече, отколкото знаят всички други хора.

— Говори ли се за него и в чужбина?

— Да.

— Какво?

— Нямам задължението да играя ролята на осведомителен източник.

— Убиха го гаучоси, долни мерзавци, които се бяха разбунтували срещу него!

— Възможно е!

— Да не би да мислите, че...

Той млъкна.

— Какво? — попитах аз.

— Че може би гаучосите са били само маша в нечий ръце?

— Наистина така се говори.

— Мътните го взели! И чия маша са били?

Очите му бяха широко отворени. Изглеждаше, сякаш се кани да ме унищожи с поглед. Въпреки това спокойно отговорих:

— Били са ваша маша, сеньор.

Брат Иларио изплашено извика. Офицерите наскочаха от местата си. Хордан залитна крачка назад, после се втурна към мен, сграбчи ме за дрехата и изкрещя:

— Куче, това ще ти струва живота! Ще те удуша!

Започна да ме разтърсва насам-натам. Запазих спокойствие и не се възпротивих, а само рекох:

— Сеньор, запазете хладнокръвие! Искахте от мен да чуете истината и аз ви я казах. Ако допускате тя да ви развълнува и разстрои толкова силно, сам се излагате на опасността в крайна сметка хората все пак да повярват на тези дрънканици!

— Дрънканици! А-а, тази дума ви спаси! — каза той и отдръпна ръката си. — Значи смятате този слух за празни приказки?

— Естествено, защото само дърдорковци са в състояние да изговорят нещо, което при определени условия може да им струва главата.

— Значи за мен наистина се говори... хората казват, че...

— Да. — кимнах аз. — Тъй казват.

— Къде? И в Европа ли?

— Също и там.

— Каква подлост! Ужасно! Ами вие? Вие вярвате ли го?

— Сеньор, въпросът ви е съвсем излишен. Нима към един убиец щяхме да проявим толкова голямо доверие, каквото проявяваме в случая с това, че идвам при вас да сключа такава значителна сделка?

— Вярно, вярно!

Хордан ми обърна гръб. Бях го накарал да изпадне в изключително силна възбуда. Известно време той се разхожда нагоре-

надолу из стаята с големи крачки, после се спря пред мен, сложи ръка на рамото ми и каза:

— Човече, или сте някой напълно умопобъркан тип, който не знае какво говори и какво върши, или майорът е прав, като ви нарича сатана! Но и в двата случая сте изключително опасен субект. Кое от двете ми предположения е вярно?

— Нито едното, нито другото. Просто съм съвсем искрен. Вярвах, че говорейки истината ви правя услуга. Който иска съвсем точно да разбере в какво положение се намира, както и да овладее развоя на събитията, той трябва преди всичко да знае какво мислят другите за него.

— Тъй! Значи ме смятат за убиец! Ръцете ми били изцапани с кръв. Значи ще трябва в действията си да се съобразявам с това мнение на другите за мен. Но ако си въобразявате, че ви дължа благодарност за вашата откровеност, то се лъжете. Има и един такъв вид откровеност, който спада към категорията нахалство и тъкмо към тази категория причислявам и вашата искреност. Ще ви убия и ще изпратя един парламентър при Тупидо в Буенос Айрес.

— Вашият човек може спокойно да си остане тук. Без мен Тупидо няма право да предприема каквото и да било. В цялата работа само аз съм представителят на мастър Хаунтърс. Така че още сега ще наредя на капитан Търнърстик в мое отсъствие да не ви дава нито едно буре и нито един сандък! А вие сте направил вече първите крачки и за вас няма връщане назад. Приготовленията са погълнали цялото ви състояние и ще можете да постигнете целта си единствено с помощта на нашите пари и на оръжията, които ще ви доставим. Убийте ли ме, държете ли се враждебно към спътниците ми, няма да получите нито едно песо и нито шепя барут. Казвам ви го най-сериозно. А сега правете каквото искате!

Той погледна въпросително към офицерите си. Генералът повдигна рамене. Другите не обелиха нито дума. По лицата на моите спътници си личеше, че берат голям страх. За самия мен бе ясно, че с учтивост и любезности щях да постигна целта си значително по-бързо, ала подобно поведение ми намирисваше на малодушие.

Най-сетне генералисимото се обади:

— Ако допуснем, че всичко наистина е така, както ми го разказахте, тогава си имам работа само с вас, с капитана и с боцмана.

А какво ще става с останалите? Невъзможно е да съм тъй снизходителен и към другарите ви, щом нито имам вземане-даване с тях, нито пък някаква полза от присъствието им!

— Наел съм сеньор Маурисио Монтесо. Той се задължи да ме придружава със своите йербатероси и да ме доведе при вас здрав и читав. Те са посветени в цялата работа и с тяхна помощ щеше да се извърши контрабандирането на товара нагоре по Парана. Вече съм изпитал тези хора и знам, че са ми верни. Само на тях имам доверие. Ако не уважите това мое становище, от сделката ни нищо няма да излезе.

— Дяволски сте упорит, сеньор. Ами как са се присъединили към вас естансиерото и синът му?

— Сигурно майор Кадера ви е разказал всичко.

— А какво общо имате с монаха?

— Той е мой приятел, на когото вашите хора посегнаха без каквото и да било основание. Щом става дума за мирно споразумение помежду ни, не мога да приема да се правят изключения за когото и да било от моите спътници.

— Дяволите да ви вземат! Защо ли Тупидо и Хаунтърс са ми изпратили такъв човек, с когото нито мога да се разбера, нито пък почтено да преговарям?

— Съществуват най-различни схващания за разум и почтеност, сеньор. Двамата господа са на мнение, че аз съм подходящият за тях човек. А дали се харесвам и на вас, това вероятно им е доста безразлично.

— Тогава кажете ми поне как виждате уреждането на цялата работа! Все пак ще трябва да се изготвят и подпишат договори! Къде са те?

— Сеньор Тупидо ги отнесе със себе си в Буенос Айрес.

— Кой ги подписа от ваша страна?

— Все още никой. Предварително не знаем по кои точки ще се споразумеем. Тупидо ще подпише сам за себе си, а аз — за мастър Хаунтърс. От това можете да си направите извода, че моята личност е неприкосновена. Ако не дам подписа си, или ако не съм в състояние да го дам, цялата сделка пропада.

— А кой ще подпише от наша страна?

— Вие или някой от вашите доверени хора, когото ще упълномощите. Той ще ме придружи до Буенос Айрес.

— Но това е твърде опасно за него!

— Далеч по-опасно е моето положение при вас. Все пак предполагам, че сред вашите офицери ще се намери поне един-единствен човек, който ще рискува да предприеме нещо, което е по-малко опасно от поетия от мен риск да дойда при вас.

— Пак започвате да обиждате! Сред хората ми няма страхливци!

— Тогава не бива да казвате, че пътуването до Буенос Айрес било опасно.

— Можете ли да ми дадете честна дума, че в Буенос Айрес никой от хората ви няма да издаде с каква цел се намира там моят пълномощник, заедно с придружителите си, които несъмнено ще изпратя с него?

— Давам ви я.

— Добре, приемам я и ще разчитам на нея. Но това все още не означава, че съм съгласен с предложенията ви. Първо ще се съветвам с тук присъстващите господа, а вие ще се върнете в стаята си, за да изчакате резултата от съвещанието ни.

— Нямам нищо против, сеньор! Но преди това ще ми разрешите най-сетне да ви изложа обвиненията си срещу майор Кадера.

— Не е необходимо!

— О, напротив. Много държа да чуете преживяванията ни от наша гледна точка. Естествено ще бъда колкото е възможно по-кратък.

— Е, разказвайте тогава!

Той отново седна на мястото си и ме изслуша, без да ме прекъсне нито веднъж. Самият Кадера също не обели нито дума, макар че цялото ми изложение беше насочено срещу него. Но затова пък толкова по-красноречиви бяха очите му. Той беше мой смъртен враг — това ми го казваше както изразът на лицето му, така и всеки поглед, който отправяше към мен. Когато свърших, аз подканих моите спътници да ми бъдат свидетели, че съм се придържал към чистата истина и че по-скоро съм премълчал някои неща, отколкото да съм преувеличил. Всички потвърдиха думите ми.

— Разказахте ми съвсем същото, каквото вече чух от майора — подхвърли Хордан. — Съвсем естествено е всяка страна да представя

нещата в по-друга светлина. И тъй, нека приемем цялата работа за приключена и да я забравим!

— И на това съм готов, сеньор — отвърнах аз. — И така, ще се откажа от исканото удовлетворение, но настоявам за нещо, което се разбира от само себе си — да ни върнете всичко отнето.

— Охо! Това е прекалено!

— На какви хора заповядва майорът — на войници или на разбойници?

— На войници!

— Така се и надявам, защото иначе с някой разбойнически главатар не бихме сключили сделка на такава значителна сума. Но честният войник никога не граби! След като разбрахте, че съм така да се каже ваш търговски партньор, не бива да се бавите нито миг повече, за да ни върнете собствеността.

— Въпрос на гледна точка. И по този въпрос ще се съвещаваме и ще ви съобщим резултата. А сега вървете, излезте от стаята! Щом свърши съвещанието ни, ще ви извикам.

Ние изпълнихме нареждането му и се върнахме в задното помещение. Затвориха вратата зад гърба ни с резето, а после доловихме приглушени гласове на разговарящите офицери, но без да можем да разберем каквото и да било. Насядахме на земята и зачакахме. Спътниците ми се опитаха да критикуват поведението ми, но аз ги помолих да се откажат от намерението си и те замълчаха. Само капитанът поде тих разговор със своя боцман. Той го накара да му обясни какви преговори бях водил с Хордан. След като узна всичко, Търнърстик ми подаде ръка и каза:

— Чарли, чудесно си се справил! Навярно другите ще кажат, че си откачен, ала аз добре те знам що за човек си, а знам и че ще ни измъкнеш оттук.

Измина може би около час, след което ни повикаха. Веднага се приближих до самата маса и заставах в непосредствена близост до Хордан. Направих го с определена цел — а именно, защото до него лежаха моите два револвера. Изражението на майор Кадера беше твърде особено. Той изглеждаше ядосан и все пак в коварните и злобни черти на лицето му се четеше зле прикрит триумф. Несъмнено взетото в момента решение не му бе особено приятно и затова му бяха вдъхнали надежда за по-късно обезщетение.

— Готови сме, сеньор — каза Хордан. — Можете да се поздравите за решението, което взехме!

— Няма да го направя, преди да съм се запознал с резултата от съвещанието ви. Сигурно решението ви е и за вас поне толкова изгодно, колкото и за нас. Ние изобщо не искаме да извлечем някаква полза, или пък да получим милост, а искаме единствено справедливост. Какво решихте преди всичко относно моята личност?

— Няма да ви разстреляме.

— Хубаво! Значи мога да си прибера револверите.

Бързо грабнах оръжията си, затъкнах ги в колана и отстъпих няколко крачки назад.

— Стой! — избухна Хордан. — Нямах това предвид. — Не можем да ви разрешим да носите оръжия.

— Сеньор, естествено протестирам срещу подобна забрана. Но вие сигурно ще ми позволите да ги задържа!

— Не. Вие обещахте да се подчините на моята присъда!

— Обещах да не се противопоставям на разстрела си, ако вие наистина ме осъдите на смърт. Но тъй като не го направихте...

— Принуждавате ме да употребя насилие!

— Никого не принуждавам. Револверите са моя собственост, така че ще ги задържа.

— Както желаете! Който не иска да чуе, трябва да почувства. Майор Кадера, вземете му оръжията!

Тази заповед бе за майора също твърде неприятна. С голямо нежелание той се зае с изпълнението ѝ. Приближи се бавно до мен, спря се на две крачки и ми нареди:

— Дай ги!

— Вземи, каквото желаеш, сеньор! — засмях се аз. — Но внимавай да не се озовеш в непосредствена близост до юмрука ми. Веднъж вече го опита.

Свих десницата си в юмрук и му го тикнах под носа. Той се обърна към Хордан и му каза:

— Нали чухте, сеньор! Не иска!

— Но аз искам! — отвърна му генералисимото. — Даже заповядвам. Незабавно изпълнявайте!

Майорът изпадна в голямо затруднение. Избавих го от това положение, като помолих Хордан:

— Не го принуждавайте да ми посяга, сеньор! Щом се осмели да ме докосне, ще го просна на земята.

— Не забравяйте, че в случай на съпротива той ще използва оръжието си. Нали има пистолет.

— Досега да... но вече не!

Докато изричах тези думи, аз светкавично пристъпих към майора и изтръгнах пистолета от ръката му. Той изруга и посегна да ме сграбчи.

— Назад! — извиках заплашително. — Иначе ще ти понижа главата със собствения ти куршум!

— По дяволите! — извика Хордан. — Това е вече прекалено! Не виждате ли, че и ние, останалите, сме въоръжени? Какво можете да направите срещу нас? Предайте оръжията си и то незабавно, иначе ще извикам войниците си!

— Ще предам оръжията, сеньор, но не на вас, а ей на тези хора. Ето, вижте!

Подадох на йербатерото пистолета и на капитан Търнърстик един от моите револвери, понеже той като американец може би умееше да си служи с това оръжие по-добре от останалите. После бързо отидох до вратата, затворих я с резето и като насочих втори револвер към Хордан, продължих:

— Вашите хора не могат да влязат. Впрочем ако извикате, ще стреляме!

Всичко стана толкова бързо, че майорът все още стоеше на мястото си като закован. Вярно, че офицерите също бяха грабнали пистолетите си, ала не посмяха да стрелят. Боцманът беше застанал зад гърба на Хордан и хитро ми намигна. Разбрах какво искаше да ми каже, но му направих знак да изчака, защото в противен случай може би щеше да постъпи прибързано.

— Небеса! — извика Хордан. — Нима е възможно подобно нещо?

— Ще видите, че е напълно възможно, сеньор.

— Но нали ако действително посегнете на нас, тогава моите хора буквално ще ви разкъсат на парчета!

— Нека дойдат! Във всеки случай преди това ще си доставим поне удоволствието да ви изпратим там, където няма да имате повече възможност да пленявате хора.

— Но ние ще задържим в плен само вас. Хората ви ще могат свободно да се движат наоколо!

— Едва ли ще се отделят от мен дори и за секунда.

— Но вие наистина ли си мислите, че ще ви е толкова лесно да ни застреляте? Ето аз например вземам този... ох, олеле!

Той се опита да грабне лежащия пред него пистолет, но издаде болезнен вик, понеже боцманът хвана ръцете му с огромните си лапи и ги притисна към тялото му.

— Остави го на мястото му, човече, иначе ще те смачкам като лимон! — заплаши го великанът. — Продължавайте, сеньор! Най-сетне ми се предлага толкова желаният случай да притисна в менгемето си едно човешко същество тъй здраво, че мъзгата му да протече от ботушите.

— Пусни ме! — извика Хордан. — Негоднико, ще ме удушиш!

Никой не дръзна да му се притече на помощ. Срещу офицерите му бяха насочени дулата на два револвера и на един пистолет, а на всичко отгоре аз им заявих:

— Ако не оставите незабавно пистолетите си върху масата, ще заповядам на този човек да смачка гръдния кош на генералисимото. Уверявам ви, че веднага ще чуете как се чупят ребрата му! И тъй, махнете оръжията! Едно... две...

Едва бях изрекъл думата „две“ и пистолетите лежаха вече на масата. Впрочем тези господа не се страхуваха чак толкова от нас. Знаеха, че нищо не ги заплашва, ако не се държат враждебно към нас. На лицето на генерала се забелязваше дори израз на скрито задоволство. Съвсем сигурно той беше получил твърде строго мъмрене, загдето преди малко се беше оставил така да го сплаша. А ето че сега съвсем същата участ бе сполетяла и неговия началник. Несъмнено това го изпълваше със скрита радост.

— Вземете им оръжията! — наредих на йербатеросите.

Те не се поколебаха нито за миг да изпълнят заповедта ми, тъй че противниците ни разполагаха единствено със сабите си, от които нямаше защо да се страхуваме, понеже кажи-речи всеки от нас имаше огнестрелно оръжие.

— Отдалечи се от вратата и върви ей в онзи ъгъл, сеньор! — рязко са обърнах към майора.

Макар и бавно, той все пак се подчини. После направих знак на боцмана. Той пусна ръцете на Хордан, ала остана зад гърба му. Съвсем обезсилен, „генералисимото“ се отпусна на един стол, въздъхна и възкликна:

— Cáscaras!^[7] Що за хора са това! И съм принуден да търпя подобно нещо в главната си квартира! А вие, сеньори, изобщо не ми помагате!

Този упрек бе отправен към неговите офицери. Естествено те не можеха да му отговорят, както им се искаше, затова го направих вместо тях:

— Че защо не си помогнахте сам? Един генералисимо би трябвало винаги да знае какво да направи. Вече разбрахте, че не е толкова лесно да се разпореждаш с живота и имуществото на другите хора, особено когато те не са случайно появили се скитници, а опитни, честни и храбри мъже.

— Не забравяйте, че сте обградени от хиляди мои войници!

— Ха! Ние не се боим повече от тези типове.

Той ми хвърли поглед, в който се четеше безграничното му удивление.

— Убеден съм — продължих аз, — че нито един от вашите хора няма да посегне на някой от нас!

— Охо! Ще ви разкъсат, както вече ви казах.

— Никой няма подобно намерение! Нито един войник няма да предприеме нещо, което би могло да доведе до мигновената ви смърт.

— До моята смърт ли?

— Да. Ние сме десет мъже, а вие сте само шестима. Сигурно сте убеден, че няма да ни е трудно да ви вържем, нали?

— Каква ли ще ви е ползата?

— Много голяма. Ще ви вържем един за друг така, както правят с конете, за да образуват тропа. Ще ви изведем извън сградата, като минем между вашите войници. Те няма да дръзнат да ни посегнат, понеже веднага, щом някой от тях ни докосне, незабавно ще ви застреляме до крак. Продължавайте да го наричате безумно начинание! Твърдо съм решил да го предприема в случай, че ме принудите да ви доказвам как понякога и нещо направо откачено може да доведе до чудесен резултат. Имал съм си вече работа и с хора, много по-различни от вас. С оръжие в ръка съм си пробивал път между стотици команчи и

апачи, от които само един-единствен човек струва колкото двајсетина от вашите хора. Не се боя от големия брой противници. Находчивостта, проникателността и дързостта на отделния човек често водят по-бързо до целта от хаотичните съвместни действия на множеството. Ей така, както сме всички тук, тръгваме, извеждаме ви навън и се отправяме към реката. Да видим дали по този начин няма да успеем да си спасим живота и собствеността, а после да си възвърнем свободата! Дойдох при вас като приятел, бях посрещнат със спътниците си като негодяй и скитник, а дори и след като ви убедих каква огромна полза ще имате от мисията ми, пак не съм пощаден от подлите ви и коварни кроежи! Не, не съм човекът, който ще търпи подобни действия. Или — или! За мен сте просто един човек, на когото не мога да имам никакво доверие и затова не бива да се чудите, че ще постъпя с вас по начин, който ми налагат обстоятелствата.

Тези думи направиха желаното впечатление.

— Но какво искате от мен?

— Почтеност, нищо повече. Още от този миг желая да съм свободен!

— Имах намерение утре сутринта да ви пусна да отпътувате за Буенос Айрес, като ви дам за придружител моя пълномощник.

— Това е много добре, но не е причина дотогава да остана затворен. И кой ще бъде ваш пълномощник?

— Майор Кадера.

— Защо тъкмо той? Нали се опасявате от спречкване между нас двамата и затова искате да ме държите затворен до утре? А на сутринта ще трябва да се отправя на път, придружаван от него. Смешна работа!

— Избрах го, защото мога да разчитам на него, а и никой не го познава в Буенос Айрес. Естествено един мой пълномощник трябва да е там много предпазлив.

— Нямам нищо против да ме придружава, обаче настоявам да се отнасяте с мен така, както заслужавам.

— Е, добре, ще променя решението си и до утре ще бъдете мой гост. Това задоволява ли ви?

— Да, ако решението ви засяга и всички мои спътници.

— И за тях се отнася. Утре ще отпътувате заедно с Кадера. Естествено ще му дам и придружители, които ще са толкова на брой, колкото са и вашите спътници.

— Но защо?

— Та нали не мога да го оставя без никаква закрила!

— От мен да мине, макар да съм на мнение, че тази свита сигурно само ще привлече върху себе си вниманието на вашите противници. Впрочем не всички мои хора ще тръгнат с мен. Естансиерото и синът му се връщат право у дома си. Само йербатеросите ще ме придружат, понеже съм ги наел за осъществяването на нашата сделка. Естествено капитанът и боцманът ще се присъединят към нас, а брат Иларио няма да иска да се разделим. С какво ще пътуваме?

— Пак със сал. Не бива да се качвате на борда на параход, защото там вероятно ще събудите подозрения.

— Съгласен съм. Значи майорът има пълномощие да действа от ваше име и вие ще зачитате подписа му така, сякаш е поставен от собствената ви ръка?

— Да.

— Това ми стига, ала сеньор Тупидо сигурно ще иска и писмено пълномощно.

— Ще го дам на майора.

— Чудесно! Ами какво решихте относно собствеността ни?

Несъмнено той искаше да задържи много от нещата ни, но беше стигнал до убеждението, че няма да се съглася. Ето защо погледна въпросително към генерала, а последният му направи знак с глава да бъде по-отстъпчив. Тогава Хордан ми отговори:

— Ще получите всичко с изключение на сумата, която сте взел от майора.

— Няма да допусна да я задържите. Майорът трябва да си плати обезщетението.

— Какво ви засяга подпалването на някаква си чужда къща?

— Всеки почтен и свестен човек е мой ближен и никога не ми е нито чужд, нито безразличен.

— Но ние няма да удържим сумата от вас. Ще я вземем от парите на естансиеро Монтесо.

— Дали ще я вземете от мен или от него, е все едно. Не съм съгласен.

— Значи тази съвсем второстепенна точка ще провали цялото ни мирно споразумение?

— Да, освен ако не се откажете от вашето условие.

— Но Кадера си иска парите!

— И ние си искаме нашите! Нека в бъдеще не подпалва чуждите ранчоси.

— Не забравяйте, че вече му отнехте конете!

— И с пълно право. Те не бяха негови. Да не краде повече!

— Сеньор, имате ужасно твърда глава!

— За съжаление! И за нещастие тя притежава качеството да става все по-твърда в случай, че нещо не върви по нейната воля. Продължете ли да упорствате, тогава е твърде възможно да се отметна и от нещо друго, за което вече съм дал съгласието си.

— Кадера ще иска от мен обезщетение.

— Това си е ваша работа, а не моя. Впрочем аз съм убеден, че парите не са негова лична собственост. Той е действал по ваше поръчение и следователно е бил снабден от вас с известна сума. Вярно, че ме нарекохте луд и умопобъркан, ала понякога по изключение имам прозорлив поглед.

— Баста! С вас човек не може да излезе на глава. Вземете и тези пари! Нямам нищо против. А сега смятам, че вече сте напълно доволен, нали?

— Още не. Ще имате добрината писмено да потвърдите направените от вас отстъпки, което останалите господа ще имат добрината също писмено да потвърдят с честната си дума!

— Но това е обидно!

— Просто е само последица от собствената ви забележка, че е възможно да нарушите веднъж дадената дума. Длъжен съм непременно да го изисквам заради нашата безопасност.

— Но нали все пак не е изключено да спазя писменото уверение толкова, колкото и устното!

— Именно заради това настоявам и за подписите на сеньорите офицери. За тях съм убеден, че уважават собствената си честна дума и ще настояват за изпълнението на нашия договор.

Капитанът, йербатерото и аз все още заплашително държахме оръжията си в ръка. Хордан беше вече съвсем омекнал. Той дълбоко въздъхна и каза:

— Наистина сте ужасен човек! Никога не съм виждал такова твърдоглавие! Какво да пиша?

— Аз ще ви диктувам.

— Добре! Нека ротмистърът пише, а после ние ще се подпишем. А сега свалете оръжията!

— След подписването. Преди това не.

Онзи, когото Хордан бе нарекъл ротмистър, взе хартия и перо и започна да пише, каквото му диктувах. Формулирах текста по възможно най-предпазливия начин. „Генералисимото“ не прояви особен интерес към него. Предполагах, че останалите офицери поне донякъде щяха да държат на подписа си. Хордан подписа, а след него и другите добавиха своите имена.

— Тъй! — каза „генералисимото“ и стана от стола. — Свършихме и тази работа. Споразумяхме се и сега ни върнете пистолетите!

— Защо държите толкова бързо да ви върнем оръжията, сеньор? Най-напред ще ви помоля да ми докажете, че ще удържите на думата си. И така, имайте добрината да наредите да ни върнат всичко, каквото ни взеха.

— Трябва да го направи генералът, на когото бяха предадени вещите ви.

— Тогава му разрешавам да се отдалечи. Но другите сеньори ще останат тук. Десет минути сигурно ще са достатъчни, за да успеете да донесете всичко. Побързайте, генерале, иначе в мен отново ще се породят подозрения. И не се опитвайте да ни скроите някой подъл номер! Ще поставите на карта живота на вашите другари!

Той не отговори, а само ми кимна. По израза на лицето му си личеше, че нямаше коварни помисли и аз го пуснах да излезе, ала веднага залостих с резето вратата зад гърба му. Другите останаха спокойно на местата си. Никой не проговори. Офицерите се чувстваха бити и с опетнена чест и аз трябва да призная, че за тях наистина беше цял позор, че при подобни обстоятелства и по такъв начин се бяха видели принудени да приемат всичките ми условия. Само ротмистърът ми хвърляше от време на време по някой поглед, който не излъчваше враждебност. Той бе все още млад и много красив мъж, в чието поведение имаше нещо благородно и кавалерско. Изглежда, че не изпитваше никаква антипатия към мен.

Малко след определеното време на вратата се почука. Отворих я съвсем леко, като държах в ръка готовия за стрелба револвер и

надникнах навън. Видях генерала, а зад него и неколцина войници, които носеха нашите пушки и останалите вещи.

— Отворете спокойно цялата врата, сеньор! — каза той. — Както и сам можете да се убедите, наредих всички войници да напуснат двете предни стаи. Там няма вече нито един пост.

Пуснах го да влезе заедно с хората си. Те оставиха всичко върху масата. След като всеки взе своите вещи, се оказа, че все още липсваха различни неща. Кавалеристите си бяха присвоили това-онова и просто не го бяха върнали. Генералът отиде да попритисне хората си и скоро бяха донесени и последните предмети, така че отново разполагахме с цялата си собственост — с изключение на част от парите.

Аз бях получил обратно цялата си сума, също както и другите мои спътници. Изключение правеше само естансиерото. На него му липсваха три хиляди книжни талера, които не бяха връчени на генерала. Или естансиерото се заблуждаваше, или майорът беше задържал сумата за себе си. Но Кадера най-енергично отрече да е вземал парите. Естансиерото пък твърдеше, че знаел много добре каква сума е носил в себе си, но все пак заяви, че заради запазването на мирните ни отношения бил готов да се откаже от нея. Но ето че се намеси боцманът:

— Три хиляди талера не са дреболия. Не бива да се отказвате от тях. Нека сеньор майорът ме увери с ръкостискане, че парите действително не са у него!

Той подаде на Кадера широката си длан. Майорът се оказа достатъчно непредпазлив да му стисне ръката. При това го увери:

— Давам ви честната си дума, че върнах абсолютно всичко.

— Cielo, cielo! — изкрещя Кадера. — Пусни ме, де!

— Къде са парите? — спокойно попита боцманът като стисна дланта му още по-здраво.

— Не са у мен, наистина не са!

— В теб са, мошенико! Не си ли признаеш, ще направя ръката ти на кайма!

— Qué dolor, qué tormento!^[8] — закрещя Кадера, като заподскача едновременно и с двата си крака. — Нямам нищо... аз... аз...!

— Пуснете го! — заповяда генералът. — Не можем да търпим подобно...

Той бе принуден да млъкне, понеже боцманът грубо го прекъсна:

— Мълчете! Знам какво правя! На лицето на този тип е изписано съвсем ясно, че е негодник. Само внимавайте, ей сегичка ще си признае!

Отново последва още по-силно стисване на могъщата му лапа. Майорът подскочи високо и изрева:

— Аз... о, небеса!... Да, в мен са!

— Къде са парите? — попита Ларсен, без да го пуска.

— В шапката ми!

— Давай ги, но веднага!

Кадера носеше друга шапка. Бързо я смъкна от главата си, но изобщо не можеше да я държи с полусмазаната си ръка, която беше придобила някакъв кафеникаво-синкав цвят.

— Под потника на шапката са! — каза той. — Извадете ги!

Ларсен измъкна парите, показа ги на генерала и рече:

— Е, сеньор, кой е прав, вие ли или аз? Ако имахте ръце като моите, лесно можехте да накарате всеки крадец да си признае престъплението! А знаменитият господин майор известно време ще има чувството, сякаш е останал без пръсти, но се надявам, че ще престане да свива с тях!

Естансиерото си прибра парите. Макар несъмнено последната сцена да бе за „генералисимото“ твърде мъчителна, той успя да запази пълно спокойствие. Ето че се приближи до мен и ме попита:

— Доволен ли сте, сеньор?

— Напълно. И се надявам, че сключеният мир ще бъде дълготраен.

— Отсега нататък това ще зависи изключително от вас. Ние ще спазим дадената дума. От вас зависи и вие да удържите на вашето обещание, и така да запазите честта си чиста. Сега отивам лично да се погрижа за вашето настаняване — нали сте мой гост?

— Но, сеньор, аз в никакъв случай няма да се разделя със спътниците си и затова ви моля да дадете такива разпоредби, че да останем заедно.

— Както желаете. За всичко останало ще се обръщате към ротмистъра, когото съм натоварил със задачата да се грижи за вас.

Той си тръгна. Другите го последваха, а също и Кадера, който не ни удостои с нито един поглед, обаче — обладан от злоба заради нанесения му позор — сигурно кроеше планове за отмъщение. Само

ротмистърът остана за минута-две. Той се отдалечи малко от спътниците ми и с приглушен глас каза:

— Сеньор, тук се вършат напълно безотговорни неща, и то не само срещу вас и спътниците ви. Присъединих се към хората на Хордан, защото си въобразявах, че той служи на едно добро дело. Ала вие ми отворихте очите. Затова съм ви благодарен. Като ви моля от случилото се да не си създавате прибързано мнение за мен, аз се поставям на услугите ви с убеждението във вашата пълна дискретност. Така и така тук няма да остана още дълго. Във всички случаи можете да разчитате на мен.

— Благодаря ви, сеньор — отвърнах аз. — Искрено се радвам да открия тук поне един човек, който да е на страната на справедливото дело. След всичко, което видях, чух и научих, едва ли можех да очаквам подобно нещо. Намиращите се тук войскове части изглеждат са съставени само от бандити и негодници. Така ли е?

— За съжаление сте прав. Твърде скоро след пристигането си го забелязах и започнах да си задавам въпроса дали е съвместимо с честта ми да се бия на страната на Хордан. След всичко, което видях и чух, имам едно единствено желание — час по-скоро да се махна оттук. Но съм посветен в планове на Хордан и той сигурно ще се опита да ме задържи със сила.

— Тогава се измъкнете тайно.

— Все ще мога да го направя под един или друг предлог, но съм убеден, че преследвачите твърде бързо ще тръгнат по петите ми.

— Ами! Вярно, че тези юнаци много обичат да размахват оръжията, но иначе за нищо не ги бива. Хордан накара ли ви да положите клетва?

— Не.

— Значи нищо не ви обвързва. Ако действително имате намерение да го напуснете, то аз може би ще съм в състояние да ви помогна.

— Вие ли? — попита той с учудена усмивка. — Но нали се намирате в такова положение, в което самият вие се нуждаете от помощ?!

— Едва ли. Тъй като оръжията ни отново са в наши ръце, все ще съумеем сами да си помогнем. Хордан ще се види принуден да ни

пусне да си вървим. Може би ще ви се удаде удобен случай тайно да се присъедините към нас.

— Е, ще видим. Във всеки случай можете да бъдете сигурен, че съм на ваша страна, и доколкото ми е възможно, ще се стремя да ви предпазя от нови опасности. А сега трябва да си вървя, да не би забавянето ми да ги наведе на мисълта, че съм решил да ви взема под закрилата си.

Той си тръгна, но скоро пак се върна, за да ни заведе до определеното за нас жилище. То се намираше в една от страничните постройките, така че бяхме принудени да минем през двора, който беше пълен с хора. Те ни посрещнаха с любопитни и враждебни погледи. Неколцина от тях се опитаха да се доберат до групата ни и то както изглеждаше с намерението да се нахвърлят върху нас, ала ротмистърът със строг тон ги накара да се върнат.

Постройката приличаше по-скоро на хамбар, отколкото на къща. Имаше дъсчени стени с тесни отвори за проветряване и покрив, направен от същия материал. Напълно празното помещение бе толкова обширно, че помолих ротмистъра за разрешение да вкараме конете си вътре. Той изпълни желанието ми и нареди да доведат животните, но както разбрах по-късно, това станало причина да бъде строго мъмрен, което ни наведе на мисълта, че тук пак ни замисляха някаква коварна клопка. Фактът, че конете ни бяха при нас, естествено увеличаваше донякъде сигурността ни и улесняваше евентуалното ни бягство в случай, че се видехме принудени да се спасяваме по такъв начин.

В това помещение се намирахме съвсем сами и изглежда никой не се интересувахе от нас. Чак когато започна да се мръква, ротмистърът ни изпрати две лампи с кобилешка мас. Донесоха ни и достатъчно месо, за да се наситим.

Навън горяха многобройни огньове и през отворите за проветряване можехме да наблюдаваме голямата суетня на насъбралите се около тях хора.

Времето напредваше. Огньовете започнаха да гаснат и един барабан даде сигнал за спане. Ние също бяхме изморени. Бяхме принудени да налягаме върху голата земя, но преди това се погрижихме за безопасността си, като оставихме един човек на пост, който щяхме да сменяме на определено време.

Късно през нощта бях събуден. Ротмистърът се беше промъкнал незабелязано и почука тихо на вратата. Нашите лампи бяха угаснали и никой не видя, че му отворих и го пуснах да влезе.

— Извинете, сеньор, че не дойдох по-рано! — каза той. — Но навън бяха разставили постове, за да разберат какво става при вас. Не се приближих, за да не привлека вниманието им върху себе си и изобщо — за да не събудя подозрения. Онзи тип, дето трябваше да не изпуска вратата из очи, сега лежи на земята и спи.

— Тогава ако поискаме можем да избягаме!

— О, не. Конският тропот незабавно ще ви издаде и тогава всичко живо ще се втурне по петите ви.

— Е, но аз изобщо нямам намерение да офейкам тайно. Искам съвсем открито, посред бял ден, да напусна това място. Успяхте ли да научите нещо за нашето пътуване до Буенос Айрес?

— Да. За пръв път в живота си играх ролята на подслушвач и чух какви инструкции получи майорът.

— Значи е окончателно решено, че той ще ни придружава до Буенос Айрес, така ли?

— Да. Ще му дадат толкова придружители, колкото имате и вие. Тъй като ще има нужда от конете само до реката, ще трябва с няколко кавалеристи да дойда с него дотам, за да върна животните и да докладвам дали са успели да се качат на някой сал, както им е наредено.

— Значи пак ще плават със сал.

— Да, от предпазливост. Оттук минават и параходи. Всеки от тях с готовност ще ви вземе, ала на борда им има много пътници, докато на сала ще бъдете сами и никой няма да ви безпокои.

— Разбирам. Хордан се опасява, че на борда на някой параход можем да потърсим чужда закрила.

— Възможно е. Той даде на майора писмено пълномощно да се подписва от негово име и изобщо да сключи сделката. После вашият кораб ще трябва да се отправи нагоре по Парана до едно място, определено от Хордан и майора. Там ще предадете товара на хората, които ще ви посрещнат на брега.

— Кое е това място?

— Не знам. Двамата разговаряха толкова тихо, че не успях да чуя. Но ви предупреждавам: останете на борда и не слизайте на брега,

защото майорът получи нареждане да ви плени веднага, щом товарът премине в негови ръце и предателството на Хордан спрямо вас не може да има вече никакви отрицателни последици за него.

— Очаквах го. Майорът ще има много да чака да ме плени. По-скоро може да се случи така, че той да ми падне в ръцете. Къде е Хордан?

— Все още е тук.

— Тогава сигурно ще нареди да ни повикат при него, преди да сме тръгнали на път?

— Несъмнено. Ще ви посрещне извънредно любезно, но не бива да му вярвате.

— И без това пристигнах изпълнен с подозрения, а онова, което се случи тук, съвсем не можа да ги разсее. Взехте ли някакво решение за себе си?

— Все още не, поне нямам никакъв сигурен, ясно предначертан план. Но съм твърдо решен да изчезна. Веднага, щом ми се предложи някой удобен случай без особени рискове.

— Според мен вече го имате. Тръгнете с нас.

— Невъзможно!

— О, не е така. И изобщо думата „невъзможно“ не бива да се използва при всяка появила се пречка.

— Тогава ви моля да ми кажете как бих могъл да осъществя подобен план!

— С удоволствие. Но би трябвало да съм убеден, че мога да се осланям на вас, че наистина сте искрен към мен.

— Давам ви честната си дума, че съм приятелски настроен към вас, че нямам задни мисли и много ще се радвам, ако успея да се махна оттук!

— Що се отнася до честната дума, тук аз събрах доста отчайващ опит, но въпреки всичко ще повярвам на уверенията ви, понеже ви смятам за човек на честта.

— И добре правите, сеньор! Няма да се излъжете в мен!

— Тогава ми кажете най-напред дали личните ви вещи са твърде обемисти.

— Съвсем не. Тук живеем като на фронта. Нищо излишно не съм взел. Цялото ми имущество се състои от моя кон, оръжията ми, два чифта горни дрехи и малък запас бельо.

— Все пак от всичко това ще излезе доста голям пакет, който сигурно ще събуди подозрения, ако решите да го вземете със себе си. Не можете ли тайно да донесете при нас втория си чифт дрехи и бельото?

— Мисля, че може.

— Тогава така и направете! Ще вземем тези неща с нас. Нали ще трябва да ни придружавате и ще се качите на нашия сал.

— Дали последното ще може да стане? Нали ще се връщам тук.

— Ами! Така са ви наредили, но дали искате, дали ще го направите, е вече съвсем друго нещо.

— Какво ли ще каже майорът?

— Оставете го на мен. Така ще му представя нещата, че волю-неволю ще се види принуден да се съгласи.

— Но той ми е началник!

— Само докато самият вие го признавате за такъв. Ние сме на ваша страна, а нали сам видяхте как се отнесох с Кадера? Давам ви дума, че ще успеете да се измъкнете.

Той се замисли за няколко мига, а после каза:

— Много е рисковано!

— Съвсем не е, сеньор! Припомнете си само какъв риск поех аз сред толкова многобройни врагове! И успях. И през ум не ми минава да се плаша от шепата хора, които ще ни придружават.

— Лесно може да се стигне до схватка!

— Твърде се съмнявам. Хората ви знаят, че ги превъзхождаме във въоръжението си. Впрочем естествено ще предпочета хитрост пред насилие. Това се разбира от само себе си.

— Е, добре! Тъй като с вашето спокойствие и вашата разсъдливост спечелихте доверието ми, смятам, че мога да разчитам на вас и се реших да предприема тази рискована стъпка. Тайно ще ви донеса нещата си. След петнайсетина минути съм пак при вас.

Той се измъкна навън и след споменатото време се появи със своите вещи. Отказахме се да продължим разговора си. Нямаше какво друго да обсъждаме, още повече, че предварително не можехме да знаем как щяха да се развият събитията. А и имаше опасност всеки момент постът да се събуди и ако забележеше как ротмистърът излиза от стаята ни, не беше трудно да се предположи, че щеше да донесе това на началството си.

Отново легнахме да спим и се събудихме, когато навън започна суетнята в лагера. Хората поведоха конете си на водопой и запалиха огньове, за да изпекат месото, което бе единствената им храна и сутрин, и обед, и вечер.

Мислех, че Хордан ще нареди да ни повикат при него, но скоро разбрах, че съм се лъгал. Самият той дойде при нас придружен от генерала и то най-вероятно, за да не даде възможност на войниците си да предприемат срещу нас враждебни действия в случай, че се отправехме сами към неговия щаб.

— Искам да ви съобщя, че щом се нахраните, веднага тръгвате на път — каза той. — Виждате, че спазвам дадената дума.

— Това се разбира от само себе си! — отвърнах аз. — Значи сме напълно свободни и няма защо да се опасяваме от нови прояви на неприязън, нали?

— Така е. Вече сме съюзници. Но след всичко, което се случи, не бива да очаквате, че ще изпратя майора с вас без никаква охрана.

— Нямам нищо против с него да дойде и цялата ви армия!

— Майорът получи от мен писмено пълномощно — продължи Хордан, — което ще представи в Буенос Айрес и на вас, и на Тупидо. Той много добре знае докъде се простират правата му при пазарлъка и споразумеете ли се с него, все едно, че сте сключили сделката със самия мен. Разбира се, товарът не може да бъде свален от борда в Буенос Айрес. Ще трябва да се отправите нагоре по Парана.

— Докъде?

— Майорът ще ви каже.

— Предпочитам да го науча веднага.

— Сделката все още не е сключена. Засега не знам дали ще приема условията ви. Затова ще ми разрешите на първо време да премълча някои неща.

— Нямам нищо против.

— Ще яздите до реката, а там ще се качите на първия сал, който се появи. Освен придружителите на майора, с вас ще тръгне и едно малко военно поделение, командвано от ротмистъра, с когото вече се запознахте. Но тези хора ще дойдат с вас не защото имаме никакви подозрения, а за да върнат конете, които майорът няма да може да вземе със себе си.

— Нямам нищо против.

— Очаквах го. Да забравим всичко случило се и отсега нататък нека действаме само в нашия взаимен интерес. А майорът ще ви докаже, че е станал ваш приятел.

— Това ще е добре за него, защото в противен случай само ще си изпати.

— Сеньор! — викна строго Хордан. — Отново използвате такъв език, който няма да търпя! Известно ви е, че проявих снизходителност към вас и се надявам да ми се отплатите с благодарност!

— Разбира се, понеже всяка постъпка крие в себе си и благодарността, тоест, своите последици.

— Имате ли още някаква забележка, въпрос или нещо друго?

— Нищо друго освен молбата да се погрижите за достатъчно провизии до Буенос Айрес, понеже ми се струва, че няма да е уместно по пътя да си губим времето с лов.

— Вече помислих по този въпрос. Засега се споразумяхме и няма какво повече да си кажем. Нека следващия път се срещнем като приятели. Ако се случи обратното, то вината няма да е моя.

— И моя няма да е, сеньор. Благодаря ви за гостоприемството!

— Моля ви, сеньор! Сбогом!

Той се отдалечи заедно с придружителя си, който не беше казал нито една дума. После ни донесоха месо и фураж за конете. Когато животните го изядоха, се появи майорът, за да ни извести, че е време за тръгване. Хордан бе проявил предпазливост и беше изпратил войниците си на учение, така че наоколо бяха останали само малцина, без да броим хората, които щяха да ни придружават. А те бяха добре въоръжени — една предпазна мярка, за която не можехме да се сърдим на главнокомандващия. Изражението на лицата им не издаваше кой знае каква дружелюбност, а и по поведението на майора си личеше, че само с усилия на волята му се удаваше да демонстрира поне безразличие.

Вече бяхме оседлали конете. И така, изведохме животните от хамбара и ги възседнахме. Капитанът и боцманът, които не притежаваха коне, получиха две животни на заем.

Ескортът, който всъщност трябваше да ни придружава до Буенос Айрес, се състоеше от същия брой хора, колкото бяхме и самите ние. Другата група заедно с ротмистъра наброяваше десет души. Когато потегляхме, на прага на вратата се появиха Хордан и неговия генерал,

за да ни помахат с ръка за сбогом. Не им обърнахме никакво внимание. Та нали го правеха само, за да създадат у нас лъжливото впечатление, че няма от какво да се боим?

Не поехме по пътя, по който бяхме дошли, а препуснахме почти в южна посока. Когато попитах за причината, майорът ми обясни, че точно там реката правела голям завой срещу нас и затова сме щели да стигнем до нея по-бързо и по-лесно, отколкото предишния ден. Отправих въпроса си към него, а не към ротмистъра, за да не събудя каквито и да било подозрения, че се намирам в близки отношения с подчинения му офицер.

Предишния ден ние бяхме вързани върху конете и естествено така не бе възможно да се разбере кой какъв ездач е, добър или лош. Но когато се намерихме на седлата като свободни мъже, това можеше да се прецени много по-лесно. Направи ми впечатление, че боцманът яздеше доста сносно. Каза ми, че по-рано често слизал на сушата в Южните щати и дни наред оставал на седлото. Капитанът яздеше по-лошо, но затова пък беше в отлично настроение:

— Чарли, измъкнахме се от много лоша клопка. Но и ти отлично си защити кожата. Какво ли ще кажат тези типове, когато пристигнат в Буенос Айрес и разберат, че са измамени!

— Изобщо няма да стигнат дотам!

— Няма ли? Че нали ще ни придружават?!

— Ще ги взема с нас само донякъде. После ще ги принудя да слязат от сала.

— Така ще се стигне до схватка. Страшно ми се иска на неколцина от тях да оставя подписа си по кратуните им. Но след като си отидат, ние заедно ще тръгнем за Буенос, нали?

— Все още не е ясно. Та нали искаме да отидем до Гран Чако? Но за съжаление едва ли можем да рискуваме да поемем в предварително определената посока. Тези хора сигурно ще поставят по пътя ни засади и едва ли ще ни се удаде повторно да им се изплъзнем.

— Тогава най-добре ще е, ако продължите плаването си направо до Буенос Айрес и оттам да започнете пътуването си. В такъв случай ще яздя заедно с вас.

— О, нима ще имаш време?

— Да. Налага се да остана дълги месеци на котва. Какво ще правя толкова време? Да броя седмиците? Ще бъде страшна скука.

Вземи ме със себе си, сър! Много ще съм ти благодарен!

— Е, ще видим. Струва ми се, че ще бъдем принудени да се отправим към Буенос, защото подозирам, че без да ни казват, са изпратили отряд кавалеристи, който ще язди по брега на реката, за да се убеди, че наистина ще пътуваме най-миролюбиво с досегашните си врагове чак до Буенос Айрес. А и иначе не се знае какво още ще се случи.

— Че какво толкова може да се случи?

— Мисля, че... Ха, виж, ето че насреща се задават двама ездаци! Изглежда много бързат. Насочват се право към нас навярно за да се осведомят за пътя.

Ние двамата разговаряхме съвсем тихо, така че никой да не може да чуе за какво става дума. Вярно, че си служехме с английски, но все пак не беше изключено сред кавалеристите да се намира някой, който да владее този език.

Споменатите ездаци спряха конете си пред нас. Те предположиха, че майорът е нашият предводител и единият от тях се обърна към него:

— Извинете, сеньор! Искам да отидем при сеньор Хордан. Можете ли да ни кажете къде да търсим този господин?

— Наистина аз най-добре мога да ви осведомя, понеже идваме от главната му квартира — отговори Кадера.

— Значи сте от неговите хора?

— Да. Аз служа при него като майор. Защо го търсите?

— Носим му много важно известие.

— Какво е то?

— Не бива да го казваме на другиго.

— Устно ли е?

— Да — отвърна човекът, но толкова колебливо, че едва ли казваше истината.

— Значи нямате никакъв писмен документ, никакво писмо, така ли?

— Нямам, сеньор.

— Откъде идвате?

— Откъм реката — резервирано отговори ездачът.

— И сам го виждам. Но дали сте тръгнали от отвъдните райони, от територията на Банда ориентал?

— Да.

— От кой град?

— Разрешено ни е да го кажем единствено на сеньор Хордан.

— Но сигурно можете да ми кажете кой ви изпраща, а?

— Не.

— Tormenta!^[9] Сигурно става въпрос за някоя много голяма тайна!

— Така е.

— Ами ако ви принудя да ми я издадете?

— Ще си навлечете гнева на сеньор Хордан.

— Хм! Всъщност изобщо не би трябвало да ви пусна да продължите пътя си. Искане ми се да...

Той млъкна и замислено втренчи поглед в двамата. Междувременно аз започнах да подозирам какви хора имах пред себе си. Дали тези двама мъже не бяха пратеници на Тупидо? Бях му отказал да се занимавам с договорите, но нали той на всяка цена трябваше да ги изпрати на съответния адрес и за целта са му били необходими други хора? За да се убедя в правотата на предположението си, аз накарах коня си да се приближи до двамата и казах:

— Няма да настоявам да ми разкривате тайните си, но спокойно можете да ми отговорите на един въпрос, защото ви познавам и знам какви са намеренията ви. Идвате от Монтевидео, нали?

Никой не ми отговори.

— Сеньор Тупидо ли ви изпраща?

Двамата продължаваха да мълчат, но вече бях научил достатъчно. Не се бях излъгал. Затова продължих:

— Знам какво известие носите. То е наистина извънредно важно. Майорът няма да ви задържа повече. Продължавайте нататък!

— Охо! — извика Кадера. — Кой има правото да заповядва тук — вие, или аз?

— Естествено аз — отвърнах му.

Беше извънредно важно да попречим на майора да продължи да се занимава с двамата, защото можеше да разбере, че носеха договорите, които според моите показания трябваше да се намират в кантората на Тупидо. Ето защо реагирах толкова остро. Кадера ми отговори:

— Ти ли? Аз съм майор и ти се намиращ под надзора ми!

— Глупости! Не съм под ничий надзор, но ще ти покажа и докажа, че самият ти се намираш под моя надзор. Тези хора незабавно ще продължат пътя си!

— Не. Ще останат тук. Ще заповядвам да ги претърсят!

— Само посмей!

— Да не би да ми попречиш?

— Да, ще го направя, като те застрелям веднага, щом някой от вас вдигне ръка срещу тези двама мъже, които са изпратени във връзка с моята мисия. Тук става въпрос за доброто или гибелта на сеньор Хордан и за сключването на нашата сделка. В такъв случай за мен твоят живот не струва повече от живота на една муха или пък на дъждовен червей.

Бях извадил револвера си. Моите спътници се скупчиха около мен и с оръжие в ръка се приготвиха за бой. Войниците пък от своя страна наобиколиха майора, но изглежда нямаха кой знае какво желание да премерят сили с нас. По численост ни превъзхождаха с десет души. Но какво от това? Беше много важно още при този пръв случай да им докажем, че нямаме намерение да се оставим майорът да ни командва.

Единият от револверите си държах насочен към Кадера. Той понечи да измъкне пистолета си, но аз му подвикнах заплашително:

— Не мърдай! Махни си ръката оттам. Посегнеш ли към оръжието си, ще стрелям!

Той си отдръпна ръката и каза:

— Нима е възможно подобно нещо? Та ти се държиш тъй, сякаш си господар на цялата провинция Ентре Риос!

— Не съм ничий господар, но и ти нямаш никакво право да ни заповядваш каквото и да било. Запомни го! Увериха ме, че вече си станал мой приятел, обаче както виждам е тъкмо обратното и затова ще се постарая да възприема съответното поведение.

После се обърнах към двамата пратеници и добавих:

— Продължете пътя си! Поздравете от мен сеньор Хордан и му разкажете каквото видяхте тук. Предайте му моите най-големи почитания! Ако яздите все направо, няма как да се разминете с главната му квартира.

Радостни, че са се отървали от нас, те незабавно препуснаха в галоп.

— Tempestad!^[10] Наистина ще го запомня, сеньор! — скръцна зъби майорът.

— Чудесно! Нали сам те помолих за това? А сега моля да продължим прекъснатото си пътуване.

Заобиколен от моите спътници, аз продължих ездата. Майорът ни последва с хората си. Той дори и не помисли да задържи двамата пратеници. Ние незабавно преминахме към доста високо темпо, понеже имахме твърде належаща причина. Брат Иларио също добре го разбираше. След малко ми каза:

— Наистина ли смятате, че двамата са изпратени от Тупидо и носят договорите?

— Разбира се.

— Ха! Ами ако бяха дошли още докато бяхме при Хордан? Какво нещастие щеше да ни сполети!

— Щяха да ни принудят да се борим за живота си.

— Все още може да ни се наложи да го направим, понеже щом получи договорите, Хордан незабавно ще заповяда да ни преследват.

— Така е.

— Тръгнахме на път едва преди един час. След също толкова време двамата пратеници ще са при него. За да стигнем до реката са ни необходими около четири часа. Трябва дяволски много да бързаме, иначе преследвачите ще ни догонят.

— Прав сте. Но дори и да бързаме, те пак ще ни настигнат, ако бъдем принудени дълго да чакаме появяването на някой сал.

— Но какво да правим? Не е ли възможно да предотвратим подобно кръвопролитие?

— Може би. Не видим ли никакъв сал, няма да спираме да чакаме на брега, а ще продължим срещу течението.

— Наистина така е по-добре. По този начин ще удължим пътя на преследвачите си в случай, че искат да ни догонят. Но дали майорът ще се съгласи?

— Ще бъде принуден.

— Ще се опита да ни задържи насила.

— Ами! Нали видяхте, че хората му се боят от револверите ни.

И така, накарахме конете си здравата да препускат. На няколко пъти Кадера се опита да ни спре, ала напразно. Преструвахме се, сякаш виковете му изобщо не се отнасяха до нас. Въпреки всичко

изминаха почти цели четири часа, преди да се доберем до реката. Това стана на такова място, където на доста голямо разстояние тя течеше в съвършено права посока и имахме възможност да хвърлим поглед далеч нагоре по течението ѝ. Никъде не се виждаше нито сал, нито някакъв друг плавателен съд.

— Значи ще чакаме тук — обади се Кадера. — Нека конете си отпочинат. Яздихме като луди!

— Аз не оставам тук — отвърнах му.

— Защо?

— Няма никаква трева за конете, а само изсъхнала тръстика.

— Искаш да потърсиш сочна паша? Излишно е. През цялата нощ конете имаха възможност да пасат трева.

— Но не и нашите. От миналия ден те бяха в хамбара и получиха по шепа сухи царевични листа. Не бива да оставяме конете да гладуват, щом искаме от тях толкова да напрягат силите си.

— На сала няма да се преуморяят. Там ще могат да си починат.

— Но на сала не расте трева. Ще продължим да яздим нагоре по реката!

Смуших коня си в съответната посока.

— Стой! Оставете тук! — заповеднически извика той.

Продължих да яздя, без да обръщам внимание на виковете му.

— Стой, казах! — изрева Кадера. — Оставете тук, иначе ще стрелям.

Тогава се обърнах. Той държеше пистолета си в ръка. Светкавично измъкнах моя револвер.

— Свали оръжието! — заповяда ми той. — Иначе ще стрелям!

— Глупости! — отвърнах му. — Разполагам с дванайсет куршума срещу теб. А впрочем какво би казал сеньор Хордан, ако от сделката ни нищо не излезе, след като бъда убит? Премисли много добре какво вършиш!

— Е, да, мислиш си, че от главата ти косъм не бива да падне!

— Наистина съм убеден в това. Продължавам да яздя в тази посока. Стреляй, щом толкова много искаш!

Ние продължихме пътя си, без да се оглеждаме назад. Войниците можеха да ни избият всички до крак, ала и през ум не им мина да го сторят, а по принуда препуснаха подир нас, като ругаеха и проклинаха с все сила. Вярно, че пред нас нямаше някакъв утъпкан път, а само

блата и тръстика. Често се налагаше да описваме големи завои около опасните места, но нали ако искаха да ни догонят, преследвачите трябваше да изминат същия път?

Вярно беше, че им проправяхме пътя, поради което се придвижвахме по-бавно напред. Близко до ума беше, че те щяха да ни следват доста по-бързо. По реката не се мяркаше нито сал, нито някакъв друг плавателен съд. Майорът не преставаше да вика подир нас. Беше побеснял от гняв, че го принуждавахме да ни следва. Неговите хора му пригласяха в ругатните, но ние изобщо не им обръщяхме внимание.

Най-сетне се добрахме до едно място, където брегът леко се вдаваше навътре във водата като малък полуостров. Оттам успяхме да забележим малко по-нагоре по течението някакъв много дълъг сал, който бавно плаваше надолу по реката.

— Слава Богу! — извика майорът. — Най-сетне цялата тази гадост ще свърши. Тези хора трябва да ни вземат.

— Ако пожелаят! — подметнах аз.

— Ще ги принудим!

— Предпочитам да не правиш подобен опит. По-добре ще е да им предложим богато възнаграждение.

— И кой ще даде парите?

— Аз.

— Хубаво! Нямам нищо против. Спазари се с тях.

Пристъпих до самата вода, сложих длани около устата си като фуния и подвикнах на салджиите:

— Е-хей! Можем ли да дойдем с вас до Буенос Айрес?

— Но ние няма да стигнем до самия град.

— Все едно!

— Колко души сте?

— Двайсетима сме, заедно с десет коня. Колко трябва да ви платим?

— Сто книжни талера.

— Имате ги.

— Добре, ей сега ще спрем на брега!

Салът се състоеше от дванайсет отделни части. Газеше доста надълбоко във водата и на предната, както и на задната си част, имаше по една дъсчена къщичка. Управляваха го дузина яки полуголи мъже.

Измина повече от четвърт час преди да спре на брега и аз напрегнато надавах ухо към сушата, за да се уверя, дали вече не се долавяше конски тропот. Ако пратениците бяха успели веднага да разговарят с Хордан, то преследвачите сигурно бяха наблизко. Майорът, хората му, както и всички ние бяхме слезли от седлата. Приблжих се до ротмистъра и тихо го попитах:

— Е, сеньор, време е. Решихте ли се?

— Ще успеем ли?

— Напълно.

— Но как ще стане?

— Качете се пръв на сала заедно с коня си и останете там, каквото и да става. Прикрийте се зад някоя от дъсчените колибки.

Последния съвет прошепнах и на брат Иларио, а той го предаде и на другите ни спътници.

Ето че вече салът пристана на брега.

— Хайде, вземете конете! — нареди майорът на хората, които трябваше да отведат животните обратно. — Ние се качваме... Какво значи това?

Кадера се прекъсна сам с този учуден въпрос, понеже видя как ротмистърът се прехвърли на сала. Моите спътници незабавно го последваха.

— Какво има? Какво искаше да кажеш? — попитах го аз, като се престорих, че не разбирам какво толкова го е смаяло. Същевременно направих знак на йербатерото да вземе и моя кон. Самият аз останах на мястото си.

— Но ротмистърът също се качи на сала! — отвърна майорът. — Каква работа има там?

— Ами че той също идва с нас. Какво друго ще търси на сала?

— По дяволите! Кой е издал тази заповед?

— Сеньор Хордан не ти ли каза?

— Не.

Докато майорът и войниците стояха слисани и не знаеха какво да правят, аз пристъпих до самата вода, където се намираха салджиите и съвсем тихо им казах:

— Давам ви още петдесет книжни талера, ако не вземете тези войници:

— Добре, сеньор! — отвърна водачът на сала също тъй тихо.

— Това никак не ме учудва — продължих на висок глас, обърнат към майора. — Трябваше да ти го кажа едва в този момент.

— Какво имаш предвид?

— Че си поставен под надзор.

— Аз ли? Какво те прихваща!

— Ха, казах ти го още когато твърдеше, че си получил задачата да ни надзираваш.

— Сеньор, абсолютно нищо не разбирам!

— Тогава ще говоря по-ясно. Навярно сеньор Хордан ти няма доверие.

— Искаш да ме обидиш, нали?

— Не. Можеш да се чувстваш обиден от нареждането на Хордан, но не и от мен. Вероятно той смята, че ще започнеш някоя разправия с мен.

— И през ум не ми минава!

— Или че може би по-късно, след като нейде по Парана ви предадем пратката, ще ти хрумне откачената идея да ме плениш.

— Сеньор!

— Моля те! Не се преструвай, че не съм успял да прочета мислите ти! Навярно за да осуети подобни щуротии, Хордан е взел решението да изпрати с нас ротмистъра като твой попечител.

— Какви ги дрънкаш!

— На генералисимото е хрумнала тази идея, а не на мен.

— Докажи го!

— Ела на сала и поискай от ротмистъра да ти покаже пълномощното, което получи.

— Tormento! Нима има такова?

— Попитай го!

— Ами нека го покаже! Защо не говори самият той? Защо се крие зад колибата? Ако има такова пълномощно, то аз се чувствам обиден и в никакъв случай няма да дойда с вас. Трябва да разговарям с него!

— Тогава ела с мен!

Той скочи на сала и аз го последвах. В гнева си Кадера не обърна никакво внимание на действията на салджиите. Само единият край на сала беше все още опрян в брега. Другият плаваше вече доста навътре в реката, като се обръщаше надолу по течението. Майорът направи

знак на хората си да останат на сушата и бързо се насочи към ротмистъра.

— Тръгвайте! — наредих на салджиите, следвайки по петите разгневения Кадера. Когато го догоних, той стоеше вече пред ротмистъра и го засипа с въпроси, на които младият офицер изобщо не бе в състояние да отговори.

— Не прави скандали, сеньор! — обърнах се към Кадера. — Така няма да промениш нещата. А за да не се поддадеш в гнева си на изкушението да извършиш нещо прибързано, ще ти направя приятелската услуга да те обезоръжа.

Докато изговарях тези думи, аз светкавично измъкнах пистолетите му от пояса.

— Сеньор, как се осмеляваш?! — крясна ми той.

— Нищо особено не съм направил.

— Ти на това нищо ли му викаш? Отмъкваш ми...

Той млъкна. Хората му на брега нададоха пронизителни викове, които го накараха да насочи поглед към тях.

Салът беше развързан и вече се намираще на десетина метра от сушата, където водата бе доста дълбока.

— Какво е това? Какво означава? — извика Кадера. — Веднага върнете сала на брега!

— Това означава — отвърнах му, — че си мой пленник и че направиш ли една крачка от мястото си, незабавно ще те застрелям!

Насочих неговите собствени пистолети към гърдите му.

— Пленник ли? Ще ме застреляш? Сеньор, полудя ли? — попита той и силно пребледня.

— Сигурно не съм дотам луд, та да се хвана като теб на такава въдица.

— Ротмистър, помогнете ми!

Младият офицер само вдигна рамене, но не каза нито дума.

— Вие млчите, вместо да се развъртите! Да не би да сте в съюз с тези...

— Моля, никакви обидни изрази — прекъснах го заплашително. — Няма да ги търпя.

— А аз няма да търпя това отношение към мен. Моите хора ще стрелят по вас. Ще им заповядам. Ще...

— Нищо няма да направиш, съвсем нищо! Намираш се в ръцете ми и ще заплатиш с живота си още първото непозволено движение или първия вик. Не виждаш ли, че хората ти не са в състояние да ти помогнат?

Хванах го за ръката и го измъкнах иззад дъсчената къщичка. Салът се бе озовал в по-бързи води и видимо се отдалечаваше от мястото, където беше пристанал. Войниците отново бяха възседнали конете си и го следваха надолу по брега.

— Chispas! — изруга майорът. — Ние плаваме по реката, а моите хора са отсреща на сушата! А по-надолу... А по-надолу... Но оттам наистина се задава самият Хордан с цял куп...

— ... с цяла хайка преследвачи — прекъснах го със смях, които искат да ни заловят. За теб това е страшно неприятна история, но за нас тя е извънредно весела.

Там, където бяхме излезли на речния бряг, се появи дълга, много дълга върволица от конници. В яздещите начело хора наистина разпознах „генералисимото“ с неколцина негови офицери. Видяхме как размениха въпроси и отговори. Ръцете на мнозина се протегнаха в посока към нас, за да ни посочат, а после до слуха ни долетя многогласен гневен рев.

Ездачите наскачаха от седлата и грабнаха пушките си. Затрещяха изстрели, ала за наше щастие бяхме вече доста далеч от брега, а и реката бе толкова широка, че никой от куршумите не улучи целта си.

Майорът беше изпаднал в такова състояние, което граничеше с отчаяние. Известно време той фуча и бесня срещу нас и срещу самия себе си, а после седна на един пън и безмълвно заби поглед в земята.

Но по отсрещния бряг войниците продължаваха да ни преследват. Когато гъстата тръстика и храсталаците започнаха да им пречат на ездата, видяхме как те изчезнаха. Отдалечиха се от реката, за да излязат на откритата равнина, където можеха да препускат по-лесно и по-бързо. Сигурно щяха да ни следват, докато им бе възможно. Нека! Нали успяхме да им се изплъзнем!

---

[1] Човек, който отговаря за стоките на товарен кораб. Б.пр. ↑

[2] Дворец на освободителя. Б.пр. ↑

[3] Гръм и мълния, по дяволите! Б.пр. ↑

[4] Бунт, метеж. Б.пр. ↑

- [5] Небеса! Б.пр. ↑
- [6] По дяволите! Б.пр. ↑
- [7] Мътните го взели! Б.пр. ↑
- [8] Каква болка, какво мъчение! Б.пр. ↑
- [9] Проклятие, по дяволите! Б.пр. ↑
- [10] По дяволите, проклятие! Б.пр. ↑

5. ПАМПЕРОТО

Ако мислех, че сме успели да се измъкнем от ръцете на преследвачите си, то това беше само мое лично мнение, понеже спътниците ми смятаха за напълно възможно отново да попаднем в плен. Забелязахме, че войниците полагаха усилия да алармират целия десен бряг на реката, но нейните завои, както и падът на водата, бяха толкова благоприятни за нас, че салът ни се оказа по-бърз от конете им. Ето защо след няколко часа моите другари се успокоиха и се почувстваха по-сигурни.

Майор Кадера беше бесен. Но ние се смеехме на гнева му и към обед го оставихме на един от онези плаващи острови, които се срещат толкова често по реката. Нека сам видеше как щеше да се добере до сушата. Малко по-късно спряхме на левия бряг, за да свалим там естансиерото и сина му заедно с конете, защото двамата настояваха да се върнат у дома си. След като ни изразиха сърдечната си благодарност, ние се сбогувахме с пожеланието за нова среща.

След щастливо плаване салът ни стигна до Буенос Айрес, където салджиите получиха спазареното възнаграждение, че и още нещичко отгоре. Ротмистърът се сбогува с нас с думи на благодарност, които несъмнено бяха искрени. Естествено ние продължихме да се придържаме към първоначалния си план да стигнем до Гран Чако. Търнърстик упорито ме увещава да го взема заедно с неговия любимец боцмана дотогава, докато най-сетне склоних. Няколко дни му бяха достатъчни да даде нужните разпореждания относно своя кораб и после бяхме готови за път.

Тъй като беше по-уместно и по-изгодно да вземем парахода от Буенос Айрес до Кориентес, моите спътници продадоха конете си, но аз задържах моя дорест жребец, понеже не можех да разчитам, че тъй скоро ще намеря такова чудесно животно. Вярно, че заради него ми бяха създадени доста големи затруднения, но в крайна сметка капитанът на парахода прояви отстъпчивост. И така, жребецът бе подслонен на предната палуба между бали, сандъци и бурета.

Намираше се също като в малък обор, само че нямаше покрив над главата.

След Амазонка Ла Плата е втората по големина речна мрежа в Южна Америка. Тя се образува от сливането на река Уругвай с Парана и с право може да се каже, че има най-широкото речно устие в света. Непосредствено след сливането на двете реки тя е широка около четиридесет километра. При Монтевидео ширината ѝ достига 105 километра, а при устието ѝ тя възлиза даже на 220 километра. Водата на това двеста и двадесет километрово устие има жълт тинест цвят, който се забелязва дори на 130 километра навътре в океана.

На мястото, където участва в образуването на Ла Пласта, Парана е дълбока около трийсет метра. Ширината ѝ съответства на тази дълбочина. Безспорно тя е най-голямата южноамериканска река, ала не представлява непрекъсната водна площ, а често се разделя на множество ръкави и образува острови, някои от които са доста големи. Тя е извънредно богата на риба, макар в мръсните и тинести води рядко да се показва някоя и друга перка.

Освен в Росарио ние спирахме още няколко пъти на брега, но аз не напуснах кораба нито веднъж, защото не исках да слизам от борда, докато не оставехме цялата провинция Ентре Риос зад гърба си. Лесно можехме да срещнем някой човек, който да ни е виждал при Хордан, а тогава животът ни щеше да е поставен на карта. Не разгледах дори Санта Фе и Парана, защото тъкмо в тези две селища подобна среща бе най-възможна. Едва след като отминахме тези два града, ние се почувствахме горе-долу в безопасност. После се появиха Пуерто Антонио и Ла Пас, а след тях се насочихме към устието на Рио Гуайкираро, която се влива в Парана от изток.

На борда кипеше изключително голямо оживление. Там се намираха хора от всички провинции, имаше даже индианци с техните жени, ала те в никакъв случай не правеха онова впечатление, което бяха оставили в съзнанието ми сиусите, апачите и команчите. Те изглеждаха западнали, някак несамостоятелни и потиснати.

Всички бели имаха твърде войнствен вид. Те знаеха, че в провинцията Ентре Риос се подготвя въстание и при тези обстоятелства човек не можеше да се чувства сигурен дори на борда на парахода. Ето защо всеки от тях беше накичил по себе си всичките оръжия, които притежаваше.

Измежду индианците ми направи впечатление един млад мъж, който явно се отличавахе от останалите и то в твърде положителен смисъл. Той съвсем не беше по-красив от другите червенокожи, а не бе и по-добре облечен, но пътуваше заедно с една, както ми се стори, болна жена, към която проявяваше изключителни грижи. Тя бе стара и изглежда му беше майка, но при тези хора любовта към майката е рядкост. Според тях женското същество е създадено просто само за работа, не го уважават нито като съпруга, нито като майка. И двамата бяха облечени твърде мизерно. Индианецът нямаше друго освен една риза, къси панталони, чифт стари обувки и нож, затъкнат под въжето, което му служеше за колан. Погледът му излъчваше интелигентност, каквато рядко се среща сред тези хора. Но може би просто неговият изпълнен с обич грижовен поглед ме подвеждаше да си направя подобен извод.

И още един човек привлече вниманието ми, но той не беше индианец, а бял, и във всичко бе пълна противоположност на червенокожия.

Той седеше на задната палуба близо до боцмана и така беше избрал мястото си, че да може да вижда цялата палуба, без самият да се излага много-много на чуждите погледи, както и никой да не му досажда. Имаше вид на човек, който се старае колкото е възможно по-малко да привлича вниманието на околните. Беше облечен много изискано по френска мода. Брадата му обаче бе подстригана по местната мода. Както неговите черти, така и острият поглед на тъмните му очи издаваха необикновена интелигентност и силна воля. Тъмният загар на лицето му изключваше възможността да бъде причислен към салонните лъвове. Седналото положение, в което се намираше, не позволяваше да се огледа цялата му фигура, но ми се струваше, че не е особено трудно да се познае, че е военен, офицер и то не от младшите. Недалеч от него седеше един негър, навярно негов слуга, понеже изпълненият му с любов и респект поглед почти не се откъсваше от господаря му, за да отгатне незабавно следващото му желание или заповед. Двамата се бяха качили на борда в Росарио и веднага се бяха отделили от другите пътници.

Още в първите петнайсетина минути на пътуването Фрик Търнърстик се беше запознал с капитана на кораба и почти непрекъснато се навърташе край него. Не преставаше да говори и все

нещо да обяснява, а другият го слушаше мълчаливо и често се усмихваше. Ханс Ларсен, нашият спокоен боцман, не беше разменил с никого макар и една-единствена излишна дума. Той седеше мълчаливо между сандъците и другите товари, като разглеждаше пъстрата картина, която му предлагаше палубата, както и пейзажите на речния бряг. Брат Иларио не се отделяше от мен, но йербатеросите се бяха пръснали и обикаляха навсякъде, като правеха какви ли не запознанства, което е и в характера на тези хора.

Пътуването по Парана се различава твърде много от плаването по Рейн, Дунав или Елба. Като оставим пъстрото човешко множество настрани, реката с нейните брегове и острови предлага непрекъснато сменящи се пейзажи, които са особено интересни и привлекателни с растителността си, която на север придобива все по-силно подчертан тропически характер. Двата бряга се издигат доста стръмно нагоре, образувайки нещо като „праг“ с твърде особена форма, който се нарича от местните хора „баранка“. На цвят те са сиви и почти навсякъде са високи над двайсет метра. Състоят се от два земни пласта, разделени с непрекъсната линия от вкаменели раковини. Единият пласт е от варовик, а другият от тоска. Под последното име се разбира вид твърда глина, която все пак може да се обработва.

Баранките са отчасти голи, а отчасти покрити с гъсти храсталаци, между които колкото по на север се отива, толкова по-често се срещат типичните за тамошните земи видове палми. Понякога тези стръмни брегове са прорязани от някоя рекичка или поточе, издълбали там своето тясно корито.

Но човек не бива да си мисли, че бреговете винаги се виждат. Често това е невъзможно поради голямата ширина на реката, както и заради многобройните острови, разположени между нейните ръкави. Корабите плават винаги по един от тези ръкави, които образуват проточили се надалеч канали, където по време на дъждовни периоди и наводнения фарватерът се изменя толкова много, че твърде често параходите са принудени да променят курса си.

Бяхме се споразумели да плаваме само до Гоя и оттам да навлезем в Гран Чако. За това огромно разстояние от над седемстотин морски мили^[1] за каюта първа класа, пресметната в немски пари, бях заплатил по-малко от сто марки, като в цената влизаше много хубавата храна, че дори и виното. Йербатеросите пътуваха в по-долна класа и

навярно бяха платили само половината от тази сума. Изобщо в това отношение изглежда тук хората не бяха чак толкова строги. Видях как на борда се качиха индианки, които — макар да заявиха, че са бедни и нямат пари — все пак не бяха свалени на сушата.

Обикновено хората се хранеха на палубата. После около трапезата им се събираха бедните индианци и индианки и получаваха толкова много от останалото ядене, че и те се насищаха. През нощта всички лежаха горе на открито, където и както им харесваше. Тръгнеше ли човек нанякъде, трябваше страшно много да внимава да не се препъне в някого от спящите.

Тъй като къораво и сакато се беше снабдило с оръжия и нямаше никакви ограничения относно лова, пушките гърмяха от ранно утро до късна вечер. Стреляше се по всичко живо, а имаше и достатъчно животни, в които да можеш добре да се прицелиш. На първо място нека споменем водните птици, намиращи се в големи количества. Най-често се мяркаше един вид черен корморан, наричан куерво. Той е много интересен за пътниците заради странните си маниери. Тези птици се събират на групи по малките острови или по клоните, стърчащи от водата на плитките места. Щом нещо подплаши корморана, той се хвърля във водата по страшно смешен начин и плувайки, бързо се отдалечава. При това цялото му тяло е потопено и на повърхността се вижда само главата и част от врата му. Припряното кимане и боязливото извързване на тези многобройни глави кара да се разсмеят дори и най-сериозните хора.

Още по-страхливи от куервото са дивите патици, които често се срещат със стотици на едно място, ала никак не е лесно да се приближиш на разстояние удобно за сигурен изстрел. Най-красивите измежду тях са „пато реал“, отличаващи се със своите зелени пера с металически отблясък. Редом с бандурията, един вид бекаси, се виждат чайки и морски лястовици, белият лебед, както и лебедът с черна шия. По лагуните и ниските острови тук се среща щъркелът, наречен „тьюю“, а в тръстиката на блатата старателно търси своята плячка както белият рибар, така и рибарят-лопатар.

Често виждахме водни свинчета, както и нутрии. Всъщност името нутрия означава видра, но тук така наричат един вид едри плъхове, а за истинската видра се използва името „лобо“, означаващо „вълк“.

Особено в ранно утро по брега може да се види как се промъква ягуарът, за да докопа някое водно свинче, чието месо той изглежда предпочита пред всичко друго.

Но най-разпалено хората стреляха по алигаторите, наричани в онези страни „хакаре“. Обикновено те лежат по пясъчливи места, където брегът не е стръмен, а се спуска полегато към водата. Не е много лесно да изтръгнеш тези животни от апатичното им състояние. И половин дузина куршуми да се забият нейде наблизко до едно такова грозно влечуго, то изобщо няма да се помръдне. Едва след като няколко от куршумите отскочат от твърдата му броня, животното благоволява да изостави мястото си и да се спусне във водата, където при плуване обикновено подава наполовина главата си. Но всички подобни изстрели са дадени на вятъра, понеже животното може да бъде ранено само от куршум, който улучи меките части на тялото му, ала те винаги остават отдолу и са защитени от неговата броня.

Именно едно такова животно ми даде повод да завържа нещо като мълчаливо запознанство със споменатия преди малко пасажер. До този момент той не беше взел участие в лова, но когато започнаха да стрелят по крокодилите, мъжът се изправи, за да види какъв ще е резултатът. На няколко пъти той се връща на мястото си, като презрително поклащаше глава.

Приблжихме се до едно от ниските места по брега, където лежаха многобройни алигатори. Това изглежда най-сетне разбуди ловджийската му страст. Съвсем случайно се намирах близо до него и чух как поиска от негъра пушката си. Може би имаше намерение да докаже, че за него не представлява никаква трудност да убие някой алигатор. Той се приближи с пушка в ръка до релинга на палубата и стреля два пъти в едно от животните. Първият куршум пропусна целта. Ясно се видя как се заби в пясъка. Вторият улучи звяра точно в гърба. Животното повдигна леко глава, после пак я отпусна и... остана спокойно да лежи, сякаш върху него бе паднало само някакво си грахово зърно.

Ако отначало изражението на стрелеца говореше за твърде голяма увереност в успеха, то сега върху лицето му легна сянката на гневно разочарование. Той ми хвърли кратък поглед и някак засрамено върна пушката на своя слуга.

— Да я заредя ли? — попита чернокожият.

— Не. Алигаторите не ги лови куршум — отвърна той и пак седна на мястото си.

— Когато лежат по корем, наистина едва ли могат да бъдат убити — каза ми отец Иларио, който също чу тези думи.

— Защо не? — попитах го.

— Че къде трябва да се насочи куршума?

— В окото.

— Невъзможно! Нали и аз съм добър стрелец.

— Не е необходимо да се улучи точно в окото. Над очите му има едно място, където роговото вещество е доста тънко и куршумът лесно минава през него.

— И вярвате, че ще улучите тъкмо това място?

— Разбира се. Дори се надявам куршумът ми да прониже алигатора точно в окото.

— Много ми се иска да го видя! Моля ви!

— Щом желаете, с удоволствие, драги брат Иларио. Посочете ми по кое животно да стрелям!

При тези думи взех в ръка карабината си, на която винаги можех да разчитам. С нея ми се е налагало да давам съвсем по-различни изстрели, отколкото по един такъв звяр, изстрели, от които е зависел животът ми. Споменатото място бе останало вече зад нас. Трябваше да почакаме, докато пак се мерне някой друг хакаре. През това време пасажерът с военна стойка ме оглеждаше с любопитство. Аз проявявах пълно безразличие. След някоя и друга минута видяхме две животни на полегатия бряг. Бяха отдалечени едно от друго на около двайсетина крачки, но лежаха най-много на десетина метра от водата.

— Сега ли? — попита монахът.

— Да — отвърнах му. — Внимавайте добре!

Приблжих се до борда, като държах карабината под ръка. Непознатият ме последва с израз на най-голямо напрежение, което съвсем не бе оправдано, понеже да застреляш крокодил за уестмана никога не е било кой знае какво изкуство.

Двете животни лежаха обърнати в полупрофил към кораба, което беше най-изгодното положение за сигурен изстрел. Намираха се и други мераклии, които проявяваха желание да стрелят по тях, обаче застаналият малко по-надалеч йербатеро видя, че държа пушката си в ръка и им подвижна:

— Не стреляйте, сеньори! Ей там има един човек, който ще ви покаже как трябва да ги улучите.

Всички погледи се отправиха към мен, което никак не ми беше приятно, понеже ако двата патрона, заредени в пушката ми, не се отличаваха с безпогрешна изработка, щях да пропусна целта и да се изложя.

Междувременно корабът се приближи до въпросното място толкова, че настъпи най-подходящият миг. По маниера на уестманите светкавично вдигнах пушката, притиснах я до бузата си и привидно без точно да се прицелвам, но само привидно, натиснах спусъка два пъти. Още преди да вдигне пушката си в положение за стрелба, прерийният ловец присвива лявото си око, за да визира целта. Чрез продължителни упражнения той е придобил уменията светкавично да насочва цевта по мислената линия между окото и мишената. В същия миг, когато пушката докосне бузата му, мушката попада в прореза на мерника и изстрелът може да последва. Цялото изкуство се състои просто в това веднага да насочиш цевта по мислената линия между окото и целта. Това спестява продължителното нагласяне иизиране, от което лявата ръка отмалява, а дори може да започне и да трепери. С незаредената пушка в ръка начинаещият уестман стои прав и с часове се упражнява. След като притвори лявото око, а дясното зорко втрени в целта, той светкавично ту вдига, ту сваля карабината, докато най-сетне придобие онази сръчност, с която незабавно да насочва дулото към целта и мушката да попада в прореза на мерника. Мнозина изобщо не стигат до подобно съвършенство и си остават лоши ловци. А колко често животът зависи от това пръв да натиснеш спусъка!

За другите хора остава направо непонятно как така някой ловец без бавно да повдигне пушката в положение за стрелба и привидно без внимателно да се прицели просто я подхвърля нагоре, мигновено натиска спусъка и улучва безпогрешно. Бързината, с която става всичко, е направо смайваща, но това не е нищо друго освен лесно обяснимият резултат от продължително и неуморно упражняване.

Същото се случи и сега. Да вдигна пушката, два пъти да натисна спусъка и пак да я сваля — всичко стана само за секунда. Първият кайман подскочи, удари веднъж с опашката си, а после се отпусна неподвижен на земята. Вторият се втурна напред, но само след четири-

пет крачки спря, обърна се настрани, а после по гръб и не се помръдна повече. И двете животни бяха мъртви. Избухнаха бурни овации.

— Два изключителни майсторски изстрела! — възкликна непознатият. — Или беше просто случайност?

— Не, сеньор. Но всичко бе детински лесно — отвърнах аз.

Изпод високо вдигнатите си вежди той ми хвърли учуден поглед, свали шапка, направи ми дълбок учтив поклон и се върна на мястото си. От този момент нататък забелязах че той започна да следи всяка моя стъпка с недотам добре прикрито любопитство и внимание. Поставих на йербатерото задачата тайно да се осведоми кой е този човек. Монтесо положи всички възможни усилия, ала накрая се оказа, че с изключение на капитана никой друг не го познава. Но морякът не искал да каже името му, а само намекнал, че сеньорът бил *oficialo pombrado* (прочут офицер), който му наредил да мълчи. Естествено това сведение само засили любопитството ми.

Така ние се озовахме близо до Рио Гуайкираро. Дотук времето бе все благоприятно за нас, но изглежда това го бе вече изморило. Южният хоризонт придоби мръсно жълтеникав цвят, а високата тръстика и клоните на храстите започнаха да се огъват. Капитанът непрекъснато поглеждаше в южна посока. Лицето му помръкна. След малко Фрик Търнърстик се приближи до мен и каза:

— Сър, капитанът е на мнение, че се надига памперо. При това тъй се е начумерил, че прилича на разбеснял се тайфун. Та нима този ветреца — памперото — е толкоз опасен? Нали не се намираме в открито море!

— Именно затова имаме причина за безпокойство. Ако наблизко няма суша или рифове, в открито море бурята не е чак толкова опасна. Но тук тя може да ни запокити на брега или пък на някой от островите.

— Ами тогава нека капитанът хвърли котва и изчака, докато този бриз затихне!

— Лесно е да се каже, сър. Но за да хвърлиш котва ти трябва подходящо място, а дори и след като го намериш, корабът няма дълго да се задържи на котвената верига, бурята ще го откъсне от нея и ще го захвърли на сушата.

— Просто не мога да си представя как ще стане.

— Защото още не си виждал памперо.

— Е, ами тогава нека заповяда този мастър Памперо! Така ще видим има ли зъби, или не.

— Да се надяваме, че няма да попаднем между тях!

Колкото и кратък да бе този разговор, междувременно небето силно се измени. Имаше такъв вид, сякаш съвсем скоро щеше да падне нощта и силен непрестанен вятър огъваше до земята тръстика и храсталаци.

Отправих се към предната палуба, за да видя какво прави конят ми и да го вържа по-здраво. В същия миг капитанът силно извика:

— Памперото се надига! Няма да е сух, а мокър. Сеньори, побързайте да слезете под палубата!

Екипажът на кораба тичаше насам-натам, за да завърже каквото бе необходимо. Измъкнах жребеца измежду балите и сандъците, защото при евентуалното си падане те можеха да го подплашат, и без да питам дали е разрешено, го отведох към средата на кораба под изпънатото там платнище срещу жарките слънчеви лъчи и го вързах за забитата в пода желязна халка.

Когато излязох изпод навеса забелязах, че небето беше почерняло и връхлитащата с рев буря ме засипа с прах, пясък и боклуци. Доскорошното гладко огледало на речната повърхност бе дълбоко набраздено и високи вълни с пенести гребени се разбиваха в носа на парахода. Капитанът с все сила се беше вкопчил в железните перила на командния мостик. Четирима мъже стояха при руля, но едва смогваха да го удържат. За малко щях да бъда съборен на палубата. Един силен порив, и платнището бе отнесено. Конят ми се опита да се отскубне и започна да хвърля къч. Аз развих ласото, хвърлих го около задните крака на животното и го стегнах тъй, че жребецът падна на палубата. После с другия край на ремъка вързах и предните му крака. Така той не можеше да се изправи и нямаше как да причини някоя бея. Наоколо се беше вече напълно смрачило. Отначало закапаха отделни дъждовни капки, едри колкото лешник, а след това започнаха да се изливат такива водни маси, сякаш се намирахме под водопад.

— Бързо при камбаната! Бийте я, бийте я непрекъснато!

Така извика капитанът с глас, който едва може да се чуе сред рева на бурята. После долових звъна на камбаната толкова тихо, сякаш идваше много отдалеч. Вече трябваше да помисля и за себе си и да се спусна под палубата. При тази направо непрогледна тъмнина и при

силата на урагана съвсем не беше лесна работа да се добера до стъпалата. Там се натъкнах на Търнърстик, който в моряшката си гордост се беше опитал да устои на „ветреца“, но ето че и той се беше видял принуден да се крие от него под палубата.

— All devils! — възкликна Търнърстик, когато се озовахме долу. — Не си го бях представял така. Та тук направо адът е отворил вратите си!

Той трябваше да изреве тези думи, за да успее да ги разбере. Не му отговорих. А каква картина заварихме долу! Къде ли беше останала разликата между пасажерите от първа и втора класа? Там хората седяха, стояха и лежаха в пълен безпорядък, или пък падаха и се търкаляха един връз друг. Корабът пъшкаше и се люлееше така, че само яките мъже бяха в състояние да се задържат изправени. Който изпуснеше опората си макар само за миг, неизбежно се просваше на пода. Някому бе хрумнала хубавата идея да запали висящата лампа. Тя осветяваше една пъстра, невъобразима сцена. С широко разтворени крака Ханс Ларсен стоеше здраво като скала в морето. Трима индианци и един бял се бяха вкопчили в него. Но ето че в този миг между краката им се отърколи чернокожият слуга на непознатия офицер и опората на всички отиде, та се не видя — хубавата групичка се строполи на пода и се затъркаля, стигайки дотам, откъдето вече нямаше накъде.

Болната стара индианка лежеше в ъгъла до стълбата. Синът ѝ беше коленичил до нея и с тялото си се опитваше да я защити. Използвах един сравнително по-изгоден миг, извадих ножа си и го забих до дръжката в тънката дървена стена, като употребих приклада на пушката си вместо чук. Стиснал здраво дръжката на ножа, аз заставах над двамата, като се мъчех да ги закрия и с краката си да отбивам търкалящите се към тях тела. Индианецът ми благодари със сърдечен поглед.

Дългите вълни в открито море не могат да причинят толкова голяма суматоха и объркване. А високите, къси, отсечени вълни на реката така разтърсваха кораба, че едва успях да се задържа за ножа. Бях принуден често да сменям ръката си, тъй като тя много бързо отмаляваше.

Към всичко това се прибавяха ревът и воят на бурята, силният шум от проливния дъжд, както и стенанията и пъшкането на

параходната машина. Ами ако някоя от лампите се счупеше и експлодираше? Наистина положението ни беше такова, че човек тръпки можеше да го побият. Цяло щастие бе, че при бученето и бушуването на развилнелите се природни стихии гласовете на човешкото множество изобщо не се чуваха.

Но затова пък толкова по-ясно се чуваха гръмотевици, по-ужасни от които до този ден не бях преживявал. През дебелиите стъкла на прозорчетата виждахме как от небето следваха светкавица подир светкавица. Ала тези светкавици не образуваха зигзаговидни линии, а падаха като големи огнени кълба. Единствената ни утеха бе фактът, че подобно неவிжданo беснее на природните стихии никога не може да продължава дълго. Неведнъж съм бил принуден да преживявам какви ли не урагани, но никой от тях не е бил толкова лош и опасен като този, може би с изключение на една снежна буря със светкавици и гръмотевици на територията на сиусите.

Тъкмо си бях спомнил за това мое приключение и го сравнявах с настоящето, когато разбрах, че ни било писано и нещо къде-къде по-лошо. Изведнъж корабът получи силен удар, на който никой не бе в състояние да устои. Даже и най-яките, които до този миг все още се държаха, бяха съборени или по-скоро запокитени на пода. Онези, на които ръцете и краката не отказаха да им служат, бавно и с голяма мъка отново се изправиха. И ето, че успяха да се задържат на крака, защото параходът вече не се люшкеше така ужасно. Изглежда беше намерил здрава опора и само кърмата му леко се поклащаше насам-натам.

Обаче радостта на някои бе твърде краткотрайна, понеже забелязахме, че подът не беше вече хоризонтален. Носът на парахода бе вдигнат доста нависоко и в едно от кратките затишия на бурята ясно долових онзи особен шум, който възниква, когато колелата на някой параход останат да се въртят във въздуха и не бият вече във водата.

Аз отново успях да се изправя на крака и здраво стисках дръжката на ножа. Търнърстик се приближи до мен и ми изрева:

— Бързо да тичаме към брега!

— Не към брега, а към някоя лодка или сал! — отвърнах му също с рев, за да може да ме разбере.

— Well! Възможно е и да си прав. И тъй, бързо нагоре!

За щастие от удара, който получихме, не бе съборена нито една от лампите. В сравнение с преди, сега те осветяваха по-спокойна и

миролюбива сцена. Тъй като корабът не се клатеше вече толкова ужасно, въпреки полегатото положение на пода можехме по-лесно да си стоим на краката и само малцина подозираха каква нова, страшна опасност, бе протегнала ноктите си към нас.

Търнърстик се втурна напред. Боцманът започна да си пробива път сред тълпата към стълбата. Наканих се да ги последвам и напъгайки всички сили изтръгнах ножа си от стената. Не беше изключено да се озова в такова положение, че да ми потрябва. В същото време погледът ми падна върху индианеца и неговата майка. Вдигнах жената на ръце и я понесох към стълбата, като направих знак на сина ѝ да ме последва.

Когато се озовахме горе, пред очите ни се разкри гледка, от която можеха да ти се изправят косите. Дъждът беше престанал изведнъж. Пред нас и над нас небето бе все още черно, но на юг бе започнало вече да просветлява. Вследствие на това тъмнината се бе поразсеяла и можехме да огледаме положението, в което бяхме изпаднали.

Корабът бе врѣхлетял върху един огромен сал и постепенно повдигайки носа си нагоре се беше врязал в предната му част. Беше заседнал между огромни дървесни трупи. Колелата му висяха над водата, но вече не се движеха, понеже машината бе спряна. Затова пък кърмата му бе потънала толкова дълбоко, че от водата стърчеше все още единствено рулят с четиримата мъже, които не се бяха помръднали от поста си, макар пенестите вълни да заливаха раменете им. Тези храбри хора представляваха олицетворение на най-вярно изпълнение на дълга.

Не се виждаше дали се намирахме между два острова или между някой остров и брега. От двете ни страни имаше полегати брегове. Левият беше обрасъл само с гъста тръстика, докато десният започваше с напълно гола пясъчна ивица и едва после следваха храсталаци, над които малко по-нататък стърчаха короните на високи дървета.

Ураганът духаше точно срещу течението на реката. Огромната му мощ задържахше водата, издълбаваше дълбоки падини в нея и вдигаше високи вълни, чиито гребени се превиваха и рухваха, разбивайки се в милиони водни пръски и пяна. Каналът, където се намирахме, не беше широк. На светло и при спокойно време два плавателни съда можеха да се разминат. И този сал бе имал

възможност да се промъкне покрай парахода, но при такава буря и тъмнина злополуката кажи-речи е била неизбежна.

Салджиите наистина бяха чули звъна на камбаната, ала едва когато е било твърде късно. Подгонен от урагана, параходът се беше врязал в сала, а предната му част се беше издигнала върху него.

За щастие при сблъскването небето беше просветляло достатъчно, за да могат салджиите да разберат в какво положение са изпаднали. Били са разделени на две. Едната група е действала с дългите весла отпред на сала, а другата — отзад. Първите едва са имали време бързо да отскочат назад, когато носът на парахода вече се бил стоварил върху най-предната част от сала и продължил да се издига върху него. Те се втурнали към работещите на задната му част гребци и им помогнали да я изтикат към сушата и то към намиращия се от лявата ни страна бряг, който бил най-близо до тях, където с помощта на винаги намиращите се под ръка въжета и колове успели здраво да завържат сала.

Капитанът беше наредил да спрат машината, ала твърде късно. Носът се бе издигнал върху яките стволи и бе заклещен между тях. Както вече споменахме, кърмата се намиралше под водата. Тъй като спасителната лодка е била вързана с доста късо въже, тя се бе напълнила с вода и също беше потънала.

Дебелите лиани, свързващи трупите на сала, отчасти се бяха изпокъсали и мощните стволи непрекъснато се блъскаха и удряха в корпуса на парахода. Пробиеха ли го, той щеше да потъне само за броени минути. Водовъртежът, който неизбежно щеше да се образува, несъмнено би взел много жертви сред пасажерите. И тъй, налагаше се да се спасяваме на сушата колкото е възможно по-бързо. Но това можеше да стане само с плуване, защото лодката беше потънала.

Капитанът нареди да дадат заден ход, но понеже колелата не стигаха до водата, корабът не бе в състояние да се измъкне по този начин. А може би щеше да е възможно да го освободим, като с помощта на брадви се разделяха дървесните стволи, на които беше заседнал. Ала това бе твърде опасна работа, защото салът заедно с парахода се носеше надолу по течението и много лесно корпусът можеше да получи някоя пробойна.

Не биваше да чакаме, докато това се случеше. След нас на палубата се изкачиха йербатеросите и офицерът със своя негър. Други

се блъскаха подир тях. Само след секунди можеше да се очаква невъобразима бъркотия, която несъмнено още повече щеше да затрудни спасителните работи.

Занесох индианката до моя кон, който все още лежеше вързан на земята и полагаше всички усилия да се освободи и да стане. Попитах сина й дали може да плува. Той ми кимна утвърдително, но с един знак ми даде да разбера, че се съмнява дали при тези огромни вълни ще успее да отнесе майка си до брега. Тъкмо в момента, когато отвързвах дорестия жребец, за да се кача на седлото заедно с индианката, офицерът ме дръпна за ръката и с все сила ми извика:

— Ще се добера до брега, обаче нося важни документи, които не бива да се намокрят. Ще ги вземете ли със себе си?

Кимнах му. Той ми подаде един портфейл и аз го пяхнах под шапката си, а после с помощта на носната си кърпа я вързах здраво върху главата си. След като праметнах ласото през рамо, с пушките на гръб се качих на седлото и взех индианката пред себе си.

Беше крайно време. Тълпи от пътници се блъскаха нагоре към палубата. Крясъците им успяха да заглушат дори беснеещия ураган. Монахът беше скочил вече във водата. Йербатеросите го последваха. Офицерът и чернокожият му слуга също. Насочих коня към задната палуба и продължих да яздя, докато вълните започнаха да заливат седлото. После накарах животното да скочи от кораба в реката. Индианецът ме последва. Искаше да остане близо до майка си.

Вълните ни сграбчиха тъй безмилостно, че главата на коня изчезна във водата, която ми стигна до гърдите. Но все пак якото животно успя бързо да изплува.

Беше цяло щастие, че памперото тласкаше вълните не надолу, а нагоре по реката, иначе течението щеше да ни грабне и да ни завлече дотам, където брегът бе доста стръмен и нямаше да можем да излезем от водата. Въпреки това бяха необходими нечовешки усилия, за да се доберем до сушата. Но конят издържа. При задаването на всяка нова вълна аз трябваше да повдигам индианката, за да не бъде заливано лицето й.

Най-сетне дорестият жребец усети здрава почва под краката си, но другите плувци все още не се бяха добрали до брега. Скочих от седлото, сложих индианката да легне на земята, свалих пушките от рамото си и отново развързах ласото. Най-напред подхвърлих единия

му край на монаха и така го издърпах на сушата. После метнах ремъка към йербатерото — към Монтесо, който, щом стъпи на брега, незабавно използва своето ласо за същата цел. Така постепенно успяхме да издърпаме всички на брега, където върнах на офицера портфейла, който се бе запазил напълно сух. Впрочем и аз бях мокър до кости като всички други.

Междувременно бе станало почти толкова светло, колкото и преди да се развихри бурята. Заклещеният в сала кораб бе недалеч от брега и ние ясно виждахме отделните пътници, които в този момент до един се бяха стълпили върху стърчащата над водата част от палубата. Чувахме виковете им сред рева на урагана и от движенията им разбрахме, че са изпаднали в панически страх. Кърмата на кораба все повече потъваше. Четиримата мъже на руля най-сетне се бяха видели принудени да се придвижат към носа понеже кормилото бе напълно залято от вълните. Предната част на парахода също започна да потъва. С брадвите си в ръка салджиите се бяха осмелили да стъпят на средната част от сала, за да я отделят от предната, на която бе заседнал корабът. Лека-полека те разчистиха лианите и водата отнасяше стволите един по един, при което нямаше как да се избегне някой от могъщите горски великани да не се блъсне здравата в корпуса на парахода.

Най-сетне колелата отново бяха в състояние да загребат във водата. На заден ход плавателният съд се спусна малко надолу по реката, а после на преден ход се добра до полегатия бряг и заседна на него. И наистина бе крайно време, понеже се оказа, че в носа бе пробита дупка. Водата нахлуваше през нея и започна да пълни трюма. Кърмата отново се беше изправила и след като хвърлиха двете котви, тя, както и носът на кораба, бяха подпрени и укрепени с наличните здрави и дебели върлини, за да не може плавателният съд да се наведе и да се преобърне на едната си страна. После извадиха лодката на повърхността, изгребаха водата от нея и я приготвиха за пътниците. Когато вълните се поукуротяха, щяха да ги превозят с нейна помощ до брега.

Ако знаехме, че опасността ще бъде избегната по такъв начин, ние щяхме да останем на борда и нямаше да се измокрим толкова неприятно.

И дума не можеше да става да продължим плаването. С такава пробойна корабът не бе в състояние да пътува и се налагаше да остане на същото място за ремонт. Водата бързо навлезе в машинното отделение и угаси огъня.

Естествено всичко не стана толкова бързо, колкото успях да го разкажа. След сблъскването на двата плавателни съда бяха необходими почти два часа, докато параходът бъде откаран на безопасно място. А през това време яростта на урагана бе вече понамаляла и лека-полека пасажерите бяха прехвърлени на брега.

После капитанът нареди да го откарат с лодката до сала, за да дръпне на салджиите едно конско, което обаче те съвсем не заслужаваха. Той им поиска обезщетение, ала и те поискаха същото, тъй като освобождаването на парахода им беше струвало цялата предна част от сала. Той ги укори, че не били обърнали внимание на предупредителния звън на камбаната. Но те му доказаха, че е позволил на урагана да го вкара в едно от разклоненията на реката, което се използвало изключително от салове. В крайна сметка капитанът бе принуден да го признае и каза на хората да се обърнат към компанията, която бе собственик на парахода.

Какво трябваше да правим по-нататък?

На острия вятър дрехите ни изсъхнаха извънредно бързо. Макар че от колана надолу през дрехите ми не бе проникнала нито капка вода, все пак бе необходимо желязно здраве, за да не се простуди човек от тази неприятна баня.

Колкото и странно да бе, тя се отрази на болната индианка твърде благоприятно. Подобната ѝ на дълга риза дреха изсъхна много бързо и жената ни увери, че отново се чувствала съвсем добре.

Капитанът ни съобщи, че едва след два дни можел да се очаква параход в същата посока, с който сме щели да продължим плаването. Той ни посъветва да си направим колиби от клони и тръстика, и прояви готовност да заповяда да свалят на сушата всички намиращи се на борда благини на цивилизацията. Също така изяви увереност, че хранителните провизии щели да стигнат за престоя ни. Съгласихме се с него, понеже, както изглеждаше нямаше да намерим никакъв друг подходящ подслон.

Междувременно при мен дойде индианецът да ми изрази сърдечната си благодарност за помощта, която оказах на майка му.

Накрая той ми каза:

— Сеньор, ако не искате да останете тук, където след утихването на бурята комарите няма да ви оставят на спокойствие, мога да ви заведа на друго, по-хубаво място.

— Къде е то?

— Наблизо има едно ранчо, където съм работил. Собственикът му е също индианец и е мой далечен роднина. Казва се сеньор Антонио Гомара и с радост ще ви приеме.

— Колко път има дотам?

— Пеша са необходими три часа, а на кон може да се стигне кажи-речи и за час.

— Навярно няма да мога да приема предложението ви, понеже не искам да се разделя със спътниците си.

— Та те също могат да дойдат!

— Но без мен са девет души!

— Не са чак толкоз много, само че не мога да искам от ранчерото да приеме в имението си всички пасажери на кораба. Ето защо много ви моля да не казвате къде отивате.

Това предложение ми беше добре дошло. Сигурно в едно ранчо се живееше и спеше по-добре, отколкото тук, на речния бряг. Там можехме и по-лесно да се справим с неприятните последици от студената баня в реката. И тъй, обясних на спътниците си как стоят нещата и те с радост се съгласиха да приемат поканата на индианеца.

От капитана научихме, че корабът не може да се очаква преди пладне вдругиден, така че иммахме възможност да останем в ранчото до ранните утринни часове, без да се опасяваме, че ще изпуснем плавателния съд. На онези, които започнаха да ни питат, им казахме, че предпочитаме да отидем да потърсим по-подходящ подслон навътре в сушата и тъкмо когато се канехме да тръгнем на път, офицерът се приближи до мен и ме помоли за кратък разговор. Той ми беше вече благодарил, загдето бях запазил портфейла му сух и сега ми каза следното:

— Сеньор, чух, че сте чужденец. Мога ли да попитам каква цел има пътуването ви?

— Искам да опозная Гран Чако — отвърнах аз.

— Сеньор, поставили сте си странна и кажи-речи опасна задача. Да не би да сте естествоизпитател?

— Да — отговорих аз, за да го убедя, че нямам намерения, които могат да са опасни за страната.

— А занимавате ли се и с политика?

— Не. Тази дейност ми е много чужда и далечна.

— Това ме радва. Ще ви попитам още и дали имате вече някакъв сигурен подслон, или тръгвате просто ей така, наслука?

— Ще ме заведат до някакво ранчо. Но го държим в тайна, за да не би всички да се помъкнат подир нас.

— А ще вземете ли и мен с моя негър? Имам твърде основателни причини да не се застоявам на това място.

— С удоволствие. Вие сте ни добре дошъл.

И така, той се присъедини към нас. Индианецът нямаше нищо против. Навярно бе все едно дали в ранчото щяха да пристигнат десет или дванайсет души. Само не биваше да вземаме с нас толкова много хора, колкото бяха пасажерите на кораба, които щяха да поискат да ядат и да пият, без да са в състояние да платят или пък без да имат подобно желание.

Понечих да вдигна на седлото индианката, която естествено също щеше да дойде с нас, обаче тя отказа. Заяви, че изведнъж се почувствала съвсем здрава. Тъй като щеше да изглежда твърде смешно, ако всички вървяха пеша, а само аз яздех, то тръгнах редом с животното след като подканих останалите да натоварят на гърба му вещите си.

Както вече споменах, на мястото, където се намирахме, брегът се изкачваше съвсем леко нагоре, докато най-сетне достигаше височината на баранката. Храсталаците, през които трябваше да минем, не бяха гъсти. Между тях растяха тук-там пръснати мимозови дървета. Понякога се срещаха малки блата, които лесно можехме да заобиколим, но иначе противно на очакванията ни пътят не ни предлагаше никакви други трудности и пречки. Вероятно причина за това бе обстоятелството, че индианецът познаваше местностите много добре. Той ни каза, че наоколо имало колкото искаш непроходими гъсталаци и лагуни, врязващи се далеч навътре в сушата, но той знаел как да ги избегне.

По-късно храстите изчезнаха и ние се озовахме в рядка мимозова гора. Дърветата растяха доста далеч едно от друго. Навярно само в изключителни случаи достигаха височина, по-голяма от десетина

метра, но благодарение на цъфтящите пълзящи растения, които се виеха чак до върховете им, те представляваха прекрасна гледка.

Ураганът бе утихнал почти напълно и слънцето пак се показва. Той беше един от онези пампероси, които са краткотрайни, но затова пък имат десеторно по-голяма мощ. Тук в гората не усещахме вече кажи-речи никакъв вятър.

Пътем разговарях с брат Иларио. Офицерът вървеше близо до нас и навярно чуваше всяка наша дума, обаче не се намесваше в разговора ни. Едва след като монахът подхвърли една забележка и съвсем случайно спомена името на майор Кадера, непознатият бързо попита:

— Кадера ли? Познавате ли го?

— Да — отговорих аз. — В случай, че имате предвид същото лице, за което говорихме.

— Сигурно е той, понеже има един-единствен майор Кадера. Вие негови приятели ли сте или врагове?

— Хм! Това е такъв въпрос, на който не може току-така да се отговори.

— О, напротив. Онзи, който не ми е приятел, сигурно е мой враг!

— Едва ли е така. Има хора, които са ни съвсем безразлични и за нас случаят с Кадера е вече точно такъв.

— Значи по-рано не е било така. Той или ви е бил приятел, или пък враг. Много ми е интересно да разбера кое от двете е вярно.

— Не е във властта ми да ви дам желаното сведение.

— По каква причина, сеньор?

— Принуден съм да премълча и причината, понеже не ви познавам. Запознахме се с Кадера по такъв начин, че предпочитаме да не чуваме повече името му.

— А-а! Значи се е държал враждебно към вас?

— Да.

Той ме изгледа изпитателно. Аз обаче му обърнах гръб в знак, че не желая повече да разговарям на тази тема. Но той нямаше намерение тъй лесно да се откаже от нея и продължи:

— Извинете, сеньор! Виждам, че не обичате да ви споменават за този човек, ала много ми се иска да ви задам още няколко въпроса относно личността му. Ще ми разрешите ли?

— Няма да доведе до никъде. Не мога да давам сведения на непознати за лица, за които не обичам да си спомням.

— Но вие можете да ми имате доверие! Нима приличам на човек, от когото хората би трябвало да се пазят?

— Не, но и най-свестният човек може да се окаже наш противник.

— Съвсем сигурно е, че аз не съм.

— Можете ли да го докажете?

Той замълча за малко, забил поглед в земята, а после каза:

— И аз не ви познавам. Не знам дали да вярвам, че сте чужденец.

— Тогава ще ви го докажа.

Извадих портфейла си, който беше останал сух, и му подадох моя паспорт. Той го разгледа, върна ми го и рече:

— Наистина имате чуждестранна легитимация, а от визата ви разбирам, че се намирате в страната едва от две седмици.

— Тогава нима е възможно да се занимавам с партийни интриги?

— Като нищо! Кой е този ваш спътник?

Въпросът му се отнасяше до монаха, който крачеше до нас и чуваше всяка дума.

— Казвам се брат Иларио — отвърна самият той.

— Не ви познавам.

— Е, тогава може би сте чували за мен под друго име. Понякога ме наричат и брат Хагуар.

— Хагуар! — възкликна офицерът. — Наистина ли? Ако е така, аз действително мога без никакви съмнения да ви се доверя. Може би сте чувал някога името Алсина, а?

— Алсина? Да нямате предвид Рудолфо Алсина, прочутия аржентински полковник, който извоюва толкова победи на юг?

— Точно него имам предвид.

— Познавате ли го?

— Обещавате ли да не ме издадете?

— Да, с удоволствие. Да не би самият вие да сте този сеньор?

— Да, брат Иларио.

— В такъв случай с появяването си по тези места поемате твърде голям риск!

— Знам го много добре, но съм принуден да рискувам.

— А знаете ли, че цялата провинция Ентре Риос се е разбунтувала?

— Да.

— Известно ли ви е, че в момента все още се намираме в нея?

— Но сме близо до границата ѝ.

— Тогава сте в още по-голяма опасност, понеже тъкмо границата се охранява много добре. Разкрийт ли ви, ще ви задържат.

— Ще се отбранявам според възможностите си. Най-опасно за мен беше долу при реката. Движението на плавателни съдове е доста оживено. Колко лесно можех да бъда забелязан и пленен от хората на генерал Лопес! Предпочитам да навляза по-навътре в страната.

— За да се върнете после пак на кораба, така ли?

— Да, ако нямам друг изход. Но удаде ли ми се удобен случай, ще тръгна на път по суша до Палмар на брега на река Кориентес, където ще се наложи да поостана кратко време.

— Може би заради Хордан, а?

— Хордан! Къде се запознахте с него?

— В собствения му щаб. Бяхме негови пленници.

— Нима е възможно! Вие? Защо?

— Това е една извънредно авантюристична история. Речем ли да ви я разкажем, ще ни отнеме сума време.

— И все пак ви моля най-настойтелно да ме запознаете с нея. Тръгнал съм за провинцията Кориентес, за да нападам от там Хордан, докато в същото време от юг ще бъде атакуван от други части. Естествено ви съобщавам всичко това под най-строга секретност.

— Сеньор, трудно ще ви е да го победите.

— Защо?

— Защото има голям брой привърженици, с които едва ли можете да се справите.

— Вярно, че в момента не разполагам с големи сили, но се надявам само след няколко седмици да събера достатъчно многобройни военни части, за да мога да предприема нападението.

— За тази цел ще са ви нужни много коне, каквито Кориентес не е в състояние да ви достави.

— Нима Хордан е толкова силен?

— Мисля, че край главната му квартира са се събрали няколко хиляди кавалеристи. Прибавите ли към тях многобройните останали

селища, където е оставил гарнизони, ще се получи една твърде значителна армия.

— Наистина не съм си представял положението такова.

— И на всичко отгоре провинцията Ентре Риос е разположена между реки, образуващи естествена защитна преграда.

— Ами! Нали имаме кораби?

— На които никъде няма да им позволят да хвърлят котва, след като веднъж започнат сраженията.

— Наистина е така. Но невъзможно е тази провинция сама да се държи дълго срещу останалите! И не забравяйте какви пари са нужни на Хордан, за да приведе в изпълнение своя план.

— Но той ги има.

— Имал ги е! Убеден съм, че вече цялото му състояние се е стопило. Та нали трябва да плаща на хората си много добре, ако не иска да го изоставят?

— Може да си го позволи. И от чужбина му изпращат пари.

— Едва ли. Че коя ли държава ще си позволи да подкрепи едно начинание, което още отначало крие в себе си зародиша на неуспеха?

— Една държава няма да го направи, но може да се намерят частни лица.

— Да му дадат милиони? Съмнявам се!

— Разбира се, че ще му дадат! Припомнете си само в какво положение се намират аржентинските железници! Различни компании на янките са направили предложения за строеж на големи железопътни линии. Всички те са били отхвърлени. Ами ако една такава компания реши да подкрепи Хордан срещу обещанието за съответните концесии в случай, че той победи?

— Смятате ли, че е възможно?

— Дори мисля, че е много вероятно.

Полковникът втренчи изпитателно поглед в монаха, а после каза:

— Изглежда имате основание да поддържате това мнение. Лицето ви го издава. Най-сърдечно ви моля да бъдете по-откровен към мен!

— Но ние твърде малко се познаваме.

— Отче Хагуар, моля ви, нямаме никакво време тепърва да се опознаваме, а онова, което знаете, може да е извънредно важно за справедливото дело и за спокойствието и мира в страната!

— Наистина е така. Но още не му е дошло времето. Впрочем да се занимавам с подобни неща напълно противоречи на професията и призванието ми.

— Тогава ми посочете някой друг човек, който би могъл да ме осведоми!

— Това мога да направя. Обърнете се към моя приятел, ей към този сеньор, който ще ви даде далеч по-пълни сведения от мен.

— Истина ли е, сеньор? — попита ме полковникът.

— Може би ще ви разкажа всичко, каквото узнах — отвърнах му аз. — Но тук не е най-подходящото място. Нека изчакаме, докато се настаним в ранчото, където ще имаме необходимото спокойствие и удобство за подобен разговор!

— Добре, сеньор. Но ви моля да удържите на думата си!

Почти час вървахме през гората, населявана от многобройни папагали. И тук памперото бе нанесъл големи опустошения. Огромни клони бяха откъснени и запокитени надалеч. Бурята беше отскубнала гъсти завеси от пълзящи растения, беше ги свила на топки и заплела в корените на дърветата. Смазани птици и други животни лежаха тук-там по земята.

После гората взе да редее все повече и повече, докато най-сетне съвсем изчезна и премина в обрасла с трева равнина, която досущ приличаше на уругвайското кампо.

Отначало местностите бяха пуссти и самотни. Срецахме само плъхове, сови и лешояди. Но по-късно на север забелязахме пасящи коне и още по-многобройни говеда. Стадата бяха заградени с кактусови плетове — една картина, известна ни от по-рано. След това иззад тези кактуси изплуваха ниските постройки на едно ранчо, което беше и нашата цел. Все пак бяхме вървели повече от три часа и когато зърнахме ранчото, слънцето се канеше да залезе.

Край коралите бяха оставени като пазачи няколко гаучоси от индиански произход, които обаче, както изглеждаше, нямаха голямо желание да ни дадат каквито и да било сведения. Щом ни видяха да се задаваме, те смушиха конете си и изчезнаха. Сигурно ни смятаха за съвсем пропаднали хора, за някаква скитаща се паплач, понеже тук даже и най-бедният човек притежава кон, а всички ние имаме едно-единствено животно, макар че бяхме дванайсет души. Първоначално

това обстоятелство едва ли щеше да ни подготви особено сърдечен прием.

Ранчото се намираше на широко, открито място с форма на квадрат, около което бяха разположени четири заграждения. За да се стигне до него, трябваше да се мине между две от тях, независимо дали човек идва от север или юг, от изток или запад.

Това разположение бе твърде подходящо, за да се изгради надеждна защита срещу евентуални нападения. Един наблизко минаващ поток бе насочен в четири отделни ръкава към различните корали. Отстрани и зад постройките имаше градини. Пред главната сграда, която обаче едва ли заслужаваше да се нарече къща, се виждаха няколко дъски, заковани с пирони върху колове, служещи за пейки.

Жив човек не се мяркаше. Портата беше затворена. Почукахме. Никакъв отговор. И зад постройките не намерихме хора. Това разбира се съвсем не беше гостоприемното посрещане, обещано ни от индианеца. Капаците на прозорците бяха отворени. Приблжих се до един от тях и надникнах вътре. Но в същия миг видях срещу себе си насочено дулото на пушка, а един глас заплашително извика:

— Назад, иначе стрелям!

Но аз не отстъпих нито крачка, а отвърнах:

— Слава Богу! Най-сетне се убедих, че тук живеят хора! Защо сте се заключили?

— Защото така ми харесва. Веднага си обирайте крушите!

— Но ние сме миролюбиви хора!

— Не го вярвам. Вие сте негодници, които нямат коне и се канят да крадат.

— Нямаме коне, защото само щяха да ни пречат. Стигнахме дотук с един параход и памперото ни принуди да слезем на брега.

— Няма да ме излъжете! Защо после не продължихте с кораба?

— Защото има дупка, получи пробойна и сега безпомощно е спрял на брега. Трябваше да чакаме там до вдругиден, но един от нашите спътници ни доведе дотук и ни обеща, че ще бъдем посрещнати гостоприемно, и че можем да останем два дни в ранчото.

— Нямам нужда от гости! Гледайте да изчезнете!

Обърнах му гръб, понеже не знаех какво повече да кажа. Тогава индианецът се приближи до прозореца и подхвърли въпроса:

— Къде е сеньор Гомара?

— Не е тук — чу се отвътре. — Замина.

— Къде отиде?

— Това не ви засяга.

— Но, сеньор, бъдете малко по-разумен! Дълго време съм живял в това ранчо и дори съм роднина на сеньор Гомара. Невъзможно е току-така да ме изгоните оттук!

— Как се казвате?

— Гомес.

— А-а! Тогава майка ви е била икономка в ранчото?

— Да. Тя също е тук.

— Това е друго нещо. Ще ви приема. Почакайте малко, веднага идвам!

След минута-две резето на портата бе дръпнато и човекът застана на прага. Имаше вид на истински дързък гаучо. Заедно с него се появиха и други трима мъже, които изглежда бяха замесени от същото тесто. Те ни огледаха много внимателно.

— Значи вие сте Гомес — каза човекът, обръщайки се към индианеца. — Ако го бяхте казали още в началото, веднага щяхме да ви пуснем да влезете. И така, искате да останете тук до вдругиден?

— Да, и рано сутринта си тръгваме. Моят братовчед сеньор Гомара сигурно няма да има нищо против, дори ще се зарадва.

— Но той няма повече думата. Аз купих ранчото.

— Значи не живее вече тук?

— Тук живее, ала само като гост.

— Много ми е неприятно. И защо го е продал?

— Защото не можеше повече да търпи този спокоен живот. Не му се искаше вечно да скучае и реши да потърси нови приключения. Яхна коня си и замина, но тази вечер се връща.

— Ще ни разрешите ли все пак да останем?

— Естествено. Бъдете добре дошли.

— Самият аз с удоволствие ще остана на открито, заедно с йербатеросите. Но може би за другите сеньори ще се намери местенце в къщата, а?

— За съжаление не. Тези места са вече обещани на други гости, които очакваме. Ако си запалите огън под открито небе, ще се чувствате къде по-добре, отколкото в задушната стая.

— Вярно е — намесих се аз. — И така, оставаме на открито. Моля ви да ни посочите място, където можем да запалим огън.

— Ей тук, направо пред къщата. Мястото се използва винаги за тази цел.

— А ще разрешите ли да вкарам коня си в корала?

— По-добре се откажете, понеже вътре имам кажи-речи само опърничави животни, които обичат да се ритат и хапят. За вашия жребец ще ви отстъпя ей онзи хамбар. Освен няколко инструмента в него няма нищо друго.

— Ами фураж?

— Ще се погрижа, за вода също.

— Чудесно! А ако ви се намери и месо за нас, ще сме напълно доволни и всичко ще ви заплатим много добре.

При последните ми думи лицето му просия. Той стана видимо по-любезен и отведе коня ми в дъсчения хамбар, до където го придружих. След като му свали седлото, той го върза за един кол. Видях наоколо по земята различни инструменти като кирки, обикновени лопати и белове, секири и други подобни. Подът дори не беше здраво утъпкан, а мек. Покривът бе направен също от дъски. Хамбарът бе доста голям и като нищо можеше да подслони повече от двайсет коня. Понеже беше разположен от северната страна на ранчото, той не беше пострадал от памперото, връхлетял от юг. Вратата на ранчото се намираше откъм северната страна, така че можеше да бъде наблюдаван от хамбара. Тя беше на не повече от двайсетина крачки от нас. Хамбарът имаше само отляво и отдясно на входа си по един отвор за прозорец, затворен с капак, който можеше да се залоства отвътре с резе. Споменавам всички тези подробности, защото по-късно щяха да са от голямо значение за нас.

Конят получи зелен фураж, който бе накълцан от гаучосите със сърпове. После ранчерото влезе в къщата заедно с придружителите си, за да се погрижи за храната ни, докато гаучосите ни донесоха цял куп горивен материал за огъня. Малкият бакшиш, който им дадох, ги направи толкова услужливи, че довлякоха огромна камара сухи кактуси. Те сигурно щяха да ни стигнат за два дни. Запалихме огъня съвсем близо до хамбара — на пет-шест крачки от вратата му. Горивният материал беше натрупан до стената на дъсчената постройка. По-късно тези две обстоятелства щяха да ни бъдат от голяма полза.

Ранчерото се върна заедно с тримата си придружители. Донесе ни толкова много месо, че можехме да преядем. Но погледите, които хвърляше на полковника, бяха твърде странни. Вярно, че в самия момент те не ми направиха особено впечатление, ала по-късно си ги припомних и тогава ми стана ясно значението им.

Запалихме огъня, когато слънцето беше вече залязло и нощта се спусна над ранчото. Всеки получи по едно парче месо, набучи го на ножа си или на пръчка и започна да го пече над огъня, като от време на време си отрязваше по някоя хапка. Вода вземахме от близкия поток. Ранчерото гледаше как вечеряме, без да се впуска в разговори с някой от нас. Придружителите му, които не ми приличаха на негови подчинени, се бяха отдалечили и повече не се мярнаха. И това обстоятелство изплува в съзнанието ми едва по-късно, когато разбрах, че са се метнали на конете си и са отишли тайно да доведат своите другари.

Щом се нахранихме, полковникът се оттегли в хамбара, като помоли както мен, тъй и монаха да се присъедини към него. Насядахме до самия вход и то така, че да държим под око всичко наоколо.

— Сеньори, сега разполагаме с време и никой не ни наблюдава — каза той. — Струва ми се, вече можете да ми разкажете каквото знаете за Хордан.

Брат Иларио ми направи знак с ръка, че предпочита аз да говоря. Ето защо отвърнах:

— След като узнах името, професията и чина ви, навярно мога да ви дам някои сведения, без да се излагам на опасност. Вярно, че донякъде това не ми е съвсем приятно, понеже кажи-речи имам чувството, че върша предателство.

— Предателство ли? Разбира се, че не. Аз служа на законната власт. Хордан е метежник. Ако ми съобщите каквото знаете за плановете и намеренията му, вие не вършите предателство, а само изпълнявате дълга си. Не е ли така?

— Да, сигурно сте прав.

— Важно ли е онова, което знаете?

— Изключително важно е.

— Тогава не се бавете, а ми го съобщете. Може би така ще предотвратите голямо кръвопролитие, а съвсем сигурно и много нещастия.

— И аз съм на същото мнение. Затова веднага ще ви кажа най-същественото. Хордан ще получи пари и оръжия.

— Аха! Откъде?

— От един търговец в Монтевидео на име Тупидо, който играе ролята на посредник.

— Тупидо? Значи той! От доста време го наблюдаваме. Но съвсем сигурен ли сте, че това е истина?

— Да. Дори трябваше да занеса на Хордан договорите.

— Не го ли направихте?

— Не.

— Ех, де да ги бяхте взели и да ни ги бяхте донесли в Буенос Айрес!

— Благодаря! Тази работа не ме засяга. Не съм шпионин. Но сега се чувствам морално задължен да ви уведомя за онова, което знам. Впрочем после всички ние бяхме пленници на Хордан.

— Как стана това?

— Ето как...

Разказах му преживяванията ни — естествено, колкото бе възможно по-накратко, а после го уведомих, че и определената за Хордан пратка се намира в Буенос Айрес. Той ме слушаше с огромен интерес. Удивлението му нарастваше с всяка изминала минута, а когато свърших, ми каза:

— Но, сеньор, та това е нещо изключително! На човек просто не му се вярва! Можете ли да се закълнете, че е истина?

— С напълно чиста съвест.

— С тези ваши сведения си спечелихте изключително големи заслуги към нашето справедливо дело. Незабавно ще изпратя куриер до Буенос Айрес, за да уведомя президента колкото е възможно по-скоро. Много вероятно парите, оръжията и мунициите все още не са предадени на метежниците и сделката може да се осуети.

— Кого смятате да изпратите?

— Моя негър. Нямам по-верен човек от него.

— Но как ще стигне до Буенос Айрес?

— Естествено с кораб.

— Тогава го изпратете колкото е възможно по-незабелязано.

— Защо?

— Защото не е необходимо и други да го научат.

— Нямате ли доверие на ранчерото?

— Не го познавам и това ми стига. Лицето му има мрачно и предизвикателно изражение. По-добре е да не разбере, че негърът е изчезнал, докато сам не го забележи.

— Прав сте. Незабавно ще напиша едно кратко писмо, а за по-сигурно ще кажа и устно на негъра в какво се състои задачата му. Нека тръгне веднага. Не се знае по-късно какви пречки могат да се появят.

— А ще успее ли да намери обратния път до кораба?

— Сигурно, понеже има невероятно силно и безпогрешно чувство за ориентиране.

Той извади портфейла си, където се намираха какви ли не документи, а — както изглеждаше — и доста дебела пачка банкноти, откъсна едно листче от бележника, написа няколко реда и направи знак на негъра да се приближи.

Ранчерото се беше прибрал в къщата и не видя как негърът получи инструкции, а после, без да размени повече ни една дума с когото и да било, тръгна на път.

И така, това бе уредено. Но ето че полковникът пожела да научи още някои подробности. Съобщих му всичко, каквото знаех. Накрая той се осведоми:

— И сега се каните да тръгнете направо за Гран Чако, така ли, сеньор?

— Да.

— Това не ми е особено приятно, защото иначе можехте първо да ме придружите до Палмар.

— Такова пътуване е безсмислено за нас.

— Но за мен не е! А впрочем твърде вероятно и за вас ще е от полза. На кораба не съм в безопасност. Предпочитам да яздя, а ако се съгласите да ме придружите, ще се чувствам два пъти по-сигурен. Коне ще вземем от тук. С удоволствие ще платя и животните за вашите другари.

— Не е нужно. Нали после тези коне ще са ви необходими?

— Освен това от благодарност ще ви дам няколко важни препоръчителни писма, които по-късно могат да ви бъдат много полезни.

Това обещание на полковника, който след време се прочу далеч повече, естествено значително наклони везните в негова полза. Той видя, че се колебае, протегна ми ръка и ме помоли:

— Съгласете се! Тръгнете с мен!

— Не мога сам да реша.

— Тогава поговорете с приятелите си.

Мауисио Монтесо се озова на моя знак и след като го попитах как изглеждат местностите между ранчото и Палмар, ми отговори:

— Теренът е най-различен — открита равнина, гора, но тя не е гъста, както и от време на време блата — но не са големи.

— Колко ще продължи ездата?

— Ако тръгнем на път сутринта, то вдругиден по пладне можем да сме вече в Палмар. По моя преценка са ни необходими ден и половина на кон. Ако не са блатата, които трябва да заобикаляме, навярно още вечерта ще стигнем целта си. Защо ме питате?

— Този сеньор се кани да отиде до Палмар и иска да го придружим. Той е полковник Алсина.

— Небеса! Сеньор Алсина, покорителят на индианците? Каква изненада!

— Не крещете така! — предупредих го. — Никой не бива да узнае кои сме. Все пак още се намираме на територията на Ентре Риос, нали?

— Да.

— Тогава в никакъв случай не сме в безопасност и се налага да бъдем много предпазливи.

— Мисля, че толкова близо до границата Хордан все още не е стигнал.

— Ако е умен, трябва да е поставил тъкмо границите под най-строгото наблюдение.

— Значи сеньорът иска да стигне до Палмар и ние ще го придружаваме, така ли? Добре.

— Попитайте и другите какво мислят, но съвсем тихо, за да не могат обитателите на ранчото да забележат каквото и да било.

— Но нали все ще научат какви са намеренията ни, тъй като ще трябва да купим от тях конете?

— Едва утре ще им кажем за сделката с животните. Впрочем само през деня можем да изберем конете, а дори и тогава тези хора не е необходимо да разберат къде отиваме.

Йербатерото се отдалечи. Скоро при нас дойде капитанът и ни съобщи:

— Сър, всички ние също ще тръгнем за Палмар. Радвам се, че ще продължим пътуването си по суша. На тези аржентински кораби никой не е сигурен, че ще осъмне жив. Никога не съм преживявал такова плаване, като днешното. И тъй, ще яздим заедно, а конете ще купим още утре рано сутринта. Well!

Той отново се върна при огъня, където се опита, доколкото можеше да подеме разговор с другите на своята чудновата смесица от английски и испански думи.

Полковникът искрено се зарадва, че толкова бързо и охотно се съгласихме с предложението му. Аз бях казал моето „да“ с голямо удоволствие. Далеч по-приятно ми беше да опозная самата страна, отколкото да плавам само по реката. Много ми се искаше да стигнем чак до земите на католическите мисии. Офицерът ми подаде ръка, за да ми благодари, и каза:

— Изложих молбата си пред вас най-вече заради това, че във вашата компания ще се чувствам в безопасност. Вие и малкият ви отряд струвате повече, отколкото трийсетина или петдесет аржентинци.

— О, моля ви!

— Сигурен съм! Вие не ми разказахте всичко, а и за останалото споменахте само повърхностно, но и между редовете мога да разбера, че не се боите и от дявола.

— Който има чиста съвест, наистина няма защо да се бои.

— Изразих се само в преносен смисъл. Нужна е невиждана дързост, за да успееш да се изплъзнеш от ноктите на Хордан. Ако някъде по пътя ни обградят неприятели, аз съм убеден, че няма да се предадете.

— Всъщност аз нямам врагове. Не съм нито привърженик, нито противник на Хордан. Но поставят ли ми по пътя различни пречки, естествено ще се стремя да ги отстраня.

— А погледнете само и боцмана, който също е немец! С великанската си сила този човек навярно ще се справи с десетки противници. Следователно се намирам под съвсем сигурна закрила. Впрочем и самият аз имам нож, два револвера и муниции. Яхнем ли веднъж конете, тогава ще са необходими много голям брой неприятели, за да успеят да ме заловят.

— Носите ли у себе си важни документи?

— И документи, и пари. Ако попаднат във вражески ръце, това ще е голям удар за нас.

— Е, тогава ще се опитаме щастливо да се доберем до Палмар. Но вече е време да лягаме да спим, понеже утре сигурно ще тръгнем още в ранни зори.

— Да, сеньор. Къде ще спим? На открито или в този хамбар?

— Предпочитам второто.

— Аз също.

— Тогава нека и останалите влязат вътре, за да сме заедно. Но ранчерото не каза ли, че очаквал и други гости?

— Да, така каза.

— Сигурно няма да са само двама-трима, понеже нали за нас нямаше вече никакво място в жилището му? А защо не пусна коня ми да влезе в корала?

— Защото, както сам каза, неговите коне хапели и ритали.

— Ами! Нали заради останалите животни той трябва да държи вързани буйните коне? Струва ми се, че отказът му си има друга причина. Много ми се ще да не заспивам, докато не пристигнат очакваните гости, понеже искам да разбера що за хора са. Ами ако са привърженици на Хордан?

— Наистина ще е страшно неприятно, защото сред тях има не само офицери, но и войници, които са ме виждали и добре ме познават.

— Е, тогава нека изчакаме! Впрочем изглежда ми твърде странно, че ранчерото повече никакъв не се мерна.

— Сигурно е при конете си.

— За тази работа си има гаучоси. Ние сме негови гости и имаме, така да се каже, предимство. Ами къде са хората, които бяха заедно с него, когато ни посрещна? И те изчезнаха без да се сбогуват, а ако са останали тук, изобщо не ни обръщат никакво внимание. Това ми се вижда странно. Нима ранчерото няма жена, няма прислужница? Ще поогледам малко помещенията.

Излязох от хамбара и се вмъкнах в къщата. От входната ѝ врата попаднах право в онова помещение, което заемаше цялата ширина на къщата. В него гореше една свещ. Оттук две врати водеха наляво и надясно. Последната бе леко открехната. Подът беше покрит с рогозки, които заглушаваха стъпките ми. Тихо се приближих до вратата и надникнах през тесния ѝ отвор. Зад нея се намираше малка стая,

несъмнено използвана като спалня. Две постели заемаха кажи-речи целия под — едната широка, а другата тясна. Върху тясната лежаха две деца. Върху широката седеше жена и на мъждукащата светлина от една лоена лампа изкърпваше някаква скъсана дреха.

Тук нямаше какво да се чуе и узнае. И така, насочих се към другата врата, намираща се отляво. Тя не беше залостена с резе, а с едно парче дърво — с нещо като мандало, което можеше да се вдигне както отвътре, така и отвън, и то като човек провреше пръста си през една малка дупка. Отворих вратата.

На светлината от лампата, която падаше вътре откъм голямото помещение, забелязах, че пред мен се намира нещо, подобно на кухня, където имаше и друга врата, която — както се убедих — водеше навън, на открито. И тази врата можеше да се отвори и отвън, и отвътре. Прекрачеше ли прага ѝ, човек се озоваваше зад главната постройка на ранчото.

Аз минах точно по този път и се върнах при огъня, където към другите вече се бяха присъединили както полковникът, така и монахът.

Тъкмо се канех да споделя със спътниците си, че в къщата съм видял една жена с две деца и че нежеланието на тези хора да се покажат ми се вижда твърде странно, когато ранчерото се появи между два корала и се отправи към ранчото. И този път той не беше сам, а го придружаваше някакъв мъж, когото още не бях виждал.

Човекът бе все още доста млад и носеше жакет, ешарп и шапка подобно на гаучосите. Но ботушите му бяха ботуши на знатен сеньор. Шпорите му блестяха като чисто злато, а в държанието му се забелязваше такава елегантност и изисканост, каквато е изключено да се срещне сред гаучосите. Да не би този мъж да искаше да скрие истинската си самоличност? Дали се беше предрешил?

Двамата се приближиха до нас и ранчерото попита:

— Сеньорите получиха ли достатъчно от всичко, каквото поискаха, или имат още някакво желание?

— Благодаря! — отговорих аз. — Вече нямаме никакво желание и скоро се каним да лягаме да спим.

Младият мъж внимателно огледа полковника. Видях как офицерът бързо извърна глава, за да попадне лицето му в сянка. После новодошлият хвърли изпитателен поглед към мен и всички останали, а накрая попита:

— Сеньор, ще ми разрешите ли да се погрижа за коня и да му дам вода?

Въпросът му беше отправен към мен и затова отговорих:

— Оставете! Конят няма нужда от нищо. Впрочем не искам и да ви занимавам с подобни досадни работи.

— Защо не?

— Защото не сте ратай.

— Какво ви дава повод да мислите така? — попита той, като пребледня.

— Няколко неща. Откъде идвате?

— От корала.

— Тъй! Е, не мога да имам нещо против това, но ние сме напълно задоволени и действително не се нуждаем от нищо.

Двамата си тръгнаха и изчезнаха в къщата. Полковникът понечи да ми каже нещо. Но аз вече подозирах какво иска да ми съобщи, а и не биваше да губя нито секунда, за да го изслушам. Ето защо се втурнах към задната страна на постройката, отворих вратата, промъкнах се в кухнята, а оттам до вратата, водеща към голямото помещение. Там забелязах да седи само младият мъж. Ранчерото не се виждаше. Но след по-малко от минута дочух гласа му. Той беше ходил при жената и децата, но в този момент се връщаше и преди още да затвори вратата зад гърба си, той й подвижна:

— И тъй, сега гасите лампата и няма да се показвате, без да съм ви повикал. А преди зазоряване няма да излизате в никакъв случай.

Дочух как затвори вратата и едва след това отиде при младия мъж и му каза:

— Е, лейтенанте, сержантът не се ли е излъгал? Дали това наистина е полковник Алсина?

— Без съмнение! Толкова често съм го виждал в Буенос Айрес!

— Tempestad! Ама че улов ще ни падне в ръцете!

— По-голям, отколкото си мислите! — усмихна се лейтенантът.
— Но той е опасен.

— Ами! Толкова много кавалеристи все ще съумеят да заловят един полковник! Придружителите му просто ще повалим на земята!

— Няма да е чак толкова лесно. Ако не се лъжа, един такъв тип няма да се стресне от пет или десет души. Но ние ще направим не

двоен и троен, а десеторен улов. Тези негодници също са търсени от Хордан.

— Че кои са те?

— Ако предположението ми е правилно, те са най-долните и най-коварни мошеници в целия свят. Имали са намерение да измамат Хордан и да провалят цялата му политика.

— Нима е възможно?

— Да, за съжаление! Майор Кадера ги е пленил и завел при Хордан. Оттам са се измъкнали с лъжи. Пратили са генералисимото за зелен хайвер с какви ли не измишльотини, но разбира се не са удържали на думата си и даже са изоставили Кадера сам на един остров сред реката.

— Да не се е удавил?

— Не е. Бързо успял да се добере до брега, взел коня на първия срещнат ездач и препуснал обратно към Хордан. Естествено генералисимото незабавно изпратил подир негодниците хора, които тайно да ги проследят. В Буенос Айрес те узнали, че онези типове се канели да си купят билети за някой кораб, за да стигнат по Парана навярно чак до Кориентес. Но вече навсякъде по реката имаме наши хора и всички параходи ще бъдат спирани.

— Та нима техният не е бил спрян?

— Не е. Иначе нямаше да са тук. Нашите не са се оказали толкова бързи. Но за щастие памперото ги е принудил да слезат на брега.

— Действително ли те са търсените хора?

— Така мисля. Описанието им съвпада напълно. Най-опасен бил онзи с кожените дрехи. Който го залови, ще получи от Хордан три хиляди книжни талера.

— Animo!^[3] Аз ще ги спечеля!

— Впрочем искам да бъда напълно сигурен и да се убедя, че не съм се излъгал. При нас има един човек, който е бил в главната квартира, когато тези типове са се намирали там. Той ги е огледал много добре и аз ще го изпратя да дойде тук, за да ги види със собствените си очи.

— Но нека бъде предпазлив, за да не заподозрат нещо!

— Да, защото този с кожените дрехи и на мен не повярва, че съм гаучо. Отвратителен човек! Но ние ще му подрежем крилата!

— Нима наистина е толкова опасен?

— Всеки от групата им е опасен. По-добре е да използваме хитрост, отколкото сила.

— Но това е излишно, сеньор. Помислете само — макар и случайно, разполагаме с близо четиристотин войници, които бяха тръгнали за границата. Половината от тях са вече тук и са заели всички изходи и корали. Другата половина ще пристигне след по-малко от четвърт час. Защо ни е необходима тогава чак толкова голяма предпазливост?

— Защото вие не познавате тези хора. Майор Кадера каза, че сатаната се е вселил в тях. Ще трябва да изчакаме, докато заспят. После безшумно ще се промъкнем до тях и ще ги връхлетим. Така ще ги заловим, без да пролеем нито капка кръв. Къде ще спят?

— Или на открито, или в хамбара.

— Защо не в тази стая?

— Защото тук искат да спят господа офицерите.

— Спокойно можеха да се откажат. Ако онези мъже бяха останали да нощуват тук, така можехме най-лесно да се справим с тях.

— Да, ама не знаех. Взех ги само за някакви скитници.

Двамата продължиха разговора си, но тъй като трябваше да бъдат при огъня, когато те излезеха от ранчото, аз се промъкнах обратно при моите хора и там зачаках появяването им. Само след някоя и друга минута лейтенантът прекрачи прага на входната врата, но за съжаление беше сам. Трябваше ли да го оставя необезпокоявано да се отдалечи, за да не събудя подозренията на ранчерото? Този въпрос бе много важен. Задържех ли лейтенанта, ранчерото можеше да ми се изплъзне, като бързо си плюеше на петите. Но оставех ли офицера спокойно да се отдалечи, тогава пленяването на ранчерото нямаше да ми донесе никаква полза. Затова се отказах да задържам когото и до било от двамата и оставих лейтенанта необезпокоявано да мине покрай нас.

До този момент не бях казал нищо на спътниците си. Все пак те бяха разбрали, че се е случило нещо, за което сигурно щях да ги осведомя. И щом младият офицер изчезна от погледите ни, попитах полковника:

— Преди малко извърнахте глава. Защо?

— Сеньор, издаден съм — отвърна той.

— Този мним гаучо ви познава, нали?

— Да. Той е офицер, лейтенант на служба при Лопес.

— Преди време е бил в Буенос Айрес, а после, — както чух, — бил преминал на страната на Хордан. Така каза на ранчерото.

— Подслушахте ли ги?

— Да. Един от мъжете, който преди малко се мярна насам, е сержант. Той ви е познал и му е докладвал.

— Тогава тук сигурно се намират и други войници, а?

— Естествено. Двеста души, които са заели вече всички изходи. Но след броени минути в ранчото ще пристигнат още двеста войници.

— Demonio!^[4] Че какво ще търсят тук толкова много войници?

— Изпращат ги на границата, и тъй като най-случайно сержантът ви е познал, бързо са ги извикали да ви заловят. Впрочем вече и бреговете на реката са заети от кавалеристи, за да ни пленят.

— Тогава изобщо не бива да се връщаме при парахода, което тъй и не възнамерявахме да правим, а ще трябва незабавно да се отправим към границата!

— И как ще го осъществите?

Той бе говорил бързо, но след въпроса ми взе да се почесва зад ухото и далеч по-бавно отвърна:

— Да, да, прав сте. Не помислих за това. Нали изходите са блокирани. Нима няма никакъв начин да се измъкнем?

— Ами! Ще има доста да почакат, докато ни заловят. Вярно, че преди зазоряване не можем да направим кой знае колко много, защото нали трябва да виждаме срещу кого да се защитаваме. Но и не бива твърде да се бавим, понеже иначе ще извикат още военни части и бягството ни ще стане напълно невъзможно. И така, най-добре ще е да изчакаме настъпването на деня.

— Нима сте толкова сигурен, че после ще успеем?

— Така мисля. Ако не стане по един начин, ще се помъчим да го постигнем по друг.

— Но наистина ли смятате, че ще можем да се справим с четиристотин души? За това е необходима невероятна самоувереност.

— Имам я. Поне засега не виждам от какво да се боя. За вас най-важното е посланието ви успешно да стигне до своето предназначение. Надявам се, че негърът ще съумее да се добере до реката.

— Но как смятате на зазоряване да се измъкнем от обкръжението на толкова войници?

— Ще стане или съвсем открито, или пък тайно. Нека първо изчакаме развоя на събитията.

До този момент бях разговарял само с полковника. Ето че сега се намеси и капитан Търнърстик, който не владееше дотам испански, че да разбере думите, разменени между нас тъй бързо и припряно. Попита ме за какво става въпрос. След като му обясних, той гневно каза:

— Пак ли?! Защо тези мерзавци не ни оставят веднъж завинаги на мира! Та ние изобщо си нямаме никаква работа с тях и хич не искаме да ги знаем. Ако не ни пуснат да си вървим... е, ами тогава имам цели шепи патрони както за револверите, така и за пушката си, които успях да пренеса през реката невредими. Няма да допусна отново да ме пленят, а за разстрел изобщо да не говорим. Нямам никакво желание да ме съберат с всичките ми прадеди още тук, в тази равнина!

От своя страна неговият боцман любовно огледа огромните си юмруци и добави:

— Най-сетне като че ли ще ми се предостави дългоочакваната възможност да стисна за гърлото неколцина от тези човечета. Как се радвам само!

Ето че в този момент ранчерото излезе от къщата. Имаше намерение да дойде при нас, та по този начин да даде повод и на споменатия войник да се приближи до хамбара и добре да ни огледа. Почти в същия миг видяхме и този човек да се задава от един проход между кактусите. Беше облечен като гаучо.

— Боцман — бързо прошепнах на Ларсен, — щом ви дам знак, незабавно ще сграбчите ранчерото, но така, че да няма никаква възможност да извика!

— Дадено, господине! — кимна великанът.

Ето че ранчерото се озова при нас. Престори се, сякаш едва в този миг забелязва войника-гаучо и се обърна към него с думите:

— Какво искаш? Тези сеньори нямат нужда от нищо.

— Искях само да попитам дали да заведа коня им на паша в откритата равнина.

— Не — отговорих аз, — той ще остане при нас, където ще е на по-сигурно място.

— Че навън кой ще му стори нещо? Наоколо няма хищни животни.

— Но има хищни хора.

— Няма. Откакто се помним, тук не са се навъртали конекрадци. А дори и да се появи такъв тип, ние, гаучосите, толкова добре надзираваме животните, че той сигурно ще се върне с празни ръце.

— Ами ако самите вие сте хвърлили око на коня?

— Ние ли? — попита той провлачено с най-голямо учудване.

— Да, вие!

— Сеньор, та ние сме на служба при ранчерото, така че едва ли ще вземем да причиним някакво зло на гостите му! Впрочем ние сме почтени хора и никой от нас никога не е крал коне.

— Не ми се вярва. Сигурно страшно ви се иска да ни вземете единствения кон. Не е трудно човек да се досети.

— Много се лъжете!

— Та нали ме познавате и ви е известно, че никога не лъжа?

— Аз да ви познавам!? Никога през живота си не съм ви виждал.

— Прекрасно знаете, че не е така. Изпрати ви вашият лейтенант, нали?

— Какъв лейтенант? Кой е той?

— Гаучото, който беше тук само преди няколко минути. Той ви изпрати тук, за да се убедите дали действително съм онзи човек, за когото ме смятате.

— За пръв път го чувам!

— А нищо ли не знаете и за това, че само преди няколко дни се намирахте в главната квартира на Лопес Хордан?

— Нищо подобно!

— Видяхте ни, когато излизахме от къщата му и отивахме в дъсчената барака, където трябваше да пренощуваме.

— Не е вярно.

— Бяхте даже и сред хората, които ни заплашваха с разправа и отстъпиха само след заповед на придружаващия ни ротмистър, нали?

— Сеньор, и представа си нямам от всичко това!

— Наистина ли сте гаучо на служба при този ранчеро?

— Да.

— Е, ами тогава няма защо да се боите да приемете поканата ни и да останете да пренощувате при нас в хамбара.

— С удоволствие! Но преди това трябва още веднъж да отида в корала.

— Не е нужно. Конете не могат да избягат от корала. Там са на съвсем сигурно място. И така, направо оставете при нас да ни правите компания.

— Но на вас може да ви е съвършено безразлично дали ще спя при вас, или другаде!

Човекът не носеше друго оръжие, освен своя нож. Не бе в състояние да ни окаже никаква съпротива. Около него и ранчерото спътниците ми бяха образували плътен кръг. Боцманът се бе изправил зад ранчерото, а аз пред войника.

— Защо ви е подобно доказателство? — попита мнимият гаучо.
— Моят господар може веднага да ми стане свидетел.

— Да, сеньори — намеси се ранчерото. — Съвсем напразно подозирате този свестен гаучо.

— Подозренията ни са напълно основателни — отвърнах му аз.
— Но не само него, ами и самия вас подозираме. Нима не чухте, че споменах за един лейтенант, който току-що също се мерна в ранчото, преоблечен като гаучо?

— Заблуждавате се страшно много.

— А дали беше заблуждение и целият разговор, който проведохте с него в голямата стая?

— Какъв разговор?

— Най-напред му казахте, че сте наредили на жена си да не напуска спалнята си, преди да сте ѝ разрешил, нали? Взехте тази предпазна мярка, за да не научи вашата кротка и добра жена какви низости ще бъдат извършени тук.

— Че какви ли ще са тези низости? Принуден съм да ви забраня подобни дрънканици! — избухна ранчерото.

— Я по-тихо, сеньор! Нима не е низост някой да изпрати собствените си гости на сигурна гибел?

— И кой е този някой?

— Вие!

— Не, не и пак не!

— Ами! Говорихте за някакъв сержант, за изпратени вестоносци, за двеста войници, заели тук всички изходи, както и за други двеста души, очаквани скоро да дойдат, също и за ей този човек тук, който трябва да провери дали действително сме онези хора, така ревностно преследвани от Хордан! Ще продължите ли да отричате?

— Подслушахте ли ни? — смаяно попита той.

— Разбира се, и чух всяка една дума.

— Но това беше само шега. Тръгнете в която искате посока. Няма да видите и един-единствен войник!

— Благодаря! Така сам ще се напъхам право в ръцете им.

— Не, казах ви истината!

— Е, щом като толкова ни уверявате, че няма от какво да се боим, може да ви е свършено безразлично, ако подканим и вас да прекарате цялата нощ в хамбара при нас.

— Няма как. Естествено, трябва да съм в жилището си.

— Но така събуждате нашите подозрения!

— Все ми е едно. Пуснете ме да си вървя!

Той се разгневи.

— Останете, де! — изсмях се в лицето му. — Нали лейтенантът ви каза, че сме истински дяволи. Но вие бяхте на мнение, че е лесно да бъдем заловени. Сега ще разберете, че той е имал право. Оставете при нас!

— Ами ако не искам? — изфуча той.

— Тогава ще ви принудим.

— Отивам си!

— Опитайте се!

Той се намери да си тръгне. Направих на боцмана уговорения знак и морякът така притисна с ръцете си гърдите и гърба му, че дъхът на ранчерото секна и той не успя да каже нито дума.

— Да го смачкам ли, сеньор? — попита ме великанът.

— Недей. Но ще се наложи да вържем ръцете и краката му.

Ларсен отпусна ранчерото на земята. Веднага се намери достатъчно ремъци, за да го вържем. Той отново бе в състояние да си поеме дъх, ала само боязливо простена, без да посмее да извика, понеже йербатерото допря острието на ножа си в гърдите му. Войникът проследи с поглед цялата сцена, без да помръдне от мястото си. Изглежда от уплаха изгуби способността да се движи.

— Но, сеньор! — възкликна той най-последно. — Какво правите? Та ранчерото изобщо не е ваш враг!

— Хайде де! Както той, така и вие сте наши врагове. Или ще отречете, че не сте гаучо, а войник?

— Пуснете ме да си вървя — каза той, без да отговори на въпроса ми. После понечи бързо да се отдалечи, обаче аз го задържах за ръката с думите:

— Почакайте малко, драги мой! Погледнете тези револвери! Направите ли само една крачка, без да съм ви разрешил, ще прониза главата ви с куршум! Не сме хора, с които можете да се шегувате!

Човекът се изплаши.

— Сеньор — каза той умолително, — какво можех да направя? Нима съм виновен? Не съм ли длъжен да се подчинявам на заповедите?

— Знам и тъкмо затова няма да ви сторим нищо лошо, макар че дойдохте при нас като шпионин. Ако отговорите на въпросите ми, без да ни излъжете, няма от какво да се боите. Дори ще ви позволя да се върнете. Но хвана ли ви в лъжа, с вас е свършено. Ще бъдете ли откровен?

— Да, сеньор!

Този човек не беше герой. Изпращането му при нас се дължеше не на някаква смелост, а само на обстоятелството, че ни познава. Погледът му неспокойно шареше между нас, като страхливо се спираше на оръжията ни.

— Тогава ми кажете къде се намира Лопес Хордан в момента! — подканих го аз.

— Все още е в главната си квартира.

— А майор Кадера?

— В Парана. Поел е командването над военните части, които претърсват корабите, за да ги открият.

— Колко души са се събрали в ранчото?

— Четиристотин.

— Кой ги командва?

— Един майор.

— С тях ли е и Антонио Гомара, предишният собственик на това ранчо?

— Да, взеха го като водач, понеже много добре познава тукашните местности. Има чин старши лейтенант.

— Защо не е в ранчото?

— Защото отиде да доведе другите двеста души.

— Накъде бяхте тръгнали?

— През границата към Кориентес, за да вземем коне и да вербуваме войници.

— Което ще рече да крадете коне. Знам. Има ли наблизо и други военни части?

— Не.

— Но сигурно бързо могат да бъдат извикани някакви подкрепления, нали?

— Чак толкова бързо — не. Навярно биха дошли едва след няколко дни.

— Вашият майор при вас ли е вече, или тепърва го очаквате?

— Тук е. Намира се вдясно при изхода между двата корала.

— Как е разположил частите си?

— Пред всеки изход има по петдесет човека.

— Патрулират ли?

— Не, защото нали в такъв случай може би няма да са на мястото си тъкмо когато решите да си пробиеите път и да избягате.

— Много умно! Ами как ще бъдат разпределени останалите двеста души, които очаквате?

— Така, че пред всеки от проходите между четирите корала да има по сто войника.

— Глупава история, много глупава! По такъв начин няма да можем да си пробием път!

Последните думи казах с нотка на съжаление в гласа, дори с голяма загриженост. Човекът бързо се намеси:

— Много сте прав, сеньор. Невъзможно е да ни избягате!

— Наистина изглежда, че е така. Хм! Не можем да излезем срещу сто души.

— Не можете. А към всичко това се прибавя и едно друго обстоятелство, което не бива да забравяте. Щом се опитате да си пробиеите път през някой от проходите, майорът незабавно ще извика на помощ войниците, заели другите три изхода. И тогава ще се видите изправени срещу всичките четиристотин души.

— Ами! Едва ли ще прояви такава съобразителност!

— Напротив! Нали го чух какво каза.

— Едва ли ще е споделил плановете си с вас, обикновения войник.

— Наистина не е. Но бях наблизил, докато даваше заповедите си на другите офицери, и аз ги чух.

— *Cáspita!* Това наистина е много лошо. Значи накъдето и да се опитаме да си пробием път, срещу нас винаги ще има четиристотин души! В такъв случай само за миг всички ще бъдем застреляни.

— Съвсем сигурно е, сеньор! Затова ви съветвам веднага да се предадете доброволно.

— Доброволно! — промърморих аз като се престорих, сякаш бях изпаднал в страшно лошо настроение. — Не си представях положението чак толкова лошо. Бях решил да браня кожата си.

С това мое поведение напълно ми се удаде да го заблудя. Този ахмак вземаше всичко за чиста монета и дори си въобразяваше, че може да ме поучава.

— Сеньор, това е най-умното и най-доброто, което мога да ви посъветвам — ми каза той, като изведнъж тонът му стана много доверителен. — Действително няма да успеете да се измъкнете, понеже сте обградени от всички страни и то толкова плътно, че и пиле не може да прехвъркне. И тъй, последвайте съвета ми! Мисля ви доброто, повярвайте ми! Иначе за вас няма спасение.

— Хм! Изглежда сте прав. Нищо неподозиращи сме попаднали в много коварна клопка. Но въпреки всичко никак не ми се ще да се предам без каквато и да било съпротива. Все пак трябва да има някакъв спасителен път. Ами ако останем най-спокойно ей на това място?

— Тогава ние ще дойдем тук.

— Ще застанем срещу четирите входа между коралите и ще ги отбраняваме.

— Но, моля ви, сеньор, че как ще стане тази работа? — засмя се добрият човечец с чувство на превъзходство.

— Много просто. Нали сме въоръжени!

— Ние също. През всеки вход ще навлязат по сто наши войници. А вие ще можете да им противопоставите едва по трима души. На вас действително не ви остава нищо друго, освен да се предадете.

— Искам да премисля още веднъж всичко.

— Направете го! Но навярно ще е напразно. Може би майорът ще ви даде кратък срок за размисъл. Да го попитам ли?

— Засега не. Та нали не сте при него?

— Ами изпратете ме да отида при нашите!

Изглежда много му се искаше колкото можеше по-скоро да се измъкне, макар държането ни към него съвсем не бе вече толкова заплашително, както преди малко. Винаги, когато лицето ми привидно придобиваше загрижено изражение, моите спътници също си придаваха вид на изплашени и отчаяни хора. Естествено те се преструваха също като мен. Онова, което този човек ми съобщи, не само не беше обезпокоително, а напротив — беше дори твърде успокоително за нас. Да се измъкнем от този капан ми се струваше вече доста лека работа. Въпреки това пак се обърнах към войника с много загрижен тон:

— Колкото и да си блъскам главата, не виждам никакъв изход. Вие направо ни надхитрихте!

— Нали? — засмя се той, изпаднал в добро настроение. — Да, ние знаем как се хвърля ласо и как се затяга примка!

— Ами толкова близо ли се намирахте с вашите хора?

— Да. Тъкмо бяхме на път за ранчото, където смятахме да пренощуваме. Бяхме изпратили напред нашите квартириери^[5].

— Аха! Сред тях беше и сержантът, нали?

— Да. Естествено не тръгнаха във войнишките си униформи, понеже трябва да сме предпазливи.

— А защо са избрали точно това ранчо?

— Беше ни предложено от водача, който е запознат с него много добре, понеже доскоро е бил негов собственик.

— И сте подслонили конете си в коралите, което е съвсем естествено, нали?

— Не. Не сме толкова глупави. Вие сигурно щяхте да ги забележите.

— Че какво от това?

— Щяхте да разберете, че се приближават военни части и без съмнение щяхте да ни избягате. Ето защо оставихме конете извън коралите, които сега естествено са празни.

— Празни ли са? Че нали в тях се намират животните на ранчерото?

— Не, безшумно и тайно те бяха отведени другаде, за да направят място на нашите коне.

— Аха, тъй значи! Ами тогава можете да ги вкарате в коралите, понеже няма защо да се криете повече. Нали знаем, че се намирате тук и сте ни обградили?

— Едва ли ще постъпим така. Ами ако ви се удаде да си пробиете път? Човек трябва всичко да предвиди. Нали сме войници!

— Какво искате да кажете?

— Ами в такъв случай няма да можем да ви преследваме, защото преди всеки от нас да успее да намери своя кон в корала, вие вече ще сте офейкали надалеч.

— Хм! И това е вярно. Едва сега разбирам колко умно майорът е скроил своя план. От мое име можете да му кажете, че го смятам за извънредно предвидлив човек!

— Благодаря! Нямам такова намерение! Не е необходимо да узнае колко дълго и какво съм дрънкал тук с вас.

— Пак сте прав! Но навярно все ще се намери някакво средство и начин да се защитим. Току-що ми хрумна нещо. Та нали имам заложници?

— Тъй значи! Да нямате предвид мен?

— Не. Нали ви обещах да ви пусна да си вървите?

— Заради мен майорът няма да ви пощади.

— И аз мисля така. Е, ако бяхте някой висш офицер! Но аз държа в ръцете си и други лица, с които вашият командир сигурно ще трябва да се съобразява. Ей сега ще ви го покажа.

— Да не би да имате предвид ранчерото? Майорът едва ли се интересува кой знае колко много от него.

— Тогава ще доведе другите. Нека междувременно продължи с въпросите си господин полковник Алсина, чието име сега спокойно мога да назова, понеже и бездруго сте го познали.

Несъмнено на полковника много му се искаше да научи колкото бе възможно повече за Хордан и неговите планове. Ето защо никак не беше трудно да се досетя, че имаше намерение да разпита този войник. И да не можеше да научи от него нещо много важно, все пак не беше изключено от отговорите и сведенията му да си направя някои заключения.

Запътих се към ранчото, и то към спалнята. Когато отворих вратата ѝ, вътре беше тъмно. Но слабата светлина от лампата в голямата стая бе достатъчна, за да ми покаже, че жената все още не спеше. Забелязах, че се движи. Щом видя някакъв непознат на прага, тя изплашено попита:

— Кой сте вие? Какво искате?

— Да ви заведе при вашия мъж.

— Веднага идвам!

— Вземете децата и няколко одеяла и елате в хамбара!

— Защо?

— Офицерите сигурно ще искат да имат цялата къща на разположение, така че за нас не остава място тук.

— Веднага идвам, сеньор.

Тя не ме смяташе за войник. Сигурно ме беше видяла при пристигането ми. Тъй като в момента вярваше, че действам по поръчение на военните, все още не бе възможно да знае, че войниците са наши противници. Явно мъжът ѝ не ѝ беше казал нищо.

В ранчо като това хората рядко се събличат при спане. Жената бе готова веднага да ме последва. Тя метна върху раменете си няколко одеяла и извика на децата да я последват. Излязохме навън.

Заведох я в хамбара, като вървах до нея така, че да не успее да забележи своя мъж, който все още лежеше на земята. В един от ъглите тя приготви постеля за себе си и за децата, а аз направих знак на един от йербатеросите да застане до вратата и да внимава никой от тях да не излезе навън. Направих знак и на индианеца да се приближи до мен и го попитах:

— Мислите ли, че и вие се намирате в опасност?

— Естествено. И аз, и майка ми. Щом съм тръгнал с вас...

— Хм! Но няма защо да се страхувате. Всъщност що за човек е вашият роднина, предишният собственик на това ранчо? Лош човек ли е?

— О, не. Само дето е много сериозен и затворен. Убиха един от братята му, когото той силно обичаше. Оттогава стана човекомразец.

— И привърженик на Хордан, така ли?

— Наистина не мога да ви кажа как е стигнал дотам. Никога не е бил привърженик на която и да било партия.

— Казахте, че е индианец, нали?

— Да, също като мен.

— Изглежда Хордан зальгва индианците с големи обещания за какви ли не облаги и свободи. И затова не е никак чудно, че сред тях има свои привърженици. Но все пак не е възможно този човек да е чак въодушевен от делото му.

— Нищо не се знае, след като са го направили старши лейтенант. Обикновено подобно нещо доста променя хората.

— Какъв е бил по-рано?

— Ловец на чинчила.

Чинчилата е южноамерикански гризач, който живее във високите Анди и се ловува при големи опасности заради скъпоценната му кожа. Щом ранчерото се бе занимавал с подобен лов, той сигурно притежаваше качества, достойни за признание и уважение.

— Ще поискам да ми го изпратят, за да преговарям с него — казах на индианеца.

— Предполагам, че ще изпълнят желанието ви, само че това няма да доведе до никъде.

— Знам, но имам нещо друго наум.

Отново се приближих до огъня, където полковникът все още разговаряше с войника. По доволния израз на лицето му си личеше, че въпросите му не са били съвсем безрезултатни. Когато се приближих, той ми направи място и каза:

— Сеньор, изглежда ще трябва да се предадем. Тези хора далеч ни превъзхождат по численост.

— Така е — кимнах аз, — и при това са взели такива изключително добри мерки, че никой не може да се измъкне, без да влезе в бой с тях.

— Какво ще правим тогава?

— Имате ли чак толкова голямо желание съвсем скоро да станете пленник на Хордан?

— Разбира се, не. Много ми се иска да защитавам кожата си. Но няма как. А и през ум не ми минава съвсем безсмислено и без изгледи за успех да се хвърля право в ръцете на смъртта.

— Аз също. Но открих едно средство, което ще ни помогне поне да предотвратим някое нападение и да спечелим време за водене на преговори. Ранчерото е наш пленник, а току-що доведох в хамбара

жена му и децата му. Нападнат ли ни, незабавно ще разстреляме тези хора.

— Мътните го взели! Това е наистина много добро хрумване!

— Нали? Твърдо съм решил да ги убия веднага, щом неприятелят се опита да нахлуе тук през някой от четирите прохода или пък ако стреля по нас!

— Qué desgracia! Какво нещастие! — простена ранчерото.

— Самият вие сте виновен за решението ми! — отвърнах му аз. — Ние бяхме ваши гости, а вие ни предадохте на враговете ни. Ето че сега животът ви виси на косъм. Ларсен, махнете го оттук, занесете го при жена му! Но и тя трябва да бъде вързана, за да не й хрумне глупавата мисъл да го развърже.

— Дадено, сеньор!

След тези думи боцманът-великан метна ранчерото на раменете си и го внесе в хамбара. А аз се обърнах към войника:

— Виждате на какво сме решени. Бъдете сигурен, че ще направим каквото казах.

— Сеньор, но това е убийство! — отговори той. — И така изобщо няма да подобрите положението си. Най-много да успеете с няколко часа да отложите развързката.

— Поне ще спечелим време.

— От което няма да имате никаква полза!

— Ще видим! Впрочем това не е единственото нещо, което ще направя. Готов съм да преговарям с майора и да чуя условията му.

— Да му го съобщя ли?

— Да, моля ви. Но почакайте един момент! Искане ми се да ни изпрати своя водач, старши лейтенанта сеньор Гомара.

— Защо пък точно него?

— Защото е много добре запознат както с ранчото, така и с околностите му. Каквото той ни каже, ще има двойна стойност за нас.

— Признавам, че е така и ще предам желанието ви на майора.

— И освен това... Но по-добре е първо да разговарям с полковника.

След тези думи се обърнах към офицера, дръпнах го няколко крачки настрана и съвсем тихо му обясних как трябва да се държи. После се престорихме, че припряно разговаряме за нещо на полувисок

глас, а най-накрая, макар приглушено и уж възбудено, но все пак така, че да може да го чуе войникът, полковникът каза:

— Няма да се съгласят!

— Едва ли ще имат друг избор!

— Не! Няма как да ги принудим.

— Тогава ще ги нападнем най-много един час след като парламентът им се върне при тях. Но не говорете толкова високо, защото този тип не бива нищо да чуе!

Пак поведохме разговора си съвсем тихо. После се престорих на ядосан и за да ме чуе войникът, казах по-високо:

— Изобщо не е трудно и опасно!

— Напротив! Могат да ни избият до крак!

— Да, но ако тези негодници са достатъчно внимателни. Но аз се обзалагам, че ще са изморени. Ще ги врѣхлетим мигновено и най-изненадващо.

— В каква посока ще нападнем?

— В южна, понеже натам се намира корабът, с който ще продължим по реката. Внезапно ще се втурнем между двата корала, където е изходът на юг. Само за минута ще си пробием път.

— Хм! Може би ще успеем.

— Във всички случаи ще успеем. Трябва да успеем. Но не говорете толкова високо! Този човек може да ни чуе и да ни предаде. Тогава за нас няма да има вече никакво спасение.

Още няколко минути си давахме вид, сякаш все още спорим и нещо доуточняваме, а после се върнахме при другите. По устните на войника играеше триумфална усмивка. Той бе напълно убеден, че е разкрил най-важната ни тайна. Начинът, по който бяхме осъществили хитро замисления си план, сигурно щеше да заблуди и някой по-умен човек. Разговорът ни бе проведен толкова естествено, че много трудно можеше да се прозрат намеренията ни да измамим противниците си.

— Споразумяхме се с този сенър — казах на войника. — Той също се съгласи да преговаряме с вас. Нека майорът ни съобщи кого изобщо иска да плени.

— Всички, естествено, всички!

— Хайде, бе! При нас има и такива хора, с които той си няма никакво вземане-даване.

— Не знам. Това си е негова работа.

— Иска ми се да разбера размера на откупа.

— Няма да има такъв, понеже на майора е заповядано да предаде пленниците на Хордан.

— Ще видим. И така, кажете на майора, че искаме да ни изпрати като парламентьор сеньор Гомара!

— Ами ако не се съгласи и изпрати друг?

— В такъв случай ще задържим въпросния човек като пленник, като заложник. Само сеньор Гомара ще пуснем да се върне, защото той е приятел на нашия водач. Може би старши лейтенантът вече знае, че неговият роднина Гомес се намира тук.

— Сигурно още с пристигането си го е научил. Има ли да съобщавам и нещо друго?

— Да. Гомара да дойде сам, без каквито и да било придружители.

— Това се разбира от само себе си.

— Кажете им още, че ще завардим и четирите прохода между кактусовите плетища, водещи към ранчото и ще застреляме всеки, който дръзне да се приближи до нас. На времето от този миг до завършване на преговорите ни ще гледам като на примирие, а докато трае то, трябва да се въздържаме от всякакви враждебни действия. Не спазвате ли примирието, незабавно ще разстреляме парламентьора. Хайде, вървете!

— Слава Богу! — възкликна той и облекчено въздъхна. — Най-сетне, най-сетне!

Когато се изгуби от очите ни, полковникът попита:

— Сеньор, изглежда имате някакъв план за бягство?

— И то великолепен план. Може би ще се измъкнем още по време на преговорите.

— Но това е невъзможно!

— Напротив, дори е твърде вероятно. Поне такива са намеренията ми.

— Обикновено между намерение и изпълнение има доста дълъг път.

— Но не и в този случай.

— Тъй! И в каква посока ще избягаме?

— На север.

— Но нали преди малко казахте, че ще ги нападнем през южния проход?

— Казах го, защото исках да заблудя войника. А така те ще изпратят повечето от хората си да заемат позиция откъм южната страна. Впрочем ще е цяла глупост да бягаме в тази посока, след като сме тръгнали за Кориентес, тоест — на север — и освен това изобщо не бива и да помисляме за връщане на парахода.

— Съвършено вярно! Но как ще се измъкнем?

— Ами просто ще си пробием път.

— Нали ще се пролее кръв!

— Не и в този случай.

— А-а, започвам да разбирам. Ще предприемете привидно нападение на юг, а после бързо ще се върнете на север, нали?

— Второто сигурно ще стане.

— Значи лъжлив трик! Смятате, че поставените откъм северната страна войници ще напуснат позициите си веднага, щом чуят изстрели от юг, а?

— Вероятно. После ще можем най-спокойно да си отидем. Ще минем между кактусовите плетища.

Той се вцепени от смайване.

— Аха... тъй! Нима мислите, че този номер ще мине?

— Да. Ако майорът не промени досегашните си заповеди, сигурно ще успеем да офейкаме, и то много лесно.

— Нали ще стрелят по нас!

— Съмнявам се. Никой не стреля по нещо което нито вижда, нито чува.

— Сеньор, сеньор, не се залъгвайте, че тази работа е толкова лесна!

— Нямам навика да постъпвам така. Напротив, всичко си представям достатъчно трудно, за да не преживея по-късно разочарования. Чуйте какво ще ви кажа!

Придружавайки обясненията си със съответните жестове, аз продължих:

— Това имение образува голям четириъгълник, който от своя страна се състои от четири четириъгълника, в чиито център — там, където се събират ъглите им — е разположено ранчото. Тези четириъгълници са разделени помежду си от четири прави пътеки, водещи към ранчото. Освен това те са обградени с кактусови плетове, които имат изходи както от вътрешната страна към ранчото, тъй и

откъм външните им ъгли. Следователно тук при ранчото се събират четири изхода. Вътрешните граници на коралите имат по един-единствен изход в своите ъгли. Ето че майорът е завардил всички проходи и изходи. Навярно е поставил войници и по споменатите ъгли, понеже иначе можем да отворим намиращите се там врати и да избягаме. Но едва ли границите на коралите са под наблюдение по цялото си продължение. Сигурно има постове само по ъглите и пред входовете, а между тях няма никакви войници. Така че точно оттам трябва да се измъкнем.

— Но опитате ли се да пробиеете дупка сред кактусите, ще оставите по тях цялата си кожа!

— С моето кожено облекло ли? Ще видите колко гладко ще мине всичко. Не предприемам подобно нещо за пръв път. Тихо, чувам стъпки.

Може да изглежда странно, че и през ум не ми мина да заемем изходите на проходите. Всъщност едва ли бе възможна по-голяма непредпазливост. Но аз бях твърдо убеден, че поне в момента нямаше опасност от нападение. А колко лесно можеха да ни връхлетят и да ни пометат! Необходимо бе само войниците тихо да се приближат и да се нахвърлят върху нас. Всяка съпротива от наша страна би била безболезнена. Ала вместо това с бавни крачки се зададе един-единствен човек. Той не носеше никакви оръжия, както бе естествено да се очаква от един парламентьор. Високото му кльощаво тяло беше облечено в най-обикновени дрехи на гаучо. Около широкополата му шапка бе препасана пъстра кърпа, чиито краища бяха здраво вързани под брадичката му. Чертите на много сериозното му, дори мрачно лице, бяха индиански. Пронизващият му поглед изглежда никога не можеше да бъде дружелюбен, обаче издаваше необикновена интелигентност и силна воля.

Щом водачът ни го видя, той бързо скочи на крака, приближи се до него, подаде му ръка и каза:

— Собрино, най-сетне дойде! Най-сетне те виждам! Е, сега всичко ще се оправи!

Мрачният човек му кимна и простичко му рече:

— Седни си на мястото! Защо се вълнуваш толкова?

— Че как да не се вълнувам?

— Съвсем е излишно! Всичко това теб не те засяга!

— Засяга ме, даже много, тъй както засяга и всеки един от спътниците ми. Щом веднъж съм тръгнал с тях!

— Ти нямаш нищо общо с тази работа, братовчеде. Никой няма да ти стори никакво зло. Но другите са загубени.

— Те са мои приятели! Аз ги доведох тук!

— Тогава ще трябва даже да ти платят!

— Но това означава, че ги изпращам на гибел! А по време на памперото този сеньор спаси живота на майка ми!

— Много хубаво е постъпил. Тя сигурно му е благодарила!

— И в замяна на това той ще бъде пленен, така ли?

— Пленен? Ами! Ще трябва да умре.

— Cielo!

— Какво има толкова да се плашиш? Че какво страшно има в смъртта? Просто някои трябва да си отидат, дори и от ръката на убиец.

— Престани да мислиш все за брат си!

— Но не мога да не мисля за него. Мисля и то непрекъснато.

— Не му е тук мястото.

— Мястото му е там, където съм и самият аз. А сега мълчи. Ти си в безопасност. После направо ще те взема със себе си.

— Ще дойда с теб само ако дойдат и другите.

— Тогава нищо не мога да променя. И тъй, остани си тук!

Той ни огледа всички по ред, а след това седна срещу мен и каза:

— По даденото ми описание предполагам, че вие сте немецът. Така ли е?

— Да, аз съм — отвърнах му.

— Както ми казаха, тук се чува вашата дума и затова се обръщам към вас. Какво имате да ми казвате?

— Най-напред и с по-голямо право ми се ще да попитам какво имате вие да ми казвате?

— От името на майора трябва да ви известя, че аз ще преговарям с вас, понеже така сте пожелали.

— Добре! Тогава нека най-напред уточним условията, при които е възможно провеждането на подобни преговори. Какво иска майорът? Всички безпрекословно да станем негови пленници, нали?

— Да, така е.

— Ами ако откажем?

— Ще бъдете застреляни.

— А какво ще стане с нас ако се предадем?

— Това ще реши Лопес Хордан.

— В такъв случай ще искаме поне някаква гаранция, че никой от нас няма да бъде убит.

— Майорът не може да ви я даде.

— Но, сеньор, нима не разбирате какво искате? Ние трябва да се предадем безусловно, без срещу това да получим каквото и да било — нито гаранции, нито някакво обещание, нито една успокоителна дума!

— Така е.

— Не можем да се съгласим с подобни условия.

— Е, добре! Тогава няма какво повече да си кажем и мога да си вървя.

— Искях само още да ви попитам какво престъпление сме извършили!

— Това не ме засяга. Сигурно го знаете по-добре от мен.

— Спрямо самите нас беше извършено престъпление!

— Да не спорим! Изпълних поръчението си. Не желая да слушам нищо друго.

— Не можем да се предадем. Не забравяйте, че искахме да преговаряме и че все още не се намираме във властта ви!

— Тъй ли? Но да твърдите подобно нещо е лудост!

Въпреки неговата неотстъпчивост и рязкост аз запазих досегашното си поведение и с унил глас отговорих:

— Това е само ваше мнение, но не и мое.

— Всяка съпротива е безполезна!

— Може би изобщо няма да чакаме, докато ни се наложи да се съпротивляваме.

— Вече знам! — подигравателно се изсмя той. — Това ни е известно!

Несъмнено той беше научил, че се каним да си пробием път на юг. По израза на лицето му разбрах, че моят план вече носи плодове. Но именно заради това не проявих и следа от радост, а с такъв тон, сякаш сам не вярвах на собствените си думи, казах следното:

— Все пак не е невъзможно да си пробием път, макар да сме обградени от всички страни! И да ни нападнете, ние ще заемем, тук и четирите изхода, през които сте принудени да минете!

— Трима срещу сто? — изсмя се той.

— Да, но тези трима души разполагат с повече от двайсет изстрела!

— Ами! Даже с револвери не е възможно да се стреля двайсет пъти за една минута.

Той сбърчи чело, презрително ме изгледа, повдигна рамене и попита:

— Сеньор, ще ми разрешите ли да ви кажа нещо най-искрено, ама съвсем искрено?

— Разбира се!

— Искам да ви кажа, че сте голям глупак!

Това бе съвсем изненадваща откровеност. Всички мои спътници веднага отправиха погледи към мен. Изглежда мислеха, че гневно ще се нахвърля върху офицера. Но аз изобщо нямах подобно намерение. Даже трябваше да положа усилия да не избухна в смях. Никак не ми беше трудно да запазя спокойствие. И така, погледнах го в очите нито учудено, нито разгневено, и отвърнах:

— Не ви се сърдя за това, което казахте. Изглежда си мислите, че можете да говорите такива неща, защото сте парламентър и няма да посмеем да посегнем на вас, нали?

— Ами! И иначе нямаше да посмеете! — гордо извика той. — Не ме познавате. Вярно, че родителите ми са индианци, но също като вас съм се научил да чета и пиша. В планините съм търсил злато, ходил съм и на лов за чинчила, като съм преодолявал хиляди опасности. Кой от вас може да се похвали със същото? С никой от вас не бих си сменил мястото в живота! Ето, това исках да ви кажа!

Невижданото му самочувствие не успя да промени сериозното изражение на лицето ми. Лошо е човек да не знае какво и колко може, но пък още по-лошо е, ако значително надценява възможностите си. Ала нима някой би очаквал от един южноамерикански индианец да има вярна преценка за себе си и за своите способности?

Тъй като останах напълно сериозен, моите спътници също положиха усилия да последват примера ми. Само боцманът не успя да се сдържи и каза:

— Сеньор, я не разтегляй такива локуми, че ще залепнат по теб. В момента четенето и писането малко ме интересуват, ала ми се ще да се позанимая малко с теб самия.

Той се приближи до индианеца, бързо го сграбчи с десницата си за колана, вдигна го нагоре, завъртя го десетина пъти около главата си, а после го остави легнал на земята също като малко дете. След това се изправи до него, сложи ръце на кръста и каза:

— Тъй! Хайде сега, сеньор, направи същото!

Индианецът с мъка стана на крака, впери учуден поглед в лицето на голиата и съвсем слисан продума:

— Да, ама... ама... това не го мога!

— Е, ами тогава недей да имаш за себе си по-голямо мнение, отколкото справедливо ти се полага. Между нас има трима или четирима, които също могат да те въртят из въздуха като кукла. А освен това всеки от нас разполага и с други качества, знае и може какви ли не хватки и трикове, за които ти сигурно би казал пак същото: „Да, ама... ама... това не го мога!“ Радвай се, ако не ти покажем на какво сме способни!

Боцманът пак си седна на мястото и Гомара отново се настани на земята. Индианецът се опита да заличи впечатлението, направено му от огромната сила на фризицеа и се обърна към мен:

— Въпреки всичко тази физическа мощ с нищо няма да ви помогне. Че какво ли ще направи силата на някой исполин срещу куршума! А вие, сеньор, сте може би най-безопасният от всички. Изобщо не знам с какво основание ви представят като съвсем друг човек.

— Аха! Тъй ли правят?

— Да. Според всичко, което съм чувал за вас, хората трябва да треперят само от погледа ви. Притежавал сте проницателност и остър ум и сте можел веднага да прочетете мислите на всеки. Ала вие не сте човекът, който ще излезе да се бие срещу нас! На вас и през ум няма да ви мине да рискувате живота си, излагайки се на нашите куршуми. Сигурно ще се предадете.

— Естествено! Но много ми се иска да ми предложите по-изгодни условия.

— За самия себе си не можете да очаквате такива условия.

— А за моите спътници?

— Може би.

— Е, добре, тогава ще ви направя предложенията си. Въпреки всичко все още се надявам, че ще придобиете съвсем друго, по-добро

мнение за моята личност. И така, настоявам моят водач и майка му да бъдат оставени на свобода, а ние ще се предадем...

— Добре.

— Ще предадем и оръжията си...

— Това е абсолютно необходимо.

— Но всичко друго, да речем парите си, ще задържим.

— И какво още? — попита той подигравателно.

— Също и конете. Естествено ще ни трябват за пътуването.

— Конете ли? Та вие имате само един!

— Тогава значи не знаете, че сме оставили конете си на парахода. Та нали точно заради тях трябва да се върнем при реката? Взехме само един заради майката на нашия водач, защото тя беше болна.

— Ах, тъй ли! Е, добре, ще докараме конете. Друго?

— Няма да ни връзвате. Ще ни обградите от всички страни така, че да нямаме възможност да избягаме.

— Свършихте ли вече?

— Да. Точно след половин час очаквам отговора ви — нито по-рано нито по-късно, в противен случай ще стреляме. Ще наредя незабавно да заемат изходите.

Направих знак на йербатеросите. Те веднага се отдалечиха заедно с боцмана и капитана, за да застанат по двама души на пост с пушка в ръка пред споменатите изходи. Докато траеше това, Гомара остана на мястото си, после със сериозно изражение кимна като на себе си, сложи ръка на рамото ми и каза:

— Сеньор, щеше да е по-добре, ако можехте да уредите цялата работа лично с майора, който е в състояние веднага да ви отговори на всички въпроси.

— И как ще стане това?

— Като ви заведе при него.

— Благодаря! Прекалено много искате от мен!

— Ще дойдете като парламентьор и следователно сте неприкосновен!

— Вече съм чувал подобни уверения! Неведнъж вашите хора са нарушавали обещанията си.

— Е, добре, тогава нека майорът дойде при вас.

— Може да го направи съвсем спокойно. Никой няма основание да се бои, че ще нарушим дадената дума.

— Давате ли ми честната си дума, че ще посрещнете майора като парламентър и ще може да се върне винаги, когато пожелае?

— Давам я.

— А господин полковникът?

— Аз също — отговори офицерът.

— Ще му предам желанието ви.

— Чудесно! — съгласих се аз. — Но нямаме намерение да се срещаме с когото и да било друг. Или с майора, или с никого! Ясно ли е? Искаме веднага да получим определен отговор. А за да имате възможност да предадете на майора най-изчерпателно всичко, което видяхте и чухте при нас, ще ви дадем срок от един цял час. Ще стреляме по всеки, който дойде тук преди или след определеното време. А предприемете ли нападение, ще застреляме ранчерото заедно с цялото му семейство.

— Значи вече се разбрахме.

Той скръсти ръце на гърди, погледна ме някак много особено и добави:

— Сеньор, просто не мога иначе, непременно трябва да ви го кажа преди да съм си тръгнал. Не сте човекът, открил Америка. Действително са ме излъгали за качествата ви. Наистина не сте способен да разделите слама на две магарета.

Индианецът се изсмя дрезгаво, обърна ми гръб и се отдалечи. Проследих го с поглед, докато тъмният проход го погълна, а после монахът ми каза:

— Вече неведнъж и дважд не мога да ви разбера, но винаги се е оказвало, че неразбираемостта за мен е било някаква много разумна стъпка от ваша страна. Но в този случай наистина ме объркахте. Защо понесохте толкова търпеливо грубостта на парламентъра им?

— За да го заблудя, което, както изглежда, напълно ми се удаде. Искам да ме смята за някой свит и смотан човек, както и стана. Искан да го убедя, че нямаме нито необходимия ум и разум, нито пък смелостта сами да се измъкнем оттук. Впрочем в момента нямам никакво време за дълги обяснения. Трябва да отида в корала.

— Какво ще правите там?

— По-късно ще ви кажа! Внимавайте тук всичко да остане в пълен порядък. Не допускате да се приближи нито един човек, преди да е изминал уговореният час!

— Ами ако все пак някой се появи?

— Тогава стреляйте, точно както казах пред парламентъора!

Минах покрай хамбара и се отправих към портата, която водеше от ранчото към северния корал. Тя бе направена от много дебели дъски, които не можеха да бъдат строшени нито от кон, нито от бик. За да промъкна тялото си през нея, бе необходимо само да отместя встрани две от споменатите талпи. След това се озовах в корала.

Той беше празен. Луната все още не беше изгряла, но въпреки това виждах наоколо достатъчно добре. Всъщност предпазливостта ми повеляваше да претърся цялото място заедно с кактусовите плетища, обграждащи го от четирите страни, ала не разполагах с никакво време. А освен това бях убеден, че не се лъжех относно положението на нещата.

Бях застанал на входа, а зад гърба ми се намираше ранчото. Отдясно и отляво се проточваха двете странични огради на корала, а напърно точно пред мен минаваше четвъртата. Както споменах, тези огради представляваха високи кактусови плетове. В двата ъгъла, намиращи се косо пред мен, имаше подобни порти от дебели талпи също като онази, през която току-що бях преминал. Но там бяха поставени войници, за да не може никой да излезе през тях. Обаче точно пред мен бе средата на дългата кактусова ограда и именно там сигурно нямаше жив човек, и следователно тъкмо там трябваше да проправя път за бягство. И така, насочих се към въпросното място.

Земята беше изровена от животните и заглушаваше стъпките ми. Освен това коралът бе толкова просторен, че несъмнено и откъм двете му страни в тъмнината ничий поглед не можеше да проникне до мен.

Когато стигнах до плета, легнах на земята, за да се ослушам внимателно. Наоколо нямаше жива душа.

Тогава започнах главната си работа — да изрежа „врата“ сред кактусите. Ако някой си мисли, че това е лесна работа, той страшно много се заблуждава. Преди всичко не биваше да правя дупка, понеже оттам като нищо можеше да мине някой и да я забележи, преди още да сме я използвали. Не, трябваше да изрежа „врата“, която щеше да остане затворена до мига на самото бягство. Това се прави по следния начин. Здравосрасналите и преплетени един с друг кактуси образуват една повече или по-малко висока и дебела стена. През цялата тази стена от горе до долу се прорязва много тесен отвор, съвсем ниско над

земята се прави друг хоризонтален прорез, който е най-малкото двойно по-широк от първия. По този начин в оградата се появяват два процепа, образуващи прав ъгъл. И ето че „вратата“ е готова.

Отдолу и отляво тя е отделена от плета, но от дясната си страна е все още изцяло свързана с него. Благодарение на бодлите си отделните му части, като стебла, разклонения и листа, все още здраво се държат една за друга. И така, „вратата“ образува цялостна част от плета. А понеже той не е сух, а сочен и свеж, то тази „врата“ може да се движи насам-натам като на въображаеми панти.

Но колко неизказано трудно е да се направят описаните два прореza! Човек трябва да има превъзходен нож и за щастие моят леко закривен ловджийски нож бе точно такъв. Въпреки всичко ако кактусите са сухи, задачата е непосилна. А в такъв случай се причинява и твърде силен шум, който може да те издаде. Ето защо се избират по възможност по-сочни и същевременно по-тънки места по кактусите. После обаче е необходимо да се предпазиш от бодлите, всеки от които, ако се забие в месото и се счупи, може да предизвика бавно загнояваща и много болезнена рана.

В случая коженото облекло предлага изключително голямо предимство. Закопчаваш дрехата си, вдигаш високо яката, нахлупваш шапката съвсем ниско над челото и издърпваш ръкавите така, че да скрият целите ти ръце. После лягаш на земята и се промъкваш напред, като се опитваш, повдигайки гърба си, да извиеш и смачкаш бодлите отдолу нагоре. Същевременно продължаваш работата си с ножа. И това трябва да става безшумно, за да не те открият! Ала опитът и предпазливостта и в този случай дават добри резултати. Но една такава „врата“ не бива да се отваря с ръце, които незабавно биха станали на решето от бодлите. Човек трябва да си послужи с пушката или с някакъв друг твърд предмет.

Докато свърша, измина доста повече от четвърт час. После се върнах при нашия огън, където заварих всичко в предишното положение.

— Е? — попита ме полковникът. — Страхувахме се за вас.

— Трудна работа е да прорежеш „врата“ сред кактусите.

— Та това е невъзможно! Че как ли сте го направили?

— Изрязах я с ножа в кактусовия плет.

— И при това през нощта! Ами как ли изглежда кожата ви?

— Както и преди. Но нека сега направим и последните си приготовления.

Хванах юздите на коня и след като излязох с него навън, го заведох в корала, където го вързах зад портата, за да ми бъде под ръка. Кой каквито дреболии имаше, ги взе със себе си. Вече бяхме готови за път и спокойно можехме да изчакаме идването на майора.

Точно след изтичането на определения час боцманът ни съобщи, че през прохода към нас се приближава някакъв човек. Осмината, застанали пред входовете, останаха по местата си. Аз седях край огъня заедно с другите.

Човекът, който идваше, бе може би на петдесет и няколко години и беше облечен във военна униформа, ала не носеше оръжие. След като се приближи, той спря пред нас, поклони се на полковника и — преструвайки се, че не забелязва останалите — му каза:

— Сеньор, пожелал сте да разговаряте с мен и аз сметнах, че учтивостта налага да изпълня желанието ви.

Ако очакваше някакъв отговор, той се видя излъган. Полковникът се престори, като че нито го е видял, нито го е чул. Само ми хвърли един многозначителен поглед, за да ми подсказва да говоря от негово име. Ето защо отвърнах:

— Много любезно от ваша страна, сеньор. Надявам се с вас да се разберем значително по-бързо, отколкото с някой от вашите хора.

При тези думи аз бавно се изправих на крака. Той ми хвърли един кажи-речи презрителен поглед и попита:

— Кой сте вие?

— Надявам се, че знаете.

— Възможно е. Но имам работа не с вас, а с вашия началник, сеньор полковника.

Поведението му имаше нужда от известно коригиране. Погрижих се за това, като му заявих:

— Изглежда се намирате в голямо заблуждение, сеньор. Аз не съм подчинен на господин полковника, а понастоящем съм предводител на този малък отряд.

Той презрително вдигна рамене.

— Не говоря с вас. Вие не сте офицер. Трябва да разговарям с полковника.

— Не можете да искате това от него, защото никой свестен офицер няма да започне преговори с един метежник, с бунтовник като вас. На мен като цивилно лице ми е по-лесно да го сторя, без да опетня честта си.

— Tormento! — избухна той. — Ако ме обиждате, ще наредя да ви пребият от бой!

— Засега няма как да го направите. Нали първо би трябвало да се намирам в ръцете ви?

— Съвсем скоро и това ще стане.

— Възможно е. Дори го смятам за твърде вероятно и ето защо пожелах да разговарям с вас.

— Вече ви заявих, че няма да говоря с вас!

— Тогава, сеньор, съвсем не разбирам защо и с каква цел сте си направил труда да дойдете при нас! Няма какво повече да си кажем!

Обърнах му гръб. Това го смути. Все пак не искаше да се върне без какъвто и да било резултат. Каза ми:

— Е, добре, ще преговарям с вас, сеньор. Моля, приближете се!

След тези думи аз пак се извърнах към него, с бавни крачки се приближих и седнах насреща му. Той почувства, че е изгубил първия си коз, а това никак не подобри настроението му. По лицето му си личеше, че ако му паднехме в ръцете, не можехме да се надяваме на милост.

— Какво правят онези там? — попита той, посочвайки към нашите постове.

— Ще застрелят всеки, който дръзне да се приближи без изричното ми разрешение.

— Ха! Спокойно можете да си приберете постовете! Няма никаква полза от тях. Навярно само след петнайсетина минути няма повече да се разпореждате тук.

— И аз самият съм убеден в това.

— Тогава не си играйте на войници! Нищо не разбирате от тази игра.

— Спестете си забележките! Може би съм по-добър войник от вас, макар войната и метежите да не са мой занаят! Не ме подценявайте! Някои майори щяха да направят по-добре, ако бяха станали дървари!

— Diabolo! Ще покажете ли най-сетне отровните си зъби, които Гомара не е успял да забележи? Е, нямам нищо против, ако разговорът ни стане малко по-оживен и по-темпераментен, отколкото беше в самото начало.

— Добре! Да започваме!

— Хубаво! Но преди това най-необходимият въпрос: при всички обстоятелства ли ще мога необезпокоявано да се върна при моите хора?

— Не при всички.

— Аха! И какви изключения имате предвид?

— Ако докато сте тук срещу нас се предприемат някакви враждебни действия, животът ви пет пари не струва!

— Не възнамеряваме нищо подобно.

— В такъв случай при нас ще сте на по-сигурно място, отколкото сред вашите офицери.

— В техните очи наистина сте проиграли живота си.

— И така да е. Вие знаете как стоят нещата при нас. Мислите ли, че нямаме никакви шансове да се спасим?

— Нямате, в това съм напълно убеден, сеньор.

— Но ние можем да се защитаваме.

— Ами! С настъпването на деня ще виждаме всичко. Тогава ще направим просека в кактусовия плет и ще щурмуваме тази барака!

— Но и ние от наша страна можем да предприемем същото — а именно, да си пробием път между кактусите и да избягаме!

— Обаче нямате коне!

— Затова пък толкоз по-лесно ще се изпокрием в храсталаците.

— Изобщо няма да ви позволим да стигнете до тях!

— Тогава я ми кажете, ако обичате, защо ще се решите да минете през кактусите едва след настъпването на деня?

— Ето едно доказателство, че не сте никакъв офицер и от тактика нищо не разбирате! Докато ние от отвъдната страна ще режем кактусите от вътрешната страна, вие ще ни посрещнете с куршумите си.

— Какъв късмет, че не ни е хрумнала мисълта да си пробием път сред кактусите!

— Хубавичко щяхме да ви посрещнем! Онези, които останеха пощадени от куршумите ни, щяха да бъдат повалени от нашите бола.

— Ужасно! Представете си го само, брат Иларио!

Тези иронични думи бяха адресирани към монаха, който с много сериозно изражение кимна, а майорът продължи:

— Вие изобщо нямате представа колко е трудно да се мине през кактусите! За тази цел са ви необходими брадви, секири и щанги. Ами шумът, който се вдига при прорязването на подобен плет?! Това прашене и този пукот! Незабавно щях да събера пред съответното място моите хиляда войници!

— Хиляда ли? — попитах аз. — Мислех, че са четиристотин!

— Заблуждавате се! Разполагам с хиляда. Както виждате, невъзможно е да ни се изплъзнете.

— Щом сме обградени от противник, който числено толкова ни превъзхожда, тогава наистина не може и да се мисли за спасение!

— Би било безумие. И така, предайте се безусловно. Предадете ли се без съпротива, ще направя каквото е по силите ми, за да ви издействам някоя не толкова сурова присъда.

— А също и за спътниците ми, нали?

— Да.

— Ами водачът и неговата майка?

— Те са свободни. С тях си нямаме никаква работа.

— А ще можем ли да дойдем с вас като свободни хора, без да ни връзвате?

— Не, не мога да го позволя.

— Навярно ще се съгласим с останалите ви условия, ала с последното — едва ли.

— Няма как да се откажа от него. Ще ви дам още десет минути да размислите. Изминат ли и те, тогава край на всичко и аз като парламентъор няма да имам повече никаква работа при вас.

— Е, добре! Елате да отидем в къщата.

— Че какво ще търся там?

— Ще видите, че умеем да се отнасяме към един парламентъор с необходимата учтивост.

— Нямам нищо против. През целия ден съм пил само вода. Може би в ранчото има и нещо по-хубаво за пиене.

Боцманът развърза жената. Накарахме я заедно с нас и майора да влезе в голямата стая. Там тя заяви, че в ранчото имало вино и щяла да ни донесе. Майорът щял да получи също хляб и месо. Тя се отдалечи, а

аз почаках докато донесе нещата, и ги остави на масата. След като офицерът седна да яде и пие, му казах:

— Междувременно се нахранете. Сега ще се върна при моите хора. Значи ни давате десет минути, нали?

— Да, от този момент нататък.

— Ще проведем съвещание в хамбара.

— Защо не на открито, край огъня?

— Искате от поведението ни да отгатнете кой от нас е за и кой — против вашите условия, и после ще се отнесете толкова по-строго към онези, които са били против!

— Вие сте извънредно предпазлив! Но... нали не замисляте някакво предателство спрямо мен?

— И през ум не ни минава!

— Значи мога да си отида, когато пожелаая?

— Веднага, щом поискате.

— Добре! Тогава съвещавайте се! Но аз още веднъж ви напомням, че бягството е невъзможно.

Оставих го да се храни и излязох навън.

И без да казвам нещо на спътниците си, те знаеха, че решителният миг е настъпил. Докато все още бях в стаята, те се бяха промъкнали към входа на корала и вече бяха развързали коня. Очаквах ме там с моите пушки, които нямаше как да взема със себе си в жилището на ранчерото.

— Изчезваме ли? — попита полковникът.

— Да — отговорих му. — Бързо и безшумно! Но преди това от вътрешната страна така ще наредим дъските, че майорът да не успее веднага да разбере откъде сме се измъкнали.

Така и направихме, а после поехме по нашия път. Аз водех коня, понеже с мен той беше най-спокоен. Щом стигнахме плета, с цевта на пушката си отместих „вратата“ в кактусите и се измъкнах навън. Никакво човешко същество не се виждаше, нито се чуваше. Другите ме последваха. После колкото можехме по-тихо закрачихме направо през полята. Държах дланта си върху ноздрите на жребеца, защото не биваше да пръхти, а камо ли да изцвили. Спрях едва на около шестстотин крачки от кактусовия плет.

— Какво ще правим тук? — попита полковникът — Защо не продължим?

— Пеша ли? За да открият следите ни на зазоряване и да ни догонят? Не, трябва да намерим коне.

— А-а! Но откъде ще ги вземем?

— От войниците.

— Ще крадем ли?

— Да. При тези обстоятелства не го смятам за грях, още повече като съм напълно убеден, че никой от тези хора не е заплатил най-почтено коня си.

— Но, сеньор, нали щом ви забележат, ще ви заловят, или пък ще открият нас?

— Няма да стане нито едното, нито другото!

— Ами как ще я подхванете тази работа да отмъкнете десет коня?

— Ще зависи единствено от обстоятелствата.

— Хм! Държете се като професионален конекрадец!

— Така и трябва, щом искате да крадем коне. Нека с мен дойде само сеньор Маурисио Монтесо. Няма да вземаме с нас пушките си, понеже ми се струва, че ще имаме нужда единствено от ножовете. Другите ще останат да чакат тук завръщането ни.

— Ще крадем коне! — засмя се тихо под нос йербатерото. — Става страшно интересно! Идвам с голямо удоволствие.

Запромъквахме се заедно обратно към кактусовия плет, обаче се отклонихме надясно, където предполагах, че се намират войниците. Скоро доловихме пръхтенето на коне.

— А сега залегнете на земята — прошепнах на йербатерото. — И пълзете точно подир мен, ала тихо съвсем тихо!

— Ще успеем ли да вземем коне? — попита ме той, обзет от напрежение.

— Разбира се! И то най-хубавите, каквито има. Но аз искам и нещо повече, много повече.

— Да отвлечем?

— Да. Един човек!

— Да не сте луд?

— Ни най-малко. Но говорете по-тихо! Иначе ще ми се изплъзне плячката.

— Така само ще ни провалите кражбата на коне, а и съвсем ненужно ще се изложим на голяма опасност.

— Разбера ли, че нещата отиват натам, веднага ще се откажа от този план.

— И на кого сте хвърлили око?

— Че на кого друг, освен на сеньор старши лейтенанта Антонио Гомара?

— Защо точно на него?

— За да го накажа за неговата надменност и защото той много добре познава тукашните местности. Гомара е водач на тези хора. Принудя ли го да язди с нас, те няма да са в състояние да ни преследват, докато неговите способности ще са ни от голяма полза.

— Това е умен ход!

— Нали? Но трябва да побързаме. Вече изминаха повече от десет минути, откакто оставих майора. Той сигурно все още седи, нищо неподозиращ, пред трапезата с месо и вино. Ала щом забележи, че сме изчезнали, ще вдигне голям шум. Хайде да продължим!

Разстоянието, което ни се налагаше да изминем, съвсем не беше голямо. Само след някоя и друга минута видяхме пред нас силуетите на пасящи коне. Най-близкостоящият бе най-много на десетина-дванайсет крачки от нас.

— Чакайте ме тук! — прошепнах на йербатерото. — Не се отдалечавайте от това място, преди да съм се върнал!

Там, където има пасящи коне, трябва да се намира и някой пастир, пазач или пост. Налагаше се да го обезвредим. Бавно продължих да пълзя напред, докато най-сетне се озовах сред конете. И тогава зад две стоящи едно до друго животни забелязах изправени не един, а двама пазачи! Глупава история. Дали трябваше, или по-скоро дали можех да се заема сам с двама души? Разбира се, че можех, обаче докато се справех с първия и се нахвърлях върху другия, той можеше да се развика за помощ. Въпреки всичко се промъкнах още по-наблизо. Двамата разговаряха. Съвсем ясно чувах както гласовете, така и думите им. И ето че кажи-речи щях да извикам от радост, щом по единия от гласовете разпознах старши лейтенанта.

Бях се подготвил да го търся дълго и при големи опасности, а ето че изведнъж той се изправяше пред мен! Нямаше как едновременно да сграбча и двамата. Трябваше да се съобразя с обстоятелството, че Гомара навярно беше наминал тук само за някоя и друга минута да нагледа конете и после пак щеше да се върне при хората си. Ето защо

пропълзях още малко към тях и се притаих във високата трева. След като чаках около пет минути, изведнъж откъм ранчото се разнесоха силни викове:

— Насам, насам, всички насам! Негодниците са изчезнали! Скрили са се някъде. Насам, насам!

Беше майорът. Някъде зад мен в посока на кактусовия плет се чува един през друг викащи гласове, както и бързи, припрени стъпки. Индианецът пред мен, старши лейтенантът, веднага тръгна обратно. Той се забърза към ранчото и следователно трябваше да мине покрай мен. И ето че вече бе на метър от мен!

Не ме видя. Когато се нахрани да ме подмине, сграбчих го за крака. Гомара падна на земята, а аз веднага се озовах върху него и го стиснах за гърлото. Беше ми в ръцете. После метнах тялото му на лявото си рамо и закрачих право към пазача на конете. Този човек не ми създаваше никакво безпокойство, още повече като разчитах на това, че щеше да примре от уплаха. Щом ме видя да се задавам с моя товар, той ме попита:

— Какъв е този шум в ранчото?

— Майорът вика хората — отговорих му.

— Защо?

— После ще ти обясня. Къде са останалите коне?

— Малко по-нататък, зад ъгъла на корала.

— Колко пазачи има при тях?

— Само един, както и тук.

Този човек ми отговаряше превъзходно. Но изглежда вече го обзеха подозрения, защото добави:

— Ами това какво е? Какво носиш? Та това е човек! Ти кой си?

— Немецът, когото искате да заловите, а този тук е старши лейтенант Гомара, когото залових, вместо да стане обратното. Съобщи го на майора, след като се напиш! Ще вземем и няколко коня. Лека нощ!

Ударих го с юмрук в слепоочието и той рухна на земята, без да се беше и опитал да избяга.

— Сеньор Монтесо! — извиках доста силно, понеже вече не беше нужно да съм чак толкова предпазлив.

— Какво? — попита той.

— Бързо доведете другите! Тук има колкото щеш коне и то от хубави по-хубави.

Той се затича и съвсем скоро доведе спътниците ни. Едва ли мога да опиша смайването им.

— За Бога, що за непредпазливост! — обади се полковникът. — Толкова близо до ранчото, където са неприятелите ни!

— Но сега те са вътре в къщата и я претърсват.

— Ами кой лежи там на земята?

— Пазачът и старши лейтенантът, когото ще вземем с нас. Но стига сте ме разпитвали, а побързайте да се махнем оттук! Нека всеки си избере по един кон. Всички са все още оседлани.

— По един кон ли? Щом нещата стоят така, тогава нека всеки хване за юздите толкова животни, колкото може да води. После продължаваме.

Както нареди полковникът, така и постъпихме. Всички коне бяха завързани с ласо за забито в земята колче. Трябваше само да изтръгнем колчето и ето че веднага разполагахме с кон, ласо, седло, юзда и оглавник. Доходна работа! Всеки от нас грабна каквото успя да докопа. След това се метнахме на конете. Вдигнах изпадналия в безсъзнание старши лейтенант до мен върху седлото и потеглихме. След няколко минути, когато се измъкнахме от опасната близост на ранчото, спряхме съвсем за малко да вържем пленника, та да не ни създава главоболия, щом дойде в съзнание.

— А сега накъде? — попита полковникът.

— На първо време на североизток — отвърна йербатерото. — Тъй като е тъмно, налага се да яздим бавно, за да можем най-напред успешно да се измъкнем от блатистите местности край Парана. Скоро луната ще изгрее, а това ще улесни пътуването ни.

Той имаше право. След половин час луната се появи на небето, което бе вече толкова чисто и безоблачно, че човек би сметнал за невъзможно тук да е врълхлигала буря като преживяната преди малко. Но тя се беше оказала много „мокър“ памперо, чиято ярост бе набързо преминала.

Продължихме в галоп през равнината все в североизточна посока. От време на време ни се изпречваше някое тясно поточе, което пресичахме с лекота. Не ни беше трудно да откриваме заблатените места, понеже там растителността рязко се отличава от тревата в

саваната дори и на лунна светлина. Така яздихме час, два, че даже и по-дълго.

Моят пленник обаче не се бе помръднал. Достраша ме за него. Дали не го бях удушил? Съвсем не бях имал подобно намерение и това щеше да ми тежи на съвестта цял живот. Повдигнах го и се възрях в очите му. Бяха затворени. Не можех повече да понасям неизвестността. Накарах другите да спрат и слязох от коня. Сложихме Гомара на тревата и развързахме ремъка на краката му. И изведнъж той отвори очи, мигновено скочи на крака и ни дръпна страхотно конско евангелие. Всички се разсмяхме. Оставих го да си излее целия гняв и тогава му казах:

— Не бях виждал досега някой тъй бързо да се връща към живот! Мислех ви за мъртъв, сеньор! Защо изобщо не се помръдвахте?

— Че можех ли?

— Но имахте възможност да говорите.

— Само за да ви кажа какъв отворителен тип сте, така ли? За това и сега имам време! Де да не бях вързан!

— Да, тогава пак щяхте да кажете, че са ви разправяли какви ли не врели-некипели за мен, че съм бил глупак и че не съм имал никакво чувство за чест. Но аз си мълчах именно защото съм по-умен от вас, и именно защото имам чувство за чест временно преглътнах вашите обиди. Знаех, че ще дойде миг като този, когато ще се видите принуден да се срамувате от мен. Но нищо лошо няма да ви се случи. Харесвате ми.

— И всъщност какво възнамерявате да правите с мен?

— Ще станете наш водач.

— Покорно благодаря! Никой не става насила водач!

— Става, и то как.

— Много ми се ще да го видя! Ами ако ви поведе в погрешна посока?

— Тогава ще ви застреляме. Впрочем не е толкова лесно да бъдем заблудени. Не сме къртици, които съумяват да се оправят само под земята. Убеден съм, че съвсем скоро ще ви хареса при нас.

— А пък аз ви казвам, че ще се опитам в най-скоро време да ви избягам!

— Ами опитайте се, де! Но сега-засега няма да ви се удаде. Ще ви вържем върху коня.

Така и стана. Вързахме му краката за подкоремния ремък на коня и тикнахме поводите в стегнатите му с въже ръце. Така продължихме да яздим, докато най-сетне всички почувствахме остра нужда от почивка след голямата умора и напрежението на изминалия ден. В една падина наскре равнината видяхме храсталаци. Там слязохме от седлата. Вързахме животните за забити в земята колчета. После легнахме да спим. Един от нас трябваше да остане на пост и особено да бди над Гомара. Наоколо нямаше нито нещо за ядене, нито за пиене. Но това не интересуваше никого. Всички желаеха само да си починат.

Заставахме на пост в този ред, както и бяхме налягали. Аз бях пръв и понеже исках Гомара да е близо до мен, го накарах да легне в края на редицата от спящи хора — там, където крачех нагоре-надолу.

Луната бе застанала високо над главите ни и хвърляше магическата си светлина над равнината. От близките локви, напълнени с вода от памперото, силно квакаха жаби и това беше единственият шум над потъналата в дълбока тишина „кампо“.

За да не събудят стъпките ми моите спящи спътници, аз седнах за известно време на земята, присвих колене, подпрях лакти на тях, а после и глава върху дланите си. За какво си мисли човек в такива часове ли? Кой знае! Кой може после точно да каже? Може би си мисли за много неща, а може би и за нищо определено. Често душата ти се намира в някакъв особен сумрак. Дълго време седях така, докато изненадващо чух тихо изречената дума:

— Сеньор!

Беше Гомара.

— Какво искате? — попитах го.

— Ще ми кажете ли най-искрено нещо?

— Разбира се, стига да го знам.

— Споменахте, че съм ви харесвал. Това не беше ли някаква ирония, просто подигравка?

— Не, сеньор, бях съвсем искрен, когато ви казах, че ми харесвате.

— Е, само не мислете, че съм се вдетинил. Но понякога се случва дори и най-суровият човек да се разчувства и именно в един такъв момент ми се иска да ви попитам защо ви харесвам. Моля ви, сеньор, бъдете тъй добър да ми отговорите!

Колко се различаваше сегашното му поведение от преди! Гласът му звучеше кажи-речи разнежено. Изглежда наистина бе така, както казваше — той се беше разчувствал. И аз самият не знам защо този човек ми бе направил по-дълбоко впечатление, което не беше лошо, а добро. Навярно Антонио Гомара беше преживял нещо, което го бе накарало да се затвори в себе си. И ето че външността и обноските му бяха груби, ала зад тях навярно се криеше добро сърце. Не можех да различавам лицето му, но с голяма сигурност ми се струваше, че върху него се бе изписал меланхоличен израз — израз, който би ми бил симпатичен. Ето защо му отговорих с дружелюбен тон:

— Ще ви кажа. Прав ли съм като предполагам, че по-рано не сте бил този мрачен и озлобен човек, който сте днес?

— Да, напълно сте прав, сеньор. Аз бях весел и жизнерадостен.

— Някакво тъжно събитие ли предизвика тази промяна?

— Разбира се.

— Мога ли да узная какво е било то?

— Нямам навик да говоря за това.

— Но нали когато на човек нещо му тежи на душата, той не може да се освободи от този товар, ако мълчешком го влачи със себе си, без да се довери на нито едно състрадателно сърце?

— Възможно е и да сте прав! Но, сеньор, я ми намерете някое наистина искрено състрадателно сърце! Няма такъв човек по света!

— О, има! Изглежда сте станал човекомразец. Но не забравяйте, че редом със злите съществуват и далеч повече добросърдечни хора!

— Изобщо няма да го оспорвам, ала каква ми е ползата да говоря за минали неща, които не могат да се върнат и променят?

— Споделената мъка е половин мъка. Нали знаете тази стара поговорка?

— Но също така е вярно и като казват, че споделената мъка е двойна мъка. А какво ще спечеля, ако действително намеря някой човек, който искрено ми съчувства? Би ли могъл да ми помогне при моето отмъщение? Би ли могъл да ми доведе човека, когото от години безуспешно търся, за да накажа? Не, сигурно не! И така, не виждам защо трябва да говоря за неща, които просто вече не могат да бъдат променени.

— Щом не желаете, наистина не мога да ви принудя, ала все пак подозирам какво толкова ви е огорчило и озлобило.

— Вие ли? Един чужденец?

— Да. Не е ли убийството на брат ви?

— Сеньор, какво знаете за моя брат Хуан? — изненадано попита той.

— Ами вашият роднина, водачът ни, ми каза, че е бил убит.

— Този бърбарец! Кой му е разрешил да говори за моите лични работи?!

— Не му се сърдете! Ако не го беше направил, навярно нямаше да сте вече жив. Вашето държане към мен бе такова и всъщност ме обидихте толкова тежко, че щях да ви отвърна не с думи, а съвсем иначе, ако предварително братовчед ви не ме беше осведомил за съдбата ви.

— Хайде де! Нали бях парламентъор!

— Като такъв би трябвало да сте двойно по-учтив и по-предпазлив. Но вие не бяхте нито едното, нито другото, както сигурно и сам ще признаете. Животът ви висеше на косъм. Но аз вече бях чул, че след убийството на вашия брат съвсем сте се променил. А който взема толкова надълбоко смъртта на някой свой близък роднина, несъмнено е свестен човек. Ето ви причината да изпитвам към вас съчувствие, което току-що пожелахте някак си да ви обясня.

— Това било, значи!

Той млъкна за минута-две и аз не наруших мълчанието му. Ако желаше да разговаря с мен на тази тема, то това щеше да стане доброволно. Не след дълго той ме попита:

— Моят братовчед каза ли ви всичко, което му е известно?

— Не знам доколко е осведомен. Каза ми само, че брат ви е бил убит.

— Е, той и не знае нещо повече. И с него не съм споделял никакви подробности. Беше безсмислено.

— Тогава едва ли мога да си въобразявам, че с мен, чужденеца, ще спделите повече неща.

— А може би е тъкмо обратното, сеньор!

— Ще се радвам, ако проявите доверие към мен.

— Точно там е работата, сеньор! Във вас имам доверие. Вярно, че сте мой неприятел, а аз — ваш пленник — и не знам каква съдба сте ми отредил. Но във вас има нещо, което просто не позволява в мен да се породи нито страх, нито истинска непримирима вражда. Сега

разбирам, че страшно много съм се излъгал във вас. По време на ездата ни дотук слушах разговорите ви и вече знам що за човек сте. Единствено на вас се дължи, че малкият ви отряд успя да избяга. И като си помисля само как ме заловихте, започва да ми се струва, че можете да постигнете всичко, каквото пожелаете. Пак от разговорите ви научих, че няма да останете по тези места, ами се каните да се отправите към Чако. Наистина ли имате подобно намерение?

— Разбира се!

— И след това ще тръгнете дори и към планините?

— Може би ще ги прехвърля, за да стигна до Перу.

— Хм! Последното обстоятелство е причината да си отворя устата. Може би случайността ще ви помогне да откриете дирята, която досега напразно търся. Кръвта на брат ми крещи до небето за отмъщение. Ден и нощ чувствам и чувам този вик в сърцето и душата си, но въпреки всичко до ден днешен усилията ми не се увенчаха с успех. Но ако вие стигнете до онези места, имам смътното чувство, че въпросната следа едва ли ще се изплъзне от окото ви.

— Не надценявайте толкова възможностите ми! Колко е стара тази диря?

— Вярно, че е отпреди много години, ала все пак има една определена точка, от която тя започва и откъдето много пъти съм се опитвал да я проследя, но винаги съм я губил още почти в самото ѝ начало. Ако можех да ви заведа до това място, вие може би... но не, изобщо не е в човешките възможности!

— Кое?

— Ами някой, пък колкото и да е умен и проникателен, да успее да издири убиеца, ако след толкова дълги години го заведат на мястото където е било извършено престъплението.

— Наистина е кажи-речи немислимо.

— Да, така е, още повече ако въпросното място се намира в страшна пустош, където само след няколко дни бурите заличават всякаква следа.

— Там ли е погребан брат ви?

— Да.

— И гробът му е единствената опорна точка, с която разполагате за откриването на убиеца?

— Не. За щастие и бутилката е все още тук.

— Каква бутилка?

— Бутилката с шнуровете, закопана там на времето от убиеца.

— Шнурове ли? Да нямате предвид кипута, перуанските документи, представляващи шнурове с навързани по тях възли? В такъв случай не бива да премълчавате пред мен нищо. Трябва да ми разкажете какво се е случило!

Неволно се сетих за сендадора, към когото още от по-рано в мен се бяха породили подозрения. В момента той притежаваше само старите скици на двата плана. За кипутата не бе споменал пред йербатерото нито дума. Несъмнено ги беше скрил, за да не попаднат в ръцете на някой човек, който би могъл да ги разчете и после да потърси и открие мястото, където са закопани съкровищата. Ами ако са същите кипута, споменати преди малко от Гомара?! Бях изненадан от току-що чутото и навярно затова съм изговорил последните си думи по-припряно и по-бързо от обикновено. Индианецът ме попита:

— Какво ви стана? Изглеждате съвсем слисан, сеньор!

— Ами защото споменахте за кипута, от които се интересувам извънредно много.

— Да не би да можете да разчитате такива шнурове?

— Хм! Чел съм няколко книги, които се занимават с разгадаването на кипута. Горедолу съм запознат и със съответния език, но въпреки това се съмнявам, че ще ми се удаде да разчета подобни шнурове.

— Трудно ли е?

— Много. Обаче голямо улеснение е, ако се знае за какво изобщо става дума в кипутата. При това условие може би и за мен ще е възможно да ги разгадай поне на отделни места.

— Де да знаех за какво се отнасят тези шнурове!

— Може би е възможно да се отгатне? Имат ли някаква връзка с убийството на брат ви?

— Естествено, сеньор!

— Е, ами разкажете ми тогава как е станало това престъпление! Може би ще намеря някаква връзка между него и съдържанието на загадъчните шнурове. Къде бе извършено убийството?

— Горедолу в дивата Пампа де Салинас в боливийските Анди. Познавате ли тези планини?

— За пръв път идвам в Южна Америка и все още не съм бил в Андите. Но съм чел за Пампа де Салинас. Тамошните местности наистина ли са толкова печални, както ги описват?

— Изключително много. Там можете да пътувате с дни, без да срещнете нито едно дърво и нито един храст, а само тук-там по някое сололюбиво растение. И аз никога не бих се изкачил горе, ако не бях подмамен от ловната си страст. Просто трябваше да минем оттам, ако искахме да стигнем до районите, където чинчилата се въди в изобилие.

— Има ли там някакво солено езеро?

— И то доста голямо. Покрива цялото дъно на една обширна и усамотена долина. Казват, че по-рано, преди идването на белите в страната, по бреговете на това солено езеро е имало няколко процъфтяващи селища, които са били разрушени по време на войната. Сега от тях не е останала и следа.

— Може би развалините са потънали в езерото, както се случва, особено във вулканични райони.

— Там наистина навсякъде има вулкани.

— Или по-рано езерото е било по-малко, а после водата му се е покачила и ги е заляла. Има ли езерото притоци?

— Да, няколко. Но са малки и къси.

— Чувал съм, че е покрито с твърда кора и сол.

— Така е. Тя е толкова здрава и дебела, че човек може да ходи по нея, а даже и да язди. Често съм го правил. По време на дъждовния период притоците прииждат и значително повдигат кората от сол. Тогава тя плува на повърхността, напуква се и на места толкова омеква, че човек не бива да рискува да стъпва на нея.

— Значи наистина е възможно водата на езерото да се е покачила и сега то да е значително по-голямо от преди!

— Как така?

— Притоците му непрекъснато увеличават количеството вода и понеже повърхността му е покрита с кора от сол, която задържа слънчевите лъчи, не е възможно да се изпарява толкова вода, колкото се влива в него. Следователно може да се предположи, че макар и бавно езерото непрекъснато става все по-голямо и ето как е погълнало развалините на селищата, разположени някога по бреговете му. Значи там, високо горе, загубихте брат си? Вероятно е станало по време на някой лов, а?

— Да. Канехме се да се изкачим до местата, където се въдят много чинчили и тъкмо бяхме стигнали до Пампа де Салинас.

— Сами ли бяхте с вашия брат?

— Не. Само двама души не бива да рискуват да тръгнат из онези райони. Бяхме осмина — все опитни и смели катерачи и ловци из Андите. Пренощувахме край езерото, като се топлехме на малък огън, трудно поддържан със сухи солотлюбиви растения. На сутринта се приготвихме пак да продължим пътуването си. Но мулето на брат ми се беше загубило и трябваше да се потърси. Искахме да му помогнем, ала той каза, че нямало нужда. Понеже ни очакваше продължителна езда, брат ми предложи да не губим време, а бавно да поемем на път. Щял да ни догони.

— По онези места не се ли срещат диви животни?

— Поне няма хищни, опасни зверове. Може да минат и години, преди някой ягуар да се обърка и да попадне там. Тези животни много добре знаят, че горе ги чака глад, защото лешоядите незабавно изяждат всяка мърша.

— Но сигурно там могат да се срещнат хора, на които човек не бива да се доверява, нали?

— И това не става толкова лесно и често. Горе има един проход, водещ през Андите, но той се намира много високо и преминаването през него е изключително трудно.

Който иска да го използва, трябва да е голям смелчага и да използва най-удобното годишно време, понеже ще му се наложи да минава през долини, които обикновено са непроходими от огромните снежни преспи. Най-много някой храбър златотърсач да дръзне да поеме нагоре, но и той може да издържи там само някоя и друга седмица.

— А-а, тъй си и мислех!

Тези думи ми се изплъзнаха неволно, понеже в същия миг нямаше как да не се сетя за умирация чичо в ранчото на Бюргли.

— Какво си помислихте? — любопитно попита Гомара.

— Срецнах един златотърсач, който е бил горе.

— Съвсем сам ли? Наистина? Би трябвало да го познавам. Има само двама души, които са дръзвали без спътници да изкачат планините, а именно аз и един стар гамбусино от немски произход.

— Знаете ли името му?

— Не. Просто го наричаха „гамбусино“. Но на мен ми е известно, че имаше роднини в Банда ориентал. Ако не се лъжа, нейде близо до Мерседес.

— Вярно е. Аз го познавам.

— Каква случайност! А знаете ли къде е в момента?

— Той е мъртъв. Бях при него в последния му час в едно ранчо.

— Мъртъв! Да умре в легло, вместо като истински гамбусино да изчезне нейде в планините! Мир на праха му! Той бе винаги мълчалив и самовглъбен. Човек трудно можеше да го накара да проговори. Изглежда нещо му тежеше на сърцето. Не знаете ли нещо за това?

Отвърнах му уклончиво. Умиращият ми беше признал, че е видял как един човек, сендадорът... убива друг. Убиецът го принудил да му се закълне, че никога няма да го издаде. Умиращият беше разказал съвсем същото на монаха. Сигурен бях, че убитият е братът на Гомара, а убиецът е самият сендадор. И така, отговорих му следното:

— Защо мислите, че ще вземе да се довери на мен, след като не е споделил нищо с други хора, които е познавал далеч по-добре?

— Ами може би самият вие сте имали някакъв специален интерес да научите нещо повече по този въпрос, нали?

— Възможно е. А този гамбусино знаеше ли, че брат ви е убит?

— Не. Не съм му споменавал нищо, понеже изобщо с никого не съм говорил за това. Впрочем аз го срещнах напълно случайно и бяхме заедно не повече от четири часа. Той ми даде да разбера, че предпочита да остане сам. Тъй като и аз имах абсолютно същото желание, ние разменихме няколко въпроса и отговора, припряно се сбогувахме и побързахме да се разделим. Повече нито го чух, нито го видях.

— Значи той е бил единственият човек, когото сте срещали когато и да било високо в планините?

— Естествено. С изключение на ловците на чинчили той поне бе единственият, за когото може да се каже, че се е изкачил там с почетни намерения.

— Значи има и хора, за които не може да се твърди същото, а?

— Да. Това са негодници, които се представят за ариероси и лъжат пътниците, че точно там горе имало удобен проход, водещ отвъд Андите. На тези пътници винаги им се случва някакво нещастие.

Изчезват безследно. А водачите им, ариеросите, винаги имат късмета да се върнат. Брат ми попаднал в ръцете именно на такъв човек.

— Цялата работа малко ме съмнява — нали и той е бил запознат с това положение на нещата не по-зле от вас? Сигурно е нямало да се довери на такъв човек.

— Разбира се, че не го е направил, ала онзи просто го е нападнал и убил.

— Откъде знаете как е станало престъплението? Щом е бил убит, той не е могъл нищо да ви каже.

— Все още беше жив. Убиецът го помислил за мъртъв и го зарязал.

— И вие го намерихте в това състояние?

— Да, сеньор. И до ден днешен сърцето ми се разтреперва, щом само си помисля за онези мигове. Оставихме го назад, за да потърси мулето си и продължихме да яздим нагоре. След езерото планинската пътека се вие между скалите от една площадка до друга, образувайки тесни серпентини. Приближиш ли се до ръба на някоя от тези площадки, можеш добре да огледаш намиращата се под теб. Яздехме много бавно, за да може брат ми по-скоро да ни догони. След известно време се срещнахме с някакъв ариеро, който се спускаше от планините съвсем сам. Това не можеше да не ни направи впечатление, още повече, че водеше две мулета.

— Значи е превел някой пътник през планините и се е връщал сам, понеже отвъд Андите не е намерил човек, когото да придружава по обратния път.

— И той така каза.

— Значи сте разговаряли с него?

— Не, аз не. Разговаряли бяха моите спътници. Случайно точно тогава бях отклонил мулето си малко встрани, за да видя отвисоко дали брат ми се задава. Когато отново се присъединих към другите, ариерото си беше вече тръгнал.

— Попитали ли са го за името му?

— Да. Казал им е някакво име, ала след като разпитвах къде ли не, се убедих, че е било фалшиво, понеже никога не е имало водач през Андите с такова име.

— Но ако вашите някогашни спътници го срещнат сега, навярно ще го разпознаят, а?

— Несъмнено, но тях просто вече ги няма. Неколцина загинаха при злополука в планините. Един отиде в Бразилия и повече не се върна, а пък останалите намериха смъртта си по време на размириците в тази страна.

— Тогава наистина сте предоставен сам на себе си без никакви други опорни точки освен местопрестъплението, което ви е известно, и... бутилката, за която споменахте. Как стоят нещата с нея?

— Нека ви разкажа всичко! Когато спряхме, беше вече пладне. Искяхме да изчакаме, докато брат ми се присъедини към нас. Но чакането ни бе напразно. Хвана ме страх, понеже след всичко разказано ми от моите спътници за ариерото, този човек ми се струваше много подозрителен. И така, взех един от моите другари и поех обратно. Дните бяха къси и вечерта вече наближаваше, когато стигнах до последната площадка в скалите, издигаща се над самото езеро. И там до самия ръб на площадката видях моя брат да лежи на земята. Кървава дيريا по скалата показваше, че се е влачил дотам. Сkochихме от седлата и се завтекохме към него. Той не помръдваше.

— Но е бил само в безсъзнание, нали?

Гомара не отговори. Едва след по-продължително мълчание ми каза:

— Да ви описвам ли чувствата, които изпитвах, които изпитвам и до ден днешен, щом помисля за онези мигове? Не! Може да ме разбере само човекът, комуто се е случило същото!

— Мога да си го представя.

— Не, и да си го представите не можете! Моят брат бе моето второ „аз“ и ми беше скъп като живота. Това ви казва всичко. Имах чувството сякаш изстрелът бе улучил собствените ми гърди. Куршумът го бе пронизал близо до сърцето и беше излязъл откъм гърба. Хвърлих се върху него и неудържимо заридях. Но ето че той отвори очи и ме погледна. Беше още жив. Положих огромни усилия да се овладее и да се успокоя. Зададох му няколко въпроса и доближих ухо до устните му, за да чуя неговите тихи отговори, които той едва бе в състояние да промълви. После умря.

— Надявам се да е успял да ви съобщи достатъчно неща, тъй че знаете как е било извършено престъплението.

— Предостатъчно! Струваше ми се като че животът му не искаше да го напусне, преди да ми разкрие всичко.

— Ариерото ли е убиецът?

— Да, разбира се! А това пъклено дело е извършено несъмнено за да не бъде разкрита някаква тайна. Брат ми намерил мулето си много късно. Поел подир нас. Когато изкачил първата височина, видял до скалата да стоят две мулета. Наблизо бил коленичил някакъв мъж, който се канел да зарови една бутилка. След като заобиколил скалата, брат ми неочаквано се озовал току зад него и му подвикинал. Човекът се стреснал, светкавично се изправил и изплашено втренчил поглед в него. Но после грабнал пушката си, мигновено се прицелил и стрелял в брат ми, преди той да успее да се защити. Хуан паднал от седлото и изгубил съзнание. Когато се съвзел и се огледал, видял, че е сам. Мулето му било изчезнало, а дупката, която убиецът изкопал, за да скрие бутилката, зеела празна. Брат ми събрал всичките си сили и допълзъл до самия ръб на скалата, като се надявал нейде да зърне ариерото.

— И успял ли е?

— Да. Убиецът бил коленичил долу край езерото и копаел друга дупка до самата скала. При него имало три мулета. В резултат на голямото пренапрежение Хуан отново изгубил съзнание. Съвзел се едва когато бях вече при него. След като ми прошепна всичко това, той издъхна.

— Значи ариерото го сметнал за мъртъв, нали?

— Да, и напълно го обрал. Не намерих у него какъвто и да било предмет.

— Можеш ли да ми опишеш мястото край езерото, където ариерото е изкопал втората дупка?

— Да, и аз добре го запомних.

— И после какво направихте? Не тръгнахте ли да гоните убиеца?

— Беше станало вече твърде късно, защото се свечери. В нощната тъма нямаше как да различа каквато и да било диря. Изкопахме в мрака гроб за мъртвеца, за да не разкъсат кондорите трупа му. На зазоряване го погребяхме, прочетохме край зейналата яма Отче наш и Аве Мария, след това я заринахме и отгоре направихме кръст от камъни. После се разделихме.

— Защо? Сигурно щяхте да имате нужда от един спътник!

— Но още по-наложително беше той да уведоми останалите за случилото се и да им каже, че съм тръгнал да преследвам убиеца. А

имах и... една друга причина да не го взема със себе си. Не беше трудно да се досетя, че в онази бутилка се крие някаква тайна. Не исках никой друг да я научи.

— Но нали той беше вече чул за бутилката?

— Не. Брат ми едва-едва бе в състояние да шепти, тъй че самият аз с мъка разбрах думите му. А и не споделих с моя спътник всичко, което ми каза Хуан.

— Може би сте постъпил разумно, а може би и не. Значи още на разсъмване веднага се заехте с преследването, така ли?

— Не веднага. Щом моят другар си тръгна, аз първо слязох при езерото и отидох до мястото, където ариерото бе копал повторно. През нощта се беше извил силен вятър, но въпреки това открих дупката, понеже от ръба на скалата много точно бях запомнил местоположението ѝ. Разкопах я и намерих бутилката. Но в нея имаше само шнулове с възли по тях.

— Нима не знаехте значението на шнуровете, не знаехте ли, че всъщност са стари документи?

— Тогава все още и представа си няхах. Но след като разпитах, разбрах всичко и се зарадвах, че не ги унищожих.

— И ги взехте със себе си, нали?

— О, не. Не съм толкова глупав. Отново зарових бутилката с цялото ѝ съдържание точно така, както си беше, за да не разбере убиецът, че тайната му е разкрита.

— Значи сте вярвал, че той ще се върне?

— Естествено! Подобно нещо не се заравя в земята, за да се скрие веднъж завинаги. Впрочем той често е бил там.

— Сигурен ли сте?

— Да. Бях оставил за себе си един определен знак, по който винаги, когато отново посещавах мястото, забелязах, че и онзи мерзавец е идвал. И всеки път разравях дупката, за да подновя моя знак.

— Но иначе не сте успял да откриете никаква друга следа от него, така ли?

— Не.

— Хм! Надявам се, че сте се осведомили подробно в най-близките селища.

— Повече от подробно. Проведох какви ли не най-педантични издирвания, цели месеци останах в онези околности и търсих, и питах, но все напразно!

— Ами не помислихте ли някой път да покажете съдържанието на бутилката някому, който може да разчита кипута?

— Да, ала не намерих човек, който да владее това умение. Но понеже срещнах вас, ми се ще...

Той млъкна, като че бе казал вече твърде много.

— Какво? — попитах го.

— Невъзможно е! Та аз съм ваш пленник, ваш враг и предполагам, че много-много няма да се церемоните с мен и ще ми теглите куршума.

— Тук се лъжете много, драги. Ако имахме намерение да не се церемоним много с вас, нямаше да ви влачим толкова надалеч, а отдавна щяхме да ви разстреляме.

— Но какво ще правите с мен?

— Струва ми се, че скоро ще се разбере. Вероятно ще ви пуснем да си вървите.

— Сеньор, ако говорите сериозно, то аз имам само едно желание — да ми разрешите да яздя заедно с вас, за да ви заведа до Пампа де Салинас. Нали се канехте да отидете в планините?

— Но не и да се изкачвам до това място!

— А може би и за вас ще си заслужава труда да стигнете до езерото и да огледате бутилката.

— Не е изключено. Впрочем от петнайсетина минути кажи-речи съм решил да отида до соленото езеро. Даже ми се струва, че ще успея да открия убиеца.

— Cielos! Де да беше възможно!

— Защо да не е? Но по-късно вие сте станал ранчero. Отказахте ли се от ловджийския живот?

— Да. Поне временно се чувствах изморен от това вечно скитане, още повече, че няхах никакъв успех в издирването на убиеца. Дълги месеци се крих в околностите на езерото, за да го издебна. Мислех си, че все пак някой път най-сетне трябва да ми падне в ръцете. Навсякъде и постоянно ме заплашваха опасности, страдах от глад, жажда и студ... но всичко бе напразно. Той не идваше и не

идваше. Ако някой път се отдалечах след завръщането си забелязвах, че убиецът е посещавал мястото. Този човек има невероятен късмет!

— Може би става въпрос за нещо повече от късмет!

— Само късмет е, и то невиждан, невероятен късмет! Случвало ми се е предишният ден да проверявам скривалището и като съм се връщал след два-три дни, съм забелязвал, че той пак е идвал. Нима това не е късмет?

— Мисля, че по-скоро е резултат от неговата хитрост и предпазливост. Във всеки случай той е не само изключително съобразителен и изпечен негодник, но е и отличен познавач на онези места, както и на живота в планините.

— Възможно е и да сте прав, ала на мен ми се струва като че всеки път пада от облаците и после пак тъй внезапно се изпарява във въздуха. С абсолютна сигурност съм забелязвал, че е бил при скривалището, но не съм откривал каквато и да било следа от него.

— Това е само едно доказателство, което подкрепя мнението ми. Той е извънредно опитен и предпазлив човек.

— Да, сигурно по нищо не отстъпва на Херонимо Сабуко.

— Кой е той?

— Никога ли не сте чувал това име? Човекът, който се казва така, е най-големият познавач на Андите. Като водач е несравним и по тази причина го наричат Ел сендадор.

— Вие виждали ли сте го вече?

— Колкото и да е странно, все още не съм.

— Той минава ли често през онази местност?

— Минава и оттам, но е навсякъде. Казват, че мястото, където винаги се връщал, било в Гран Чако. Наистина ли нищо не знаете за този човек?

— Чувал съм за сендадора.

— Много често ще слушате разкази за неговата безумна смелост, както и за несравнимото му познаване на планината. Казват, че е дръзнал да прехвърля Андите даже и през зимата.

— Сигурно е измислица!

— Според хорските приказки и това може да се очаква от него. Ако искате да прехвърлите Андите, ви съветвам да наемете него и никой друг.

— Действително имам такова намерение.

— Наистина ли? Тогава десеторно повече ми се иска да ви придружа до соленото езеро. Помислете си дали желанието ми не може да бъде изпълнено!

— Едва ли! Вие сте привърженик на Лопес и следователно сте мой противник.

— Ами! Какво ли ме засяга Лопес Хордан? Не можех повече да издържам в това спокойно ранчо. Искаше ми се пак да отида в планините и отново да се опитам да заловя убиеца. Ето защо използвах първия удобен случай да продам ранчото. Получените пари занесох в главния град на провинцията Ентре Риос — Консепсион дел Уругуай, за да ги вложа там на сигурно място. После реших да се отправя към Андите. Пътем бях спрял от хората на Хордан, които ме наеха да ги заведе до Кориентес. Приех предложението им, понеже ми обещаха добри пари и в добавка получих офицерски чин. Това е всичко.

— Но се държахте като заклет хорданист!

— Беше само привидно — нали щом се събереш с вълци, трябва да виеш.

— Хм! Кой ли може да ви има доверие!

— Сеньор, не ви лъжа!

— Добре, иска ми се да ви вярвам.

— Даже ще ви дам едно повече от явно доказателство, че сега вие сте за мен къде-къде по-важен от Лопес Хордан.

— Тъй ли? И как ще го докажете?

— Като предам в ръцете ви вашите противници, които искат да ви унищожат.

— И как ще стане тази работа?

— Като ги подмамим сред блатата на Еспиниля, граничната река между Ентре Риос и Кориентес.

— Хм! Съвсем сигурно е, че ни преследват. Но ние имаме значителна преднина.

— Хич не го вярвайте, сеньор! Те са близо по петите ни!

— Сега, през нощта, когато не могат да виждат следите ни?

— Няма нужда от следи. Нали знаят, че искате да прехвърлите границата и просто яздят в тази посока. А ако с настъпването на деня се разпръснат наляво и надясно, няма начин да не се натъкнат на нашата диря.

— Прав сте. Затова сме принудени отново да поемем на път колкото е възможно по-скоро.

— Да. А после ще се насочим право към блатата и хорданистите несъмнено ще ни последват.

— За да ни заловят поставени натясно сред тях!

— О, не! Твърде добре познавам всички пътища и тайни пътеки, за да се заблудим, или пък да не можем да се измъкнем оттам. Аз пък ще ви изведа от блатата.

— Хм! Не проумявате ли, че нито мога, нито имам право да проявявам подобно доверие към вас?

— Можете, можете, и аз ви моля да ми имате доверие!

— Твърде много искате от мен! Ами ако ни подлъжете в някаква клопка? Все още ни най-малко не сте ми доказал, че действително тайно в сърцето си не сте привърженик на Хордан.

— Нали ви казах, че всичко стана случайно и че единствено личната изгода ме накара да се присъединя към тези хора?

— И сега се каните вече да ги напуснете? Не разбирате ли, че всъщност ще извършите предателство спрямо досегашните си другари? А може ли човек да има доверие в един предател?

Едва след по-продължително мълчание той ми отговори:

— Прав сте, сеньор, макар думите ви никак да не са ласкави за мен. Твърде сте безпощаден. Но строго погледнато самият Хордан също е предател и не бива да се учудва, ако пожъне това, което е посял. Докато бях при него, служих вярно на делото му. Сега съм го напуснал и се чувствам освободен от всякакви задължения. Паметта на моя брат ми е далеч по-скъпа от каквото и да било съобразяване с някакъв си метежник, чиито офицер бях само формално и при когото строго погледнато си припечелвах само надниците. Струва ми се вече можете да ми имате доверие макар и заради това, че се намирам във властта ви. И ръцете, и краката ми са вързани. Щом забележите, че не играя честна игра, можете незабавно да ме убиете.

— Само се пита дали ще имаме време и възможност да ви накажем, след като веднъж попаднем в капана.

— С всички възможни клетви ви уверявам, че съм искрен! Не забравяйте, че искам да ви заведа при соленото езеро! Действително не рискувате абсолютно нищо, ако ми повярвате. Ще ми се доверите ли, сеньор?

— Е, ще ви призная, че не говорех това, което мислех. Само исках да чуя какво ще ми отвърнете. А ето как ще отговоря на последния ви въпрос.

Наведох се над него и развързах стягащите го ремъци. След като свърших тази работа, той скочи на крака, протегна се и попита:

— Вие ме развързахте? Това означава ли, че съм свободен, сеньор?

— Че какво друго?

— Ами ако избягам?

— То няма да е бягство, понеже само пленникът може да избяга. А вие вече не сте такъв. Впрочем аз съм напълно убеден, че ще останете при мен, сеньор Гомара.

— Да, да, убеждението ви е напълно оправдано. Няма да се отделя нито крачка от вас. Благодаря ви, сърдечно ви благодаря за доверието, сеньор!

Преизпълнен от радост, той ми стисна ръцете и добави:

— Какво ли ще кажат спящите хора, след като се събудят и видят, че сте ме освободили?

Той има възможност веднага да чуе мнението на един от тях. Полковникът лежеше от другата му страна и се събуди от движенията му. Това бе добре дошло, понеже тъкмо той бе наред да застане на пост. Моето време беше изтекло. И така, офицерът стана, направи крачка към нас и учудено попита:

— Какво е това? Пленникът е свободен! Сеньор, полудяхте ли?

— Ни най-малко — отвърнах му. — Приятелите не бива да се измъчват, а този човек мина на наша страна и е готов да предаде в ръцете ни досегашните си другари.

— Diabolo! И вие му вярвате?

— Напълно.

— Познавам ви като човек, който много добре знае какво иска и какво върши. Така че не мога да имам нищо против, щом сте решил да освободите пленника. Но как ли ще удържи на думата си?

— Ще я удържа, макар и да е трудно — отвърна Гомара. — Ала щеше да е лесно, детински лесно, ако бяхме двойно повече хора, за да можем да хванем противника си от две страни като в клещи.

— Хм! И къде ще стане това?

— Знаете ли, че на места граничната река е заобиколена от опасни блатата?

— Разбира се, че знам. Блатата са нанесени много точно върху нашите карти. Но никак не ми се ще да поемам риска да навляза между тях. За да се осмели човек на такава стъпка, би трябвало да е запознат с тях с най-големи подробности.

— Аз съм запознат. Както вече споменах, хорданистите са по петите ни. Навлезем ли с конете сред блатата, те ще ни последват. Аз ще ви заведа до едно място, откъдето могат да минат един до друг най-много двама конници. Озовем ли се веднъж от другата страна, ще е необходимо само да спрем и да се обърнем. Неколцина от нас ще са достатъчни да държат в шах цялата колона на неприятеля, тъй като той няма да има възможност да разгърне редиците си.

— Но в такъв случай те просто ще обърнат конете си и ще се оттеглят.

— Точно поради тази причина ми се искаше да бяхме по-многобройни.

— Е, мисля, че всеки от нас като нищо може да се разправи с неколцина от тях — отвърнах му аз.

— С удоволствие ви вярвам, сеньор, понеже вече го доказахте. Ала това не е достатъчно. Вярно, че не всички войници ще тръгнат да ни преследват, защото откъгнахме доста от конете им, но все пак ще са неколкостотин срещу шепа хора. А не забравяйте, че и най-големият герой е безпомощен срещу куршума на най-големия страхливец!

— Правилно! Планът ви би бил много добър. Какъв номер само, ако можехме да заловим тази значителна войска част, след като на нея не ѝ се удаде да задържи нас, малцината! Но за съжаление ще се видим принудени да се откажем от него, понеже сме малко на брой.

— Хм! — замислено промърмори полковникът. — Щом така стоят нещата, все пак можем да намерим изход. Само не знам дали имам право да говоря напълно откровено.

— Че защо не?

— Защото само допреди броени минути този предприемчив сеньор Гомара беше наш враг. Човек едва ли може да поеме отговорността да му гласуваме пълно доверие.

— Аз я поемам!

— Нека тогава, ако се заблуждавате, всички последици останат за ваша сметка!

— Спокойно ще ги посрещна. Току-що споменахте, че имате някакъв план, някаква идея, нали?

— Да. Тръгнал съм за провинция Кориентес, за да организирам оттам нападение срещу Лопес Хордан. Там ме очакват. Изпратих няколко офицери, които са свършили вече добра работа. Засега те охраняват границата, където на определено разстояние един от друг са поставени въоръжени отряди. За съжаление на първо време това е само пехота, понеже ни липсват коне. Хордан се оказа достатъчно хитър още от самото начало на метежа си да закупи или да заповяда да откраднат всички коне наоколо. Затова се зарадвах толкова много, че успяхме да сложим ръка на доста голям брой от тези извънредно необходими животни.

— Що се отнася до това — обади се Гомара, — ние много скоро ще имаме неколкостотин коне, стига да разполагаме с необходимите за тях ездаци.

— Ами аз мога да ги осигуря, като извикам някои от споменатите отряди.

— Дали ще е възможно?

— Несъмнено, стига само да намеря доверен пратеник, или още по-добре ако можех аз самият да отида, което обаче е невъзможно, защото не знам пътя.

— Сеньор, аз ще ви водя!

— Вие — мен? А кой ще води останалите?

— Пак аз. Те ще яздят заедно с нас до блатата. Там ще ви превода през онова място, където пътят представлява тесен „мост“ от твърда земя, водещ между дълбоките и опасни мочурища, широк не повече от метър-метър и половина. Оставете ли тази пътека зад гърба си, ще достигнете безопасния бряг на реката, където ще имате възможност да заемете позиция и да посрещнете неприятеля, който ще е безпомощен срещу вас, понеже кавалеристите ще могат да напредват само двама по двама. След това ние двамата без бавене се прехвърляме отвъд границата, за да доведем войниците, с които ще нападнем врага в гръб. Тогава той ще е принуден да се предаде безусловно, освен ако не желае да бъде унищожен.

— Отличен план! — обади се полковникът, въодушевен от предложението на Гомара. — Стига само... стига само да се увенчае с успех.

— Ако своевременно заведем вашите войници до определеното място, сигурно ще успее.

— Надявам се да ни се удаде.

— Да, но само ако не губим нито минута и незабавно тръгнем на път. Не бива да допускаме преследвачите да се приближат твърде много до нас, понеже ще ни е необходимо известно време, докато съберем и доведем отрядите.

— Съвършено вярно. Но ще можете ли да намерите пътя и в тъмнината?

— Не по-зле, отколкото посред бял ден. Впрочем и луната свети, макар и слабо.

— И... можем ли да разчитаме на вас?

— Сеньор, ако искате, пак ме вържете. Нямам оръжия. Всеки миг можете да ме застреляте и аз няма как да се защитя.

— Вярно е! Но така ще постъпим и в случай, че ни дадете повод дори за най-малкото подозрение. Какво ще кажете, сеньор?

Понеже въпросът му бе отправен към мен, аз отговорих:

— Напълно съм съгласен и не се съмнявам, че Гомара не таи нечисти намерения.

— Е, тогава ще трябва да разбуним спящите хора. Няма как. Нека по-късно си доспят.

Отначало спътниците ни се понамръщиха, че ги будим, но след като чуха за какво начинание става дума, незабавно изявиха съгласието си. Всички с радост бяха готови да скроят такъв номер на врага. Метнахме се на седлата. Всеки хвана поводите на своите коне и отново продължихме в галоп през равнината. От време на време минавахме между храсти, а често и под короните на големи дървета.

Яздех начело заедно с Гомара. Макар да му имах пълно доверие, смяхах, че все пак няма да е излишно да бъда докрай предпазлив. Ръката ми бе близо до дръжката на револвера, за да изпратя веднага един куршум на водача в случай, че се опита да ни измами. Ала той нямаше подобно намерение. Напротив, оказа се, че ни е напълно предан.

Призори стигнахме до някаква гора. Но тя беше рядка. Дърветата растяха толкова далеч едно от друго, че изобщо не ни пречеха да препускаме в галоп. Не си давахме никакъв труд да прикриваме следите си и дори правехме колкото бе възможно по-лесно забележима диря, за да не затрудняваме неприятелите ни в преследването.

След известно време започнахме да прекосяваме малки поточета, чиято вода имаше съвсем незначителен пад. Гомара ни каза, че се приближаваме до граничната река Еспиниля, където поточетата вливат ленивите си води, след като образуват по-големи или по-малки блата.

— Вече наближава часът, когато искреността ви ще бъде подложена на проверка — казах на индианеца. — Не го забравяйте!

— Не се тревожете, сеньор! — отвърна ми той. — Ще видите, че не сте се излъгал в мен.

— Ако е така, ще ви докажа моята благодарност по начин, който едва ли смятате за възможен.

— Мога ли още сега да науча нещо повечко?

— Ще видите убиеца на брат си.

— Какво? Как? Истината ли казахте? Значи трябва да подозирате някого!

— Разбира се, че подозирам.

— Сеньор, моля ви, кажете ми името му!

— Вие самият го споменахте преди малко, когато ми разказвахте за убийството.

— Представа си нямам. Никакво име не съм споменавал.

— Припомнете си!

— Да, сещам се, стана дума за стария гамбусино, когото сте видял как умира. Но не съм казвал името му, тъй като изобщо не го знам.

— Нали говорихте и за още един човек, който сигурно много добре знае и местностите горе край соленото езеро, понеже твърдите, че е най-големият познавач на Андите?

— Да не би да имате предвид Херонимо Сабуко? Сендадора? Невъзможно!

— Защо да е невъзможно?

— Сеньор, тук се лъжете. Сендадорът — убиец! Той, който безброй много пъти е рискувал живота си, за да заведе здрави и читави толкова пътници до тяхната цел!

— Това ни най-малко не променя мнението ми. Нерядко се срещат хора, които външно оставят впечатление за почитеност, но всъщност дълбоко в себе си са негодници. Вие не го познавате. Нито сте го виждали, нито сте разговаряли с него и въпреки всичко го защитавате!

— Защиствам го, защото много добре знам на каква слава и на какво доверие се радва. Имате ли основателна причина да мислите толкова лоши неща за него?

— Нека засега оставим този въпрос!

— Не. Сигурно лесно си представяте, че изгарям от нетърпение да се запозная с него.

— По-късно, по-късно! Засега исках само да ви покажа, че ще съумея да ви възнаградя в случай, че остана доволен от вас.

— Но, сеньор, ще умра от нетърпение!

— Тогава побързайте още преди смъртта си да ни предадете хорданистите в ръцете, а после сигурно все ще има време да ви спасим!

— Знаят ли и други хора за подозренията ви?

— Не. Само отец Иларио е посветен в това, че сендадорът е убиец. Единствено с него можете да разговаряте на тази тема. Другите, и особено йербатеросите, не бива да научават абсолютно нищо. Нека както и досега смятат Херонимо Сабуко за почтен човек.

— И на мен ще ми е трудно, ако не и съвсем невъзможно да повярвам, че не е такъв. Почти съм убеден, че се заблуждавате.

— Не се заблуждавам и ще ви попитам само едно: говорихте ми за стария гамбусино. Смятате ли го за лъжец?

— Него ли? Той ще е последният човек, когото мога да сметна за лъжец. Говореше малко, но каквото кажеше, винаги бе самата истина.

— Е, тогава ще ви издам, че малко преди да умре той ми заяви, че сендадорът е убиец.

— Сеньор! Кой би го повярвал?

— Но е вярно. Сендадорът е убил един свещеник, един Божи служител. Представете си само!

— Ако е така, това е непростим грях. Но откъде го знае гамбусиното?

— Видял го е с очите си.

— Но защо не му е попречил да извърши престъплението?

— Не е могъл, защото се е намирал на една скала високо над мястото на злодеянието. Ужасен, той му е извикал, ала било напразно.

— Тогава сендадорът е трябвало да се бои от него като свидетел на кървавото престъпление и следователно да се стреми да го очисти!

— Да, или поне да го обезвреди. Така и направил. Двамата били приятели. Ето защо не го убил, ала го принудил да му се закълне, че никога няма да го издаде.

— Ужасно, ужасно! Обаче гамбусиното все пак ви разказа всичко и престъпи дадената клетва, така ли?

— Не ми го е разказал, понеже още отпреди бях вече подочул туй-онуй, а каквото липсваше, сам си го добавих. И когато съвсем точно възстанових пред него случилото се, той не можа да ми възрази с нито една дума.

— Значи сендадорът действително е убиец, действително! Сеньор, обзема ме страх. А дали не е възможно гамбусиното да се заблуждава?

— Не, напълно изключено е. Впрочем всичко съвпада съвсем точно. Двете убийства са станали съвсем наскоро едно подир друго. Споменатата от вас бутилка е съдържала кипутата, които сендадорът е отнел от падрето.

— Сигурен ли сте?

— Да. Той е убил падрето не само заради шнуровите, а и по други причини. Но за тях — по-късно. Посвещавам ви в тази тайна като ви оказвам такова доверие, с каквото не съм удостоил даже и йербатерото, с когото станахме тук първи приятели. Надявам се, че няма да злоупотребите с откровеността ми!

— Пред никого няма да кажа и думичка.

— Само с отец Иларио можете да разговаряте по този въпрос, но така, че никой друг да не ви чува. И пред самия сендадор не бива с нищо да се издавате.

— Но тогава как ще успея да му отмъстя?

— Ще си отмъстите, ала това ще стане по-късно и от само себе си. Ако направо го обвините, той ще отрече. Трябва да го изненадаме, да го надхитрим. Ще го заведем до мястото, където е скрита бутилката, без да подозира, че знаем всичко.

— По такъв начин значи! Мислите, че внезапната уплаха ще изтръгне от него признанието?

— Да, уплахата. Силата на фактите ще го съкруши така, че изобщо няма да се съвземе. Но аз наистина ви казах всичко, което смятах все още да премълча. Проявих слабост към вас. Дано разберете, че ви мисля само доброто.

— Да, разбирам го и ще ви бъда благодарен, сеньор. С какво удоволствие бих продължил да разговарям с вас на тази тема, ала вие едва ли ще се съгласите, а и аз виждам, че току-що стигнахме до мястото, където ние двамата с полковника ще се разделим с вас.

— С мен не. Реших да дойда с вас. Не ми се ще да оставя полковника да язди сам.

— Та нали аз ще съм с него!

— По-добре е да сме трима, отколкото двама, а и тук, край границата, човек трябва да е предпазлив.

Когато полковникът разбра, че се каним да го придружаваме, той се зарадва, понеже нямаше особено доверие на водача.

Намирахме се в обширна зелена равнина. Копитата на конете ни тъпчеха трева, която нямаше онзи наситен, почти кафяво-зелен цвят на равнината малко по-далеч пред нас. Не беше трудно да се забележи, че там растителността се състои от блатисти видове и когато смуших коня си, направих няколко крачки настрани и скочих от седлото, за да огледам терена, Гомара бързо ми извика:

— Внимавайте, сеньор! Само още една крачка и ще се озовете в блатото.

— Само от лявата страна ли е?

— Също и от дясната. Намираме се точно на мястото, за което ви говорих.

Той беше прав. Сам се убедих, че от двете ни страни имаше дълбоки мочурища, където човек като нищо можеше да потъне. Нашият предишен водач индианецът Гомес, който заедно с напълно оздравялата си майка все още беше при нас, пожела да ни докаже, че блатото е изключително опасно. Той се съблече, накара ни да вържем едно ласо под мишниците му и стъпи върху измамната зелена покривка. Веднага потъна до колене, а само две крачки по-нататък блатото стигна над кръста му, като го държеше толкова здраво, че ни струваше доста усилия да го изтеглим при нас. Гомес направи същата демонстрация и от другата страна. Изглежда му беше безразлично, че

целият се изкаля. Та нали реката, в която можеше да се изкъпе, бе наблизно.

Така ни беше доказано, че тук никой не може да се измъкне нито наляво, нито надясно. Ако противникът наистина ни нападнеше тук, то — както ни беше казал и Гомара — кавалеристите можеха да яздят само по двама един до друг, докато отвъд блатата ние имахме възможност да залегнем на твърдата земя зад храстите и тръстиката и да ги обсипем с куршумите си. Така двама по двама можехме съвсем лесно да очистим всичките. А ако обърнеха конете си, за да избягат в обратна посока, и ако тогава нашите войници внезапно изникнеха зад тях на твърдата почва приблизително там, където се намирахме в момента, то те щяха да се видят принудени да се предадат. Но изобщо бе много въпросително дали щеше да им се удаде да обърнат конете си върху тясната пътечка между двете блата. Не успееха ли, положението им щеше да стане дважд по-тежко.

Трябваше да образуваме дълга верига. Гомара яздеше начело. Ние го следвахме един по един, а между всеки двама от нас имаше по няколко от свободните коне. Така навлязохме между мочурищата. Общо взето пътеката бе широка метър, метър и половина, но понякога се стесняваше, или пък ставаше малко по-широка. Ала тя се оказва дълга, доста по-дълга, отколкото си бях представял, и не водеше към реката в права посока, а се виеше ту насам, ту натам, правейки поголеми или по-малки завои. Дължината ѝ беше толкова значителна, че враговете ни спокойно щяха да се поберат на нея. След като последният от тях стъпеше върху пътеката, то първият все още далеч нямаше да е достигнал отсрещния бряг. Но това съвсем не е малка работа при почти четиристотин ездаци. Впрочем пътят не беше твърд, а доста мек и хлъзгав. Тук-там копитата на конете ни потъваха в гъста черна кал. Но се добрахме до отвъдния край на блатата без никакви премеждия. Там имаше едно много хубаво място, обградено от храсти и високи дървета, където спътниците ни можеха спокойно да се настанят на бивак и най-удобно да изчакат завръщането ни. Те вече се канеха да скочат от седлата, когато Гомара, който все повече и повече доказваше, че е умен и изключително съобразителен човек, им каза:

— Останете на конете още някоя и друга минута, синьори! Налага се да пояздите още мъничко, а после ще се върнете пеша.

— Защо пеша?

Сеньор, нима не казахте, че войниците ви нямат коне?

— Да, така е.

— Ами тогава трябва да им помогнем по-бързо да се придвижват. Ще вземем с нас всичките коне, за да улесним прехвърлянето им.

— Тази идея наистина не е лоша.

— Нали? Имаме над трийсет коня. Възседнат ли ги по двама, около седемдесет души бързо ще се озоват тук. Нужно е да побързаем, понеже не знаем кога ще се появят неприятелите ни.

— Оттук нататък пътят хубав ли е?

— Също тъй труден и опасен е, както дотук. Ще се прехвърлим през реката така, че от тази страна няма да останат никакви следи. А стъпим ли отвъд на здрава почва, ние тримата лесно ще се справим с конете. Но дотам останалите сеньори трябва да ни придружат и да ни помагат.

Така и стана. Свърнахме надясно и поехме нагоре по брега. Там пак имаше дълбоки мочурища, през които можехме да преминем само един по един по съвсем тясна пътечка. Конете ни следваха бавно и предпазливо, като нито един от тях не си позволяваше макар и малко да се поразиграе понеже инстинктът им подсказваше, че над тях бе надвиснала опасност. Скоро се добрахме до някакво място с малко по-устойчива почва и забелязахме, че на отвъдния бряг имаше сравнително твърд пясъчен нанос.

— Тук ще се прехвърлим — каза Гомара. — Отсреща брегът е безопасен чак до кампото. Не се нуждаем повече от останалите сеньори. След като ни помогнат да вкараме конете във водата, те могат да се върнат.

Ние тримата — полковникът, Гомара и аз — навлязохме с конете в реката. Другите скочиха от седлата и след като вързаха поводите и стремената по-късо, натириха животните във водата. Всичко мина чудесно, защото реката не беше нито широка, нито буйна. Щом се озовахме отсреща, навързахме животните едно за друго в тропа, която от страх пред усърдно размахваните ласа послушно ни последва. Спътниците ни се върнаха при мястото, където преди малко бяха понечили да слязат от седлата. Понеже теренът все пак не беше съвсем безопасен, отначало бавно се отдалечихме от реката под прав ъгъл. Ала щом се добрахме до равнината, преминахме в галоп и се

понесохме надясно, в източна посока, защото полковникът предполагаше, че точно там ще намери войниците.

Едва ли бяхме яздили и петнайсетина минути, оглеждайки се усърдно за някакви следи, когато забелязахме двама ездачи, които се появиха на северния хоризонт и бързо се приближаваха. Съвсем естествено и те ни видяха и искаха да разберат що за хора сме. Полковникът ги очакваше с напрегнато любопитство и след като изминаха по-голямата част от разстоянието между нас, учудено възкликна:

— Ротмистър Манрико! Той е от изпратените напред хора. А сеньорът с него е лейтенант. Какъв късмет да ги срещнем!

Ротмистърът позна своя началник и още отдалеч го поздрави. Когато се озоваха при нас, той не можа да се начуди, че толкова неочаквано среща полковника по тези места.

— За това по-късно, драги мой — прекъсна го неговият началник. — Преди всичко ми кажете какво търсите тук?

— Отиваме на погранично учение — каза той и посочи с ръка на изток. — Там ни чака нашата войскова част.

— Колко души имате?

— Двеста, с около седемдесет коня. Въпреки всичките ни усилия не бе възможно да съберем повече коне. Хордан е отмъкнал каквито животни е видял и ги е прехвърлил отвъд границата.

— Знам вече. Значи седемдесет, а ние имаме трийсет. Ако яздат по двама на кон, като нищо ще вземем и двестате войници. Ще се решите ли с двеста души да се опитате да плените четиристотинте кавалеристи на Хордан?

— Съвсем сигурно, стига само теренът да е горе-долу подходящ.

— Как са въоръжени вашите хора?

— Всички имат пушки „Ремингтон“.

— Чудесно. А теренът е превъзходен. Не се бавете! Заведете ни при вашите войници. Нямаме време за губене!

Продължихме напред колкото можехме по-бързо. Пътем полковникът с кратки думи разказа на двамата офицери приключението си. Те го поздравиха с избавлението му и възторжено изявиха готовност да отмъстят за него.

Скоро стигнахме до равнината, където се намираха войсковите части. Този ден те трябваше да бъдат разположени по продължение на

реката, за да проведат предвиденото обучение. А ето че им се налагаше да преминат към сериозни действия. Вярно, че тези хора бяха събрани от кол и въже, ала все пак за местните условия не правеха лошо впечатление. Униформите им доста приличаха на дрехите на баските. Пушките им бяха нови и хубави. По-малко от половината имаха коне. Но това нямаше значение, понеже трийсетте наши животни попълваха числото на необходимите ни коне, ако на всеки от тях се метнеха по двама ездаци.

Всички налични офицери се събраха на военен съвет, а когато той свърши, хората възседнаха животните. Един от тях се мяташе на седлото и вземаше втория зад гърба си. После в галоп поехме по обратния път, ала не стигнахме до самото място, където прехвърлихме реката. Постъпихме така, защото не беше изключено неприятелят вече да е пристигнал. В такъв случай трябваше да побързаеме да му отрежем пътя за отстъпление.

Освен първото споменато място, малко по-нагоре Гомара знаеше и друго, също така подходящо. И там брегът беше твърд. След като прекосихме реката, ние се спуснахме в обратна посока, изминавайки почти същото разстояние, и така стигнахме до мястото, където трябваше да внимаваме заради блатото. Заобиколихме го, а после само с Гомара тръгнах напред, за да разузнаем дали преследвачите ни вече са пристигнали. За щастие те все още не бяха дошли.

Не биваше да изпращаме съгледвачи, понеже сигурно щяха да оставят отпечатъци в меката почва. Ето защо войниците се изпокриха зад храстите, а ние двамата с Гомара се отдалечахме, за да потърсим спътниците си. Преди това се уговорихме с полковника, присъединил се към войниците, че щом чуе изстрел, незабавно ще изскочи от скривалището си и, описвайки дъга с хората си, ще препречи пътя за отстъпление на неприятеля.

Гомара знаеше и един друг път, който ни отведе до нашата цел. Спътниците ни се зарадваха страшно много, че мисията ни се е увенчала с толкова голям успех. Те се бяха разположили най-удобно и ние се присъединихме към тях, за да изчакаме развоя на нещата.

От мястото, където седяхме, можехме да виждаме надалеч в равнината. Сигурно щяхме да забележим очакваните от нас преследвачи още от твърде голямо разстояние. Всяка изненада беше немислима и ето защо предложих да наваксаеме пропуснатия сън.

Постовете ни своевременно щяха да събудят спящите хора. Предложението ми бе прието с голямо удоволствие. Скоро всички задряха с изключение на мен и на монаха, който пръв застана на пост.

Използвах случая да му съобщя всичко, каквото бях научил от Гомара и той се учуди немалко, когато разбра, че вече са открити кипутата, за които сендадорът бе казал на йербатерото, че са изчезнали.

— Ето отново виждате, че не съществува случайност. Да не би да е свършено случайно стечение на обстоятелствата, че първо сте срещнал йербатерото, който е знаел за скиците на сендадора, а после сте се натъкнал на умиращия гамбусино, който е видял убийството и е открил кипутата? Ако тук няма пръст Провидението, тогава изобщо няма нито Провидение, нито Бог. Ще тръгнете ли и вие за соленото езеро?

— Разбира се.

— Аз също идвам. Сендадорът ще трябва да ни заведе до там.

— Но дали ще го направи?

— Сигурно. Ще му обещаем много добро възнаграждение. Надявате ли се да разчетете кипутата?

— Не. Липсват ми необходимите познания. Но ще се постарая да ги усвоя веднага, щом шнуровите попаднат в ръцете ми, а после няма да се успокоя, докато дешифрирането им не ми се удаде.

— Но от скиците, които са у сендадора, все ще успеем да научим нещичко, нали?

— Дано. Поне не ме е страх от възможен провал, макар да не съм особено силен по чертежите.

— И значи казахте на Гомара всичко, каквото знаехте, така ли?

— Не. Той не знае, че става дума за закопани съкровища. Но ще го научи, макар и колкото е възможно по-късно, за да не вземе да храни някакви надежди, които в никакъв случай няма да се изпълнят.

Отец Иларио усмихнато ме погледна и каза:

— Изглежда не вярвате кой знае колко в съществуването на това съкровище, а?

— Перуанците са притежавали несметни богатства. Доказано е, че са закопани огромни съкровища. Ако действително има истински кипута и истински чертежи за някакво място, където са заровени

подобни скъпоценности, то аз не се съмнявам в истинността на цялата работа.

— И въпреки всичко оставате толкова спокоен? Как да си го обясня?

— Съществуват най-различни съкровища. Сигурно е, че една златна буца или диамантът, голям колкото кокоше яйце, са много красиви, ала когато си страшно жаден, глътката прясна вода е къде-къде по-хубаво нещо, а пък в момента малко сън ми е далеч по-необходим. И така, драги отче, разрешете ми да подремна!

Легнах на земята и почти мигновено заспах, ала не бях спал повече от десетина минути, когато ме събуди силният глас на монаха:

— Ставайте, сеньори! Идват!

Всички светкавично скочихме на крака и отправихме погледи към равнината. Те наистина се задаваха в галоп. Някои от тях бяха взели зад себе си на конете свои другари. А това бяха хората, чиито коне бяхме отмъкнали. Кавалеристите яздеха на широк фронт и изглежда изобщо не забелязваха блатото.

— Cielo! Отиват право в него! — обади се монахът. — Трябва да ги предупредим.

Той сложи длани около устата си и се нагани да им извика. Попречих му.

— Тихо, брат Иларио! Даже и неколцина от тях да нагазят в блатото, ще се намерят достатъчно техни другари, които ще ги измъкнат.

Впрочем изобщо не се стигна чак дотам някой от тях да пострада. Един на друг самите те си подвикнаха да внимават и в последния миг рязко спряха конете си. Неколцина скочиха от седлата да огледат по-внимателно мочура. Взеха копията си и започнаха да ги забиват в меката и коварна почва. И тогава разбраха, че тук няма шега. Майорът свика офицерите си на съвещание.

— Дали ще дойдат насам? — нетърпеливо попита йербатерото.

— Несъмнено! — отвърна един от неговите другари.

— Но това би било лудост.

— Та нали няма откъде да знаят, че се намираме тук?

— Обаче първо поне могат да наредят на неколцина души да проверят дали... ах! Я виж ти, майорът наистина се сети. Да, той е офицер, който отлично си разбира работата!

В този момент командирът изпрати двама ездаци, които трябваше внимателно да огледат пътя. Те поеха бавно напред, като се придържаха точно по нашите следи.

— Олеле мале! — обади се Търнърстик. — Ето че се задават две пощенски корабчета. Ако се приближат съвсем до нас, сигурно ще ни видят и всичко ще пропадне.

— Просто не бива да ни виждат — отвърнах аз. — Трябва да се скрием. Тръстика и храсти колкото искаш.

— Но те ще останат тук, за да изчакат останалите. И така ще ни пречат.

— Ще се погрижа да не ни пречат! — каза боцманът Ларсен, като доволно огледа юмруците си. — Сър, искам най-сетне да направя нещо!

— Никакви прибързани действия! — помолих го аз. — В случая физическата сила не решава въпроса. Трябва да им попречим да се развикат.

— Тъй ще ги сграбча, че и гък няма да кажат.

Но не му беше отредено да изпита удоволствието от употребата на великанската си сила. Ние се изпокрихме, а двамата ездаци се приближиха. Огледаха мястото, където бяхме лагерували. Това ги обезпокои. После забелязаха следите, оставени от мен, полковника и Гомара, когато си бяхме тръгнали и пак се успокоиха. Изглежда бяха на мнение, че тук сме почивали кратко време и после отново сме продължили ездата си. В този момент все още не биваше да посягаме на тях. Първо те трябваше да дадат знак на останалите, че всичко е наред и че могат да ги последват. Обаче двамата не направиха нищо подобно, а поеха обратно, за да рапортуват на майора.

— Жалко, страшно жалко! — обади се боцманът. — Изглежда до края на живота си няма да стисна никого между юмруците си!

Но по-добре, че стана така — както за двамата ездаци, така и за самите нас. Не беше изключено да не успеем да ги пленим съвсем безшумно и в такъв случай щяхме да се издадем.

Видяхме как майорът поговори с двамата. После даде знак всички да поемат по пътеката, а самият той застана начело на колоната, която в зиг-заг бавно запълзя към нас. Майорът бе нетърпелив и пришпорваше коня си по-енергично от другите, които

следваха опасния път с по-голяма предпазливост. По този начин разстоянието между него и хората му значително се увеличи.

— Какво ще правим сега? — попита брат Иларио. — Ще му позволим ли да се приближи до нас, или не?

— Естествено, че ще му позволим.

— Но така ще се приближат и хората му, а пуснем ли ги да стъпят на безопасния бряг, съвсем сигурно ще се стигне до схватка, което все пак искахме да избегнем.

— Не се тревожете! Сипам ли го, той така ще се разкреци, че те сигурно ще спрат.

— Ще го сипате ли? — попита боцманът. — Не е ли по-добре аз да свърша тази работа?

— Нямам нищо против, но гледайте да не го потрошите! Свалете го от седлото и го сложете да седне ей тук, в тревата. Това стига.

Застанахме зад храстите така, че майорът да не може веднага да ни види. Ето че в този момент той остави пътеката зад гърба си и стъпи на твърда почва. Пришпори коня си да мине между храстите и... ни забеляза. Един-два мига сякаш се вцепени от уплаха, но после силно извика. От негова страна щеше да е по-разумно, ако незабавно беше дал заповед за нападение, ала вместо това той изкрещя:

— Спрете! Назад, назад! Те са тук!

И така, той бе имал намерение да ни залови, а след като ни видя, караше хората си да бягат! Странен човек! Същевременно се опита да обърне коня си. Но ето че боцманът го сграбчи за колана, рязко го смъкна от седлото и като описа с него полукръг във въздуха, не съвсем нежно го остави седнал на земята.

Един бърз поглед ме убеди, че колоната беше спряла. Първият ездач се намираше на около десетина конски дължини от нас. Последният бе напуснал твърдата, сигурна земя, и беше между блатата, тъй че бяхме успели да хванем цялата колона в капан точно както го бяхме и предвидили. Майорът видя, че е обграден. Всяко бягство му изглеждаше невъзможно, освен ако не го измъкнеха неговите хора. Със съвсем безпомощен вид той поглеждаше ту към един, ту към друг от нас и не обелваше нито дума.

— Добре дошъл, сеньор! — поздравих го аз. — Най-сетне пак ви виждаме, само че на друго място.

Той прехапа устни и нищо не каза.

— Толкова дълго ви чакахме да се върнете — продължих аз, — ала изглежда трапезата, която жената на ранчерото ви сложи, ангажира вниманието ви толкова много, че на нас не ни бе възможно да ви чакаме повече. Просто си тръгнахме. Надявам се няма да го сметнете за незачитане на добрите нрави.

Майорът продължаваше да мълчи. Затова йербатерото се обади:

— Този нещастник си е глътнал езика от радост, че пак ни вижда!

— Tormenta! — обади се той най-сетне. — Забранявам ви подобни обиди!

— Намирате се в такова положение, което не предполага оказването на кой знае каква почит и уважение — казах му аз.

— Когато му дойде времето, ще ви потърся отговорност за всичко. Как се осмелявате да ми посягате!

— Във всеки случай имаме по-голямо право да посягаме на вас, отколкото вие на нас. Наш пленник сте.

С един скок той се изправи на крака и посегна към сабята си. Тикнах му револвера си под носа и го заплаших:

— Махнете си ръката от сабята, иначе стрелям! Изглежда не схващате в какво положение се намирате. Заедно с всичките си хора сте ни в ръцете.

— Ами! Само да им дам заповед, те ще напреднат и ще ви прегазят!

— Опитайте, де! Нима не виждате, че хората ви могат да застават срещу нас само двама по двама? Ще застреляме първите няколко двойки и те ще образуват преграда, през която останалите няма как да ни нападнат. Така ще станем за вас недосегаеми.

— Тогава ще им наредя да заобиколят и да ви нападнат от другата страна.

— Това намерение също ще остане изпълнимо и ще ви го докажа. Казвате „ще наредя...“, а изобщо нямате възможност да действате против волята ни. И за да ви стане ясно каква е волята ни, ще поискам от вас да заповядате на хората си да предадат първо оръжията си, а после и самите себе си.

По лицето му се изписа безкрайна изненада.

— Ние... да се предадем!? — възникна той. — Четиристотин души да се предадат на десетина цивилни!

Офицерът се разсмя гръмогласно.

— Смейте се, смейте се! — казах му най-спокойно. — Намирате се в такова положение, в което, стига да поискам, цялата ви войска част ще трябва да се предаде. Ако заповядам да застрелят първите и последните четири-пет коня, вашите кавалеристи няма да могат да помръднат ни напред, ни назад. А опитат ли се да се измъкнат встрани, очаква ги сигурна гибел в блатото. Нима не забелязвате как вашите хора и конете им затъват все по-дълбоко и по-дълбоко? Тази пътека не е достатъчно устойчива, за да издържи тежестта на толкова много конници. След десетина минути тя ще потъне и прочутите ви четиристотин кавалеристи са загубени.

Той хвърли натам изпитателен поглед и пребледня. Видя, че съм прав. Пътеката действително поддаваше и бавно потъваше, а войниците, които не можеха да си обяснят защо не биваше да продължат напред, а трябваше да чакат на този коварен и опасен терен, започнаха да роптаят и да крещат. Наистина нямаше време за губене, ако искахме хората да бъдат спасени. Ето защо продължих:

— Мислите си, че срещу вас сме се изправили, само ние, обаче страшно се лъжете. Ако преди да се впуснете между блатата бяхте наредили щателно да претърсят околността, сигурно щяхте да откриете капана, който ви поставихме, и където влязохте. А сега внимавайте, ще дам сигнал да го затворят!

Направих знак на йербатерото и той стреля с пушката си. Едва бе заглъхнал изстрелът, когато отляво се появи в галоп войниците на полковника — по двама души на кон. Малко след това вторите ездаци, яхнали животните зад седлата, наскочаха на земята и мигновено образуваха двойна редица, която препречи пътя за отстъпление на метежниците. И така, на първа линия имаше стотина пешаци, а зад тях също толкова ездаци, всички въоръжени с хубави пушки, когато само малцина от хората на майора разполагаха с огнестрелно оръжие. Тук изобщо не можеха да използват своите ласа и бола.

Скоро неприятелите ни разбраха, че пътят им за отстъпление е отрязан, а когато се появихме и ние с насочени към тях пушки в ръце, те трябваше да проумеят, че няма как да продължат напред, без да се изложат на куршумите ни.

А положението им ставаше все по-опасно и поради обстоятелството, че тясната пътека, на която се бяха спрели, все повече

потъваше. Тя се беше образувала само от един по-твърд пласт земя сред мочурите, който всъщност лежеше върху самото блато и неизбежно щеше да поддаде, ако върху него се поставеше някаква по-голяма тежест. И сега бе станало точно това. Лесно можеше да се предвиди, че всички кавалеристи щяха да потънат и да загинат в мочура, ако не им се дадеше възможност своевременно да се доберат до твърда земя. Откъм другата страна на блатото проехтя гласът на полковника, който подканяше неприятелите ни да се предадат. От нашата страна и аз настоях за същото пред майора, който, скърцайки със зъби, огледа положението на хората си, но въпреки всичко разярено ми отвърна:

— Нека потънат и загинат. Но няма да ви паднат в ръцете!

— Тогава не желая да задържа и вас. Връщам ви свободата. Върнете се при вашите кавалеристи!

Той ме погледна слисано и попита:

— Но нали така се отказвате от едно голямо преимущество?

— Само от приятелски чувства към вас. Щом наистина сте решили да пожертвате хората си, ще ви дам възможност да споделите с тях участта им. После, когато се разчуе, че сте посрещнал смъртта заедно с вашите подчинени, ще се разнесе славата ви на забележителен герой.

Съвсем ясно видях, че се изплаши.

— Невъзможно е да искате подобно нещо! — извика той.

— Но го искам, сеньор! Ако не го искате и вие, тогава ще ви принудя. Не отидете ли доброволно при хората си, ще наредя да ви натирят при тях, като ви шибат с ласо. Давам ви само една-единствена минута. Заповядайте ли на вашите кавалеристи да се предадат заедно с оръжията си — добре. Но не го ли сторите, и вас ще сполети същата смърт, на която осъждате тези клетници. Не се шегувам! Я слушайте!

Страхът на хората му непрестанно се засилваше, а конете им не се подчиняваха. Викаха му, че трябва да сложат оръжие. Последните даже вече обръщаха конете си и се предаваха на войниците на полковника, за да спасят кожата си. Щом достигнеха твърда почва, те скачаха от седлата и хвърляха всичките си оръжия на земята. Следваха един подир друг. Майорът разбра, че твърдоглавието му е напълно безполезно. Неговите кавалеристи не му се подчиняваха повече и тъй като пред лицето на смъртта храбростта му се беше изпарила, той каза:

— Е добре, този път печелите играта, но дано скоро започнем нова, която сигурно ще загубите. Предавам се!

— Излишно е, понеже и бездруго сте ни в ръцете. Настоявам да дадете на вашите части заповед да се върнат и да се предадат на полковника!

Той подвижна на хората си съответните нареждания, а те му се подчиниха със забележителна готовност. Отначало онези от тях, които бяха близо до нас, искаха не да се връщат, а направо да продължат до мястото, където се намирахме, понеже обратният път им се струваше опасен. Обаче аз не им разреших, защото бяхме твърде малобройни и при нас нямаше достатъчно пространство да ги посрещнем. Налагаше се да се върнат назад, макар пътеката от минута на минута да ставаше все по-опасна. Тъй като бяха принудени да яздят бавно и предпазливо, то стигаха до отсрещната страна един по един и това даваше възможност да ги обезвреждаме без каквито и да било усилия. Конете им отвеждахме настрана, а оръжията им струпвахме на куп. Накарахме ги да насядат близо един до друг и ги обградихме с тесен кръг от пазачи. Навярно никой от тях даже и не помисли, че може да избяга.

Понеже пътеката бе вече твърде пострадала, и за нас не беше безопасно да я използваме. Заобиколихме покрай реката, докато ни се откри възможност да свърнем надясно и после да се присъединим към полковника. Майорът бе принуден да ходи пеша. Тъкмо когато стигнахме при съюзниците си, той се изтъпанчи пред полковника с думите:

— Сеньор, днес щастието беше с вас. Надявам се поведението ви да се определя от ясното съзнание, че следващият път то може да ви обърне гръб и да се усмихне на нас!

Полковникът му хвърли презрителен поглед и отговори:

— Моето поведение никога не зависи от щастието, а единствено от моя дълг. А онзи, който измени на дълга си, не бива да очаква от мен нито уважение, нито вежливост. Вие сте метежник — човек, престъпил клетвата си. Щом сте предводител на бунтовници, на вас ще се гледа като на техен подстрекател и следователно заслужавате десеторно наказание. Това, че имате офицерско звание, за мен не е никакво основание да се отнасям с вас по-добре отколкото към тези заблудени

хора. Напротив, в него виждам причина да съм възможно най-строг. Нямам какво друго да ви казвам!

Той му обърна гръб. Разгневеният майор извика подир него:

— Пленихте ни само чрез предателство. А човек, дължащ успеха си единствено на някакъв си предател, не би следвало да използва толкова горди думи.

И, обръщайки се към Гомара, той продължи:

— Ти ни подмами в този капан. Пази се някой път да не ми паднеш в ръцете! Вържето няма да ти се размине!

— Е, ами щом тъй стоят нещата, значи вие най-малко имате правото да ме обвинявате, защото самият вие предадохте президента, на когото сте се клел във вярност. Тогава кой е по-голям мерзавец, вие или аз? — отвърна му Гомара.

— Подлецо, с такъв номер ли ми излизаш? Ще те удуша!

Той се нахвърли върху Гомара, ала полковникът бързо застана между двамата и заповяда на хората си:

— Вържете го, за да разбере, че без позволения ми не бива нито да говори, нито да предприема каквото и да било! Изобщо вържете ръцете на всички пленници със собствените им ласа. После нека се качат на седлата и да тръгваме на път! Искам да стигна до Палмар и нямам време за губене.

Заповедта му бе изпълнена незабавно. Обезоръжените ни противници не можеха да направят нищо. Плячкосаните от тях ласа ни послужиха за ремъци. Оръжията им бяха разделени между победителите. След това обградихме пленниците и потеглихме към град Палмар и към нови приключения.

---

[1] Морската миля е равна на 1852 км. Б.пр. ^[2] ↑

[2] Една морска миля е равна на 1,852 км, т.е. на 1852 м. Б.ел.кор.

↑

[3] Давай, дръж се! Б.пр. ↑

[4] По дяволите! Б.пр. ↑

[5] Хора, които се занимават със снабдяването и разквартируването на войската. Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.